

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ОРДИНСЬКА ІЛОНА ЯКІВНА

УДК:(811.161.2:81)'373.21(477.43)

ДИСЕРТАЦІЯ
МІКРОТОПОНІМІЯ ПІВНІЧНОЇ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

10.02.01– українська мова

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

І. Я. Ординська

Дисертація є ідентичною іншим примірникам дисертації
Вчений секретар спеціалізованої вченої ради К 11.051.14
к. філол. н.

О. О. Залужна

Науковий керівник:
Торчинський Михайло Миколайович,
доктор філологічних наук, професор

Вінниця – 2020

АНОТАЦІЯ

Ординська І. Я. Мікротопонімія Північної Хмельниччини. – Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. – Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Вінниця, 2020.

Дисертацію присвячено вивченню структурних, словотвірних, лексико-семантичних і мотиваційних особливостей мікротопонімів Північної Хмельниччини.

Мікротопонім трактуємо як власну назву невеликого географічного об'єкта водного / підводного, просторового, рельєфного або підземного характеру, а також денотата, пов'язаного з місцем поселення людей.

Основними ознаками мікротопонімів є: 1) невеликий розмір іменованого об'єкта; 2) обмежена сфера вживання в поєднанні зі значною кількістю таких номінацій загалом, більшість із яких ще не зафіксована і не введена в науковий обіг; 3) вагомий вплив місцевих діалектів та мов етносів, представлених на певній території; 4) тісний зв'язок з апелятивною лексикою, зокрема з географічними термінами (дистанція між власними та загальними назвами мінімальна); 5) функціонування переважно в усному мовленні; 6) нестійкість, короткочасність існування, здатність легко трансформуватися, що зумовлює підвищену варіативність таких номінацій; 7) активне мотивування антропонімами й іншими топонімами; 8) утворення за моделями, поширеними на обмеженій території, чимало з яких є специфічними саме для цієї групи онімної лексики; 9) відображення історії, побуту, вірувань, творчості місцевих жителів, їхніх торговельних, господарських та культурних зв'язків; 10) детальне структурування мікротопонімії, зумовлене введенням до її складу найменувань різнопланових об'єктів.

У процесі дослідження схарактеризовано: 1) 798 (11,22 %) власних назв річок, струмків, озер, ставків, боліт, криниць, джерел та інших водних об'єктів;

2) 1258 (17,68 %) найменувань висілків, присілків, хуторів тощо, а також власне населених пунктів, які є основою для локалізації мікротопонімії і більшість із них на основі розмірів сама може бути кваліфікована як денотати мікрооїконімів;

3) 419 (5,89 %) номінацій горбів, долин, ярів та інших об'єктів рельєфу;

4) 4 640 (65,21 %) власних назв вулиць і площ, кутків і мікрорайонів, лісів, парків, садів та інших територіальних об'єктів.

Усього описано 7 115 мікротопонімів, більшість із яких – сучасні номінації, проте ми фіксуємо й діахронні варіанти (з кінця XVIII до кінця XX ст.), які пізніше часто функціонують як назви інших денотатів. Загалом серед аналізованих пропріативів засвідчено 5 983 основних форм (84,09 %) і 1132 варіантних (15,91 %). Коефіцієнт динаміки мікротопонімії Північної Хмельниччини – 1,1892, тобто майже кожен п'ятий денотат має два найменування.

Власні назви дрібних географічних об'єктів зафіксовані в Ізяславському (2 631 ; 36,98 %), Полонському (989; 13,9 %), Славутському (1 454; 20,43 %) і Шепетівському (2 041; 28,69 %) районах Хмельницької області.

Основний структурний різновид мікротопонімів – прості конструкції (5 017; 70,51 %), якими є насамперед іменники (3 408; 47,9 %) і субстантивовані прикметники (1 596; 22,43 %). Достатньо поширені і складені номінації (1 826; 25,67 %), насамперед словосполучення (1 575; 22,14 %), натомість назви-словосполуки у Північній Хмельниччині представлені менш активно (251; 3,53 %). Складні форми (272; 3,82 %) часто визначаємо лише формально, і це переважно композити (192; 2,7 %).

Кваліфікуємо два основні різновиди словотвору – лексико-семантичний (4 231; 59,47 %) та морфологічний (2 857; 40,15 %).

Перший тип представляють синтаксичні деривати (1 517; 21,33 %), яким кількісно небагато поступаються пропріативи, утворені шляхом стягнення, (1 261; 17,72 %), плюралізації (526; 7,39 %) і власне семантизації (927; 13,03 %), причому онімізація (758; 10,65 %) значно переважає трансонімізацію (169; 2,38 %).

Морфологічні утворення ідентифікуємо передусім як найменування, що виникли шляхом конверсії (1 507; 21,18 %) та суфіксації (1 028; 14,45 %); більш

продуктивними є суфікси **івк-а** (231), **-щин-а** (137), **-к-** (104), **-ин-** (69), **-ськ-** (58), **-ок** (47), **-иськ-о** (45), **-о** (41), **-инц-і** (36), **-ик** (32), **-івц-і** (28), **-ищ-е** (27), **-ець** (26), значну частину яких можна вважати специфічними мікротопонімами.

Значна частина відапелятивних конструкцій, яких загалом зареєстровано (3 477; 48,87 %), – це похідні від географічних термінів (1 248; 17,54 %), назв споруд (378; 5,31 %), прикметників (679; 9,54 %) і флоролексем (240; 3,38 %). Достатньо продуктивна модель «прикметник + іменник» (472; 6,63 %). Відонімні власні назви дрібних географічних об'єктів досліджуваного регіону (2 659; 37,37 %) представлені насамперед номінаціями, утвореними від антропонімів (2 108; 29,63 %) і топонімів (441; 6,2 %). Відапелятивно-відонімні структури (935; 13,14 %) – це насамперед комбінування географічних термінів та назв споруд з відантропонімами (288; 4,04 %) і відтопонімами (264; 3,71 %) Відзначимо також поєднання прийменників із пропріальними одиницями (134; 1,88 %) та різних форм онімів і апелятивів – як дво- (143; 2,01 %), так і багатоконпонентних (105; 1,48 %).

Для мікротопонімів провідними мотиваційними відношеннями є квалітативні (1 578; 22,18 %), меморіальні (1 001; 14,07 %), локативні (900; 12,65 %), посесивні (756; 10,63 %), сутнісні (642; 9,02 %), асоціативні (407; 5,72 %), квалітативно-сутнісні (425; 5,97 %), сутнісно-посесивні (281; 3,95 %) і локативно-сутнісні (264; 3,71 %).

Як екстралінгвальні фактори, що впливали на формування мікротопонімів, відзначаємо досить високий рівень заліснення та заводнення досліджуваної території, розвинену мережу автомобільних і залізничних шляхів сполучення, детальне структурування населених пунктів як на квартали, так і на вулиці та площі, достатньо рівнинну місцевість, завдяки чому навіть незначні рельєфні зміни часто іменуються, оскільки є важливим засобом орієнтування на місцевості.

На основі цього можемо зробити висновок, що мікротопонімія Північної Хмельниччини, з одного боку, тісно пов'язана з географічною термінологією, яка вживається у прямому значенні, вказуючи на сутність іменованих денотатів або їхні квалітативні чи локативні атрибути; з іншого боку, простежуємо двобічні відношення з різними класами пропріативів із метою встановлення меморіальної, посесивної, локативної, асоціативної, патронімічної та іншої семантики.

Аналіз досліджень, присвячених опису мікротопонімів інших регіонів України, дозволив установити найбільшу подібність структурно-дериваційних і семантико-мотиваційних особливостей власних назв дрібних географічних об'єктів з аналогічними атрибутами пропріативів Центральної і Західної України. Регіональних відмінностей значно менше, ніж спільних ознак, що уможливило констатацію винесених на захист положень як характерних для всієї України.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше у сфері наукового вивчення введено мікротопонімію Північної Хмельниччини, аналіз якої допоможе уточнити загальні закономірності творення і функціонування власних назв дрібних географічних об'єктів і як окремого регіону, і як складника цілісної топонімної системи України.

Теоретичне значення дослідження визначається розробкою уточнених теоретико-методологічних засад мікротопоніміки, зокрема можливістю поглибити розуміння мікротопоніма як специфічного різновиду власних назв, з'ясувати місце таких пропріальних одиниць в онімному просторі, доповнити загальні закономірності, які стосуються творення і функціонування власних назв дрібних географічних об'єктів. Вагомим, на нашу думку, є підхід до аналізу онімних одиниць: на відміну від усіх попередніх досліджень у галузі мікротопонімії, ми окремо схарактеризували усі назви мікрооб'єктів.

Практичне значення роботи полягає у можливості використовувати отримані результати при проведенні досліджень у сфері ономастики, діалектології, лексикології, дериватології, історії української мови; при укладанні всеукраїнських і регіональних топонімічних словників; у процесі викладання гуманітарних дисциплін у закладах вищої та загальної середньої освіти; у навчально-виховній роботі передусім краєзнавчого спрямування.

Ключові слова: власна назва невеликого географічного об'єкта, мікрогідронім, мікроойконім, мікрооронім, мікротопонім, мікрохоронім, мотивація, семантика твірної основи, словотвір, структура.

SUMMARY

Ordynska I. Ya. Microtoponymy of the Northern Khmelnytskyi Region. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Philology: Speciality 10.02.01 – Ukrainian Language. – Vasyl’ Stus Donetsk National University. – Vinnytsia, 2020.

The thesis is devoted to the structural, word-formative, lexico-semantic and motivational study of microtoponyms peculiarities of the Northern Khmelnytskyi region.

A microtonym is interpreted as a proper name of small geographic object of water / underwater, spatial, relief, or underground nature, as well as denotation associated with a settlement of people.

The main features of microtoponyms are: 1) small size of nominal object; 2) limited scope in combination with a large number of such nominations in general, most of which have not been determined and have not been included into scientific circulation yet; 3) significant influence of local dialects and languages of those ethnic groups that are represented in a certain territory; 4) close connection with appellative vocabulary, including geographical terms (the distance between proper and common names is minimal); 5) operating mainly in oral speech; 6) instability, short duration of existence, ability to transformeasily, which causes an increased variability of such nominations; 7) active motivation by anthroponyms and other toponyms; 8) formation of models, common in a limited territory, many of which are specific to this group of onym vocabulary; 9) reflection of the history, life, beliefs, creativity of the locals, their trade, economic and cultural ties; 10) detailed structuring of microtoponyms, caused by the inclusion of the names of various objects in its composition.

The study identified: 1) 798 (11,22%) proper names of rivers, streams, lakes, ponds, swamps, wells, springs and other water objects; 2) 1258 (17,68%) names of settlements, farms, etc., as well as inhabited localities, which are the basis for localization of microtoponyms, and most of them, according to their size, can be qualified as denotations of microoikonyms; 3) 419 (5,89%) nominations of hills,

valleys, ravines and other relief objects; 4) 4 640 (65,21%) proper names of streets and squares, nooks and microdistricts, forests, parks, gardens and other territorial objects.

Generally, 7 115 microtoponyms are described, most of which are modern nominations, but diachronic variants were also recorded (from the end of eighteenth to the end of twentieth century), which later often function as nominations of other denotations. In total, 5 983 main forms (84,09%) and 1132 variants (15,91%) were reported among the analyzed proper names. The dynamics of microtoponymy of the Northern Khmelnytskyi region is 1 1892 – almost every fifth denotation has two nominations.

Proper names of small geographical objects are stated in Izyaslavskyi (2 631; 36,98%), Polonskyi (989; 13,9%), Slavutskyi (1 454; 20,43%) and Shepetivskyi (2 041; 28,69%) districts of Khmelnytskyi region.

Simple constructions are the main structural variety of microtoponyms (5 017; 70,51%), which are primarily nouns (3 408; 47,9%) and substantive adjectives (1 596; 22,43%). Complex nominations (1 826; 25,67%) are quite widespread, first of all word-combinations (1 575; 22,14%), while names-phrases in the North Khmelnytskyi region are less active (251; 3,53%). Complex forms (272; 3,82%) are often only formally defined, and these are mainly composites (192; 2,7%).

Two main varieties of word-formation are qualified – lexico-semantic (4 231; 59,47%), which dominates over the morphological one (2 857; 40,15%); the method of creating 27 microtoponyms (0,38%) is unknown.

The first type is represented by syntactic derivatives (1 517; 21,33%), which are quantitatively slightly inferior to proper names formed by shortening (1 261; 17,72%), pluralization (526; 7,39%) and semantization (927; 13,03%), moreover onymization (758; 10,65%) significantly predominates transonymisation (169; 2,38%).

Morphological formations are identified primarily as names that originated from conversion (1,507; 21,18%) and suffixation (1,028; 14,45%); more productive are the suffixes: **ivk**-a (231), **-shchyn**-a (137), **-k**- (104), **-yn**- (69), **-sk**- (58), **-ok** (47), **-ysk**-o (45), **-o** (41), **-yntsi**-i (36), **-yk** (32), **-ivtsi**-i (28), **-yshch**-e (27), **-ets**(26), most of them can be considered as specific microtoponymic.

A large part of from-appellative structures, which are generally registered (3 477; 48,87%), are derived from geographical terms (1,248; 17.54%), names of erections (378; 5,31%), adjectives (679; 9 , 54%) and florolexems (240; 3.38%). A model «adjective + noun» is quite productive (472; 6.63%). From-onym proper names of small geographical objects of studied region (2 659; 37.37%) are represented primarily by nominations formed from anthroponyms (2 108; 29.63%) and toponyms (441; 6.2%). From-appellative onym structures (935; 13.14%) are foremost a combination of geographical terms and names of erections from-anthroponymical (288; 4.04%) and from-toponymical (264; 3.71%). A combination of prepositions with proper units (134; 1.88%) and various forms of onymes and appellatives are also singled out – both two- (143; 2.01%) and multi-component (105; 1.48%).

The leading motivational relationships for microtoponyms are qualitative (1 578; 22.18%), memorial (1 001; 14.07%), locative (900; 12.65%), possessive (756; 10.63%), essential (642; 9.02%), associative (407; 5.72%), qualitative-essential (425; 5.97%), essential-possessive (281; 3.95%) and locative-essential (264; 3, 71%).

As extralinguistic factors that influenced the formation of microtoponyms, it was noted rather high level of afforestation and flooding of the studied territory, developed network of highways and railways, detailed structuring of settlements both in quarters, streets and squares, plains, that's why even inconsiderable relief changes are often named as being an important means of orientation on the area.

On this basis, it was concluded that, on the one hand, microtoponymy of the Northern Khmelnytskyi region is closely related to the geographical terminology used in its direct meaning, indicating the essence of the named denotations or their qualitative or locative attributes; on the other hand, it was observed bilateral relations with different classes of proper names in order to establish memorial, possessive, locative, associative, patronymic and other semantics.

The analysis of studies, devoted to the description of microtoponymicons of other regions of Ukraine, has revealed the greatest similarity of structural-derivative and semantic-motivational features of small geographical objects proper names with similar attributes of Central and Western Ukraine proper names. The regional differences are

much smaller than the common features, which makes it possible to state the provisions made in defense of the thesis as typical for whole Ukraine.

The scientific novelty of the work is that microtonymy of the Northern Khmelnytskyi region was introduced for the first time in the field of scientific study. The analysis of this research will help to clarify the general laws of proper names creation and functioning of small geographical objects both as a separate region and as a component of a complete toponymic system of Ukraine.

The theoretical significance of the study is determined by the development of specified theoretical and methodological foundations of microtoponymics, in particular the ability to extend the understanding of a microtoponym as a specific variety of proper names, to find out the place of such proper units in onym space, to supplement the general laws that relate to the peculiarities of creation . In our opinion, an approach to the analysis of onym units is a significant one: unlike all previous studies in the field of microtoponymy, we have separately characterized all the names of micro-objects.

The practical significance of the work is the ability to use the obtained results during accomplishment of a research in fields of onomastics, dialectology, lexicology, derivatology, history of the Ukrainian language; while compiling Ukrainian and regional toponymic dictionaries; in a course of teaching humanities in the institutions of higher and general secondary education; in educational work, especially in a field of local lore.

Keywords: microhoronym, microhydronym, microoikonym, microoronym, microtoponym, motivation, proper name of a small geographical object, semantics, structure, word-formation.

Список публікацій здобувача

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Ординська І. Я. Історія дослідження мікротопонімікону Північної Хмельниччини. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2018. Вип. 14. С. 142–151.

2. Ординська І. Я. Назви урочищ Північної Хмельниччини як складник мікротопонімії краю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Мовознавство. Тернопіль, 2018. № 1 (29). С. 46–51.

3. Ординська І. Я. Структурування власних назв дрібних географічних об'єктів (на матеріалі мікротопонімії Північної Хмельниччини). *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія : Філологія. Маріуполь, 2018. Вип. 18. С. 296–303.

Статті в закордонних періодичних виданнях:

4. Ординська І. Я. Агрооніми Північної Хмельниччини: структурно-дериваційні і семантико-мотиваційні особливості. *Восточнославянские языки и литературы в европейском контексте – VI* : сборник научных статей. Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2019. С. 64–69.

5. Ординська І. Я. Власні назви поселень хутірського типу Північної Хмельниччини. *Science progress in European countries: new concepts and modern solutions*: матеріали XII Міжнародної научної конференції. Штутгарт, 2020. С. 145–157.

Статті, що не входять до наукових фахових видань України

6. Ординська І. Я. Власні назви криниць у структурі мікротопонімікону північних районів Хмельниччини. *Priority directions of science development* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Львов, 2020. С. 67–73.

7. Ординська І. Я. Дромоніми Північної Хмельниччини: структура, словотвір, семантика, мотивація. *Поділля. Філологічні студії*: збірник наукових праць. Хмельницький, 2018. Вип. 10. С. 131–136.

8. Ординська І. Я. Мікроойконіми Славутського району Хмельницької області: семантико-мотиваційна характеристика. *Подільська регіональна лексикологія: стан і перспективи*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Вінниця, 26–27 квітня 2018 р.). Вінниця : Планер, 2018. С. 160–165.

9. Ординська І. Я. Структурно-дериваційні особливості мікроойконімів Славутського району Хмельницької області. *Студії з філології та журналістики*. Ужгород : Говерла, 2018. Вип. 5. С. 213–216.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	15
ВСТУП	18
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МІКРОТОПОНІМІВ	25
1.1 Сутність мікротопоніма як онімної одиниці.....	25
1.2 Ознаки мікротопонімів.....	36
1.3 Структура мікротопонімії.....	41
1.4 Історія і сучасний стан мікротопонімічних студій.....	46
Висновки до розділу 1.....	56
РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ І СЕМАНТИКО-МОТИВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ ПОСЕЛЕНЬ ТА ЇХНІХ ЧАСТИН	58
2.1 Ойконіми й мікротопоніми: взаємозв'язок і взаємовплив.....	58
2.1.1 Квантитативна характеристика ойконімікону.....	58
2.1.2 Номінації міст, селищ і сіл.....	59
2.1.2.1 Структурна характеристика.....	59
2.1.2.2 Дериваційні особливості.....	61
2.1.2.3 Семантика твірних основ.....	69
2.1.2.4 Мотиваційні відношення.....	73
2.1.3 Найменування висілків, хуторів і фільварків.....	77
2.2 Частини поселень як основний тип мікротопонімів Північної Хмельниччини.....	87
2.2.1 Найменування вулиць, площ і провулків.....	87
2.2.1.1 Кількісний опис агоронімів і годонімів.....	87
2.2.1.2 Особливості будови.....	90
2.2.1.3 Словотвірна структура.....	94
2.2.1.4 Семантичні атрибути.....	98
2.2.1.5 Мотивація найменувань.....	105
2.2.2 Номінації кутків, мікрорайонів і подібних частин поселень.....	110

Висновки до розділу 2.....	119
РОЗДІЛ 3 ХАРАКТЕРИСТИКА МІКРОГІДРОНІМІВ, МІКРОХОРОНІМІВ ТА МІКРООРОНІМІВ ПІВНІЧНОЇ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ.....	121
3.1 Власні назви водних об'єктів.....	121
3.1.1 Квантитативний аналіз.....	121
3.1.2 Назви річок і струмків.....	122
3.1.3 Найменування озер і ставків.....	129
3.1.4 Номінації боліт.....	134
3.1.5 Власні назви криниць.....	137
3.1.6 Найменування джерел.....	141
3.1.7 Номінації інших водних об'єктів.....	145
3.2 Власні назви територій.....	146
3.2.1 Квантитативна характеристика.....	146
3.2.2 Назви лісових насаджень.....	147
3.2.2.1 Найменування лісів.....	147
3.2.2.2 Власні назв парів садів, розсадників.....	152
3.2.3 Власні назви інших територій.....	156
3.2.3.1 Найменування адміністративно-територіальних одиниць.....	156
3.2.3.2 Номінації урочищ.....	158
3.2.3.3 Назви полів.....	165
3.2.3.4 Найменування шляхів сполучення.....	174
3.3 Власні назви об'єктів рельєфу.....	177
Висновки до розділу 3.....	182
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	186
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	193
ДОДАТКИ.....	221
ДОДАТОК А. Список опублікованих праць за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації.....	221

ДОДАТОК Б. продуктивність основних атрибутів мікротопонімів Північної Хмельниччини.....	224
ДОДАТОК В. Карти досліджуваних районів.....	229
ДОДАТОК Г. Перелік мікротопонімів Північної Хмельниччини.....	233
ДОДАТОК Д. Перелік респондентів, які збирали мікротопонімний матеріал.....	278

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Міста обласного підпорядкування

Нет – Нетішин
Слв – Славута
Шеп – Шепетівка

Райони

Із – Ізяславський район

Ант – Антонівка
Бзм – Бейзими
Блв – Білеве
Блг – Білогородка
Блж – Білижинці
Блк – Більчинка
Блт – Білотин
Блч – Більчин
Бор – Борисів
Вас – Васьківці
Вли – Влашанівка
Впз – Великі Пузирки
Врд – Велика Радогощ
Гвр – Гаврилівка
Грг – Григорівка
Дан – Даньківці
Двр – Двірець
Дер – Дертка
Діб – Дібровка
Доб – Добрин
Дол – Долоччя
Заб – Забрід
Зав – Завадинці
Зар – Заріччя
Збр – Зубарі
Зкж – Закружці
Зкн – Закриничне
Івн – Іванівка
Ізс – Ізяслав
Кам – Кам'янка
Кін – Кіндратки
Клб – Клубівка
Клн – Калинівка
Клт – Калетинці
Ком – Комини
Крв – Криволука
Крп – Кропивна
Кун – Кунів
Ліс – Лісна
Ліщ – Ліщани
Лоп – Лопушне
Лют – Лютарка
Мир – Мирне
Мис – Мислятин
Мих – Михайлівка
Мкт – М'якоти

Ммд – Мала Медведівка
Мок – Мокрець
Мрд – Мала Радогощ
Мхл – Михля
Мхн – Михнів
Нвг – Нова Гутиська
Нвс – Нове Село
Нвт – Новостав
Неч – Нечаївка
Нов – Новосілка
Пвг – Півнева Гора
Пдл – Підлісці
Пкщ – Покошівка
Плж – Плужне
Плк – Пильки
Плс – Поліське
Прп – Припутні
Прт – Припутенка
Пут – Путринці
Рад – Радошівка
Рвх – Ревуха
Ріп – Ріпки
Рок – Рокитне
Сах – Сахнівці
Свр – Свириди
Сив – Сивір
Смр – Сморшки
Стг – Стара Гутиська
Стр – Сторониче
Схж – Сохужинці
Син – Сошне
Тар – Тарасівка
Тел – Теліжинці
Тер – Тернавка
Тиш – Тишевичі
Топ – Топори
Тпр – Топірчики
Хрс – Христівка
Хтд – Хотень Другий
Хтп – Хотень Перший
Чеп – Чепці
Чиж – Чижівка
Шев – Шевченка
Шек – Шекеринці
Щрц – Щурівці
Щрч – Щурівчики

Пл – Полонський район

Адм – Адамів
Біл – Білецьке
Блд – Блідні
Брж – Бражинці
Бур – Буртин
Вар – Варварівка
Вбр – Велика Березна
Вкл – Великі Каленичі
Врб – Воробіївка
Ган – Ганнусине
Глб – Голубча
Дбг – Дубовий Гай
Злс – Залісся
Кіп – Кіпчинці
Клс – Колосівка
Крч – Крачанівка
Ктж – Котюржинці
Ктл – Котелянка
Кус – Кустівці
Кхн – Коханівка
Лип – Липівка
Лод – Лодзянівка
Лсн – Лісне
Люб – Любомирка

Мик – Микулин
Мкл – Малі Каленичі
Мсв – Москвитянівка
Мск – Москалівка
Мшк – Мала Шкарівка
Нвк – Новаки
Нвл – Новолабунь
Нвц – Новоселиця
Онц – Онацьківці
Пол – Полонне
Пон – Понінка
Прс – Прислuch
Ргв – Роговичі
Рдс – Радісне
Сас – Сасанівка
Сяг – Сягрів
Тит – Титьків
Триц – Троещина
Фад – Фадіївка
Хрб – Храбузна
Чрв – Червоне
Чрн – Черніївка
Юрв – Юровщина

Сл – Славутський район

Бач – Бачманівка
Бер – Берездів
Бес – Бесідки
Вес – Веселинівка
Вач – Вачів
Вол – Волиця
Впр – Великий Правутин
Врв – Варварівка
Вск – Великий Скнит
Глв – Головлі
Глк – Голики
Глн – Глинники
Гнп – Ганнопіль
Гор – Гориця
Губ – Губельці
Гут – Гута
Ддг – Дідова Гора
Дкв – Дяків
Дов – Довжки
Дос – Досин
Дят – Дятилівка
Жкв – Жуків
Збв – Зубівщина
Івк – Іванівка
Кил – Киликиїв
Клт – Клепачі
Кмк – Кам'янка
Кмр – Комарівка
Кол – Колом'є

Крц – Крупець
Ксл – Красносілка
Кст – Красностав
Кут – Кутки
Лис – Лисиче
Ман – Манятин
Мар – Марачівка
Мнк – Миньківці
Мод – Модестівка
Мпр – Малий Правутин
Мрт – Мирутин
Мск – Малий Скнит
Мух – Мухарів
Мхв – Михайлівка
Нар – Нараївка
Нгл – Нижні Головлі
Нкр – Новий Кривин
Ног – Ногачівка
Паш – Пашуки
Печ – Печиводи
Під – Піддубці
Плк – Плоска
Плн – Полянє
Пнр – Понора
Пот – Потереба
Прм – Перемишель
Пуз – Пузирки
Пул – Прикордонна Улашанівка
Рів – Рівки

Ром – Романини
Сел – Селичів
Смк – Сьомаки
Сос – Соснівка
Ств – Ставичани
Стк – Старий Кривин
Стн – Стригани
Таш – Ташки
Трс – Тростянець
Улн – Улянівка
Ули – Улашанівка

Хвщ – Хвощівка
Хон – Хоняків
Хрв – Хоровець
Хрт – Хоросток
Хрц – Хоровиця
Цвх – Цвітоха
Шаг – Шагова
Шат – Шатерники
Швч – Шевченко
Ябл – Яблунівка

Шп – Шепетівський район

Брз – Березне
Бкр – Білокриниччя
Блп – Білопіль
Брк – Брикуля
Брн – Бронники
Ввк – Вовківці
Ввч – Вовківчики
Вер – Вербівці
Виш – Вишневе
Вмв – Велика Медведівка
Ври – Велика Рішнівка
Виш – Велика Шкарівка
Грн – Городнявка
Грц – Гриців
Гриц – Городище
Дуб – Дубіївка
Жил – Жилинці
Жол – Жолудки
Зам – Заморочення
Клм – Климентовичі
Кон – Конотоп
Кор – Корпилівка
Крг – Круглик
Крс – Красносілка
Крч – Корчик
Кск – Коськів
Кср – Коса Рішнівка
Куп – Купине
Кур – Курганівка
Лав – Лавринівці
Лен – Ленківці
Лоз – Лозичне
Лот – Лотівка
Мдл – Майдан-Лабунь
Мкц – Мокіївці

Млв – Мальованка
Мрц – Марківці
Мхч – Михайлючка
Нвч – Новичі
Ониш – Онишківці
Орл – Орлинці
Пил – Пиляї
Плс – Плесна
Плц – Пліщин
Пля – Поляна
Пшк – Пашуки
Рил – Рилівка
Рмн – Романів
Рож – Рожична
Руд – Рудня-Новенька
Свц – Саверці
Свч – Савичі
Сдк – Судилків
Сдм – Судимонт
Сен – Сенігів
Слж – Сульжин
Срц – Серединці
Стб – Старі Бейзими
Стп – Степ
Сшк – Сошки
Трл – Траулин
Уст – Устянівка
Хмл – Хмелівка
Хрл – Хролин
Хут – Хутір
Цвт – Цвіт
Цмв – Цмівка
Чцв – Червоний Цвіт
Чот – Чотирбоки
Шеп – Шепетівка

ВСТУП

Серед ономастичних студій найбільш продуктивними в Україні є антропонімічні, поетонімічні та топонімічні дослідження, у яких науковці аналізують відповідно власні особові назви, пропріативи, що побутують у художньому мовленні, та власні географічні найменування, у структурі яких звертають увагу на характеристику гідронімів, ойконімів та мікротопонімів. Як зауважував Ю. О. Карпенко, належність до мікротопонімів визначає не розмір, а характер відповідних географічних об'єктів, тобто це будь-які земельні ділянки, починаючи від урочищ, лісів, полів і закінчуючи кварталами, вулицями й частинами сіл [104, с. 15–16]. Проте й до сьогодні тривають дискусії щодо статусу мікротопоніма та впливу низки позамовних чинників на виникнення такої власної назви.

Мікротопоніми, або власні назви дрібних географічних об'єктів, описані в дисертаційних роботах В. Ф. Баньої (басейн річки Уж) [11; 12], Н. І. Бицко (Тернопільщина) [20], Л. П. Білінської (Покуття) [21], О. Б. Василик (Уманщина) [38], Н. В. Вебер (Івано-Франківщина) [43], О. Б. Галай (Закарпаття) [56], О. В. Заїнчовської (південно-східне Поділля) [95], Н. І. Лісняк (Західне Поділля) [150], О. Б. Лужецької (Південно-Західне Опілля) [154], Р. О. Ляшенка (м. Кропивницький) [161], О. І. Михальчук (Підгір'я) [177], О. С. Мосур (Самбірщина) [180], Н. М. Павликівської (Поділля) [206], В. Є. Полякова (Сімферополь) [213], Т. І. Поляруш (Лівобережжя України) [215], О. І. Проць (північ Львівської області) [223], Н. В. Сокіл (Сколівщина) [254], А. А. Титаренко (Кривий Ріг) [272], І. Г. Чеховського (Чернівецька область) [318], Н. Р. Яніцької (центральні та східні райони Львівщини) [329].

Поряд із дисертаціями знаходимо низку інших публікацій, присвячених особливостям функціонування окремих груп мікротопонімів певного регіону, району, міста або села: «Вулиці міста Хмельницького» С. М. Єсюніна [90], «Мікротопоніми Чернігово-Сіверщини» С. О. Павленка [205], «Походження назв територіальних мікрооб'єктів Рівненщини» Я. О. Пури [229], «Мікротопонімія

Чернігівсько-Сумського Полісся» і «Народна географічна термінологія Чернігівсько-Сумського Полісся Є. О. Черепанової» [315; 316] та ін.

Заслуговують на увагу словники мікротопонімів за редакцією Г. Л. Аркушина [247], О. Л. Бабічевої [8], Т. О. Гаврилової та З. М. Денисенко [248], О. К. Данилюк [80], О. П. Карпенко [246], В. С. Прокопчука та І. О. Старенького [275].

Мікротопонімія окремих регіонів Хмельницької області також ставала об'єктом зацікавлень науковців та краєзнавців, зокрема К. С. Баценко [13; 14], Д. Г. Бучка [26; 28; 35], Н. Я. Грипас [71], С. М. Єсюніна [92], М. І. Коваль [118; 119], А. О. Коханської [132–135], І. Я. Ординської [191–199], А. Пасіщук [2007], І. Д. Сидоренко [239; 240], Н. М. Торчинської [283; 284], М. М. Торчинського [290; 291; 295], Я. В. Янчишиної [331–341], однак Північна Хмельниччина в цьому плані не характеризувалася.

Отже, як свідчить бібліографічний огляд, комплексний аналіз власних назв дрібних географічних об'єктів Північної Хмельниччини відсутній, що й визначає **актуальність теми** дисертаційної роботи. Вагомість дослідження мікротопонімікону зумовлена також необхідністю фіксації пропріативів, чимало з яких втрачається протягом нетривалого часу їх існування, оскільки такі онімні одиниці переважно не фіксуються в писемних джерелах. Водночас аналіз семантики твірних основ, способів деривації та мотивації мікротопонімів дозволяє з'ясувати особливості номінації географічних об'єктів, зробити відповідні теоретичні висновки й узагальнення й уточнити закономірності творення та функціонування як цього сектора онімного простору, так і власних назв загалом.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано в межах наукової теми кафедри української філології Хмельницького національного університету «Проблеми філології: історія і сучасність». Тему дисертації затверджено вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 5 від 28.10.2016 р.).

Мета дослідження – комплексна характеристика мікротопонімів, зафіксованих у північних районах Хмельницької області, зокрема з'ясування структурних, семантичних, словотвірних і мотиваційних ознак цих власних назв.

Реалізація вказаної мети передбачає виконання таких **завдань**:

1) конкретизувати сутність об'єкта дослідження, описати історію його вивчення;

2) зібрати і систематизувати мікротопонімний матеріал;

3) визначити структурні та дериваційні особливості власних назв дрібних географічних об'єктів;

4) з'ясувати семантику твірних основ та мотиваційні відношення, які виникають між онімом і денотатом у момент назвотворення;

5) проаналізувати екстралінгвальні фактори, що впливають на формування мікротопонімікону Північної Хмельниччини;

6) сформулювати висновки щодо основних і диференційних атрибутів мікротопонімів як на рівні досліджуваного регіону, так і стосовно інших територій України;

7) укласти перелік власних назв дрібних географічних об'єктів за денотатно-номінативним і територіальним критеріями.

Об'єкт дослідження – мікротопоніми північних районів Хмельницької області (за сучасним адміністративно-територіальним устроєм – це Ізяславський, Полонський, Славутський і Шепетівський райони). Із метою цілісної характеристики до аналізу було залучено всі географічні найменування, зокрема назви сіл, хуторів, висілків тощо.

Предмет роботи – структурно-семантичні і семантико-мотиваційні особливості найменувань дрібних географічних об'єктів досліджуваного регіону.

Джерельною базою дослідження є матеріал, зібраний шляхом експедицій та анкетування респондентів із допомогою програм-питальників [142; 313], а також опрацювання низки історичних документів [269; 300], словників [282], карт [110; 111], наукових і довідкових видань [190; 238; 256–258] та численних Інтернет-сайтів (усього описано 7 115 мікротопонімів, більшість із яких – це сучасні

номінації, проте ми фіксуємо й діахронні варіанти (з кінця XVIII до кінця XX ст.), що пізніше часто функціонують як назви інших денотатів.

Відповідно до мети і низки поставлених завдань у процесі дослідження використано такі **методи і прийоми**, як *польові дослідження* (анкетування, інтерв'ювання та спостереження), *описовий* (для інвентаризації, класифікації та інтерпретації мікротопонімів), *структурний* (для опису структурно-словотвірної організації найменувань), *порівняльно-історичний* (для з'ясування особливостей номінацій різних типів денотатів) і *кількісних підрахунків* (для встановлення продуктивності окремих типів номінацій).

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше у сферу наукового вивчення введено мікротопонімію Північної Хмельниччини, аналіз якої допоможе уточнити загальні закономірності творення і функціонування власних назв дрібних географічних об'єктів і як окремого регіону, і як складника цілісної топонімної системи України.

Наукову новизну одержаних результатів узагальнюють **положення, що виносяться на захист**.

1. Мікротопоніми – особлива група власних географічних назв, яку виокремлюють на основі не типу іменованих об'єктів, а їхнього розміру, що є досить суб'єктивним явищем, проте уже давно узвичаєним в ономастиці.

2. Структурною специфікою найменувань дрібних географічних об'єктів є продуктивність складених конструкцій, зокрема прийменниково-іменникових словосполук.

3. Словотвірний спектр мікротопонімних номінацій відносно широкий і представлений власне семантизацією, плюралізацією, стягненням і синтаксичним шляхом як підвидами лексико-семантичної деривації та афіксацією, конверсією, складанням як різновидами морфологічного словотворення.

4. В основі багатьох мікротопонімів – насамперед географічні терміни, зокрема ті, що вказують на характер іменованих денотатів, найменування споруд і флоролексеми, а також антропоніми й ойконіми. Зважаючи на сферу вживання

таких мовних одиниць (просторічне мовлення), ми зафіксували чимало пропріативів із діалектизмами та суржиковими конструкціями в їхньому складі.

5. Основні типи мотиваційних відношень – локативні, сутнісні, квалітативні і посесивні або комбіновані, складниками яких є перераховані вище компоненти.

Теоретичне значення дослідження визначається розробкою уточнених теоретико-методологічних засад мікротопоніміки, зокрема можливістю поглибити розуміння мікротопоніма як специфічного різновиду власних назв, з'ясувати місце таких пропріальних одиниць в онімному просторі, доповнити загальні закономірності, які стосуються творення і функціонування власних назв дрібних географічних об'єктів. Вагомим, на нашу думку, є підхід до аналізу онімних одиниць: на відміну від усіх попередніх досліджень у галузі мікротопонімії, ми окремо схарактеризували усі назви мікрооб'єктів.

Практичне значення роботи полягає у можливості використовувати отримані результати при проведенні досліджень у сфері ономастики, діалектології, лексикології, дериватології, історії української мови; при укладанні всеукраїнських і регіональних топонімічних словників; у процесі викладання гуманітарних дисциплін у закладах вищої та загальної середньої освіти; у навчально-виховній роботі передусім краєзнавчого спрямування.

Особистий внесокздобувача. Теоретичні положення і практичні результати дисертації отримано самостійно. Усі опубліковані праці написано одноосібно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи апробовано на 17 наукових і науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема на восьми міжнародних, таких як Міжнародна наукова конференція «Динамічні процеси в лексиці та граматиці слов'янських мов» (Умань, 2017, 2018, 2019 рр.), Міжнародна науково-практична конференція «Інтернаціоналізація освіти як виклик для вищих навчальних закладів: українська та польська перспективи» (Краків (Польща), 2018 р.), III Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми філології та журналістики» (Ужгород, 2018 р.), Міжнародна наукова конференція «Східнослов'янські мови і літератури в європейському контексті – VI» (Могилів (Білорусь), 2019 р.), XII

Міжнародна наукова конференція «Прогрес науки в європейських країнах: нові концепції та сучасні рішення» (Штутгарт (Німеччина), 2020 р.), V Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями розвитку науки» (Львів, 2020 р.), шести всеукраїнських, таких як II і III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи» (Полтава, 2016, 2017 р.), VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Слов'янська філологія: історія, сьогодення, перспективи» (Умань, 2016 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи» (Вінниця, 2018 р.), Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція «Сучасні тенденції та перспективи мовно-літературної освіти в Україні» (Глухів, 2019 р.), Всеукраїнський науково-практичний семінар «Проблеми слов'янської філології» (Умань, 2019 р.); трьох міжрегіональних, таких як Міжрегіональний науково-практичний семінар «Теоретичні та прикладні проблеми сучасної філології» (Умань, 2017, 2018, 2019 рр.), а також на засіданнях кафедри української філології та секції української філології звітних науково-технічних конференцій викладачів і аспірантів Хмельницького національного університету (2018 – 2019 рр.).

Публікації. Основні положення дисертації викладено в 9 наукових працях, три з яких опубліковано у фахових виданнях України, 2 – у закордонних виданнях, 4 – в інших вітчизняних наукових студіях.

Структура дисертації. Дослідження складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і використаних джерел (356 позицій) і п'яти додатків. Загальний обсяг дисертаційної роботи – 279 сторінок, основного тексту – 210 сторінок.

У Вступі визначено актуальність теми дисертаційної роботи, мету і завдання, об'єкт і предмет, методи, наукову новизну, теоретичне і практичне значення й інші атрибути, що стосуються наукового апарату дослідження.

У першому розділі уточнено сутність мікротопоніма як онімної одиниці, з'ясовано його диференційні ознаки, описано історію вивчення власних назв

дрібних географічних об'єктів та вплив екстралінгвальних факторів на формування мікротопонімікону.

У другому розділі схарактеризовано структурні, дериваційні, семантичні та мотиваційні особливості найменувань поселень і їхніх частин (вулиць, площ, кутків, мікрорайонів тощо).

У третьому розділі проаналізовано структурно-семантичні та семантико-мотиваційні атрибути найменувань водних, лісових, територіальних і рельєфних об'єктів.

У Висновках підведено підсумки проведеного дослідження.

У Додатках наявна інформація про апробацію результатів роботи, а також таблиці, які ілюструють продуктивність основних типів мікротопонімів, карти районів, перелік усіх проаналізованих мікротопонімів і список респондентів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МІКРОТОПОНІМІВ

1.1 Сутність мікротопоніма як онімної одиниці

Усі власні назви ономасти кваліфікують як онімний простір, дефініції якого практично однотипні в різних мовах протягом досить тривалого часу. Наприклад, у колективній монографії «Теорія і практика ономастичних досліджень» запропоноване таке визначення цього поняття: «Сукупність власних назв, які вживаються в мові певного народу для іменування реальних, гіпотетичних і фантастичних об'єктів» [271, с. 9], яке майже збігається з тим, що наводять у «Словнику української ономастичної термінології» Д. Г. Бучко і Н. В. Ткачова: «Сукупність власних назв усіх класів, вживаних у мові певного народу в конкретний історичний період для називання реальних, гіпотетичних і фантастичних об'єктів» [251, с. 136]. Н. В. Подольська у «Словнику російської ономастичної термінології» використовує термінопозначення «онімічний простір» зі значенням «Комплекс власних назв усіх народів, які вживаються в мові певного народу у певний період для іменування реальних, гіпотетичних і фантастичних об'єктів» [210, с. 95].

Однією з визначальних ознак пропріальних одиниць є їхня кількість, що в сотні разів переважає чисельність апелятивів. Зокрема, М. М. Торчинський нарахував 736 670 000 ідеонімів [288, с. 46] та 209 795 000 вітонімів (антропонімів, зоонімів, фітонімів і міфонімів) [289, с. 199].

Висока продуктивність онімів та неоднакові екстралінгвальні характеристики номінованих денотатів є підставою для розрізнення низки груп пропріальної лексики на основі досить різнопланових критеріїв. Безумовно, основним із них є денотатно-номінативний, за яким усі найменування поділяються за типом іменованих об'єктів, тобто це класифікація «за особливостями денотатів, кожен із яких, звичайно, уже має загальну назву і водночас може бути додатково номінований саме за допомогою оніма.

Типологія пропріативів, яка ґрунтується на групуванні денотатів, має особливе значення для ономастики, оскільки, по-перше, надає стрункості, послідовності і логічності власне процесу дослідження таких лексем; по-друге, дозволяє визначити продуктивність різних класів власних назв у певній мові; по-третє, є основою для зіставно-порівняльних висновків, які характеризують інші функціональні аспекти онімів, причому таке зіставлення можна робити на матеріалі однієї, кількох або багатьох мов» [296, с. 72].

Зазначимо, що подібну градацію онімів О. В. Суперанська назвала предметно-номінативною і теж поставила її на перший план, «оскільки співвіднесеність із предметом, як правило, визначає «обличчя» назви та інші її характеристики» [265, с. 160].

Дослідниця увела в активний науковий обіг і поняття «поле» як «певну сферу співвіднесеності назви» з можливістю його більш детального поділу на більш часткові, відповідно до об'єктів, які іменуються (*антропонімне, топонімне* тощо) [265, с. 279–280].

Н. В. Подольська онімним полем вважала «частину онімічного простору, що включає оніми певного класу», наприклад: *антропонімію, зоонімію, фітонімію, астронімію* тощо, зауваживши, що «онімічний простір складається з безлічі онімічних полів, визначається моделлю світу, яка існує в певного народу» [210, с. 95].

О. Ю. Карпенко, започаткувавши окрему галузь ономастичних студій – когнітивну, замість полів виділила низку фреймів, які, у свою чергу, поділяються на субфрейми, підфрейми, інакше – домени (наприклад, у топонімічній фрейм увіходять *ойконімічний, гідронімічний, оронімічний, хоронімічний* та *мікротопонімічний* субфрейми (домени)) [103, с. 11–12].

Лише одну групу пропріативів – онімне поле – виокремили Д. Г. Бучко і Н. В. Ткачова, вважаючи ним «частину онімного простору, яка включає оніми конкретних моделей і типів» [251, с. 136].

На нашу думку, у структурі онімного простору замало існування лише одного-двох різновидів термінозначень для груп іменованих денотатів, які при цьому мають певним чином їх характеризувати. Усунути вказані недоліки

намагався М. М. Торчинський, у денотатно-номінативній систематизації власних назв якого передбачено розмежування шести онімних полів, а також більш дрібних компонентів: підполів, секторів, підсекторів, сегментів, підсегментів, елементів та піделементів [296, с. 119–120]. Наприклад, у складі топонімного поля є підполе *геотопонімів* із секторами *теронімів* і *гідронімів*; перші складаються з підсекторів *хоронімів*, *ойконімів*, *оронімів*, *батіонімів* і *спелеонімів*, а другі – *екстра-* й *інтрагідронімів*.

Як бачимо, у цій типології відсутні мікротопоніми. Водночас протягом більш ніж півстоліття цей термін в українській ономастиці активно функціонує, адже вперше таке термінопозначення було зафіксоване ще наприкінці 50-х років ХХ століття в статті О. С. Мельничука «Топоніміка Кодимського району Одеської області» [172]. «У наступних дослідженнях термін набув широкого вжитку. З’являються спроби не тільки дати визначення цього терміна, але й з’ясувати природу назви, яку іменують мікротопонімом, її особливості, ознаки, принципи та критерії виділення тощо. Перші наукові розвідки стали фундаментом закріплення терміна в ономастичній термінології та сприяли подальшому його функціонуванню» [346, с. 8].

Розглянемо більш детально, які визначення дають поняттю «мікротопонім» (часто – з паралельними відповідниками «макро-» і «мезотопонім») укладачі термінологічних словників і довідників та автори інших наукових праць: монографій, дисертацій і статей.

У загальнослов’янському описі ономастичних термінів мікротопонім кваліфікується як «власна назва земельної ділянки або землі господарського призначення: а) власна назва оброблюваної площі (поля, луку, пасовища, винограднику і т. п.), б) власна назва площі, покритої лісом (лісового масиву, частини лісового господарства, лісу, гаю, заповідника і т. д.), в) власна назва необроблюваного лісового наділу» [201, с. 113–114], що дозволяє говорити, з одного боку, про функціональну багатоваріантність поняття, а з іншого – про семантичну неусталеність, яка насамперед простежується шляхом порівняння різномовних терміносполук. Так, у російській та македонській мовах функціонує вказана вище одноваріантна форма, як і в німецькій (*Parzellename*), польській

(*nazwa terenowa*), серболужицькій (*parcelowe mjeno*), словацькій (*chotárny názov*) і чеській (*pozemkové jméno*) мовах, причому в останній замість вказаного раніше побутував термін *trat'ove jméno* (як бачимо, це переважно складені, рідше – складні конструкції). Натомість паралельні форми наявні в сербохорватській (*mikrotoponim; zemljišno ime; микротопоним*) та болгарській (*землишно име // име за полскиимот*) мовах [201, с. 113–114]. Для української та білоруської мов форму терміна визначено неправильно: по-перше, це не урочища, а їхні назви; по-друге, це не тільки найменування урочищ, а й інших мікрооб'єктів, зокрема полів, садків, кутків тощо; по-третє, в усіх східнослов'янських мовах (а не лише в російській) термін «мікротопонім» закріпився вже давно [297, с. 310].

Як «назви малих об'єктів: джерел, полів, долин, ярів, доріг, мостів, колодязів, частин населених пунктів і т. д., навіть до окремих дерев, що мають власні назви», кваліфікує сутність мікротопонімії В. А. Ніконов [187, с. 47].

В. В. Німчук у проєкті «Українська ономастична термінологія» мікротопонімом вважав «назву об'єкта локального значення», на протигагу макротопоніму – «назви об'єкта ширшого значення» [189, с. 34].

1967 року в Москві був надрукований збірник наукових праць «Мікротопонімія» [175], автори статей якого спробували з'ясувати сутність мікротопонімів, визначити їхні складники та вказати на диференційні ознаки цієї групи власних географічних назв.

Зокрема, Ю. О. Карпенко наголошував, що у вітчизняній ономастиці поняття мікротопонімії прийнято розуміти розширено: «сюди зараховують взагалі всі назви малих географічних об'єктів» [104, с. 15], завдяки чому в мікротопонімії об'єднано не один, а декілька топонімічних класів (не лише найменування земельних ділянок, але й номінації багатьох інших географічних об'єктів, тільки щоб останні відповідали елементу мікро-); внаслідок цього мікротопонімія виявляється «різношерстною», й деякі її класи зазнають поділу: назви великих боліт не є мікротопонімами, а назви малих є. Натомість такому розширеному розумінню мікротопонімії ономаст запропонував вузьке і досить чітке, стверджуючи, що назви малих географічних об'єктів мають свою специфіку, яка

полягає в джерелах мікротопонімів, структурі та в подальшій долі (кожна подібна назва відома лише відносно небагатьом людям, тому мікротопоніми легко змінюються, замінюються, або ж зникають зовсім) [104, с. 15–16].

О. В. Суперанська розмежувала три різновиди власних географічних назв на основі їхніх розмірів, кваліфікувавши мікротопоніми як «індивідуальні назви невеликих природних і штучно створених об'єктів», власне топоніми – як «індивідуальні назви природних і штучно створених об'єктів», а макротопоніми – як індивідуальні назви геолого-географічних систем (гір, рівнин, морів) або штучно виокремлюваних територій, які не мають спеціальних географічних ознак (держави, провінції)» [264, с. 39] однак критерії їх виокремлення, як бачимо, досить нечіткі, що визначив і М. М. Торчинський [296, с. 310].

У монографії «Загальна теорія власної назви» дослідниця досить детально описала ознаки вказаних трьох типів найменувань. Передусім визначено відмінності між мікро-, мезо- (власне топонімами) і макротопонімами, які полягають, по-перше, у тому, що це найменування різних об'єктів, які відрізняються не лише розмірами, а й якісно; по-друге, в різному значенні цих об'єктів у житті людини; по-третє, у безпосередній даності багатьох мікротопонімів, опосередкованості власне топонімів і спеціальному призначенні багатьох макротопонімів; по-четверте, у випадковості мотивування більшості власне топонімів та мікротопонімів і не випадковості мотивування багатьох макротопонімів; по-п'яте, у побутовому розумінні мікротопонімів, географічному розумінні макротопонімів і нерозумінні власне топонімів; по-шосте, у тому, що вони входять у різні системи [265, с. 168].

А. Н. Яценко дуже обмежив коло мікротопонімів: «Це географічні назви вузького ареалу, які є первинними за своєю семантикою, неопосередкованими і за структурою двочленими, що мають у своєму складі в ролі визначального компонента номенклатурний термін (онім)» [346, с. 29], однак науково достовірно представив історію виникнення терміна: «Виділенню мікротопонімів у окремий розряд, як і появи самого терміна, певною мірою сприяла та обставина, що в грецькій топоніміці, яка виникла на основі лексики грецької мови, часто входять як елемент складної за

структурою назви терміни мега- та мікро-, за аналогією до термінів *мікрolandшафт*, *мікрорельєф*, *мікрофлора*, *мікроклімат*, *мікрорайон* та інших» [346, с. 8].

Якщо ж говорити про всі три групи власних назв, які виділяються за розмірами їхніх денотатів, то для утворення їх термінозначень використовуються три префіксоїди: **макро-** (« < грец. *takros* – довгий, великий» [268, с. 430]), **мезо-** (« < грец. *mesos* – середній, серединний» [268, с. 443]) і **мікроназв** (« < грец. *mikros* – малий» [268, с. 453]).

Своєрідний підсумок цього етапу становлення мікротопоніміки підвела В. Ф. Баньої: «Праці ономастів п'ятдесятих-сімдесятих років ХХ ст. про специфіку поділу топонімії на два рівні (Р. К. Додихудоева, В. А. Жучкевича, Ю. О. Карпенка, О. С. Мельничука, Е. М. Мурзаєва, В. А. Ніконова, О. В. Суперанської, А. Н. Яценка та ін.) сприяли утвердженню слів «макро- та мікротопонімія» у системі лінгвістичної термінології» [12, с. 31].

Водночас зазначимо, що розмежування макро- і мікротопонімів (не кажучи вже про мезотопоніми) і надалі не завжди існує. Наприклад, у «Словнику лінгвістичних термінів» Д. І. Ганича, І. С. Олійника термін «топонім» протиставляється лише поняттю «макротопонім»: «Макротопонім – власна назва великого фізико-географічного об'єкта, який має широку сферу вживання, широко відомий» [60, с. 124].

Н. В. Подольська також відмовилася від типологічної тріади власних географічних назв за розмірами денотатів і кваліфікувала лише мікро- і макротопоніми. До першої групи віднесено найменування природних (частіше) або створених людиною (рідше) фізико-географічних об'єктів. Як мікротопоніми дослідниця трактує мікрогідроніми, мікроойконіми, мікроороніми, мікрохороніми, назви урочищ, господарських угідь, мікроспоруд (колодязів, мостів, будок, вишок, зимівель, кордонів, мисливських будиночків тощо) [210, с. 83]. Макротопоніми – це власні назви великих фізико-географічних об'єктів, які мають широку сферу вживання та відомість і зазвичай є результатом штучного процесу номінації, що має місце при систематизації об'єктів [210, с. 78].

У «Лінгвістичному енциклопедичному словнику» теж стверджується: «Виходячи із розміру об'єктів, встановлюються два головні розряди топонімії: 1) макротопонімія; 2) мікротопонімія» [162, с. 516].

Поділ власних географічних назв на дві групи: макротопоніми (назви великих географічних об'єктів суспільного значення) і мікротопоніми (назви дрібних географічних об'єктів локального значення) – наведений і в енциклопедії «Слов'янська ономастика». Складниками мікротопонімів визначено мікрогідроніми, мікроойконіми, мікроороніми, мікрохороніми і частину ергонімів; також вказано, що окремі з них «позначаються спеціальними термінами: гелоніми – власні назви боліт, дрімоніми – власні назви лісів, лімноніми – власні назви стоячих вод» тощо [353, II, с. 155].

Натомість в енциклопедії «Українська мова» наявна лише одна словникова стаття про мікротопонім, який кваліфікують як вид топоніма, власна назва невеликого місцевого географічного об'єкта та частини макрооб'єктів (лісків, урочищ, полів, сінокосів, стежок, пасовищ, окремих каменів тощо) [302, с. 345].

У «Словнику української ономастичної термінології» зазначено, що мікротопонім – це «власна назва невеликого найчастіше природного фізико-географічного, рідше створеного людиною об'єкта, земельної ділянки господарського призначення; ... мікротопоніми – це назви урочищ, полів, гаїв, лісів, лук, господарських угідь, мікроспоруд (колодязів, мостів, будок, вишок, зимівель, кордонів, мисливських будиночків тощо); до складу мікротопонімів нерідко зараховують ще мікрогідроніми, мікроороніми, мікрохороніми та ін.» [251, с. 121–122]. Як бачимо, у визначенні Д. Г. Бучка і Н. В. Ткачової є досить багато спільного з дефініцією, наявною у «Словнику російської ономастичної термінології» Н. В. Подольської. Це твердження стосується і поняття «мікротопонімія» – «сукупність мікротопонімів» [210, с. 83; 251, с. 122].

Звернемо увагу і на низку дисертаційних робіт, присвячених аналізу власних назв дрібних географічних об'єктів, у значній частині яких визначено сутність терміна «мікротопонім» та вказано на складники мікротопонімії.

Звичайно, не всі автори дисертацій детально описували цю проблему. Наприклад, О. І. Михальчук, характеризуючи мікротопонімію Надвірнянського району Івано-Франківської області, не пропонує власної дефініції і не розмежовує досліджувані групи онімів; разом з однослівним термінопоняттям «мікротопонім» використовує синонімічну сполуку «назви малих географічних об'єктів», яку і можна вважати його визначенням [177, с. 4].

Н. В. Сокіл зосередила увагу на сутності терміна («Мікротопонім – це власне ім'я природного фізико-географічного мікрооб'єкта чи створеного людиною, що має вузьку сферу вживання і функціонує на певній мікротериторії» [254, с. 1]), визначила відмінності в його трактуванні східно- та західнослов'янськими ономастами, але не вказала, які саме об'єкти іменуються.

У дослідженні О. І. Проць теж використано традиційний термін «мікротопонім» на позначення власних назв дрібних географічних об'єктів (природних та створених людиною) [223, с. 6].

Проте більшість топонімістів перераховує ті денотати, найменування яких аналізує. Однією з перших це зробила Т. І. Поляруш, яка до складу мікротопонімії віднесла назви об'єктів фізичної географії, що мають локальне значення (ярів, сухих балок, горбів, круч), а також частин земельних угідь (урочищ, полів, лісів та їхніх частин) [215, с. 2].

І. Г. Чеховський, достатньо повно кваліфікувавши сутність цього розряду власних географічних назв (мікротопонімія – «сукупність власних назв локальних об'єктів (місцевостей, урочищ, які відзначаються в мовному вжитку певною факультативністю»), підкреслив їхню продуктивність, відзначив недостатнє вивчення і детально структурував склад (*агрооніми, дрімоніми, дромоніми, мікрогідроніми, мікроойконіми* тощо [318, с. 4].

Трохи менше номінованих денотатів перерахувала В. Ф. Баньої: «Мікротопоніми – це назви, що виникли для найменування таких географічних об'єктів, як частини населених пунктів, дороги, стежки, поля, пасовиська, урочища, ліси, ріки, потоки, джерела, озера, болота, загати, підвищення, вершини,

гірські хребти, низини, урвища, кладовища, огорожені місця, різні споруди тощо» [11, с. 1].

Багато науковців розмежовує два типи мікротопонімів: природного та штучного походження. Наприклад, Н. І. Лісняк запропонувала таке визначення мікротопонімів: «Мікротопоніми – це назви малих географічних об'єктів, до яких належать іменування природних реалій (боліт, горбів, гір, джерел, долин, шляхів, лугів, пасовищ, полів, ставків, струмків, урочищ, ярів тощо) та іменування рукотворних невеликих об'єктів (вулиць, кутків й частин села, доріг, стежок, криниць, мостів, кладовищ, хуторів)» [150, с. 1].

Кваліфікуючи мікротопоніми як «назви дрібних географічних об'єктів, створених як людиною, так і природою», Р. О. Ляшенко до першої групи відносить «назви вулиць, провулків, площ (майданів), релігійних споруд, селищ і частин міста, скверів, шляхів сполучення, будинків», а до другої – номінації «на позначення природних реалій: річок, ставків, струмків, шляхів, ярів (балок), рослин (переважно довговічних дерев – дуба, сосни, верби, чагарнику), масивних жител диких птахів» [161, с. 1].

Вагоме доповнення до дефініції мікротопоніма та переліку складників мікротопонімії зробила О. В. Заїнчовська, підкресливши, що такі пропріальні одиниці виникли природно в місцевому мовленні і тісно пов'язані з ним, і це обов'язково мають бути неофіційні, народні назви вулиць, кутків, частин населеного пункту, які ніде не зафіксовані й існують тільки в мовленні місцевих жителів [95, с. 21].

Наступні дослідники, проте, не схвалили наведене вище уточнення, тому в останні роки загальноприйнятим стало стандартне визначення мікротопоніма, яке практично без змін повторюється в багатьох наукових працях, наприклад: «Мікротопоніми – назви невеликих за розміром та формою рукотворних об'єктів, зокрема частин села, кутків, вулиць, доріг, стежок, криниць, мостів, а також природних реалій – боліт, горбів, гір, джерел, долин, лугів, пасовищ, полів, ставків, урочищ, ярів і под.» [21, с. 1].

«Незважаючи на відсутність єдиного підходу до визначення мікротопоніма, цей термін досить широко вживається багатьма дослідниками (як у минулому, так

і на сучасному етапі) ... З іншого боку, правда й не завжди на боці більшості. І термін мікротопонім – штучне утворення, яке добре прижилося, а більшість давно утверджених думок, які вже стали для багатьох дослідників аксіомами, вимагають уточнень, що породжують коло запитань. Насамперед, це проблема мікротериторії та точного визначення меж малих та великих об'єктів тощо. Отже, суперечливими є трактування змісту самого поняття мікротопонім та визначення обсягу класу мікротопонімів» [12, с. 33]. Як бачимо, є підстави для певних сумнівів щодо доцільності існування цього терміна, який має внутрішні суперечності (важко на практиці розмежовувати топоніми і мікротопоніми), тому слід усвідомити «нечіткість його дефініції і потребу теоретичного доопрацювання тези про типи топонімів й іменованих з їх допомогою об'єктів» [271, с. 52].

В енциклопедії «Слов'янська ономастика» висловлюється подібна думка про те, що межа між макро- і мікротопонімами дуже умовна (навіть попри існування терміна *мезоніми* для позначення середніх за величиною об'єктів); при цьому самі терміни *макротопоніми* і *мікротопоніми* з погляду на внутрішню форму є невдалими, хоча традиція їх використання набула загальнослов'янського характеру [353, с. 154].

К. Й. Галас теж не поділяв власні географічні назви на мікро- та макротопоніми, оскільки не підтримував теорії про особливу природу цих найменувань, що відбито в самій назві його словника топонімів [11;57].

Аналізуючи групування власних назв за розмірами денотатів, М. М. Торчинський зазначив, що вказані вище диференційні особливості характерні і для інших розрядів пропріальних одиниць; вони сприятимуть розрізненню макро-, мезо- і мікроонімів [297, с. 327–328], що, власне, відзначала й О. В. Суперанська, яка трансформувала градацію топонімів по лінії «мікро- – мезо- – макро-» у відповідну систематизацію пропріальних одиниць загалом: «... макроономастика», разом із «мезо» і «мікро», можлива в усіх секторах онімного простору. «Мікроіменування» близькі до загальних і відрізняються від них лише прив'язаністю до окремих об'єктів, яким вони присвоєні в індивідуальному порядку... Мікроназви поняттєві, несистемні. Вони ще тільки

«входять» у ряд. Власне назви (мезо) непоняттеві, системні. Макроназви системні і частково поняттеві» [265, с. 168–169].

Ґрунтуючись на вказаних тезах, дослідниця вказала, що «характеристика онімної лексики по лінії «мікро» – («мезо») – «макро» може означати: 1) в топонімії – «назви особливо малих, типових («середніх»), великих і надвеликих об'єктів; 2) у всіх розділах ономастики у плані розвитку номінації: первинні найменування, які склалися природно, – найменування, які склалися у процесі вживання – пізніші, штучно створені найменування, нерідко підсумок й узагальнення наявних систем; 3) у соціологічному аспекті: вузьколокальні найменування з малою відомістю – найменування, відомі більш або менш широкому колу осіб – загальновідомі; 4) у словотвірному аспекті: найменування з моделями, поширеними на дуже обмеженій території, з моделями, які мають достатньо широке поширення, і з повсюдно поширеними моделями» [265, с. 170].

Таким чином, «термін «мікротопонім» може функціонувати лише у значенні «різновид мікроонімів», тобто компонент класифікації власних назв, яка ґрунтується на їхніх розмірах. Тому не слід включати мікротопоніми в структуру денотатно-номінативної систематизації (там потрібно залишити лише ті терміни, які безпосередньо пов'язані з типом іменованих об'єктів, тим паче, що вказана типологія і так забезпечена достатньою кількістю термінопозначень для розрізнення усіх груп топонімів). Крім того, необхідно також усунути наявні неточності серед вказаних підгруп (складниками мікротопонімікону недоцільно вважати назви закладів культури, спортивних споруд тощо, які, безумовно, належать до прагматонімів) [297, с. 331–332].

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що ми погоджуємося з ідентифікацією мікротопоніма як елемента не денотатно-номінативної систематизації, а групування онімів за розмірами денотатів, яке досить суб'єктивне, оскільки відсутні критерії, які дозволили б чітко встановити, чи належить денотат до мікрооб'єктів. Водночас вважаємо, що такий термін варто використовувати для об'єднання досить різнопланових номінацій (гідронімів, ойконімів, оронімів,

хоронімів тощо), тим паче, що це термінопозначення вже узвичаїлося в ономастиці і є зручним та зрозумілим для дослідників.

На основі наведених раніше дефініцій пропонуємо власне визначення об'єкта нашого дослідження: *мікротопонім* – це власна назва невеликого географічного об'єкта водного / підводного, просторового, рельєфного або підземного характеру, а також денотата, пов'язаного з місцем поселення людей.

1.2 Ознаки мікротопонімів

Мікротопоніми мають низку ознак, як спільних з іншими власними географічними назвами (такими, наприклад, О. В. Суперанська вважає чотири особливості: вони номінативні; це власні назви реально існуючих об'єктів, що характерно і для загальних назв; вони прив'язані до місця і є індивідуальними [265, с. 168]), так і специфічних (частково вони відбиті в дефініціях мікротопонімів, наведених у монографіях, дисертаціях, словниках тощо), які слід розглянути більш детально.

Зокрема, В. А. Ніконов основними ознаками мікротопонімів вважав наближеність до загальних назв; «стихійне» утворення; різний ступінь стійкості (мікротопоніми схильні до змін); безмежну кількість мікротопонімів [187, с. 49].

У зв'язку зі специфікою мікротопонімів Ю. О. Карпенко виділяв такі їхні атрибути: 1) у мікротопонімії дистанція між власними та загальними назвами мінімальна; 2) мікротопоніми й географічні терміни (номенклатурні назви) нерозривно між собою пов'язані; 3) важливим джерелом мікротопонімії переважно є дві групи номінацій (власні назви людей та географічні назви), хоча апелятиви теж слугують базою для їх утворення; 4) для мікротопонімії характерні переважно безформантні утворення [104, с. 16–22].

Пропонуючи визначення мікротопоніма, Н. В. Подольська характеризує й окремі їхні риси, як-от: «мікротопонім – результат природного процесу номінації; мікротопонім часто перебуває на межі вживання загальної і власної назви, однак він не є «мікрословом». Багато мікротопонімів дуже давні; мікротопоніми

об'єднуються в мікротопонімічні системи, які функціонують у межах одного населеного пункту» [210, с. 83].

У «Лінгвістичному енциклопедичному словнику» такі ознаки частково дублюються: мікротопоніми з'являються на основі місцевої термінології, відрізняються «нестійкістю й рухливістю, чим створюють проміжний лексичний пласт, що є перехідним між лексикою загальною (апелятивами) і власною (топонімами)». Не випущені з уваги й такі особливості мікротопонімів, як утворення з апелятивної лексики на базі діалектних форм мови, вузька сфера функціонування, обмежена територією певної говірки чи діалекту. Але визначальною ознакою мікротопоніма автори вважають саме його розмір [162, с. 516].

Не залишено поза увагою невеликий розмір географічних об'єктів і в енциклопедії «Українська мова», де також відзначено, що «для мікротопонімів здебільшого характерний тісний зв'язок з апелятивами, особливо з географічними термінами; серед усіх видів власних назв вони найближче стоять до загальних слів, зберігаючи свою мотивованість. Межа між ними окреслюється завдяки тому, що мікротопоніми закріплені за конкретними фізико-географічними об'єктами. Значна частина мікротопонімів виконує функцію локальних орієнтирів на прилеглий місцевості» [302, с. 345].

Трохи звужено особливості мікротопонімів визначили Д. Г. Бучко і Н. В. Ткачова: така власна географічна назва має вузьку сферу застосування: функціонує в межах лише певної мікротериторії, відома вузькому колу людей, які живуть поблизу названого мікрооб'єкта [251, с. 121–122].

Натомість автори дисертаційних робіт такі ознаки виділяють досить широко. Наприклад, Н. І. Лісняк, характеризуючи мікротопонімію Західного Поділля, відзначила, що цей клас онімів протягом останнього півстоліття зазнав і далі продовжує зазнавати значних змін. Багато мікротопонімів безповоротно і назавжди зникає з людської пам'яті, хоча майже кожен тісно пов'язаний з історією місцевої людності, в них відображається побут, вірування, творчість народу, простежуються його торговельні, господарські та культурні зв'язки. Власні назви мікрооб'єктів входять до складу загальнонаціональної лексики,

утворюючи окремий лексичний шар, що підпорядковується законам її розвитку. Мікротопоніми семантично близькі до загальних назв, проте визначаються меншою граматичною стійкістю, історично мінливіші. Їхня специфіка тісно й органічно пов'язана з різними особливостями іменованих об'єктів. Мікротопоніми здебільшого є фактами однієї мови і продуктом творчості одного народу. Вони позначають невеликі об'єкти незначної суспільної ваги, мають специфічну деривативну структуру, здебільшого належать до первинних утворень, функціонують порівняно недовго та обслуговують громаду, обмежену територіально [150, с. 1].

В. Ф. Баньої серед домінуючих ознак, які дозволяють виділити мікротопоніми в окрему групу, назвала такі: 1) вузька сфера вживання (в основному в межах одного населеного пункту, це пов'язано з номінацією об'єктів локального значення); 2) утворення переважно на базі місцевої говірки; 3) усна передача та поодинокі фіксованість у письмових джерелах; 4) відносна недовготривалість функціонування назв у зв'язку зі зміною поколінь мовців та перетвореннями в географічному середовищі; 5) варіативність мікротопонімів, що зумовлюється вищенаведеними фактами; 6) тісний зв'язок здебільшого з апелятивною лексикою [11, с. 8].

О. І. Проць теж вважає, що основними ознаками власних назв дрібних географічних об'єктів (природних та створених людиною) є: «1) функція індивідуалізації та ідентифікації географічного об'єкта у просторі; 2) невеликий розмір денотата; 3) локальне поширення, вузьке коло функціонування; 4) значущість об'єкта, якого номінує мікротопонім, його роль у життєдіяльності людини; 5) близькість до апелятивної лексики; 6) тісний зв'язок із місцевим мовленням; 7) здебільшого відсутність письмової фіксації; 8) нестійкість» [223, с. 6].

Прокоментуємо ще одну з особливостей мікротопонімів – їхню чисельність: в Україні є близько 6 000 оригінальних агоронімів і годонімів, а якщо не відкидати повторювані номінації – то понад один мільйон. Кварталонімів хоч загалом і менше (близько 70 000), однак за рахунок меншого коефіцієнта багатозначності (лише 5) і коефіцієнта динаміки (1,1) кваліфікуємо їхню кількість

на рівні 15 500. Досить багато фіксується найменувань урочищ (майже 40 000), проте такі номінації часто омонімічні з найменуваннями полів, лісів, колишніх поселень тощо. Загалом зафіксовано 121 500 мікротопонімів, з них власне мовних – не більше ніж 5 000 [287, с. 281–282].

Як бачимо, серед власних географічних назв саме мікротопоніми є найбільш численними, адже всього топонімів М. М. Торчинський нарахував понад 371 500 окремих лексем, і виходить, що фактично майже кожен третій топонім є мікротопонімом. Ще більша частка повторюваних номінацій – більш ніж половина, тобто близько 1 800 000 із трьох мільйонів власних географічних назв загалом. І лише закріплені в мові топоніми (зафіксовано до 90 000 таких найменувань) значно переважають чисельність відповідних мікротопонімів [287, с. 282], що підкріплює думку про їхню локальність і вузьку сферу функціонування.

Не з усіма ознаками мікротопонімів, названими дослідниками, можна беззастережно погоджуватися. Зокрема, А. Н. Яценко виокремив сім хибних тверджень, спростувавши які, ми зможемо краще усвідомити диференційні особливості цієї групи пропріативів (частковий коментар таких ознак зроблений В. Ф. Баньої [12, с. 30]). По-перше, думка про те, що мікротопоніми ближчі до загальних назв, ніж до власних, заперечує основну специфіку власних назв – їхню «прив'язаність до конкретних одиничних об'єктів власних назв у вигляді номінації цього об'єкта». По-друге, бездоказовим є твердження про те, що мікротопоніми менш формалізовані і що в «ролі мікротопонімів надзвичайно розповсюджене вживання загальних назв у функції власних без будь-яких словотворчих (морфологічних) змін цих назв». По-третє, часто змінюються і нерідко зникають разом зі зміною складу мешканців не лише мікротопоніми, але й топоніми, особливо назви населених пунктів; водночас давніми можуть бути не тільки макротопоніми, але й мікротопоніми. По-четверте, не є специфічною ознакою мікротопонімів те, що вони практично невідомі широкому колу людей, характеризуються вузькою сферою вживання (невідомі і зооніми, прізвиська та багато інших класів пропріальних одиниць). По-п'яте, мікротопоніми не обов'язково утворюються тільки на базі діалектної лексики; вони можуть бути

створені й на основі загальнонародної. По-шосте, топонімічна метонімія трапляється не лише між мікротопонімами, але й між топонімами, а також між топонімами й мікротопонімами. По-сьоме, віднесення назв-орієнтирів до мікротопонімів є неправильним, оскільки змішуються два рівні мови (лексичний та синтаксичний) [346, с. 12–13].

На основі наведених вище ознак мікротопонімів та шляхом аналізу найменувань дрібних географічних об'єктів, засвідчених нами на території Північної Хмельниччини, можна встановити такі основні особливості цієї групи пропріальних одиниць:

1) невеликий розмір іменованого об'єкта (це основний атрибут, який, власне, і зумовив саме таку форму термінопозначення досліджених онімів);

2) обмежена сфера вживання (переважно в межах одного-кількох населених пунктів) у поєднанні зі значною кількістю таких номінацій загалом, більшість із яких ще не зафіксована і не введена в науковий обіг;

3) вагомий вплив місцевих діалектів та мов етносів, представлених на певній території;

4) тісний зв'язок з апелятивною лексикою, зокрема з географічними термінами (дистанція між власними та загальними назвами мінімальна);

5) функціонування переважно в усному мовленні (письмові фіксації епізодичні);

6) нестійкість, короткочасність існування, здатність легко трансформуватися, що зумовлює підвищену варіативність таких номінацій;

7) активне мотивування антропонімами й іншими топонімами (часто простежуємо і зворотний зв'язок);

8) утворення за моделями, поширеними на обмеженій території, чимало з яких є специфічними саме для цієї групи онімної лексики;

9) відображення історії, побуту, вірувань, творчості місцевих жителів, їхніх торговельних, господарських та культурних зв'язків;

10) детальне структурування мікротопонімії, зумовлене введенням до її складу найменувань різнопланових об'єктів.

1.3 Структура мікротопонімії

Типологію власних назв дрібних географічних об'єктів топонімісти частково вже розглядали, і в цьому ми можемо перекоонатися шляхом цитування наукових праць низки вітчизняних дослідників.

Наприклад, В. В. Лучик у статті «Власні назви місцевостей в українській мові» зазначав, що «практично всі мікротопоніми входять до складу основних топонімічних класів, і лише окремі з них позначаються спеціальними термінами». Зокрема, це такі групи пропріативів, як *мікрогідроніми*, *мікроойконіми*, *мікроороніми*, *мікрохороніми* та частина *ергонімів*. Називає дослідник і окремі спеціальні терміни, на зразок *дрімонімів*, *лімнонімів* і *спелеонімів* [156, с. 124].

Подібні градації складників мікротопонімії простежуємо і в наведених раніше визначеннях, як-от: *мікрогідроніми*, *мікроойконіми*, *мікроороніми*, *мікрохороніми*, а також окремо *агрооніми*, *астіоніми*, *батіоніми*, *гелоніми*, *дромоніми*, *еклезіоніми*, *інсулоніми*, *комоніми*, *лімноніми*, *некроніми*, *ойкодомоніми*, *ороніми*, *потамоніми*, *спелеоніми*, *урбаноніми*, *хороніми* (адміністративні, міські і природні) тощо [210]; *мікрогідроніми*, *мікроойконіми*, *мікроороніми*; *агрооніми*, *дрімоніми*, *дромоніми* [318, с. 4]; *мікрогідроніми*, *мікроойконіми*, *мікроороніми*, *мікрохороніми* і частина *ергонімів*; *гелоніми*, *дрімоніми*, *лімноніми*, *спелеоніми* [353, с. 155]; *мікрогідроніми*, *мікроороніми*, *мікрохороніми*, а також окремо *астіоніми*, *гелоніми*, *дрімоніми*, *дромоніми*, *інсулоніми*, *комоніми*, *лімноніми*, *ороніми*, *потамоніми*, *спелеоніми*, *урбаноніми* і *хороніми* [251].

На нашу думку, не має безпосереднього стосунку до денотатно-номінативної систематизації мікротопонімів поділ їх на номінації природного та штучного походження або подібні до них, як, наприклад, розмежування З. Д. Головіною *власне мікротопонімії* (назв географічних об'єктів антропогенного походження, що виникли внаслідок трудової діяльності людини – полів, пасовищ та їхніх частин; назви природних об'єктів – лісів, боліт, гір, улоговин тощо), *соціальної мікротопонімії* (найменувань частин населених пунктів, вулиць, доріг, мостів тощо) та *мікрогідронімії* (назв озер, ставків, колодязів тощо) [63]; як вважає

В. Ф. Баньої, це не виправдано, оскільки відображає несистемний підхід до вивчення досліджуваних явищ [12, с. 34].

Ми вже аналізували мікротопонімну систему [199], де зазначили, що за основу такого групування беремо працю М. М. Торчинського «Структура онімного простору української мови», який запропонував власні терміни на позначення найменувань тих чи інших денотатів [296]. Потреба в детальному структуруванні цієї групи номінацій, безумовно, є, оскільки «значна частина різновидів мікротопонімії (наприклад, назви струмків, ставків, криниць, колодязів тощо) має стільки диференційних особливостей у творенні та функціонуванні, що обов'язково потребує спеціальних дефініцій» [297, с. 51].

Виходячи зі сказаного вище, зокрема з нашого визначення мікротопоніма, пропонуємо у складі мікротопонімів виокремити: *мікробатіоніми* – найменування невеликих підводних об'єктів; *мікрогідроніми* – власні назви дрібних гідрооб'єктів; *мікроойконіми* – номінації малих поселень; *мікроороніми* – власні назви незначних об'єктів рельєфу; *мікроспелеоніми* – найменування підземних об'єктів; *мікрохороніми* – найменування невеликих територій.

Розглянемо більш детально вказані блоки мікротопонімів, додатково характеризуючи ті пропріальні одиниці, які введені до переліку власних назв дрібних географічних об'єктів Північної Хмельниччини (див. Додаток Г).

Мікроойконіми – власні назви артілей, висілків, колоній, корчем, посілків, призавгоспів, присілків, радгоспів, ферм, фільварків, хуторів тощо. Велика кількість таких поселень була зафіксована у XIX – I третині XX ст., що пояснюється як економічною ситуацією в Царській Росії (пізніше – СРСР), так і наявністю детальних списків поселень (це, зокрема, карти повітів, словники, списки населених пунктів тощо [62; 110; 111; 238; 256–258; 282]. Проте адміністративно-територіальні реформи, переписи населення в радянський період стабілізували кількісну картину ойконімікону Північної Хмельниччини, адже з обліку населених пунктів було знято всі малодвірні поселення (хутори, урочища, призавгоспи, ферми, залізничні будки, лісові сторожки тощо) [61, с. 6]. Тому в структурі досліджуваного нами мікротопонімікону, зокрема мікроойконімікону,

ми схарактеризуємо такі номінації без їхнього детального розмежування, оскільки сьогодні важко встановити тип денотата, який у джерелах зазначався лише в окремих випадках, наприклад: *Гриців* (фільварок), *Друженський над рікою* (посілок), *Лебасова Долина* (хутір). Іноді варіанти мікроойконімів вказували на процес адміністративно-територіальної трансформації денотатів: *Аннопільський хутір* (Фільварок Аннопіль); *Досинський Призавгосп* (Хутір Досин); *Хвоцівка* (Артіль Хвоцівка) (все зафіксовано у Славутському районі).

Зазначимо, що для позначення найменувань населених пунктів М. М. Торчинський запропонував дві групи термінів: **фактоойконіми** для ідентифікації місць постійного проживання людей (*астіоніми* і *комоніми*, а також *ойкодомоніми* і *лімітрофоніми*) та **фіктоойконіми** – найменування місць тимчасового проживання людей (зокрема *статівоніми* і *фазендоніми*) [296, с. 158–159].

Для аналізу ми беремо лише фактоойконіми, передусім мікроойконіми, якими вважаємо номінації поселень хутірського типу, зафіксовані в історичних документах, географічних словниках, довідниках, частково – у спогадах старожилів. Сьогодні такі номінації трансформовані в назви кутків, урочищ, полів, лісів та подібних об'єктів. У зв'язку з відсутністю достовірних даних часто неможливо встановити, який пропріатив є первинним, а який – похідним.

Не введені до переліку залізничні та шосейні будки, які в основному не мали окремих номінацій і лише локалізувалися цифровими покажчиками; водночас реєструвалися лісникові, мисливські, сторожові будки, хоч вони часто мали сутнісну мотивацію (*Буда Грабова* (Клм), *Будка* (Улш), *Будки* (Впр)).

У складі мікротопонімікону Північної Хмельниччини також аналізуємо власні назви міст, селищ та сіл Ізяславського, Полонського, Славутського і Шепетівського районів, оскільки:

1) уся локалізація мікротопонімного матеріалу прив'язана до його місцезнаходження поблизу наявного сьогодні поселення;

2) ойконіми є найбільш давніми географічними об'єктами, зафіксованими на карті досліджуваного регіону (наприклад, *Микулин* відомий з 1084 р., *Ізяслав* – з 1127 р., *Поліське* (*Гнійна*, *Гнійниця*) – з 1152 р. тощо);

3) словотвірна, семантична і мотиваційна структура інших мікротопонімів тісно пов'язана з відповідними атрибутами ойконімів, які часто є орієнтиром, зразком для виникнення нових найменувань дрібних географічних об'єктів;

4) значна частина власних назв міст, селищ і сіл Північної Хмельниччини є, по суті, мікроойконімами (такими, зокрема, можна вважати села і селища, кількість мешканців у яких менша, ніж 100; наприклад, в Ізяславському районі – це села *Григорівка* (9 жителів), *Забрид* (11), *Новосілка* (12), *Півнева Гора* (7), *Четці* (24) тощо, причому це інформація за 2001 рік, що означає подальше зменшення кількості мешканців у вказаних поселеннях.

Мікрогідроніми – це номінації невеликих боліт, водоспадів, водосховищ, каналів, меліоративних систем, озер, потоків, річок, а також джерел, криниць, ставків, струмків, фонтанів.

Усі гідроніми М. М. Торчинський запропонував поділити на **екстрагідроніми** (назви відкритих, тобто зовнішніх, водних просторів) та **інтрагідроніми** (назви закритих, тобто внутрішніх, водних об'єктів), виокремивши у складі останніх **флуїтоніми** (найменування проточних вод) і **стагنونіми** (найменування стоячих вод) [296, с. 164–165]. Зауважимо, що екстрагідроніми в мікрогідронімії Північної Хмельниччини не зафіксовані.

Досліджуваний регіон представлений такими флуїтонімами, як потамоніми (назви річок) і рівулоніми (номінації струмків), епізодично – версулонімами (найменуваннями заокруглень, вигинів річки чи струмка), вертексонімами (номінаціями вирів), дельтонімами (назвами дельт, рукавів, заводей), катарактонімами (найменуваннями водоспадів і порогів) і рівонімами (назвами каналів).

Стагنونімами є гелоніми (номінації боліт і заболочених місць), лімنونіми (назви озер), піскіноніми (найменування ставків, водосховищ та інших штучно створених водойм), путеоніми (назви впорядкованих криниць), фонтаноніми (номінації фонтанів і каскадів) та фонтикулоніми (назви джерел і копанок) [296, с. 165–167].

Безперечно, окремі гідроніми не є мікротопонімами (наприклад, річки *Горинь* і *Случ* мають довжину відповідно 659 км і 451 км, тому їх можна кваліфікувати,

принаймні, як мезономінації), проте таких пропріальних одиниць – мінімальна кількість, і вони реально не впливають на загальні показники, які характеризують особливості мікрогідронімів.

Мікроороніми – найменування балок, гір, горбів, гребель, долин, загат, крутосхилів, курганів, підвищень, скель, урвищ, ярів і подібних об'єктів рельєфу. Оскільки мова йде про вертикальне членування земної поверхні, то закономірним є поділ усіх оронімів на три групи: **плюс-**, **мінус-** і **нуль-** **ороніми** – номінації об'єктів рельєфу, розташованих вище, нижче або на рівні моря або довкілля; це, зокрема, агероніми – власні назви насипів і валів; гіатоніми – найменування глибоких ям, отворів, проваль, тріщин; каньйоніми – номінації каньйонів, глибоких ярів і долин; петроніми – власні назви скель; препунтоніми – найменування круч, обривів, урочищ (для останнього денотата використовуємо термін трактонім), ремігатіоніми – номінації гребель і дамб; тумулоніми – назви горбів, пагорбів, курганів та інших невеликих підвищень [296, с. 160–161].

Мікрохороніми – це власні назви алей, волостей, вулиць, гаїв, городів, доріг, кладовищ, кордонів, кутків, лісів, лісосмуг, лугів, меж, мисів, мікрорайонів, мостів, об'єднаних територіальних громад, островів, парків, пасовищ, переїздів, півостровів, площ, пляжів, полів, полонин, полян, посадок, провулків, районів, садів, сільських рад, сінокосів, скверів, спусків, стежок, урочищ, шляхів. Можливі й інші денотати просторового характеру, проте важливо, щоб вони були незначного розміру.

Безумовно, ця група номінацій є найбільш розгалуженою в регіоні, тому й потребує значної деталізації. Тут виділяємо **віоніми** (назви шляхів сполучення поза населеними пунктами), **ойкохороніми** (найменування об'єктів, що знаходяться всередині поселень (сільського типу – пагоніми, міського – урбаноніми) і **територіоніми** (власні назви територій), зокрема адміністратоніми (номінації офіційно визнаних адміністративно-територіальних одиниць), натуралоніми (назви територіальних одиниць, які виникли природним шляхом), сільвоніми (найменування лісових або фруктових насаджень) і гідротериторіоніми (назви земної поверхні, оточеної водою) [296, с. 149–158].

Серед ойкохоронімів виокремлюємо агороніми і годоніми (номінації відповідно вулиць і площ) та кварталоніми (найменування мікрорайонів, кварталів, кутків) [296, с. 155–156]. Цей тип мікротопонімів тісно пов'язаний із назвами поселень, тому ми характеризуємо ойконіми й ойкохороніми разом у другому розділі, а мікрогідроніми, мікроороніми й інші групи мікрохоронімів – у третьому.

Із-поміж сильвонімів розрізняємо дендроніми (номінації парків), дримоніми (власні назви лісів), конфрагоніми (найменування заростів, хащ, лозняків тощо), плантаріоніми (власні назви лісових і плодкових розсадників) і помаріоніми (номінації садів) [296, с. 151–152]. Як віоніми кваліфікуємо дромоніми (найменування доріг), понтоніми (назви мостів) і траектіоніми (номінації переїздів і переходів) [296, с. 153–155]. Здебільшого лише в селах побутують агрооніми (назви полів) і трактоніми (найменування урочищ). Адміністратоніми представлені власними назвами районів, волостей, об'єднаних територіальних громад і сільських рад.

Немає натуралонімів, гідротериторіонімів, батіонімів та спелеонімів: перших – через належність їх до макроонімів, а решти – через відсутність денотатів у регіоні.

1.4 Історія і сучасний стан мікротопонімічних студій

Сучасні мікротопонімічні студії переважно виконані на матеріалі, зібраному в Західній Україні (це, зокрема, Буковина, Волинь, Галичина, Закарпаття, Поділля), при цьому слід зазначити, що комплексний аналіз власних назв дрібних географічних об'єктів Північної Хмельниччини відсутній. Водночас опис вказаних пропріальних одиниць будується за зразком вивчення мікротопонімів, засвідчених в інших регіонах України. Крім того, отримані результати варто порівнювати з особливостями власних назв дрібних географічних об'єктів, які є насамперед на суміжних територіях. Зрештою, необхідна констатація джерельної бази дослідження, зокрема переліків, реєстрів, словників і подібних видань, звідки можна отримати інформацію насамперед про колишні найменування денотатів, чимало з яких в усномовній практиці мешканців регіону вже немає [195, с. 142].

Як бачимо, опис бібліографічних основ дослідження мікротопонімії Північної Хмельниччини має важливе науково-методичне значення. Частково історію вивчення власних назв дрібних географічних об'єктів (переважно – паралельно з іншими пропріальними одиницями) подано в топографічній частині ретроспективного бібліографічного покажчика «Історія міст і сіл Хмельницької області» [100], бібліографічному покажчику «Українська ономастика» [303], статтях «Українська ономастика: перспективи розвитку» С. О. Вербича [48], «Українська ономастика: здобутки та проблеми» А. Зубка [97], «Історія дослідження мікротопонімікону Північної Хмельниччини» І. Я. Ординської [195], «Історія топонімічних студій (на матеріалі дисертаційних досліджень, захищених в Україні у II половині XX – на початку XXI століть)» [286] і «Українська ономастика: історія, сьогодення, перспективи» М. М. Торчинського [299], а також у низці інших праць цього ж автора: бібліографічно-інформаційному довіднику «Ономастичні студії в Україні» [294], двох монографіях – «Структура онімного простору української мови» [296, с. 10–121] і «Структура онімного простору української мови. Частина 2. Функціонування власних назв» [297, с. 307–315] та навчальному посібнику «Українська ономастика» [298, с. 127–147]. Крім того, бібліографічні огляди наявні в багатьох дисертаційних і монографічних працях (наприклад, у дисертаціях «Мікротопонімія басейну річки Ужа (на матеріалі українських говірок Закарпаття)» В. Ф. Баньої [12, с. 20–26], «Мікротопонімія Уманщини XVII–XIX ст.» О. Б. Василик [38, с. 25–40], «Ойконімія північної Хмельниччини» Н. М. Герети [62, с. 3–11] тощо).

Сукупність наукової і науково-методичної літератури, у якій розглядають питання, пов'язані з вивченням мікротопонімної лексики, можна звести до чотирьох блоків: 1) мікротопонімічні та супутні студії; 2) роботи термінологічного спрямування; 3) джерела мікротопонімного матеріалу; 4) допоміжна література передусім історичного та географічно-природничого спрямування.

«Становлення систематизованої розробки української топоніміки значною мірою здійснювалося завдяки зусиллям М. Кордуби («Що нам кажуть назви

осель», 1938)» [302, с. 438], який зробив спробу схарактеризувати за структурно-семантичними ознаками українські топоніми, серед яких були і номінації дрібних географічних об'єктів [121].

«Комплексно українська мікротопоніміка почала розвиватися наприкінці 50-х років минулого століття. У той час відбулися четвертий (Москва, 1958) і п'ятий (Софія, 1963) Міжнародні з'їзди славістів, перша Республіканська нарада з питань топоніміки та ономастики (Київ, 1959) і конференція з питань ономастики (Будапешт, 1958). За цей час утвердився погляд на мікротопоніміку як органічний компонент топоніміки» [95, с. 15].

О. В. Заінчовська також характеризує ономастичні видання другої половини ХХ ст., у яких, зокрема, велику увагу приділено проблемам класифікації власних географічних назв і топонімного словотвору, які знайшли своє віддзеркалення на сторінках багатьох ономастичних наукових збірників [95, с. 16]. Додамо також матеріали ономастичних конференцій, остання, дев'ятнадцята, з яких була проведена у Львові 2019 року.

Практично в кожному такому виданні наявні статті й тези, у яких започатковано наукові засади аналізу власних назв дрібних географічних об'єктів і які передусім були зразками для наслідування іншими мікротопонімістами. Наприклад, у 1960-х роках – це праці «Із спостережень над мікротопонімією Закарпаття» М. В. Банка [10], «Мікротопонімія, макротопонімія і їхня відмінність від власне топонімії» О. В. Суперанської [264], «Мікротопонімія села Плоскої Балтського району на Одещині» В. В. Чумака [319]; у 1970-х – статті і тези «До проблеми східнослов'янських топонімів на -иця» Г. К. Борек [24], «Сучасні словотворчі тенденції в розвитку мікрогідронімії Сумщини (назви ставків)» В. О. Горпинича [68], «Назви рельєфів у говорах Хмельницької області УРСР» Т. А. Марусенко [165]; у 1980-х – роботи «Генезис та історичний розвиток територіальних назв на -щин-а (-чин-а)» Л. Т. Масенко [166], «Топонімічна метонімія (вид зв'язку «гідронім – ойконім)» Є. С. Отіна [204], «Словотворчі типи мікротопонімів староукраїнської мови XIV–XV ст.» З. Т. Франко [304]; у 1990-х – дослідження «Назви земельних ділянок Деснянсько-Сеймського

межиріччя і їх відображення в мікротопонімії» О. Л. Бабічевої [9], «Структура мікротопонімів західного Поділля» Н. І. Лісняк [151], «Гідронімно-ойконімний паралелізм і західноподільська мікротопонімічна система» Я. П. Редькви [235]. У другому томі збірника наукових праць «Актуальні проблеми філології та перекладознавства» [5], у якому надруковано матеріали учасників XV Всеукраїнської ономастичної конференції «Український ономастикон: типологія, словотвір, функціонування», наявні 15 статей цієї тематики.

Безумовно, найбільш вагоме значення для становлення певного напрямку досліджень мають дисертаційні та монографічні студії.

Одними з перших дисертаційних робіт, у яких схарактеризовано топоніми, зокрема й мікротопоніми, були дослідження В. В. Лободи [152], Т. І. Поляруш [215] і Л. П. Стичишиної [263].

Так, Т. І. Поляруш визначила спільні і специфічні риси словотворення топонімів різних класів (гідронімів, мікротопонімів та ойконімів) північно-східного Лівобережжя України, звернувши особливу увагу на встановлення дериваційних взаємозв'язків і взаємопереходів між ними та на порівняння словотвірних засобів топонімів і апелятивів української мови [215].

Історико-етимологічний аналіз 430 ойконімів, 31 гідроніма та близько 8 000 мікротопонімів, їхню систематизацію за лексико-семантичними, словотвірними та іншими особливостями виконала Л. П. Стичишина [263].

Аналогічні пропріативи (понад 30 000 ойконімів і мікроойконімів, близько 3 000 гідронімів і мікрогідронімів, понад 400 власне оронімів і близько 10 000 парагонімів (назв виробничо-господарських реалій)) Північного Причорномор'я описав В. В. Лобода [152].

Згодом були завершені дисертаційні роботи, присвячені характеристиці власне мікротопонімів, які для нас актуальні як методологією, способами опису такого матеріалу, так і можливістю порівняти отримані нами результати з даними, які стосуються інших регіонів України (особливо Поділля і суміжних територій). Зокрема, О. І. Михальчук зафіксувала в Надвірнянському Підгір'ї близько 1 000 найменувань мікрооб'єктів [177]. Н. І. Лісняк, обстеживши

335 поселень Західного Поділля (Тернопілля), виявила понад 6 000 назв географічних об'єктів [150]. Н. В. Сокіл на Сколівщині (Львівська область) збирала найменування близько 5 000 географічних об'єктів [254]. Об'єктом дослідження Р. О. Ляшенка є 2 416 власних назв внутрішньоміських географічних об'єктів Кіровограда (нині Кропивницького) [161]. Шляхом обстеження 63 населених пунктів басейну річки Уж В. Ф. Баньої зафіксувала близько 9 000 мікротопонімів та їхніх варіантів на позначення понад 6 370 географічних об'єктів [11; 12]. О. В. Заінчовська описала понад 3 000 назв мікрооб'єктів південно-східного Поділля (на матеріалі Кіровоградської області) [95]. Лексико-семантичні особливості мотивувальної бази та закономірності творення мікротопонімів півночі Львівщини (більш ніж 15 000 онімів) з'ясувала О. І. Проць [223]. У дисертаційній роботі О. Б. Лужецької проаналізовано 4 298 мікротопонімів, виокремлених з історичних джерел, та 4 306 сучасних найменувань, що побутують на території Південно-Західного Опілля [154]. Дисертація О. С. Мосур стала першою спробою лексико-семантичного та структурно-словотвірного аналізу мікротопонімів Самбірського циркулу кінця XVIII – початку XIX ст. (на матеріалі онімного фактажу Йосифінської (1785–1788) та Францисканської (1819–1820) метрик) [180]. Л. П. Білінська, описуючи історію формування мікротопонімії Покуття, класифікувала найменування мікроб'єктів за семантикою твірних основ та способом творення [21]. Н. Р. Яніцька ввела в науковий обіг мікротопонімні одиниці, які функціонують на території центральних та східних районів Львівської області, і схарактеризувала їхні лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості [329].

Крім комплексних характеристик мікротопонімного матеріалу, низка науковців у дисертаційних студіях аналізувала лише певні класи власних назв дрібних географічних об'єктів. Так, Н. М. Павликівська виконала лексико-семантичний і словотворчий опис близько 3 000 найменувань непроточних водоймищ (озер, боліт, ставів, колодязів, криниць, копанок, торф'яників тощо) Вінницької і частково Хмельницької областей [206]. Л. Б. Костик у містах і селах Чернівецької області та в окремих селах Сучавського повіту Румунії зафіксувала

1 500 назв непротічних вод [126]. У мікросистемі Великолужжя Ю. В. Кравченко виділила більш ніж 1 000 гідронімів [136]. Спробу системного аналізу гідронімів верхньо-середнього Дністра з урахуванням комплексного підходу зроблено в роботі Н. І. Бицко [20]. Більш ніж 5 000 мікроойконімів Івано-Франківської області схарактеризувала Н. В. Вебер [43]. О. Б. Галай у складі урбанонімікону Закарпаття ХХ–ХХІ ст. виявила близько 2 900 пропріативів [56]. А. А. Титаренко проаналізувала урбаноніми Кривого Рогу (близько 5 000 лінгвоодниць) [272].

Мікротопонімісти переважно вивчають сучасні власні назви дрібних географічних об'єктів, лише іноді включаючи в науковий обіг колишні номінації існуючих або зниклих денотатів. Проте історичний аспект може бути й основним у дослідженні, підтвердженням чого є робота І. Г. Чеховського, в якій описано понад 10 000 мікротопонімів (а також топонімів інших класів) із більш ніж 270 населених пунктів Чернівецької області [318]. Предметом аналізу В. Є. Полякова є еволюція міської топонімії Сімферополя з останньої чверті ХVІІІ ст. до сьогодні [213]. Робота О. Б. Василик присвячена опису більш ніж 700 фонетичних, граматичних, лексичних, графічно-правописних варіантних назв мікрооб'єктів Уманщини, виявлених у картографічних і письмових джерелах ХVІІ–ХІХ ст. [38].

Дві роботи виконані на угромовному матеріалі. 450 топонімів і їхніх фонетичних та граматичних варіантів, зафіксованих в Береговому й Ужгороді Закарпатської області та Будапешті й Дебрецені Угорщини, описала Х. І. Зикань [96], а 528 топонімів та понад 1 200 їхніх фонетичних і морфологічних варіантів, які трапляються в Береговому та його околицях, в етимологічному та словотвірному аспектах дослідила Н. Й. Кидибиц [114].

Зазначимо, що на основі захищених дисертацій їхні автори часто видають монографії, цінність яких досить велика, зважаючи на значно більший тираж публікацій, однак вважаємо, що такими є лише дві праці із проблем мікротопонімії [153; 255].

Певний стосунок до мікротопонімії має місцева географічна номенклатура (часто навіть важко розрізнити, чи є якась лексема власною географічною назвою, чи діалектним терміном); крім того, місцева географічна термінологія активно мотивує

мікротопоніми, тим паче, що територіально окремі студії пов'язані з Північною Хмельниччиною. Зразком таких досліджень є, наприклад, дисертаційні роботи Л. Л. Василюк [40], Т. В. Громко [73], О. К. Данилюк [79], П. П. Чучки [320], а також монографії та словники, підготовлені на матеріалі дисертацій [39; 74; 80].

Неабиякий вплив на становлення мікротопоніміки як галузі ономастики мали й інші видання: як монографії [90; 205; 229; 315; 316], так і праці словникового типу [8; 246–248; 275]. Ми також активно використовували матеріали загальномовних словників Б. Д. Грінченка [72], В. І. Даля [78], В. П. Шульгача [327] і особливо зібрання місцевих географічних термінів Т. А. Марусенко [164; 165].

Супутніми до мікротопонімічних студій ми вважаємо наукові праці, у яких проаналізовано інші класи топонімів (насамперед ойконіми і гідроніми, рідше – інші власні географічні праці), оскільки, по-перше, серед них трапляються і мікрономінації; по-друге, часто наявні цікаві етимологічні пояснення; по-третє, результати таких студій ми можемо порівняти з нашими висновками, що дозволить сформулювати науково достовірну модель українського топонімікону на основі насамперед його структурно-дериваційних і семантико-мотиваційних ознак; по-четверте, можна визначити імовірну відмінність між такими особливостями на рівні мікро- і макротопонімії; по-п'яте, такі дослідження можна використати як зразок для вивчення мікротопонімів.

Таких праць досить багато, і серед них насамперед – дисертаційні роботи, в яких описано власні назви населених пунктів різних регіонів України (Буковини [105], Вінниччини [84], Волині [115], Закарпаття [58], Львівщини [317], Опілля [129; 130], Покуття [32], Полтавщини [149], Прикарпаття [54; 343], Харківщини [1], північної [61; 62] і південної Хмельниччини [292; 293], Черкащини [65]); менш поширені ареальні дослідження, присвячені характеристиці ойконімів на **-ани (-яни)** [310], **-ець, -иця** [176], **-ин, -ів** [140], **-ичі** [144], **-івці, -инці** [36; 37], **-*їь (-*ја, -*је)** [230].

Гідронімічні студії стосуються аналізу насамперед потамонімів басейнів Дністра [45; 47], Нижньої Десни [122], Південного Бугу [167], Сіверського Дінця [184], Стиру [323], Стрию [170], а також Західного Поділля [236], межиріччя

Західного Бугу і Случі [325], південно-східної України [202], Середнього Дніпро-Бузького межиріччя [157], середньодніпровського Лівобережжя [262], Центрального Полісся [101].

Численними є і монографії з ойконіміки [19; 33; 59; 131; 138; 143; 146; 224; 225; 228; 259; 260; 277; 278; 279; 280; 305; 308; 307; 306; 309; 314; 328] та гідроніміки [46; 102; 123; 155; 159; 168; 185; 203; 226; 227; 259; 322; 326], а також топонімічні словники [51; 52; 53; 55; 70; 88; 106; 107; 108; 109; 127; 160; 276; 282; 324; 344], зокрема і науково-популярного плану [117; 139; 330].

До цього списку додамо низку іншомовних видань насамперед білоруських, польських і російських дослідників, у яких розроблено теоретичні питання топоніміки загалом [16; 93; 94; 181; 182; 187; 216–219; 231; 266; 267; 347; 352], а також схарактеризовано гідроніми [2; 244; 281; 301; 345; 351], мікротопоніми [4; 23; 41; 66; 89; 98; 175; 178; 346; 348; 350; 355; 356], ойконіми [24; 147; 148; 186], топоніми як елементи лексикографічних зібрань [174; 188; 2017; 220; 232–234; 354]; частина з яких безпосередньо або опосередковано пов'язана із власними географічними назвами дрібних географічних об'єктів Північної Хмельниччини, як, зрештою, і географічні терміни, схарактеризовані в закордонних виданнях [183; 211; 222; 274].

Основні теоретичні положення, що стосуються з'ясування сутності мікротопонімів, виокремлення їхніх диференційних ознак, структурування мікротопонімного простору і функціонування мікротопонімічної терміносистеми, викладені в енциклопедіях [302; 349; 353], термінологічних словниках [60; 162; 201; 211; 251], колективній монографії «Теорія і методика ономастичних досліджень» [271], а також у кількох наукових працях М. М. Торчинського [285; 296–298].

Підкреслимо також вагомість для нашого дослідження тих праць, які було використано як джерела ілюстративного матеріалу; це насамперед дисертаційна робота «Ойконімія північної Хмельниччини» Н. М. Герети [61; 62], «Словник власних географічних назв Хмельницької області» Н. М. Торчинської і М. М. Торчинського [282] і монографії С. Д. Бабишина «Топоніміка в позакласній роботі з географії» [6], «Топоніміка в школі: На матеріалах Хмельницької області»

[7], а також географічні карти [110; 111], переліки, реєстри, словники власних назв поселень [190; 238; 256–258], водних об'єктів [112; 171; 245; 321], заповідних територій [120], археологічних пам'яток [50; 86] тощо.

Частково – це і низка історико-краєзнавчих видань місцевих авторів, у яких представлена, зокрема, і мікротопонімія північних районів Хмельницької області [75; 77; 116; 163]. Осібно виділимо наукові праці Я. О. Пури з описами власних географічних назв Рівненщини різних типів, серед яких трапляються і північнохмельницькі номінації [224–229].

Однак основний матеріал для аналізу зібраний автором дослідження експедиційним шляхом та анкетним методом (перелік більш ніж 100 респондентів з Ізяславського, Полонського, Славутського та Шепетівського районів Хмельницької області – див. Додаток Д). Опитування проводилося на основі «Програми для збирання матеріалів для вивчення топоніміки України» [313] та «Програми для збирання мікротопонімії та географічної номенклатури» [142]. Отримані дані також уточнювалися за допомогою карт, словників і довідників, наявних у мережі Інтернету.

Мікротопонімія (частково – разом з ойконімами, гідронімами й оронімами) Хмельницької області епізодично описана в окремих статтях і тезах А. Адамишеної [3], К. С. Баценко [13; 14], Д. Г. Бучка [26–28; 35], І. Головка [64], Н. Я. Грипас [71], А. Джупини [82], С. М. Єсюніна [92], М. І. Коваль [118; 119], А. Косаревої [125], А. О. Коханської [132–135], І. Я. Ординської [191–199], А. Пасіщук [2007], І. Д. Сидоренко [239; 240], Н. М. Торчинської [283; 284], М. М. Торчинського [290; 291; 295], Я. В. Янчишиної [331–341].

До четвертого блоку ми віднесли допоміжну літературу передусім історичного та географічно-природничого спрямування, і це не випадково, оскільки саме власні географічні назви є «продуктом певних часових фаз номінації з їх стандартами і моделями, певного відтинку історії краю з його заселюваннями та переміщеннями населення і тих мов, що давали життя топонімам» [305, с. 29].

Історично Північна Хмельниччина спочатку входила до Дулібсько-Волинського об'єднання державного типу, із кінця X ст. – до Київського

князівства, а з 1199 р. вся територія сучасної області відійшла до Галицько-Волинського князівства. На сході Волинської землі як окрема адміністративно-територіальна одиниця в XI – на початку XII ст. існувала ще Погорина, а на північному сході краю трохи пізніше – Болохівське князівство. У другій половині XIV ст. Волинь потрапила під владу Литви, а з 1569 р. Волинське воєводство відійшло до Польщі і залишалося під її владою до 1793 р.

Після приєднання Правобережної України до Росії досліджуваний регіон тривалий час перебував у складі Волинської губернії, переважно Заславського, Острозького і Старокостянтинівського повітів. У радянський час тут було створено Шепетівську округу. Згодом усі райони стали складниками Подільської області, а з 1954 р. – Хмельницької області. Етнічний склад населення характеризує домінування українців (понад 93 %), значно менше зафіксовано росіян (3,55 %), поляків (понад півтора відсотка), білорусів, євреїв, молдован (у межах 0,2–0,1 %), проте раніше поляків мешкало понад 5 %, а євреїв – 7 % [18; 62, с. 16–44; 76; 87; 91; 99; 137; 241; 269; 270; 300; 311; 312].

Географічні особливості, які впливають на назвотворення топонімів, стосуються насамперед рельєфу, ґрунтів, гідрографії, рослинного і тваринного світу. Рельєф півночі області переважно рівнинний (Поліська низовина з певними підвищеннями); крім того, на північний захід регіону заходить Волинська височина (висоти до 329 м). Територія багата на нерудні корисні копалини (вапняк, гіпс, глина і суглинок, граніт, каолін, крейда, пісок, торф, фосфорити). Протікає багато річок, переважно з болотистими берегами і заплавами; багато ставків і водосховищ, хоча природних озер мало. Понад третину регіону вкривають ліси; найбільш поширені лісові породи – сосна, дуб, граб, клен, береза, осика, вільха. Тваринний світ представлений численними земноводними, птахами (вівсянки, ворони, горлиці, горобці, граки, деркачі, жайворонки, канюки, коноплянки, круки, кулики, куріпки, ластівки, луні, лелеки, одуди, перепели, посмітюхи, сови, сороки, сорокопуди, чайки, шпаки, щиглики) і ссавцями (борсуки, горностаї, дикі свині, зайці, їжаки, козулі, кроти, ласки, лисиці, миші, тхори, ховрахи, хом'яки) [49; 209; 221].

Висновки до розділу 1

1. Термін «мікротопонім», незважаючи на його відсутність у систематизації онімів за характером іменованих денотатів, активно використовується дослідниками власних географічних назв для позначення дрібних географічних об'єктів, хоча критерії їх розрізнення досить суб'єктивні.

Як мікротопонім можна кваліфікувати власну назву невеликого географічного об'єкта водного / підводного, просторового, рельєфного або підземного характеру, а також денотата, пов'язаного з місцем поселення людей.

2. Основними ознаками мікротопонімів є: 1) невеликий розмір іменованого об'єкта; 2) обмежена сфера вживання в поєднанні зі значною кількістю таких номінацій загалом, більшість із яких ще не зафіксована і не введена в науковий обіг; 3) вагомий вплив місцевих діалектів та мов етносів, представлених на певній території; 4) тісний зв'язок з апелятивною лексикою, зокрема з географічними термінами (дистанція між власними та загальними назвами мінімальна); 5) функціонування переважно в усному мовленні; 6) нестійкість, короткочасність існування, здатність легко трансформуватися, що зумовлює підвищену варіативність таких номінацій; 7) активне мотивування антропонімами й іншими топонімами; 8) утворення за моделями, поширеними на обмеженій території, чимало з яких є специфічними саме для цієї групи онімної лексики; 9) відображення історії, побуту, вірувань, творчості місцевих жителів, їхніх торговельних, господарських та культурних зв'язків; 10) детальне структурування мікротопонімії, зумовлене включенням до її складу найменувань різнопланових об'єктів.

3. Складниками мікротопонімії Північної Хмельниччини є:

мікрогідроніми – номінації невеликих річок, потоків, каналів, озер, водосховищ, боліт, меліоративних систем, водоспадів, а також струмків, ставків, криниць, джерел, фонтанів;

мікроойконіми – власні назви артілей, висілків, колоній, корчем, посілків, призовгоспів, присілків, радгоспів, ферм, фільварків, хуторів тощо. Також

аналізуються найменування міст, селищ та сіл Ізяславського, Полонського, Славутського і Шепетівського районів;

мікроороніми – номінації балок, гір, горбів, гребель, долин, загат, крутосхилів, курганів, підвищень, скель, урвищ, ярів і подібних об'єктів рельєфу;

мікрохороніми – власні назви алей, волостей, вулиць, гаїв, городів, доріг, кладовищ, кордонів, кутків, лісів, лісосмуг, лугів, меж, мікрорайонів, мостів, об'єднаних територіальних громад, парків, переїздів, площ, полів, полян, посадок, провулків, районів, садів, сільських рад, сінокосів, скверів, спусків, стежок, урочищ, шляхів.

4. Найбільш детально власні назви дрібних географічних об'єктів окремих регіонів України описали В. Ф. Баньої (басейн річки Уж), Н. І. Бицко (верхньо-середній Дністер), Л. П. Білінська (Покуття), О. Б. Василик (Уманщина), Н. В. Вебер (Івано-Франківщина), О. Б. Галай (Закарпаття), О. В. Заінчовська (південно-східне Поділля), Х. І. Зикань (Ужгород з околицями), Н. Й. Кидибиц (Берегове з околицями), Л. Б. Костик (Чернівеччина), Ю. В. Кравченко (Великолужжя), Н. І. Лісняк (Західне Поділля), В. В. Лобода (Північне Причорномор'я), О. Б. Лужецька (Південно-Західне Опілля), Р. О. Ляшенко (Кропивницький), О. І. Михальчук (Підгір'я), О. С. Мосур (Самбірщина), Н. М. Павликівська (Східне Поділля), В. Є. Поляков (Сімферополь), О. І. Проць (північ Львівщини), Н. В. Сокіл (Сколівщина), А. А. Титаренко (Кривий Ріг), І. Г. Чеховський (Буковина), Н. Р. Яніцька (центральні і східні райони Львівщини).

Мікротопоніми Хмельницької області аналізували С. М. Бабишин, К. С. Баценко, Д. Г. Бучко, С. М. Єсюнін, М. І. Коваль, А. О. Коханська, В. С. Прокопчук, Я. О. Пура, І. Д. Сидоренко, І. О. Старенький, Н. М. Торчинська, М. М. Торчинський, Я. В. Янчишина та інші дослідники, однак комплексного вивчення власних назв дрібних географічних об'єктів до сьогодні не було.

Основні положення розділу викладено у двох публікаціях автора [195; 199].

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ І СЕМАНТИКО-МОТИВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ ПОСЕЛЕНЬ ТА ЇХНІХ ЧАСТИН

2.1 Ойконіми й мікротопоніми: взаємозв'язок і взаємовплив

2.1.1 Квантитативна характеристика ойконімікону

У Північній Хмельниччині ми зафіксували (Додаток Б, Табл. 1; Додаток В) 1 258 найменувань населених пунктів (17,68 % від загальної кількості аналізованих номінацій: *Блидні* (Блд), *Мальованка* (Млв), *Стара Гутиська* (Стг)), зокрема 872 основні (12,26 %: *Білецьке* (Біл), *Корчик* (Крч), *Хоняків* (Хон)) і 386 варіантних (5,42 %: *Білецьк*, *Білички* (Біл), *Кірчик*, *МалийКорчик*, *Червоний Корчик* (Кор), *Хоняки*, *Хонякова* (Хон)).

Серед номінацій населених пунктів досліджуваного регіону виокремлюємо як власне ойконіми – найменування міст, селищ і сіл (579; 8,14 %: *Гриців* (Грц), *Крачанівка* (Крч), *Нетішин* (Нет)), так і мікроойконіми – назви висілків, присілків, фільварків, хуторів та інших подібних дрібних денотатів (679; 9,54 %: *Берездів Цвіт* (Бер), *М'якотський Клинівець* (Мкт), *Хутір Сніжевського* (Ган)).

В ойконімній системі ми розрізняємо як сучасні номінації (289, що становить 49,91 % від загальної кількості таких пропріативів: *Варварівка* (Врв), *Вишневе* (Виш), *Фадіївка* (Фад)), так і колишні (рідко – паралельні усномовні) варіанти (290; 50,09 %: *Барбарівка* (Врв), *Сульжинські Хутори* (Виш), *Тадеушпіль* (Фад)), чисельність яких, як бачимо, практично однакова, завдяки чому коефіцієнт динаміки ойконімікону, який визначається шляхом ділення кількості зафіксованих назв на кількість іменованих об'єктів, становить 2,003, що означає, що в середньому кожне поселення має дві власні назви (*Великий Правутин* – *Правутин* (Впр), *Крупець – Горинь-град* (Крц), *Сивір* – *Сиверка* (Сив)). Це один із найвищих показників, що зумовлено тривалим (іноді – майже до тисячі років) періодом існування денотатів та наявністю багатьох екстралінгвальних чинників,

які впливали на процес номінації населених пунктів (зокрема, це зміна власників поселень, ідеології, традицій назвотворення тощо).

Власне мікроойконіми – це найменування висілків, хуторів, фільварків і подібних поселень, зафіксовані в історичних документах, географічних словниках, довідниках, частково – у спогадах старожилів. Сьогодні номінації мікропоселень трансформувалися в назви кутків, урочищ, полів, лісів та подібних об'єктів, причому через відсутність достовірних даних, часто неможливо встановити, який пропріатив є первинним, а який – похідним.

Давність процесу номінації хуторів і подібних поселень та нестача історичних документів, у яких можна знайти потрібну інформацію спричинили незначну кількість варіантних форм (96; 14,14 % від загальної кількості мікроойконімів: *Єлизавет-Орт* (Лип), *Микулинський Польовий* (Мик), *Серединська* (Шп)), що значно менше від чисельності основних форм (583; 85,86 %: *Єлизаветино* (Лип), *Микулинський* (Мик), *Серединецький ліс* (Шп)). Коефіцієнт динаміки мікроойконімів теж нижчий, ніж аналогічний показник, що стосується назв міст, селищ і сіл: 1,1647 (*Майдан-Віла – Вілла*, *Майдан-Вілла* (Мдл)), *Майстрів – Майстрів Хутір*, *Старий Майстрів* (Сл), *Хвоцівка – Артіль Хвоцівка* (Хвщ)).

2.1.2 Номінації міст, селищ і сіл

2.1.2.1 Структурна характеристика

Традиційно в сучасній ономастиці онімні одиниці за структурою дослідники поділяють на конструкції прості (одноосновні), складні (дво- і багатоосновні) та складені (словосполучення і речення) [189, с. 27–28; 210, с. 26–155; 251, с. 31–163; 297, с. 216], і така градація може лише частково модифікуватися залежно від специфіки аналізованого матеріалу.

Найбільшу кількість із-поміж аналізованих ойконімів становлять прості найменування (462; 79,79 %: *Двірець* (Двр), *Закриничне* (Зкн), *Марківці* (Мрц)), представлені іменниками (360; 62,18 %: *Довжок* (Дов), *Комини* (Ком),

Чиживка (Чиж)) у формі називного відмінка однини (189; 32,64 %: *Городнявка* (Грн), *Комарівка* (Кмр), *Хоровець* (Хор)) і множини (169; 29,19 %: *Кіпчинці* (Кіп), *Онацьківці* (Онц), *Роговичі* (Ргв)) та родового відмінка однини (2; 0,35 %: *Шевченка* (Швч), *Шевченка* (Шев)), а також прикметниками у формі називного відмінка однини (102; 17,61 %: *Ганнусине* (Ган), *Лісна* (Ліс), *Поліське* (Плс)) (тут і далі – Додаток Б, Табл. 2).

У структурі складних назв (52; 8,98 %: *Баранне-Улашанівка* (Улш), *Дідогора* (Ддг), *Новоселиця-Лабунська* (Орл)) виокремлюємо композити (42; 7,25 %: *Конотоп* (Кон), *Любомирка* (Люб), *Чорнокали* (Ств)), утворені переважно з допомогою інтерфікса -о- (*Білопіль* (Блп), *Новоселиця* (Нвц), *Старогутисько* (Стг)) або ж іншим способом (*Печиводи* (Печ), *Семихатки* (Смк), *Тадеушпіль* (Фад)), та юкстапозити (10; 1,73 %: *Баранне-Улашанівка* (Улш), *Березна-Татарська* (Брз), *Майдан-Городнявка* (Грн)).

Будова складених найменувань (65; 11,23 %: *Бражинецький Цвіт* (Брж), *Дубовий Гай* (Дбг), *Новоселицький бурякорадгосп* (Дбг)) теж не досить розмаїта; зокрема зазначимо, що серед ойконімів відсутні словосполуки, які продуктивні саме в мікротопонімії. Домінує поєднання іменника з прикметником (56; 9,67 %: *Великі Каленичі* (Вкл), *Крива Лука* (Крв), *Нова Гутиська* (Нвг)) у формі називного відмінка однини (45; 7,77 %: *ВеликаРадогощ* (Врд), *Прикордонна Улашанівка* (Пул), *Стара Смолярня* (Стг)) і множини (11; 1,9 %: *Великі Топірки* (Топ), *Нижні Головлі* (Нгл), *Старі Бейзими* (Стб)); рідше фіксуємо моделі «іменник + іменник» (3; 0,52 %: *Мокрець Матієвських* (Мок), *Слобода Припутенка* (Прт), *Хутір Шевченка* (Шев)), «іменник + числівник» (3; 0,52 %: *Друга Шкарівка* (Мшк), *Хотень Другий* (Хтд), *Хотень Перший* (Хтп)), «прикметник + прикметник» (2; 0,35 %: *Велика Березна* (Вбр), *Полонне Велике* (Пол)) та «іменник + прикметник + прикметник» (1; 0,17 %: *Велика Новоселиця Полонська* (Нвц)).

Отже, за структурними ознаками серед ойконімів переважають прості іменникові номінації.

2.1.2.2 Дериваційні особливості

«Виняткова цінність дослідження деривації ойконімів полягає в тому, що правильно визначений словотвір назви є ключем до встановлення її наукової етимології. Іншими словами, ключ до етимології ойконімів захований у словотворі цих назв» [34, с. 12]. Часто в назвах поселень суттєвою виявляється не так їхня семантична прозорість, як прозорість структури, сприйняття назв як таких, що належать до певної структурної моделі [242, с. 549].

Ойконіми досліджуваного регіону вже ставали об'єктом вивчення, зокрема в дисертації Н. М. Герети, яка схарактеризувала ойконімію всієї Північної Хмельниччини в діяхронічному аспекті [61; 62]. Тому тут ми будемо робити порівняльну характеристику, базуючись на уже наявних регіональних дослідженнях та беручи до уваги дані з інших регіонів.

Географічна назва, як і будь-яке інше слово, створюється за законами певної мови з допомогою характерних для неї дериваційних засобів. Тому розгляд словотвірної структури ойконімів дозволяє описати функціонування різних ойконімних моделей, особливості виникнення та побутування, вплив суспільних процесів на назвотворення [61, с. 11]. Ґрунтовні словотвірні аналізи топонімного матеріалу, наявні в дослідженнях українських ономастів [1; 32; 37; 54; 58; 61; 62; 65; 68; 69; 84; 105; 109; 122; 130; 138; 140; 143; 149; 184; 293; 309; 317], свідчать як про вагомість цього аспекту у вивченні назв поселень, так і про можливість провести порівняльний аналіз отриманих результатів.

Зазвичай в ономастиці виділяють «два основні типи творення власних назв – морфологічний і лексико-словотвірний, які, у свою чергу, поділяються на низку видів та підвидів [296, с. 357]. Цю думку підтверджують і результати нашої роботи.

Як відомо, найдавніші ойконіми виникали шляхом семантизації лексем, і в цьому аспекті не є винятком і досліджуваний регіон, де лексико-семантичним способом утворилося 175 назв (30,22 %: *Білички* (Біл), *Дубовий Гай* (Дбг), *Скнит* (Вск)) (тут і далі – Додаток Б., Табл. 3).

Значну частку становить власне семантизація (41; 7,08 %: *Бейзим* (Стб), *Гута* (Гут), *Корчик* (Крч)), зокрема онімізація, коли загальна назва (часто – географічний термін) стає власною (26; 4,49 %: *Волиця* (Вол), *Майдан* (Хтп), *Степ* (Стп)), і трансонімізація, тобто перехід однієї власної назви (антропоніма, гідроніма тощо) в інший розряд, зокрема в ойконіми (15; 2,59 %: *Котелянка* (Ктл), *Цмівка* (Цмв), *Шевченко* (Швч)). Ці два види реалізації лексико-семантичного способу деривації ойконімів здійснюються без будь-яких формальних змін у структурі ойконімів стосовно до їх етимонів, тобто апелятивів чи онімів [29, с. 338].

Різновидом лексико-семантичного способу словотвору є плюралізація. Як і на всій території Північної Хмельниччини загалом (62, с. 142), так і в чотирьох досліджуваних районах зокрема (67; 11,56 %: *Пузирки* (Впз), *Ріпки* (Ріп), *Хутори* (Виш)) назви у формі множини майже завжди переважають сингулярні найменування. Плюралізуватися можуть як оніми (*Бейзими* (Бзм), *Новаки* (Нвк), *Пашуки* (Пшк)), так і апелятиви (*Глинки* (Глн), *Купини* (Куп), *Кутки* (Кут)).

Назви типу *pluralia tantum* зафіксовані на різних територіях України: Покутті, Прикарпатті, Черкащині, Буковині, Опіллі, Південно-Західному Поділлі (відповідно – 10 %; 5,3 %; близько 9 %; 8 %, 10 %; 4 % [32, с. 29; 54, с. 221; 65, с. 8, 10; 105, с. 11; 130, с. 150; 293, с. 209]).

На відміну від мікроойконімії, де ми зареєстрували низку генітивних форм найменувань, стягнення як спосіб деривації у власне ойконімії малопродуктивне (2; 0,35 %: *Шевченка* (Швч), *Шевченка* (Шев)).

Натомість чільне місце в лексико-семантичному словотворі посідає синтаксичний спосіб (65; 11,23 %: *Бачманове селище* (Бач), *МаліЩурівці* (Щрч), *Новий Кривин* (Нкр)), який «є одним з основних шляхів збагачення ономастикону. Включення його до лексико-семантичного типу зумовлене вживанням різних синтаксичних конструкцій (словосполук, словосполучень, речень, або фраз) у функції окремої номінативної одиниці» [296, с. 379].

Сьогодні багато ономастів дотримується думки, що суфіксація не є основним способом словотвору топонімів [273, с. 87]. Проте в Північній Хмельниччині ми зафіксували 404 морфологічні деривати (69,78 % від загальної кількості

ойконімів: *Конотоп* (Кон), *Мирне* (Мир), *Калюжинці* (Онц)), і 234 з них (40,41 %: *Онацьківці* (Онц), *Рокитино* (Рок), *Тодосівка* (Дос)) утворилися суфіксальним способом. Однією із причин високої активності суфіксації є розгляд нами ойконімів на **-івц-і**, **-инц-і**, **-ич-і** саме в структурі суфіксальних похідних.

Найбільша продуктивність притаманна таким формантам (характеризуємо у спадному порядку відповідно до кількості назв):

-івк-а (**-овк-а**) – 77 (13,29 %: *Антонівка* (Ант), *Барварівка* (Бар), *Григорівка* (Грг)). Це відносно новий формант, який спочатку вказував на першого поселенця, засновника населеного пункту. «Топонімічний суфікс **-івк-а** виник шляхом поєднання присвійного форманта **-ів**, **-ин** із суфіксом **-к-а**» [169, с. 647]. Проте якщо такі оніми виникали у XIX – XX ст., то існує ймовірність, що жодної посесивності в їхній семантиці не було, особливо якщо вони мотивовані флоро- або зоолексемами, географічними термінами, іншими групами лексики (*Дубіївка* (Дуб), *Курганівка* (Кур), *Лодзянівка* (Лод));

-инц-і – 33 (5,7 %: *Жилинці* (Жил), *Котюржинці* (Ктж), *Теліжинці* (Тел)); **івц-і** – 25 (4,32 %: *Васьківці* (Вас), *Липівці* (Лип), *Улашанівці* (Улш)). Ці суфікси є одними з найбільш поширених на Поділлі, про що свідчать праці низки науковців, зокрема Д. Г. Бучка, Л. Л. Дикої, Н. М. Торчинської, М. М. Торчинського, які описували подільський ареал [37, с. 37, 83, с. 94; 62, с. 146; 293, с. 210]. До прикладу, на Черкащині такі найменування становлять лише 1,9 % [65, с. 8].

Дослідники по-різному визначали походження цих суфіксів. Погоджуємося з думкою Д. Г. Бучка, що топонімічні утворення на **-івц-і**, **-инц-і** виникли в результаті лексико-семантичної топонімізації загальних імен: спочатку це була назва людей, мотивована іменем чи прізвищем власника або засновника поселення, а згодом ставала назвою населеного пункту, де жили ці люди. Тобто первісні, найдавніші назви були патронімічними [26, с. 220–222; 27, с. 114–115; 35, с. 216–223; 36, с. 4; 83, с. 94–95; 92, с. 261–263]. Проте ойконіми, а особливо мікроойконіми, що вперше фіксувалися в XIX ст., найімовірніше, утворювалися за аналогією, причому часто від апелятивних основ, що, на нашу думку, дозволяє їх означувати як суфіксальні деривати. Оскільки предметом нашого дослідження є

мікротопоніми, то й назви на **івц-і** / **инц-і** ми розглядаємо саме у складі морфологічних утворень.

Як свідчать дані регіональних досліджень, продуктивність таких ойконімів неоднакова: якщо на Прикарпатті – у межах 30 % [54, с. 211–212], на Східному Поділлі – 10,8 % [83, с. 94], то на території Буковини – 4 % [105, с. 11–12], Покуття – 0,9 % [32, с. 29], Опілля – 0,6 % [129, с. 150];

-к- – 21 (3,63 %: *Видранка* (Ган), *Дерманка* (Дуб), *Кам'янка* (Кмк)). Як відомо, цей суфікс є полісемантичним, тому й продуктивним при творенні як апелятивів, так і онімів. Зокрема, він властивий іменникам жіночого роду і вказує на осіб жіночої статті, суб'єктивну оцінку, предметність і одиничність, опредмечену дію, процес, назви предметів тощо [212, с. 485–486]. Форма аналізованих ойконімів дійсно співвідносна з іменниками жіночого роду (*Більчинка* (Блк), *Гнійничка* (Діб), *Любомирка* (Люб));

-о – 15 (2,59 %: *Білево* (Блв), *Плесно* (Плс), *Ружично* (Рож)). Формант **-о-** в аналізованих назвах є складником суфікса «*-овъ», що вказує на належність певного об'єкта кому-небудь, поширений у багатьох слов'янських мовах» [342, с. 81], проте зафіксовані ойконіми лише іноді мають посесивне забарвлення: *Анусино* (Ган), *Романово* (Рмн), *Титково* (Тит), тоді як більшість із них утворилася від інших ойконімів з допомогою форманта **-о**: *Берездово* (Бер), *Жуково* (Жкв), *Кривино* (Стк);

-ич-і – 10 (1,73 %: *Кіндратовичі* (Кін), *Каленичі* (Вкл), *Пашкевичі* (Паш)). Це один із найдавніших загальнослов'янських суфіксів, оскільки назви поселень на **-ич-і** відомі з періоду існування племен. Творилися вони від основ особових назв шляхом приєднання суфікса. Назви із патронімічним суфіксом **-ич-і** на початковому етапі були найменуваннями людей, із часом ці назви поширювалися безпосередньо на територію їх проживання. Отже, ойконіми із суфіксом **-ич-і** походять від назв певної групи людей і за своєю формою є *pluralia tantum* [113, с. 111–112; 146, с. 20, 48].

За наявною інформацією, на території Північної Хмельниччини ойконіми з формантом **-ич-і** почали фіксувати із XVI ст., а продуктивність їх у різні періоди

становила 1–3 % від чисельності назв, утворених морфологічним способом [62, с. 144–145].

На території Південно-Західного Поділля такі ойконіми теж малопоширені: XV ст. – 5 %, XIX–XX ст. – 0,2 % [293, с. 210]. На Покутті назви на **-ич-і** існували лише в XIV (5,6 %) та XV ст. (3,5 %) [32, с. 29], а на Опіллі – протягом XIV–VII ст. (5–8 %) [130, с. 150]. Значна частка їх є, наприклад, у Волинській області – 6,5 % від усіх назв [324];

-ець – 8 (1,38 %: *Вербовець* (Вер), *Мокрець* (Мок), *Хоровець* (Хор)). На думку О. К. Данилюк [80, с. 92], суфікс **-ець** може вказувати на зменшеність деривата від базової основи (*Двірець* (Двр), *Долотець* (Дол)) і водночас виконувати чисто структурну функцію (*Крупець* (Крц), *Тростянець* (Трс));

-ик – 5 (0,86 %: *Вовківчики* (Ввч), *Топірчики* (Тпр), *Щурівчики* (Щрц)). Поліфункціональний суфікс у зафіксованих найменуваннях має значення здрібності [212, с. 481] і вказує на відойконімну мотивацію цих назв;

-щин-а – 5 (0,86 %: *Зубівщина* (Збв), *Татарщина* (Вес), *Юровщина* (Юрв)). Це один із топоформантів, що фіксується в документах XV–XVIII ст., заступаючи двослівні найменування з відтопонімним або відетнонімним прикметником-означенням у першій частині й апелятивами *земля*, *волость* у другій [166, с. 57]. Спільнослов'янський суфікс **-щин-а** з територіально-просторовим значенням сформувався на базі суфіксів **-ск-** і **-ин-а** [67, с. 37]. Первісно він уживався в мікротопонімах, які називали певну територію – володіння однієї особи чи сім'ї і вказували на власника [214, с. 21]. У північних районах Хмельниччини цей формант притаманний саме мікротопонімам, які ми характеризуємо в наступних параграфах;

-ан-и – 4 (0,69 %: *Більчани* (Блч), *Ліщани* (Ліщ), *Ставичани* (Ств)). Назви з цим архаїчним формантом дослідники [див.: 30; 109; 228; 229; 309; 310] відносять до ранньослов'янської доби і кваліфікують їх як відетнонімні, оскільки семантика вказує на назву мешканців певної території, мотивованої власними назвами або якимись особливостями розташування;

-иц- – 4 (0,69 %: *Гориця* (Гор), *Завадниці* (Зав), *Хоровиця* (Хрц)). Як свідчить низка наукових праць, **-иця** є спільнослов'янським гідронімним формантом, який із часом міг утворювати первинні назви об'єктів як пов'язаних, так і не пов'язаних із водою [24, с. 163], що й простежуємо в назвотворенні регіону. Ойконіми з таким формантом, проте, малопоширені в подільському ойконіміконі, про що свідчать результати досліджень: Північна Хмельниччина – 2,9 % [62, с. 153]; Південна Хмельниччина – 1–2 % від кількості назв, утворених морфологічним способом [293, с. 212]; Вінниччина – 1 % [85, с. 119]; Покуття – 0,9 % [32, с. 29]; Опілля – 2,6 % [130, с. 150];

-ок – 3 (0,52 %: *Довжок* (Дов), *Хоросток* (Хрт), *Хуторок* (Хут)). В апелятивній лексиці функціональною активністю відзначається суфікс **-ок**, який щодо змісту може виявляти лише функцію реальної зменшеності [15, с. 92]. Порівняно із синонімічними **-ик**, **-ець**, суфікс **-ок** має меншу експресивність [252, с. 102];

-ль – 2 (0,35 %: *Ізяславль* (Ізс), *Перемішель* (Пер)). За О. А. Купчинським, суфікс **-їь** (**-ль**) вказує на індивідуальну належність, відбиває власницьке, володільницько-маєткове відношення особи, вказаної в основі назви, до географічного об'єкта. На думку дослідників, назви з формантом **-їь** були характерні для міст, де жив родоначальник, вождь або князь, який будував їх або ініціював будівництво [145, с. 101–103];

інші суфікси – 22 (3,8 %: *Городнявка* (Грн), *Полонне* (Пол), *Сталінна* (Мир)).

Чільне місце посідають назви, утворені морфолого-синтаксичним способом (106; 18,31 %: *Березна* (Брз), *Більчин* (Блч), *Червоне* (Чрв)), коли відбувається перехід однієї частини мови в іншу, зокрема в іменники (субстантивація), прикметники (ад'єктивізація), дієслова (вербалізація) тощо. «Для власних назв визначальною є субстантивація, оскільки всі інші частини мови, стаючи онімами, одночасно набувають номінативних ознак» [296, с. 372].

Поява їх пов'язана з процесом трансформації онімів-словосполучень в однослівні, коли іменники на означення типу поселення або іншого географічного об'єкта «поступово втрачали свою номінативно-диференціовальну роль і через

певний час уже не вживалися, а їх функцію перебравали на себе атрибути, які й стали однолексемними назвами об'єктів» [25, с. 83].

Якщо звернути увагу на продуктивність субстантивованих назв поселень на інших територіях, то можна говорити, що вони досить поширені: південно-східна Волинь – 16,9 % [62, с. 158]; Дністровсько-Бузьке межиріччя – 12,1 % [293, с. 215]; Буковина – 6 % [105, с. 19]; Прикарпаття – 20,8 % [54, с. 222]; Опілля – 25,7 % [129, с. 15].

Окрему частку найменувань-конверсивів становлять ад'єктоніми (4; 0,69 %: *Берездівське* (Бер), *Киликийське* (Кил), *Миньківське* (Мнк)), а також назви на **-ів** (35; 6,04 %: *Адамів* (Адм), *Жуків* (Жкв), *Романів* (Рмн)) та **-ин** (28; 4,84 %: *Кривин* (Стк), *Манятин* (Ман), *Траулин* (Трл)). «Суфікс **-ів** (-ов), як і **-ин**, є ойконімотворчим формантом, який додавався виключно до антропонімних твірних основ і виражав належність іменованого об'єкта особі, названій в основі ойконіма» [34, с. 11–12]. Ці суфікси залежно від твірної основи антропоніма набули продуктивності в давньоукраїнський період, коли практично припинилося творення топонімів за допомогою суфікса **-*їь**. Згадані форманти зберегли посесивне значення до наших днів [31, с. 140].

Дослідники зазначають, що найбільша кількість топонімів із формантами **-ин**, **-ів** зосереджена в Галичині, на Волині, у басейнах Дніпра та Горині [140, с. 130; 305, с. 31]. Це підтверджують і кількісні дані: Буковина – 7 % [105, с. 11–12]; Случе-Горинське межиріччя – 19,6 % і 18,9 % [62, с. 159]; Південно-Західне Поділля – 29,8 % і 9,7 % [293, с. 215]; Східне Поділля – 9 % [84, с. 16]; Покуття – 5,6 % і 2,7 % [32, с. 29]; Опілля – 15,2 % і 3,9 % [130, с. 150]; Черкащина – 9,2 % і 2,8 % [65, с. 11]; Миколаївська область – 24,9 % і 8,4 % [124, с. 48].

Складні топоніми, як і будь-які інші складні слова, виникають унаслідок семантизації словосполучення як єдиного цілого. Як зазначає В. О. Горпинич, «1) якщо похідне утворилося шляхом поєднання кількох самостійних лексичних одиниць, то воно є складеним...; 2) якщо похідне утворилося поєднанням кількох основ, то воно є складним...; 3) якщо похідне утворилося від основи складного слова, то це не основоскладання, а суфіксація...» [67, с. 128]. «Система мови в

цілому й ономастична система зокрема накладають жорсткі рамки на структуру композитів та специфіку їх компонентів» [242, с. 547], тому й у цій дериваційній групі ойконімів розглядаємо основоскладання без суфіксації (24; 4,14 %: *Криволука* (Крв), *Новостав* (Нвт), *Чотирбоки* (Чот)), основоскладання із суфіксацією (15; 2,59 %: *Білогородка* (Блг), *Новоселиця* (Нвц), *Новосілка* (Нов)) та словоскладання (10; 1,73 %: *Баранне-Улашанівка* (Улш), *Горинь-град* (Крц), *Майдан-Лодзянівка* (Лод)); загалом таких номінацій ми зареєстрували 49 (8,46 %: *Аннопіль* (Гнп), *Красносілка* (Ксл), *Новоселиця-Лабунська* (Орл)).

Інші способи морфологічного творення малопродуктивні, зокрема:

конфіксальний (6; 1,04 %: *Закружці* (Зкж), *Залися* (Злс), *Припутня* (Прт)).

Такі номінації переважно мають локативне значення і на території інших регіонів трапляються частіше: на Південно-Західному Поділлі – 4,3 % [293, с. 214], Покутті – 1,8 % [32, с. 29], Опіллі – 7 % [130, с. 150], Случе-Горинському межиріччі – 1,9 % від усієї кількості афіксальних назв [62, с. 157], проте на Черкащині – 0,5 % [65, с. 13];

усічення (4; 0,69 %: *Білецьк* (Біл), *Печиборд* (Печ), *Полян* (Плн));

флексивний (3; 0,52 %: *Колом'є* (Кол), *Потереба* (Пот), *Радогоща* (Врд));

префіксальний (2; 0,35 %: *Забрид* (Заб), *Прислuch* (Прс)). Якщо порівняти поширення префіксальних утворень на території Хмельниччини загалом, то більше їх зафіксовано в північній частині: Південно-Західне Поділля – 0,2 % [293, с. 213], південно-східна Волинь – 1,6 % [62, с. 157]. В інших регіонах кількість таких найменувань, на нашу думку, залежить від ландшафтних особливостей краю (до прикладу, на Прикарпатті їх – 6 % [54, с. 152], а на Черкащині – лише 0,2 % [65, с. 13]).

Як бачимо, давні найменування поселень здебільшого утворювалися шляхом онімізації та трансонімізації, водночас пізніші з'являлися внаслідок різного виду морфологічної деривації. У структурі ойконімікону загалом провідним є морфологічний спосіб творення, оскільки в цій групі номінацій ми розглядаємо назви на **-івц-і**, **-инц-і**, **-ич-і**, **-ів**, **-ин**.

2.1.2.3 Семантика твірних лексем

Власні географічні назви відбивають специфіку економічного, політичного, соціального, культурного життя народу. Водночас вони допомагають представникам інших галузей знань, наприклад, історикам, встановлювати територію проживання слов'ян загалом й окремих племен зокрема, вивчати історію колонізаційних і переселенських рухів. Саме в назвах поселень відображається історія розвитку народних промислів і ремесел, що дає певну інформацію для етнографів та народознавців. Лінгвісти ж завдяки різним групам онімів можуть заповнити низку лакун, які й сьогодні існують у мові.

Кожному класу власних назв притаманні певні принципи і способи номінації, що й дозволяє говорити про особливості семантичної структури. «Семантика твірних основ онімів, як і власне спосіб їх творення, є одним із визначальних критеріїв, на основі яких класифікуються власні назви» [296,с. 397]. Вивчення семантичної структури оніма дозволяє не тільки говорити про закономірності номінації, а й виявити лексеми, не зафіксовані в історичних джерелах або ж і зовсім зниклі із сучасної мови.

Традиційно при визначенні семантики твірної основи ойконімів поділяють назви на відонімні та відапелятивні. Проміжним вважають відонімно-відапелятивний пласт найменувань, які утворилися або на основі наявних назв шляхом додавання певних атрибутивних елементів, або ж онімізацією нових словосполучень.

Закономірною в назвотворенні є велика кількість відантропонімних найменувань. Із-поміж 579 сучасних ойконімів, які поряд із пластом мікротопонімів також стали об'єктом нашого вивчення, 367 одиниць (63,39 %: *Вовківчики* (Ввч); *Кірчик* (Крч), *Михайлівка* (Мхв)) є відонімними похідними (тут і далі – Додаток Б, Табл. 4).

Досліджуваний регіон почав активно заселятися із XV століття, чому сприяло зручне географічне розташування: густі ліси, болота, ріки, що дозволяло відбивати напади татарських орд та займатися промислами і ремеслами [62,с. 25]. За твердженням науковців, відантропонімне творення ойконімів особливо продуктивним стає в період розвитку феодальних відносин, коли масово

виникають населені пункти, а в основу називання лягають особові назви їх засновників або власників [81, с. 150].

На території Хмельниччини відантропонімні назви поселень становлять понад 60 % від усіх найменувань [62, с. 68; 293, с. 170]. В інших регіонах України, зокрема на Буковині, Львівщині, Покутті, Черкащині, назв поселень, мотивованих антропонімами, близько 50 % [32, с. 30–31; 65, с. 13; 104, с. 19; 317, с. 5–9].

У структурі відантропонімних назв поселень (322 одиниці; 55,62 %: *Коськів* (Кск), *Михнів* (Мхн), *Фадіївка* (Фад)) виділяємо відіменні (54; 9,33 %: *Гриців* (Грц), *Лавринівці* (Лав), *Янівка* (Івн)), відпрізвищні (10; 1,73 %: *Бейзими* (Бзм), *Клембівка* (Клб), *Шевченко* (Швч)) та відандронімні (1; 0,17 %: *Михайлючка* (Мхч)). Решта відантропонімних дериватів (257; 44,39 %: *Крачанівка* (Крч), *Правутин* (Впр), *Сягрів* (Сяг)) мотивована прізвиськами або прізвищевими назвами.

Значну групу становлять відойконімні похідні (26; 4,49 %: *Більчани* (Блч), *Припутенка* (Прт), *Улашанівка* (Пул)). Такі найменування існували завжди, проте найбільше їх фіксуємо в період із кінця XVIII ст. до першої третини XX ст., коли внаслідок різних суспільних обставин з'являються фільварки, хутори, урочища, висілки, які номінувалися за назвою сусідніх денотатів. До таких локативних найменувань відносимо різні афіксальні деривати (*Баранне*, *Улашанівці* (Улш), *Вовківчик* (Ввч), *Гнійничка* (Плс)) і назви, в основі яких лежить ад'ектонім.

Менш продуктивні відгідронімні назви (13; 2,25 %: *Прислuch* (Прс), *Ревуха* (Рвх), *Тернавка* (Тер)), що пояснюється незначною кількістю вагомих водних об'єктів і намаганням уникати однакових номінацій.

Решта відонімних найменувань репрезентована одиничними фіксаціями: відеклезіонімні – 2 (0,35 %: *Троєщина* (Трщ), *Юровщина* (Юрв)), відхоронімна – 1 (0,17 %: *Поліське* (Плс)), відідеонімна – 1 (0,17 %: *Жовтневе* (Дкв)). Зафіксовано також складені моделі «ойконім + ойконім» (1; 0,17 %: *Баранне-Улашанівка* (Улш)) та «відетнонімний прикметник + ойконім» (1; 0,17 %: *Чеські Головлі* (Нгл)).

Відапелятивних ойконімів реєструємо 149 (25,73 %: *Городище* (Грщ), *Городнявка* (Грн), *Радгоспне* (Рдс)), серед яких найбільше відіменникових похідних (87; 15,03 %: *Поляни* (Плн), *Соснівка* (Сос), *Хвоцівка* (Хвщ)), зокрема мотивованих географічними термінами з просторовим значенням (63; 10,87 %). «Характер топонімії конкретної території значною мірою залежить від її фізико-географічних особливостей, часу заселення, а також від ступеня її господарського освоєння» [25, с. 82], що й відображено в назвах цієї групи, твірними для яких ставали лексеми на позначення особливостей лісових насаджень: *Дібрівка* (Діб), *Залісся* (Злс), *Підлісці* (Пдл); специфіка рельєфу: *Гориця* (Гор), *Курганівка* (Кур), *Рівки* (Рів); тип поселення: *Волиця* (Вол), *Хутір* (Виш) та інші *Видранка* (Ган), *Заріччя* (Зар), *Полонне* (Пол).

Від назв споруд утворено три ойконіми (0,52 %: *Гута* (Гут), *Гутиська* (Стг), *Двірець* (Двр)).

Особливості рослинного покриву краю відображено у відфлоролексемних ойконімах (18; 3,11 %), де переважають назви із семою 'лісові дерева': *Березна* (Вбр), *Дубіївка* (Дуб), *Липівці* (Лип), проте є й інші похідні: *Вишневе* (Виш), *Кропивно* (Крп), *Очеретяна* (Врв). Водночас фіксуємо лише одну відзоолексемну назву (0,17 %: *Орлиці* (Орл)).

Важливе місце у структурі будь-якого топонімікону посідають назви, мотивовані прикметниками (22; 3,8 %: *Веселинівка* (Вес), *Лісне* (Лсн), *Мокрець* (Мок)). Тут можна говорити про ойконіми, утворені і шляхом субстантивації (*Круглий* (Крг), *Мирне* (Мир), *Радісне* (Рдс)), і суфіксації (*Довжок* (Дов), *Кам'янка* (Кмк), *Круглик* (Крг)).

До відапелятивних відносимо і складні та складені назви, компонентом яких є прикметник. Найбільшу кількість становить поєднання «прикметник + ГТ» (35; 6,04 %: *Біла Гродка* (Блг), *Крива Лука* (Крв), *Новостав* (Нвт)). Як свідчать дослідження, прикметники можуть вказувати на вік поселення (*Новоселиця* (Нвц)), розмір (*Великий Скнит* (Вск)), колір якогось вагомого при назвотворенні елемента (*Білокриниччя* (Бкр), *Білопіль* (Блп)), особливість флори (*Дубовий Гай* (Дбг)), належність (*Дідова Гора* (Ддг)) тощо. Зауважимо, що досить

продуктивним у таких ойконімах є складник 'красний' (*Красносілка* (Крс), *Красносілка* (Ксл), *Красностав* (Кст)), вжитий зі значенням «гарний, прекрасний, чудовий; найкращий; радісний, щасливий» [250, IV, с. 327].

Решта відапелятивних похідних із комбінованою семантикою репрезентовані одиничними прикладами (по 0,17 %): «прикметник + прикметник» (*Велика Гнійниця* (Плс)), «прикметник + назва споруди» (*Краснотин* (Кст)), «прикметник + прикметник + ГТ» (*Велика Новоселиця* (Нвц)), «числівник + ГТ» (*Чотирбоки* (Чот)), «числівник + назва споруди» (*Семихатки* (Смк)).

Третю групу становлять відапелятивно-відонімні найменування (61; 10,53 %: *Велике Більчино* (Блч), *Великі Щурівці* (Щрц), *Мала Гнійниця* (Діб)), у структурі яких наявна як власна назва, що може бути представлена й ойконімом, і антропонімом або відантропонімною похідною основою, і гідронімом тощо, так і загальна, що здебільшого репрезентує географічний термін, який вказує на тип іменованого об'єкта, його місцезнаходження, або прикметник / числівник із локативним чи квалітативним значенням.

Найбільш продуктивними є поєднання прикметників з ойконімами (15; 2,59 %: *Полонне Велике* (Пол), *Мала Медведівка* (Ммд), *Нижні Головлі* (Нгл)) або антропонімами (14; 2,42 %: *Великі Каленичі* (Вкл), *Малий Правутин* (Мпр), *Старі Бейзими* (Стб)) та географічних термінів – з антропонімами (11; 1,9 %: *Півнева Гора* (Пвг), *Тадеушіль* (Фад), *Хутір Шевченка* (Шев)).

Решта назв представлена такими моделями: 1) «ГТ + ойконім» (5; 0,86 %: *Майдан-Лодзянівка* (Лод), *Слобода Припутенка* (Прт), *Стригано-Ріпище* (Стн)); 2) «ГТ + ад'єктонім» (5; 0,86 %: *Майдан-Лабунський* (Мдл), *Новоселицький бурякорадгосп* (Дбг), *Сульжинські Хутори* (Виш)); 3) «антропонім + числівник» (3; 0,52 %: *Друга Шкарівка* (Мшк), *Хотень Другий* (Хтд), *Хотень Перший* (Хтп)); 4) «прикметник + гідронім» (2; 0,35 %: *Малий Корчик*, *Червоний Корчик* (Крч)); 5) «ГТ + прикметник + ад'єктонім» (2; 0,35 %: *Майдан-Старолабунський* (Мдл), *Новоселиця-Лабунська* (Орл)); 6) «ГТ + гідронім» (1; 0,17 %: *Горинь-град* (Крц)); 7) «ГТ + відетнонімний прикметник» (1; 0,17 %: *Мокрець Волоський* (Ком)); 8) «прикметник + відетнонімний прикметник» (1; 0,17 %: *Березна-*

Татарська (Брз)), 9) «прикметник + прикметник + ГТ + ад'єктонім (1; 0,17 %: *Велика Новоселиця Полонська* (Нвц)).

Не вдалося встановити семантику двох ойконімів (1,31 %: *Горобовець* (Хор), *Хоросток* (Хрт)) через відсутність інформації про їхню етимологію.

Отже, у чотирьох досліджуваних районах Хмельницької області, як і в інших регіонах України, переважають відонімні найменування поселень, оскільки найпершим критерієм, який лягав в основу назви, була вказівка на власника, завдяки чому продуктивними є відантропонімні номінації, водночас другий, локативний, аспект став причиною появи низки відойконімних назв. У семантичній структурі відапелятивних назв поселень часто фіксуємо географічні терміни, що вказують на тип і особливості населених пунктів, та флоролексеми, що репрезентують рослинний світ. В ойконімах із комбінованою семантикою знаходимо поєднання усіх зазначених вище аспектів. Таким чином, можемо говорити про активний вплив економічних, географічних, соціальних і культурних чинників на процес назвотворення.

2.1.2.4 Мотиваційні відношення

Будь-яка ойконімійна система характеризує життя певної епохи, світоглядну психологію мовного колективу, його суспільні відносини і традиції. Це зумовлює необхідність з'ясувати мотив номінації, тобто виявити причину, «яка зумовила з-поміж багатьох варіантів можливих найменувань вибір лише одного, який і став власною назвою» [296, с. 421]. На появу найменування можуть впливати різні позамовні фактори, зокрема місцезнаходження поселення, його особливості, враження від об'єкта, його призначення тощо. Усі ойконіми в період їхньої появи обов'язково мали певну мотивацію, проте сьогодні часто її встановити досить важко, що пояснюється низкою факторів, із-поміж яких і мала кількість писемних пам'яток, які би фіксували перші найменування.

Ойконімікон північних районів Хмельниччини, як свідчить дослідження, є досить прозорим, тому розмежовуємо усі назви на дві групи: із простою (479; 82,73 %: *Дерманка* (Дуб), *Жилинці* (Жил), *Лотівка* (Лот)) та комбінованою (98;

16,93 %: *МалийПравутин* (Мпр), *Скнит Павловичів* (Вск), *Чеські Головлі* (Нгл)) мотивацією (тут і далі – Додаток Б, Табл. 5).

У структурі найменувань із простою семантикою виділяємо такі різновиди:

посесивні (176; 30,4 %: *Війтівці* (Зар), *Войцехівка* (Клс), *Микулин* (Мик)), які вказують, що «номінований об'єкт належить конкретній особі, найменування якої представлено в основі ойконіма» [128, с. 77]; утворені вони з допомогою різних формантів: **-ів**, **-ин**, **-івк-а**, **-к-**, **-івц-і**, приєднаних до імен, прізвищ або прізвиськ власників. «Посесивні ойконіми найкраще репрезентують антропонімікон найдавнішого періоду через те, що саме з цього пласту онімів можемо виокремити ті власні назви, які не засвідчені ніякими іншими пам'ятками культури» [141, с. 174];

квалітативні (89; 15,37 %: *Волиця* (Вол), *Двірець* (Двр), *Кутки* (Кут)), у яких відображено певні ознаки населеного пункту, такі як вказівка на рослинний світ (*Березне* (Брз), *Калинівка* (Клн), *Липівка* (Лип)) або особливості ґрунтового покриву (*Кам'янка* (Кам), *Круглик* (Крг), *Поляна* (Пол)), причому фіксуємо по декілька однакових назв, що свідчить про спільні процеси в назвотворенні;

асоціативні (75; 12,96 %: *Зубарі* (Збр), *Михайлівка* (Мхв), *Пильки* (Плк)), які, на думку М. М. Торчинського, «виникають за аналогією до інших власних назв або реалій, подібність до яких є переважно індивідуальною, як і ті асоціації, які встановлюються або можуть бути встановлені у кожному конкретному випадку» [296, с. 454–455]. На нашу думку, як асоціативні можна кваліфікувати дві підгрупи номінацій – асоціативно-родові ойконіми (43; 7,43 %: *Жолудки* (Жол), *Пашуки* (Пшк), *Пиляї* (Пил)), які переважно мають форму множини і мотивуються прізвищевими назвами, та асоціативно-першопоселенські (32; 5,53 %: *Антонівка* (Ант), *Гаврилівка* (Грг), *Іванівка* (Івн)), похідні від особових імен або прізвищ, утворених від слов'янських автохтонних чи церковних власних імен за допомогою суфікса **-івк-а** або ж власне семантизацією (трансонімізацією). Безперечно, сьогодні важко достовірно з'ясувати мотив номінації таких поселень;

патронімічні (65; 11,23 %: *Кіндратовичі* (Кін), *Ногачівці* (Ног), *Путринці* (Пут)), які, зважаючи на їхні словотвірні афікси (-івц-і, -инц-і, -ич-і), стосуються предків, іменування яких стали основою для створення ойконіма [296, с. 447];

локативні (46; 7,94 %: *Поліське* (Плс), *Понора* (Пнр), *Цмівка* (Цмв)), які, хоч і виникали на первісному етапі створення поселень, позаяк основним мотивом для їхньої появи стало місцезнаходження денотатів [296, с. 445], проте на досліджуваній території не мають значної продуктивності. В основі локалізації іменованих об'єктів – назви окремих географічних об'єктів (*Забрид* (Заб), *Заріччя* (Зар), *Піддубці* (Під)), гідроніми (*Корчик* (Крч)), *Прислuch* (Прс), *Цвітоха* (Цвх)), інші ойконіми (*Більчинка* (Блк), *Вовківчики* (Ввч), *Щурівчики* (Щрч)) тощо;

сутнісні (9; 1,55 %: *Гута* (Гут), *Слобідка* (Рил), *Хутори* (Вшк)), тобто онімізовані одиничні апелятиви, що безпосередньо вказують на тип денотата;

меморіальні (9; 1,55 %: *Ворошилівка* (Злс), *Ульяновка* (Улн), *Шевченко* (Швч)), які раніше увічнювали переважно діячів комуністичної партії і радянської влади, а нині – лише відомого українського поета Т. Г. Шевченка;

номінальні (5; 0,86 %: *Клубівка* (Клб), *Колосівка* (Клс), *Орлинці* (Орл)), тобто найменування без очевидної мотивації;

емоційно-експресивні (3; 0,52 %: *Веселинівка* (Вес), *Мирне* (Мир), *Радісне* (Рдс)), які відбивають певні емоції;

ідеологічні (символічні) (2; 0,35 %: *Жовтневе* (Дкв), *Червоне* (Чрв)), мотивація яких раніше базувалася на радянській ідеології, тому сьогодні такі назви замінюють або колишніми, або емоційно нейтральними.

Варті уваги складні та складені найменування поселень із комбінованою мотивацією, компоненти яких вказують на різні ознаки, що лягли в їхню основу [296, с. 458]. Виокремлюємо дванадцять груп таких назв:

локативно-квалітативні ойконіми (35; 6,05 %: *Мала Більчинка* (Блн), *МалаГнійниця* (Діб), *Малі Піддубці* (Під)) поєднують вказівку на місце розташування поселення і якусь ознаку – здебільшого на його розмір (*Мала Більчинка* (Блн), *МалийКорчик* (Крч), *МаліТопірки* (Тпр)), рідше – етнічний склад (*Чеські Головлі* (Нгл)), рослинний світ (*Дубовий Гай* (Дбг)), колір ґрунтів

(*Білопіль* (Блп)) або інші особливості (*Красностав* (Кст), *Майдан-Городнявка* (Грн), *Майдан-Лодзянівка* (Лод));

квалітативно-сутнісні назви (21; 3,64 %: *Білогородка* (Блг), *Нове Село* (Нвс), *Велика Новоселиця*), вказуючи на денотат і його ознаку, переважно об'єднують квалітативні прикметникові основи й адміністративно-господарські терміни;

квалітативно-посесивні ойконіми (16; 2,77 %: *Дідова Гора* (Ддг), *Півнева Гора* (Пвг), *Тадеушпіль* (Фад)) поєднують інформацію про власника поселення і певну характерну ознаку денотата;

квалітативно-асоціативні номінації (6; 1,04 %: *Великі Пузирки* (Впз), *Коса Рішнівка* (Кср), *Друга Шкарівка* (Мшк)) творяться за аналогією до інших назв або реалій і паралельно вказують на ознаку;

квалітативно-патронімічні назви поселень (5; 0,86 %: *Велика Медведівка* (Вмв), *Великі Каленичі* (Вкл), *Великі Щурівці* (Щрц)) містять інформацію про якусь ознаку денотата і пов'язують її з іменами предків;

локативно-сутнісні ойконіми (4; 0,69 %: *Бражинецький Цвіт* (Брж), *Новоселицький бурякорядгосп* (Дбг), *Сульжинські Хутори* (Вшк)) дають просторову характеристику і вказують на тип денотата або його функції.

Сутнісно-посесивні (4; 0,69 %: *Бачманове селище* (Бач), *Ганнопіль* (Гнп), *Скнит Павловичів* (Вск)) і локативно-посесивні (2; 0,34 %: *Баранне-Улашанівка* (Улш), *Дятлів Став* (Дят)) найменування поєднують вказівку на власника й іншу особливість (денотат або його локацію). Одну фіксацію (по 0,17 %) мають квалітативно-ідеологічний (*Червоний Цвіт* (Чцв)) і локативно-ідеологічний (*Червоний Корчик* (Крч)) пропріативи, у яких прикметник має ідеологічне забарвлення, а іменник вказує на ознаку або місцезнаходження денотата, та меморіально-сутнісний (*Хутір Шевченка* (Шев)), що поєднує адміністративно-географічний термін і прізвище. Два ойконіми мають потрійну комбіновану мотивацію – локативно-квалітативно-сутнісну (0,34 %: *Велика Новоселиця Полонська* (Нвц), *Новоселиця-Лабунська* (Орл)).

Мотивацію двох найменувань (0,34 %: *Городовець* (Хор), *Хоросток* (Хрт)) встановити не вдалося.

Отже, підтверджуємо дані досліджень стосовно мотиваційної характеристики ойконімії Хмельницької області: найбільшу частку становлять посесивні назви: північна Хмельниччина – 21,7 % [62, с. 123], південна – 16,9 % [293, с. 197] і в досліджуваних районах – 30,4 %; квалітативні ойконіми: відповідно – 13,6 % [62, с. 115], 14,7 % [293, с. 197] і 15,3 %; патронімічні: відповідно 13,9 % [62, с. 127], 13 % [293, с. 201] і 11,23 %; локативні: відповідно 15,1 % [62, с. 111], 22,4 % [293, с. 192] і 7,94 %.

Приблизно однаковим є відсоток першопоселенських назв у Хмельницькій області: північна Хмельниччина – 8,3 % [62, с. 129], південна – 6,1 % [293, с. 197] і в досліджуваних районах – 5,5 % та емоційно-експресивних: відповідно: 2,5 % [62, с. 130], 2,8 % [293, с. 200] і 0,52 %.

Певні відмінності виявлено щодо кількості родових назв у західному регіоні (наприклад, на території Південно-Західного Поділля вони становлять 1–2 % [292, с. 16], Буковини – 1 % [105, с. 19], на Львівщині – 23,6 % [317, с. 9]., у Північній Хмельниччині загалом – 10,5 % [62, с. 128], в Ізяславському, Полонському, Славутському і Шепетівському районах – 7,43 %, що зумовлено низкою суспільно-політичних та історичних факторів.

Значну групу становлять назви комбінованої мотивації, проте порівняти з регіонами неможливо через відсутність даних.

2.1.3 Найменування висілків, хуторів і фільварків

Починаючи з XVIII ст., в Україні особливого поширення набувають хутори як вид сільського поселення, найчастіше однодвірного, де садибні та польові роботи виконувалися одноосібно чи групою споріднених або пов'язаних спільними господарськими інтересами людей. Як зазначають дослідники, в історіографії XIX–XX ст. «хутір переважно протиставлявся селу як окрема садиба (індивідуальна маєтність), що розташовувалася на відокремленій ділянці землі, якою володів певний господар (можновладець, монастир, міщанин, селянин або козак)» [87, X, с. 442]. За часів радянської влади хутори було ліквідовано,

сьогодні можна знайти лише поодинокі господарства, але їх не реєструють як окрему адміністративно-територіальну одиницю.

За структурою розмежовуємо прості (502; 73,93 %: *Голоди* (Із), *Селічвищина* (Сел), *Ягідна* (Нет)), складні (37; 5,45 %: *Белеславівка* (Вач), *Добролозька* (Фад), *Новосели* (Хрц)) та складені (140; 20,62 %: *Вітряний млин* (Мпр), *Нове Містечко* (Пол), *Петропавловський приход* (Пл)) номінації.

В основі простих найменувань найбільш часто реєструємо іменники (394; 58,03 %: *Гутисько* (Із), *Калинівка* (Пл), *Перешкода* (Блп)), серед яких переважають граматичні форми називного відмінка однини (242; 35,64 %: *Гамарня* (Пол), *Козлик* (Нет), *Тернівка* (Пол)); рідше трапляються форми називного (77; 11,34 %: *Короли*(Ктж), *Пилипи* (Сл); *Ринки* (Топ)) і родового відмінків однини (71; 10,46 %: *Бована* (Сас), *Мальчуна* (Сл), *Яблоновського* (Із)); епізодично – родового відмінка множини (4; 0,59 %: *Головацьких* (Пл), *Понятовських* (Пл), *Прандецьких* (Пл)).

Конструкції прикметникового типу (108; 15,91 %: *Дружня* (Пол), *Невідомий* (Впр), *Хоняківський* (Хон)) – це субстантивовані прикметники (107; 15,76 %: *Березна* (Ліщ), *Зелена* (Вар), *Новенька* (Шп)) і один дієприкметник (0,15 %: *Мурована* (Фад)).

Складні назви репрезентовані композитами (23; 3,39%: *Білогородка* (Блг), *Красносілка* (Ксл), *Сіножать* (Ріп)) та юкстапозитами (14; 2,06 %: *Єлизавет-Орт* (Лип), *Кураш-Нараївський* (Нар), *Майдан-Волянськ* (Пон)).

Складені назви більш різноманітні за структурою. Переважають назви-словосполучення (136; 20,03 %: *Велика Правутинищина* (Мпр), *Голе Болото* (Дов), *Новий Ставок* (Шеп)), побудовані за моделлю «прикметник + іменник» (88; 12,96 %: *Васильова Гребля* (Плщ), *Зайців лісок* (Сдж), *Лебасова Долина* (Пут)), рідше – навпаки (*Гірка Полонська* (Пол), *Припутні Червоні* (Прп), *Хутір Гретин* (Хрц)).

Решта назв хуторів репрезентована двослівними або навіть і трислівними словосполученнями, побудованими за моделями: 1) «іменник + іменник» (16; 2,36 %: *Бліхора Хутір* (Пкщ), *Колонія Вальдгойма* (Із), *Фільварок Аннопіль* (Гнп)); 2) «іменник + числівник» (11; 1,62 %: *Бобровника №1* (Пл), *Гори Другий* (Із),

Три корчми (Пл)); 3) «прикметник + прикметник + іменник» (7; 1,03 %: *Вербовецький церковний хутір* (Вер), *Мала Новоселиця* (Понінська) (Пн), *Нове Старе Місто* (Пл)); 4) «прикметник + прикметник» (6; 0,88 %: *Березенський церковний* (Вбр), *Микулинський Польовий* (Мик), *Старий Майстрів* (Сл)); 5) «іменник + прийменник + іменник» (4; 0,58 %: *Висілок при м. Шепетівці* (Шеп), *Висілок при с. Білокриниці* (Бкр), *Висілок при с. Городище* (Грщ)); 6) «іменник + іменник + іменник» (1; 0,15 %: *Хутір спадкоємців Ястржемських* (Шп)); 7) «іменник + іменник + числівник» (1; 0,15 %: *Ліс Гай №2* (Плк)); 8) «іменник + прикметник + іменник» (1; 0,15 %: *Дреля Трактова корчма* (Пл)); 9) «прикметник + іменник + прийменник + іменник + прийменник + іменник» (1; 0,15 %: *Вокзальний посілок на пасовищі при м. Полонному* (Пол)).

Назви-словосполуки побудовані шляхом поєднання прийменника з іменниками (4; 0,59 %) в орудному (*Під Заборою* (Ман), *Під монастирком* (Пол), *Під Тополями* (Мпр)) або знахідному (*Під Ясен* (Сл)) відмінках.

Досить різноманітною є словотвірна структура назв хутірських поселень регіону. Традиційним стало переважання лексико-семантичної деривації (388; 57,14 %: *Гамарня* (Пол), *Семенів Кут* (Пл), *Шуляки* (Пон)), однак якщо при творенні ойконімів найбільшу кількість становили найменування, утворені шляхом власне семантизації, то назви хуторів частіше виникали синтаксичним способом (132; 19,44 %: *Барський Луг* (Сл), *Стара Гута* (Пон), *Темні Лози* (Пл)), коли онімом ставали насамперед словосполучення, що вказували на власника, місцезнаходження, певну ознаку.

У складі номінацій, утворених шляхом власне семантизації (117; 17,23 %: *Гончариха* (Мнк), *Кавказ* (Сл), *Колонія* (Шп)), більш продуктивною є онімізація (80; 11,78 %: *Вітрак* (Мпр), *Кут* (Ябл), *Луг* (Сл)), ніж трансонімізація (37; 5,45 %: *Білецьке* (Біл), *Галас* (Глб), *Лазар* (Нвл)).

Специфічним саме для мікроойконімів є стягнення (80; 11,78 %: *Гавелка* (Із), *Глінського* (Мнк), *Потачука* (Шп)), тобто усічення назви-словосполучення, що первинно складалася з адміністративно-господарського або географічного терміна й прізвища власника в родовому відмінку, до генітива.

Значну частку становлять і плюральні найменування (59; 8,69 %: *Вилки* (Шп), *Липки* (Шп), *Хутори* (Слж)).

Менша частина номінацій хуторів утворена морфологічним способом (291; 42,86 %: *Антонівка* (Цмв), *Коськовецька* (Кск), *Кураш-Понорський* (Пнр)), зокрема суфіксальним (151; 22,24 %: *Агнесівка* (Куп), *Капітульщина* (Шп), *Любартово* (Блв)). Однак якщо назви сіл у досліджуваному регіоні утворені переважно з допомогою формантів **-івк-а**, **-івц-і**, **-инц-і**, **-к-**, **-ич-і**, **-ан-и**, то в мікроойконімах продуктивними стають, наприклад, суфікси **-щин-а**, **-ищ-**. П. І. Білоусенко, описуючи історію творення іменників із семантикою збірності за допомогою суфікса **-чин-а** (**-щин-а**), зазначив, що «найперше ця семантика відчувається в багатьох утвореннях від посесивних прикметників за належністю земель, територій певним особам ... Перші деривати цього типу фіксуються у XIV ст., це, зокрема, назви володінь у Волинських та Київських землях...» [22, с. 56]. Мабуть, саме цей аспект і зумовлює значну кількість назв хуторів із дериватом **-щин-а**. Водночас продуктивність цього форманта при творенні мікротопонімів підтверджують й інші науковці [179; 237].

Пропонуємо перелік формантів, за допомогою яких утворилися власні назви:

- 1) **-івк-а** (**-овк-а**) (53; 7,81 %: *Белеславівка* (Вач), *Горлівка* (Із), *Олександрівка* (Пл));
- 2) **-щин-а** (32; 4,71 %: *Березенищина* (Пл), *Карпівщина* (Пол), *Медведівщина* (Вмв));
- 3) **-к-** (11; 1,62 %: *Зарубанка* (Пл), *Корчемка* (Шп), *Плесенка* (Плс));
- 4) **-о** (11; 1,62 %: *Артемово* (Нвк), *Даньково* (Дан), *Колодязно* (Із));
- 5) **-ищ-** (9; 1,33 %: *Будище* (Впр), *Кадлубищі* (Сив), *Роговище* (Пл));
- 6) **-ок** (6; 0,88 %: *Корчунок* (Пл), *Лісок* (Кил; Мух));
- 7) **-иськ-о** (4; 0,59 %: *Гутисько* (Із), *Займисько* (Сл), *Пасічисько* (Із));
- 8) **-ин-а** (4; 0,59 %: *Березина* (Мпр; Хвщ; Шп), *Липина* (Сдк));
- 9) **-ець** (3; 0,44 %: *Городець* (Мнк), *Моховець* (Хрв), *Хірановець* (Ман));
- 10) **-иц-я** (2; 0,29 %: *Жидовиця* (Сдк), *Красниця* (Мкт));
- 11) **-івц-і** (2; 0,29 %: *Голишівці* (Сл), *Митківці* (Клб));
- 12) **-инц-і** (1; 0,15 %: *Грузинці* (Шп));
- 13) **-ан-и** (1; 0,15 %: *Могіляни* (Слв));
- 14) **-ик** (1; 0,15 %: *Круглик* (Сл));
- 15) **-ськ** (1; 0,15 %: *Сасанівськ* (Сас));
- 16) інші суфікси (10; 1,47 %: *Вовківня* (Сл), *Лисява* (Шп), *Мокрувка* (Вар)).

Незначна кількість назв хуторів утворена префіксальним (12; 1,77 %: *Забара* (Вар), *Закриниці* (Із), *Підгута* (Сл)) та конфіксальним (4; 0,59 %: *Залисся* (Із), *Залужжя* (Тар), *Підольшанка* (Мпр)) способами.

Унаслідок конверсії ад'єктивів виникли 99 мікроойконімів (14,58 %: *Масовий* (Пл), *Невідомий* (Впр), *Шляхова* (Хрц)), а найбільш часто субстантивувалися ад'єктоніми (27; 3,98 %: *Березенський* (Вбр), *Добринський* (Доб), *Хоняківський* (Хон)) або посесиви на **-ів** (33; 4,86 %: *Дідусів* (Ксл), *Кобилів* (Ммд), *Тарасів* (Шп)) та **-ин** (13; 1,91 %: *Валюнин* (Шп), *Ізабелин*(Із), *Гурмин* (Нвк)).

Традиційним, проте малопродуктивним є складання (25; 3,68 %: *Майдан-Бронник* (Брн), *Новосудилків* (Сдк), *Шваропіль* (Плк)), зокрема словоскладання (14; 2,06 %: *Гриців-Забілка* (Грц), *Майдан-Волянський* (Пол), *Кураш-Улашанівський* (Улш)), основоскладання без суфіксації (9; 1,33 %: *Каргоніль* (Із), *Фіришенталь* (Кун), *Черниводи* (Пвг)) й основоскладання із суфіксацією (2; 0,29 %: *Білобережжя* (Слв), *Новоселиця* (Сдк)).

Як бачимо, у складі мікроойконімів найбільш активно використовуються суфіксація, синтаксичний спосіб, власне семантизація, конверсія і стягнення.

У лексико-семантичній систематизації мікроойконімів переважають номінації, похідні від власних назв (374; 55,08 %: *Воробіївка* (Врб), *Єлизаветино* (Лип), *Клининська* (Сл)), насамперед – відантропонімі найменування (272; 40,06 %: *Гребенюка* (Шп), *Дубенка* (Сл), *Микитич* (Мнк)), в основі яких лежать прізвищеві назви або прізвиська (155; 22,83 %: *Бахурі* (Пон), *Добків* (Пл), *Сивки* (Рад)), прізвища (78; 11,49 %: *Глінських* (Мик), *Круковського* (Пл), *Марченко* (Шп)), імена (33; 4,86 %: *Грицьків* (Печ), *Дмитрівка* (Схж), *Лазар* (Нвл)) та андроніми (6; 0,88 %: *Жигалиха* Мхн), *Іванча* (Із), *Якубиха* (Мнк)).

Розташування хуторів неподалік великих населених пунктів зумовлює значну кількість відойконімних похідних (73; 10,75 %: *Білогородка* (Блг), *Довжанщина* (Дов), *Понінка* (Пон)).

Оскільки хутори переважно виникали завдяки інтенсивній обробці землі з метою ведення господарства, то річки рідко ставали місцем їх розташування. Цим

зумовлена незначна кількість відгідронімних назв (4; 0,59 %: *Дружня* (Пол), *Моховець* (Хрв), *Хотичин* (Глв)).

Малопродуктивною є решта відонімних назв: відхоронімних (4; 0,59 %: *Петропавловський приход* (Пл), *Покровського приходу* (Пл), *Троїцького приходу* (Пл)), відеклезіонімних (4; 0,59 %: *Богородицької церкви* (Пл), *Георгіївської церкви* (Пл), *Преображенської церкви* (Пл)), відетнонімних (3; 0,44 %: *Голендри* (Мих), пор. *голендер* – «голландець» [72, I, с. 300]), *Жидівка* (Гор), *Жидовиця* (Сдк)), відоронімних (1; 0,15 %: *Кавказ* (Сл)), а також моделі «ойконім + ад'єктонім» (4; 0,59 %: *Кураш-Нараївський* (Нар), *Кураш-Понорський* (Пнр), *Поташ-Корчицький* (Крч)), «етнонім + ад'єктонім» (3; 0,44 %: *Голендри Свірські*, *Слобідські Голендри*, *Слобідські Олендри* (Мих)), «ойконім + етнонім» (2; 0,29 % *Лабунь* (єврейська) (Нвл), *Юровщина* (єврейська) (Юрв)); «антропонім + гідронім» (2; 0,29 %: *Йосипівці Дружня* (Пол), *Мудрил Дружня* (Пол)); «ойконім + гідронім» (1; 0,15 %: *Гриців-Забілка*(Грц)); «ойконім + антропонім» (1; 0,15 %: *Майдан-Ястренька* (Куп)).

Із-поміж номінацій хуторів, похідних від апелятивів (216; 31,81 %: *Гай* (Шп), *Ольшанка* (Ксл), *Ферма* (Ств)), найбільшу кількість становлять відіменникові найменування (145; 21,35 %: *Вілла* (Мдл), *Пасіка* (Із), *Тартак* (Із)), в основі яких – географічні терміни з просторовим значенням (92; 13,55 % : *Балка* (Пкщ), *Горби* (Пл), *Лісок* (Шп)), флоролексеми (27; 3,97 %: *Вишняки* (Пкщ), *Калинівка* (Пот), *Соснова* (Шп)), назви споруд (23; 3,39 %: *Будка* (Улш), *Корчемка* (Шп), *Млин* (Брк)) та інші апелятиви (3; 0,44 %: *Вигода* (Блп), *Вовківня* (Сл), *Перешкода* (Блп)).

Від прикметникових основ утворено 28 мікроойконімів (4,12 %: *Веселівка* (Із), *Красивочка* (Із), *Синява* (Сл)).

Традиційним для топонімікону є функціонування складних і складених назв, у яких відображено певні особливості, конкретизується інформація щодо місця розташування, власника тощо. У досліджуваних районах відапелятивні найменування хуторів можна згрупувати за такими моделями: 1) «прикметник + іменник» (31; 4,57 %: *Добрі Лози* (Фад), *Нове містечко* (Пол), *Трактова корчма*(Пл)), насамперед – поєднання з ад'єктивом географічного терміна (16; 2,36 %: *Бабина Гора* (Ізс), *Березова Річка* (Шп), *Голе Болото* (Дов));

2) «іменник + числівник» (7; 1,03 %: *Зарубанка 2-а* (Пл), *Зарубанка 1-а* (Пл), *Три корчми* (Пл)), де теж активно використовуються географічні терміни (4; 0,59 %: *Гори Другий* (Із), *Гори Перший* (Із), *Гори Третій* (Із)); 3) «іменник + іменник» (4; 0,59 %: *Майдан-Вила* (Мдл), *Майдан-Волянськ*, *Майдан-Волянський* (Пон)); 4) «іменник + іменник + числівник» (1 ; 0,15 %: *Ліс Гай № 2* (Плк)).

Комбіновану відапелятивно-відонімну семантику, насамперед – посесивного і локативного характеру, простежуємо у 88 номінаціях (12,96 %: *Василева Гребля* (Плщ), *Мокіївський призавгосп* (Мкц), *Майдан-Ястренька* (Куп)). Як продуктивні назвемо такі синтаксичні побудови: «антропонім + іменник» (26; 3,82 %: *Грохольського садиба* (Шп), *Груд Яворів* (Печ), *Зайців лісок* (Сдж)), передусім поєднання власної особової назви з географічним терміном (23; 3,38 %: *Бліхора Хутір* (Пкц), *Колонія Вальдгойма* (Із), *Семенів Кут* (Пл)); «ад'єктонім + іменник (переважно ГТ)» (24; 3,53 %: *Аннопільський хутір* (Гнп), *Гірка Полонська* (Пол), *Серединецький ліс* (Шп)).

Менш активно трапляються структури «ад'єктонім + прикметник + іменник» (8; 1,18 %: *Вербовецький церковний хутір* (Вер), *Сульжинецький церковний хутір* (Слж), *Чотирбоцький церковний хутір* (Чот)), «ойконім + (прийменник +) іменник» (9 (1,33 %: *Висілок при м. Шепетівці* (Шеп), *Висілок при с. Білокриниці* (Бкр), *Гриців-Гора* (Грц)), «ойконім + прикметник» (6; 0,88 %: *Лаврин-Церковний* (Лав), *Новосудилків* (Сдж), *Припутні Червоні* (Прп)), «антропонім + числівник» (3; 0,44 %: *Бобровника № 1* (Пл), *Бобровника № 2* (Пл), *Прандецького № 3* (Пл)), «ад'єктонім + прикметник» (3; 0,44 %: *Березенський церковний* (Пл), *Кустовецький церковний* (Кус), *Медведівський церковний* (Вмв)), «антропонім + прикметник + іменник» (2; 0,29 %: *Дреля Трактова корчма* (Пд), *Колтанська трактова корчма* (Пл)).

Одиничними прикладами (по 0,15 %) представлені моделі «антропонім + прикметник»: *Старий Майстрів* (Сл), «антропонім + іменник + іменник»: *Хутір спадкоємців Ястржемських* (Шп), «ойконім + числівник»: *Улянівка Друга* (Із), «антропонім + еклезіонім»: *Пашка – Березинської церкви* (Пл), «прикметник + прикметник + іменник + ад'єктонім»: *Мала Новоселиця* (Понінська) (Пон), «прикметник + прикметник + іменник + відетнонімний прикметник»: *Велика*

Новоселиця (польська) (Нвц), «прикметник + іменник + прийменник + іменник + прийменник + ойконім»: *Вокзальний посілок на пасовищі при м. Полонному* (Пол).

Не з'ясовано семантику твірної основи назви *Каргоніль* (Із) (0,15 %).

Як свідчить семантичний аналіз найменувань фільварків, хуторів і подібних об'єктів, найчастіше при іменуванні новостворених поселень власники використовували географічні терміни, ойконіми, антропоніми, прикметники, числівники, що вказували на місцевість, де розташовувався населений пункт, його розмір, належність, особливості природи, подекуди – навіть вдачу власника.

Серед різновидів простого мотивування, яке загалом домінує (547; 80,56 %: *Решнівка* (Сл), *Хведьчука* (Ком), *Ягідна* (Нет)), відзначимо насамперед посесивне (256; 37,7 %: *Гончариха* (Мнк), *Островського* (Пл), *Церковний* (Мхн)), оскільки приватна власність на селі в часи реєстрації мікропоселень була визначальною у веденні господарства.

За відсутності потреби у вказівці на власника об'єкта до уваги бралися місце його розташування: біля іншого поселення, річки, певного географічного об'єкта тощо (локативна мотивація – 105; 15,46 %: *Залисся* (Із), *Нечайівський* (Неч), *Правохоморне* (Пол)), певні характерні ознаки: специфіка ґрунтів, рослинного й тваринного світу, інші суттєві особливості (квалітативна – 141; 20,77 %: *Глинки* (Пл), *Липне* (Ввч), *Мурована* (Фад)) або тип іменованого денотата (сутнісна – 21; 3,09 %: *Вітрак* (Мпр), *Гамарня* (Пол), пор. *гамарня* – «металоплавильний завод» [72, I, с. 269], *Колонія* (Шп)).

Низка асоціативних назв (18; 2,65 %: *Дмитрівка* (Схж), *Максимівка* (Дан), *Пилипи* (Сл)) пов'язана з іменуванням першого поселенця (8; 1,18 %: *Антонівка* (Цмв), *Кошелівка* (Пл), *Щурківка* (Лод)) або цілого роду (10; 1,47 %: *Горошки* (Пол), *Олійники* (Пл), *Співаки* (Блт)). Зрозуміло, що до цих груп відносимо вказані номінації передусім через їхні дериваційні атрибути, оскільки поселення належали до новостворених й існували протягом відносно короткого часу. Такі ж особливості засвідчуємо і серед патронімічних назв (3; 0,44 %: *Гайворонці* (Лот), *Голишівці*, *Голишва* (Сл)).

Одиничними (по 0,15 %) є емоційно-експресивна (*Веселівка* (Із)), символічна (*Кавказ* (Сл)) і меморіальна (*Улянівка* (Із)) номінації.

Комбінована мотивація назв – традиційна в ойконімії (125; 18,41 %: *Красносілка* (Крс), *Майдан-Бронник* (Брн), *Мокіївський призавгосп* (Мкц)). Хутірська сітка поселень досліджуваних районів характеризується різноманітністю мотиваційної бази, в основі якої – вказівка на місцезнаходження денотата, якусь специфічну його однаку, тип, власника, і це дозволяє виокремити найбільш поширені моделі, такі як: 1) локативно-квалітативна (26; 3,82 %: *Борисівський Клиновець* (Стр), *Гірка Полонська* (Пол), *Деражня під Славутою* (Слв)); 2) квалітативно-сутнісна (23; 3,38%: *Мала Новоселиця* (Пон), *Нове Місто* (Пол), *Старе Місто* (Ізс)); 3) локативно-сутнісна (20; 2,95 %: *Гута Борисівська* (Бор), *Висілок при с. Коханівка* (Кхн), *Фільварок Аннопіль* (Гнп)); 4) квалітативно-посесивна (16; 2,36%: *Барський Луг* (Сл), *Лебасова Долина* (Пут), *Семенів Кут* (Пл)); 5) посесивно-сутнісна (16; 2,36 %: *Бліхора Хутір* (Пкщ), *Ізабелінський фільварок* (Пол), *Колонія Вальдгойма* (Із)); 6) локативно-посесивна (8; 1,18 %: *Лаврін церковний* (Лав), *Медведівський церковний* (Вмв), *Нечаївський костельний* (Неч)); 7) локативно-асоціативно-родова (3; 0,44 %: *Голендри Свірзькі* (Мих), *Слобідські Голендри* (Мих), *Слобідські Олендри* (Мих)).

Одиничними прикладами (по 0,15 %) репрезентована решта моделей: локативно-ідеологічна (*Припутні Червоні* (Прп)), меморіально-квалітативна (*Улянівка Друга* (Із)), сутнісно-асоціативно-родова (*Колонія Голендри* (Мих)) і сутнісно-ідеологічна (*Червоний посілок* (Глн)).

Окремо виділяємо назви хуторів із потрійною мотивацією: локативно-посесивно-сутнісною (6; 0,88 %: *Дреля Трактова корчма* (Пл), *Колтанська трактова корчма* (Пл), *Лицанський церковний хутір* (Ліщ)), локативно-квалітативно-сутнісною (2; 0,29 %: *Вокзальний посілок на пасовищі при м. Полонному* (Пол), *Мала Новоселиця (Понінська)* (Пон)) і квалітативно-ідеологічно-сутнісною (1; 0,15 %: *Червона Новоселиця* (Нвц)).

Назв невідомої мотивації виявлено 7 (1,03%: *Каргоніль* (Із), *Уездці* (Сав), *Хірановець* (Ман)).

Таким чином, можемо говорити про переважання назв малодвірних поселень із локативною, квалітативною та посесивною мотивацією, яку простежуємо як у

простих назва, так і в складних і складених. Із-поміж підвидів комбінованої мотивації теж переважають ті відношення, які характеризують тип поселення, його характерні ознаки, місце розташування та право власності.

Порівнявши структуру і словотвір мікроойконіміконів Північної Хмельниччини та Івано-Франківщини [43], можемо погодитися з низкою висновків щодо їхньої структури і словотвору. Наприклад, суфікс **-іvk-а**, який виражає як присвійне, так і релятивне значення [44, с. 99], продуктивний у структурі мікроойконімів обох регіонів. Однак семантичний аналіз твірної основи таких пропріативів північних районів Хмельниччини засвідчив, що найбільшу частку становлять назви хуторів, мотивовані онімами, зокрема антропонімами; водночас Н. В. Вебер, досліджуючи мікроойконімію Івано-Франківщини, з'ясувала, що там близько 35 % найменувань мотивовані географічними термінами [42, с. 327].

Спробуємо також встановити спільне й відмінне у номінаціях власне ойконімів і мікроойконімів досліджуваного регіону.

Практично однаковою є продуктивність простих, складних і складених найменувань, проте словосполуки епізодично фіксуються лише серед мікроойконімів. За семантикою твірних основ в обох групах назв переважають відонімні деривати, зокрема антропоніми та ойконіми. Відапелятивні найменування часто мотивовані географічними термінами з просторовим значенням та флоролексемами, що яскраво відбиває ландшафтні особливості північних районів Хмельниччини; паралельно фіксуємо відприкметникові утворення, що вказують на низку інших особливостей поселень. Однак серед складених форм мікроойконімів більш продуктивні конструкції «ад'єктонім + ГТ» і «антропонім + ГТ», а власне ойконімів – моделі «ойконім + прикметник» і «антропонім + прикметник». Приблизно однаковими є мотиваційні особливості назв із переважанням посесивних, квалітативних і локативних типів, проте серед власне ойконімів засвідчено збільшення чисельності патронімічних та меморіальних найменувань. Водночас словотвірна структура аналізованих номінацій суттєво відрізняється, оскільки власні назви хуторів, фільварків і подібних об'єктів

здебільшого утворювалися лексико-семантичним способом, а найменування міст, селищ і сіл – морфологічним.

2.2. Частини поселень як основний тип мікротопонімів Північної Хмельниччини

2.2.1. Найменування вулиць, площ і провулків

2.2.1.1. Кількісний опис агоронімів і годонімів

Номінації вулиць, площ, провулків є найбільш чисельною групою мікротопонімів досліджуваного регіону (2 311; 32,48 % від загальної кількості назв: *Вокзальна* (Ммд), *Новоселицька* (Чот), *Перемоги* (Слв).

Домінують як основні форми онімів (1 766, що становить 76,42 % від загального числа власних назв частин поселень: *Вишнева* (Блг), *Забережна* (Блг), *І. Франка* (Плж)), так і варіантні (545; 23,58 %: *Замлиння* (Блв), *Піонерська* (Лют), *Щорса* (Дан)). Коефіцієнт динаміки (1,3086) у цій групі номінацій значно менший, ніж серед ойконімів, що пов'язано насамперед із нетривалим періодом задокументованого їх існування. Орієнтовно кожен третій об'єкт має дві, рідко – три назви (*Квітнева – Чапаєва* (Грц); *Соборна – Леніна* (Вкл); *Шевченка – Берездівська, Пашиківська* (Хрв)).

Причинами трансформацій власних назв вулиць, площ і провулків є, по-перше, потреба іменувати їх відповідно до чинних традицій назвотворення (так давні найменування, майже ніде документально не зафіксовані, були замінені офіційними: *Маєвський куток* → *Бринських* (Брз), *Чотирьохполка* → *Шевченка* (Плк), *Шанхай-2* → *Партизанська* (Врш)), по-друге, невідповідність наявних онімів новим ідеологічним настановам (так денотати, назви яких були пов'язані з комуністичною пропагандою і прославлянням радянського способу життя, отримали нові номінації, позбавлені такого нашарування: *К. Маркса* → *Садова* (Прп), *50-річчя Жовтня* → *Сонячна* (Грц), *Радянська* → *Центральна* (Мрт)).

Узагалі за часом утворення агороніми і годоніми, на нашу думку, можна поділити на три класи:

1) фольклорні, які виникли принаймні у XIX – на початку XX ст., а іноді – і раніше; часто такі номінації дублюють назви кутків; за походженням фольклорні найменування вулиць переважно є відантропонічними дериватами, які вказували на першого поселенця (*Браженці* (Сшк), *Лугистівка* (Сен), *Самборщина* (Чот)) або похідними від географічних термінів із квалітативним чи сутнісним значенням (*Болоня* (Сдж), *Дубина* (Плс), *Огрудок* (Хрл)). Як зазначає Н. С. Колесник, фольклорні оніми (зокрема і ойкохороніми) – це «специфічна частина національного онімного простору як за своїм місцем у їх системі, своєрідністю структури і репертуару, його якісними і кількісними параметрами, так і за виконуваними функціями» [122, с. 319];

2) радянські, утворені протягом 20–80-х років XX ст.; у населених пунктах міського типу агороніми і годоніми активно функціонували з часів становлення радянської влади, натомість у поселеннях сільського типу вони спочатку траплялися досить рідко (населення для локалізації місця проживання активно використовувало найменування кутків, а також розмовні назви вулиць), і лише після 1970-х років почалося запровадження насамперед меморіальних (*Кірова* (Слв), *Фрунзе* (Доб), *Чкалова* (Ізс)) та ідеологічних (*Жовтнева* (Лав), *Комсомольська* (Трл), *Радянська* (Дят)) номінацій;

3) українські, які виникли за часів незалежності України (перейменування відбувалося поступово, однак найбільш активно – після 2014 року, у зв'язку з політикою декомунізації і дерадянізації; новостворені оніми часто мали апотропейну (*Дружби* (Грц), *Миру* (Ммд), *Праці* (Ізс)), квалітативну (*Вишнева* (Мок), *Затишна* (Плж), *Зелена* (Блв)) або меморіальну (*Винниченка* (Шеп), *ОлесяГончара* (Слв), *Петлюри* (Вас)) мотивацію.

Безперечно, перший тип власних назв малопродуктивний, причому кількість фольклорних номінацій постійно зменшується. Зазначимо, що жоден годонім із цієї групи не введений до списку найбільш поширених десяти пропріальних одиниць у досліджуваному регіоні. Натомість радянські й українські власні назви вулиць, площ і провулків сьогодні в мовленні активні, причому, навіть якщо офіційно

якийсь об'єкт перейменовано, попередня номінація не відразу зникає, а функціонує паралельно з новоутвореною.

Загалом у Північній Хмельниччині найбільш часто трапляються такі номінації: 1. *Шевченка* (63). 2. *Центральна* (55). 3. *Молодіжна* (48). 4. *Леніна* (44). 5. *Садова* (41). 6. *Гагаріна* (40). 7. *Шкільна* (40). 8. *ЛесіУкраїнки* (37). 9. *Миру* (36). 10. *Польова* (32).

Індивідуально популярними є такі найменування:

1) меморіальні, пов'язані з прізвищами основоположника нової української літератури *Тараса Шевченка*; керівника більшовицької партії і радянської держави *Володимира Леніна*, проте цей годонім переходить до складу пасивної лексики; першого космонавта *Юрія Гагаріна*; відомої української поетеси *ЛесіУкраїнки*, яка, до того ж, проживала в цих краях; достатньо продуктивними є і меморіальні назви, присвоєні в честь очільника визвольної війни українського народу *Богдана Хмельницького* (23 фіксації) та двох уродженців Шепетівки – письменника *Миколи Островського* (27) і Героя Радянського Союзу, піонера *Валі Котика* (21);

2) квалітативні, що вказують на значення об'єкта, пов'язане з його місцезнаходженням (*Центральна*), і вік мешканців вулиці (*Молодіжна*); умовно такими можна вважати і годоніми *Садова*, *Польова* та *Лісова* (30), оскільки вони одночасно вказують на характерні особливості денотата і напрям до об'єкта, назва якого наявна в основі пропріатива; власне квалітативними є також оніми *Зелена* (29) і *Нова* (29);

3) локативні, якими є найменування *Шкільна*, а також *Зарічна* (28) і *Набережна* (28); всі вони вказують на місцезнаходження вулиці або провулка;

4) апотропейні, тобто побажальні: крім *Миру*, такою можна вважати назву *Перемоги* (25); на нашу думку, така мотивація певним чином переважає меморіальну або символічну, яку, безперечно, теж простежуємо в пропріальних одиницях такого типу.

2.2.1.2 Особливості будови

Із граматичного погляду власні назви вулиць, площ і провулків мають бути складеними найменуваннями, оскільки і генітивні форми субстантивів в однині та множині (на зразок: *вулиця імені Декабристів, площа імені Шевченка, провулок імені Островського*), і ад'єктивні номінації (на кшталт: *вулиця Ізяславська, вулиця Широка, Червона площа*), і навіть номінативні форми (наприклад, *вулиця Хрещатик, площа Вигін, провулок Тулик*) – це все дво- або трикомпонентні пропріативи. Однак, завдяки дії закону економії мовленнєвих зусиль, відбулося спрощення таких синтаксичних побудов передусім до рівня простих структур, оскільки в мовленні мешканців апелятиви «вулиця», «площа» і подібні переважно зникли, як і інший складник оніма – лексема «імені». Тому домінування серед агоронімів і годонімів простих форм (1 899; 82,17 %: *Берегова* (Пкщ), *Дружби* (Бзм), *Якіра* (Пут)) є закономірним явищем, причому кількість іменникових (974; 42,15 %: *Гоголя* (Пол), *Лермонтова* (Ізс), *Салники* (Вар)) та прикметникових (923; 39,94 %: *Бернардинська* (Ізс), *Джерельна* (Блг), *Щаслива* (Ізс)) найменувань майже не відрізняється.

Субстантивні структури – це насамперед іменники в родовому відмінку однини (808; 34,97 %: *Амосова* (Слв), *Грибоєдова* (Плж), *Маяковського* (Ізс)), зокрема антропоніми (704; 30,47 %: *Грушевського* (Грц), *Онищука* (Ізс), *Сковороди* (Слв)) або абстрактні назви (104; 4,5 %: *Дружби* (Ком), *Перемоги* (Тпр), *Праці* (Ізс)), які можна кваліфікувати як наслідок стягнення складених словосполук.

Трапляються і множинні генітивні форми (15; 0,65 %), які вказують, що твірна лексема – найменування родин (*Бринських* (Брз), *Ланових* (Брк), *Литвякових* (Чот)) або професій чи занять (*Енергетиків* (Нет), *Кіннотників* (Ізс), *Юннатів* (Плж)); можливо, останній тип і конотує якусь меморіальну семантику, однак, на нашу думку, їхнє основне значення – орієнтувати на професії людей, які поширені в поселенні або мають до нього інший стосунок, тому ми визначили мотивацію таких мікротопонімів як асоціативно-професійну.

Аналогічно більш продуктивні форми іменників у називному відмінку однини (133; 5,76 %: *Докторівка* (Мхл), *Кут* (Дят), *Ліски* (Гор)), ніж множини (18; 0,78 %: *Баси* (Ктл), *Глиниськи* (Ріп), *Лабазы* (Ізс)); обидва різновиди раніше, імовірно,

номінували кутки. Власні назви вулиць і кутків функціонально досить подібні, вони можуть як мотивувати одні одних, так і побутувати паралельно. Різницю між ними ми проводимо на основі характеристики денотата: до складу кутка (кварталу, мікрорайону) входять два або більше об'єктів на зразок вулиці, площі або провулка; водночас агороніми і годоніми – це номінації одиничних об'єктів.

Серед ад'єктивних власних назв вулиць, площ і провулків домінують прикметники (923; 39,94 %: *Дачна* (Бор), *Заводська* (Стр), *Польова* (Чиж)), особливо ад'єктоміми (*Васьковецька* (Ізс), *Київська* (Пол), *Сошенська* (Ізс)), відфлоролексемні деривати (*Вишнева* (Клт), *Соснова* (Плж), *Яблунева* (Пол)) та інші номінації переважно з локативною (*Набережна* (Вбр), *Привокзальна* (Ммд), *Приозерна* (Врд)) або квалітативною (*Затишна* (Ізс), *Зелена* (Плк), *Пісочна* (Пол)) семантикою. Також наявні одиничні субстантивовані ад'єктиви – пасивний дієприкметник (0,04 %: *Кручана* (Впр)) і порядковий числівник (0,04 %: *Перша* (Блп)).

Із-поміж складних власних назв вулиць, площ і провулків у Північній Хмельниччині (64; 2,77 %: *Володимирська* (Грц), *Першотравнева* (Плк), *Чорновола* (Дов)) композити (55; 2,38 %: *Білопільська* (Лен), *Добролюбова* (Шеп), *Красносільська* (Сдк)) значно переважають інші типи двоосновних однослівних номінацій: юстапозити (7; 0,3 % : *Воїнів-інтернаціоналістів* (Слв), *Май-куток* (Кут), *Шолом-Алейхема* (Слв)) та аббревіатури (2; 0,09 %: *Сільгосптехніка* (Кус), *Комінтерну* (Слв)). Зазначимо, що основна частина таких мікротопонімів утворена шляхом субстантивації, стягнення або власне семантизації, оскільки твірні лексеми ще раніше належали до складних структур.

Складені конструкції серед найменувань вулиць, площ і провулків не є основними за продуктивністю (348; 15,06 %: *Василя Кобернюка* (Ізс), *С. Наливайка* (Грц), *Старокостянтинівське шосе* (Вшк)), натомість саме вони мають велику кількість різновидів. Це, проте, не стосується назв-словосполук, що активно побутують у складі власних назв дрібних географічних об'єктів, однак у Північній Хмельниччині представлені епізодично (7; 0,3 %: *В очереті*(Кус), *Коло Броньки* (Кус), *Коло Тимошевського* (Кус)).

У складі найменувань-словосполучень (341; 14,76 %: *Академіка Корольова* (Пол), *Ганнопільське шосе* (Слв), *Івана Франка* (Ктл)) найбільш часто трапляються двокомпонентні пропріальні одиниці (258; 11,16 %: *П. Чубинського* (Шеп), *Поліни Осипенко* (Слв), *Ярослава Мудрого* (Стк)), утворені не синтаксичним способом, а шляхом власне семантизації, оскільки становлять нерозривну єдність, іменуючи один денотат, проте формально є складеною структурою, яка може бути розчленована на окремі складники, такі як «ім'я + прізвище» (96; 4,15 %: *Степана Бандери* (Ізс), *Юрія Цісарука* (Ізс), *Яна Бейзими* (Бзм)); «ініціал + прізвище» (95; 4,11 %: *М. Коцюбинського* (Плж), *М. Часника* (Рад), *О. Кобилянської* (Ізс)); «ім'я + почесне прозвання» (4; 0,17 %: *Данила Галицького* (Слв), *Ярослава Мудрого* (Слв; Стк)).

Як складені конструкції ми кваліфікували також двокомпонентні псевдоніми (47; 2,03 %: *Лесі Українки* (Мик), *Остара Вишні* (Бкр), *Панаса Мирного* (Шеп)), геортоніми (15; 0,65 %: *Восьмого Березня* (Мхл), *Дев'ятого Травня* (Бор), *Першого Травня* (Ком)) та ергонім (0,04 %: *Паризької Комуні* (Ізс)).

Менш продуктивні інші словосполучення (83; 3,59 %: *Кінець Довгої* (Впр), *П'ятдесятиріччя Перемоги* (Вас) *Сорокаріччя Перемоги* (Мшк)), зокрема комбіновані (51; 2,2 %: *Героїв Небесної Сотні* (Бор), *Митрополита Шептицького* (Шеп), *Новоградське шосе* (Шеп)), до яких ми відносимо поєднання іменників – загальної і власної назви (32; 1,38 %: *Академіка Герасимчука* (Пол), *Героїв Майдану* (Влш), *Князя Святослава* (Шеп)), відонімного прикметника й іменника (16; 0,69 %: *Маєвський куток* (Брз), *Монаховіверби* (Брз), *Татарський шлях* (Пол)), оніма й числівника (2; 0,09: *Шанхай-2* (Врш), *Шанхай-1* (Врш)); числівника, апелятива й оніма (1; 0,04 %: *50 років Жовтня* (Цвх)). Складеними є і поєднання апелятивних компонентів (32; 1,39 %: *Першого Грудня* (Ізс), *Посьолок Дачний* (Цвх), *П'ятого березня* (Ізс)).

Граматично це словосполучення в називному (44; 1,9 %: *Ганнопільське шосе* (Слв), *Лісова дача* (Плщ), *Червона площа* (Слв)) і родовому (287; 12,41 %: *Дев'ятого Травня* (Ізс), *Зої Космодем'янської* (Онц), *Пилипа Орлика* (Ізс)) відмінках однини та називному (2; 0,09 %: *Другі Садиби* (Крп), *Монахові верби*

(Брз)) і родовому (8; 0,35 %: *Героїв Крут* (Шеп), *Героїв Чорнобиля*(Шеп), *Січових стрільців* (Шеп)) відмінках множини.

Зазначимо, що серед іменникових компонентів складених агоронімів і годонімів частіше трапляються географічні терміни, пов'язані з адміністративно-територіальним устроєм, та власне найменування шляхів сполучення, зокрема *алея* (3 рази), *вигін* (4), *куток* (8), *майдан* (6), *площа* (9) і *шосе* (6).

Таким чином, основним структурним різновидом найменувань вулиць, площ і провулків є прості номінації; значно менше зафіксовано складених найменувань, а складні структури трапляються епізодично.

Продуктивність основних структурних різновидів пропріальних одиниць визначають лише окремі ономасти. Наприклад, Р. О. Ляшенко, описуючи мікротопонімію Кіровограда, до складених відніс двочленні і багаточленні назви та прийменникові і сполучникові лексикалізовані сполуки, яких виявлено 31,8 %. Решта мікротопонімів – це лексеми, які мають просту чи складну основу [161, с. 10–13].

О. І. Проць зазначила, що на території півночі Львівської області домінують прості назви (близько 61,96 % від усієї кількості одиниць). Багатокомпонентні найменування менш поширені (18,31 %), як і назви дрібних географічних об'єктів (19,61 %). Засвідчено також незначну кількість мікротопонімних одиниць складної структури (0,12 %) [223, с. 10–12].

Проаналізувавши мікротопоніми простої і складеної структури Сколівщини, Н. В. Сокіл підрахувала, що двокомпонентні сполуки посідають вагоме місце (920 одиниць), однак домінує проста форма вираження мікротопонімів (3 165), відповідно 29 –71 % [254, с. 9–10].

В. Ф. Баньої з'ясувала, що мікротопонімія басейну річки Уж «представлена одно- (57,84 %), дво- (40,9 %), три- (1,19 %) та чотирикомпонентними назвами (0,07 %)» [11, с. 18].

О. Б. Василик, характеризуючи структуру мікротопонімів, які існували на території Уманщини протягом XVII–XIX ст., засвідчила перевагу простої (однолексемної) форми вираження (379 назв – 60 %); менше траплялося

складених (244 одиниці – 38,7 %) конструкцій, а складні фіксуються епізодично (8 назв – 1,3 %) [38, с. 114].

Як бачимо, на території північних районів Хмельницької області простих агоронімів і годонімів більше, ніж у вказаних вище ареалах, а складених – менше; однаковою є лише низька продуктивність складних найменувань.

2.2.1.3 Словотвірна структура

Словотвірний аналіз власних назв вулиць, площ і провулків засвідчив незначну перевагу лексико-семантичної деривації (1 287; 55,69 %: *Академіка Вула* (Пол), *П. Ангеліної* (Шеп), *Ушакова* (Трл)) над морфологічною (1 024; 44,31 %: *Зацєрква* (Ктл), *Садиба-2* (Чот), *Сонячна* (Ксл)).

Найбільш продуктивний спосіб творення агоронімів і годонімів – це універбація, тобто еліпсис, стягнення, скорочення дво- або багатокomпонентних структур (1 154; 49,93 %: *Ватутіна* (Шеп), *Островського* (Хут), *Шевченка* (Рил)).

Власне семантизація (66; 2,86 %: *Града* (Доб), *Майдан* (Тпр), *Посьолок* (Топ)), синтаксичний спосіб (49; 2,12 %: *Маєвський куток* (Брз), *Стара садиба* (Смр), *Собача тропа* (Сах)) і плюралізація (18; 0,78 %: *Бечі* (Трл), *Номірки* (Блп), *Салники* (Вар)), порівняно з іншими розрядами мікротопонімів, серед власних назв вулиць, площ і провулків малопоширені. Із-поміж пропріативів, утворених шляхом власне семантизації, трансонімізованих конструкцій ми зафіксували лише 8 (0,35 %: *Карелія* (Впр), *Корея* (Шат), *Сибір* (Вск)), а решта мікротопонімів (58; 2,51 %: *Левада* (Кст), *Посьолок* (Брз), *Хутор* (Мск)) виникла шляхом онімізації насамперед географічних термінів.

Серед різновидів морфологічної деривації домінує конверсія (844; 36,52 %: *Затишна* (Нар), *Поштова* (Хвщ), *Шкільна* (Мнк)). Відзначимо надзвичайно низький відсоток посесивів на **-ів** (**-ов**, **-ев**) (4; 0,17 %: *Василєва* (Хрл), *Красилів* (Бер), *Шемчукова* (Глк) та **-ин** (**-їн**): (5; 0,22 %: *Кирпин* (Глк), *Кінчин* (Мар), *Солов'їна* (Стк)), а також невелику кількість ад'єктонімів (39; 1,69 %: *Ковельська* (Ізс), *Славутський* (Ізс), *Шепетівська* (Рад)), хоча для топонімів обидві конструкції досить продуктивні. Причиною цього є, на нашу думку, перебування

посесивності та локалізації денотатів на другорядних ролях при номінації вулиць, площ і провулків.

Різноманітними є афіксальні деривати (160; 6,92 %: *Забережна* (Блг), *Зарічна* (Трл), *Сириловка* (Хрт)), зокрема префіксальні (15; 0,65 %: *Загребля* (Пшк), *Зацєрква* (Плс), *Привокзальна* (Ммд)), суфіксальні (95; 4,11 % : *Горинська* (Ізс), *Кулишівка* (Ізс), *Пришиловка* (Дов)) і конфіксальні (50; 2,16 %: *Залужжя* (Нар), *Надкриничний* (Рад), *Огрудок* (Хрл)).

Більшість префіксальних похідних: й іменникового (*Загребля* (Мрц)), і прикметникового (*Зацєрковна* (Мхл)) типу – утворена за допомогою префікса **за-**, який надає агоронімам і годонімам локативної семантики.

Конфіксальні деривати переважно теж мають у своєму складі цей афікс, що часто поєднується із суфіксом **-н-** у прикметникових конструкціях (на зразок: *Загребельна* (Зсж)) або **-ї-** – в іменникових (*Замлиння* (Блв)). Інші циркумфікси (наприклад, **на-...н...**: *Нагірна* (Мкт); **під-...н...**: *Підвальна* (Пол) ← ГТ «вал») трапляються епізодично. Такі мікротопоніми вказують на місцезнаходження об'єкта.

Суфіксальний спектр агоронімів і годонімів Північної Хмельниччини багатший, однак кількісно малопродуктивний. Ми зафіксували такі суфікси: 1) **-ан-и** (1; 0,04 %: *Купчани* (Вар)) з катойконімним значенням; 2) **-ин-а** (9; 0,39 %: *Березина* (Щрц), *Дубина* (Двр), *Садовина* (Лют)); номінації часто мотивовані флоролексемами; 3) **-иц-я** (1; 0,04 %: *Веселиця* (Впр)); 4) **-иськ-о** (1; 0,04 %: *Займисько* (Смр)); така конструкція може бути кваліфікована і як топонімізований місцевий географічний термін, який на Поліссі функціонує із значенням «луг, закріплений за власником за правом «першого зайняття» », однак у цьому випадку ми вважаємо, що такий мікротопонім – це все-таки суфіксальне утворення, тому що мова йде не про луки, а про частину поселення; 5) **-івк-а** (27; 1,17 %: *Голошівка* (Пол), *Цапівка* (Плс), *Циганівка* (Плс)); тип зазвичай характерний для ойконімів, тому імовірно, що такі об'єкти раніше були окремими населеними пунктами (присілками), назви яких – переважно відантропонімні похідні, що вказували на перших поселенців; 6) **-к-** (4; 0,17 %: *Видранка* (Доб; Кср; Сшк), *Пришилка* (Кил)); віддієслівні мікротопоніми із ситуативною мотивацією; 7) **-о** (1; 0,04 %: *Бошиво* (Глк)); російськомовна форма

топоніма з посесивним забарвленням, яка, проте, у цьому випадку може вказувати на іменування першого поселенця; 8) **-ок** (2; 0,09 %: *Куток* (Двр), *Куточок* (Нар)); 9) **-ськ-а** (39; 1,69 %: *Горанська* (Ріп), *Горинська* (Мис), *Млинівська* (Врд)); такі прикметникові конструкції утворені від антропонімів, топонімів або географічних термінів і мають відповідно асоціативну, локативну або квалітативну мотивацію; 10) **-щин-а** (3; 0,13 %: *Бочаницина* (Чот), *Самборщина* (Чот); *Циганицина* (Дов)); типова мікротопонімна форма в ролі агоронімів і годонімів фіксується рідко, оскільки основне її значення – посесивне; 11) інші суфікси (7; 0,3 %: *Злиднянка* (Лют), *Посьолковий* (Ізс). *Татарунка* (Шат)); такі пропріативи, різні за семантикою твірної основи, загалом мають індивідуальну мотивацію, часто пов'язану із суржиковими, діалектними або іншими формами, відмінними від літературних.

Ще один різновид морфологічної деривації – складання (20; 0,87 %: *Новомісний* (Слв), *Новоселиця* (Впр), *П'ятихатки* (Впр)). Більш поширене основоскладання, яке комбінується із суфіксацією (12; 0,52 %: *Новоселиця* (Прп), *Новосілка* (Мхн), *П'ятихатки* (Топ)); чисте основоскладання фіксується двічі (0,09 %: *Старозамкова* (Ізс), *Старонетішинська* (Нет)), а словоскладання – шість разів (0,26 %: *Майкуток* (Кут), *Садиба-2* (Чот), *Шанхай-1* (Врш)).

Таким чином, можемо стверджувати, що основними способами творення агоронімів і годонімів Північної Хмельниччини є стягнення і конверсія; менш продуктивні суфіксація, власне семантизація, конфіксація і синтаксичний різновид.

О. Б. Галай, описуючи урбаноніми Закарпаття, відзначила домінування власне семантизації. Зокрема, трансонімізується 52 % відантропонімних і 8 % відтопонімних похідних, а онімізується – 79 % відапелятивних. Чимало (11 %) відантропонімних дериватів утворено шляхом плюралізації [56, с. 10–11].

Протилежний висновок зробила О. В. Заїнчовська, яка зазначила, що основним способом творення власних назв дрібних географічних об'єктів Південно-Східного Поділля є морфологічний із перевагою суфіксації [95, с. 121].

Мікротопонімія Кіровограда, на думку Р. О. Ляшенка, виникла за допомогою лексико-семантичного (7,0 %), морфолого-синтаксичного (27,7 %),

морфологічного (16,1 %), лексико-синтаксичного (1,1 %), складання основ (2,3 %) і синтаксичного (31,8 % двочленних конструкцій) способів [161, с. 14–15].

На території Західного Поділля, навпаки, найпродуктивнішим способом словотворення мікротопонімії визнано лексико-семантичний. З-поміж морфологічного способу творення продуктивним виявився суфіксальний, а як власне топонімії кваліфіковано суфікси **-івк(а)**, **-ччин(а)**, **-щин(а)**, **-их(а)** [150, с. 15–16].

У Підгір'ї лексико-семантичний спосіб охоплює понад 70 % номінацій. Основу мікротопонімів, утворених за морфологічною моделлю, складають суфіксальні деривати. Лексико-синтаксичний та морфолого-синтаксичний способи творення слів виступають опосередковано [177, с. 14].

У північних районах Львівської області лексико-семантичний спосіб (насамперед онімізація апелятивів із похідними основами) теж найбільш продуктивний. Також зафіксовано багато суфіксальних дериватів (здебільшого з топоформантами **-івк-а**, **-к-а**, **-их-а**, **-щин-а**). Велика кількість одиниць виникла внаслідок «спрощення» складених найменувань (опущення одного з його компонентів). Композити трапляються рідко. Трапляється велика кількість назв складеної структури [223, с. 16–17].

У мікротопоніміконі Сколівщини чільне місце посідають прості мікротопоніми лексико-семантичного способу творення (2 520 одиниць). Серед морфологічного способу деривації найпродуктивнішими виявилися суфіксальні моделі з формантами **-ів**, **-ин-а**, **-ськ**, **-щин-а**, **-івк-а**, **-их-а** (170 назв). Мікротопоніми, виражені субстантивами, теж входять до активного складу лексики Сколівщини (145 назв). Найменування префіксального типу менш характерні для досліджуваного регіону (80 одиниць). Основоскладання при мікротопонімотворенні на досліджуваній території не було визначальним (15 одиниць). Серед складених структур переважають применникові назви. Найхарактерніші моделі – з применниками **за**, **під**, **на**, оскільки вони найчіткіше окреслюють розташування об'єкта в просторі (424 мікротопоніми). Значна частотність спостерігається у двокомпонентних назвах з означальною антропонімною основою (396 одиниць) [254, с. 16].

Отже, можемо стверджувати, що агороніми і годоніми мають окремі диференційні словотвірні особливості (зокрема домінування стягнення і конверсії), проте загалом їхній дериваційний спектр більше узгоджується з результатами аналізу мікротопонімів західноукраїнських територій, ніж центральноукраїнських.

2.2.1.4 Семантичні атрибути

Із визначенням способу словотвору тісно пов'язана систематизація пропріативів за семантикою твірної основи, яка орієнтує дослідників безпосередньо на ту домінуючу ознаку, яка покладена в основу найменування. Зазначимо, що аналіз простих, складних і складених форм включив і часткову характеристику іменників, прикметників та інших частин мови як складників таких номінацій, і немає потреби повторювати їх при описі твірних лексем. Водночас ми засвідчили і певну невідповідність таких градацій. Наприклад, годоніми *Весела* (Лют) і *Веселиця* (Впр) мотивовані прикметниками, однак перший мікротопонім – ад'єктив, а другий – субстантив. Ця ситуація змусила нас частково повторити аналіз структури твірних лексем з орієнтацією саме на семантику твірних лексем, а не на ті форми, які виникли в результаті дії якогось із способів деривації.

Більш ніж половина агоронімів і годонімів Північної Хмельниччини утворена від інших пропріальних одиниць (1 228; 53,13 %: *В. Ковальчука* (Шеп), *Масичівка* (Пол), *Сковороди* (Слв)), зокрема від антропонімів (1 038; 44,92 %: *Артема* (Пол), *І. Миколайчука* (Мхн), *Їськовий* (Глк)), що підтверджує виразний антропоцентричний характер назвотворчого процесу вулиць, площ і провулків.

Оскільки більшість власних назв названих вище об'єктів має меморіальну мотивацію, то закономірним можна вважати високу продуктивність прізвищ (719; 31,11 %: *Гагаріна* (Кін), *Матросова* (Ізс), *Шевченка* (Збр)) та моделі «прізвище + ім'я (повна або ініціальна форма)» (192; 8,31 %: *Ані Сошенської* (Ліщ), *Арсена Річинського* (Ізс), *Володимира Івасюка* (Ізс)). Значно менше трапляється відпсевдонімних (49; 2,12 %: *Лесі Українки* (Блт, Вас, Мкт)) та відіменних (4;

0,17 %: *Василева* (Хрп), *Володимирська* (Грц), *Степанкове* (Сдк)) мікротопонімів. Решта 74 відантропонімні найменування вулиць, площ і провулків (3,2 %: *Кулишівка* (Ізс) *Лугистівка* (Сен), *Чубилівка* (Врш)) походить від прізвищ або прізвищевих назв (якщо такі номінації дрібних географічних об'єктів давні), можливо, і прізвищ, про які не збереглися відомості.

Друга за продуктивністю група відонімних агоронімів і годонімів – це власні назви, мотивовані топонімами (130; 5,63 %: *Берездівська* (Хвщ), *Горицька* (Кст), *Миньковецька* (Слв)), зокрема ойконімами (фактично ад'єктонімами: 89; 3,85 %: *Жуківська* (Івк), *Марачівська* (Жкв), *Хоровецька* (Паш)), хоронімами (24; 1,03 %: *Волинська* (Слв), *Камчатка* (Мнк), *Корея* (Мнк)), гідронімами (15; 0,65 %: *Горинська* (Вас, Зав, Пут)) і оронімами (2; 0,09%: *Кавказ* (Вск), *Кавказька* (Хрс)).

Безперечно, окремі найменування (на зразок: *Кавказ* (Вск), *Камчатка* (Мнк), *Корея* (Мнк), *Сибір* (Вск)) безпосередньо не пов'язані з денотатами, конотуючи, проте, локативну семантику «далеко від центру», «високо», а *П'ятихатка* (Впр), *Шанхай-2* (Врш) – квалітативну («кілька садиб», «густе заселення»). Таким чином, можна стверджувати, що такі мікротопоніми мають і символічне забарвлення.

Епізодично такі найменування мотивують інші класи пропріативів: геортоніми (23; 0,99 %: *Восьмого березня* (Шеп), *Новорічна* (Пол), *Першотравнева* (Грщ)); ергоніми (7; 0,3 %: *Сільгосптехніка* (Кус), *Інтернаціоналу* (Шеп), *Комінтерну* (Слв)); етніоніми (6; 0,26 %: *Болгарська* (Ізс), *Полька* (Глк), *Татарунка* (Шат)); поетоніми (3; 0,13 %: *Жухрая* (Хрл), *Корчагіна* (Грц, Плс)); хрононіми (21; 0,91 %: *Жовтнева* (Лав); *Жовтнева* (Плк), *Жовтневий* (Бор)).

Відапелятивні номінації (1 033; 44,7 %: *Вишневий* (Плж), *Зелена* (Кут), *Механізаторів* (Шеп)) теж достатньо продуктивні. Серед них переважають однолексемні конструкції (981; 42,45 %: *Квітнева* (Дан), *Нагірна* (Мкт), *Незалежності* (Блг)), а складних і складених найменувань значно менше (52; 2,25 %: *Козацький Шлях* (Кил), *Новосілка* (Мхн), *Стара Садиба* (Смр)).

Такі пропріативи представлені насамперед топонімізованими відносними і якісними прикметниками переважно з квалітативним значенням (415; 17,95 %: *Барвиста* (Блг), *Глинська* (Рад), *Піщана* (Плж)).

Серед власних назв вулиць, площ і провулків досліджуваного регіону, мотивованих просторовими поняттями (286; 12,38 %), теж достатньо поширені прикметникові форми *Берегова* (Мкт), *Забережна* (Блг), *Зарічна* (Ріп)), похідні від географічних термінів *ліс* (*Лісна* – 11, *Лісова* – 29), *луг* (*Лугова* – 10), *озеро* (*Озерна* – 8), *поле* (*Польова* – 32), *річка* (*Зарічанська* – 1, *Зарічна* – 26), *сад* (*Садова* – 40) і *центр* (*Центральна* – 55), однак іменникові форми із-поміж них також трапляються: *Гора* (Двр), *Майдан* (Тпр), *Шлях* (Мхл).

Аналогічне твердження стосується і утворень від назв споруд (123; 5,32 %: *Дачна* (Бор), *Соборна* (Нвц), *Шкільна* (Бур)), які також можуть бути ад'єктивними (*Вокзальна* (Ммд), *Заводська* (Стр), *Зацерковна* (Мхл)) і субстантивними (*Загребля* (Пшк), *Замління* (Блв), *Зацєрква* (Пол)), як і ті, що мотивовані флоро- (39; 1,69 %: *В очереті* (Кус), *Соснова* (Зкн), *Яблунева* (Пол)) і зоолексемами (3; 0,13 %: *Лебедина* (Схж), *Лебедівка* (Мнк), *Солов'їна* (Стк)) та іншими іменниками (105; 4,54 %: *Десантників* (Ізс), *Перемоги* (Плк), *Свободи* (Врб)), такими як номінації професій (16; 0,69 %: *Будівельників* (Ізс), *Космонавтів* (Зам), *Механізаторів* (Шеп)) і абстрактні назви (89; 3,85 %: *Дружби* (Бзм), *Мирна* (Збр), *Незалежності* (Мхн)).

Епізодично трапляються агороніми і годоніми, утворені від дієслів (8; 0,35 %: *Видранка* (Доб), *Причетилівка* (Хрс), *Пришилка* (Кил)), дієприкметників (1; 0,04 %: *Кручана* (Впр)) і числівників (1; 0,04 %: *Перша* (Блп)).

Складні і складені власні назви вулиць, площ і провулків, мотивовані апелятивами, – це насамперед моделі «прикметник + іменник» (27; 1,17 %: *Лісова дача* (Плщ), *Привокзальний майдан* (Пол), *Ринкова площа* (Пол)) і «числівник + іменник» (13; 0,56 %: *П'ятихатка* (Чот), *Садиба-1* (Чот), *Садиба-2* (Чот)). Значно менше зафіксовано найменувань типу «іменник + іменник» (6; 0,26 %: *Алея Незалежності* (Нет), *Май-куток* (Кус), *Дружби народів* (Брк)), «прикметник + прикметник» (2; 0,09 %: *Нова Гвардійська* (Слв), *Стара Гвардійська* (Слв)), «числівник + прикметник» (2; 0,09 %: *Друга Привокзальна* (Шеп), *Перша Привокзальна* (Шеп)) і «числівник + числівник» (2; 0,09 %: *Друга Четверта* (Блп), *Перша Четверта* (Блп)).

У похідних від апелятивів, зокрема географічних термінів, найбільш виразно відчувається вплив діалектного і суржикового мовлення. Зразками фонетичних діалектизмів можна вважати номінації *Града* (Доб) замість *Гряда*; *Закорима* (Тпр) замість *Закорчма*; *Заславський* (Ізс) замість *Ізяславський*; *Салники* (Вар) замість *Сальники*. Трапляються і суржикові конструкції: *Вигонська* (Хвщ) замість *Вигінська*; *Пришиловка* (Дов) замість *Пришилівка*; *Сириловка* (Хрт) замість *Сирилівка*; *Хутор* (Дят) замість *Хутір*.

Узагалі вплив російської мови останнім часом зменшився, хоча в мікротопонімії досліджуваної території і нині фіксуємо такі найменування, як *Воєнний городок* (Рів), *Докторівка* (Мхл), *Загородська* (Вар), *Посьолок* (Брз), *Розширення* (Мнк), *Сохранівка* (Ктл). Епізодично фіксуємо і форми на **-о**, теж характерні для російської топонімії: *Бошиво* (Глк).

Як морфологічні діалектизми можемо кваліфікувати агороніми *Заріцька* (Хрл) замість *Зарічанська*; *Кручана* (Впр) замість *Кручена*; *Ляцька* (Губ) замість *Лядська*.

Місцеві географічні терміни – це переважно лексичні діалектизми, які іноді функціонують на досить великих територіях. Для прикладу можемо навести пропріативи *Болоня* (Сдк), пор. *оболонь* – «заплавні луки» [250, V, с. 550]; *Забарська* (Мпр) – «затримка», проте можливим є і варіант префіксального утворення від давньоукраїнського слова *бара* зі значенням «болото» [62, II, с. 106]; *Лабазы* (Ізс), див. *лабаз* – «приміщення для зберігання або продажу зерна та борошна» [250, IV, с. 427].

Цікаво спостерігати і за використанням традиційних для таких номінацій родових апелятивів (*алея, вулиця, дорога, майдан, площа, провулок, траса, тупик і шлях*), які в мовленні часто замінюють власні назви.

Малопродуктивний і третій тип мікротопонімів, які є поєднанням власної і загальної назв (49; 2,13 %: *Монахові верби* (Брз), *Спісаків куток* (Брз), *Чувашиїв куток* (Трл)). Основною є модель «апелятив + антропонім» (22; 0,95 %: *Князів Сангушків* (Жкв), *Маршала Жукова* (Слв), *Сількора Савчука* (Збв)).

Також ми зафіксували низку інших відапелятивно-відонімних конструкцій, на зразок моделей «ад'єктонім + географічний термін» (6; 0,26 %; *Новоград-*

Волинське шосе (Шеп), *Полонський куток* (Кус), *Старокостянтинівське шосе* (Шеп), «апелятив + ергонім» (5; 0,22 %: *Алея Небесної Сотні* (Нет; Слв); *Героїв Небесної Сотні* (Шеп)), «числівник + іменник + хрононім+» (5; 0,22 %: *10-річчя Жовтня* (Шеп), *50 років Жовтня* (Цвх), *Сорокаріччя Перемоги* (Мшк)), «етнонім + географічний термін» (3; 0,13 %: тричі *Татарський Шлях* (Кус)), «іменник + гемеронім» (2; 0,09 %: вулиця і провулок *Газети «Правда»* (Слв)), «апелятив + топонім» (2; 0,09 %: *Героїв Крут* (Шеп), *Героїв Чорнобиля* (Шеп)), «топонім + числівник» (2; 0,09 %: *Шанхай-1* (Врш), *Шанхай-2* (Врш)), «прикметник + ад'єктонім» (1; 0,04 %: *Старонетішинська* (Нет)) і «числівник + іменник + топонім» (1; 0,04 %: *400-річчя Шепетівки* (Шеп)).

Етимологія одного мікротопоніма (0,04 %) невідома: *Вельбебри* (Врб).

Отже, детальний аналіз твірних лексем агоронімів і годонімів Північної Хмельниччини засвідчив перевагу відонімних та відапелятивних конструкцій. У складі пропріативів першої групи більш поширені відантропонімні, частково – відтопонімні деривати, а другої – мікротопоніми, мотивовані прикметниками, просторовими поняттями, якими є переважно географічні терміни, та назвами споруд. Відапелятивно-відонімні структури мають мінімальну продуктивність.

Семантика твірних основ мікротопонімів в Україні досліджена детально, проте результати таких студій є досить неоднорідними.

Зокрема, в Центральній Україні ономасти визначають приблизно однакову кількість відапелятивних і відонімних похідних. Наприклад, О. В. Заїнчовська зазначила, що в основах мікротопонімів Кіровоградської області переважає географічна термінологія та антропонімна лексика [95, с. 156].

О. Б. Василик, аналізуючи мікротопонімію Уманщини XVII–XIX ст., розподілила відапелятивні конструкції (51,2 %) на дві підгрупи: 1) натурогенного походження, коли найменування відбивають тваринний (1,6 %) та рослинний світ регіону (5,2 %) або вказують на природні особливості місцевості (21,8 %); 2) антропогенного походження, коли номінації вказують на об'єкти господарського значення (8,9 %), шляхи сполучення (4,3 %), соціальні відносини

(3,3 %). Серед відонімних назв (48,8 %) найбільшу кількість складають мікротопоніми, пов'язані з особовими назвами людей (16,5 %) [38, с. 113].

Натомість Р. О. Ляшенко, описуючи мікротопонімію Кіровограда (а значить – і агороніми та годоніми), підкреслив перевагу відонімних структур (зокрема похідних від основ з антропонімним значенням (26,6 %) і основ-топонімів, серед яких гідроніми (1,4 %), ойконіми (8,1 %), мікроойконіми (5,0 %), етнохороніми (1,5 %), власне топоніми (3,6 %). Іншу групу утворюють похідні від різних тематичних груп – переважно апелятивів (32,5 %). Окремо автор виділяє багатоорієнтовані назви (21,3 %) [161, с. 14].

Н. В. Сокіл з'ясувала, що для мікротопонімікону Сколівщини передусім характерні відапелятивні утворення, зокрема похідні від: географічних термінів на означення рельєфу (1 055), назв на позначення рослинного і тваринного світів (410), гідрографічної номенклатури (400) тощо. Серед виявлених мікротопонімів домінують відантропонімні утворення. У складі відапелятивно-відонімних власних назв географічних об'єктів (49; 2,13 %) основною є модель «апелятив + антропонім» [254, с. 10–14].

О. Б. Галай встановила, що на Закарпатті урбаноніми відонімного походження складають 60 % усіх офіційних одиниць, із них 52 % твірних лексем – це антропоніми, а 8 % – топоніми; відапелятивні урбаноніми становлять 39 %. Домінуючими в групі неофіційних назв, твірною основою для яких стали апелятиви (79 % неофіційних урбанонімів), є онімізовані найменування. Група, де мотивуючими основами є власні і загальні назви, кількісно незначна (близько 2 %) [56, с. 10–11].

Практично на цій самій території (у басейні річки Уж) В. Ф. Баньої отримує інші результати: більшу кількість відапелятивних назв (55,5 %) і меншу – відонімних, зокрема відантропонімних (24 %), відмікротопонімних (19 %) та відойконімних (1,5 %) [12, с. 11–12].

Ще більшу перевагу відапелятивних номінацій засвідчила О. І. Михальчук, яка визначила, що такі мікротопоніми Надвірнянщини охоплюють близько 75 %, а найпродуктивнішим пластом базової лексики для утворення назв мікрооб'єктів є

географічна термінологія. Від онімних основ утворено 25 %, зокрема від антропонімів – 19 % [177, с. 15–16].

Майже аналогічний висновок зробила О. І. Проць, яка стверджує, що найменування дрібних географічних об'єктів утворені насамперед від апелятивної лексики, зокрема від місцевої географічної термінології та слів, пов'язаних із діяльністю людини, рідше – від онімної (відповідно 70,5 % і 29,5 % одиниць) [223, с. 16].

О. Б. Лужецька, описуючи мікротопонімію Південно-Західного Опілля, встановила: 1) із-поміж відапелятивних похідних використано 471 лексему для опису рельєфної специфіки обстежуваного краю, 311 апелятивів на позначення гідрографії, 461 – флори та фауни, 88 – властивостей ґрунтового покриву, 456 – геометричних та інших характеристик мікротериторій; 155 мотивувальних основ, які відображають типи поселення та їхні елементи, 113 – місцеву господарсько-виробничу діяльність, 67 – шляхи комунікації, а також 217 апелятивів на позначення споруд різного призначення і 177 – способу обробітку орних площ; 2) серед відонімних дериватів домінують найменування, в основі яких ужиті антропоніми різного походження (695 одиниць), рідше трапляються ойконіми (123 одиниці), гідроніми (70) та інші топоніми (472); 3) відонімно-відапелятивні мікротопоніми мотивовані сполуками географічних або загальнокультурологічних термінів із різними розрядами пропріальної лексики [154, с. 193–194].

У Західному Поділлі Н. І. Лісняк серед мікротопонімів, утворених від апелятивів, виокремила дві групи номінацій: 1) похідні від лексем, що вказують на об'єкти натурогенного походження, які характеризують рельєф, структуру чи властивості ґрунту, особливості флори і фауни; 2) деривати, мотивовані словами, що вказують на об'єкти антропогенного походження: спосіб освоєння земельних ділянок, умови заснування і розташування поселень, призначення та використання площ, різні промисли, численні споруди, шляхи сполучення, народну метрологію тощо. Базою для творення власних назв дрібних географічних об'єктів Західного Поділля виступали і власні назви, передусім антропоніми (імена, прізвища та прізвиська людей) і топоніми (макротопоніми, ойконіми, мікротопоніми, гідроніми) [150, с. 10–11].

Серед понад 1 500 назв кутків і частин села, присілків, хуторів, діляниць Івано-Франківщини 534 з них становлять оніми, в основі яких лежать географічні терміни: топографічні, гідрографічні, геоботанічні й економіко-географічні, а також назви земельних наділів і типів поселень та помешкань [43, с. 9].

Порівняльний аналіз висновків, отриманих нами в процесі аналізу агоронімів і годонімів Північної Хмельниччини, та результатів студій інших мікротопонімістів дозволяє стверджувати: 1) мотивувальна база мікротопонімікону всієї України є цілісною системою і відрізняється лише продуктивністю окремих її складників; 2) для власних назв вулиць, площ і провулків закономірним є домінування відантропонімних похідних; 3) найбільш цікавими для вивчення є місцеві географічні терміни, що дозволяє зробити певні узагальнення про спосіб життя і господарювання попередніх поколінь.

2.2.1.5 Мотивація найменувань

Мотивування найменувань вулиць, площ і провулків Північної Хмельниччини ми частково описували при аналізі інших атрибутів вказаних пропріативів, що дозволяє стверджувати: агороніми і годоніми мають низку особливостей, що зумовлює і певну специфіку мотиваційних відношень, які виникають у момент їх творення.

По-перше, домінування простих номінацій спричинило і значну перевагу агоронімів та годонімів, які мають просту мотивацію (2 244; 97,1 %: *Західна* (Блч), *Квітнева* (Влш), *Ломоносова* (Клб)).

По-друге, традиція іменувати вулиці, площі і провулки прізвищами людей, які переважно не стосуються цього населеного пункту, призвела до того, що основним мотиваційним типом став меморіальний (991; 42,87 %: *Гагаріна* (Крп), *І. Франка* (Мрд), *Шолом-Алейхема* (Ізс)).

Колишні меморіальні номінації вулиць, площ і провулків часто увічнювали: діячів, причетних до військової справи, зокрема царських генералів й адміралів: *Кутузова* (Пол, Слв, Хрл, Шат), *Нахімова* (Пол, Шеп), *Суворова* (Бер, Вбр, Грц, Ізс, Сдк, Слв, Стк, Шеп); воєначальників часів громадянської війни:

Будьонного (Вбр, Впз, Гнп, Кун, Нет, Пнр), *Котовського* (Бзм, Блг, Вбр, Грц, Ізс, Мик, Ммд, Стк, Шеп), *Чапаєва* (Блг, Бор, Грц, Клб, Кмр, Лют, Пол, Пон, Прп, Слв Стк, Хрл, Улш); радянських маршалів і генералів часів Другої світової війни: *Ватутіна* (Бер, Блг, Вбр, Збр, Кон, Кср, Неч, Пон, Сдк, Слв, Хвщ, Шеп, Ябл), *(Маршала) Жукова* (Бор, Вбр, Врд, Пол, Слв), *Черняховського* (Блг, Нвс, Пол); учасників Другої світової війни: *(Зої) Космодем'янської* (Грц, Ліщ, Онц, Рад, Слв, Шеп), *(Олега) Кошового* (Вар, Грц, Лот, Пол, Слв, Хрл, Чрв, Шеп), *Матросова* (Грц, Доб, Ізс, Пол, Рад, Шеп), зокрема місцевих: *Ані Сошенської* (Ізс, Ліщ, Пут), *Валі Котика* (Бкр, Блв, Бор, Врш, Грц, Дол, Івк, Ізс, Клм, Крч, Лоз, Онц, Плс, Пут, Пшк, Рад, Свц, Трл, Чот, Шеп), *Гончаренка* (Пол), Пон); воїнів-інтернаціоналістів: *Длужневського* (Шеп), *М. Франчука* (Жол), *П'якорського* (Грц, Грц, Шеп); гетьманів та інших учасників визвольної війни українського народу: *(Богдана) Б. Хмельницького* (Бор, Врд, Доб, Грц, Дов, Ізс, Кил, Крц, Паш, Плж, Пол, Ргв, Рил, Сдк, Слв, Стг, Стг, Цвх, Шеп, Щрц), *(Івана) Богуна* (Грц, Ізс, Слв, Шеп), *Сагайдачного* (Вск, Грц, Ізс, Сдк, Слв, Шеп); повстанців: *Кармалюка* (Грц, Шеп), *С. Наливайка* (Грц, Шеп), *Якова Остряниці* (Пол); князів *(Данила) Галицького* (Слв, Шеп), *Олександра Невського* (Слв, Шеп), *Ярослава Мудрого* (Слв, Стк, Шеп); льотчиків і космонавтів: *(Юрія) Гагаріна* (Бер, Бкр, Блп, Бор, Влш, Впз, Вск, Вшк, Вшн, Грн, Грц, Зав, Ізс, Кил, Кін, Клб, Клм, Крп, Кут, Ліщ, Лоз, Мар, Неч, Онш, Паш, Пил, Плс, Плщ, Пол, Пон, Прс, Рад, Сдк, Тпр, Хрт, Чцв, Шеп), *Кожедуба* (Врд, Слв), *Чкалова* (Врд, Грц, Ізс, Плщ, Пол, Слв, Слж, Шеп);

працівників гуманітарної сфери, зокрема письменників-класиків – російських: *Гоголя* (Плж, Пол, Слв, Шеп), *Горького* (Бкр, Вшк, Грц, Зкн, Пол, Сдк, Стк, Шеп), *Крилова* (Пол, Шеп) і українських: *(Івана) Франка* (Блв, Блч, Грц, Кск, Ктл, Кут, Пол, Пон, Слв, Стк, Шеп), *Котляревського* (Слв, Шеп); *(Михайла) Коцюбинського* (Бор, Ізс, Кус, Плж, Слв, Шеп); російських і радянських вчених: *(Академіка) Корольова* (Пол, Рад), *Ломоносова* (Врд, Грц, Ізс, Клб, Пол, Слв, Шеп), *Мічуріна* (Вбр, Кам, Крп, Кск, Ктл, Пол, Слв); діячів мистецтв: *Г. Верьовки* (Шеп), *Лисенка* (Шеп), *С. Крушельницької* (Шеп); героїв художніх творів: *Жухрая* (Шеп), *Корчагіна* (Плс, Шеп);

державних і партійних діячів – вітчизняних: *Калініна* (Блг, Крц, Ліщ, Нвц, Плж, Слв, Шеп), *Кірова* (Бор, Глк, Грц, Плн, Пол, Рил, Слв, Стк, Цмв), *Крупської* (Блг, Дан, Пол, Чот, Шеп) і зарубіжних: *Карла Маркса* (Вас, Клп, Ліщ, Прп, Слв, Чот, Шеп), *Р. Люксембург* (Ізс, Слв, Шеп), *Тельмана* (Кам, Пол, Слв, Шеп).

Саме прізвища партійних і державних діячів останнім часом, у зв'язку з політикою декомунізації і дерадянзації, почали зникати з переліку твірних лексем для агоронімів і годонімів; частково це стосується і антропонімів, віднесених до першої і другої груп, якщо носії цих прізвищ певним чином пов'язані з комуністичною ідеологією і тоталітаризмом.

Натомість сучасний мікротопонімікон поповнився низкою інших меморіальних антропомотиваторів, до яких можна віднести прізвища:

відомих політичних діячів різних часів: *(Івана) Мазети* (Вск, Жкв, Шеп), *Митрополита Шептицького* (Шеп), *Чорновола* (Вол, Губ, Дов, Шеп);

воїнів АТО / ООС, героїв Небесної Сотні: *Григорія Варавіна* (Слв), *М. Дзявильського* (Шеп), *Олександра Кушнірука* (Ізс);

українських прогресивних діячів періоду УНР: *(Михайла) Грушевського* (Грц, Доб, Жкв, Ізс, Пол, Пон, Сен, Слв, Хвщ, Шеп), *С. Петлюри* (Вас, Шеп) і ОУН-УПА: *Євгена Коновальця* (Ізс, Шеп), *(Генерала) Р. Шухевича* (Шеп, Щрч), *Степана Бандери* (Ізс, Шеп);

діячів культури і мистецтва: українських письменників ХХ ст.: *(Василя) Стуса* (Вол, Ізс, Пон, Слв, Шеп), *Довженка* (Ізс), *Олеся Гончара* (Слв), зокрема місцевих: *В. Ковальчука* (Шеп), *Красюка* (Шеп); композиторів, співаків і акторів: *Володимира Івасюка* (Ізс), *І. Миколайчука* (Мхн); *Н. Яремчука* (Шеп);

архітекторів, винахідників, лікарів: *(М.) Амосова* (Слв, Шеп), *Арсена Річинського* (Ізс), *І. Сікорського* (Шеп);

відомих місцевих уродженців: *Кирпи* (Глк, Ізс, Клб, Шеп), *П. Сангушка* (Жкв, Ізс, Слв), *Яна Бейзима* (Бзм).

Третьою мотиваційною особливістю є відсутність приватної власності на шляхи сполучення, завдяки чому немає посесивного типу; водночас як

продуктивні можна кваліфікувати апотропейний (104; 4,5 %: *Незалежності* (Блг), *Праці* (Ізс), *Свободи* (Ізс)) та ідеологічний (110; 4,76 %: *Колгоспна* (Ізс), *Комсомольська* (Плж), *Радянська* (Мок)), малопоширені серед інших різновидів пропріативів. Зауважимо, що немає однозначного трактування вказаних підстав, оскільки, наприклад, годонім *Праці* можна вважати і як звеличувальну назву, а назву *Колгоспна* – квалітативну чи локативну (вела до контори колгоспу). Аналогічну характеристику мотиваційних відношень простежуємо і серед локативних та квалітативних власних назв вулиць: *Польова* чи *Садова* можуть вести до поля чи саду, і тоді мотив номінації – локативний, або простягатися полем чи садом, і тоді мотив номінації – квалітативний.

Загалом відзначаємо традиційно активне функціонування квалітативних (564; 24,4 %: *Барвиста* (Блг), *Вербова* (Ком), *Широка* (Пол)) і локативних (274; 11,86 %: *Горинська* (Зав), *Замлиння* (Блв), *Поліська* (Пол)) агоронімів і годонімів. Найбільш виразно квалітативні відношення простежуємо в похідних від кольоративів і флоролексем (*Вишнева* (Клп), *Зелена* (Кил), *Соснова* (Слв)), а локативні – від ад'ектонімів та географічних термінів із просторовим значенням (*Білопільська* (Лен), *Зарічна* (Стк), *Ізяславська* (Плщ)).

Менш поширені три наступні мотиваційні типи найменувань:

номінальні (80; 3,46 %: *Козацька* (Вшк), *Московська* (Грщ), *Урожайна* (Ган)), які не пов'язані із сутністю іменованого об'єкта і присвоюються фактично без мотиву (наприклад, вулиці не вказують на напрям чи не мають тих властивостей, які впливають із форми годоніма);

асоціативні (73; 3,16 %: *Артилеристів* (Ізс), *Деркачівка* (Плс), *Хлібороба* (Тер)), представлені двома підвидами, де ототожнення орієнтоване на перших поселенців (*Голошівка* (Пол), *Пігунівка* (Онц), *Скочилівка* (Онц)) або на професії, назви яких із певних причин покладені в основу номінації (*Будівельна* (Кхн), *Енергетиків* (Нет), *Папірників* (Пон));

сутнісні (36; 1,56 %: *Вигін* (Онщ), *Місто* (Сдж), *Умивальня* (Пол)), які фактично є загальними назвами денотатів.

Епізодично трапляється мотивація символічна (10; 0,44 %: *Камчатка*(Мнк), *Корея* (Мнк), *Сибір* (Вск)) та емоційно-експресивна (2; 0,9 %: *Весела* (Лют), *Злиднянка* (Лют)).

Комбінована мотивація загалом також малопродуктивна (66; 2,86 %: *Садиби-1* (Крп), *Середня гребля* (Слв), *Червона площа* (Слв)). Основним типом такого мотивування є квалітативно-сутнісний (35; 1,51 %: *Воєнний городок* (Рів), *Посьолок Дачний* (Цвх), *Хутір Молодіжний* (Дкв)).

Рідко трапляються інші мотиваційні різновиди: квалітативно-ідеологічний (2; 0,09 %: *Нова Гвардійська* (Слв), *Стара Гвардійська* (Слв)), квалітативно-символічний (2; 0,09 %: *Шанхай-1* (Врш), *Шанхай-2* (Врш)), локативно-квалітативний (4; 0,17 %: *Друга Привокзальна* (Шеп), *Старозамкова* (Ізс); *Старонетішинська* (Нет)), локативно-сутнісний (7; 0,31 %: *Ганнопільське шосе* (Слв), *Полонський куток* (Кус), *Привокзальний майдан* (Пол)), посесивно-сутнісний (2; 0,09 %: *Козлячий хутір* (Доб), *Монахові верби* (Брз)), сутнісно-асоціативний (10; 0,43 %: *Маєвський куток* (Брз), *Спісаків куток* (Брз), *Чувашиїв куток* (Врш)) і сутнісно-меморіальний (4; 0,17 %: *Алея Небесної Сотні* (Нет, Слв), *Площа Шевченка* (Слв)).

Невідомою є мотивація одного мікротопоніма (0,04 %: *Вельбебри* (Врб)).

Таким чином, специфічною мотиваційною ознакою найменувань вулиць, площ і провулків є домінування меморіального типу, а також досить висока продуктивність апотропейного. Традиційно активні вказівка на місце розташування денотата і його характерні ознаки. Серед колишніх агоронімів і годонімів часто побутували ідеологічні номінації, а із-поміж народних – асоціативні і сутнісні. Переважання простих структур вплинуло на зменшення кількості онімів, у яких ми визначали комбіновану мотивацію.

Більшість мікротопонімів у дослідженнях не виокремлює мотиваційної характеристики пропріативів, поєднуючи її зі структурною, словотвірною чи лексико-семантичною; відповідно, немає можливості порівняти отримані нами результати з показниками, засвідченими на інших територіях.

Проте в окремих студіях вказівка на мотив номінації таки наявна. Наприклад, О. Б. Галай у складі офіційних урбанонімів Закарпаття виявила 61 % меморіальних назв, 18 % – характеристичних, 7 % так званих назв-ушанувань, а також певну кількість емоційно-маркованих. Переважають найменування, що репрезентують ставлення людини до іменованого об'єкта [56, с. 8–10].

На Південно-Західному Опіллі серед відапелятивних дериватів засвідчено 1 787 найменувань топографічного характеру (69,59 % від усіх відапелятивних дериватів), зокрема 471 (18,34 %) таких, мотивувальні основи яких пов'язані з лексемами для окреслення рельєфної специфіки обстежуваного краю. 695 номінацій (50,47 % від усіх відонімних назв) містять вказівку як на пряме відношення окресленої мікротериторії до конкретного власника, так і на опосередковану належність суб'єктові (чи групі суб'єктів) певного денотата. Ойконіми прилеглих поселень мотивують нерідко локальні топооб'єкти (123 одиниці – 8,93 %) [154, с. 194–195].

Вказані атрибути частково збігаються з результатами, отриманими у процесі аналізу мотиваційної структури власних назв вулиць, площ і провулків Північної Хмельниччини, а виявлені відмінності зумовлені насамперед специфікою типів іменованих денотатів.

2.2.2 Номінації кутків, мікрорайонів і подібних частин поселень

Власні назви кутків і мікрорайонів (останні переважно існують лише в населених пунктах міського типу) кількісно значно поступаються найменуванням вулиць, площ, провулків. Усього таких пропріативів зафіксовано 695 (9,77 % від загальної кількості мікротопонімів: *Зарічка* (Блв), *Лугистівка* (Сен), *Осадьби* (Зкж)).

Серед кварталонімів домінують основні форми (683; 27,89 % від загальної кількості основних найменувань частин поселень: *Вища* (Двр), *Качурівка* (Вер), *Хутор* (Шат)), а варіантні практично відсутні (12; 2,15 % від загальної кількості варіативних номінацій кутків і мікрорайонів: *Зацерковна – За церквою* (Мхл), *Старе місто – Старий Заслав* (Ізс), *Шлях – Лютарецький шлях* (Мхл)). Відповідно, коефіцієнт динаміки – один із найнижчих у мікротопонімії

досліджуваного регіону (загалом – 1,0176: *Голянова – Голянівська гора* (Ізс), *Забровар – ЗаБроваром* (Мхл), *Любартове – Любартово* (Ізс)). Безперечно, низька продуктивність і маловаріативність кварталонімів пов'язана з тими динамічними процесами, які відбуваються в ойкохоронімії. Такі номінації переважно є давніми, часто – фольклорними у своїй основі (особливо в сільських поселеннях), вони витісняються годонімами і кварталонімами, які більш точно локалізують денотат.

Слід також зазначити, що іноді трапляються омоніміїні збіги (наприклад, годоніми і кварталоніми *Березина* (Прп), *Другі садиби* (Крп), *Козлячий хутір* (Доб)), що закономірно, оскільки, на нашу думку, у процесі заселення певної території найменування вулиць та кутків відбувалося або паралельно (коли власні назви виникали одночасно), або послідовно, і в такому випадку і номінація вулиці могла мотивувати власну назву кутка, і кварталонім міг вплинути на творення агороніма чи годонімама. У наш час здебільшого неможливо встановити, що було первинним, тому семантику твірних основ обох груп ойкохоронімів (а значить – й інші атрибути цих мікротопонімів) визначаємо переважно за паралельним принципом, тобто однаково для кварталонімів та власних назв вулиць, площ і провулків.

Серед простих конструкцій, яких загалом найбільше (547; 78,71 % від кількості кварталонімів: *Горанська* (Ріп), *Делегейка* (Ком), *Хутір* (Врд)), представлено лише два морфологічні типи таких найменувань – іменники (486; 69,93 %: *Базар* (Ліщ), *Куток* (Діб), *Садиби* (Хрс)) і прикметники (61; 8,78 %: *Жилинецький* (Жил), *Заводський* (Шеп), *Лісова* (Вер)).

Субстантиви функціонують переважно в називному відмінку (480; 69,07 %: *Бакунівка* (Пол), *Гора* (Кус), *Мар'ян* (Пол)), проте окремі номінації можна кваліфікувати і як генітивні (6; 0,86 %), на зразок: *Закацюри* (Клм), *Захарова* (Срц), *Мотузова* (Сдк), оскільки відсутні дані про те, чи, наприклад, перший кварталонім походить від антропоніма в родовому відмінку однини, чи називного відмінка множини, або другий і третій – від присвійного прикметника жіночого роду в називному відмінку однини чи антропоніма в родовому відмінку однини.

Складені номінації теж трапляються досить часто (109; 15,68 %: *Бабанів куток* (Хрл), *Коло Броньки* (Кус), *Червона Новоселиця* (Нвц)), і це або прийменниково-іменникові словосполучення (27; 3,88 %: *До Данила* (Шев), *За млинами* (Мрд), *Намайдані* (Неч)), або підрядні словосполучення (82; 11,8 %: *Острозька брама* (Ізс), *Середня вулиця* (Ліщ), *Тракторний стан* (Прп)).

Назви-словосполучення за морфологічним принципом поділяємо на три моделі: «іменник + іменник» (5; 0,72 % : *Кінець села* (Сшн), *Початок села* (Блв), *Тринадцятиріччя Жовтня* (Блг)), «числівник + іменник» (9; 1,29 %: *Другі садиби* (Крп), *Перша бригада* (Ств); *Третя бригада* (Схж)) та «прикметник + іменник» (68; 9,79 %: *Бойків куток* (Впз), *Красносільські дачі* (Шеп), *Нові садиби* (Бкр)).

Складні власні назви дрібних географічних об'єктів загалом малопродуктивні (39; 5,61 %: *Білогородка* (Мок), *Новосілка* (Мхн), *П'ятихатки* (Топ)). Основна частина таких конструкцій – це композити (22; 3,17 %: *Мокроволя* (Кун), *Новоселицька* (Мрд), *Хлібороб* (Блг)); менш поширені аббревіатури (9; 1,29 %: *Доси* (Ізс), *Рибгосп* (Грц), *Сільгосптехніка* (Кус)), юстапозити (6; 0,86 %: *Май-куток* (Кут), *Садиба-1* (Чот), *Шляхенитрасе* (Ізс)) і зрощення (2; 0,29 %: *Скочдополі* (Клм), *Тойкут* (Ввч)). Традиційно зазначимо, що морфемна і дериваційна структури складних мікротопонімів часто не збігаються (наприклад, кварталоніми *Колгосп* (Пкщ; Прп; Шев) та *Сільгоспхімія* (Грц) за будовою є аббревіатурами, утвореними, проте, шляхом власне семантизації, оскільки твірне слово в них ще до моменту деривації мало таку будову).

Тісний зв'язок будови пропріальних одиниць із їхнім словотвором зумовлює певну перевагу лексико-семантичного способу (442; 63,6 %: *Дубина* (Мкт), *Куток* (Зжж), *Нова вулиця* (Тиш)) над морфологічним (249; 35,83 %: *Очеретянка* (Клб), *Середмістя* (Ізс), *Цвіївка* (Прп)). У чотирьох мікротопонімів (0,57 %: *Вельбебри* (Врб), *Закаможа* (Кун), *Закошна* (Зкн), *Лампоці* (Плж)) спосіб творення не визначений.

Шляхом власне семантизації утворено 219 мікротопонімів (31,51 %: *Воля* (Пол), *Пісок* (Плн), *Шанхай* (Рмн)), зокрема онімізації – 184 (26,48 %: *Майдан* (Ізс), *Річка* (Врд), *Центр* (Бор)) і трансонімізації – 35 (5,03 %: *Варшава* (Діб), *Камчатка* (Крп), *Куба* (Діб)). Майже однаковою є продуктивність синтаксичного (110; 15,83 %: *На*

мочарі (Збр), *Голянівська гора* (Ізс), *Середня вулиця* (Ліщ)) і плюралізаційного (107; 15,4 %: *Глинки* (Гнп), *Ліски* (Гор), *Саки* (Хрт)) різновидів лексико-семантичного словотворення. Як окремий різновид семантичної деривації фіксуємо стягнення підрядного словосполучення, що призводить до виникнення генітивної форми найменування (6; 0,86 %: *Броньки* (Пол), *Гербалка* (Ктл), *Колодія* (Вар)).

Морфологічне словотворення, хоч і трапляється рідше, проте представлене більшою кількістю підвидів. Основним із них є суфіксація (133; 19,14 %: *Консонівка* (Сдк), *Лабеничина* (Млв), *Разенці* (Срц)).

За продуктивністю першим серед кварталонімів є суфікс **-івк-а** (39; 5,61 %: *Адамівка* (Кср), *Бондарівка* (Плс), *Качурівка* (Вер)), що підтверджує думку про тісний зв'язок таких пропріативів із найменуваннями власне населених пунктів. Як типові для топонімів кваліфікуємо суфікси **-щин-а** (20; 2,88 %: *Блонщина* (Млв), *Кліпаччина* (Сдм), *Кудрівщина* (Пля)), **-ин-а** (17; 2,45 %: *Березина* (Прп), *Дубина* (Мкт), *Козиня* (Мис)), **-к-** (17; 2,45 %: *Видранка* (Доб), *Гребелька* (Зкж), *Пришилка* (Кил), **-иськ-о** (8; 1,15 %: *Займисько* (Смр), *Льонисько* (Кун), *Селисько* (Тер)), **-ок** (7; 1,01 %: *Брідок* (Кам), *Кальок* (Срц), *Острівок* (Вшк)) і **-ськ-а** (5; 0,72 %: *Горанська* (Чот), *Кондаківська* (Плс), *Мовчанська* (Сдк)). Інші афікси малопродуктивні, на зразок **-ець** (1; 0,14 %: *Хоморець* (Пол)), **-иц-я** (3; 0,43 %: *Веселиця* (Впр); *Княжниця* (Рад), *Пісковатниця* (Плж)), **-ищ-е** (4; 0,58 %: *Глинище* (Грц), *Дубище* (Грц), *Кам'янище* (Грц)), **-івц-і** (1; 0,14 %: *Митківці* (Клб)), **-о** (2; 0,29 %: *Бошиво* (Глк), *Любартово* (Ізс)) тощо (9; 1,29 %: *Браженці* (Сшк), *Пильце* (Дол), *Рудня* (Цвх)).

Саме серед мікротопонімів часто фіксують префіксальний (29; 4,18 %: *Зазамок* (Кун), *Зацерква* (Плс), *Підліс* (Блг)) і конфіксальний (14; 2,01 %: *Забіління* (Пол), *Забродок* (Цвх), *Підлісся* (Срц)) різновиди афіксації; натомість флективний представлений одиничним прикладом (0,14 %: *Мартиня* (Кам)).

Два інші підвиди морфологічного словотворення теж відносно продуктивні: ми зареєстрували 46 випадків конверсії (6,62 %: *Низька* (Брж), *Середня* (Брж), *Сонячний* (Слв)) і 26 – складання (3,74 %: *Новосади* (Брж), *Правохоморне* (Пол), *П'ятихатки* (Ган)).

Серед субстантивованих структур відзначимо високу продуктивність посесивів із суфіксом *-ів* (15; 2,16 %: *Бордюжів* (Клм), *Василева* (Сшн), *Мешнів* (Пкщ)) і низьку – із суфіксом *-ин* (1; 0,14 %: *Гурина* (Пол)).

Із-поміж різновидів складання можемо назвати словоскладання (6; 0,86 %: *Май-куток* (Кут), *Садиба-1* (Чот), *Шляхеништресе* (Ізс)), основоскладання із суфіксацією (13; 1,87 %: *Новоселиця* (Прп), *Новосілка* (Мхн), *Сухопілля* (Стк)) та без неї (5; 0,72 %: *Лисогура* (Мхн), *Мокроволя* (Кун); *Новосади* (Брж)) і зрощення (2; 0,29 %: *Скочдополи* (Клм), *Тойкут* (Ввч)).

Найбільше власних назв кутків і мікрорайонів утворено від апелятивів (476; 68,49 %: *Гора* (Двр), *Куток* (Ліщ), *На мочарі* (Неч)), менше – від онімів (177; 25,47 %: *Заслав* (Ізс), *Петрівка* (Нвс), *Скомаровицина* (Блт)), а найменше ми зафіксували відапелятивно-відонімних похідних (37; 5,32 %: *Голянівська гора* (Ізс), *Сошківський хутір* (Сшк), *Чернецького куток* (Хрл)). Невідома твірна основа п'яти мікротопонімів (0,72 %: *Закошна* (Зкн), *Заромани* (Зкн), *Качірка* (Кун)).

Серед відапелятивних похідних переважають відіменникові деривати (352; 50,65 %: *Балки* (Тиш), *Зацєрква* (Ктл), *Чавунка* (Хрл)). У ролі твірних передусім представлені географічні терміни та інші лексеми, пов'язані з орієнтацією в просторі (213; 30,78 %: *Майдан* (Мхн), *Острів* (Тер), *Річка* (Врд)); достатньо продуктивні і найменування споруд (94; 13,53 %: *Зацєрква* (Блч), *Садиби* (Пкщ), *Станція* (Блг)); рідше трапляються флоро- (22; 3,17 %: *Дубина* (Врд), *Калинівка* (Клб), *Очеретянка* (Клб)) і зоолексеми (3; 0,43 %: *Лебедівщина* (Блт), *Хом'яківка* (Ком), *Цапівка* (Плс)) та інші іменники (20; 2,88 %: *Бровар* (Мхл), *Видумка* (Ізс), *Княжниця* (Рад)). Зазначимо, що важко розпізнати зоо- і фітофорні пропріативи, оскільки саме такі номінації можуть мотивуватися як загальними найменуваннями рослин і тварин, так і власними особовими назвами, похідними від них.

Натомість легко кваліфікуємо мікротопоніми, мотивовані прикметниками (39; 5,61 %: *Вища* (Двр), *Молодіжна* (Вас), *Центральна* (Тел)) і дієсловами (16; 2,3 %: *Видранка* (Доб), *Причепилівка* (Хрс), *Пришилка* (Кил)), а також комбіновані відапелятивні структури, представлені моделями «прикметник + іменник» (46; 6,63 %: *Веселий кут* (Нвс), *Новосілка* (Мхн), *Старе місто* (Пол)),

«іменник + іменник» (5; 0,72 %: *Кінець села* (Сшн), *Май-куток* (Кут), *Початок села* (Блв)), «числівник + іменник» (13; 1,87 %: *Другі садиби* (Крп), *П'ята бригада* (Шек), *603-й кілометр* (Шеп)), «займенник + іменник» (1; 0,14 %: *Тойкут* (Ввч)), «дієслово + іменник» (1; 0,14 %: *Скочдополи* (Клм)) та «прикметник + прикметник + іменник» (3; 0,43 %: *Велика Новоселиця* (Нвц), *Мала Новоселиця* (Нвц), *Червона Новоселиця* (Нвц)).

Саме серед відапелятивних кварталонімів найбільш часто фіксуємо відхилення від норм сучасної української літературної мови, зумовлені насамперед впливом російської мови або суржику, що проявляється у багаторазовому використанні найменувань на зразок *Осадьба* (Клб, Мис, Плс), *Посьолок* (Мар, Мкт, Мхч, Рів, Топ), *Участки* (Лот, Свц). Такі лексеми поширені серед іменників (*Водстрой* (Грц), *Перехресток* (Грц), *Розширення* (Мнк)), зокрема аббревіатур (*Доси* (Ізс), тобто «Дома офіцерського состава»), прикметників (*Кірпічний* (Ліщ), *Пожарна* (Грц)) і словосполучень (*Воєнний городок* (Рів), *Південний посьолок* (Івк), *Собачатрона* (Сах)). Росіянізацію спостерігаємо і на рівні твірних лексем сучасних кварталонімів (*Докторівка* (Мхл), *Сохранівка* (Ктл)).

Епізодично трапляються і вкраплення з інших мов (*Лисогура* (Мхн), *Шляхенитраसे* (Ізс)), частіше – із місцевих діалектів (*Болоня* (Сдж), *Града* (Доб, Сдж), зокрема морфологічні (*Макарі* (Пол), *Сидорі* (Пля)) і фонетичні (*Беріг* (Хрт), *Закоримма* (Блч, Двр Тпч), *Ница* (Двр) діалектизми, значна частина яких, проте, виникла через вплив російської мови (*Пришиловка* (Дов), *Сириловка* (Хрт), *Хутор* (Дят, Шат)).

Серед відонімних кварталонімів переважають відантропонімні (137; 19,71 %: *Балаховщина* (Пля), *Маліновські* (Клм), *Сікорщина* (Пля)) і відтопонімні (27; 3,89 %: *Камчатка* (Мнк), *Корея* (Кмк), *Хоморець* (Пол)) похідні.

Зокрема, із-поміж власних назв кутків і мікрорайонів, мотивованих антропонімами, виокремлюємо похідні від імен (19; 2,73 %: *Василівка* (Ком), *Іванівка* (Зав), *Петрівка* (Нвс)), прізвищ (27; 3,88 %: *Марчуки* (Сдж), *Матяшова* (Бор), *Петлюра* (Вас)), андронімів (3; 0,43 %: *Журавлиха* (Хрл), *Курбасиха* (Рмн), *Симениха* (Хрл)), проте загалом переважають номінації, утворені від власних особових назв, які кваліфікуються як прізвищеві назви, прізвиська або

антропоніми невідомого походження (88; 12,67 %: *Бакунівка* (Пол), *Масичівка*(Пол), *Пігунівка* (Онц)), оскільки сьогодні неможливо з'ясувати, який денотат був іменованій таким чином.

Більш чітко за походженням структуруємо відтопонімні деривати, похідні від ойконімів (7; 1,01 %: *Білогородка* (Мок), *Варшава* (Діб), *Шанхай* (Рмн)), зокрема ад'єктонімів (2; 0,29 %: *Жилинецький* (Жил), *Косецьке* (Шеп)), гідронімів (8; 1,14 %: *Забілка* (Грц), *Котелянка* (Пшк), *Хотичин* (Глв)), оронімів (2; 0,29%: *Кавказ* (Вск; Сах)) і хоронімів (10; 1,45 %: *Камчатка* (Крп.), *Куба* (Діб), *Сибір* (Вск)).

Малопродуктивними є відетнонімні (9; 1,29 %: *Ляхи* (Мкт), *Мазури* (Крп), *Циганівка* (Плс)) та відергонімні (4; 0,58 %: *Водбуд* або *Водстрой* (Грц), *Сільгосптехніка* (Грц; Кус)) найменування кутків і мікрорайонів.

Серед відапелятивно-відонімних конструкцій найчастіше фіксуємо поєднання іменника, переважно географічного терміна, з антропонімом або присвійним відантропонімним прикметником (20; 2,89 %: *Садиба Грохольських* (Грц), *Чернецького куток* (Хрл); *Бойків куток* (Впз), *Голянівська гора* (Ізс), *Грищева вулиця* (Блв)).

Епізодично трапляються інші моделі: «ад'єктонім + іменник» (6; 0,86 %: *Адамівська Гута* (Пол), *Лютарецький шлях* (Мзс), *Острозька брама* (Ізс)), «прикметник + ойконім» (3; 0,43 %: *Новий Заслав* (Ізс), *Новополонне* (Пол), *Старий Заслав* (Ізс)), «прийменник + антропонім» (3; 0,43 %: *До Данила* (Шев); *Коло Броньки* (Кус), *КолоТимошевського* (Кус)), «ойконім + числівник» (2; 0,29 %: *Шанхай-1* (Врш), *Шанхай-2* (Врш)), «прийменник + ергонім» (1; 0,14 %: *На «Харчомаші»* (Ізс)), «прикметник + гідронім» (1; 0,14 %: *Правохоморне* (Пол)) і «числівник + іменник + хрононім» (1; 0,14 %: *Тринадцятиріччя Жовтня* (Блг)).

Мотиваційні відношення кварталонімів характеризуємо переважно як прості (598; 86,04 %: *Горбок* (Діб), *Селисько* (Щрц), *Чубаки* (Мкт)), оскільки комбінована мотивація трапляється більш ніж ушестеро рідше (92; 13,24 %: *Макарів куток* (Брз), *Середня вулиця* (Ліщ), *Старий парк* (Грц)). Невідомою є мотивація п'яти назв (0,72 %: *Вельбебри* (Врб), *Закошна* (Лампоці) (Плж)).

Основними мотивами для виникнення кварталонімів є вказівка на тип іменованого об'єкта, його місцезнаходження і характерні особливості, а також на перших поселенців; відповідно, домінантними визначаємо мотивацію квалітативну (178; 25,61 %: *Болотяна* (Виш), *Малина* (Члт), *Центральна* (Сах)), сутнісну (150; 21,59 %: *Вигін* (Кср), *Куток* (Кск), *Посьолок* (Рів)), локативну (90; 12,95 %: *Загребля* (Жол), *Застав'я* (Сдк), *Підлісся* (Срц)) та асоціативну, яку розмежовуємо на дві групи на основі того, індивідуальним чи груповим було заселення певної території, тому виділяємо асоціативно-першопоселенську (79; 11,37 %: *Василівка* (Ком), *Деркачівка* (Плс), *Циганівка* (Плс)) та асоціативно-родову (62; 8,92 %: *Лисюки* (Клм), *Мазури* (Крп), *Шинкарі* (Мкт)). Серед різновидів комбінованої мотивації переважає квалітативно-сутнісна (55; 7,91 %: *Веселий кут* (Нвс), *Вовчий куток* (Прп), *Нове місто* (Ізс)).

Менш продуктивні інші різновиди мотиваційних відношень: серед простих – символічні (19; 2,73 %: *Кавказ* (Вск), *Сибір* (Вск), *Шанхай* (Шеп)), посесивні (18; 2,59 %: *Гурина* (Пол), *Колодія* (Вар), *Лисмаївщина* (Зав)), ідеологічні (1; 0,14 %: *Тринадцятиріччя Жовтня* (Блг)) і ситуативні (1; 0,14 %: *Скочдополі* (Клм)), а із-поміж комбінованих – сутнісно-асоціативно-першопоселенські (17; 2,45 %: *Бабанів куток* (Хрл), *Головатюківкуток* (Врш), *Карасів куток* (Врш)), локативно-сутнісні (7; 1,01 %: *Лютарецький шлях* (Мхл), *Острозька брама* (Ізс), *Сошківський хутір* (Сшк)), посесивно-сутнісні (7; 1,01 %: *Бойків куток* (Впз), *Давидова вулиця* (Кін), *Москалевамогила* (Ізс)), локативно-квалітативні (3; 0,43 %: *Новий Заслав* (Ізс), *Новополонне* (Пол), *Старий Заслав* (Ізс)), квалітативно-символічні (2; 0,29 %: *Шанхай-1* (Врш), *Шанхай-2* (Врш)) та ідеологічно-квалітативно-сутнісні (1; 0,14 %: *Червона Новоселиця* (Нвц)).

Таким чином, кварталоніми, маючи низку аналогічних з агоронімами й годонімами ознак, пов'язаних насамперед із подібністю денотатів, відрізняються, проте, від них продуктивністю (взагалі такий тип мікротопонімів занепадає в мовленні завдяки домінуванню назв вулиць і площ, які краще локалізують подію), низькою варіативністю і практично нульовим коефіцієнтом динаміки. Структурні особливості цих різновидів ойкохоронімів значною мірою теж збігаються, проте

з-поміж простих конструкцій менш продуктивні прикметникові, а серед складених більше фіксуємо назв-словосполук. Дери́вація представлена насамперед власне семантизацією, синтаксичним, плю́ральною та суфіксальним способами, а лексико-семантичне словотворення майже удвічі переважає морфологічне. Мотивуються кварталоніми переважно апелювативами (просторовими поняттями і назвами споруд), рідше – онімами, зокрема антропонімами (прізвищевими назвами). Основні типи мотивації – квалітативна, сутнісна, локативна, асоціативна (зокрема асоціативно-першопоселенська й асоціативно-родова) та квалітативно-сутнісна, а це означає що при назвотворенні номінатори брали до уваги тип іменованого об'єкта, його місцезнаходження, характерні особливості денотата та інформацію про перших поселенців.

Як бачимо, кварталоніми, завдяки різним характеристикам (зокрема соціальному статусу і сфері вживання) мають вужчу мотиваційну структуру, ніж ойконіми.

Можна погодитися і з висновками О. Б. Васи́лик, яка, визначаючи відмінності між назвами частин поселень сільського і міського типу, зазначила, що найменування сільських кутків диференціювали частини села для кращої орієнтації жителів, підкреслювали якусь фізико-географічну ознаку в тому чи іншому місці населеного пункту. Назви передмість утворювалися внаслідок розростання міста, створення більшої території, яка часто була неоднорідною щодо ландшафту, а також за рахунок приєднання навколишніх сіл [38, с. 44]. «Назви частин населених пунктів історичної Уманщини несуть у собі інформацію не лише про фізико-географічне положення об'єктів, характер ландшафту, а й про першопоселенців, типи й види поселень, розвиток землеробства, ремесел, промислів тощо» [38, с. 44], а це означає, що мотиваційна структура кварталонімів Уманщини і Північної Хмельниччини має значно більше подібних ознак, ніж відмінних.

Н. В. Вебер, описуючи семантику твірних основ власних назв частин поселень Івано-Франківщини, вказала, що з географічною номенклатурою пов'язано близько 35 % мікроойконімів від загальної їх кількості [43, с. 9].

Наведені дані, які стосуються інших територій, загалом збігаються з атрибутами номінацій кутків і мікрорайонів Північної Хмельниччини.

Висновки до розділу 2

1. Власні назви населених пунктів (1 258; 17,68 %) та їхніх частин (3 006; 42,25 %) кількісно є найбільшими групами найменувань географічних об'єктів Північної Хмельниччини, проте якщо чисельність власне ойконімів (579; 8,14 %) і мікроойконімів (679; 9,54 %) відрізняється незначною мірою, то агороніми й годоніми (2 311; 32,48 %) більш ніж утричі переважають кварталоніми (695; 9,77 %). Квантитативні відмінності простежуємо і територіально, оскільки в Ізяславському районі ми зафіксували 1 459 (34,22 %) таких номінацій, Полонському – 631 (14,8 %), Славутському – 998 (23,4 %), а Шепетівському – 1176 (27,58 %); усього 4 264 пропріативи. Коефіцієнт динаміки таких найменувань становить 1,284, і найвищий він серед власних назв міст, селищ і сіл (2,003), а найнижчий – із-поміж номінацій кутків і мікрорайонів (1,0176).

2. Характерною структурною особливістю власних назв поселень та їхніх частин є домінування простих форм (3 410; 79,97 %) над складеними (662; 15,53 %) і особливо складними (192; 4,5 %). Це результат стягнення складених пропріативів, із яких у процесі мовленнєвої еволюції зникли географічні терміни. Іменникові структури (2 214; 51,92 %) більш продуктивні серед усіх ойконімів і ойкохоронімів, і це форми називного відмінка однини (1 044; 24,48 %) і множини (264; 6,19 %) та родового відмінка однини (887; 20,8 %) і множини (19; 0,45 %); останні два різновиди простежуємо насамперед із-поміж агоронімів і годонімів. Прикметникові (разом із дієприкметниковими) пропріальні одиниці (1 195; 28,03 %) найбільш часто побутують теж серед найменувань вулиць, площ і провулків. Словосполучення (624; 14,63 %) домінують із-поміж складених конструкцій, причому основними є моделі «іменник + іменник» (317; 7,43 %) та «прикметник + іменник» (240; 5,63 %); словосполук (38; 0,89 %) немає лише серед власне ойконімів. Композити (142; 3,33 %) більш продуктивні, ніж юкстапозити (37; 0,87 %), а також аббревіатури (11; 0,26 %) і зрощення (2; 0,04 %), які реєструємо тільки як складники ойкохоронімів.

3. Продуктивність лексико-семантичних (2 292; 53,75 %) і морфологічних (1 968; 46,15 %) дериватів, як бачимо, теж не має кардинальних відмінностей, які, проте, простежуємо серед різновидів цих способів. Зокрема, стягнення (1 242; 29,13 %) і конверсія (1 095; 25,68 %) характерні для агоронімів і годонімів, суфіксація (613; 14,38 %) – для власне ойконімів, власне семантизація (443; 10,39 %) і синтаксичний підвид (356; 8,35 %) – для мікроойконімів, а плюралізація (251; 5,89 %) – для кварталонімів. Конкретизувавши деякі моделі, зазначимо, що онімізація (348; 8,16 %) майже учетверо переважає трансонімізацію (95; 2,23 %); конфіксацію (74; 1,74 %) і префіксацію (58; 1,36 %) виокремлюємо із-поміж насамперед ойкохоронімів; серед субстантивованих конструкцій переважають ад'ектоніми (122; 2,86 %) і посесиви на **-ів** (87; 2,04 %), **-ин** (47; 1,1 %); найбільш часто фіксуємо суфікси **-івк-а** (196; 4,6 %), **-щин-а** (60; 1,41 %) і **-к-** (53; 1,24 %).

4. Аналіз семантики твірних основ пропріальних одиниць засвідчив перевагу відонімних похідних (2 146; 50,33 %) над відапелятивними (1 874; 43,95 %) та відапелятивно-відонімними (235; 5,51 %). Перший тип – це насамперед відантропонімні деривати (1 769; 41,49 %), частіше мотивовані прізвищами (1 026; 24,06 %), прізвиськами і прізвищевими назвами (574; 13,46 %) та іменами (110; 2,58 %), і відтопонімні (285; 6,68 %), зокрема відойконімні (195; 4,57%); обидві групи домінують серед агоронімів і годонімів. Відапелятивні номінації, які більш характерні для ойкохоронімів, представлені насамперед похідними від іменників (1 040; 24,39 %), таких як географічні терміни (654; 15,34 %), назви споруд (143; 3,35 %), флоролексеми (106; 2,49 %) тощо, та прикметників (504; 11,82 %).

5. У простих найменуваннях основними є такі мотиваційні відношення, як меморіальні (1001; 23,48 %), характерні для агоронімів і годонімів, квалітативні (982; 23,03 %), локативні (515; 12,08 %), асоціативні (307; 7,2 %), сутнісні (216; 5,07 %) і апотропейні (104; 2,44 %), що переважають серед ойкохоронімів, та посесивні (450; 10,55 %), притаманні ойконімам. Серед 381 (8,84 %) прикладів комбінованої мотивації як більш поширені ми визначили квалітативно-сутнісні (134; 3,14 %) і локативно-квалітативні (68; 1,59 %).

Основні положення розділу викладені у трьох публікаціях автора [193; 196; 198].

РОЗДІЛ 3

ХАРАКТЕРИСТИКА МІКРОГІДРОНІМІВ, МІКРОХОРОНІМІВ ТА МІКРООРОНІМІВ ПІВНІЧНОЇ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

3.1 Власні назви водних об'єктів

3.1.1 Квантитативний аналіз

Система найменувань дрібних водних об'єктів досліджуваної території складається із двох онімних сегментів: флуітонімів, до яких належать власні назви проточних вод: річок (потамоніми) і струмків (ривулоніми), і стагنونімів, тобто номінацій стоячих вод, якими є власні назви боліт (гелоніми), озер і ставків (лімنونіми та піскіноніми), криниць (путеоніми) і джерел (фонтікулоніми) тощо [296, с. 165–167].

Усього було зафіксовано 798 гідронімів, що становить 11,22 % від загальної кількості мікротопонімів Північної Хмельниччини, зокрема 157 флуітонімів (19,67 % від чисельності мікрогідронімів: *Безіменка* (Впр, Дов, Ств, Ябл), *Дідова* (Пл), *Сова* (Кут)), 272 лімنونіми і піскіноніми (34,09 %: *Бейжове озеро* (Плж), *Кар'єри* (Шеп), *Колосівський став* (Клс)), 96 гелонімів (12,03 %: *Болотянка* (Трс), *Печінкове болото* (Ріп), *Півньове багно* (Кон)), 169 путеонімів (21,18 %: *Вовчі джерела* (Тел), *Затишне* (Слв), *Проца* (Лен)), 92 фонтікулоніми (11,53 %: *Біля Альоші* (Прп), *Настінакриниця* (Мир), *Сажалка* (Врв)) і 12 інших власних назв (1,5 %), таких як версулоніми (номінації заокруглень, загинів та інших частин річки: *Гребелька* (Грц), *Завитні* (Стк), *Стара річка* (Влш)), вертексоніми (найменування вирів: *Вир* (Грц)), катарактоніми (власні назви водоспадів і порогів: *Водопад* (Грц), *Камінці* (Грц)), рівоніми (номінації каналів: меліоративні системи «*Вілія*» (Із) та «*Устя*» (Уст)), фонтаноніми (власні назви фонтанів і каскадів [296, с. 165–167]: *Фонтан* (Слв)). Зазначимо, що природні особливості поліського краю, багатого на водні ресурси, досить чітко відбилися в його мікротопонімії (особливо це стосується найменувань боліт, озер і ставків, річок і струмків).

Динаміка таких номінацій загалом не досить висока, оскільки на 728 назв дрібних водних об'єктів (91,23 % від кількості мікрогідронімів) припадає 70 варіантних (8,77 %), а коефіцієнт нестабільності становить 1,0962: *Данилівка – Данькова* (Мкт), *Салдакова рудка – Рудка* (Тпр), *Устя – Хотень*, *Чорна* (Дер, Кам, Плж, Хтд, Хтп).

Із-поміж різновидів номінацій дрібних водних об'єктів Північної Хмельниччини показник динаміки теж відрізняється. Найвищий він серед потамонімів і рівулонімів (1,3534: *Гнилий Рів – Гнилий Ріг*, *Синява* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш), *Гуска – Очеретинка*, *Очеретянка* (Глк, Грц, Ксл, Мкц, Плс, Плщ, Пшк, Шеп), *Цвітоха – Квітоха* (Клм, Кмк, Руд, Свч, Таш, Хрл, Цвх), оскільки такі пропріативи існують протягом тривалого часу, а багато з них зафіксовані в історичних документах та на географічних картах. Нижчу варіативність ми зафіксували між лімнонімами і піскінонімами (1,1012: *Озеро – Комарівське озеро* (Кмр), *Семенове озеро – Багно* (Лют), *Став – Яблунівський став* (Ябл)) та гелонімами (1,0435: *Велике багно – Журавлине болото*, *Клюквене болото* (Рад), *Рудка – Руденицина* (Рів), *Струг – Березенський Струг* (Грц)), причому, як бачимо, переважають синхронні номінації типу «географічний термін» – «географічний термін + ад'єктомім або присвійний прикметник». Варіантні форми відсутні серед інших типів мікрогідронімів – переважно найменувань дуже дрібних об'єктів (криниць, джерел, вирів тощо), які зберігаються в пам'яті мешканців переважно протягом одного покоління.

3.1.2 Назви річок і струмків

Серед 157 найменувань річок і струмків ми зафіксували 143 прості (91,08 %: *Видава* (Блг, Пкщ), *Ревуха* (Ктл), *Хотичин* (Глв)), 3 складні (1,91 %: *Галеболото* (Дов, Клп), *Конотопи* (Кон), *Красносілка* (Шеп)) і 11 складених (7,01 %: *Велика Кривуша* (Кон), *Глибока Долина* (Рад), *Луб'яний Міст* (Шп)).

Із-поміж однолексемних конструкцій виокремлюємо як іменникові (120; 76,43 %: *Кіндратка* (Блв, Кін, Неч, Тиш), *Недобія* (Вбр), *Телешівка* (Бер, Впр, Мпр, Мхв)), так і прикметникові (23; 14,65 %: *Дружня* (Пля), *Лисича* (Лис), *Махнова*

(Пл)) конструкції. У складі мікропотамонімів першої групи домінують сингулярні субстантиви (117; 74,52 %: *Безіменка* (Впр, Дов, Ств, Ябл), *Січанка* (Впр, Мпр), *Устя* (Лот)); плуральних форм ми нарахували лише три (1,91 %: *Вила* (Брк), *Крушники* (Пля), *Окопи* (Шп)). Ад'єктиви представлені номінативними прикметниками (22; 14,01 %: *Заріцька* (Хрл), *Косецька* (Лоз, Сдж, Шеп), *Руда* (Кск, Лен, Чот)) і дієприкметником (1; 0,64 %: *Горіла* (Млв)).

Усі складні пропріативи є композитами (3; 1,91 %: *Галеболото* (Дов, Клп), *Конотопи* (Кон), *Красносілка* (Шеп)), а складені – моделями «прикметник + іменник» (11; 7,01 %: *Гнилий Ріг* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет Прм, Улш), *Мала Кривуша* (Цмв), струмок *Омелянишина копанка* (Кон)), у яких іменники – це переважно географічні терміни, а прикметники вказують на квалітативні або посесивні ознаки.

Словотвірний спектр мікропотамонімів характеризується значною перевагою морфологічного способу (101; 64,33 %: *Березова* (Кон), *Глинничка* (Глв, Глн, Гнп, Нгл, Хрт), *Поганка* (Орл, Рож, Уст)) над лексико-семантичним (47; 29,94 %: *Сасанівка* (Крч, Сас), *Фоса*, *Хвоста* (Кср, Лен), *Хотень* (Дер, Кам, Плж, Хтд, Хтп)). Дериваційні особливості дев'яти пропріальних одиниць (5,73 %: *Видолоч* (Лод), *М'є* (Кол), *Чолома* (Лис, Нкр)) нам не вдалося з'ясувати.

Серед морфологічних дериватів переважають суфіксальні (66; 42,04 %). Більш продуктивними є суфікси **-івк-а** (19; 12,09 %: *Богданівка* (Під), *Лизнівка* (Дуб, Грн, Чцв), *Таснівка* (Пол)) та **-к-** (17; 10,83 %: *Безіменка* (Впр, Дов, Ств, Ябл), *Змійка* (Блк, Блч, Вас, Гвр, Івн), *Поганка* (Нвл, Тит, Юрв): перший більш характерний для власних назв населених пунктів, а другий часто трапляється саме в номінаціях річок. Фіксуємо ми і низку малопродуктивних формантів, на зразок: **-авк-а**, **-явк-а** (2; 1,27 %: *Лізнявка* (Дуб, Грн, Чцв), *Мухавка* (Лав)); **-анк-а**, **-янк-а** (3; 1,91 %: *Корчанка* (Бер, Вес, Гор, Збв, Кил, Крч, Кут, Паш, Печ, Під, Пот, Пул, Рмн, Сел, Смк, Трс, Хрв), *Котелянка* (Ктл), *Ружанка* (Клн)); **-енк-а** (2; 1,27 %: *Припутенка* (Ввк, Ввч, Прп), *Сошенка* (Бор, Гр, Зар, Плж, Сшн)); **-ець** (4; 2,55 %: *Мокрець* (Вск, Ксл, Мск, Нар, Рів, Шат), *Муховець* (Брк, Виш, Впз, Лав, Ммд, Мрц, Стб), *Хоморець* (Ган, Пол, Ргв, Сяг, Чрв); **-ик** (1; 0,64 %: *Корчик* (Бер, Вес,

Гор, Збв, Кил, Крч, Кут, Паш, Печ, Під, Пот, Пул, Рмн, Сел, Смк, Трс, Хрв)); -н-я (2; 1,27 %: *Лизня* (Шп), *Різня* (Пол)); -ок (2; 1,27 %: *Брідок* (Лют, Мхл, Нвт), *Глибочок* (Пл)); -ох-а (2; 1,27 %: *Цвітоха*, *Квітоха* (Клм, Кмк, Руд, Свч, Таш, Хрл, Цвх)); -ськ-а (1; 0,64 %: *Косецька* (Лоз, Сдк, Шеп)) тощо (11; 7,01 %: *Горинь* (Блж, Вас, Врв, Глк, Двр, Діб, Зав, Ізс, Клб, Кмр, Крв, Крц, Мис, Мхл, Нет, Плн, Пкщ, Пут, Рад, Слв, Стк, Стн, Таш), *Жариха* (Бач, Глн, Гнп, Дкв, Дят, Жкв, Кил, Ксл, Мрт, Плк, Пнр, Пул, Сос, Хон), *Синява* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш)).

За нашими спостереженнями, інші різновиди афіксації трапляються епізодично, зокрема флективний – 4 (2,55 %: *Горина* (Блж, Вас, Врв, Глк, Двр, Діб, Зав, Ізс, Клб, Кмр, Крв, Крц, Мис, Мхл, Мхн, Нет, Плн, Пкщ, Пут, Рад, Слв, Стк, Стн, Таш) – від р. Горинь, *Лизне* (Лсн) – від р. Лизня, *Лисича* (Лис) – від с. Лисиче), конфіксальний – 2 (1,27 %: *Заболотянка* (Врв), *Зарицька* (Хрл)) і префіксальний – 1 (0,64 %: *Недобия* (Вбр)).

Також малопоширені усічення (5; 3,18 %: *Случ* (Клс, Прс) – від *злучати*; *Тула* (Пнр, Пул, Хон) – від *тулитися*; *Хомор* (Бзм, Вбр, Вер, Виш, Влш, Грг, Грц, Дан, Кор, Крп, Кск, Ліщ, Мик, Нвл, Нвц, Пол, Пон, Сах, Слж Смер, Схж, Тер, Тит, Трщ, Хрс, Юрв) – від р. *Хомора*) і основоскладання (1; 0,64 %: *Галеболото* (Дов, Клп)).

Натомість конверсія продуктивна (22; 14,01 %: *Горіла* (Млв), *Дружня* (Пол, Пон), *Чорна* (Дер, Кам, Плж, Хтд, Хтп)), причому в таких найменуваннях трапляються посесивні форманти -ів (4; 2,55 %: *Гарценева* (Блп), *Дідова* (Пл), *Махнова* (Пл)) та -ин (3; 1,91 %: *Павлючин* (Нет, Нкр, Стк), *Хотичин* (Глв), *Чоломин* (Гнп)), які взагалі-то не характерні для потамонімів. Це підтверджує думку, що такі денотати могли отримувати найменування від суміжних з потоками об'єктів.

Основним різновидом лексико-семантичного словотворення є власне семантизація (33; 21,02 %: *Виля* (Брк), *Гуска* (Глк, Грщ, Ксл, Мкц, Плс, Плщ, Пшк, Шеп), *Сасанівка* (Крч, Сас)), причому онімізація (23; 14,65 %: *Канал* (Вач), *Рудка* (Кус, Онц), *Устя* (Лют)) значно переважає трансонімізацію (10; 6,37 %: *Більчинка* (Блк, Блч, Вас, Гвр, Івн), *Сошне* (Бор, Гвр, Зар, Ізс, Плж, Сшн), *Хотень* (Дер, Кам,

Плж, Хтд, Хтп)). У першому випадку твірними лексемами є насамперед географічні терміни, а в другому – ойконіми.

Ми також зафіксували 11 пропріальних одиниць, утворених синтаксичним способом (7,01 %: *Глибока Долина* (Рад), *Кам'яний Брід* (Кон), *Мала Кривуша* (Цмв)), і лише три – шляхом плюралізації (*Конототи* (Кон), *Крушники* (Пля), *Окоти* (Шп)).

Закономірним є факт, що найбільш часто власні назви річок і струмків виникали від географічних термінів (30; 19,11 %), причому це могли бути як загальновідомі поняття (*Брідок* (Лют, Мхл, Нвт), *Заболотянка* (Врв), *Устя* (Лот)), так і вузькорегіональні (*Заката* (Мск), пор. *закіт* – «підводний схил берега в річки» [183, с. 215; 282, с. 189], *закот* – «отворот» [72, II, с. 53]; *Фоса*, *Хвоса* (Кср, Лен) – «рів, канал, яма» [72, IV, с. 378; 282, с. 475]; *Цмівка* (Кон, Цмв), пор. *цмоковина* – «мокре, грузьке місце; драговина» [7, с. 39; 72, IV, с. 435; 183, с. 603; 282, с. 490]).

Продуктивними є відприкметникові похідні (21; 13,38 %: *Дідова* (Пл), *Мокрець* (Вск, Ксл, Мск, Нар, Рів, Шат), *Поганка* (Нвл, Тит, Юрв)), зокрема назви-кологративи (*Руда* (Збр, Клб, Рвх), пор. *рудий* – «червоно-жовтий» [249, с. 1011]; вживається і як синонім до географічного терміна *рудка*; *Синява* (Бдт, Бор, Крц, Мнк Нет, Прм, Шеп); *Чорна* (Дер, Кам, Плж, Хтд, Хтп)), а також номінації, які вказують на певні атрибути русла або течії (*Глибочок* (Пл), *Камінна* (Хрл), *Піщана* (Пл)), найменування-метафори (*Веселка* (Тол), *Дружня* (Пля), *Лишня* (Лсн)) тощо (*Безіменка* (Впр, Дов, Ств, Ябл), *Безіменна* (Клс, Прс, Мшк)).

Характерною особливістю мікропотамонімів є походження їх від дієслів (16; 10,19 %: *Нирка* (Вск, Ксл, Мск, Нар, Рів, Шат), *Різня*, *Різанка* (Пол), *Січанка* (Впр, Мпр)), особливо тих, семантика яких пов'язана із шумами, що утворює вода (*Лизня*, *Лизне* (Лсн), *Скрипівка* (Брз, Вбр, Вкл, Врш, Кхн, Мкл, Срц, Сшк), *Циківка* (Мдл) – від *лизати*, *скрипіти*, *цикати*), або з характерними особливостями русла річки (*Вілія*, *Вилія*, *Вилля* (Ант, Дол, Кам, Кун), *Случ* (Клс, Прс), *Тула* (Пнр, Пул, Хон) – від *виляти*, *злучати*, *тулити*). Сюди ж ми віднесли і дві віддієприкметникові конструкції (*Горіла* (Млв), *Заплаканка* (Прс)).

Для власних назв річок і струмків також характерна відзоолексемна мотивація (9; 5,73 %), тобто утворення від найменувань птахів (*Гуска* (Глк, Грщ, Ксл, Мкц, Плс, Пшк, Плц, Шеп), *Сорока* (Бач, Глн, Гнп, Дкв, Дят, Жкв, Кил, Ксл, Мрт, Плк, Пнр, Пул, Сос, Хон), *Утка* (Кмк, Слв, Увх, Шеп)), ссавців (*Білка* (Вшк, Грц, Кур, Онш), *Ведмедівка*, *Медведівка* (Кст)) і плазунів (*Змійка* (Блк, Блч, Вас, Гвр, Івн)). Рідше трапляються відфлоролексемні найменування (7; 4,46 %: *Березова* (Кон), *Грабарка*, *Грабівка* (Смк), *Очеретинка*, *Очеретянка* (Глк, Грщ, Ксл, Мкц, Плс, Пшк, Плц, Шеп)).

До відапелятивних ми віднесли й мікропотамоніми, похідні від інших загальних назв (10; 6,37 %), зокрема назв споруд (*Умивальня* (Пол) – «приміщення, кімната, де вмиваються» [249, с. 1196]), речовин (*Ваннівка* (Ввк, Шеп), *Смілка*, *Смолка* (Бур, Мдл, Сдм, Хмл, Цмв)), частин рослин (*Цвітоха*, *Квітоха* (Клм, Кмк, Руд, Свч Таш, Хрл, Цвх), *Корчик*, *Корчанка* (Бер, Вес, Гор, Збв, Кил, Крч, Кут, Паш, Печ, Під, Пот, Пул, Рмн, Сел, Смк, Трс, Хрв)).

Комбіновані відапелятивні пропріативи – це відіменниково-відприкметникові (6; 3,82 %: *Гнилий Ріг* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш), *Кам'яний Брід* (Кон), *Луб'яний Міст* (Шп)) та відприкметниково-відприкметникові (2; 1,27 %: *Велика Кривуша* (Кон), *Мала Кривуша* (Цмв)) конструкції з домінуванням квалітативної семантики.

Усього зафіксовано 101 (64,33 %) відапелятивний мікрогідронім.

Відонімних похідних більш ніж удвічі менше (41; 26,12 %). Такі мікروطоніми мотивовані ойконімами (26; 16,56 %: *Більчинка* (Блк, Блч, Вас, Гвр, Івн), *Кіндратка* (Блв, Кін, Неч, Тиш), *Припутинка*, *Припутенка* (Ввк, Ввч, Прп)), зокрема двома ад'ектонімами (*Брикулинський* (Брк), *Хмелівська* (Сдм)), антропонімами (10; 6,37 %: *Данилівка*, *Данькова* (Мкт), *Любахівка* (Заб, Клб, Тпр, Щрч), *Павлючин* (Нет, Нкр, Стк)) та іншими потамонімами (5; 3,19 %: *Лизнівка*, *Лізнявка* (Дуб, Грн, Чцв) – протікає недалеко від р. Лизні; *Мухавка* (Лав) – притока Муховця; *Хоморець* (Вмв) – притока Хомори). Зазвичай назви населених пунктів походять від найменувань річок, на берегах яких вони розташовані, проте це не стосується номінацій надто дрібних гідрооб'єктів. Власні особові назви, можливо,

не безпосередньо впливали на творення мікропотамоніма, а опосередковано (наприклад, через проміжний етап – мікрохоронім, коли струмок брав початок на землях певного власника, ім'я чи прізвище якого і лягло в основу географічної назви).

Відапелятивно-відонімні пропріативи трапляються епізодично (3; 1,91 %), і це дві моделі: «присвійний відантропонімний прикметник + географічний термін» (*Омелянишина копанка* (Кон), *Салдакова рудка* (Тпр)) і «квалітативний прикметник + гідронім» (*Старий Корчик* (Глв, Глн, Гнп, Нгл, Хрт)).

Потамоніми часто мають невідоме походження, що підтверджують і наші дані (12; 7,64 %: *Видава* (Блг, Пкщ), *Недобия* (Вбр), *Хомора, Гомора, Хомор* (Бщм, Вбр, Вер, Виш, Влш, Грг, Грц, Дан, Кор, Крп, Кск, Ліщ, Мик, Нвл, Пол, Плн, Сах, Слж, Смор, Тер, Тит, Трц, Хрс, Юрв); можливо, іноді в переказах чи історичних джерелах наведено неправильну форму пропріатива (на зразок: *М'є* (Кол), *Тшайка* (Тел), *Чизла* (Вск)).

Мотиваційна структура мікропотамонімів Північної Хмельниччини характеризується домінуванням двох основних різновидів – квалітативних (79; 50,32 %: *Корчик* (Бер, Вес, Гор, Збв, Кил, Крч, Кут, Паш, Печ, Під, Пот, Пул, Рмн, Сел, СМК, Трс, Хрв), *Мокрець* (Вск, Ксл, Мск, Нар, Рів, Шат), *Синява* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш)) і локативних (32; 20,38 %: *Гутиська* (рд, Мрд, Нвг, Сив, Стг, Шек), *Припутинка, Припутенка* (Ввк, Ввч, Прп), *Хмелівка* (Хмл)) назв.

Перший тип представлений як власне квалітативами, якими насамперед є субстантивовані ад'єктиви (*Березова* (Кон), *Камінна* (Хрл), *Руда* (Збр, Клб, Рвх)), топонімізовані географічні терміни (*Вила* (Брк), *Котелянка* (Ктл), *Устя* (Лот)), словосполучення (*Гнилий Ріг* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш), *Кам'яний Брід* (Кон), *Мала Кривуша* (Цмв)) та інші моделі (*Вапнівка* (Ввк, Шеп), *Окоти, Окіп* (Шп), *Ружанка* (Клн)), так і відзоолексемними номінаціями, які дослідники часто кваліфікують як символічні (*Гуска* (Глк, Грц, Ксл, Мкц, Плс, Пшк, Плщ, Шеп), *Сорока* (Бач, Глн, Гнп, Нгл, Хрт), *Утка* (Кмк, Слв, Цвх, Шеп)), однак тут символіка практично відсутня, та емоційно-експресивними найменуваннями позитивного або

негативного характеру (*Дружня* (Пол, Пон), *Заплаканка* (Прс), *Поганка* (Орл, Рож, Уст)).

На місцезнаходження річок і струмків найбільш часто вказують відойконімні деривати (*Кіндратка* (Бла, Кін, Неч, Тиш), *Радощівка* (Рад), *Сасанівка* (Крч, Сас)); епізодично – відгідронімні (*Лизнівка*, *Лизнявка* (Дуб, Грн, Чцв), *Мухавка* (Лав), *Хоморець* (Ган, Пол, Ргв, Сяг, Чрв)) та похідні від географічних термінів (*Заболотянка* (Врв), *Заріцька* (Хрл)).

Інші мотиваційні типи власних назв проточних вод малопродуктивні, як-от: посесивні (10; 6,37 %: *Данилівка*, *Данькова* (Мкт), *Дідова* (Пл), *Махнова* (Пл)), які, на нашу думку, вказують на приватну власність через перехідний етап – найменування земельної ділянки, розташованої на берегах денотата; сутнісні (8; 5,1 %: *Канал*, *Канава* (Сдж), *Умивальня* (Пол), *Фоса*, *Хвоста* (Кср, Лен)), що прямо орієнтують на тип іменованого об'єкта; асоціативно-першопоселенські (6; 3,82 %: *Касенівка* (Гор, Ман, Мпр), *Свидівка* (Кст), *Телешівка* (Бер, Впр, Мпр, Мхв)), пов'язані з іменуванням першого поселенця на берегах річки чи струмка; номінальні (3; 1,91 %: *Безіменка* (Впр, Дов, Ств, Ябл), *Безіменна* (Клс, Прс, Мшк), *Лишня* (Лсн)), які фактично не мають реального зв'язку з денотатом.

Усього визначено 138 мікропотамонімів (87,9 %), які мають просту мотивацію. Комбінована простежується в семи номінаціях (4,46 %), зокрема квалітативно-сутнісна (4; 2,55 %: *Глибока Долина* (Рад), *Гнилий Рів* (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш), *Меліоративний канал* (Нет)), квалітативно-посесивна (2; 1,27 %: *Омелянишина копанка* (Кон), *Салдакова рудка* (Тпр)) і локативно-квалітативна (1; 0,64 %: *Старий Корчик* (Глв, Глн, Гпн, Нгл, Хрт)). Мотивація 12 номінацій (7,64 %: *Кожка* (Шп), *М'є* (Кол), *Чолома* (Лис, Нкр)) невідома.

Таким чином, проаналізувавши структурно-дериваційні та семантико-мотиваційні особливості власних назв річок і струмків Північної Хмельниччини, можемо стверджувати, що вони переважно є простими, відапелятивними, утвореними морфологічним суфіксальним способом, із квалітативною або локативною мотивацією.

Більшість досліджень, присвячених описові власних назв дрібних

гідрооб'єктів, стосується номінацій непротічних вод. Зокрема, Л. Б. Костик, характеризує такі найменування, зафіксовані на Буковині, зазначила, що від апелятивних основ виникло 71 % усієї сукупності найменувань, а від онімних основ – 29 % [126, с. 11]. «В межах лексико-семантичного способу творення найпродуктивнішими є гідроніми, утворені внаслідок онімізації географічних термінів (34 %), а в межах морфологічного – посесивні утворення (24 %). Трохи менше гідронімів (21 %), які утворилися шляхом лексикалізації і онімізації словосполучень (прийменниково-іменникові конструкції, що вказують на місцезнаходження об'єктів відносно певних реалій, і ад'єктивні словосполучення)» [126, с. 12].

Ще одну суміжну із Хмельниччиною територію на предмет аналізу мікрогідронімії обрала Н. І. Бицко, яка в Тернопільській області зафіксувала 1 218 відапелятивних (57 %) і 915 відонімних (43 %) похідних. Географічна лексика (географічна номенклатурна термінологія) становить основну базу для найменування мікрогідрооб'єктів Тернопільщини. Типовою рисою для назв непротічних вод регіону є їхнє походження від ойконімних та антропонімних дериватів. Найбільшу групу мікрогідронімів становлять суфіксальні деривати, утворені за допомогою архаїчних суфіксів **-к, -ськ(-івськ), -цьк(-ецьк), -ов, -ів, -івка, -ин** [20].

Як бачимо, атрибути мікрогідронімів частково збігаються, а відмінності зумовлені насамперед характером іменованих денотатів: на Хмельниччині – це флуїтоніми, а на Буковині і Тернопіллі – стагنونіми, на які ми теж звернемо увагу в наступних параграфах.

3.1.3 Найменування озер і ставків

Власні назви водойм природного (лімніоніми) і штучного (піскіноніми) створення мають певні відмінності, зумовлені різними підходами до процесу номінації та запису цих мікротопонімів, що насамперед проявляється на структурних різновидах пропріальних одиниць.

Усього в Північній Хмельниччині ми зареєстрували 111 простих (40,81 %: *Баяра* (Ввч), *Загорода* (Вар), *Став* (Ром)), 5 складних (1,84 %: *Водосховище* (Мрд), *Паротурбіна* (Шеп), *Трикутник* (Бор)) і 156 складених (57,35 %: *Вербіцький кар'єр* (Мхч), *Перша гребля* (Доб), *Рибацький ставок* (Мхл)) власних назв водоймищ.

Серед простих конструкцій трапляються іменникові (69; 25,37 %: *Багно* (Лют), *Конопляник* (Блт), *Став* (Цвх)), прикметникові (37; 13,6 %: *Новий* (Ліщ), *Романів* (Бор), *Сахалінський* (Клб)) і числівникові (5; 1,84 %: *Другий* (Мкт), *Перший* (Шек), *Третій* (Ліщ)); останні можна вважати характерною особливістю таких назв, оскільки порядкові числівники є складником і двокомпонентних номінацій.

Основна частина назв-субстантивів зафіксована у формі називного відмінка однини (56; 20,59 %: *Гатка* (Лоз), *Жолоб* (Ріп), *Став* (Хрв)) та множини (12; 4,41 %: *Мазурці* (Плж), *Мачулища* (Рад), *Човниська* (Шек)); одиничним є генітивне найменування (0,37 %: *Стратюка* (Кам)).

Ад'єктивні мікротопоніми – це субстантивовані дієприкметник (1; 0,37 %: *Гориле* (Бор)) та прикметники у формі називного відмінка однини (36; 13,23 %: *Колгоспний* (Дол), *Сільський* (Чиж), *Холодушкин* (Чиж)).

Із-поміж складних найменувань ми виокремили одну аббревіатуру (0,37 %: *БAM* (Сшн)) і чотири композити (1,47 %: *Водокачка* (Ввк), *Паротурбіна* (Шеп), *Трикутник* (Бор)); усі утворені шляхом власне семантизації.

Складені конструкції репрезентовані двома типами – словосполуками (8; 2,94 %: *Біля млина* (Тер), *За селом* (Хрс), *На каналах* (Діб)) і словосполученнями (148; 54,41 %: *Коханівський став* (Кхн), *Мілітонів ставок* (Вмв), *Попове озеро* (Хрл)), серед яких домінує модель «прикметник + іменник» (140; 51,46 %: *Кам'яний брід* (Кон), *Лабунське озеро* (Нвл), *Панський ставок* (Бкр)), а моделі «числівник + іменник» (5; 1,84 %: *Перша гребля* (Доб), *Третій ставок* (Шеп), *Четвертий ставок* (Шеп)), «іменник (+ прийменник) + іменник» (2; 0,74 %: *Водосховище ХАЕС* (Нет), *Став на Жарисі* (Мрт)) та «займенник + іменник» (1; 0,37 %: *Той ставок* (Блч)) малопоширені.

Дериваційна система лімнонімів і піскінонімів Північної Хмельниччини характеризується домінуванням лексико-семантичних похідних (223; 81,99 %: *Бомба* (Шеп), *Скважина* (Вмв), *Шкільний ставок* (Нвч)) над морфологічними (48; 17,64 %: *Сільський* (Ріп), *Старий* (Ліщ), *Третій* (Ліщ)). Не з'ясовано спосіб творення одного мікротопоніма (0,37 %: *Шопор* (Сдж)).

Основним є синтаксичний різновид лексико-семантичного словотворення (156; 57,35 %: *Святе озеро* (Із, Сл), *Селичівський став* (Сел), *Чехова яма* (Рад)). Рідше трапляються власне семантизація (54; 19,85 %: *Верховина* (Сах), *Загорода* (Вар), *Став* (Ман)), зокрема онімізація (45; 16,54 %: *Загорода* (Вар), *Луг* (Плщ), *Став* (Ман)) і трансонімізація (9; 3,31 %: *БАМ* (Сшн), *Катинус* (Блг), *Понорка* (Ізс)), а також плуралізація (12; 4,41 %: *Жолуби* (Хрл), *Кар'єри*(Шеп), *Липки* (Кон)) і стягнення (1; 0,37 %: *Стратюка* (Кам)).

Серед морфологічних дериватів переважає конверсія (42; 15,44 %: *Колгоспний* (Прп), *Перший* (Шек), *Старий* (Ліщ)), зокрема субстантивуються три відтопонімні похідні на *-ськ-ий* (1,1 %: *Нетішинське* (Нет), *Сахалінський* (Клб), *Теліженецький* (Тел)), десять присвійних прикметників на *-ів* (3,68 %: *Попів* (Рад), *Романцевий* (Доб), *Шашков* (Ант)) і один – на *-ин* (0,37 %: *Холодушкин* (Чиж)). Також фіксуємо п'ять суфіксальних утворень (1,84 %): на *-ик* (*Конопляник* (Блт), *Круглик* (Плж)), *-іж* (*Теребіж* (Глк, Слв)), *-л-о* (*Топило* (Ктл)) і *-як* (*Кругляк* (Влщ)) та одну номінацію, яка виникла шляхом усічення твірної лексеми (*Смуж* (Плж)).

Лексико-семантична типологія власних назв водойм Північної Хмельниччини передбачає їх поділ на відапелятивні (162; 59,56 %: *Озеро* (Глв), *Стависька* (Бор), *Широкий* (Схж)), відонімні (25; 9,19 %: *Глорія* (Грц), *Музів* (Рад), *Шкориняче* (Рад)) та відапелятивно-відонімні (82; 30,15 %: *Баранський ставок* (Мск), *Бейжовеозеро* (Плж), *Улашанівський став* (Улщ)). Семантику твірних основ трьох мікрогідронімів (3; 1,1 %: *Анкарі* (Грц), *Шопор* (Сдж), *Язвени* (Брз)) ми не з'ясували.

Серед номінацій, мотивованих іменниками (65; 23,89 %: *За селом* (Хрс), *Луг* (Плщ), *Став* (Сел)), виокремлено похідні від географічних термінів (46; 16,91 %:

Багно (Лют), *Верховина* (Сах), *Кар'єри* (Шеп)), найменувань споруд (10; 3,67 %: *Біля бані* (Рад), *Біля млина* (Тер), *Гусятник* (Сах)), флоролексем (3; 1,1 %: *Конопляник* (Блт), *Липки* (Кон), *У липині* (Бкр)) та інших апелятивів (6; 2,21 %: *Мачулища* (Рад), *Смуж* (Плж), *Трикутник* (Бер)). Прості пропріативи утворено також від прикметників (23; 8,46 %: *Колгоспний* (Дол), *Круглик* (Плж), *Славне* (Крц)), числівників (5; 1,84 %: *Другий* (Шек), *Перший* (Мкт), *Третій* (Ліщ)), дієслів (2; 0,74 %: *Теребіж* (Глк, Слв), пор. *теребити* – «1) чистити, очищати від лушпиння, лущити...; 2) очищати поле від кущів, дерев...» [72, IV, с. 255]; *Топило* (Ктл)), і дієприкметника (1; 0,37 %: *Горіле* (Бор)).

Серед складених відапелятивних конструкцій домінує модель «прикметник + іменник» (60; 22,05 %: *Козацьке озеро* (Блт), *Новий ставок* (Чот), *Цвинтарський ставок* (Вмв)). Трапляються і поєднання іменника з порядковим числівником (5; 1,84 %: *Перша гребля* (Доб), *Третій ставок* (Шеп), *Четвертий ставок* (Шеп)) та вказівним займенником (1; 0,37 %: *Той ставок* (Блч)).

Характерною ознакою відапелятивно-відонімних номінацій є значна перевага моделі «ад'єктонім + географічний термін» (64; 23,52 %), яка часто функціонує паралельно з одиничною лексемою: *Головлівський став*, *Став* (Нгл), *Комарівське озеро*, *Озеро* (Кмр), *Мирутинський ставок*, *Ставок* (Мск)).

Менш продуктивні поєднання географічних термінів з антропонімами – присвійними прикметниками (13; 4,78 %: *Горланове озеро* (Прс), *Милітонів ставок* (Вмв), *Семенове озеро* (Лют)), гідронімами (2; 0,74 %: *Скрипівський ставок* (Тит), *Став на Жарисі* (Мрт)), етніонімами (2; 0,74 %: *Кацапський став* (Врб), *Німецький ставок* (Сдж)) й ергонімами (1; 0,37 %: *Водосховище ХАЕС*).

Зазначимо, що стрижневим компонентом власних назв озер і ставків (як простих, мотивованих географічними термінами, так і складених, у яких ад'єктоніми, присвійні прикметники або інші ад'єктиви поєднуються насамперед із такими ж лексемами) є три слова: **озеро** (25; 9,19 %: *Крайне озеро* (Пл), *Озеро* (Глв), *Попове озеро* (Хрл)); **став** (63; 23,16 %: *Галасянський став* (Кус), *Понінківський став* (Пон), *Став* (Трс)) і **ставок** (66; 24,26 %: *Кустовецький ставок* (Кус), *Микулинський ставок* (Мик), *Ставок* (Мск)). Як бачимо, між двома останніми

поняттями різниці практично немає, однак функціонування їх залежить від місцезнаходження: наприклад, на Полонщині переважно трапляється форма «став», а на Шепетівщині – «ставок», при цьому перша форма поширена досить рівномірно.

Відонімні найменування непротічних вод не мають широкого спектру похідних. Найбільш часто фіксуємо відантропонімні утворення (18; 6,61 %: *Броновицький* (Плж), *Верціжський* (Ант), *Стратюка* (Кам)), мотивовані прізвищами, прізвиськами і прізвищевими назвами (15; 5,5 %: *Капінус* (Блг), *Ковтун* (Нвч), *Ковальницький* (Кам)), рідко – іменами (2; 0,74 %: *Гнатів* (Ріп), *Романів* (Бор)) чи андронімами (1; 0,37 %: *Озариха* (Зкж)); значна частина таких найменувань – присвійні прикметники (10; 3,68 %: *Грушів* (Бор), *Музів* (Рад), *Пильцьовий* (Дол)). Трапляються і відтопонімні деривати (6; 2,21 %), зокрема три відойконімні (1,1 %: *Каховка* (Блп)), з яких два відад'єктонімні (0,74 %: *Нетішинське* (Нет), *Теліженецький* (Тел)), відгідронімний (1; 0,37 %: *Понорка* (Ізс)), відінсулонімний (1; 0,37 %: *Сахалінський* (Клб)) і віддромонімний (1; 0,37 %: *БМ* (Сшн)), а також один відетнонімний (1; 0,37 %: *Мазурці* (Плж)), що, проте, може бути утвореним від прізвиська.

Характерною ознакою північнохмельницьких лімнонімів і піскінонімів є перевага комбінованої мотивації (147; 54,04 %: *Крайне озеро* (Пл), *Пісковий ставок* (Срц), *Чехова яма* (Рад)) над простою (120; 44,12 %: *Баюра* (Ввч), *Кар'єри* (Шеп), *Став* (Ств)); ми також зафіксували п'ять номінацій із невідомою мотивацією (1,84 %: *Глорія* (Грц), *Олівці* (Ввч), *Шопор* (Сдж)).

Основними комбінованими різновидами є локативно-сутнісний (79; 29,04 %: *Адамівський ставок* (Адм), *Заміський ставок* (Пол), *Тростянецький став* (Трс)), квалітативно-сутнісний (44; 16,17 %: *Глибоке озеро* (Бур), *Голубі озера* (Стн), *Пожежне водоймище* (Ізс)) і посесивно-сутнісний (21; 7,72 %: *Бейжове озеро* (Плж), *Поповичів ставок* (Сдж), *Семенове озеро* (Лют)); епізодично трапляються квалітативно-посесивний (1; 0,37 %: *Панська долина* (Кус)), квалітативно-символічний (1; 0,37 %: *Лісова пісня* (Млв)) та ідеологічно-сутнісний (1; 0,37 %: *Комсомольський став* (Врб)) типи.

Серед простих мотиваційних структур переважають квалітативні (50; 18,38 %: *Березина* (Кун), *Колгоспний* (Дол), *Широкий* (Схж)), сутнісні (33; 12,13 %: *Водосховище* (Мрд), *Озеро* (Глв), *Став* (Хрв)), посесивні (15; 5,51 %: *Брилів* (Бор), *Музів* (Рад), *Панський* (Мок)) і локативні (11; 4,04 %: *Біля бані* (Рад), *За селом* (Хрс), *На каналах* (Діб)). Малопродуктивними є асоціативно-першопоселенські (6; 2,21 %: *Броновицький* (Плж), *Верціжський* (Ант), *Капинус* (Блг)), символічні (2; 0,74 %: *БАМ* (Сшн) – символ великого будівництва, *Сахалінський* (Клб) – дуже віддалений від села), ситуативні (1; 0,37 %: *Бомба* (Шеп)), ідеологічні (1; 0,37 %: *Комсомольське* (Ізс)) і асоціативно-родові (1; 0,37 %: *Мазуриці* (Плж)) мотивації.

Таким чином, основними атрибутами лімнонімів і піскінонімів є проста або складена будова, походження від гідрографічних термінів, синтаксичний спосіб творення, квалітативна, локативно-сутнісна або квалітативно-сутнісна мотивація. Порівнявши отримані дані з результатами досліджень інших мікрогідронімів [20; 126; 206], можемо стверджувати, що Північна Хмельниччина має систему номінацій непротічних водойм зі структурно-дериваційними і семантико-мотиваційними особливостями, які значно відрізняються від аналогічних ознак онімів інших регіонів.

3.1.4 Номінації боліт

Гелоніми представлені насамперед простими (64; 66,67 %: *Гострів* (Смр), *Ковалеве* (Ант), *Смолярня* (Млв)) і складеними (31; 32,29 %: *Горілеболото* (Млв), *Ланцова долина* (Рад), *Муховецьке торфовище* (Шп)) конструкціями; складна (композиція) засвідчена лише один раз (1,04 %: *Новоселицьке* (Прп)).

Як прості ми кваліфікуємо мікрогідроніми іменникового типу (44; 45,83 %: *Болото* (Плс), *Коліно* (Кун), *Лісіння* (Дол)), зокрема сингулярні (36; 37,5 %: *Сажалка* (Хвщ), *Струг* (Грц), *Торфовище* (Тер)) і плюральні (8; 8,33 %: *Комиші*(Пут), *Лози* (Клб), *Теребижі* (Врв)), таприкетникового (20; 20,83 %: *Лізне* (Млв), *Панська* (Сшн), *Шкориняче* (Рад)).

Складені номінації – це прийменниково-іменникові словосполуки (3; 3,13 %: *За Давидихою* (Прп), *За Корольом* (Прп), *На болоті* (Бор)) та прикметниково-(дієприкметниково-) іменникові словосполучення (28; 29,16 %: *Печінкове болото* (Ріп), *Руда долина* (Вкл), *Русалчині поляни* (Млв)).

На відміну від власних назв озер і ставків, більшість гелонімів є лексико-семантичними дериватами (61; 63,54 %: *Бездна* (Прс), *Рудка* (Рів), *Торфовище* (Тер)), утвореними синтаксичним способом (31; 32,29 %: *Волькове кубло* (Рад), *Пилькові болота* (Пкщ), *Стельмахове хатисько* (Млв)) або шляхом плюралізації (8; 8,33 %: *Лози* (Хрс), *Мигалі* (Млв), *Ревні* (Млв)) чи власне семантизації (22; 22,92 %: *Багно* (Бор), *Коліно* (Кун), *Торф'яник* (Брж)): переважно онімізації (19; 19,79 %: *Брід* (Млв), *Копанка* (Кмн), *Торфовисько* (Нвг)), рідко – трансонімізації (3; 3,13 %: *Бабунька* (Хвщ), *Генералка* (Млв), *Шлапак* (Кун)).

Морфологічні похідні (34; 34,38 %: *Полонське* (Млв), *Цицирин* (Млв), *Шкориняче* (Рад)) – це субстантивовані прикметники (21; 20,83 %: *Новоселицьке* (Прп), *Ситове* (Мок), *Сірукове* (Млв),) або суфіксальні деривати (13; 13,55 %): *Вільшина* (Сшн), *Рипище* (Млв), *Романицина* (Млв). Ми зафіксували такі словотвірні суфікси: **-щин-а** (5; 5,21 %: *Каленицина* (Млв), *Козловщина* (Млв), *Руденицина* (Рів)), **-ин-а** (2; 2,09 %: *Вільшина* (Сшн), *Липина* (Рад)), **-н-я** (2; 2,09 %: *Рудня* (Мнк), *Смолярня* (Млв)), **-к-а** (1; 1,04 %: *Гребелька* (Вкл)), **-янк-а** (1; 1,04 %: *Болотянка* (Трс)) та інші (2; 2,08 %: *Лісіння* (Дол), *Парило* (Мок)).

Спосіб творення одного гелоніма (1,04 %: *Випа* (Прп)) невідомий, як і семантика його твірної основи. Решта власних назв є відапелятивною (57; 59,37 %: *Камінь* (Млв), *Торфовище* (Пнр), *Чорне болото* (Ств)), відонімною (22; 22,92 %: *Савицьке* (Млв), *Сірукове* (Млв), *Третьяки* (Млв)) або відапелятивно-відонімною (16; 16,67 %: *Зюпова ковбаня* (Рвд), *Пилькові болота* (Пкщ), *Романовий місток* (Млв)).

Прості відапелятивні номінації переважно мотивовані географічними термінами (29; 30,21 %: *Брід* (Млв), *Гострів* (Смр) – діалектна форма лексеми «острів», *Луг* (Млв)), зокрема гідрографічними (які також можуть бути компонентами складених пропріативів), такими як **багно** (6: *Багно* (Бор),

Брандісове багно (Пля), *Півньове багно* (Кон), *болото* (16: *Болото* (Плс), *Гонтове болото* (Смк), *Печінкове болото* (Ріп)), *торфовисько*, *торфовище*, *торф'яник* (8: *Торфовисько* (Нвг), *Торфовище* (Пнр), *Торф'яник* (Топ)).

Епізодично фіксуємо похідні від флоролексем (5; 5,21 %: *Вільшина* (Сшн), *Комиші* (Пут), *Липина* (Рад)) та дієслів (2; 2,08 %: *Парило* (Мок), *Теребижі* (Врв)). Малопродуктивними є і відприкметникові утворення (6; 6,25 %: *Добре* (Млв), *Огульне* (Млв)).

Комбіновані відапелятивні структури (15; 15,62 %) – це поєднання географічних термінів із прикметниками (12; 12,5 %: *Велике багно* (Рад), *Голе болото* (Дов), *Довгий Берег* (Сл)) та дієприкметниками (3; 3,12 %: *Горіле багно* (Млв), *Горіле болото* (Млв), *Спалене болото* (Кон)).

Відонімні деривати утворено від власних назв п'яти поселень у формі ад'ектонімів (5,21 %: *Лабунське* (Млв), *Новоселицьке* (Прп), *Полонське* (Млв)) та однієї річки (1; 1,04 %: *Лізне* (Млв)), а також від 16 антропонімів (16,67 %: *Каленицина* (Млв), *Мигалі* (Млв), *Шлапак* (Кун)), зокрема від п'яти присвійних прикметників на **-ів** (5,21 %: *Калембрикове* (Млв), *Ситове* (Мок), *Сірукове* (Млв)) і двох – на **-ин** (2,08 %: *Гурмин* (Млв), *Цицирин* (Млв)). Твірними лексемами є прізвиська або прізвищеві назви (8; 8,34 %: *Бабунька* (Хвщ), *Генералка* (Млв), *Шкориняче* (Рад)) та прізвища (7; 7,29 %: *Демидюкове* (Млв), *Козловицина* (Млв), *Третьяки* (Млв)), рідко – імена (1; 1,04 %: *Романицина* (Млв)).

Відапелятивно-відонімні власні назви боліт – це моделі «прийменник + антропонім» (2; 2,08 %: *За Давидихою* (Прп), *За Корольом* (Прп)), «антропонім (відантропонімний присвійний прикметник на **-ів**) + іменник (здебільшого географічний термін)» (12; 12,51 %: *Гульове болото* (Ств), *Карасеве болото* (Врв), *Пилькові болота* (Пкщ)) та «відтопонімний прикметник + географічний термін» (2; 2,08 %: *Березенський Струг* (Грц), *Муховецьке торфовище* (Шп)).

Мотиваційна структура гелонімії Північної Хмельниччини представлена квалітативними (21; 21,88 %: *Добре* (Млв), *Парило* (Мок), *Щіткове* (Кам)), сутнісними (19; 19,79 %: *Багно* (Бор), *Кар'єри* (Крп), *Торф'яник* (Ввч)), посесивними

(13; 13,54 %: *Ковалеве* (Ант), *Пампарова* (Прп), *Цицирин* (Млв)), локативними (9; 9,38 %: *Лабунське* (Млв), *На болоті* (Бор), *Савицьке* (Млв)), асоціативно-першопоселенськими (3: 3,13 %: *Бабунька* (Хвщ), *Генералка* (Млв), *Шлапак* (Кун)) і асоціативно-родовими (2; 2,08 %: *Мигалі* (Млв), *Третьки* (Млв)) номінаціями.

Загалом ми зафіксували 67 мікротопонімів із простою мотивацією (69,8 %: *Гребелька* (Вкл), *За Корольом* (Прп), *Коліно* (Мок)) і 28 – із комбінованою (29,16 %: *Горіле багно* (Млв), *Журавлине болото* (Рад), *Ланцова долина* (Рад)), зокрема квалітативно-сутнісною (13; 13,54 %: *Велике багно* (Рад), *Клюквене болото* (Рад), *Спалене болото* (Кон)) і посесивно-сутнісною (12; 12,5 %: *Брандісове багно* (Пля), *Зюпова ковбаня* (Рвд), *Пилькові болота* (Пкщ)). Одиничними прикладами (по 1,04 %) представлені локативно-квалітативна (*Березенський Струг* (Грц)), локативно-сутнісна (*Муховецьке торфовище* (Шп)) і символічно-сутнісна (*Русалчині поляни* (Млв)) назви.

Гелонім *Випа* (Прп) (1,04 %) ми кваліфікуємо як пропріатив із невідомою мотивацією.

Як бачимо, структурні, дериваційні, семантичні та мотиваційні особливості власних назв боліт загалом збігаються з аналогічними атрибутами найменувань озер і ставків як у північних районах Хмельниччини, так і в інших досліджених регіонах. Це, зокрема, проста або складена будова; власне семантизація, конверсія або синтаксичний спосіб творення; походження від географічних термінів або антропонімів; квалітативна, сутнісна, посесивна, квалітативно-сутнісна і посесивно-сутнісна мотивація.

3.1.5 Власні назви криниць

Найменування криниць, як і лімноніми та піскіноніми, мають певні структурні відмінності. Загалом ми зафіксували 102 прості путеоніми (60,36 % від загальної їх кількості: *Американка* (Прп), *Колгоспна* (Мрд), *Сенова* (Рад)), один складний (0,59 %: *Івана-вчителя* (Тищ)) і 66 складених (39,05 %: *Біля Оскола* (Прп), *Кам'яний рів* (Пут), *Приймакова криниця* (Пил)) [192].

Прості номінації розмежовуємо на оніми з іменниковим типом відмінювання (26; 15,39 %: *Града* (Доб), *Кашерня* (Доб), *Пищанка* (Мхл)), зокрема плюральні (1; 0,59 %: *Кринички* (Брз)) та сингулярні номінативні (22; 13,02 %: *Діброва* (Рад), *Копанка* (Схж), *Криничка* (Схж) і генітивні (3; 1,78 %: *Ліпінської* (Впз), *Петруньчека* (Впз), *Притульської* (Впз)), та з прикметниковим (76; 44,97 %: *Гадамова* (Сшн), *Дубинська* (Мхл), *Молдаванова* (Сшн)), і це прикметники (74; 43,79 %: *Колгоспна* (Мрд), *Мазурова* (Мок), *Смерекова* (Бор)) і дієприкметники (2; 1,18 %: *Кручена* (Бор), *Печена* (Плж)).

Складені найменування – це прийменниково-іменникові словосполучення (20; 11,83 %: *Біля Кирилка* (Прп), *Біля Кузьмівки* (Прп), *На Улянівці* (Ізс)), де субстантивом переважно є антропонім або мікротопонім, та іменниково-прикметникові словосполучення (45; 26,63 %: *Дякова криниця* (Ізс), *Пасюкова криниця* (Клб), *Пищкова криниця* (Срц)), у яких найбільш часто присвійні прикметники поєднуються з географічними термінами. Одиничним прикладом представлений складений антропонім (0,59 %: *Гані Борисової* (Впз)).

Складну назву ми кваліфікуємо як юкстапозиту (0,59 %: *Івана-вчителя* (Тиш)), хоча її можна вважати і прикладкою з пояснюваним словом.

Продуктивність лексико-семантичного (85; 50,3 %: *Біля Бочки* (Пут), *Гуральня* (Вкл), *Шкільна криниця* (Блп)) і морфологічного (83; 49,11 %: *Кравчикова* (Впз), *Мулярова* (Сшн), *Церковна* (Хрс)) способів словотворення, як бачимо, майже однакова. Спосіб творення путеоніма *Протиребок* (Стг) (0,59 %) ми не встановили.

Серед лексико-семантичних дериватів домінує синтаксичний підвид (65; 38,46 %: *Біля моста* (Рад), *Борозена криничка* (Смр), *Мокра долина* (Рад)); менш поширені власне семантизація (14; 8,29 %: *Безодня* (Виш), *Журавель* (Лот), *Сажалка* (Врв)), стягнення (5; 2,96 %: *Гані Борисової* (Впз), *Петруньчека* (Впз), *Притульської* (Впз)) і плюралізація (1; 0,59 %: *Кринички* (Брз)). Відзначимо перевагу онімізації (13; 7,7 %: *Капличка* (Пшк), *Копальня* (Крч), *Криничка* (Рил)) над трансонімізацією (1; 0,59 %: *Американка* (Прп)), яка, до того ж, є не абсолютною, оскільки не всі дослідники кваліфікують етноніми як складник ономастикону.

Конверсія (72; 42,6 %: *Білякова* (Шек), *Лугова* (Бор), *Молодіжна* (Вас)) є основним підвидом морфологічного словотворення; решта мікрогідронімів утворена суфіксальним способом (11; 6,51 %: *Капличка* (Пшк), *Криничка* (Схж; Хвщ)) за допомогою афіксів *-к-а* (6; 3,55 %: *Криничка* (Рил; Хрс), *Піщанка* (Мхл)), *-ськ-* (4; 2,37 %: *Вигінська* (Впз), *Вигонська* (Вас), *Дубинська* (Мхл)) та *-ик* (1; 0,59 %: *Топляник* (Врв)).

За семантикою твірних основ власні назви криниць Північної Хмельниччини розділяємо на три групи: відапелятивні (64; 37,87 %: *Козацька* (Плж), *Попівська* (Смр), *Сажалка* (Врб)), відонімні (63; 37,28 %: *Колядова* (Бор), *Лисмаївська* (Зав), *Семенюкова* (Схж)) і відапелятивно-відонімні (41; 24,26 %: *Бойорчикова криниця* (Блп), *Кирилюкова криниця* (Трл), *Походнева криниця* (Чот)). Путеонім *Протиребок* (Стг) (0,59 %) кваліфікуємо як назву з невідомою етимологією.

Серед похідних від загальних назв переважають найменування криниць, утворені від прикметників (15; 8,88 %: *Лугова* (Бор), *Піщанка* (Мхл), *Сільська* (Дер)), географічних термінів (16; 9,47 %: *Безодня* (Виш), *Града* (Доб), *Сажалка* (Врб)) та сполучень іменника з прикметником (18; 10,65 %: *Колгоспнакриниця* (Врд), *Мокра долина* (Рад), *Свята криниця* (Онш)). Значна частина прикметників, як самостійних, так і у складі словосполучення, має посесивне значення (12; 7,1 %: *Ковалева* (Рад), *Панська* (Плс), *Панськакриничка* (Блв)). Продуктивно функціонують спеціалізовані гідрографічні термінозначення, зокрема *криниця* (37; 21,89 %: *Криниця* (Стк), *Панськакриниця* (Бкр), *Приймакова криниця* (Пил)) і похідний від нього демінутив *криничка* (9; 5,33 %: *Борозена криничка* (Смр), *Криничка* (Хвщ), *Свяченакриничка* (Жил)). Малопоширеними є путеоніми, мотивовані назвами споруд (5; 2,96 %: *Гуральня* (Кус), *Журавель* (Лот), пор. *журавель* – «Пристрій з довгою жердиною, приладною біля колодязя як важіль для витягування води» [249, с. 289], *Капличка* (Пшк)), іменниками з прийменниками (5; 2,96 %: *Біля моста* (Бор), *Коло плотка* (Рад), *На селі* (Дол)), дієприкметниками (3; 1,78 %: *Кручена* (Бор), *Печена* (Плж), *Топляник* (Врв)), флоролексею (1; 0,59 %: *Смерекова* (Бор)) та абстрактним поняттям (1; 0,59 %: *Проца* (Чот)).

Характерна ознака відонімних власних назв криниць – домінування відантропонімних конструкцій (62; 36,69 %: *Мазурова* (Мок), *Парасова* (Прп), *Строюкова* (Сшн)), зокрема присвійних прикметників на **-ів** (53; 31,36 %: *Боженкова* (Вкл), *Пилипова* (Сшн), *Федоськова* (Прп)), **-ин** (4; 2,37 %: *Луцишина* (Бор), *Мариніна* (Прп), *Семеншина* (Рад)), утворених від імен (14; 8,28 %: *Йосипова* (Прп), *Мартінова* (Бор), *Федьова* (Впз)), прізвищ (33; 19,53 %: *Гуменюкова* (Впз), *Левчукова* (Прп), *Семенюкова* (Плж)), прізвиськ і прізвищевих назв (10; 5,92 %: *Гуцова* (Плс), *Мехеньова* (Впз), *Парасоліна* (Кус)). Решта мікрогідронімів, передусім генітивних, мотивована прізвищами (4; 2,37 %: *Ліпінської* (Впз), *Петруньченка* (Впз), *Притульської* (Впз)) та прізвищем з іменем (1; 0,59 %: *Гані Борисової* (Впз)).

Путеонім *Американка* (Прп) кваліфікуємо як відетнонімний (1; 0,59 %).

Модель «присвійний прикметник + географічний термін» є основною серед комбінованого типу номінацій (23; 13,61 %: *Михалкова криниця* (Срц), *Пишчкова криниця* (Срц), *Шуляківська криниця* (Ксл)): у ній ад'єктивний компонент – це переважно присвійний прикметник на **-ів** (18; 10,65 %: *Вікторова криниця* (Сах), *Зерова криниця* (Пил), *Походнєва криниця* (Чот)) та **-ин** (4; 2,37 %: *Гапчина криниця* (Ввк), *Костишина криниця* (Блп), *Настіна криниця* (Мир)), утворений від імені (8; 4,74 %: *Жорова криниця* (Уст), *Карольчина криниця* (Брз), *Корнійова криниця* (Срц)), прізвища (7; 4,14 %: *Данюкова криниця* (Срц), *Кирилюкова криниця* (Трл), *Смолякова криниця* (Блр)) або прізвиська чи прізвищевої назви (7; 4,14 %: *Бартьова криниця* (Ввк), *Гендзьова криниця* (Мкц), *Круцьова криниця* (Трл)).

Менш поширені сполуки прийменника з антропонімом (8; 4,78 %), зокрема іменем (3; 1,78 %: *Біля Альоші* (Прп), *Біля Кирилка* (Прп), *Біля Петруся* (Глк)), прізвищем (2; 1,17 %: *Біля Лаврінкових* (Глк), *Біля Рижинкової* (Пут)) або прізвищевою назвою чи прізвиськом (3; 1,78 %: *Біля Тарганчика* (Пут), *Біля Штундика* (Пут), *Коло Шмигля* (Врв)), та мікротопонімом (7; 4,14 %: *Біля Оскола* (Прп), *На Глинках* (Пут), *На Улянівці* (Ізс)).

Одиничними прикладами (по 0,59 %) представлені моделі «антропонім + іменник» (*Івана-вчителя* (Тиш)), «відтопонімний прикметник +

географічний термін» (*Кримська криниця* (Рад)) і «географічний термін + прийменник + мікротопонім» (*Криничка на Стельмаховому* (Пля)).

Серед 124 мікрогідронімів (73,37 %: *Дудка* (Онш), *Скрипнюкова* (Впз), *Чехова* (Пкщ)), у яких ми визначили простий тип мотиваційних відношень, домінують посесивні номінації (69; 40,83 %: *Гонукова* (Сшн), *Долюкова* (Впз), *Попова* (Вас)); менш продуктивні локативні (24; 14,2 %: *Біля Бочки* (Пут), *В Ревусі* (Діб), *До конюшні* (Сдм)), квалітативні (18; 10,65 %: *Безодня* (Виш), *Піщанка* (Мхл), *Смерекова* (Бор)) і сутнісні (10; 5,92 %: *Копанка* (Схж), *Криниця* (Стк), *Криничка* (Хрс)); епізодично трапляються номінальні (2; 1,18 %: *Козацька* (Блг; Плж)) і асоціативно-першопоселенські (1; 0,59 %: *Американка* (Прп)) пропріативи.

Із-поміж 43 зразків комбінованої мотивації (25,45 %: *Бартьова криниця* (Ввк), *Мокра долина* (Рад), *Шкільна криниця* (Блп)) передусім фіксуємо посесивно-сутнісні найменування (30; 17,76 %: *Дякова криниця* (Ізс), *Панська криниця* (Бкр), *Сахарова криниця* (Крп)); рідше представлені квалітативно-сутнісні (11; 6,51 %: *Гаряча криниця* (Срц), *Свята криниця* (Онш), *Свяченакриниця* (Жил)) і локативно-сутнісні (2; 1,18 %: *Кримська криниця* (Рад), *Криничка на Стельмаховому* (Пля)).

Невідома мотивація двох путеонімів (1,18 %: *Протиребок* (Стг), *Проца* (Чот)).

Основні атрибути путеонімів майже цілком збігаються з особливостями власних назв боліт, визначеними в попередньому підпараграфі.

3.1.6 Найменування джерел

У структурі, словотворі, семантиці і мотивації власних назв джерел простежуємо багато спільних ознак з іншими номінаціями дрібних водних об'єктів Північної Хмельниччини.

Зокрема, серед фонтікулонімів ми зафіксували 50 простих конструкцій (54,35 %: *Бездна* (Клт), *Кринички* (Крп), *Проца* (Лен)), три складні (3,26 %: *Благодатне* (Слв), *Водограй* (Слв), *Мінводи* (Шеп)) і 39 складених (42,39 %: *Джерело в сосонках* (Мхн), *Коло корита* (Рад), *Шлапакова криничка* (Рад)).

Прості структури – це іменники (27; 29,35 %: *Баня* (Ком), *Лісок* (Ріп), *Семенчиха* (Рад)) сингулярні (21; 22,83 %: *Безодня* (Блт), *Вільшина* (Блт), *Капличка* (Сах)) і плюральні (6; 6,52 %: *Кар'єри* (Дер), *Кринички* (Прп), *Ринви* (Дол)) та прикметники (23; 25 %: *Липенське* (Лоз), *Радюкове* (Плж), *Святошинське*(Бор)).

Із-поміж складних номінацій виокремлюємо дві композиції (2,17 %: *Благодатне* (Слв), *Водограй* (Слв)) і одну аббревіатуру (1,09 %: *Мінводи* (Шеп)).

Більш розмаїту організацію мають складені найменування, серед яких зафіксовано шість прийменниково-іменникових словосполук (6,52 %: *Біля Гулія* (Хрс), *Коло корита* (Рад), *Між ровами* (Прп)) і 33 словосполучення (35,87 %: *Лісове джерело*(Чиж), *Меренцева криниця* (Ізс), *Мінеральне джерело* (Крч)), зокрема поєднання іменника з прикметником (27; 29,35 %: *Велике джерело* (Вас), *Гайове джерело* (Мхл), *Лісова скарбничка* (Слв)), числівником (1; 1,09 %: *Три струмки* (Слв)) або іншим іменником (2; 2,17 %: *Джерело в сосонках* (Мхн), *Джерело здоров'я* (Слв)), а також два складені теоніми (2,17 %: *Пресвятої Богородиці* (Слв), *Святих апостолів Петра і Павла* (Мрт)) і один прагматонім (1,09 %: «*Поляна Подільська*» (Лен)).

Натомість словотвірний спектр фонтікулонімів досить вузький. Традиційно лексико-семантичне словотворення (59; 64,13 %: *Біля берізки* (Пля), *Свята криничка* (Слв), *Цегельня* (Ріп)) представлене синтаксичним типом (36; 39,14 %: *Вовчі джерела* (Тел), *За Івасовою греблею* (Тер), *Поліщукова криничка* (Ргв)), плюралізацією (6; 6,52 %: *Криниці* (Рад), *Кринички* (Дол), *Мінводи* (Шеп)), стягненням (2; 2,17 %: *Пресвятої Богородиці* (Слв), *Святих апостолів Петра і Павла* (Мрт)) і власне семантизацією (15; 16,3 %: *Безодня* (Хрс), *Міщиха* (Срц), *Семенчиха* (Рад)), зокрема онімізацією (9; 9,78 %: *Водограй* (Слв), *Діброва* (Прп), *Проца* (Лен)) і трансонімізацією (6; 6,52 %: *Вушиїха* (Рад), *Жигалиха* (Мхн), «*Поляна Подільська*» (Лен)), а морфологічне (33; 35,87 %: *Дівоче* (Слв), *Касянцева* (Прп), *Святе* (Лот)) – конверсією (20; 21,74 %: *Паламарське* (Бор), *Перцеве* (Бор), *Юхимцеве* (Сшн)) і суфіксацією (13; 14,13 %: *Жолобок* (Лен), *Капличка* (Сах), *Криничка* (Чот)). Використано суфікси -к-а (6; 6,52 %: *Кам'янка* (Прп), *Криничка* (Чот), *Рублянка* (Плс)), -ськ- (3; 3,26 %: *Вітовецьке* (Сшн), *Заставське* (Кам),

Липенське (Лоз)), **-ок** (2; 2,17 %: *Жолобок* (Лен), *Лісок* (Ріп)), **-ин-а** (1; 1,09 %: *Вільшина* (Блт)), **-щин-а** (1; 1,09 %: *Криничовщина* (Блт)).

Більша частина власних назв джерел походить від апелятивів (63; 68,48 %: *Безодня* (Шек), *Заставське* (Кам), *Мінеральне джерело* (Лен)), передусім від географічних термінів (18; 19,57 %: *Кар'єри* (Дер), *Кринички* (Дол), *Лісок* (Ріп)), прикметниково-іменникових словосполучень (17; 18,48 %: *Курячий лапоть* (Шеп), *Мінводи* (Шеп), *Холодна криничка* (Брж)) і власне прикметників (11; 11,96 %: *Дівоче* (Слв), *Панське* (Бзм), *Святе* (Лот)). Малопродуктивними є мікрогідроніми, мотивовані назвами споруд (4; 4,34 %: *Баня* (Ком), *Капличка* (Сах), *Цегельня* (Ріп)), флоролексемами (3; 3,26 %: *Березове* (Слв), *Вільшина* (Блт), *Перцеве* (Бор)), іншими іменниками (3; 3,26 %: *Йодове* (Плж), *Проца* (Лен), *Ринви* (Дол)), дієприкметником (1; 1,09 %: *Рублянка* (Плс)), сполуками іменника з прийменником (3; 3,26 %: *Біля берізки* (Пля), *Коло корита* (Рад), *Між ровами* (Прп)), числівником (1; 1,09 %: *Три струмки* (Слв)) та іншими іменниками (2; 2,17 %: *Джерело в сосонках* (Мхн), *Джерело здоров'я* (Слв)).

Відонімних (16; 17,39 %: *Липенське* (Лоз), *Радюкове* (Плж), *Шитикова* (Шек)) та відапелятивно-відонімних (13; 14,13 %: *За Івасьовою греблею* (Тер), *Лесині джерела* (Слв), *Шадрінова криниця* (Зкж)) номінацій, як бачимо, зафіксовано значно менше.

Серед твірних пропріативів насамперед виділяємо антропоніми (11; 11,96 %: *Вітовецьке* (Сшн), *Семенчиха* (Рад), *Юхимцеве* (Сшн)), зокрема андроніми (4; 4,35 %: *Вушиїха* (Рад), *Жигалиха* (Мхн), *Міщица* (Срц)) і прізвища (7; 7,61 %: *Грицишене* (Сшн), *Калькове* (Брз), *Юхимцеве* (Сшн)); п'ять відантропонімних найменувань – це присвійні прикметники на **-ів** (5,43 %: *Касянцева* (Прп), *Радюкове* (Плж), *Шитикова* (Шек)), а одне – на **-ен** (1,09 %: *Грицишене* (Сшн)). Трапляються також відмікротопонімні (2; 2,17 %: *Липенське* (Лоз), *Святошинське* (Бор)), відтеонімні (2; 2,17 %: *Пресвятої Богородиці* (Слв), *Святих апостолів Петра і Павла* (Мрт)) і відпрагматонімна (1; 1,09 %: «*Поляна Подільська*» (Лен)) власні назви джерел.

Комбіновану семантику має передусім модель «антропонім + географічний термін» (8; 8,7 %: *Даниловеджерело* (Мкт), *Сангушковакриниця* (Слв), *Шлапакова криниця* (Рад)), причому в її складі – присвійні прикметники на **-ів** (7; 7,61 %: *Гайкове джерело* (Мхл), *Меренцева криниця* (Ізс), *Поліщукова криниця* (Ргв)), **-ин** (1; 1,09 %: *Лесині джерела* (Слв)). Рідше трапляються конструкції «прийменник + антропонім (2; 2,17 %: *Біля Гулія* (Хрс), *Біля Паламарчуків* (Пут)), «прийменник + мікротопонім» (2; 2,17 %: *За Івасьовою греблею* (Тер), *На Байках* (Пкщ)) і «географічний термін + (прийменник +) мікротопонім» (1; 1,09 %: *Криничка в Барановому роздолі* (Тиш)).

Як компонент складеного пропріатива і як самостійна твірна лексема активно використовуються географічні терміни **джерело** (16; 17,39 %: *Джерело здоров'я* (Слв), *Мінеральне джерело* (Крч), *Теплі джерела* (Плж)), **криниця** (4; 4,35 %: *Криниці* (Рад), *Меренцева криниця* (Ізс), *Сангушкова криниця* (Слв)), **криничка** (12; 13,04 %: *Кринички* (Прп), *Святакриничка* (Кін), *Холодна криничка* (Брж)).

Серед різновидів простої мотивації (63; 68,48 %: *Вушиїха* (Рад), *Кам'янка* (Прп), *Цілюще* (Врд)) переважають квалітативні (20; 21,74 %: *Йодове* (Плж), *Перцеве* (Бор), *Холодне* (Лот)), сутнісні (13; 14,13 %: *Капличка* (Сах), *Криниці* (Рад), *Криничка* (Прп)), посесивні (12; 13,04 %: *Калькове* (Брз), *Панське* (Плс), *Попове* (Срц)) і локативні (10; 10,87 %: *Біля Паламарчуків* (Пут), *Заставське Кам*, *На Байках* (Пкщ)) відношення. Епізодично ми фіксували асоціативно-першопоселенський (4; 4,35 %: *Жигалиха* (Мхн), *Міщица* (Срц), *Семенчица* (Рад)), ідеологічний (3; 3,26 %: *Пресвятої Богородиці* (Слв), *Святих апостолів Петра і Павла* (Мрт)) і ситуативний (1; 1,09 %: *Курачий лапоть* (Шеп)) мотиваційні типи.

Комбіновану мотивацію (28; 30,43 %: *Вовчі джерела* (Тел), *Лесині джерела* (Слв), *Мінеральне джерело* (Лот)) мають передусім квалітативно-сутнісні (16; 17,39 %: *Велике джерело* (Вас), *Холодна криничка* (Брж), *Цілюще джерело* (Блв)) і посесивно-сутнісні (8; 8,69 %: *Данилове джерело* (Мкт), *Сангушкова криниця* (Слв), *Шлапакова криниця* (Рад)) фонтікулоніми; одиничними прикладами представлені локативно-сутнісні (2; 2,17 %: *Джерело в сосонках* (Мхн), *Криничка в Барановому*

роздолі (Тиш)), локативно-символічна (1; 1,09 %: *Лісова Скарбничка* (Слв)) і сутнісно-символічна (1; 1,09 %: *Джерело здоров'я* (Слв)) номінації.

Пропріатив *Проца* (Лен) (1,09 %) має невідому мотивацію.

Отже, як і більшість мікрогідронімів, власні назви джерел Північної Хмельниччини – це переважно прості або складені структури, утворені синтаксичним способом, шляхом власне семантизації або конверсії, похідні від географічних термінів, прикметників або іменниково-прикметникових словосполучень, із квалітативною або квалітативно-сутнісною мотивацією.

3.1.7 Номінації інших водних об'єктів

Найменування меліоративних систем, частин річок, русел, фонтанів тощо – це прості (9; 75 %: *Вир* (Грц), *Круча* (Грц), «*Устя*» (Уст)), складна (1; 8,33 %: *Водопад* (Гру)) і складені (2; 16,67 %: *Нова річка* (Влш), *Стара річка* (Влш)) номінації. Усі прості структури є іменниковими сингулярними (7; 58,33 %: «*Вілія*» (Із), *Гребелька* (Грц), *Фонтан* (Слв)) або плюральними (2; 16,67 %: *Завитні* (Стк), *Камінці* (Грц)); складна – композитою (1; 8,33 %: *Водопад* (Гру)), а складені – прикметниково-іменниковими словосполученнями (2; 16,67 %: *Нова річка* (Влш), *Стара річка* (Влш)).

Назви утворені переважно лексико-семантичним способом (11; 91,67 %: *Водопад* (Грц), *Коліно* (Грц), *Фонтан* (Слв)), зокрема шляхом власне семантизації (7; 58,33 %: *Вир* (Грц), *Коліно* (Грц), *Круча* (Грц)) – як онімізації (5; 41,66 %: *Водопад* (Грц), *Круча* (Грц), *Фонтан* (Слв)), так і трансонімізації (2; 16,67 %: «*Вілія*» (Ізс), «*Устя*» (Уст)), а також плюралізації (2; 16,67 %: *Завитні* (Стк), *Камінці* (Грц)) та синтаксичним (2; 16,67 %: *Нова річка* (Влш), *Стара річка* (Влш)). Один пропріатив (8,33 %: *Гребелька* (Грц)) виник морфологічним суфіксальним способом – за допомогою афікса -к-а.

За семантикою твірної основи мікрогідроніми поділяємо на дві групи: відапелятивні (10; 83,33 %: *Гребелька* (Грц), *Завитні* (Стк), *Фонтан* (Слв)) та відонімні (2; 16,67 %: «*Вілія*» (Ізс), «*Устя*» (Уст)), мотивовані найменуваннями річок. У першій групі онімів переважають похідні від географічних термінів (8; 66,66 %: *Водопад* (Грц), *Коліно* (Грц), *Круча* (Грц)); також засвідчено дві іменниково-прикметникові номінації (16,67 %: *Нова річка* (Влш), *Стара річка* (Влш)).

Прості мотиваційні типи (10; 83,33 %: *Вир* (Грц), *Гребелька* (Грц), *Круча* (Грц)) – це сутнісні (5; 41,66 %: *Водопад* (Грц), *Круча* (Грц), *Фонтан* (Слв)), квалітативні (3; 25 %): *Завитні* (Стк), *Камінці* (Грц), *Коліно* (Грц)) і локативні (2; 16,67 %: «*Вілія*» (Ізс), «*Устя*» (Уст)) найменування, а комбінований (2; 16,67 %: *Нова річка* (Влш), *Старарічка* (Влш)) – це квалітативно-сутнісні.

Як бачимо, власні назви інших водних об'єктів переважно є простими, утвореними шляхом онімізації географічних термінів, із сутнісною або квалітативною мотивацією.

3.2 Власні назви територій

3.2.1 Квантитативна характеристика

Хороніми як найменування територій – це назви різних об'єктів, досить неоднорідних за своїм характером. До складу мікрохоронімів ми ввели лише ті з них, які за розміром дійсно невеликі: це насамперед сільвоніми (найменування лісових ділянок: лісів, парків, садів, парків, скверів тощо, які мають низку специфічних ознак, тому ми їх аналізуємо окремо), а також інші пропріативи: адміністратоніми (номінації адміністративно-територіальних одиниць: об'єднаних територіальних громад, сільських рад, волостей, районів), трактоніми (найменування урочищ), агрооніми (власні назви полів) і дромоніми (номінації доріг).

Зважаючи на досить високий відсоток заліснення Північної Хмельниччини, ми зафіксували достатньо багато власних назв лісів (284; 62,97 %: *Безуми* (Кон), *Дзигівка* (Стр), *Улашанівський ліс* (Пул)), парків і садів (167; 37,03 %: *Ганнопільський парк* (Гнп), *Панський* (Блч), *Шкільний садок* (Нвч)). Усього ж зареєстровано 451 сільвонім (6,34 % від загальної кількості мікротопонімів регіону: *Березина* (Рмн), *Каліновщина* (Кон), *Теліженецький* (Тел)). Показник динаміки сільвонімів Північної Хмельниччини – 1,0562: на 427 основних форм (94,68 %: *Ліс* (Гут), *Михельська дача* (Мхл), *Славутський міський парк культури і відпочинку ім. Ф. М. Михайлова* (Слв)) припадає 24 варіантні (5,32 %: *Гутянський*

ліс (Гут), Михельський ліс (Мхл), Міський парк, Парк культури та відпочинку ім. Ф. М. Михайлова (Слв)).

Кількість інших мікрохоронімів становить 1 183 (16,63 %: Біля автобусної (Прп), Прилуки (Ізс), Ябериha (Бур)), зокрема майже порівно адміністратонімів (135; 11,41 % від кількості таких мікрономінацій: Поліська сільська рада (Плс), Судилківська волость (Шп), Шепетівський район (Шп)) і дромонімів (134; 11,33 %: Баранівка – Старокостянтинів (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон), Судилківський тракт (Грц), Щуровецька дорога (Клб)) та агроонімів (459; 38,8 %: Гершове (Пля), На корчах (Мхл), Сахалін (Впз)) і трактонімів (455; 38,46 %: Дякова Клушка (Бор), Комахи (Пл), Яресиве (Пл)).

Коефіцієнт динаміки адміністратонімів – 1,0075 (134 основні форми і 1 варіантна: Ізяславська волость – Заславська волость (Із)), агроонімів – 1,011 (454 основні форми і 5 варіантних: Займицько – Займище (Сл), Сосонка – Сосонки (Кур), Теремисько – Теремище (Ств)) і трактонімів – 1,0731 (424 основні форми і 31 варіантна: Гусенька – Гусенці (Шеп), Займище – Займицько (Грц), Рослівщина – Росоловещина, Росоловещі (Шп)). Натомість для найменувань доріг цей показник досить високий – 1,6342 (82 основні форми і 52 варіантні: автодорога Біла Церква – Кременець – На Білу Церкву, На Гриців, На Кременець, На Любар (Сас, Хрб); залізниця Шепетівка – Здолбунів – На Здолбунів, На Шепетівку (Кмк, Кол, Крц, Слв, Стк, Цвх); Широка дорога – Ягідська дорога (Клм)), і це залежить передусім від особливостей цієї групи номінацій, оскільки майже в кожному поселенні встановлена своя система координат стосовно того, куди спрямований шлях.

3.2.2 Назви лісових насаджень

3.2.2.1 Найменування лісів

Структуру дримонімів характеризуємо такими даними: простих конструкцій зафіксовано 182 (64,09 %: Бабики (Мок), Ліс (Дос), Хотенський (Плж)), складних (комполит) – 2 (0,7 %: Верхуліс Мхл), Сіножаття (Грц)), а складених – 100 (35,21 %: Кунівська дача (Із), Михайлівський ліс (Мхв), Червонийстовпчик (Грц)).

Прості номінації мають іменниковий (145; 51,06 %: *Грива* (Пдш), *Заїка* (Пля), *Сенігівщина* (Рил)) сингулярний номінативний (111; 39,09 %: *Ліс* (Таш), *Посадка* (Блв), *Штурка* (Мбл)) і генітивний (1; 0,35 %: *Бемедя* (Сшн)) та плюральний номінативний (31; 10,92 %: *Акації* (Грц), *Гатки* (Мрд), *Лози* (Блг)) і генітивний (2; 0,7 %: *Лабунських* (Млв), *Острівських* (Млв)) типи відмінювання; рідше (37; 13,03 %: *Баранячий* (Рад), *Пильковецький* (Плк), *Попова* (Бор)) трапляються субстантивовані прикметники.

Серед складених номінацій ми зареєстрували дві прийменниково-іменникові словосполучення (0,7 %: *В Копанях* (Плж), *На радгоспі* (Плс)) і 98 словосполучень (34,51 %: *Дзиганська пасіка* (Прп), *Кліментовецький ліс* (Крч), *Третій ліс* (Шек)), основна частина яких – це поєднання географічного терміна з присвійним прикметником (*Бабина гора* (Пут), *Рачків кут* (Бор), *Тимошенків ліс* (Чиж)) або ад'єктом (іменником) (*Підлісецький ліс* (Сах), *Плужнянська дача* (Із), *Чижовецький ліс* (Чиж)).

Відзначаємо досить високу продуктивність дримонімів, утворених і лексико-семантичним (174; 61,27 %: *Вороновичі* (Кон), *Краснийбір* (Слв), *Ягідник* (Сл)), і морфологічним (108; 38,03 %: *Березина* (Рмн), *Стаховщина* (Пля), *Тонкове* (Ком)) способами; не визначено спосіб творення двох пропріальних одиниць (0,7 %: *Штурка* (Мбл), *Яславка* (Грц)).

Основу першої групи становлять синтаксичні утворення (100; 35,21 %: *Великоберезнівський ліс* (Вбр), *Завадська гора* (Пон), *Малі Луки* (Ктл)); значно менше фіксуємо мікротопонімів, які виникли шляхом власне семантизації (40; 14,09 %: *Гай* (Плк), *Долина* (Пил), *Ліс* (Пот)), зокрема онімізації (36; 12,68%: *Багно* (Дер), *Пасіка* (Мок), *Посадка* (Блв)) і трансонімізації (4; 1,41 %: *Заїка* (Пля), *Звіринець* (Грц), *Німеччина* (Млв)), плюралізації (31; 10,91 %: *Пеньки* (Тер), *Соболі* (Мок), *Чащі* (Мок)) та стягнення (3; 1,06 %: *Бемедя* (Сшн), *Лабунських* (Млв), *Острівських* (Млв)).

Диференційною особливістю морфологічного словотворення дримонімів є значна перевага суфіксації (69; 24,3 %: *Джиготина* (Пля), *Липник* (Вар), *Залєвщина* (Пля)), причому використовуються досить різнопланові суфікси:

-щин-а, -чин-а (22; 7,75 %: *Вершиччина* (Кон), *Горловищина* (Бор), *Хоровещина*(Рил)), -ин-а (19; 6,69 %: *Грабина* (Мхн), *Дубина* (Ізс), *Соснина* (Стг)), -ик, -ник (5; 1,76 %: *Вільшаник* (Тпр), *Липник* (Зкж), *Модринник* (Грц)), -ок (5; 1,76 %: *Гайок* (Чрв), *Лісок* (Зав), *Сплавок* (Прп)), -ець (3; 1,06 %: *Клиновець* (Стр), *Кученець* (Бор), *Тростянець* (Грц)), -ищ-е (3; 1,06 %: *Бомбовище* (Грц), *Маковище* (Грц), *Соколище* (Хрл)), -ськ- (3; 1,06 %: *Грубська* (Рмн), *Замличанський* (Плс), *Пиляїсько* (Пил)), -івк-а (2; 0,7 %: *Дзигівка* (Стр), *Лизнівка* (Хмл)), -чак (1; 0,35 %: *Грабчак* (Грц)), -к-а (1; 0,35 %: *Ольшанка* (Ксл)), -о (1; 0,35 %: *Голишево* (Плс)) та інші (4; 1,41 %: *Вапельня* (Грц), *Займичко* (Рмн), *Теребіж* (Глж)).

Як засіб деривації традиційно активно застосовується конверсія (35; 12,33 %: *Білісячий* (Рад), *Монастирський* (Грц), *Старий* (Мдл)), часто субстантивуються присвійні прикметники, особливо на -ів (15; 5,28 %: *Базилів* (Рад), *Бортникове* (Мдл), *Маркова* (Плц)), водночас суфікс -ин майже не побутує (1; 0,35 %: *Маніна* (Хрл)).

Як малопродуктивні кваліфікуємо основоскладання (2; 0,7 %: *Верхуліс* Мхл), *Сіножаття* (Грц)), одне з яких комбінується із суфіксацією; конфіксацію (1; 0,35 %: *Порівець* (Плж)) й усічення (1; 0,35 %: *Січ* (Впр)).

Більшість номінацій лісів походить від апелятивів (148; 52,11 %: *Клиновець* (Стр), *Синиця* (Мхл), *Ягідники* (Сл)), як одиничних (113; 39,79 %: *Грабина* (Мхн), *Пеньки* (Тер), *Ягідна* (Сл)), так і в поєднанні з іншими загальними назвами (35; 12,32 %: *Гостра брама* (Грц), *Мідна гора* (Кмр), *Перший ліс* (Шек)).

Відіменниковими (103; 36,27 %: *Верховина* (Дер), *Дубина* (Мис), *Малинник* (Грц)) є дримоніми, мотивовані географічними термінами (51; 17,96 %: *Горби* (Ком), *Ліс* (Під), *Лука* (Мхн)), найменуваннями споруд (3; 1,06 %: *Вапельня* (Грц), *Гатки* (Мрд), *Пасіка* (Мок)), зоо- (5; 1,76 %: *Медведівщина* (Млв), *Соболі* (Мок), *Соколище* (Хрл)) і флоролексемами (37; 13,03 %: *Березина* (Хвщ), *Дуби* (Пкщ), *Соснини* (Діб)) та словами з іншим значенням (7; 2,46 %: *Грива* (Пдщ), *Зривчатка* (Грц), тобто «вибухівка», *Кубла* (Плж)). Відзначимо високу продуктивність фітофорних і частково зоофорних назв, що пов'язано з характером іменованих об'єктів, тим паче, що компоненти, спільнокореневі з номінаціями рослин (*Грабова*

буда (Клм, Плщ), *Дубова балка* (Грц), *Сосновий Шлях* (Сдм)) та тварин (*Кінське стійло* (Бор), *Лисячі нори* (Грц)), фіксуємо і серед складених пропріативів. Із-поміж географічних термінів підкреслимо домінуючу роль лексеми *ліс(лісок, лісочок)* (80; 28,17 %: *Куразький ліс* (Гнп), *Лісок* (Зав), *Хмелівський ліс* (Мхч)). Частина твірних слів може бути кваліфікована як діалектизми, наприклад: *Ваканець* (Бор) – «Необроблювана запасна земля» [72, I, с. 123], *Запуст* (Вар) – «Густо зарослий ліс, густі молоді зарослі» [72, II, с. 87], *Облоги* (Із), пор. *облога* – «Кожна з похило викладених колод, з яких зроблений жолоб для спуску з гори зрубаних дерев» [72, III, с. 15]; трапляються і росіянізми або суржикові конструкції: *Зривчатка* (Грц), *Ольшанка* (Ксл), *Чащі* (Мок).

Епізодично власні назви лісів мотивуються прикметниками (7; 2,46 %: *Довгий* (Плс), *Очисні* (Грц), *Старий* (Мдл)) і дієсловами (3; 1,06 %: *Січ* (Впр), *Сплавок* (Прп), *Теребіж* (Глк)).

Серед складених номінацій домінує модель «прикметник + іменник» (29; 10,21 %: *Великий ліс* (Блк), *Глибока долина* (Грц), *Лісолоса березова* (Мдл)); малопродуктивними є конструкції «числівник + іменник» (4; 1,41 %: *Другий ліс* (Шек), *41-й квартал* (Клм), *Третій ліс* (Шек)), «іменник + іменник» (1; 0,35 %: *Поляна анемон* (Грц)) і «прийменник + іменник» (1; 0,35 %: *На радгосні* (Плс)).

Із-поміж відонімних похідних (66; 23,24 %: *Завадське* (Пон), *Ковтун* (Мкт), *Титківщина* (Мхч)) ми виокремили три групи дримонімів: відантропонімні (47; 16,56 %: *Бабики* (Мок), *Третьяки* (Хрл), *Шпаруки* (Блт)), відтопонімні (18; 6,33 %: *Вовковецький* (Кін), *Лисичий* (Лис, Пот), *Сенігівщина* (Рил)) і відетнонімний (1; 0,35 %: *Жиди* (Стр)). Антропонімами-мотиваторами є імена (6; 2,12 %: *Адамів* (Рад), *Василева* (Плщ), *Маркова* (Плщ)), прізвища (22; 7,75 %: *Вороновичі* (Кон), *Гончаруки* (Цмв), *Каліновщина* (Кон)) і прізвиська або прізвищеві назви (19; 6,69 %: *Бемедя* (Сшн), *Джиготина* (Пля), *Заїка* (Пля)), а топонімами – ад'єктоніми (9; 3,17 %: *Лабунський* (Кус), *Мирновецький* (Мир), *Чернівський* (Врб)), ойконіми (7; 2,46 %: *Звіринець* (Грц), *Мальованищина* (Млв), *Хоровеччина* (Рил)), гідронім (1; 0,35 %: *Лизнівка* (Хмл)) і хоронім (1; 0,35 %: *Німеччина* (Млв)).

Основними серед відапелятивно-відонімних найменувань (66; 23,24 %: *Брикульський ліс* (Лав), *Городищенський ліс* (Лоз), *Касірова вільшина* (Хрл)) є дві моделі: «ад'єктонім + географічний термін» (43; 15,15 %: *Голицька березина* (Глц), *Лютарська дача* (Із), *Михельський ліс* (Мхл)) і «відантропонімний присвійний прикметник + географічний термін» (18; 6,34 %: *Гойковий ліс* (Млв), *Романові ставки* (Врш), *Янчишин ліс* (Млв)). Одиничними прикладами (по 0,35 %) представлені конструкції «географічний термін + прийменник + мікротопонім» (*Ліс в урочищі Круглик* (Плж)), «географічний термін + антропонім» (*Ліс Касяна* (Сшн)), «відетнонімний прикметник + географічний термін» (*Німецький шлях* (Цмв)), «віддромонімний прикметник + географічний термін» (*Бамівський ліс* (Блв)) і «прийменник + мікротопонім» (*В Копанях* (Плж)).

Семантика твірних основ чотирьох дримонімів (1,41 %: *Гало* (Ств), *Чеморошень* (Доб), *Шпирка* (Мбл) і *Яславка* (Грц)) невідома.

У процесі аналізу мотиваційних відношень, що виникали між власною назвою і денотатом, ми встановили, що кількість онімів із простою мотивацією (182; 64,08 %: *Запуст* (Вар), *Кубла* (Плж), *Побій* (Рвх)) значно перевищує чисельність номінацій із комбінованою (98; 34,51 %: *Крижовабудда* (Клм, Плц), *Малі Луки* (Ктл), *Перемишельський ліс* (Прм)). Крім того, чотири названі вище найменування мають невідому мотивацію.

Як основні кваліфікуємо три різновиди комбінованої мотивації: квалітативно-сутнісні (33; 11,62 %: *Колгоспний ліс* (Плс), *Круглий лісок* (Вмв), *Погорілий ліс* (Млв)), локативно-сутнісні (45; 15,85 %: *Кам'янецький ліс* (Шеп), *Ногачівський ліс* (Ног), *Пузирський ліс* (Пуз)) і посесивно-сутнісні (20; 7,04 %: *Дякові ліси* (Млв), *Романів ліс* (Млв), *Устинівпросек* (Пля)), а також чотири підвиди простої: квалітативні (75; 26,41 %: *Березина* (Мпр), *Соколище* (Хрл), *Ягідна* (Сл)), локативні (20; 7,04 %: *В копанях* (Плж), *Нарадгоспі* (Грц), *Хоровеччина* (Рил)), посесивні (41; 14,44 %: *Адамців* (Кхн), *Голишево* (Плс), *Попівщина* (Грц)) і сутнісні (33; 11,62 %: *Гай* (Плц), *Діброва* (Грц), *Ліс* (Таш)). Як бачимо, вказівка на тип іменованого об'єкта, його місцезнаходження, належність та характерну ознаку домінує під час виникнення назв лісових насаджень.

Епізодично реєструємо асоціативні номінації (11; 3,87 %: *Вороновичі* (Кон), *Гончаруки* (Цмв), *Шпаруки* (Блт)), зокрема асоціативно-родові (8; 2,82 %: *Бабики* (Мок), *Безуми* (Кон), *Третьяки* (Хрл)) та асоціативно-першопоселенські (3; 1,06 %: *Дзигівка* (Стр), *Заїка* (Пля), *Ковтун* (Мкт)), і ситуативні (2; 0,7 %: *Бомбовище* (Грц), *Зривчатка* (Грц)).

На нашу думку, характерними ознаками дримонімів є значна кількість номінацій, утворених від флоро- і зоолексем, а особливо – від географічного терміна *ліс*; висока продуктивність суфіксального способу деривації; активне комбінування географічних термінів із прикметниками, завдяки чому часто виникають квалітативно-сутнісні, локативно-сутнісні і посесивно-сутнісні мотиваційні відношення.

3.2.2.2 Власні назви парків, садів, розсадників

Вказані мікрохороніми переважно не мають етимології, цікавої для дослідників своєю глибиною й оригінальністю.

Більшість номінацій є простими структурами (96; 57,48 %: *«Діброва»* (Пон), *Паничуків* (Плс), *Панський* (Ктл)) з іменниковим (29; 17,36 %: *Дубинка* (Пл), *Парк* (Нет), *Теребіжі* (Із)) номінативним сингулярним (24; 14,37 %: *«Берізка»* (Шеп), *Заказник* (Плж), *Сад* (Ддг)) і плюральним (6; 3,59 %: *Клини* (Плс), *Котелі* (Плс), *«Теребіжі»* (Глк)) та прикметниковим (67; 40,12 %: *Колгоспний* (Блв), *Сільський* (Вар), *Шкільний* (Впз)) типами відмінювання.

Складеними є номінації-словосполучення (66; 39,52 %: *Ганнопільський парк* (Гнп), *Сосновий бір* (Сл), *Шундерова дача* (Сл)), у яких іменник комбінується з прикметником (56; 33,53 %: *Голицька дача* (Глк), *Дубовий гай* (Сл), *Кряжова буда* (Ром)), іншим іменником (1; 0,6 %: *Парк Сангушка* (Слв)) або сполученням двох чи більше слів (9; 5,39 %: *Михельська дача 1* (Мхл), *Парк імені Валі Котика* (Шеп), *Славутський міський парк культури та відпочинку ім. Ф. М. Михайлова* (Слв)).

Усі складні структури (5; 3 %: *Великобerezнянський* (Вбр), *Першотравневий* (Із), *Печиводська* (Печ)) є композитами.

Зафіксовано майже однакову продуктивність двох способів творення пропріативів – лексико-семантичного (89; 53,29 %: «Вишня» (Слв), *Колосівський сад* (Блп), *Полонський парк* (Пол)), зокрема синтаксичного (66; 39,52 %: *ВеликіЛуки* (Пл), *Панський садок* (Нвч), *Урочище Клиновецьке* (Плж)), плюралізації (6; 3,59 %: *Долини* (Плс), *Садки* (Нвч), *Теребіжі* (Із)) і власне семантизації (17; 10,18 %: «*Віра*» (Шеп), *Дорогоща* (Нет), *Пасіка* (Пкщ)): як онімізації (12; 7,18 %: «*Вчитель*» (Шеп), *Дендропарк* (Грц), «*Райдуга*» (Нет)), так і трансонімізації (5; 3 %: «*Вікторія*» (Нет), «*Ліана*» (Нет), *Мальованка* (Пл, Шп)), та морфологічного (78; 46,71 %: *Камчатський* (Сах), *М'якотівський* (Мкт), *Панський* (Мок)), зокрема конверсії (71; 42,52 %: *Колгоспний* (Лют), *Мислятинський* (Мис), *Путринецький* (Рад)) та суфіксації (7; 4,19 %): використано афікси -к- (2; 1,19 %: «*Берізка*» (Шеп), *Дубинка* (Пл)), -ик, -ник (2; 1,2 %: *Липник* (Блк), «*Меблевик*» (Шеп)), -арк-а (1; 0,6 %: *Грабарка* (Брж)), -ець (1; 0,6 %: «*Корчагінець*» (Шеп), -иськ-о (1; 0,6 %: *Займисько* (Пут)).

Відапелятивні власні назви парків, садів і розсадників домінують у систематизації за семантикою твірної основи (100; 59,88 %: *Діброва* (Пон), *Клини* (Плс), *Міський парк* (Слв)). Це, зокрема, номінації, похідні від прикметників (48; 28,73 %: *Колгоспний* (Мхн), *Новий* (Рад), *Шкільний* (Топ)), сполучень іменника з прикметником чи дієприкметником (27; 16,17 %: *Горіле болото* (Млв), *Комсомольський парк* (Шеп), *Новий сад* (Ввк)) та географічних термінів (11; 6,59 %: *Займисько* (Пут), *Парк* (Нет), *Садки* (Нвч)). Епізодично як твірні слова реєструємо флоролексеми (5; 2,99 %: «*Вишня*» (Слв), *Грабарка* (Брж), *Дубинка* (Пл)), іменники з іншими значеннями (4; 2,4 %: «*Віра*» (Шеп), «*Вчитель*» (Шеп), «*Райдуга*» (Нет)), дієслова (2; 1,2 %: *Теребіжі* (Із), «*Теребіжі*» (Глк)), назви споруд (1; 0,6 %: *Пасіка* (Пкщ)), а також багатоконпонентну модель «прикметник + прикметник + іменник» (2; 1,2 %: *Національний природний парк* (Із), *Панський сосновий парк* (Вас)).

Значно менше зафіксовано відонімних номінацій (30; 17,96 %: *Мальованський* (Пл, Шп), *Савицький* (Свч), *Червоноцвітський* (Чцв)), зокрема відантропонімних (5; 2,99 %: «*Ліана*» (Нет), *Останів* (Плс), *Паничуків* (Плс)), відтопонімних (24; 14,37 %: *Купинський* (Куп), *М'якотівський* (Мкт),

Теліженецький (Тел)) і відпоетонімних (1; 0,6 %: «*Корчагінець*» (Шеп)). Як твірні антропоніми кваліфікуємо два імені (1,2 %: «*Вікторія*» (Нет), «*Ліана*» (Нет)) і три присвійні прикметники на **-ів** (2,79 %), похідні від імені (*Останів* (Плс)) і двох прізвищ (*Муликів* (Ктл), *Паничуків* (Плс)). Серед пропріативів, мотивованих топонімами, переважають відад'єктонімні найменування (19; 11,37 %: *Мислятинський* (Мис), *Пильковецький* (Плк). *Сахнівський* (Сах)), також реєструємо дві відойконімні (1,2 %: *Дорогоща* (Нет), «*Мальованка*» (Пл, Шп)), дві відгідронімні (1,2 %: «*Горинь*» (Нет), *Лизнянський* (Шп)) і одну відхоронімну (0,6 %: *Камчатський* (Плк)) назви.

Оснoву відапелятивно-відонімних мікротопонімів (36; 21,56 %: *Вишневецький сад* (Виш), *Судилківські граніти* (Сдк), *УрочищеКлиновецьке* (Плж)) складають дві моделі: «ад'єктонім + географічний термін» (16; 9,57 %: *Вербовецький сад* (Вер), *Михельський заказник* (Мхл), *Плужнянська дача* (Плж)), до якої можна додати конструкцію «відгідронімний прикметник + апелятив» (2; 1,2 %: *Хоморські заплави* (Ліщ), *Хоморські граніти* (Шп)), та «відантропонімний присвійний прикметник на **-і** + географічний термін» (8; 4,79 %: *Богданів гайок* (Пл), *Синикові корчі* (Мхт), *Шундерова дача* (Сл)). Окремими прикладами представлені моделі «прикметник + хоронім» (1; 0,6 %: «*Мале Полісся*» (Ізс)), «географічний термін + прізвище» (1; 0,6 % : *Парк Сангушка* (Слв)), «ад'єктонім + географічний термін + числівник» (2; 1,2 %: *Михельська дача 1* (Мхл), *Михельська дача 2* (Мхл)), «ад'єктонім + прикметник + географічний термін» (2; 1,2 %: *Плужнянський орнітологічний заказник* (Плж), *Шепетівський дендрологічний парк* (Шеп)), «географічний термін + іменник + ім'я + прізвище» (1; 0,6 %: *Парк імені Валі Котика* (Шеп)), «ад'єктонім + іменник + іменник + іменник» (1; 0,6 %: *Шепетівський парк культури та відпочинку* (Шеп)), «ад'єктонім + прикметник + іменник + іменник + іменник + іменник + прізвище» (1; 0,6 %: *Славутський міський парк культури та відпочинку ім. Ф. М. Михайлова* (Слв)), «іменник + іменник + іменник + іменник + прізвище» (1; 0,6 %: *Парк культури та відпочинку ім. Ф. Михайлова* (Слв)).

Із-поміж простих і складених аналізованих власних назв найбільш часто фіксуємо географічні терміни *сад, садок* (22; 13,17 %: *Домбалів садок* (Сах),

Колгоспний сад (Грц), *Чайкунів садок* (Кін) і *парк* (20; 11,98 %: *Білецький парк* (Біл), *Новоселицький парк* (Нвц), *Плужнянський парк* (Плж)).

Твірна основа одного мікротопоніма (0,6 %: *Котелі* (Плс)) невідома.

Традиційно серед власних назв із простою мотивацією переважають квалітативні (53; 31,73 %: *Клини* (Плс), *Липник* (Блк), *Новий* (Рад)) номінації; менш продуктивні локативні (23; 13,77 %: *Великобerezнянський* (Вбр), *Медведівський* (Вмв), *Шекеринецький* (Шек)), сутнісні (10; 5,99 %: *Дендропарк* (Грц), *Заказник* (Плд), *Посадка* (Мдл)) і посесивні (7; 4,19 %: *Паничуків* (Плс), *Панський* (Клт), *Попівський* (Кун)); епізодично фіксуємо символічні (3; 1,8 %: *«Віра»* (Шеп), *Камчатський* (Плк), *«Корчагінець»* (Шеп)), номінальні (3; 1,8 %: *«Вікторія»* (Нет), *«Ліана»* (Нет), *«Райдуга»* (Нет)) та ідеологічні (1; 0,6 %: *Першотравневий* (Із)) пропріальні одиниці.

Загалом кількість найменувань садів, парків і розсадників із простою мотивацією становить 100 (59,88 %: *Праліс* (Нет), *Сад* (Ддг), *Хутірський* (Сл)), зі складеною – 66 (39,52 %: *Адамців гай* (Пл), *Голицька дача* (Глк), *Судилківські граніти* (Сдк)), невідомою – 1 (0,6 %: *Котелі* (Плс)).

Комбінована мотивація представлена квалітативно-сутнісними (22; 13,17 %: *Гнилийріг* (Лют), *Зелений гай* (Нет), *Старий сад* (Ввк)), локативно-сутнісними (19; 11,37 %: *Ганнопільський парк* (Гнп), *Колосівський сад* (Блп), *Сульжинецький сад* (Слж)) і посесивно-сутнісними (13; 7,78 %: *Богданів гайок* (Пл), *Федоровичів садок* (Жол), *Шундерова дача* (Сл)) конструкціями; малопродуктивними є інші як двокомпонентні: ідеологічно-сутнісні (2; 1,2 %: *Комсомольський парк* (Ізс; Шеп)), сутнісно-меморіальні (2; 1,2 %: *Парк імені Валі Котика* (Шеп), *Парк Сангушка* (Слв)), символічно-сутнісні (1; 0,6 %: *«Русалчині поляни»* (Млв)), так і багатоконпонентні: локативно-квалітативно-сутнісні (4; 2,4 %: *Михельська дача 1* (Мхл), *Шепетівський дендрологічний парк* (Шеп), *Шепетівський парк культури і відпочинку* (Шеп)), квалітативно-посесивно-сутнісні (1; 0,6 %: *Панський сосновий парк* (Вас)), сутнісно-квалітативно-меморіальні (1; 0,6 %: *Парк культури та відпочинку ім. Ф. Михайлова* (Слв)) і локативно-квалітативно-

сутнісно-меморіальні (1; 0,6 %: *Шепетівський парк культури та відпочинку ім. Ф. М. Михайлова*) структури.

Зазначимо, що відносно специфічними для цього типу найменувань є такі особливості, як наявність багатокomпонентних словосполучень з комбінованою мотивацією; майже однакова продуктивність двох способів творення пропріативів – лексико-семантичного і морфологічного; домінування відапелятивних номінацій, зокрема похідних від географічних термінів *сад* та *парк*; найвища активність квалітативних мотиваційних відношень.

У зв'язку з відсутністю аналогічних студій ми не маємо змоги порівняти отримані результати з висновками дослідників інших регіонів України.

3.2.3 Власні назви інших територій

3.2.3.1 Найменування адміністративно-територіальних одиниць

Власні назви адміністративно-територіальних одиниць мають найменше відмінностей у структурі, словотворі, семантиці твірних основ і мотивації, що пов'язано з характером іменованих об'єктів, номінації яких мають вказувати на їхні місцезнаходження і тип.

Зокрема, усі 135 пропріативів є складеними конструкціями: дво- (31; 22,96 %: *Новосільська волость* (Із), *Плужненський район* (Із), *Хролинська волость* (Шп)), три- (97; 71,85 %: *Грицівська селищна рада* (Вшк, Грц, Кор, Лот, Мшк, Рож, Сас), *Завадинецька сільська рада* (Діб, Зав, Клт), *Шепетівська міська рада* (Шеп)) і чотирікомпонентними (7; 5,19 %: *Ганнопільська об'єднана територіальна громада* (Вск, Глн, Гнп, Дов, Дос, Кил, Клп, Мск, Нар, Пнр, Пул, Рів, Сос, Хон, Хрт, Шат), *Понінківська об'єднана територіальна громада* (Бур, Злс, Лип, Лод, Лсн, Нвк, Пон), *Судилківська об'єднана територіальна громада* (Ввк, Грц, Нч, Сдк, Срц, Хрл)).

Також усі номінації утворені синтаксичним підвидом лексико-семантичного словотворення (*Бачманівська сільська рада* (Бач), *Полонський район* (Пл), *Чотирбоківська волость* (Шп)).

За семантикою твірної основи адміністратоніми Північної Хмельниччини кваліфікуємо як відапелятивно-відонімні (135; 100 %); це, зокрема, три моделі:

«ад'єктонім + географічний термін» (31; 22,96 %: *Берездівський район* (Сл), *Грицівська волость* (Шп), *Хролинська волость* (Шп)), «ад'єктонім + прикметник + географічний термін» (97; 71,85 %: *Великоправутинська сільська рада* (Впр), *Нетішинська міська рада* (Нет), *Понінківська селищна рада* (Лип, Лод, Лсн, Пон)) і «ад'єктонім + дієприкметник + прикметник + географічний термін» (7; 5,19 %: *Крупецька об'єднана територіальна громада*(Кмр, Кол, Крц, Плн, Стн, Хрц), *Ленковецька об'єднана територіальна громада* (Вер, Врш, Кск, Лен, Мкц, Стб, Чот), *Полонська об'єднана територіальна громада* (Адм, Блд, Брж, Вар, Вбр, Вкл, Ган, Дбг, Кіп, Клс, Ктж, Ктл, Кхн, Люб, Мкл, Нвл, Нвц, Онц, Пол, Прс, Ргв, Рдс, Сяг, Тит, Трщ, Фад, Хрб, Чрв, Чрн, Юрв).

Як географічні терміни засвідчено чотири апелятиви: **волость** (22; 16,3 %: *Городищенська волость* (Шп), *Кривинська волость* (Сл), *Кустовецька волость* (Пл)), **громада** (7; 5,19 %: *Берездівська об'єднана територіальна громада* (Бер, Вес, Впр, Гор, Дкв, Збв, Ксл, Кст, Ман, Мод, Мпр, Мрт, Мух, Мхв, Печ, Під, Плк, Сел, Ств, Трс, Улн, Шаг, Ябл), *Понінківська об'єднана територіальна громада* (Бур, Злс, Лип, Лод, Лсн, Нвк, Пон), *Судилківська сільська об'єднана громада* (Ввк, Грщ, Нч, Сдж, Срц, Хрл)), **рада** (97; 71,85 %: *Грицівська селищна рада* (Грц), *Ізяславська міська рада* (Ізс), *Улашанівська сільська рада* (Вач, Прм, Улш)) і **район** (9; 6,66 %: *Грицівський район* (Шп), *Судилківський район* (Шп), *Шепетівський район* (Шп)).

Мотивація адміністратонімів – комбінована локативно-сутнісна (31; 22,96 %: *Ізяславський район* (Із), *Плужанська волость* (Із), *Шепетівська волость* (Шп)) або локативно-квалітативно-сутнісна (104; 77,04 %: *Клубівська сільська рада* (Вас, Клб, Рвх), *Лютарська сільська рада* (Лют, Мок, Мхл, Нвт), *Сьомаківська сільська рада* (Смк)).

Таким чином, адміністратоніми Північної Хмельниччини, як і решти районів України, – це складені локативно-сутнісні або локативно-квалітативно-сутнісні найменування, утворені синтаксичним способом шляхом поєднання географічного терміна з ад'єктонімом (часто – ще й із квалітативним прикметником).

3.2.3.2 Номінації урочищ

На думку географів, урочище як основна одиниця ландшафту становить собою природний територіальний комплекс, який складається з генетично взаємопов'язаних фацій або груп фацій (підурочищ), утворених у межах частини або цілої мезоформи рельєфу. Як зазначає С. П. Мельничук, на рівнинах кожен яр, балка, схил, долина струмка, улоговина, плоске межиріччя, річкова тераса, заплава або інша форма рельєфу обов'язково буде окремим урочищем [173, с. 40].

За «Словником української мови», *урочище* – «1. Те, що становить природну межу (яр, гора і т. ін.). 2. Ділянка, яка виділяється серед навколишньої місцевості природними ознаками (ліс серед поля, луг, болото серед лісу і т. ін.)» [250, X, с. 483].

Б. В. Смерека, який досліджував сутність поняття *урочище* в актових та фіскальних документах Руського воєводства, зауважує, що «географи називають урочищем таксономічну одиницю нижчого порядку, що характеризується єдністю ландшафту. Мовознавці застосовують цей термін для означення незаселених об'єктів, зазвичай у сільській місцевості, найменування яких прийнято називати мікротопонімами; археологи – для просторової конкретизації знахідок, знову ж таки у сільській місцевості, де немає інших орієнтирів» [253, с. 11]. Автор, проаналізувавши низку документів, дійшов висновку, що сьогодні не існує єдиної, чітко окресленої дефініції. Урочищем називали незаселену територію, яку або могли з часом заселити, або ніколи не використовували для проживання [253, с. 12]. Проте постійно «ідеться про чітко окреслений простір, що перебував у тісному зв'язку з тогочасними мешканцями сіл та (меншою мірою) міст – через повсякденну діяльність останніх (як господарського об'єкта, природного бар'єра між земельними угіддями) та/ або через колективну пам'ять громади завдяки усним переказам про місцевість, що в цій пам'яті відклалися» [253, с. 14].

Отже, урочища – це змінні (динамічні) рельєфні утворення, непостійність яких зумовлена впливом низки зовнішніх факторів (зокрема клімату, людської діяльності, давнього заселення краю, утворення поселень тощо), тому й з'ясувати походження назви того чи іншого об'єкта часто становить значні труднощі.

Усього на досліджуваній території протягом різних історичних періодів як уже зазначалося, було зафіксовано 455 назв урочищ, зокрема 343 назви, які нині зареєстровані на картах та в інших джерелах (75,38 % від їхньої загальної кількості), а інші номінації переважно трапляються у складі інших груп мікротопонімів (найменувань полів, лісів тощо) [197].

Означимо сутність створеного нами терміна для ідентифікації власних назв урочищ – *трактонім* (*тракт*, «від лат. *tractus* – волочіння, низка, протяжність – 1) велика проїзна дорога, шлях...» [268, с. 680] + *онім*, «від грец. *опота*– ім'я» [268, с. 498]), тобто найменування території, певним чином відмінної від інших ділянок навколишньої місцевості, або групи однорідних ділянок природи, відокремленої більш-менш чіткими природними або антропогенними межами.

За структурою усі трактоніми поділяємо на прості (330; 72,53 %: *Кам'янка* (Шп), *Ставок* (Кун), *Хатки Пуз*), складні (12; 2,64 %: *Птахоферма* (Мик), *Сіножать* (Клт), *Смолокурка* (Мхл)) і складені (113; 24,83 %: *Зелена криниця* (Шек), *Маркова гребля* (Шеп), *Швайнова Руда* (Шп)).

Серед простих конструкцій трапляються іменники в називному відмінку однини (207; 45,5 %: *Буда* (Шп), *Драганка* (Грц), *Сорочинщина* (Блт)) і множини (75; 16,48 %: *Завитки* (Стк), *Облоги* (Крц), *Чумани* (Шп)) та родовому відмінку однини (4; 0,88 %: *Громовича* (Мдл), *Тарадайника* (Пл), *Церкви* (Бур)) – усього 286 мікротопонімів (62,86 %: *Замчисько* (Плж), *Рейка* (Кун), *Чагрі* (Онц)), рідше – прикметники (44; 9,67 %: *Горбанева* (Сдж), *Миколова* (Ізс), *Радощівське* (Рад)).

Складні пропріальні одиниці – це композити (11; 2,42 %: *Івано-Пасічне* (Крч), *Салотопка* (Грц), *Сіножаті* (Зав)) і зрощення (1; 0,22 %: *Хвали-Бог* (Пл)).

Складені номінації – це словосполуки типу «іменник + прийменник» (3; 0,66 %: *Біля Макара* (Стг), *За Ємиками* (Улщ), *Під Березиною* (Мхн)) та різні моделі словосполучень (110; 24,18 %: *Бошова долина* (Цвх), *Марковагребля* (Шеп), *Старе Замчисько* (Сдж)).

Шляхом власне семантизації утворено 83 мікротопоніми (18,24 %: *Видумка* (Ізс), *Митник* (Сл), *Штиль* (Онц)): як онімізації (71; 15,6 %: *Вершина* (Крц), *Городище* (Мхн), *Камінь* (Прс)), так і трансонімізації (12; 2,64 %: *Зубівці* (Збв),

Покоцівка (Пкщ), *Ябери́ха* (Бур)). Чільне місце посідає синтаксичний спосіб творення трактонімів (114; 25,05 %: *Березовий гай* (Грц), *Другі сосни* (Кск), *Микитова Береза* (Цвх). На відміну від мікроойконімії, де часто фіксуємо генітивні форми найменувань, серед назв урочищ виявили лише п'ять таких варіантів (1,09 %: *Громовича* (Мдл), *Тарадайника* (Пл), *Трегубої* (Бур)). Натомість плуралізація більш продуктивна (72; 15,82 %: *Берізки* (Кск), *Ділянки* (Ізс), *Кар'єри* (Прп)). Загалом лексико-семантичним способом утворено 274 трактоніми (60,22 %: *Кошара* (Пл), *Партизани* (Рмн), *Старе Замчисько* (Сдк)), а морфологічним – лише 178 (39,12 %: *Калинівка* (Пл), *Росоловещина* (Шп), *Яресиве* (Шп)).

Серед морфологічних дериватів переважають афіксальні (127; 27,91 %: *Кримка* (Прс), *Побоїна* (Ізс), *Прожероби* (Бор)), зокрема суфіксальні (122; 26,81 %: *Козилково* (Нет), *Лужок* (Сл), *Осичник* (Кмк)), префіксальні (4; 0,88 %: *Завпельня* (Грц), *Заруда* (Пл), *Межиліски* (Кун)) і конфіксальні (1; 0,22 %: *Межилісся* (Пл)).

Засвідчено такі мікротопонімні суфікси: **-щин-а** (22; 4,83 %: *Драбівщина* (Доб), *Кадлубівщина* (Кун), *Сорочинщина* (Блт)), **-ин-а** (17; 3,73 %: *Вільшина* (Нет), *Грабина* (Смк), *Дроздовина* (Пол)), **-к-а** (12; 2,64 %: *Гатка* (Чрв), *Пішанка* (Мрт), *Станіславка* (Дер)), **-ок** (12; 2,64 %: *Брідок* (Клб), *Лужок* (Сл), *Сплавок* (Прп)), **-ик** (11; 2,41 %: *Зимник* (Шп), *Круглик* (Плж), *Хмельник* (Ант)), **-ищ-** (10; 2,2 %: *Гурбище* (Куп), *Присища* (Сл), *Русалище* (Пл)), **-о** (10; 2,2 %: *Артемово* (Нвк), *Голяново* (Ізс), *Кукурузово* (Пл)), **-иськ-о** (7; 1,54 %: *Городисько* (Мхн), *Займицько* (Блт), *Замчисько* (Плж)), **-івк-а** (6; 1,32 %: *Березівка* (Хмл), *Жуківка* (Пл), *Климівка* (Ізс)), **-ець** (5; 1,1 %: *Городець* (Бач), *Люварець* (Нвц), *Мовковець* (Блт)), **-иц-** (3; 0,66 %: *Горбовиця* (Прс), *Жидовиця* (Сдк), *Калюжниці* (Брж)) та інші (7; 1,54 %: *Багенце* (Цвх), *Лисява* (Шп), *Цвітошани* (Цвк)).

Конверсію кваліфікуємо як відносно продуктивний різновид морфологічного словотвору (46; 10,11 %: *Горожівське* (Пол), *Довгалево* (Пл), *Широке* (Ктл)), а усічення (2; 0,44 %: *Вивіз* (Ізс), *Пересип* (Нет)), основоскладання (2; 0,44 %: *Івано-пасічне* (Крч), *Салотопка* (Грц)) і зрощення (1; 0,22 %: *Хвали-Бог* (Пл)) – як непродуктивні.

Спосіб творення трьох номінацій (0,66 %: *Обидра* (Бор), *Ушнілле* (Мнк), *Чеморошень* (Мкт)) ми не встановили.

За семантикою твірної основи розмежовуємо відапелятивні (290; 63,73 %: *Замогильно* (Цвх), *Ставище* (Клм), *Шия* (Грц)), відонімні (101; 22,2 %: *Карпусеве* (Шп), *Туриниця* (Шп), *Чумани* (Шп)) та відонімно-відапелятивні (58; 12,75 %: *Бочківський курінь* (Шп), *Омелькова грушечка* (Онц), *Швайнова Руда* (Шп)) власні назви урочищ; крім того, не встановлено етимології шести трактонімів (1,32 %: *Гочулини* (Пол), *Овершик* (Рмн), *Яславка* (Кор)).

Серед відапелятивних дериватів переважають найменування, похідні від географічних термінів (109; 23,95 %: *Береги* (Бач), *Діброва* (Рад), *Лука* (Мхн)); досить продуктивні і номінації, мотивовані флоролексемами (38; 8,35 %: *Березина* (Кун), *Вільшана* (Нет), *Липник* (Блг)), назвами споруд (32; 7,03 %: *Вітраки* (Кус), *Лазарет* (Ізс), *Церкви* (Пл)), іншими іменниками-апелятивами (16; 3,52 %: *Вигода* (Блп), *Видумка* (Ізс), *Рейка* (Кун)), прикметниками (21; 4,61 %: *Високе* (Мнк), *Круглик* (Плж), *Широке* (Ктл)), дієсловами (11; 2,42 %: *Вивіз* (Ізс), *Пересит* (Нет), *Січ* (Хвщ)) та зоолексемами (5; 1,1 %: *Сич* (Сл), *Соколище* (Куп), *Чайка* (Виш)).

Натомість складені відапелятивні конструкції менш поширені. Це насамперед модель «прикметник + іменник» (47; 10,33 %: *Вороняче гніздо* (Шп), *Зелена корчма* (Пл), *Короткі поля* (Блп)), де переважно з географічним терміном або назвою споруди поєднується ад'єктив (46; 10,11 %: *Велика Могила* (Мнк), *Глибокий луг* (Бор), *Старомайданська дача* (Шп)); крім того, фіксуємо один дієприкметник (0,22 %: *Горожений Дуб* (Цвх)). Епізодично трапляються моделі «числівник + іменник» (8; 1,76 %: *Другий обрив* (Ізс), *Третій Укіп* (Кск), *Три корчми* (Пл)), «іменник + іменник» (1; 0,22 %: *Долина смерті* (Врб)), «іменник + прийменник + іменник» (1; 0,22 %: *Лози за річкою* (Впз)), «іменник + дієслово» (1; 0,22 %: *Салотопка* (Грц)).

Із-поміж номінацій урочищ, утворених від власних назв, виокремлюємо дві основні підгрупи: відантропонімні (85; 18,68 %: *Голяново* (Ізс), *Довгальова* (Нет), *Оверкове* (Крч)) та відтопонімні (12; 2,64 %: *Дружне* (Пол), *Купинщина* (Куп), *Роговищина* (Пля)) деривати.

Домінування антропонімонімацій можна пояснити тим, що дрібні географічні об'єкти переважно пов'язані з власними особовими назвами, які іменують власників певних земельних ділянок або інших людей, якоюсь мірою до них причетних. Важко розрізнити твірні прізвищеві назви (по суті – прізвиська), яких ми зафіксували 53 (11,64 %: *Горбанева* (Сдж), *Кадлубівщина* (Кун), *Козелки* (Нет)), та прізвища (13; 2,86 %: *Гнадюки* (Ктж), *Довгалева* (Пл), *Падунове* (Ктж)); натомість більш легко розмежовуємо похідні від імен (14; 3,08 %: *Климівка* (Ізс), *Миколова* (Ізс), *Степанове* (Нет)) та андронімів (5; 1,1 %: *Прохориха* (Стк), *Лукаса* (Пл), *Якубиха* (Ром)).

Відтопонімні деривати – це похідні від власних назв річок (5; 1,1 %: *Гусоцьке* (Шеп), *Понора* (Пнр), *Чоломин* (Лис)), поселень (5; 1,1 %: *Зубівці* (Збв), *Купинщина* (Куп), *Покощівка* (Пкщ)) і регіону (2; 0,44 %: *Кримка* (Прс), *Кримки* (Цвх)). Зазначимо, що два відойконімні утворення функціонують як катойконім (*Цвітошани* (Цвх)) та ад'єктонім (*Радощівське* (Блт)), а відхоронімні похідні можуть бути насправді відантропонімними, оскільки «кримками» називали перевізників кримської солі [250, IV, с. 347].

Три трактоніми мотивовані етнонімами (0,66 %: *Жидівка* (Сшн), *Жидовиця* (Сдж), *Польське* (Блт)), а один – еклезіонімом (0,22 %: *Георгієвської Церкви* (Пл)).

Комбінована семантика твірних основ характерна для власних найменувань дрібних географічних об'єктів, утворених шляхом сполучення географічного терміна із присвійним відантропонімним прикметником (37; 8,13 %: *Гнатів став* (Ріп), *Марусова долина* (Цвх), *Маханів Ріг* (Цвх)) або ад'єктонімом (11; 2,42 %: *Мухарівський Лісок* (Мух), *Печиводський Лісок* (Печ), *Піддубецький Запуст* (Під)). Компоненти таких назв поєднуються як у прямому (*Майстрів хутір* (Сл), *Піддубецький Запуст* Під), *Печиводська пасіка* (Печ)), так і зворотному порядку (*Березина Медведівська* (Сшн), *Буда Бачманівська* (Бач), *Горка Березинська* (Брз)), що характерно насамперед для ойконімних систем.

Інші моделі малопродуктивні, як-от: «антропонім + географічний термін» (3; 0,66 %: *Івано-пасічне* (Крч), *Лесика Стойло* (Пл), *Пасіка Хичевського* (Лис)), «мікротопонім + числівник» (3; 0,66 %: *Вербівці 1* (Шп), *Вербівці 2* (Шп), *Вербівці 3*

(Шп)), «прийменник + антропонім» (2; 0,44 %: *Біля Макара* (Стг), *За Ємиками*(Улш)), «прийменник + мікротопонім» (1; 0,22 %: *Під Березиною* (Мхн)), «дієслово + теонім» (1; 0,22 %: *Хвали-Бог* (Пл)).

Серед атрибутивних компонентів переважають присвійні прикметники із суфіксами **-ів** (45: *Василева гребля* (Шеп), *Гнатів став* (Ріп), *Микитова Береза* (Цвх)), рідко – **-ин** (5; *Микитин ліс* (Шп), *Оленчина* (Кус), *Северина пасіка* (Рад)) тощо (4: *Вороняче гніздо* (Шеп), *Овече займище* (Пут), *Федишена* (Пл)), а з-поміж субстантивів – географічні терміни, які вказують на відмінні від довкілля об'єкти, наприклад: **гай, гайок** (6: *Березовий гай* (Грц), *Гай* (Шп), *Гайок* (Лют), **долина** (13: *Вовкова долина* (Врб), *Голомадівська долина* (Сшн), *Сонячна долина* (Клт)), **займище, займище** (6: *Адамове займище* (Рад), *Займище* (Блт), *Займище* (Грц)), **луг, лука** (10: *Луг* (Із), *Лужок* (Сл), *Лука* (Бач)). Загалом же субстантиви презентують інформацію про особливості ґрунтового покриву (*Глиниська* (Топ), *Кам'янище* (Грц), *Піщанка* (Мрт)), характер навколишнього рельєфу (*Вершина* (Крц), *Провалля* (Кін), *Яр* (Мик)), типи лісових масивів (*Гайок* (Мхл), *Чагарі* (Кус), *Чаща* (Мок)) та їхні різновиди залежно від насаджень (*Грабина* (Смк), *Липник* (Блг), *Терняки* (Сшн)), гідрографічні особливості (*Бірюк* (Крб), *Поплави* (Врш), *Ставок* (Кун)); крім того, знаходимо терміни на позначення різних приміщень, у яких щось виготовляли або зберігали (*Дігтярня* (Крч), *Кошарки* (Сив), *Лабазы* (Ізс)), та ділянок землі, які мають якісь особливості або певним чином вироблені (*Вивіз* (Ізс)), *Волока* (Глк), пор.*волока* – «ділянка землі 16,8 га» [250, 1, с. 729], *Круглик* (Цвх), пор. *круг* – «ділянка поля» [72, II, с. 302]).

Певна кількість найменувань, імовірно, залишилася з часів радянської влади (*Лазарет* (Ізс), *Полігон* (Ізс), *Партизани* (Рмн)).

Отже, у структурі трактонімів переважають найменування, в основі яких лежать різноманітні географічні терміни, що переходили в розряд мікротопонімів шляхом онімізації, плюралізації, афіксації, конверсії.

Мотиваційна структура трактонімів представлена простими (351; 77,14 %: *Береги* (Бач), *Погоріла* (Слв), *Стаховщина* (Куп)) і комбінованими (95; 20,88 %: *Велика могила* (Мнк), *Короткі поля* (Блп), *Чмаракові Хутори* (Онц)) мотиваційними

типами; досить вагомою (9; 1,98 %: *Гочулини* (Пол), *Лонка* (Ізс), *Помірки* (Двр)) є і частка мікротопонімів із невідомою мотивацією.

Характер іменованих об'єктів зумовив домінування квалітативних (134; 29,45 %: *Горбовиця* (Прс), *Круглик* (Нвс), *Польське* (Блт)), сутнісних (76; 16,7 %: *Кар'єри* (Прп), *Кладовище* (Схж), *Фабрика* (Блт)) і посесивних (61; 13,41 %: *Горбанева* (Сдк), *Карпівщина* (Пол), *Рибаків* (Пл)) номінацій, а також відносно високу продуктивність асоціативних (37; 8,13 %: *Берки* (Кун), *Клубачі* (Врш), *Котельці* (Мкт)), зокрема асоціативно-першопоселенських (20; 4,4 %: *Климівка* (Ізс), *Прохориха* (Стк), *Станіславка* (Дер)) і асоціативно-родових (17; 3,73 %: *Гнадюки* (Ктж), *Кубці* (Нет), *Швейки* (Стр)), локативних (25; 5,49 %: *Залучино* (Впз), *Межиліски* (Куп), *Радощівське* (Рад)) та ситуативних (14; 3,08 %: *Гармати* (Пол), *Комахи* (Пл), *Русалище* (Пл)) конструкцій. Символічне забарвлення, на нашу думку, конотують чотири мікротопоніми (0,88 %: *Долина смерті* (Врб), *Салотопка* (Грц), *Чортова безодня* (Бкр)).

Складені номінації мають комбіновану мотивацію, зокрема посесивно-сутнісну (46; 10,11 %: *Банцарова Нива* (Сяг), *Кислиців сад* (Бор), *Маньова гора* (Стг)) і квалітативно-сутнісну (38; 8,35 %: *Заповіднеурочище* (Рад), *Зелена Криниця* (Шек), *Стара мазярня* (Дол)), рідко – локативно-сутнісну (7; 1,54 %: *Мухарівський Лісок* (Мух), *Перемисьельська хата* (Прм), *Печиводська пасіка* (Печ)) і локативно-квалітативну (4; 0,88 %: *Березина Медведівська* (Сшн), *Горка Березинська* (Брз), *Горка Полонська* (Пол)).

Як бачимо, прості найменування урочищ характеризуються різноманітною словотвірною будовою (наявні як онімізовані терміни, так і різні афіксальні утворення). Складні номінації здебільшого репрезентовані або наявними двоосновними термінами, або новотворами зі з'єднувальним голосним **-о-**. Структура складених назв часто відповідає моделі «прикметник + іменник». Переважають квалітативні, сутнісні і посесивні трактоніми.

3.2.3.3 Назви полів

Серед агроонімів найбільше фіксуємо простих найменувань (267; 58,17 %: *Амфора* (Ввк), *Нивки* (Хрл), *Озерна* (Лав)); менше – складених (175; 38,13 %: *Дубова посадка* (Лот), *На конюшині* (Грц), *Тихонівське поле* (Лен)), а складні трапляються ще рідше – 17 (3,7 %: *Владімірове* (Лоз), *Новоселищні* (Вар), *Сіножаті* (Мхл)).

Прості агрооніми репрезентовані як іменниками в називному відмінку однини (144; 31,37 %: *Ковбань* (Жил), *Попівщина* (Лен), *Фонд* (Зав)) і множини (55; 11,99 %: *Ночви* (Вбр), *Поляни* (Жол), *Шнури* (Лав)), так і субстантивованими прикметниками теж у називному відмінку однини (65; 14,16 %: *Байлове* (Лоз), *Сидорова* (Вбр), *Шолудецьке* (Мкл)) і множини (3; 0,65 %: *Богатирські* (Прс), *Осушені* (Мрд), *Поміришні* (Блп)).

Складні назви представлені здебільшого двоосновними дериватами зі з'єднувальним голосним -о- (*Водомий* (Вшк), *Салотопка* (Грц), *Сіножаття* (Грц)), а всього серед таких пропріативів ми зареєстрували п'ятнадцять композитів (3,27 %: *Аеродром* (Мис), *Криволуцьке* (Сшн), *Сортодільниця* (Блг)) і дві аббревіатури (0,43 %: *Комсомольське* (Мдл), *Радгосп* (Топ)).

Із-поміж складених конструкцій виокремлюємо назви-словосполучки (111; 24,18 %: *Біля табору* (Лоз), *За Альошою* (Хут), *Під сошею* (Сах)), переважно двокомпонентні; лише десять таких номінацій мають у своєму складі третій, атрибутивний, елемент: *Біля Золотої верби* (Стр), *В Глибокій долині* (Діб), *За Бойковим кутком* (Тар). Зазначимо, що саме для агроонімів однією з найбільш характерних є форма словосполук.

Натомість назв-словосполучень ми виявили менше (64; 13,95 %: *Велике селисько* (Вмв), *Клин два* (Прп), *Нова земля* (Ктл)), і це моделі «прикметник + іменник» (55; 11,99 %: *Лисячі нори* (Бор), *Марусине поле* (Схж), *Штирлів клинок* (Лен)), «іменник + (прийменник) + іменник» (5; 1,09 %: *Клин між Рудами* (Рад), *Поле А. Леха* (Ліщ), *Поле в Стінках* (Рад)) та «іменник + числівник» (4; 0,87 %: *Друга низовина* (Вмв), *Клин один* (Прп), *Клин три* (Прп)).

Одним із найпоширеніших способів деривації агроонімів є лексико-семантичний (325; 70,81 %: *Базар* (Ліщ), *Клин* (Ріп), *Садок* (Хрс)). Усі складені найменування утворені синтаксичним способом (175; 38,13 %: *Великий луг* (Рад), *До башині* (Мдл), *Панські городи* (Пля)). Шляхом власне семантизації виникли 94 агрооніми (20,48 %: *Діброва* (Онш), *Могила* (Крг), *Чайка* (Лав)), і це переважно онімізація апелювативів (80; 17,43 %: *Безодня* (Жил), *Кут* (Ябл), *Цілина* (Лот)), рідше – трансонімізація (14; 3,05 %: *Барнацька* (Кус), *Галас* (Кус), *Сверблячка* (Вбр)). Генітивні форми найменувань серед агроонімів становлять незначну частку (3; 0,66 %: *Випаса* (Тпр), *Гартея* (Двр), *Ковзала* (Бор)).

На думку Олексія та Ольги Складенків, «функційне навантаження флексій множини в ономастиці змінюється у зв'язку з тим, що оніми, на відміну від загальних, не змінюються в числі» [243, с. 183]. Семантична одиничність виражається через множину в 53 назвах (11,54 %: *Бальки* (Плщ), *Гребельки* (Сдк), *Сокирки* (Сдк)): плуралізувалися географічні терміни і назви споруд (48; 10,46 %: *Десятини* (Онш), *Нивки* (Мрт), *Фазенди* (Лоз)) та антропоніми (5; 1,09 %: *Баранці* (Лав), *Білики* (Щрц), *Клубачі* (Вмв)).

Морфологічним способом утворено 131 мікротопонім (28,54 %: *Каленищина* (Жол), *Теребисько* (Ств), *Шолудецьке* (Мкл)), і найбільшу кількість серед морфологічних дериватів складають назви-конверсиви (70; 15,25 %: *Воронюкове* (Вер), *Москвитянівське* (Грц), *Хвилинське* (Сдл)).

У структурі морфологічної деривації на другому місці – афіксальний різновид (56; 12,2 %: *Зеліщина* (Плж), *Корчунок* (Ант), *Максимівка* (Бзм)), зокрема суфіксація (54; 11,76 %: *Займисько* (Сл), *Кадубівщина* (Зкн), *Маєвщина* (Дер)).

Із-поміж суфіксів переважає *-щин-а / (-чин-а)* (25; 5,44 %: *Буримщина* (Лав), *Попівщина* (Лен), *Пузиріччина* (Лав)). П. І. Білоусенко підкреслює, що згаданий формант є збірним, тому «панівна більшість із цих утворень позначає не один лан (хоча трапляються й такі випадки), а сукупність земель, якими хтось володіє, радше – поля, сіножаті, луки, ріки, потоки, озера, ставки, гаї, ловища, млини і т. ін.» [22, с. 56]. «Цей формант утворився внаслідок перерозкладу прикметникового суфікса *-ськ-* та іменникового *-ин (а)* на означення місця

(nominaloci)» [200, с. 233]. Тому наступними за кількістю є агрооніми із суфіксом **-ицьк-** (8; 1,74 %: *Займицько* (Вмв), *Пісисько* (Блч), *Ставицько* (Пут)). Інші суфікси малопродуктивні: **-ок** (6; 1,31 %: *Ворочок* (Мдл), *Кальок* (Срц), *Корчунок* (Грц)); **-іvk-а** (5; 1,09 %: *Гнатівка* (Шек), *Перегонівка* (Рад), *Скарбівка* (Тпр)), **-ик** (3; 0,65 %: *Бутик* (Мрт), *Сокільник* (Діб), *Хмельник* (Ант)), **-инц-і (-енц-і)**, (2; 0,44 %: *Вражинці* (Сдк), *Разенці* (Срц)), **-ечк-а** (1; 0,22 %: *Грушечка* (Грц)), **-л-о** (1; 0,22 %: *Топило* (Ктл)), **-о** (1; 0,22 %: *Наталино* (Пол)), **-янк-а** (1; 0,22 %: *Рублянка* (Вшк)), **-ярк-а** (1; 0,22 %: *Мазярка* (Рмн)).

Також зафіксовано два префіксальні деривати (0,44 %: *Залис* (Стг), *Підлози* (Вмв)), три – безафіксні (0,65 %: *Ковбань* (Жил), пор. *ковбаня* – «котловина або глибока яма, заповнена водою; яма в річці, морі» [72, II, с. 260]; *Перетока* (Вбр), *Розділ* (Вшк)), та два, утворені шляхом основоскладання із суфіксацією (0,44 %: *Салотопка* (Грц; Свц)).

Лише гіпотетично можна визначити словотвірну будову трьох агроонімів (0,65 %: *Комдязик* (Доб), *Святоха* (Бор), *Шалабанка* (Грц)), оскільки невідома мотивація найменування.

За семантикою твірної основи агрооніми Північної Хмельниччини можна згрупувати так: відапелятивні – 271 (59,04 %: *Березина* (Ліщ), *Залис* (Стг), *Поле* (Врд)), відонімні – 101 (22,01 %: *Грещучка* (Шек), *Сепкова* (Кус), *Теребіж* (Глк)), відапелятивно-відонімні – 84 (18,3 %: *Зосенове займицько* (Лен), *Кунева руда* (Рад), *Хоняківське поле* (Хон)), невідомої семантики – 3 (0,65 %: *Комдязик* (Доб), *Поміришні* (Блп), *Шалабанка* (Грц)).

Очевидним є той факт, що більш ніж половину найменувань полів становлять оніми, мотивовані різними групами апелятивної лексики, зокрема іменниками (220; 47,93 %: *Посьолок*(Лав), *Фазенди* (Лоз), *Хутір* (Свц)), насамперед одиничними (159; 34,64 %: *Кручі* (Вбр), *Ланок* (Онц), *Сіножаті* (Вар)), такими як просторові поняття (72; 15,68 %: *Десятинна* (Онш), *Посьолок* (Вшк), *Цілина* (Лот)), назви споруд (24; 5,23 %: *Бунькер* (Топ), *Криниці* (Кам), *Стадіон* (Двр)), флоро- (19; 4,14 %: *Дубки* (Впз), *Липки* (Плж), *Черемшина* (Доб)) і зоолексеми (4; 0,87 %: *Сокільник* (Діб),

Чайка (Влш), *Чайка* (Лав)) та інші субстантиви (40; 8,72 %: *Пістолет* (Рад), *Чобіт* (Збр), *Яйце* (Хрс)).

Із прийменниками поєднуються аналогічні групи іменників (61; 13,29 %: *Білягрушечки* (Вкл), *За млином* (Плс), *За посадкою* (Лав)), як-от: географічні терміни (22; 4,8 %: *Біля парку* (Тер), *За садком* (Схж), *Між ровами* (Кам)), номінації споруд (23; 5,01 %: *Біля автобусної* (Прп), *Біля вежі* (Хрч), *За капличкою* (Блч)), флоролексеми (8; 1,74 %: *Біля берестів* (Шев), *Біля грушки* (Жил), *Біля дуба* (Хут)), інші одиничні субстантиви (5; 1,09 %: *Біля баби* (Блп), *Біля вішалника* (Жил), *В линусі* (Блп)) та словосполучення (3; 0,66 %: *Біля золотої верби* (Стр), *Біля трьох стовпів* (Плс), *За польовим станом* (Блп)).

Висока продуктивність указаних конструкцій пов'язана з тим, що в мікротопонімії «часто вказується не якась ознака об'єкта, а прямо називається сам об'єкт» [177, с. 9]; крім того, складники мікротопонімії краю – назви полів, лісів, урочищ, доріг, струмків тощо – іменуються шляхом перенесення якоїсь одиничної ознаки, що виокремлює денотат із-поміж інших [191, с. 236].

Відприкметникові похідні (20; 4,35 %: *Богатирські* (Прс); *Комсомольське* (Мдл), *Озерна* (Лав)) значно переважають подібні до них віддієприкметникові (1; 0,22 %: *Осушені* (Мрд)).

Імовірно, події Другої світової війни відбито в назві *Тридцятьчотвірка* (Прп), і таку номінацію ми кваліфікуємо як відчислівникове утворення.

Іменники-апелятиви стають складниками і словосполучень (28; 6,1 % : *Дубова посадка* (Лот), *Лісовий марцін* (Ввч), *Панські городи* (Пля)). Підставою для виникнення складених конструкцій є часто фіксоване явище повтору тієї самої лексеми (переважно географічного терміна) в процесі номінації, причому не лише, наприклад, у районі, а й у межах одного поселення, що і стимулює появу двослівних (іноді й більше) назв-словосполучень із диференційним компонентом. Тобто, «щоб докладніше вказати на місце знаходження менш відомого об'єкта та охарактеризувати його, жителі населених пунктів утворюють двослівні й багатослівні найменування» [200, с. 232]. Як свідчать дослідження мікротопоніміконів інших регіонів (О. Б. Лужецької, Ю. В. Осінчука, О. І. Проць),

найчастіше функцію ідентифікатора виконують прикметники (21; 4,59 %: *Велике селисько* (Вмв), *Глибока долина* (Сдж), *Кругле поле* (Плщ)); рідше трапляються числівники (5; 1,1%): як кількісні (*Клин один* (Прп), *Клин два* (Прп), *Клин три* (Прп)), так і порядкові (*Друга низовина* (Вмв), *Перша низовина* (Вмв)), а також дієприкметники (2; 0,45 %: *Згорана машина* (Смр), *Лятахата* (Срц)).

Композита *Салотопка* (Грц; Свц) мотивована іменниково-дієслівним словосполученням (2; 0,44 %).

Серед відонімних найменувань полів переважають відантропонімні (67; 14,6 %: *Владімірове* (Лоз), *Зубкове* (Рад), *Миринова* (Врб)) і відтопонімні (28; 6,1%: *Васьковецьке* (Клб), *Москвитянівське* (Грц), *Сошненське* (Сшн)).

Традиційно в основі назви поля лежить антропонім, який вказує здебільшого на його власника (колишнього або й теперішнього), а твірною лексевою є ім'я (9; 1,96 %: *Гнатівка* (Шек), *Романове* (Мдл), *Сашкове* (Рмн)), прізвище (20; 4,36 %: *Білики* (Щрц), *Франчукове* (Жол), *Якимчукове* (Мкл)), андронім (5; 1,09 %: *Грещучка* (Шек), *Жигалиха* (Мхн), *Паламариха* (Бор)) або прізвисько чи прізвищева назва (33; 7,19 %: *Борщева* (Плщ), *Домінькове* (Вар), *Сайорщина* (Вар)). Зауважимо, що значна частина похідних утворень від імен, прізвищ чи прізвиस्क засвідчена у вигляді присвійних прикметників на **-ів** (24; 5,23 %: *Арсеньове* (Блг), *Онопрієве* (Вкл), *Ткачукова* (Плж)).

Потреба в локалізації денотата агрооніма спричинила відносну продуктивність відтопонімних утворень, мотивованих ойконімами (22; 4,79 %: *Лабунщина* (Вкл), *Медведівщина* (Нвч), *Романівка* (Рмн)), із яких вісім ад'єктонімів (*Новоселицькі* (Вар), *Онишківське* (Грц), *Ташенське* (Рад)), а також гідронімами (5; 1,09 %: *Грбарка* (Рад), *Лизенщина* (Врб), *Хвоста* (Мрт)) або іншими власними географічними назвами, але вже без локативної семантики (1; 0,22 %: *Сахалін* (Впз)).

Відетнонімні номінації (5; 1,09 %) – це топонімізовані етноніми (2; 0,44 %: *Жидівка* (Сшн); *Немки* (Вбр)) або субстантивовані відетнонімні прикметники (3; 0,65 %: *Жидівське* (Ліщ), *Жидівське* (Пкщ), *Німецьке* (Мдл)).

Відергонімним утворенням (1; 0,22 %) вважаємо назву поля *Сварогівське* (Слж) , пор. корпорацію «Сварог Вест Груп» у с. Лотівка Шепетівського району.

Основними різновидами відапелятивно-відонімних номінацій є три моделі: «прийменник + топонім» (36; 7,84 %: *Біля Кам'яного* (Двр), *За Руткою* (Мок), *Під Шлях* (Ліщ)), «прийменник + антропонім» (16; 3,49 %: *Біля Добжанського* (Ант), *За Варкою* (Зкж), *За Таціком* (Блп)) і «онім (відонімний прикметник) + апелятив» (32; 6,97 %: *Букетів рів* (Прп), *Йосипцівський ґрунт* (Ств), *Кучманівський клин* (Тер)).

Більш детальну увагу спочатку звернемо на прийменникові оніми-орієнтири, які є повноцінними власними назвами, оскільки виділяють, ідентифікують та іменують невеликий географічний об'єкт – поля, пасовища, сінокоси, ліси. Із часом відбувається онімізація таких номінацій. «Вони виникли внаслідок опущення (еліпсису) опорного компонента у складеному мікротопонімі, вираженому сполученням іменника з іменником» [223, с. 12], причому «прийменникова назва не тільки локалізує об'єкт по відношенню до іншого об'єкта, але й одночасно локалізує його і по відношенню до місця найменування та місця виникнення назв» [200, с. 232].

Із прийменником поєднуються імена (5; 1,09 %: *Біля Данила* (Шев), *За Альошою* (Хут), *За Харитиною* (Хрс)), прізвища (5; 1,09 %: *Біля Криницького* (Ант), *За Бойком* (Впз), *За Віхруком* (Топ)), прізвиськові номінації (5; 1,09 %: *За Нюньками* (Вмв), *За Феником* (Хут), *За Чепельом* (Жил)) та андроніми (1; 0,22 %: *За Давидихою* (Прп)) як різновиди власних особових найменувань та підгрупи топонімів: гідроніми (4; 0,87 %: *Біля Ревухи* (Вас), *За Рудою* (Крп), *Під Забарою* (Влщ)), ойконіми (3; 0,65 %: *Під Білогородкою* (Схж), *Під Великою Медведівкою* (Ммв), *На Каховці* (Блп)) та мікротопоніми (29; 6,32 %: *Біля Кринички* (Мхн), *За Бойковим кутком* (Тар), *На Мочарах* (Хрс)) – одиничні (21; 4,57 %: *Біля Побою* (Вас), *За Березиною* (Тер), *На Соколовиці* (Клт)) і складені іменниково-іменникові (2; 0,44 %: *Клин між Рудами* (Рад), *Поле в Стінках* (Рад)) та прикметниково-іменникові (6; 1,31 %: *В Глибокій долині* (Діб), *За Високою греблею* (Блп), *Під Високим горбом* (Діб)).

У складі відапелятивних і відапелятивно-відонімних конструкцій високочастотними є прийменники **за** (+ іменник в орудному відмінку): *За Борохом* (Впз), *За Валком* (Мхн), *За ставком* (Тер)) і **біля** (+ іменник у родовому відмінку): *Біля берестів* (Шев), *Біля парку* (Тер), *Біля чанів* (Рад)); середньочастотними – прийменники **під** (+ іменник в орудному відмінку): *Під Болкунами* (Ммд), *Під Голишевом* (Кдт), *Підсошею* (Сах)), **на** (+ іменник у місцевому відмінку): *На корчах* (Мхл), *На Острові* (Смр), *На частях* (Зкж)) і **в** (**у**) (+ іменник у місцевому відмінку): *В линусі* (Блп), *В Ревусі* (Діб), *У Чащі* (Лют)); низькочастотними – прийменники **між** (+ іменник в орудному відмінку): *Між дорогами* (Вмв), *Між ровами* (Кам)), **коло** (+ іменник у родовому відмінку): *Коло башині* (Кус), *Коло дуба* (Кус)) і **до** (+ іменник у родовому відмінку): *До башині* (Мдл)).

Як бачимо, у структурі таких агроонімів-орієнтирів переважають просторові синонімічні прийменники загальної дистантної локалізації (*за, біля, коло, на, під*) та локалізації між просторовими орієнтирами (*між*). Усі схарактеризовані назви утворилися внаслідок поєднання прийменників як із онімною групою лексики (антропонімами і топонімами), так і з апелятивами (географічними термінами, назвами господарських будівель, флоролексемами тощо) [191, с. 237]. На думку Ю. В. Осінчука, «функціональною особливістю цих мікротопонімів є те, що здебільшого вони виступають в тринарних опозиціях у межах одного населеного пункту ... і дають найбільше інформації про місцезнаходження іменованого мікрооб'єкта» [200, с. 233].

Третій тип агроонімів із комбінованою семантикою твірної основи представлений поєднанням апелятива (передусім географічного терміна або найменування споруди) з: 1) відантропонімним прикметником (22; 4,79 %: *Балієві гори* (Блк), *Перцеве займисько* (Лен), *Сенова криниця* (Рад)), зокрема відіменним (7; 1,53 %: *Каземірові грядки* (Кам), *Каленицькі горбки* (Вмв), *Тихонівське поле* (Лен)), відпрізвищним (3; 0,65 %: *Ковалів кут* (Сдж), *Мельникові штани* (Кхн), *Шутнівський ґрунт* (Ств)) або відпрізвищськовим (12; 2,61 %: *Горликова гора* (Доб), *Кажанцевий беріжок* (Збр), *Соловеїв садок* (Прс)) дериватом, причому переважна кількість таких елементів – посесивні ад'єктиви на **-ин** (2; 0,44 %: *Марусине поле*

(Схж), *Настін город* (Вмв)) або **-ів** (16; 3,49 %: *Кунева руда* (Рад), *Сарнові штани* (Лоз), *Шпирлів клинок* (Лен)); 2) антропонімом (прізвищем) (2; 0,44 %: *Поле А. Леха* (Ліщ), *Поле ім. С. Зайчука* (Орл)); 3) ад'ектонімом (6; 1,3 %: *Лабунський шлях* (Срц), *Припутенський курятник* (Рад), *Хоняківське поле* (Хон)); 4) відетнонімним прикметником (2; 0,44 %: *Жидівський берег* (Крг), *Німецькі могили* (Стр)).

Характер іменованих денотатів зумовив використання, хоч і не досить активне, таких географічних термінів, як **поле** (12: *Модестівське поле* (Млж), *Поле* (Врд), *Хоняківське поле* (Хон)), **клин** (10: *Клин* (Ріп), *Клин один* (Прп), *Середній клин* (Тер)), **займисько** (6: *Займисько* (Дан), *Зосенове займисько* (Лен), *Перцеве займисько* (Лен))тощо. Натомість часто фіксуємо діалектні лексеми (8: *Груд* (Печ), пор. *груд* – «підвищення, горб» [72, I, с. 331]; *Підварок* (Крг), пор. *підварок* – «фільварок, ферма» [72, III, с. 160]; *Хвоста* (Мрт), пор. *фоса* – «рів, канал, яма» [72, IV, с. 378]) і суржикові конструкції (8: *Коло Баині* (Кус), *Лагер* (Мнк), *У Чаці* (Лют)).

Загалом ми підтверджуємо висновок О. І. Михальчук, що «семантичний зв'язок між апелятивом і топоосною може бути як безпосереднім – сам об'єкт цілком реально відповідає лексичному значенню апелятива, так і опосередкованим – в основу номінації мікрооб'єкта покладено принцип близькості номінованого мікрооб'єкта до певної реалії» [177, с. 8–9].

З'ясування мотиваційної бази власних назв полів дозволяє встановити, який рельєф переважає на досліджуваній території, на яких ґрунтах люди вели власне господарство, де воно розташоване, чим займалися мешканці, які природні умови супроводжували проживання тощо [191, с. 237].

В. В. Лучик зазначає, що виникнення топонімів зумовлене такими трьома позамовними чинниками, як: «1) людський (антропологічний), який визначає відношення денотата до людини; 2) просторовий (топографічний), який окреслює місце об'єкта на певній території стосовно інших географічних об'єктів; 3) внутрішній, що визначає притаманні денотату риси як його властивість» [158, с. 132]. На основі цього твердження ми можемо говорити про посесивні, локативні і квалітативні номінації, однак, крім них, варто виокремити й інші групи

найменувань, пов'язаних з ідеологією суспільства, певним світобаченням, віруванням тощо.

Загалом усі назви полів Північної Хмельниччини за мотиваційною ознакою ділимо на три групи: найменування з одиничною мотивацією (389; 84,75 %: *Аеродром* (Вар), *Грещучка* (Шек), *Лабунщина* (Вкл)), комбінованою (67; 14,6 %: *Дідова гора* (Рад), *Клин два* (Прп), *Кругле поле* (Плщ)) та нез'ясованою (3; 0,65 %: *Комдязик* (Доб), *Поміришні* (Блп), *Шалабанка* (Грц)).

Із-поміж найменувань з одиничною мотивацією домінують, як ми вже зазначали, агрооніми локативні (139; 30,28 %: *Біля автобусної* (Прп), *Ровенищина* (Дов), *Сошненське* (Сшн)), квалітативні (107; 23,31 %: *Березина* (Мрт), *Кут* (Ябл), *Широке* (Пкщ)) і посесивні (69; 15,03 %: *Домінькове* (Вар), *Наталіно* (Пол), *Чабанова* (Кус)). Менш продуктивні сутнісні (46; 10,02 %: *Нивки* (Мрт), *Поле* (Врд), *Сіножаті* (Вар)) й асоціативні (16; 3,49 %: *Баранці* (Лав), *Вражинці* (Сдж), *Перегонівка* (Рад)) мікротопоніми, зокрема асоціативно-родові (10; 2,18 %: *Білики* (Щрц), *Немки* (Вбр), *Разенці* (Сру)) і асоціативно-першопоселенські (6; 1,31 %: *Гнатівка* (Шек), *Жидівка* (Сшн), *Максимівка* (Бзм)). Одиничними прикладами представлені ситуативні (6; 1,31 %: *Вішалники* (Смр), *Згорана машина* (Смр), *Тридцятьчотвірка* (Прп)), символічні (5; 1,09 %: *Сахалін* (Впз), *Святоха* (Бор), *Чортове* (Рад)) та ідеологічні (1; 0,22 %: *Комсомольське* (Мдл)) мотиваційні відношення.

Комбіновану мотивацію мають квалітативно-сутнісні (25; 5,44 %: *Велике селисько* (Вмв), *Дубова посадка* (Лот), *Кругле поле* (Плщ)), посесивно-квалітативні (18; 3,92 %: *Жидівський берег* (Крг), *Настін город* (Вмв), *Панський садок* (Кур)), локативно-сутнісні (11; 2,4 %: *Лабунський шлях* (Срц), *Модестівське поле* (Мод), *Хоняківське поле* (Хон)), посесивно-сутнісні (11; 2,4 %: *Глодовське поле* (Ств), *Йосипцівський ґрунт* (Ств), *Шутівський ґрунт* (Ств)) і сутнісно-меморіальні (2; 0,44 %: *Поле ім. С. Зайчука* (Орл), *Поле А. Леха* (Ліщ)) власні назви полів. Зазначимо, що не всі складені найменування мають комбіновану мотивацію (наприклад, в агроонімів *Біля золотої верби* (Стр),

В Глибокій долині (Діб), За Новосільським лісом (Тер) ми визначаємо прості локативні мотиваційні типи).

Загалом номінації полів характеризуються низкою специфічних для цієї групи ознак, таких як перевага простих (насамперед утворених шляхом власне семантизації та конверсії) і складених (особливо прийменниково-іменникових словосполук) конструкцій, мотивованих різними групами апелювальної лексики, із квалітативними, локативними, посесивними або сутнісними мотиваційними відношеннями.

3.2.3.4 Номінації шляхів сполучення

Серед віонімів переважно фіксуємо складені номінації (107; 79,85 %: автодорога *Біла Церква – Кременець* (Блг, Зкж, Тел, Щрч), залізниця *На Старокостянтинів* (Впз), *Стара дорога* (Тпр)) двох типів: на напрям вказують прийменниково-іменникові конструкції (57; 42,54 %: автодорога *На Полонне* (Нвч, Пля, Сдк, Трл, Хрл, Шеп), автодорога *На Славути* (Лен, Шеп), автодорога *На Старокостянтинів* (Вшк, Грц, Грщ, Кур, Онш, Срц, Шеп)), причому з ойконімами переважно поєднується препозитив **на** (*На Антоніни* (Вош, Ізс, Нвс, Рад, Сах, Свр, Топ, Тпр), автодорога *На Баранівку* (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон), залізниця *На Білогір'я* (Блг, Ізс, Клб, Пкщ)), а з апелюваннями – прийменник **до** (*До куратника* (Пут), *До міста* (Пут), *До шляху* (Пут)); іменниково-прикметникові словосполучення (50; 37,31 %: *Колгоспна дорога* (Блп), *Коськовецький шлях* (Грц), *Пряма дорога* (Кск)) досить різнопланово характеризують денотат.

Простих онімів ми зареєстрували 3 (2,24 %: *Траса* (Ріп), *Шлях* (Блв), *Шлях* (Кск)), а складних – 24 (17,91 %: автодорога *Баранівка – Старокостянтинів* (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон), автодорога *Рівне – Бердичів* (Ган, Пол, Сяг), залізниця *Шепетівка – Старокостянтинів* (Вер, Чот, Шеп)), і це одна композита (0,75 %: *Узкоколія* (Клм)) та 23 юстапозити (17,16 %); такі номінації умовно вважаємо утвореними шляхом словоскладання:

- двох (18; 13,43 %: залізниця *Шепетівка – Здолбунів* (Кмк, Кол, Крц, Слв, Стк, Цвх), автодорога *Шепетівка – Новоград-Волинський* (Грн, Дуб, Зам, Чцв, Щеп), залізниця *Шепетівка – Тернопіль* (Блг, Ізс, Клб, Пкщ));

- трьох (4; 2,98 %: автодорога *Корець – Славута – Антоніни* (Влш, Ізс, Нвс, Рад, Сах, Свр, Топ, Тпр), автодорога *Острогоз – Ізяслав – Шепетівка* (Бор, Дер, Ізс, Кам, Ліс, Лют, Мкт, Мок, Нвт, Плж, Прт, Сив), автодорога *Старокостянтинів – Гриців – Шепетівка* (Вшк, Грц, Грщ, Онщ, Срц, Шеп);

- чотирьох (1; 0,75 %: *Старокостянтинів – Шепетівка – Острогоз – Рівне* (Кмк, Кол, Крц, Нет, Слв, Стк) ойконімів.

Словотвірний спектр малорозгалужений порівняно з іншими різновидами мікротопонімів. Зокрема, лексико-семантичний спосіб (111; 82,84 %: *На Ізяслав* (Бор, Дер, Ізс, Кам, Ліс, Лют, Мкт, Мок, Нвт, Плж, Прп, Прт, Син), *Пищівська дорога* (Рад), *Чорний шлях* (Із)) представлений синтаксичним типом (107; 79,85 %: *До шляху* (Пут), *Людська дорога* (Клм), автодорога *На Шепетівку* (Вшк, Грц, Грщ, Кур, Онц, Срц, Шеп)) і власне семантизацією (онімізацією) (4; 2,99 %: *Траса* (Ріп), *Шлях* (Блв), *Шлях* (Кск)), а морфологічний (23; 17,16 %) – лише словоскладанням (автодорога *Острогоз – Житомир* (Глв, Гнп, Кил, Клп, Лис, Мск, Нет, Пнр, Стк, Шаг), автодорога *Рівне – Бердичів* (Ган, Пол, Сяг), залізниця *Славута – Шепетівка* (Шеп)).

Всі відонімні похідні (23; 17,16 %) – це онімізовані поєднання ойконімів, які вказують на початковий та кінцевий населений пункт автомобільної (*Баранівка – Старокостянтинів* (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон), *Корець – Славута – Антоніни* (Влш, Ізс, Нвс, Рад, Сах, Свр, Топ, Тпр), *Рівне – Бердичів* (Ган, Пол, Сяг)) або залізничної (*Шепетівка – Бердичів* (Блд, Ган, Пол, Пон), *Шепетівка – Старокостянтинів* (Впз), *Шепетівка – Тернопіль* (Блг, Ізс, Клб, Пкщ)) дороги.

Відапелятивними мікротопонімами (28; 20,89 %: *До міста* (Пут), *Об'їзна дорога* (Пол), *Шлях* (Блв)) є або онімізовані іменники – загальні назви (4; 2,98 %: *Траса* (Ріп), *Узкоколія* (Клм), *Шлях* (Кск)), або поєднання апелятивів із (діє)прикметниками (20; 14,93 %: *Бита дорога* (Пол), *Рижса дорога* (Сяг), *Старий*

місток (Пол.)), або сполуки прийменників із загальними назвами (4; 2,98 %: *До куратника* (Пут), *До шляху* (Пут), *Напітомнік* (Клм)).

Як відонімно-відапелятивні (83; 61,95 %: *Драчевська дорога* (Кск), *Мислятинська дорога* (Клб), *Романівська дорога* (Хут)) кваліфікуємо поєднання ад'єктонімів з апелятивами (23; 17,17 %: *Лабунський шлях* (Онц); *Коськовоцький шлях* (Грц), *Судилківський тракт* (Грц)), прийменників – з ойконімами (51; 38,06 %: залізниця *На Здолбунів* (Кмк, Кол, Крц, Слв, Стк, Цвх), автодорога *На Любар* (Сас, Хрб), автодорога *На Шепетівку* (Кмк, Кол, Крц, Нет, Слв, Стк)) та мікротопонімами (2; 1,49 %: *На Гостру браму* (Грц), *На Грабову буду* (Клм)), рідко – іменників-апелятивів із прикметниками відантропонімного (6; 4,48 %: *Помірішня дорога* (Блп), *Пишцька дорога* (Рад), *Шевченківський шлях* (Кін), зокрема посесивами на **-ів**: *Мазурова дорога* (Мок) та **-ин**: *Катеринин шлях* (Чот)) або відетнонімного (1; 0,75 %: *Татарський шлях* (Пл)) походження.

Як означувані субстантиви переважно фіксуємо два просторові термінопозначення: **дорога** (33: *Білогородецька дорога* (Клб), *Ізяславська дорога* (Рвх), *Щуровецька дорога* (Клб)) і **шлях** (13: *Кучманівський шлях* (Ізс), *Рилівський шлях* (Рмн), *Чумацький шлях* (Бес, Впр, Мпр)).

Зауважимо, що не завжди чітко можна простежити семантику твірної лексеми. Наприклад, атрибутивні компоненти у складених конструкціях *Помірішня дорога* (Блп), *Паренський шлях* (Омн) місцеві мешканці кваліфікують як відантропонімні (за переказами, там жили люди з такими прізвищами), *Драчевська дорога* (Кск) – асоціюється з колишньою назвою с. Дібрівка, *Катеринин шлях* і *Шевченківський шлях* (Кін) – меморіального характеру (нібито дорогою проїжджали відповідно Катерина Друга і Тарас Шевченко), а *Бамівська дорога* (Блв) мотивована макродромонімом *БАМ* (*Байкало-Амурська магістраль*) із конотативним значенням «велика будова».

Також зазначимо, що автомобільні дороги на картах позначаються буквено-цифровими індексами (наприклад, *T2313* – це автошлях *Острог – Ізяслав – Антоніни*), проте така форма іменування майже не використовується.

Із семантикою твірної основи тісно пов'язана мотивація, яка серед віонімів досить однопланова. Зокрема, ми зафіксували лише два різновиди простих мотиваційних відношень (84; 62,69 %: *До міста* (Пут), *На Антоніни* (Влш, Ізс, Нвс, Рад, Сах, Свр, Топ, Тпр), *Узкоколія* (Клм)) – локативні (80; 59,7 %: *До куратника* (Пут), *автодорога На Старокостянтинів* (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон), *залізниця Шепетівка – Старокостянтинів* (Впз)) і сутнісні (4; 2,99 %: *Траса* (Ріп), *Шлях* (Блв), *Шлях* (Кск)).

Комбіновану мотивацію (47; 35,07 %: *Заславський тракт* (Грц), *Пряматорога* (Кск), *Ягідська дорога* (Клм)) мають локативно-сутнісні (22; 16,42 %: *Коськовецький шлях* (Грц), *Судилківський тракт* (Грц), *Щуровецька дорога* (Клб)), квалітативно-сутнісні (18; 13,43 %: *Глибока дорога* (Рад), *Людська дорога* (Клм), *Середня дорога* (Діб)), посесивно-сутнісні (3; 2,24 %: *Драчевська дорога* (Кск), *Мазурова дорога* (Мок), *Панова лінія* (Рад)), символічно-сутнісні (2; 1,49 %: *Бамівська дорога* (Блв), *Чорний шлях* (Із); відтінок символічності можна простежити і в мікротопонімі *Щаслива дорога* (Ріп), який ми, проте, кваліфікуємо як квалітативно-сутнісну назву, та меморіально-сутнісні (2; 1,49 %: *Катеринин шлях* (Чот), *Шевченківський шлях* (Кін)).

У трьох номінаціях (2,24 %: *Паренський шлях* (Омн), *Поміришня дорога* (Блп), *Пищяка дорога* (Рад)) мотивація невідома.

Таким чином, віоніми Північної Хмельниччини – це переважно складені найменування, здебільшого відонімно-відапелятивні, у складі яких практично рівна кількість апелятивів (зокрема географічних термінів і прикметників) та пропріативів (зокрема ойконімів і ад'ектонімів). Основні шляхи творення дромонімів – синтаксичний та словоскладання; провідна мотивація – локативна або локативно-сутнісна [194, с. 135].

3.3 Власні назви об'єктів рельєфу

Рельєф Північної Хмельниччини переважно рівнинний, тому закономірною є відсутність номінацій гірських вершин, піків і скель, а переважно фіксуємо власні

назви горбів, долин, курганів і подібних об'єктів. Усього ми аналізуємо 419 мікрооронімів, що становить 5,89 % від загальної кількості власних назв дрібних географічних об'єктів досліджуваного регіону. Серед мікрооронімів майже немає варіантних номінацій (6; 1,43 %: *Гамарня* (Пол), *Кар'єр* (Слв), *Полонія* (Ксл)), а домінують основні (413; 98,57 %: *Вигін* (Врд), *Кринички* (Шек), *Яруга* (Зав)); відповідно коефіцієнт динаміки дуже низький (1,0145). На нашу думку, причиною такої ситуації є лексико-семантична база найменувань, де переважають географічні терміни і назви споруд, загальнозрозумілі для довкілля, які не потребують інших засобів для іменування.

Структурна особливість мікрооронімів – це значна кількість складених назв (163; 38,9 %: *Аріанське кладовище* (Врд), *Бойків горбок* (Діб), *Сучкова долина* (Блг)), переважно словосполучень (160; 38,19 %: *Бурсукова гора* (Вас), *Колядкова долина* (Бор), *Скіфське селисько* (Мхн)); прийменниково-іменникових словосполук фіксуємо лише три (0,71 %: *Біля Американки* (Прп), *За річкою* (Тиш), *На могилках* (Мок)). Найбільш часто, проте, фіксуємо прості номінації (250; 59,67 %: *Безодня* (Дер), *Каленичка* (Стг), *Селисько* (Ліщ)), якими є іменники в називному відмінку однини (155; 36,99 %: *Блищинець* (Мкт), *Горбулька* (Стг), *Лука* (Вас)) та множини (82; 19,57 %: *Вила* (Прп), *Кургани* (Дан), *Терники* (Ант)), а також субстантивовані прикметники (12; 2,87 %: *Глибока* (Чиж), *Глиняникова* (Блг), *Юрцьова* (Бор)) і дієприкметник (1; 0,24 %: *Погоріле* (Свц)). Складні пропріальні одиниці трапляються епізодично (6; 1,43 %), і це одна аббревіатура (*БАМ* (Орл)) і п'ять композит (*Мокроволя* (Слв), *Салотопка* (Плс), *Трипільщина* (Мик)).

Значна перевага простих і складених конструкцій вплинула і на продуктивність способів словотворення. Основною є лексико-семантична деривація (345; 82,34 %: *Беріг* (Грц), *Кургани* (Рів), *Панська долина* (Шек)), зокрема синтаксичний різновид (163; 38,9 %: *Білий кар'єр* (Сдм), *Вовча долина* (Орл), *Сучкова долина* (Блг)), плюралізація (81; 19,33 %: *Горби* (Шек), *Комини* (Плс), *Скарби* (Грц)) та власне семантизація (101; 24,11 %: *Гребля* (Орл), *Кошара* (Грц), *Яр* (Лот)), представлена насамперед онімізацією апелятивів (93; 22,2 %:

Вигін (Врд), *Городище*(Бзм), *Хутір* (Нвч)), а трансонімізація трапляється епізодично (8; 1,91 %: *БМ* (Орл), *Мокроволя* (Слв), *Рогнеда* (Ізс)).

Морфологічний словотвір (71; 16,95 %: *Замчисько* (Кст), *Лужок* (Грц), *Перцева* (Бор)) – це насамперед суфіксація (53; 12,65 %: *Городисько* (Грг), *Селисько*(Зав), *Шалабанка* (Грц)), причому в складі суфіксальних дериватів домінують похідні із суфіксом *-иськ-о* (31; 7,4 %: *Городисько* (Грн), *Замчисько* (Гнп), *Селисько* (Вбр)); також ми зафіксували п'ять (1,19 %) мікротопонімів із суфіксом *-к-а*: *Гірка* (Блг), *Долинка* (Тпр), *Драганка* (Кур), чотири (0,95 %) – із суфіксом *-ок*: *Гайок* (Мхл), *Лужок* (Тпр), *Сплавок* (Прп), три (0,71 %) – із суфіксом *-івк-а*: *Винківка* (Пил), *Дубрівка* (Мкт), *Шестерівка* (Рад), по два (0,48 %) – із суфіксами *-ин-а*: *Вільшина* (Плс), *Лищина* (Врд), *-щин-а*: *Петрівщина* (Плж), *Трипільщина* (Мик) і по одному (0,24 %) – із суфіксами *-ець*: *Блищинець* (Мкт)), *-ик* (*Чаплівник*: Пкц) та *-ищ-е*: *Мостище* (Рож), три (0,72 %) – з іншими: *Гнилуша* (Дол), *Горбулька* (Стг), *Лисуха* (Блв).

Шляхом субстантивації прикметникових форм утворено тринадцять номінацій (3,1 %: *Глибока* (Діб), *Лісковецька* (Бер), *Пінчукова* (Бор)), основоскладання – дві (0,48 %; одну – із суфіксацією: *Салотпка* (Плс), а одну – з усіченням: *Чорнополь* (Ріп)), префіксації – дві (0,48 %: *Підгора* (Блг), *Підлісок* (Кін)) і усічення – одну (0,24 %: *Обліг* (Клт)).

Не вдалося визначити спосіб творення трьох номінацій (0,71 %: *Сошара* (Сах), *Стуча* (Сшн), *Темпа* (Зжж)), а семантику твірних основ – чотирьох (0,95 %; крім названих вище, ще *Блищинець* (Мкт)).

Назви дрібних об'єктів рельєфу поділяємо на відапелятивні (309; 73,75 %: *Вапнярка* (Грц), *Жолоби* (Дол), *Широка долина* (Кам)), відонімні (23; 5,5 %: *Винківка* (Пил), *Собачеве* (Бор), *Шльоми* (Плж)) та відапелятивно-відонімні (83; 19,8 %: *Віленська долина* (Кам), *Писарськагора* (Бор), *Шорківлужок* (Тпр)).

Саме серед мікрооронімів ми зафіксували найвищий відсоток номінацій, похідних від географічних термінів (182; 43,44 %: *Безодня* (Гвр), *Лужок* (Грц), *Огрудок* (Уст)); крім того, значна кількість складених номінацій (77; 18,38 %) – це моделі «атрибутивний компонент + географічний термін», де означенням

можуть бути прикметники (69; 16,47 %: *Високамогила* (Брж), *Міські лози* (Ріп), *Піскова гора* (Плс)), числівники (5; 1,19 %: *Друга долина* (Шеп), *Кар'єр 2-ий* (Слв), *Третя долина* (Шеп)). Доповнюють субстантиви і прийменники (2; 0,48 %: *За річкою* (Тиш), *На могилках* (Мок)) або інший іменник із прийменником (1; 0,24 %: *Кургани в урочищах* (Сшк)).

Зазначимо, що серед ад'єктивів переважають прикметники із суфіксами **-ськ-**, **-цьк-** (16: *Козацька могила* (Кол), *Козацькі кургани* (Мпр), *Панський парк* (Плж)) та **-ів** (12: *Бурсукова гора* (Вас), *Козакова долина* (Мис), *Ксьондзова долина* (Вмв)), **-ин** (3: *Бабина гора* (Ввк; Ізс), *Бабинадолина* (Стг)), яких ще більше фіксуємо серед відонімних та відапелятивно-відонімних конструкцій: відповідно 50 (*Бомбівгорбок* (Клт), *Гарачунова долина* Вмв), *Шведова долина* (Плщ)) і 5 (*Крालичина долина* (Лот), *Марусина долина* (Жил), *Шпінін горб* (Ввч)).

Із-поміж відапелятивно-відонімних похідних теж можемо виокремити групу найменувань, складником яких є географічні терміни (82: *Войтенковарудочка* (Ріп), *Фітькова долина* (Блп), *Щурів горб* (Рад)). Загалом же найбільш часто реєструємо орографічні терміни **вал** (7: *Вал* (Пол), *Вали* (Нвл; Слв)), **гора**(29: *Висока гора* (Сшн), *Питляча гора* (Рад), *Яникова гора* (Клб)), **горб, пагорб** (21: *Бобовий горбок* (Стг), *Горби* (Нвц), *Половий горб* (Мхл)), **городище, городисько** (28: *Городисько* (Мхн), *Городища* (Нвц), *Городище* (Пут)), **долина**(64: *Долинка* (Тпр), *Каленьовадолина* (Мис), *Скарбова долина* (Гвр)), **замчисько** (14: *Замчисько* (Блг; Ізс; Слв)), **кар'єр** (13: *Кар'єр* (Кил), *Кар'єр 1-ий* (Слв), *Мільковий кар'єр* (Сдм)), **курган, курганиська** (65: *Курган* (Двр), *Кургани* (Дан), *Курганиська* (Лоп)), **могила, могильник** (17: *Жидівські могилки* (Стр), *Козацька могила* (Трл), *Могилки* (Бор)), **селисько, селище** (30: *Селиська* (Мск), *Селища* (Вбр), *Селище* Нвл)).

Менш продуктивні серед простих власних назв похідні від найменувань споруд (20; 4,77 %: *Баня* (Гвр), *Вежа* (Хрс), *Пошта* (Сдм)), флоро- (6; 1,43 %: *Вільшина* (Плс), *Дубрівка* (Мкт), *Кленики* (Лот)) і зоолексем (1; 0,24 %: *Чаплівник* (Пкщ)) та інших іменників (8; 1,91 %: *Западня* (Прп), *Низи* (Мкт), *Скарби* (Грц)); усього ж відіменникових дериватів ми зафіксували 219 (52,27 %: *Гамарня* (Пол), *Жолоби* (Нвч), *Острівці* (Грц)); відприкметникових – 9 (2,15 %: *Глибока* (Мхл), *Гнилуша*

(Дол), *Лисуха* (Блв)), віддієслівних – 3 (0,71 %: *Завитні* (Стк), *Обліг* (Клт), *Сплавок* (Прп)), віддієприкметникових – 1 (0,24 %: *Погоріле* (Свц)). Також можемо виділити відіменниково-віддієслівну модель (2; 0,48 %: *Салотопка* (Плс), *Сільварки* (Грц)).

Власними назвами мотивується значно менша кількість мікрооронімів, і в цій ролі ми переважно реєстрували антропоніми (18; 4,3 %: *Петрівщина* (Плж), *Пінчукова* (Бор), *Шльоми* (Плж)), такі як імена (2; 0,48 %: *Рогнеда* (Ізс), *Юрцьова* (Бор)), прізвища (8; 1,91 %: *Левчаки* (Плд), *Стригунові* (Шек), *Шандра* (Трп)), прізвищеві назви або прізвиська (7; 1,67 %: *Винківка* (Пил), *Кавони* (Дол), *Шкарби* (Грц)), андроніми (1; 0,24 %: *Каленичка* (Стг)); топоніми (4; 0,96 %), зокрема віонім (1; 0,24 %: *БМ* (Орл)), ойконім (1; 0,24 %: *Мокроволя* (Слв)), оронім (1; 0,24 %: *Карпати* (Пил)) і хоронім (1; 0,24 %: *Полонія* (Клс)), та етноніми (1; 0,24 %: *Німці* (Кам)).

Із-поміж комбінованих структур більш продуктивними є моделі «відантропонімний прикметник + географічний термін» (59; 14,07 %: *АльбинишинГорб* (Млв), *Каземірова долина* (Ввк), *Прусове закло* (Блп)), «ад'єктонім + географічний термін» (11; 2,62 %: *Ганнопільське плато* (Слв), *Добровські пагорби* (Прп), *Полонське озеро* (Грц)) та «відетнонімний прикметник + географічний термін» (8; 1,91 %: *Руськеселисько* (Мхн), *Скіфські вали* (Кск), *Татарські кургани* (Дов)); решта конструкцій побутує епізодично (1; 0,24 %), як-от: «географічний термін + мікротопонім»: *Городище Кураж* (Нар), «прийменник + антропонім»: *Біля Американки* (Прп), «ад'єктонім + ад'єктонім + географічний термін»: *Кременецько-Острозький кряж* (Із), «ад'єктонім + відносний прикметник + географічний термін»: *Славутський піщаний кар'єр* (Слв) та «відантропонімний прикметник + іменник + іменник»: *Сталінська лінія оборони* (Врб).

Мотиваційний спектр мікрооронімії Північної Хмельниччини представлений номінаціями із простими (248; 59,19 %: *Кавони* (Дол), *Лісковецька* (Бор), *Петрівщина* (Плж)), комбінованими (168; 40,1 %: *Городище Кураж* (Нар), *Руське селисько* (Мхн), *Сивецька гора* (Рад)) та невідомими (3; 0,71 %: *Сошара* (Сах), *Струча* (Сшн), *Темпа* (Зкж)) відношеннями.

До першого типу ми віднесли мікроороніми із сутнісною (168; 40,1 %: *Кар'єр* (Прп), *Могильник* (Брк), *Селище* (Виш)), квалітативною (46; 10,97 %: *Глибока*

(Діб), *Глиниськи* (Ріп), *Мочар* (Тпр)), локативною (10; 2,39 %: *За річкою* (Тиш), *На могилках* (Мок), *Підгора* (Блг)), посесивною (9; 2,15 %: *Глиняникова* (Блг), *Пінчукова* (Бор), *Юрцьова* (Бор)), ситуативною (2; 0,48 %: *Кишка* (Рад), *Скарби* (Грц)), асоціативно-родовою (7; 1,67 %: *Левчаки* (Плж), *Німці* (Кам), *Шльоми* (Плж)) й асоціативно-першопоселенською (6; 1,43 %: *Винківка* (Пил), *Каленичка* (Стг), *Рогнеда* (Ізс)) мотиваціями.

Найбільш продуктивними є посесивно-сутнісний (88; 21 %: *Арсеньовагора* (Блг), *Базильова долина* (Кам), *Войтенкова рудочка* (Ріп)) і квалітативно-сутнісний (65; 15,51 %: *Велика могила* (Вас), *Висока гора* (Сшн), *Калиновий луг* (Ізс)) різновиди комбінованої мотивації; епізодично фіксуємо локативно-сутнісні (7; 1,67 %: *Гоцинське плато* (Сл), *Кургани в урочищах* (Сшк), *Полонське озеро* (Грц)), ситуативно-сутнісні (4; 0,96 %: *Заклята долина* (Блп), *Злодійська долина* (Гвр), *Циганська долина* (Плж)), локативно-квалітативно-сутнісні (1; 0,24 %: *Славутський піщаний кар'єр* (Слв)) та символічні (3; 0,72 %: *БАМ* (Орл), *Карпати* (Пил), *Салотопка* (Плс)) мотиваційні відношення.

Не з'ясовано мотиваційний тип трьох власних назв дрібних об'єктів рельєфу (0,71 %: *Сошара* (Сах), *Стуча* (Сшн), *Темпа* (Зкж)).

Отримані результати неможливо порівняти через відсутність аналогічних досліджень в інших регіонах України. Безперечно, найбільш характерною ознакою мікрооронімів є домінування сутнісних номінацій (як простих, так і у складі комбінованих типів), що пов'язано з утворенням їх від географічних термінів за допомогою власне семантизації і синтаксичного способу.

Висновки до розділу 3

1. Вагоме значення води в житті людей спонукає їх активно використовувати в мовленні відповідну лексику, зокрема і номінації водних об'єктів. Тому закономірною є досить велика кількість мікрогідронімів, зафіксована в досліджуваному регіоні – всього 798 пропріативів (11,22 %), зокрема 157 флуітонімів (2,21 %), 272 лімноніми і піскіноніми (3,82 %), 96 гелонімів

(1,35 %), 169 путеонімів (2,38 %), 92 фонтікулоніми (1,29 %) і 12 найменувань інших гідрооб'єктів (0,17 % від загальної кількості мікротопонімів). Коефіцієнт динаміки власних назв дрібних водних об'єктів невисокий – 1,0962, оскільки більшість таких найменувань не є давніми (за винятком назв річок і струмків, трансформаційний показник яких становить 1,3534).

Мікрогідроніми Північної Хмельниччини – це переважно прості конструкції (479; 60,03 %) субстантивного (295; 36,97 %) й ад'єктивного (179; 22,43 %) типу; перші більш поширені серед потамонімів, а другі – із-поміж путеонімів. Як і серед назв поселень та їхніх частин, часто фіксуємо словосполуки (37; 4,74 %) і словосполучення (268; 33,58 %), де домінує модель «іменник + прикметник» (254; 31,83 %), особливо активна із-поміж лімнонімів і піскінонімів. У складі мікрогідронімів більш продуктивні числівникові номінації (5; 0,63 %) і меншпоширені – складні (14; 1,75 %).

Найменування невеликих водних об'єктів регіону частіше утворюються за допомогою лексико-семантичного способу (486; 60,9 %), зокрема синтаксичного різновиду (301; 37,72 %), особливо продуктивного серед назв озер і ставків, та власне семантизації (145; 18,17 %), поширеної серед лімнонімів, піскінонімів і потамонімів. Морфологічні деривати, яких у півтора рази менше (300; 37,59 %), – це насамперед конверсовані (177; 22,18 %) і суфіксальні (109; 13,66 %) структури. У складі перших, особливо з-поміж назв криниць, переважають субстантивовані присвійні прикметники на **-ів** (78), **-ин** (12), а других, зокрема потамонімів, – похідні із суфіксами **-к-** (31), **-івк-**а (19) і **-ок** (10).

Твірними основами мікрогідронімів є апелятиви (457; 57,27 %), зокрема географічні терміни (139; 17,42 %), прикметники (76; 9,52 %) і модель «іменник + прикметник» (118; 14,79 %), більш поширені серед номінацій озер і ставків. Віонімні деривати (169; 21,18 %) презентують насамперед відантропонімні (117; 14,66 %), продуктивні із-поміж фонтікулонімів, та відтопонімні (47; 5,89 %), більш поширені серед потамонімів. Відапелятивно-відонімні конструкції (155; 19,42 %) – це передусім поєднання географічного терміна з ад'єктомом (68; 8,52 %) й антропонімом (58; 7,27 %).

У складі мікрогідронімів домінують найменування з простими мотиваційними відношеннями (522; 65,41 %), зокрема квалітативними (191; 23,93 %), посесивними (119; 14,91 %), локативними і сутнісними (по 88; 11,03 %). Комбінована мотивація (255; 31,95 %) представлена насамперед квалітативно-сутнісними (90; 11,28 %), локативно-сутнісними (84; 10,53 %) і посесивно-сутнісними (71; 8,9 %) номінаціями.

2. Серед 451 сильвоніма (6,34 %) розмежовуємо 284 власні назви лісів (62,97 %) і 167 найменувань парків, садів і розсадників (37,03 %), а також 427 (94,68 %) основних форм і 24 (5,32 %) варіантні (коефіцієнт динаміки становить 1,0562). Переважають прості структури (278; 61,64 %) з іменниковим (174; 38,58 %) і прикметниковим (104; 23,06 %) типами відмінювання; менш поширені складені номінації (166; 36,81 %) у вигляді моделі «іменник + прикметник» (157; 34,81 %).

Основний спосіб творення – лексико-семантичний (263; 58,31 %), зокрема синтаксичний (166; 36,81 %), власне семантизація (57; 12,64 %) і плюралізація (37; 8,2 %); менш поширений – морфологічний (186; 41,24 %), зокрема конверсія (106; 23,5 %) і суфіксація (76; 16,85 %), представлена насамперед утвореннями із суфіксами **-щин-а** (22) та **-ин-** (16).

Значна частина сильвонімів походить від апелятивів (248; 54,99 %), зокрема від іменників (125; 27,72 %): географічних термінів (62;), флоро- (42; 9,31 %) і зоолексем (5; 1,11 %), прикметників (55; 12,2 %) та їхніх поєднань (56; 12,42 %). Більшість відонімних дериватів (96; 21,29 %) – це похідні від ойконімів (26; 5,76 %) і прізвищ (24; 5,32 %), а відапелятивно-відонімних (102; 22,62 %) – моделі «ад'єктонім + географічний термін» (62; 13,75 %) та «антропонім + географічний термін» (28; 6,21 %).

Основні мотиваційні відношення сильвонімів – квалітативні (128; 28,38 %), локативно-сутнісні (64; 14,19 %), квалітативно-сутнісні (55; 12,2 %), посесивні (48; 10,64 %) і сутнісні (43; 9,53 %).

3. Чисельність інших мікрохоронімів становить 1 183 (16,63 % від кількості усіх мікротопонімів Північної Хмельниччини), і це 135 адміністратонімів (11,41 %), 455 трактонімів (38,46 %), 459 агроонімів (38,8 %) і 134 дромоніми

(11,33 %). Коефіцієнт динаміки мікротопонімів – 1,0814 (1 094 основні форми і 89 варіантних).

Кількість простих (600; 50,72 %) і складених (530; 44,8 %) конструкцій, як бачимо, майже збігається, і серед перших переважають власні назви полів і урочищ, а других – найменування адміністративно-територіальних одиниць і шляхів сполучення. Відносно багато і складних номінацій (53; 4,48 %), до яких ми, зокрема, віднесли поєднання в дромонімах двох і більше ойконімів.

Лексико-семантичні деривати (845; 71,43 %), зокрема синтаксичні побудови (531; 44,89 %), такі як прикметниково-іменникові словосполучення (231; 19,53 %), яких найбільше трапляється насамперед із-поміж адміністратонімів, та словосполуки (171; 14,45 %), поширені серед агроонімів і віонімів, більш ніж удвічі переважають морфологічні утворення (332; 28,06 %), що представляють передусім назви, утворені за допомогою суфіксів (176; 14,88 %): **-щин-а** (47), **-ок** (18), **-ин-а** (17) тощо.

Усі три групи мікрохоронімів, виокремлені за семантикою твірної основи, достатньо продуктивні: відапелятивні (589; 49,79 %), серед яких найбільше похідних від географічних термінів (209; 17,67 %) і назв споруд (81; 6,85 %), відапелятивно-відонімні (360; 30,43 %), зокрема моделі «ад'єктонім + прикметник + географічний термін» (97; 8,2 %) та «прийменник + топонім» (90; 7,61 %), і відонімні (225; 19,02 %), зокрема відантропонімні (152; 12,85 %).

4. Серед 419 мікрооронімів (5,89 % від загальної кількості власних назв) переважають прості (250; 59,67 %) і складені (163; 38,9 %) номінації, утворені синтаксичним (163; 38,9 %) і суфіксальним (53; 12,65 %) способами та шляхом власне семантизації (101; 24,11 %) і плюралізації (81; 19,33 %) переважно від географічних термінів (182; 43,44 %), які також комбінуються з іншими апелятивами та онімами. Частіше простежуємо сутнісні (168; 40,1 %), посесивно-сутнісні (88; 21 %), квалітативно-сутнісні (65; 15,51 %) і квалітативні (46; 10,97 %) мотиваційні відношення.

Основні положення третього розділу викладені у чотирьох публікаціях автора [191; 192; 194; 197].

ВИСНОВКИ

1. Мікротопонім – це власна назва невеликого географічного об'єкта водного, просторового чи рельєфного характеру, а також денотата, пов'язаного з місцем поселення людей. Відповідно, складниками мікротопонімікону є мікрогідроніми, мікрохороніми, мікроороніми та мікроойконіми.

Основні ознаки мікротопонімів: невеликий розмір іменованого об'єкта, обмежена сфера вживання, найбільша із-поміж топонімів кількість, відсутність фіксацій значної частини таких номінацій, вагомий вплив на них місцевих діалектів та мов представлених тут етносів, тісний зв'язок з апелятивною лексикою (зокрема з географічними термінами), функціонування переважно в усному мовленні, короткочасність існування, підвищена варіативність, активне мотивування антропонімами й іншими топонімами, відображення історії, побуту, вірувань, творчості місцевих жителів, їхніх торговельних, господарських та культурних зв'язків, детальна градація мікротопонімії.

2. У процесі дослідження схарактеризовано:

798 мікрогідронімів (11,22 %), зокрема 157 назв річок і струмків (2,21 %), 272 найменування озер і ставків (3,82 %), 96 номінацій боліт (1,35 %), 169 назв криниць (2,38 %), 92 найменування джерел (1,29 %) і 12 номінацій інших водних об'єктів (0,17 %);

679 мікроойконімів (9,54 %), а також 579 ойконімів (8,14 %), оскільки поселення регіону є основою для локалізації мікротопонімії і більшість із них на основі розмірів сама може бути кваліфікована як денотати мікроойконімів;

419 мікрооронімів (5,89 %);

4 640 мікрохоронімів (65,21 %), зокрема 3 006 пагонімів й урбанонімів (42,25 %), серед яких – власні назви вулиць і площ (2 311; 32,48 %) та кутків і мікрорайонів (695; 9,77 %); 451 сільвонім (6,34 %): найменування лісів (284; 3,99 %) та парків і садів (167; 2,35 %); 1 183 номінації інших територіальних об'єктів (16,62 %), такі як адміністратоніми (135; 1,9 %), трактоніми (455; 6,39 %), агрооніми (459; 6,45 %) і віоніми (134; 1,88 %).

Усього описано 7 115 мікротопонімів: 5 983 основні форми (84,09 %) і 1132 варіантні (15,91 %). Коефіцієнт динаміки мікротопонімії Північної Хмельниччини – 1,1892, тобто майже кожен п'ятий денотат має два найменування.

Власні назви дрібних географічних об'єктів зафіксовані в Ізяславському (2 631; 36,98 %), Полонському (989; 13,9 %), Славутському (1 454; 20,43 %) і Шепетівському (2 041; 28,69 %) районах Хмельницької області.

3. Основний структурний різновид мікротопонімів – прості конструкції (5 017; 70,51 %), якими є іменники (3 408; 47,9 %) у таких граматичних формах: називному відмінку однини (1 947; 27,36 %), коли вказується на іменування одиничного об'єкта; називному відмінку множини (544; 7,65 %), якщо номінується сукупність однотипних денотатів; родовому відмінку однини (896; 12,59 %) та множини (21; 0,3 %), якщо найменування є стягненою конструкцією, утвореною шляхом відкидання номінативного елемента.

Рідше трапляються субстантивовані прикметники (1 596; 22,43 %) і дієприкметники (7; 0,1 %), що характеризують об'єкт за належністю, місцезнаходженням, іншими якісними ознаками, тому продуктивні і присвійні прикметники, зокрема на **-ів** (230), **-ин** (66), і відносні, передусім ад'єктоніми (170), і якісні – колоративи, локативи, квалітативи тощо. З аналогічним значенням епізодично фіксуємо числівникові форми (6; 0,08 %).

Складені номінації теж достатньо поширені (1 826; 25,67 %), причому основною є модель словосполучення (1 575; 22,14 %), традиційна загалом для українського топонімікону. Натомість назви-словосполуки, які в багатьох регіонах України належать до продуктивних, у Північній Хмельниччині представлені менш активно (251; 3,53 %), що пов'язано зі значною перевагою квалітативних номінацій над локативними, у складі яких якраз і часто фіксуємо препозитиви.

Складні форми (272; 3,82 %) часто визначаємо лише формально, оскільки багато з них таку структуру мали ще до набуття лексемами статусу мікротопоніма, у який твірне слово було трансформоване шляхом власне

семантизації. Такими є насамперед композити (192; 2,7 %), рідше – юкстапозити (61; 0,86 %), епізодично – аббревіатури (16; 0,22 %) і зрощення (3; 0,04 %).

4. Будова аналізованих пропріальних одиниць тісно пов'язана зі способом їх творення. Кваліфікуємо два основні різновиди словотвору – лексико-семантичний (4 231; 59,47 %), який домінує над морфологічним (2 857; 40,15 %); спосіб творення 27 мікротопонімів (0,38 %) невідомий.

Перший тип представляють синтаксичні деривати (1 517; 21,33 %), яким кількісно небагато поступаються пропріативи, утворені шляхом стягнення (1 261; 17,72 %) і власне семантизації (927; 13,03 %), де онімізація (758; 10,65 %) значно переважає трансонімізацію (169; 2,38 %). Також ми зареєстрували 526 плюральних форм (7,39 %).

Синтаксичним способом утворені насамперед назви полів (175), озер і ставків (156), адміністративно-територіальних одиниць (135), висілків і хуторів (132), урочищ (114), кутків і мікрорайонів (110), доріг (107) та лісів (100); шляхом стягнення – найменувань вулиць, площ і провулків (1 154), власне семантизації – номінації кутків і мікрорайонів (219) та поселень хутірського типу (117), а плюралізації – кварталоніми (107).

Морфологічні утворення ідентифікуємо передусім як найменування, що виникли шляхом конверсії (1 507; 21,18 %) та суфіксації (1 028; 14,45 %). Субстантивацію ад'єктивних структур активно простежуємо серед агоронімів і годонімів (844) та ойконімів (106), а суфіксацію – із-поміж власних назв міст, селищ і сіл (234), висілків, хуторів і подібних поселень (151), кутків і мікрорайонів (133) та урочищ (122), причому більш продуктивними є суфікси **-івк-а** (231), **-щин-а** (137), **-к-** (104), **-ин-** (69), **-ськ-** (58), **-ок** (47), **-иськ-о** (45), **-о** (41), **-инц-і** (36), **-ик** (32), **-івц-і** (28), **-ищ-е** (27), **-ець** (26), значну частину яких можна вважати специфічними мікротопонімними.

Менш поширені осново- (89; 1,25 %; із яких 39 ойконімів) та словоскладання (60; 0,84 %, із-поміж яких 23 віоніми), конфіксація (78; 1,1 %, серед яких 50 агоронімів і годонімів) і префіксація (67; 0,94 %, із яких 29 кварталонімів); два

останні різновиди є результатом подальшої трансформації прийменниково-іменникових структур.

Епізодично фіксуємо власні назви, утворені шляхом усічення (17; 0,24 %) і зрощення (3; 0,04 %) та флективним способом (8; 0,11 %).

5. Домінування трансонімізації спричинило перевагу мотивування мікротопонімів Північної Хмельниччини, похідних від географічних термінів (1 248; 17,54 %), іноді діалектного або суржикового походження, основними з яких, залежно від типу іменованого об'єкта, є: у складі простих і складених піскінонімів – ГТ *став* (63) і *ставок* (66); дримонімів – *ліс*, *лісок*, *лісочок* (80), адміністратонімів – *рада* (97), оронімів – *долина* (64), *курган*, *курганиська* (65). Найбільш часто такі номінації засвідчені з-поміж власних назв вулиць і площ (286), кутків і мікрорайонів (213), об'єктів рельєфу (184) та урочищ (109).

Переважно як засоби орієнтації або як вказівку на тип денотата фіксуємо назви споруд (378; 5,31 %; найбільше – серед агоронімів і годонімів (123)); традиційними для мікротопонімів є відфлоролексемні утворення (240; 3,38 %), що трапляються насамперед серед номінацій лісових об'єктів (наприклад, 38 трактонімів і 37 дримонімів), як і відзоолексемні (32; 0,45 %); продуктивні й інші відіменникові найменування (232; 3,26 %), яких загалом нараховуємо (2 130; 29,94 %), з яких 117 – модель «прийменник + іменник».

Ад'єктивні форми мікротопонімів – це похідні від прикметників (679; 9,54 %), дієприкметників (7; 0,1 %) і числівників (7; 0,1 %). Фіксуємо і низку віддієслівних похідних (48; 0,67 %).

Значна частина відапелятивних конструкцій, яких загалом зареєстровано (3 477; 48,87 %), – це модель «прикметник + іменник» (472; 6,63 %), найбільш продуктивна серед мікрооронімів (69), кварталонімів (60), трактонімів (47) і кварталонімів (46). Епізодично трапляються моделі «іменник + числівник» (63; 0,89 %), «іменник + іменник» (32; 0,45 %), «дієприкметник + іменник» (7; 0,1 %), «прикметник + прикметник» (6; 0,08 %), «іменник + дієслово» (5; 0,07 %), «займенник + іменник» (2; 0,03 %), «числівник + числівник» (2; 0,03 %),

«числівник + прикметник» (2; 0,03 %), а також багатокомпонентні структури (15; 0,21 %).

Відонімні власні назви дрібних географічних об'єктів досліджуваного регіону (2 659; 37,37 %) представлені насамперед відантропонімними похідними (2 108; 29,63 %), що підтверджує антропоцентричний характер мікротопонімікону. Незважаючи на певні труднощі в розмежуванні елементів антропонімії, відзначимо перевагу відпрізвищних (966; 13,58 %), відпрізвиських (709; 9,96 %), відіменних (166; 2,33 %) номінацій; менше засвідчено відпсевдонімних (49; 0,69 %) і відандронімних назв (26; 0,37 %). Серед агоронімів і годонімів достатньо продуктивні конструкції «прізвище та ім'я» у повній або ініціальной формі (192; 2,7 %). Загалом же такі деривати переважають із-поміж найменувань вулиць і площ (1038), міст, селищ і сіл (322), висілків, фільварків, хуторів (272).

Агороніми і годоніми (130) та мікроойконіми (87) більш часто мотивуються власними географічними назвами (441; 6,2 %), зокрема номінаціями водних об'єктів (62; 0,87 %), інших поселень (356; 5,01 %), територій (17; 0,24 %), гір (6; 0,08 %).

Малопродуктивні відетнонімні (30; 0,42 %), відідеонімні (49; 0,69 %), відергонімні (8; 0,11 %), відпрагматонімні (8; 0,11 %) і відтеонімні (2; 0,03 %) найменування дрібних географічних об'єктів краю, а також комбіновані відонімні номінації (13; 0,18 %). Невідома семантика твірних основ 44 пропріативів (0,62 %).

Відапелятивно-відонімні номінації (935; 13,14 %) – це насамперед комбінування географічних термінів та назв споруд із відантропонімними (288; 4,04 %) і відтопонімними (264; 3,71 %) похідними, які найбільш часто фіксуємо серед адміністратонімів (135). Відзначимо також поєднання прийменників із пропріальними одиницями (134; 1,88 %), різних форм онімів і апелятивів – як дво- (143; 2,01 %), так і багатокомпонентних (105; 1,48 %).

6. Мотиваційна систематизація пропріальних одиниць дозволяє встановити, які підстави для виникнення онімів переважають. Для мікротопонімів провідними

є відношення квалітативні (1 578; 22,18 %, зокрема найменування 564 вулиць і площ, 178 кутків і мікрорайонів, 141 хутора, 134 урочища та 107 полів), меморіальні (1 001; 14,07 %, зокрема власних назв 991 вулиці і площі), локативні (900; 12,65 %, зокрема 274 агороніми і годоніми, 139 агроонімів і 105 мікроойконімів), посесивні (756; 10,63 %, зокрема номінацій 256 хуторів та 176 міст, селищ і сіл), сутнісні (642; 9,02 %, зокрема 168 мікрооронімів і 150 кварталонімів) та асоціативні (407; 5,72 %, зокрема 141 назва кутків і мікрорайонів), коли засвідчено певне ототожнення топоніма з найменуванням першого поселенця (231; 3,25 %), роду (160; 2,25 %) або професії (16; 0,22 %).

Інші різновиди простої мотивації (всього – 5 744; 80,73 %) менш поширені, і це ідеологічні (119; 1,67 %), апотропейні (104; 1,46 %), номінальні (93; 1,31 %), патронімічні (68; 0,96 %), символічні (47; 0,66 %), ситуативні (23; 0,32 %) та емоційно-експресивні (6; 0,08 %) назви.

Комбінована мотивація (1 312; 18,44 %) характерна насамперед для складних і складених мікрооронімів (168), лімнонімів і піскінонімів (147), адміністратонімів (135) та мікроойконімів (125), і це такі мотиваційні відношення, як квалітативно-сутнісні (425; 5,97 %), сутнісно-посесивні (281; 3,95 %), локативно-сутнісні (264; 3,71 %) тощо (225; 3,18 %); фіксуємо і багатоелементні мотиваційні композиції (116; 1,63 %). Мотивація 59 пропріативів (0,83 %) невідома.

7. Таким чином, засвідчено певну архаїчність процесу творення і розвитку системи власних назв дрібних географічних об'єктів, оскільки в історичних документах зафіксовано 15,91 % варіативних форм, чимало з яких є діахронними. Як екстралінгвальні фактори відзначаємо досить високий рівень заліснення та заводнення досліджуваної території, розвинену мережу автомобільних і залізничних шляхів сполучення, детальне структурування населених пунктів як на квартали, так і на вулиці та площі, достатньо рівнинну місцевість, завдяки чому навіть незначні рельєфні зміни часто іменуються, оскільки є важливим засобом орієнтування на місцевості.

На основі цього можемо зробити висновок, що мікротопонімія Північної Хмельниччини, з одного боку, тісно пов'язана з географічною термінологією, яка

вживається у прямому значенні, вказуючи на сутність іменованих денотатів або їхні квалітативні чи локативні атрибути; з іншого боку, простежуємо двобічні відношення з різними класами пропріативів із метою встановлення меморіальної, посесивної, локативної, асоціативної, патронімічної та іншої семантики.

Аналіз досліджень, присвячених опису мікротопонімів інших регіонів України, дозволив установити найбільшу подібність структурно-дериваційних і семантико-мотиваційних особливостей власних назв дрібних географічних об'єктів з аналогічними атрибутами пропріативів Центральної і Західної України. Регіональних відмінностей значно менше, ніж спільних ознак, що уможлиблює констатацію винесених на захист положень як характерних для всієї України.

8. Перспективи вивчення системи мікротопонімів вбачаємо у фіксації таких найменувань у центральній і південній частинах Хмельницької області та детальній характеристиці їхньої структури, словотвору, семантики твірних основ, мотивації та інших особливостей із метою визначення екстра- та інтралінгвального впливів на процес номінації дрібних географічних об'єктів Хмельниччини і Поділля зокрема й України загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдула Ю. А. Становлення ойконімії Слобожанщини (на матеріалі Харківщини): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Кіровоград, 2008. 16 с.
2. Агеева Р. А. Происхождение имен рек и озер. Москва: Наука, 1985. 243 с.
3. Адамишена А. Топонімікон села Іванківці Городоцького району Хмельницької області. *Філологічні студії*: збірник наукових праць студентів. Вінниця, 2013. Вип. 11. С. 280–284.
4. Адамович Я. М. Мікратапанімічныя назвы. Мінск, 1971. 112 с.
5. Актуальні проблеми філології та перекладознавства: збірник наукових праць. Хмельницький: ХмДЦНП, 2013. Вип. 6. Ч. 2. 306 с.
6. Бабишин С. Д. Топоніміка в позакласній роботі з географії. Київ: Радянська школа, 1968. 93 с.
7. Бабишин С. Д. Топоніміка в школі: На матеріалах Хмельницької області. Київ: Радянська школа, 1962. 122 с.
8. Бабічева О. Л. Інверсійний словник мікротопонімів Чернігівсько-Сумського Полісся. Київ, 2005. 102 с.
9. Бабічева О. Л. Назви земельних ділянок Деснянсько-Сеймського межиріччя і їх відображення в мікротопонімії. *Питання історичної ономастики*. Київ: Наукова думка, 1994. С. 151–157.
10. Банк М. В. Із спостережень над мікротопонімією Закарпаття. *Питання топоніміки та ономастики*. Київ: Наукова думка, 1962. С. 164–168.
11. Баньої В. Ф. Мікротопонімія басейну річки Ужа (на матеріалі українських говірок Закарпаття): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01– укр. мова. Івано-Франківськ, 2009. 23 с.
12. Баньої В. Ф. Мікротопонімія басейну річки Ужа (на матеріалі українських говірок Закарпаття): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01– укр. мова. Ужгород, 2009. 233 с.

13. Баценко К. С. Локалізми в топонімії Хмельниччини. *IV Республіканська ономастична конференція: тези*. Київ: Наукова думка, 1969. С. 61–62.
14. Баценко К. С. Місцеві апелятиви в топонімії Хмельниччини. *Питання сучасної ономастики*. Київ : Наукова думка, 1976. С. 93–96.
15. Безпояско О. К., Городенська К. Г. Морфеміка української мови. Київ : Наукова думка, 1987. 211 с.
16. Беленькая В. Д. Топонимы в составе лексической системы языка. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1969. 168 с.
17. Белецкий А. А. Лексикология и теория языкознания (Ономастика). Москва : Изд-во КГУ, 1972. 209 с.
18. Берковський В. Студії з історії Славутчини. Київ : Пульсари, 2008. 240 с.
19. Беценко Т. Етюди з топонімії Сумщини. Походження географічних найменувань. Суми : Собор, 2000. 86 с.
20. Бицко Н. І. Мікрогідронімія Тернопільщини (назви непротічних вод) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Чернівці, 2012. 20 с.
21. Білінська Л. П. Формування мікротопонімії Покуття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2012. 17 с.
22. Білоусенко П. Збірні назви з суфіксом -чина (-щина) в історії української мови. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Ужгород, 2011. Вип. 24. С. 56–61.
23. Бірыла М. В., Мацкевіч Ю. Ф. Мікратапанімія Беларусі. Матэрыялы. Мінск : Навука і тэхніка, 1974. 326 с.
24. Борек Г. К проблеме восточнославянских топонимов на -ица. *Восточнославянская ономастика. Исследования и материалы*. Москва : Наука, 1979. С. 154–166.
25. Бучко Г. Є., Бучко Д. Г. Покутсько-гуцульські ойконіміїні паралелі. *Наукові записки НаУКМА*. 2012. Т. 137. Філологічні науки (Мовознавство). С. 82–87.
26. Бучко Д. Г. Географічні назви на -инці на Поділлі. *Матеріали Другої Подільської історико-краєзнавчої конференції*. Львів : Каменярь, 1968. С. 220–222.

27. Бучко Д. Г. Географічні назви на -івці на Поділлі. *Тези доповідей Подільської історико-краєзнавчої конференції*. Хмельницький, 1965. С. 114–115.
28. Бучко Д. Г. Географічні назви на -івці на Поділлі: До питання про колонізацію Поділля. *Історичні джерела та їх використання*. Київ : Наукова думка, 1966. Вип. 2. С. 93–98.
29. Бучко Д. Г. Лексико-семантичний спосіб деривації ойконімів України. *Україноцентризм наукового сумління : збірник наукових праць на пошану професора Зеновія Терлака*. Львів, 2014. С. 335–350.
30. Бучко Д. Г. Ойконіми Покуття на -ани, -яни на загальноукраїнському фоні. *Наукові записки ТДПУ*. Серія: Українська лінгводидактика. Тернопіль, 1997. Вип. 1. С. 83–86.
31. Бучко Д. Ойконімія Поділля XVII ст. (за даними Хмельницького літопису). *Roczniki humanistyczne*. 2006–2007. Tom LIV–LV, zeszyt 7. S. 139–148.
32. Бучко Д. Г. Ойконімія Покуття: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.02 – укр. мова. Чернівці, 1992. 35 с.
33. Бучко Д. Г. Походження назв населених пунктів Покуття. Львів : Світ, 1990. 164 с.
34. Бучко Д. Г. Проблемні питання деривації українських ойконімів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2013. Вип. 6 (2). С. 10–20.
35. Бучко Д. Г. Топоніми на -івці, -инці долини річки Збруча. *Четверта Республіканська ономастична конференція: тези*. Київ : Наукова думка, 1969. С. 181–183.
36. Бучко Д. Г. Украинские топонимы на -івці, -инці: автореф. дисс. ... канд. філол. наук: 661 –язики народів СРСР (укр. язык). Львов, 1972. 22 с.
37. Бучко Д. Г. Українські топоніми на -івці, -инці: дис. ... канд. філол. наук: 661 – мови народів СРСР (укр. мова). Львів, 1972. 333 с.
38. Василик О. Б. Мікротопонімія Уманщини XVII–XIX ст. : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Умань, 2015. 216 с.

39. Василюк Л. Л. Топоніми Волині як джерело фізико-географічних досліджень. Луцьк, 1999. 130 с.
40. Василюк Л. Л. Фізико-географічна зумовленість топонімії Волинської області: автореф. дис. ... канд. географічних наук: 11.00.01 – фізична географія, геофізика і геохімія ландшафтів. Київ, 2000. 17 с.
41. Васілюк Н. І. Лексика-семантичныя тыпы мікратапанімії пауднева-заходняй часткі Брестчыны. *Беларуская аномастика*. Мінск: Навука і тэхніка, 1985. С. 103–113.
42. Вебер Н. В. Мікроойконіми Івано-Франківщини, мотивовані географічними термінами. *Studia Slavistica*: збірник наукових праць. Ужгород : В-во О. Гаркуші, 2009. Вип. 10: Ономастика. Топоніміка. С. 322–330.
43. Вебер Н. В. Мікроойконімія Івано-Франківщини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2012. 20 с.
44. Вебер Н. В. Суфіксальна деривація в мікроойконімії Івано-Франківщини *Наукові записки НаУКМА*. Т. 137. Філологічні науки (Мовознавство). 2012. С. 99–101.
45. Вербич С. О. Гідронімія басейну Верхнього Дністра: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Київ, 1999. 16 с.
46. Вербич С. О. Гідронімія басейну Дністра: монографія. Луцьк : Терен, 2017. 543 с.
47. Вербич С. О. Гідронімія Наддністрянщини: склад, будова, особливості становлення : автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Київ, 2017. 35 с.
48. Вербич С. Українська ономастика: перспективи розвитку. *Українська мова*. 2010. № 3. С. 73–80.
49. Верховний О. І. Хмельницька область: Географічний нарис. Київ : Вища школа, 1960. 112 с.
50. Винокур І. С., Гуменюк С. К. Археологічні пам'ятки Хмельниччини. Кам'янець-Подільський, 1965. 40 с.
51. Габорак М. М. Гідронімія Івано-Франківщини: словник-довідник. Снятин : ПрутПринт, 2003. 284 с.

52. Габорак М. М. Назви гір Івано-Франківщини : словник-довідник. Івано-Франківськ, 2005. 351 с.
53. Габорак М. М. Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля): історико-етимологічний словник. Івано-Франківськ: ОІППО; Снятин : ПрутПринт, 2007. 200 с.
54. Габорак М. М. Семантико-словотвірні типи ойконімів Прикарпаття (XII–XX ст.) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 1999. 290 с.
55. Габорак М. М. Топонімія Покуття та деяких прилеглих територій: етимологічний словник-довідник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 930 с.
56. Галай О. Б. Українська урбанонімія Закарпаття в XX–XXI ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Ужгород, 2009. 17 с.
57. Галас К. Й. Словник українських топонімів Закарпаття. *Українська мова на Закарпатті у минулому і сьогодні*: матеріали науково-практичної конференції. Ужгород, 1993. С. 109–117.
58. Галас К. И. Топонимика Закарпатской области (названия населенных пунктов) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук. Ужгород, 1960. 15 с.
59. Галас К. Й. Українська топонімія Закарпаття в лінгвістичному аспекті. – Ужгород: УЖДУ, 1979. – 119 с.
60. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.
61. Герета Н. М. Ойконімія північної Хмельниччини : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Київ, 2004. 20 с.
62. Герета Н. М. Ойконімія північної Хмельниччини: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Умань, 2004. 209 с.
63. Головина З. Д. О характере номинации в микропонимике. *Вопросы топонимии*. Учёные записки Уральского гос. ун-та, 1971. №5. С. 117–120.
64. Головка І. Мікротопоніми села Тарноруда Волочиського району Хмельницької області. *Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи*: збірник наукових праць. Вінниця, 2015. С. 45–48.

65. Гонца І. С. Ойконімія Черкащини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Київ, 2006. 18 с.
66. Горбаневский М. В. Русская городская топонимия: Методы историко-культурного изучения и создания компьютерных словарей. Москва : Принт, 1996. 247 с.
67. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія : навч. посібник. Київ: Вища школа, 1999. 207 с.
68. Горпинич В. О. Сучасні словотворчі тенденції в розвитку мікрогідронімії Сумщини (назви ставків). *Питання гідроніміки: матеріали Третьої республіканської ономастичної наради*. Київ, 1971. С. 99–104.
69. Горпинич В. О. Теоретичні питання відтопонімного словотвору східнослов'янських мов. Київ : Наукова думка, 1973. 165 с.
70. Горпинич В. О., Лобода В. В., Масенко Л. Т. Власні назви і відтопонімії утворення Інгуло-Бузького межиріччя. Київ: Наукова думка, 1977. 192 с.
71. Грипас Н. Я. Відапелятивні назви населених пунктів Хмельниччини. *IV Республіканська ономастична конференція : тези*. Київ: Наукова думка, 1969. С. 55–58.
72. Грінченко Б. Д. Словарь української мови: у 4-х томах. Київ, 1907–1909. Т. 1–4.
73. Громко Т. В. Семантичні особливості народних географічних термінів Центральної України (на матеріалі Кіровоградщини) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Кіровоград, 2000. 18 с.
74. Громко Т. В., Лучик В. В., Поляруш Т. І. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини. Київ; Кіровоград, 1999. 224 с.
75. Гула А. Шепетівка: історико-краєзнавчий нарис. Львів : Каменяр, 1973. 83 с.
76. Гуртовий Г. Волинь – край козацький: історико-краєзнавчі нариси. Луцьк : Надстир'я, 2000. 352 с.
77. Гуменюк С. К., Мецишин А. І. Хмельницька область: путівник. Львів : Каменяр, 1968. 191 с.

78. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка: в 4-х томах. Москва : ГИИНС, 1955–1965. Т. 1–4.
79. Данилюк О. К. Географічна термінологія Волині : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Київ, 2000. 18 с.
80. Данилюк О. К. Словник народних географічних термінів Волині. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 148 с.
81. Демчук М. Найдавніші українські ойконіми відантропонімного походження : питання етимології. *Народознавчі зошити*. № 1 (139), 2018. С. 150–155.
82. Джупина А. Мікротопонімія Летичівського району. *Поділля. Філологічні студії*. Хмельницький, 2014. Вип. 6. Ч. 2. С. 45–48.
83. Дика Л. Ареал поширення ойконімів на -івці, -инці на території Східного Поділля протягом XIV–XX ст. – 2013. URL : http://dsru.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2013-15.pdf (дата звернення: 21.11.2019).
84. Дика Л. Л. Ойконімія Східного Поділля (XIV–XX ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2009. 21 с.
85. Дика Л. Особливості дериваційної структури ойконімів Вінниччини (назви населених пунктів на -иця (-овиця)). *Наукові записки ТНПУ. Серія : Мовознавство*. 2017. № 1 (27). С. 118–121.
86. Довідник з археології України. Хмельницька, Чернівецька, Закарпатська області. Винокур І. С., Гуцал А. Ф., Пеняк С. І., Тимошук Б. О., Якубовський В. І. Київ : Наукова думка, 1987. 222 с.
87. Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ : Наукова думка, 2013. Т. 10. 784 с.
88. Етимологічний словник літописних назв Південної Русі. Желєзняк І. М., Корепанова А. Т., Масенко Л. Т., Стрижак О. С. Київ : Наукова думка, 1985. 254 с.
89. Емельянович В. М. Географічная тэрміналогія як крыніца мікратапаніміі (На матэрыяле Пружанскага і Камянецкага раёнаў Брэсцкай вобласці). *Беларуская анамастыка*. Мінск : Навука і тэхніка, 1985. С. 87–97.
90. Єсюнін С. М. Вулиці міста Хмельницького. Тернопіль, 2005. 118 с.;

91. Єсюнін С. М. Міста Поділля у другій половині XIX – на початку XX ст. : монографія. Хмельницький, 2015. 336 с.
92. Єсюнін С. М. Походження назв населених пунктів на -івці. *Поділля і Південно-Східна Волинь в роки визвольної війни українського народу середини XVII ст.* : матеріали Всеукраїнської історико-краєзнавчої науково-практичної конференції. Стара Синява, 1998. С. 261–263.
93. Жучкевич В. А. Общая топонимика : учебное пособие. Минск : Высшая школа, 1980. 405 с.
94. Жучкевич В. А. Происхождения географических названий Белоруссии. Минск : Наука и техника, 1968. 183 с.
95. Заїнчовська О. В. Мікротопонімія південно-східного Поділля (на матеріалі Кіровоградської області) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Кіровоград, 2009. 295 с.
96. Зикань Х. І. Географічні назви м. Ужгорода та його околиць : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.09 – фінно-угорські мови. Ужгород, 2002. 20 с.
97. Зубко А. Українська ономастика: здобутки та проблеми. *Ономастика України першого тисячоліття нашої ери*. Київ : Наукова думка, 1992. С. 263–282.
98. Іванова А. А. Мікротопоніми-назовніки Мазырскага Палесся у форме множнага ліку. *Беларуская аномастыка*. Мінск : Наука і техника, 1981. С. 131–138.
99. Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. Київ : Інститут історії АН УРСР, 1971. 706 с.
100. Історія міст і сіл Хмельницької області (Ретроспективний бібліографічний покажчик). Ч. II. Топографічна. Хмельницький, 1987. 451 с.
101. Карпенко О. П. Гідронімія Центрального Полісся на загальнослов'янському тлі : автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 – укр. мова; 10.02.03 – слов'янські мови. Київ, 1985. 44 с.
102. Карпенко О. П. Назви річок Нижньої Правобережної Наддніпрянщини. Київ, 1989. 192 с.

103. Карпенко О. Ю. Когнітивна ономастика як напрямок пізнання власних назв: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.15 – загальне мовознавство. Одеса, 2006. 31 с.
104. Карпенко Ю. А. Свойства и источники микропонимии. *Микропонимия*. Москва : Изд. Моск. универ., 1967. С. 15–22.
105. Карпенко Ю. А. Топонимия Буковины : автореф. дисс. ... д-ра філол. наук: 10.661 – языки народов мира (укр. язык). Киев, 1967. 20 с.
106. Карпенко Ю. О. Топоніміка гірських районів Чернівецької області (конспект лекцій). Чернівці, 1964. 80 с.
107. Карпенко Ю. О. Топоніміка центральних районів Чернівецької області (конспект лекцій). Чернівці, 1965. 76 с.
108. Карпенко Ю. О. Топонімія східних районів Чернівецької області (конспект лекцій). Чернівці, 1965. 62 с.
109. Карпенко Ю. О. Топонімія Буковини. Київ: Наукова думка, 1973. 238 с.
110. Карта Изяславского уезда. Издание Статистико-Экономического Отдела Опродкомгуба Волыни, 1921.
111. Карта Полонского уезда. Издание Статистико-Экономического Отдела Опродкомгуба Волыни, 1921.
112. Каталог річок України. Уклали Швець Г. І., Дрозд Н. І., Левченко С. П. Київ : Вид-во АН УРСР, 1957. 192 с.
113. Керста Р. Й. Функції суфікса -ич-и в українських назвах XIV–XV ст. *Дослідження і матеріали з української мови*. Київ, 1962. Т. V. С. 111–114.
114. Кидибиц Н. Й. Географічні назви у мовленні угорців м. Берегова та його околиць: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.09 – фінно-угорські мови. Ужгород, 2004. 20 с.
115. Кихтюк В. В. Історична топоніміка Волині: формування, джерела, зв'язок із розвитком суспільства: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни. Київ, 2010. 23 с.
116. Коваленко Л. Изяслав Хмельницької області (Історичний нарис). Львів : Каменяр, 1966. 27 с.

117. Коваль А. П. Знайомі незнайомці: Походження назв поселень України: науково-популярне видання. Київ : Либідь, 2001. 304 с.

118. Коваль М. До питання про топонімікон села Яснозір'я. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2019. Вип. 6. С. 61–63.

119. Коваль М. Село Нетечинці Віньковецького району Хмельницької області: історико-ономастична характеристика. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2017. Вип. 3. С. 79–81.

120. Колесник Н. С. Онімія української народної пісні. Чернівці: Технодрук, 2017. 368 с.

121. Кордуба М. Що нам кажуть назви осель? Львів : Наша Батьківщина, 1938. 23 с.

122. Корепанова А. П. Словообразование гидронимов бассейна Нижней Десны : автореф. дисс. ... канд. філол. наук : 10.661 – языки народов СССР (укр. язык). Киев, 1969. 21 с.

123. Корепанова А. П. Словотворчі типи гідронімів басейну Нижньої Десни. Київ : Наукова думка, 1966. 98 с.

124. Корнієнко І. А. Граматична структура ойконімів Миколаївської області. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. 2013. Вип. 207. Т. 219. С. 47–51.

125. Косарева А. Мікротопонімікон села Правдівка Ярмолинецького району Хмельницької області. *Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи*: збірник наукових праць. Вінниця, 2017. С. 186–190.

126. Костик Л. Б. Гідронімія Буковини (назви непротічних вод): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2003. 20 с.

127. Костриця М. Ю., Кондратюк Р. Ю. Історико-географічний словник Житомирщини : у 3-х томах. Житомир : ПП М. Г. Косенко, 2002. Т. 1–3.

128. Котович В. Ойконіми Галицького та Галицько-Волинського князівств: посесивні архаїчні утворення на -*'ь. С. 74–86. URL :

http://dspu.edu.ua/filol_gum/wp-content/uploads/2016/04/2014_9.pdf (дата звернення: 13.11.2019).

129. Котович В. В. Ойконімія Опілля XII–XX ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2000. 20 с.

130. Котович В. В. Ойконімія Опілля XII–XX ст.: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2000. 177 с.

131. Котович В. В. Походження назв населених пунктів Опілля. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2000. 156 с.

132. Коханська А. О. Гідронімія басейну річки Бужок. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Харків, 2013. № 36. С. 40–43.

133. Коханська А. О. Гідронімія басейну Хомори. *Наукові записки*. Серія: Філологія (мовознавство). Вінниця, 2012. Вип. 16. С. 123–126.

134. Коханська А. О. Етимологічні гіпотези назви річки Случ. *Поділля. Філологічні студії*. Хмельницький, 2012. Вип. 4. С. 33–34.

135. Коханська А. О. Лексико-семантична типологія центральноподільських гідронімів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2014. Вип. 7. С. 88–92.

136. Кравченко Ю. В. Гідронімія колишнього Великого Лугу Запорозького: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Запоріжжя, 2009. 20 с.

137. Крачило Н. П. География населения и населенных пунктов Хмельницкой области: автореф. дисс. ... канд. геогр. наук. Киев, 1966. 21 с.

138. Крижанівська О. І. Валентність морфем в основах ойконімів української мови. Кіровоград, 1995. 104 с.

139. Кругляк М. Ю. Ім'я вашого міста: Походження назв міст і селищ міського типу Української РСР. Київ : Наукова думка, 1978. 152 с.

140. Купчинська З. О. Лексико-семантична і словотвірна структура географічних назв на -ин, -ів (територія України, X–XX ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.02 – укр. мова. Львів, 1993. 18 с.

141. Купчинська З. О. Ожидів, Оглядів... і подібні. *Вісник Львівського університету*. Серія філол. 2004. Вип. 34. Ч. II. С. 174–179.
142. Купчинська З. О. Програма для збирання мікротопонімії та географічної номенклатури. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 22 с.
143. Купчинська З. О. Стратиграфія архаїчної ойконімії України: монографія. Львів : НТШ, 2016. 1278 с.
144. Купчинский О. А. Украинские географические названия на -ичі XI–XX вв. (история, возникновение, семантико-структурный анализ, статистика и география) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19 – общее языкознание. Одесса, 1974. 33 с.
145. Купчинський О. А. Двочленні географічні назви України на -їь. *Питання історії української мови*. Київ : Наукова думка, 1970. С. 102–129.
146. Купчинський О. А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень (Географічні назви на -ичі). Київ : Наукова думка, 1981. 215 с.
147. Лемтюгова В. П. Восточнославянская ойконимия апеллятивного происхождения (название типов поселений). Минск : Наука и техника, 1983. 198 с.
148. Лемцюгова В. П. Беларуская айканімія. Мінск, 1970. 154 с.
149. Лисенко А. В. Ойконімія Полтавської області: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Чернівці, 2007. 20 с.
150. Лісняк Н. І. Мікротопонімія Західного Поділля : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Ужгород, 2004. 20 с.
151. Лісняк Н. І. Структура мікротопонімів західного Поділля. *Ономастика східних слов'ян*: тези доповідей та повідомлень наукового семінару. Київ, 1996. С. 47–48.
152. Лобода В. В. Севернопричерноморская топонимия (общие и региональные проблемы украинской топонимической системы): автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.02 – языки народов СССР (укр. язык). Киев, 1979. 52 с.
153. Лобода В. В. Топонімія Дніпро-Бузького межиріччя. Київ : Вища школа, 1976. 232 с.

154. Лужецька О. Б. Мікротопонімія Південно-Західного Опілля: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Тернопіль, 2014. 369 с.
155. Лучик В. В. Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя. Кіровоград, 1996. 235 с.
156. Лучик В. В. Власні назви місцевостей в українській мові. *Студії з ономастики та етимології*. Київ, 2002. С. 121–127.
157. Лучик В. В. Гідронімія Середнього Дніпро-Бузького межиріччя : автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Київ, 1995. 49 с.
158. Лучик В. В. Залежність власних назв від розвитку суспільства (на матеріалі української мови). *Nazwy własne a społeczeństwo*. Łask : Oficyna Wydawnicza LEKSEM, 2010. Т. 2. S. 131–139.
159. Лучик В. В. Іншомовні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя. Кіровоград : РВГ ІЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 1999. 104 с.
160. Лучик В. В. Етимологічний словник топонімів України. Київ : Академія, 2014. 544 с.
161. Ляшенко Р. О. Мікротопонімія Кіровограда: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Харків, 2008. 21 с.
162. Лингвистический энциклопедический словарь. Гл. редактор Ярцева В. Н. Москва: Советская энциклопедия, 1990. 685 с.
163. Макаренко П. Полонне: краєзнавчий нарис. Львів: Каменяр, 1976. 31 с.
164. Марусенко Т. А. Материалы к словарю украинских географических апеллятивов (названия рельефов). *Полесье (Лингвистика. Археология. Топонимика)*. Москва : Наука, 1968. С. 206–255.
165. Марусенко Т. А. Названия рельефов в говорах Хмельницкой области УССР. *Карпатская диалектология и ономастика*. Москва : Наука, 1972. С. 277–299.
166. Масенко Л. Т. Генезис та історичний розвиток територіальних назв на -щин-а (-чин-а). *Мовознавство*. 1984. № 6. С. 56–60.
167. Масенко Л. Т. Гидронимия бассейна Южного Буга : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.661 – языки народов СССР (укр. язык). Киев, 1972. 25 с.

168. Масенко Л. Т. Гідронімія Східного Поділля. Київ: Наукова думка, 1979. 102 с.
169. Масенко Л. Т. Історія власних назв. Історія української мови. Лексика і фразеологія. Київ: Наукова думка, 1983. С. 620–659.
170. Матіїв М. Д. Гідронімія басейну Стрию: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Запоріжжя, 1999. 20 с.
171. Маштаков П. Л. Список рек Днепровского бассейна (указатель). Санкт-Петербург, 1913. 112 с.
172. Мельничук О. С. Топоніміка Кодимського району Одеської області. *Мовознавство*. Київ, 1957. Т. XIV. С. 55–61.
173. Мельничук С. П. Ландшафтна екологія : навчально-методичний посібник. Львів : ННЛТУ України, 2013. 227 с. URL: http://bookwu.net/book_landshaftna-ekologiya_1075/12_3.3-morfologichni-odinici-landshaftu-faciya-urochishhemiscevist (дата звернення: 22.07.2018 р.)
174. Мельхеев М. Н. Географические имена : топонимический словарь. Москва, 1961. 254 с.
175. Микротопонимия. Редкол. : Ахманова О. С., Беленькая В. Д., Никонов В. А. Москва : Издательство МГУ, 1967. 154 с.
176. Михайличенко Н. Є. Структурно-семантичні типи українських ойконімів із формантами -ець, -иця : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2011. 18 с.
177. Михальчук О. І. Микротопонімія Підгір'я : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Київ, 1998. 16 с.
178. Мікратапанімія Беларусі: матэрыялы. Мінск, 1974. 326 с.
179. Мосур О. Микротопоніми Самбірського циркулу на -щина. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Філологія» (1152). 2015. С. 75–79. URL : <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/view/3816> (дата звернення: 12.10.2019 р.).

180. Мосур О. С. Мікротопонімія кінця XV III – початку XIX століття: Самбірський циркул: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2019. 804 с.
181. Мурзаев Э. М. География в названиях. Москва : Наука, 1979. 168 с.
182. Мурзаев Э. М. Очерки топонимики. Москва : Мысль, 1974. 382 с.
183. Мурзаев Э. М. Словарь народных географических терминов. Москва : Мысль, 1984. 653 с.
184. Муромцев И. В. Семантико-структурные типы гидронимов бассейна реки Северского Донца : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 661 – языки народов СССР (укр. язык). Харьков, 1968. 26 с.
185. Муромцев І. В. Словотворчі типи гідронімів басейну Сіверського Дінця. Київ : Наукова думка, 1966. 104 с.
186. Нерознак В. П. Названия древнерусских городов. Москва : Наука, 1983. 207 с.
187. Никонов В. А. Введение в топонимику. Москва : Наука, 1965. 180 с.
188. Никонов В. А. Краткий топонимический словарь. Москва, 1966. 509 с.
189. Німчук В. В. Українська ономастична термінологія: (Проект). *Повідомлення Української ономастичної комісії*. Київ: Наукова думка, 1966. Вип. 1. С. 24–43.
190. Новый административно-территориальный стан Поділля: Список населенных місць по повітах (округах) та районах (волостях) Поділля. Вінниця, 1928. 177 с.
191. Ординська І. Я. Агрооніми Північної Хмельниччини: структурно-дериваційні і семантико-мотиваційні особливості. *Восточнославянские языки и литературы в европейском контексте*: материалы VI Международной научной конференции. Могилев, 2019. С. 233–239.
192. Ординська І. Я. Власні назви криниць у структурі мікротопонімікону північних районів Хмельниччини. *Priority directions of science development*: материалы V Международной научно-практической конференция. Львов, 2020. С. 67–73.

193. Ординська І. Я. Власні назви поселень хутірського типу Північної Хмельниччини. *Science Progress in European Countries: New Concepts and Modern Solutions*: матеріали XII Міжнародної научної конференції. Штутгарт, 2020. С. 145–157.

194. Ординська І. Я. Дромоніми Північної Хмельниччини: структура, словотвір, семантика, мотивація. *Поділля. Філологічні студії*: збірник наукових праць. Хмельницький, 2018. Вип. 10. С. 131–136.

195. Ординська І. Я. Історія дослідження мікротопонімікону Північної Хмельниччини. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2018. Вип. 14. С. 142–151.

196. Ординська І. Мікроойконіми Славутського району Хмельницької області: семантико-мотиваційна характеристика. *Подільська регіональна лексикологія: стан і перспективи*: збірник наукових праць. Вінниця : Планер, 2018. С. 160–165.

197. Ординська І. Я. Назви урочищ Північної Хмельниччини як складник мікротопонімії краю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Мовознавство. Тернопіль, 2018. № 1 (29). С. 46–51.

198. Ординська І. Я. Структурно-дериваційні особливості мікроойконімів Славутського району Хмельницької області. *Студії з філології та журналістики*. Ужгород : Говерла, 2018. Вип. 5. С. 213–216.

199. Ординська І. Я. Структурування власних назв дрібних географічних об'єктів (на матеріалі мікротопонімії Північної Хмельниччини). *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філологія. Маріуполь, 2018. Вип. 18. С. 296–303.

200. Осінчук Ю. Структурні типи мікротопонімів Радехівщини (двослівні, багатослівні та прийменникові мікротопоназви). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мовознавство. 2017. № 1 (27). С. 231–234.

201. Основная система и терминология славянской ономастики (Основна систем ѝ терминологија на словенската ономастика). Скопье, 1983. 414 с.
202. Отин Е. С. Гидронимия юго-восточной Украины: автореф. дисс. ... д-ра филол. наук: 10.02.19 – общее языкознание. Киев, 1974. 44 с.
203. Отін Є. С. Гідроніми Східної України. Донецьк : Вища школа, 1977. 155 с.
204. Отин Е. С. Топонимическая метонимия (вид связи «гидроним – ойконим»). *Перспективы развития славянской ономастики*. Москва : Наука, 1980. С. 106–121.
205. Павленко С. О. Мікротопоніми Чернігово-Сіверщини. Чернігів : Десна, 2013. 600 с.
206. Павликовская Н. М. Лексико-семантические и словообразовательные типы названий непроточных водохранилищ Подолья: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.02 – укр. язык. Днепропетровск, 1991. 16 с.
207. Пасіщук А. Топонімікон міста Полонне Хмельницької області. *Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи: збірник наукових праць*. Вінниця, 2015. С. 134–137.
208. Перелік заповідних територій та об'єктів, рідкісних та зникаючих тварин і рослин Хмельниччини. Хмельницький, 1986. 73 с.
209. Поділля. Артюх Л. Ф., Банушок В. Г. та ін. Київ : Доля, 1994. 504 с.
210. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии. Москва : Наука, 1988. 192 с.
211. Подольская Н. В. Типовые восточнославянские топоосновы. Словообразовательный анализ. Москва : Наука, 1983. 160 с.
212. Полюга Л. М. Словник українських морфем. Київ : Довіра. 2009. 554 с.
213. Поляков В. Є. Історична еволюція топоніміки міста Сімферополя: автореф. дис. ... канд. історичних наук: 07.00.01 – історія України. Дніпропетровськ, 2003. 20 с.
214. Поляруш Т. І. Словотворчі моделі на -щин (а) в різних топонімічних класах. *Повідомлення Української ономастичної комісії*. Київ, 1976. Вип. 15. С. 16–28.

215. Поляруш Т. И. Сравнительное исследование словообразования гидронимии, микротопонимии и ойконимии (на материале топонимии северо-восточного Левобережья Украины): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.661. – языки народов СССР (укр. язык). Киев, 1971. 24 с.
216. Попов А. И. Географические названия (Введение в топонимику). Москва; Ленинград : Наука, 1965. 181 с.
217. Поспелов Е. М. Географические названия мира : топонимический словарь. Москва : АСТ; Русские словари, 2001. 511 с.
218. Поспелов Е. М. Топонимика в школьной географии : пособие для учителей. Москва : Просвещение, 1981. 143 с.
219. Поспелов Е. М. Топонимика и картография. Москва : Мысль, 1971. 256 с.
220. Поспелов Е. М. Школьный топонимический словарь. Москва : Просвещение, 1988. 224 с.
221. Природа Хмельницької області. За ред. Геренчука К. І. Львів : Вища школа, 1980. 152 с.
222. Прышчепчык А. М. Тапаграфічная тэрміналогія в мікратапаніміі Стаубцоўшчыны. *Беларуская аанамастыка*. Мінск, 1977. С. 91–97.
223. Проць О. І. Мікротопонімія півночі Львівської області: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2011. 21 с.
224. Пура Я. О. Край наш у назвах. Рівне, 1991–2002. Ч. 1–4.
225. Пура Я. О. Назви населених пунктів Ровенщини в їх зв'язку на суміжних локаліях. Львів : Світ, 1986. 117 с.
226. Пура Я. О. Назви річок басейну Горині, Ствиги та Середнього Стиру. Львів, 1985. 174 с.
227. Пура Я. О. Озера Ровенщини. Ровно, 1989. 114 с.
228. Пура Я. О. Походження назв населених пунктів Ровенщини. Львів : Світ, 1990. 144 с.
229. Пура Я. О. Походження назв територіальних мікрооб'єктів Рівненщини. Рівне, 1990. 206 с.

230. Радьо Л. Н. Ойконіми України на *-*jь(-*ja, -*je)* у X – XX ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Івано-Франківськ, 2004. 18 с.
231. Развитие методов топонимических исследований: сборник статей. Москва : Наука, 1970. 112 с.
232. Рапановіч Я. Н., Шуба П. П. Слоўнік назваў населеных пунктаў Брэсцкай вобласці. Мінск : Навука і тэхніка, 1980. 176 с.
233. Рапановіч Я. Н., Шуба П. П. Слоўнік назваў населеных пунктаў Гродзенскай вобласці. Мінск : Навука і тэхніка, 1982. 320 с.
234. Рапановіч Я. Н., Шуба П. П. Слоўнік назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці. Мінск : Навука і тэхніка, 1981. 360 с.
235. Редьква Я. П. Гідронімно-ойконімний паралелізм і західноподільська мікротопонімічна система. *Українська ономастика*. Київ, 1998. С. 145–149.
236. Редьква Я. П. Гідронімія Західного Поділля: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Тернопіль, 1998. 22 с.
237. Редьква Я. П. Еволюція топоформанта *-щин(а)* в слов'янських мовах та його рефлекси в регіональній історичній ойконімії. *Λογος όνομαστικῆς*. 2006. № 1. С. 37–45.
238. Реєстр заселених пунктів Шепетівської округи: Підсумки Всесоюзного перепису населення. Шепетівка, 1928. 109 с.
239. Сидоренко І. Онімний ландшафт села Рачинці на Поділлі. *Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи*: збірник наукових праць. Вінниця, 2017. С. 84–89.
240. Сидоренко І. Село Рачинці: історико-топонімічний аналіз. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2018. Вип. 4. С. 134–138.
241. Сишота П. Нариси історії Шепетівщини. Шепетівка, 1997. 72 с.
242. Склярєнко О. М. Інноваційний характер американських композитних моделей (на матеріалі географічних назв США). 2009. С. 547–553. URL :http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/902/4_conf_skalkina_547-553+.pdf?sequence=1 (дата звернення: 30.03.2019).

243. Скляренко Олексій, Скляренко Ольга. Типологічна ономастика : монографія : у 5-ти кн. Одеса : Астропринт, 2013. Книга друга : Ономастичний словотвір у типологічному ракурсі. 408 с.

244. Славянская гідранімія. Праславянські фонд: у 3-х томах. Казлова Р. М. Гомель : ГГУ, 2000–2003. Т I – III.

245. Словник гідронімів України. Упорядники Железняк І. М., Корепанова А. П., Масенко Л. Т., Непокупний А. П., Німчук В. В., Отін Є. С., Стрижак О. С., Цілуйко К. К. Київ : Наукова думка, 1979. 780 с.

246. Словник мікрогідронімів України: Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина : словник. Редактор: Карпенко О. П. ; укладачі: Железняк І. М., Карпенко О. П., Лучик В. В., Поляруш Т. І., Стрижак О. С., Шульгач В. П. Київ : Обереги, 2004. 448 с.

247. Словник мікротопонімів і мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель : у 2-х т. Упорядник Аркушин Г. Л. Луцьк : Вежа, 2006–2007. Т. 1–2.

248. Словник мікротопонімії Черкащини. Укладачі: Гаврилова Т. О., Денисенко З. М. Черкаси, Вид. Ю. Чабаненка, 2010. 494 с.

249. Словник української мови. Відп. ред. В. В. Жайворонок. Київ : ВЦ «Просвіта», 2016. 1320 с.

250. Словник української мови: в 11-и томах. Київ: Наукова думка, 1970–1980. Т. 1–11.

251. Словник української ономастичної термінології. Укладачі Бучко Д. Г., Ткачова Н. В. Харків : Ранок:НТ, 2012. 256 с.

252. Словотвір сучасної української літературної мови. За ред. Жовтобрюха М. А. Київ : Наукова думка, 1979. 404 с.

253. Смерека Б. В. Поняття «урочище» в актових і фіскальних документах Руського воєводства XV–XVIII ст. *Наукові записки НаУКМА*. 2017. Т. 194. Історичні науки. С. 11–16. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12239/Smereka_Poniattia_urochyshe.pdf (дата звернення: 21.10.2019 р.).

254. Сокіл Н. В. Мікротопонімія Сколівщини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2007. 20 с.
255. Сокіл Н. Мікротопонімія Сколівщини. Львів, 2008. 206 с.
256. Список населённых мест Волынской губернии. Житомир, 1906. 219 с.
257. Список населённых мест Волынской губернии. Житомир, 1911. 454 с.
258. Список населённых пунктов Волынской губернии. Житомир, 1899. 193 с.
259. Стрижак О. С. Назви річок Запоріжжя і Херсонщини. Київ, 1967. 127 с.
260. Стрижак О. С. Назви розповідають: Про роль географічних назв у вивченні історії України. Київ : Знання, 1967. 40 с.
261. Стрижак О. С. Про що розповідають географічні назви: Сліди народів на карті УРСР. Київ : Наукова думка, 1967. 127 с.
262. Стрижак А. С. Гидронимия среднеподнепровского Левобережья: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.661 – языки народов СССР (укр. язык). Киев, 1965. 19 с.
263. Стычишина Л. П. Проблемы пограничной топонимии (на материале междуречья Кодымы и Савранки и прилегающих территорий): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.02 – укр. язык. Киев, 1976. 22 с.
264. Суперанская А. В. Микротопонимия, макротопонимия и их отличие от собственно топонимии. *Микротопонимия*. Москва : Изд. Моск. универ., 1967. С. 31–39.
265. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного. Москва : Наука, 1973. 368 с.
266. Суперанская А. В. Типы и структура географических названий. Москва : Наука, 1964. 118 с.
267. Суперанская А. В. Что такое топонимика? Москва : Наука, 1985. 176 с.
268. Сучасний словник іншомовних слів. Укладачі Скопненко О. І., Цимбалюк Т. В. Київ : Довіра, 2006. 789 с.
269. Теодорович Н. И. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии: в 5-и томах. Почаев, 1889–1899. Т. 1–5.

270. Теодорович Н. И. Местечко Грицев Заславского уезда Волынской губернии: исторический очерк. Почаев, 1892. 28 с.
271. Теория и методика ономастических исследований. Суперанская А. В., Сталтмане В. Э., Подольская Н. В. Москва : Наука, 1986. 256 с.
272. Титаренко А. А. Урбанонімія Кривого Рогу: структура, семантика, функціонування: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Дніпропетровськ, 2015. 20 с.
273. Тишковець М. Топоніми в лінгвокраїнознавчому аспекті вивчення української мови як іноземної. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Харків, 2009. Вип. 4. С. 86–89.
274. Толстой Н. И. Славянская географическая терминология. Семасиологические этюды. Москва : Наука, 1969. 262 с.
275. Топонімічний словник Кам'янця-Подільського. Прокопчук В. С., Старенький І. О. Кам'янець-Подільський, 2014. 192 с.
276. Топонімічний словник Харківщини. Укладачі Перепача А. М., Ярещенко А. П. Харків, 1992. 117 с.
277. Топонімія Дніпропетровщини. Укладачі Богомаз М. С., Мороз В. С. Дніпропетровськ : Дніпрокнига, 2006. 448 с.
278. Топонімія Кіровоградщини. За ред. Горпинича В. О. Кіровоград, 1990. 254 с.
279. Топонімія південного-східної Одещини : методичні вказівки. Карпенко Ю. О., Бевзенко А. Т., Касім Г. Ю. та ін. Одеса, 1978. 83 с.
280. Топонімія північно-східної Одещини : конспект лекцій. Карпенко Ю. О., Бевзенко А. Т., Гагкаєв К. Є. та ін. Одеса, 1975. 88 с.
281. Топоров В. Н., Трубачев О. Н. Лингвистический анализ гидронимов верхнего Поднепровья. Москва : Изд-во АН СССР, 1962. 228 с.
282. Торчинська Н. М., Торчинський М. М. Словник власних географічних назв Хмельницької області. Хмельницький : Авіст, 2008. 548 с.

283. Торчинська Н. М. Мікротопоніми села Глушківці Ярмолинецького району Хмельницької області. *Поділля. Філологічні студії*: збірник наукових праць. Хмельницький : ХМЦНТЕІ, 2014. Вип. 6. Ч. 1. С. 175–179.

284. Торчинська Н. М. Мікротопоніми села Солобківці Ярмолинецького району Хмельницької області. *Проблеми сучасної лінгвістики і лінгводидактики*. Умань: ФОП Жовтий, 2014. С. 55–58.

285. Торчинський М. М. Денотатно-номінативна структура топонімікону української мови. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Чернівці : Рута, 2007. Вип. 356–359. Слов'янська філологія. С. 375–379.

286. Торчинський М. Історія топонімічних студій (на матеріалі дисертаційних досліджень, захищених в Україні у II половині XX – на початку XXI століть). *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. Філологія. Івано-Франківськ, 2007. Вип. XV–XVIII. С. 434–439.

287. Торчинський М. М. Квантитативна характеристика власних географічних назв. *Вісник Львівського університету*. Серія Філологічна. Львів, 2019. Вип. 72. С. 276–287.

288. Торчинський М. М. Квантитативний аналіз українських ідеонімів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2019. Вип. 17. С. 42–47.

289. Торчинський М. М. Кількісна характеристика власних назв об'єктів живої природи. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2019. Вип. 16. С. 197–201.

290. Торчинський М. М. Мікрогідронімія села Цівківці Новоушицького району Хмельницької області. *Науковий часопис Східноpodільського лінгвокраєзнавчого центру*. Умань, 2014. С. 105–108.

291. Торчинський М. М. Мікротопонімія села Цівківці Новоушицького району Хмельницької області. *Поділля. Філологічні студії*. Хмельницький : ХМЦНТЕІ, 2014. Вип. 6. Ч. 1. С. 179–187.

292. Торчинський М. М. Ойконімія Південно-Західного Поділля : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 – укр. мова. Київ, 1993. 20 с.

293. Торчинський М. М. Ойконімія Південно-Західного Поділля: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова. Київ, 1993. 234 с.
294. Торчинський М. М. Ономастичні студії в Україні: бібліографічно-інформаційний довідник. Хмельницький : ХНУ, 2007. 123 с.
295. Торчинський М. М. Оронімія Хмельниччини. *Поділля. Краєзнавчі студії*. Хмельницький : ХмЦНТЕІ, 2009. С. 102–106.
296. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови: монографія. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с.
297. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови. Частина 2. Функціонування власних назв. Хмельницький : ХНУ, 2009. 454 с.
298. Торчинський М. М. Українська ономастика: навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2010. 138 с.
299. Торчинський М. М. Українська ономастика: історія, сьогодення, перспективи. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький : ХмДЦНІ, 2013. Вип. 6. Ч. 1. С. 212–234.
300. Трипольский Н. Исторические исследования о городах, местечках и селах Волынской губернии. Житомир, 1879. 136 с.
301. Трубачев О. Н. Названия рек Правобережной Украины: Словообразование. Этимология. Этническая интерпретация. Москва : Наука, 1968. 289 с.
302. Українська мова: Енциклопедія. Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
303. Українська ономастика: бібліографічний покажчик. Укладачі Вербич С. О., Єфименко І. В., Желєзняк І. М., Іваненко О. В., Іліаді О. І., Карпенко О. П., Стрижак О. С., Мельник Н. Ю., Шульгач В. П., Яцій В. О. Київ, 2013. 364 с.
304. Франко З. Т. Словотворчі типи мікротопонімів староукраїнської мови XIV–XV ст. *Мовознавство*. 1984. № 4. С. 44–50.
305. Франко З. Т. Хто ми? Звідки родом? Київ : Т-во «Знання» УРСР, 1990. 48 с.
306. Худаш М. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів). Львів, 2004. 536 с.

307. Худаш М. Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів. Утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових власних імен. Київ : Наукова думка, 1995. 361 с.
308. Худаш М. Л., Демчук М. О. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімі утворення). Київ : Наукова думка, 1991. 267 с.
309. Царалунга І. Б. Українські топоніми на -ани (-яни). Хмельницький : Авіст, 2007. 157 с.
310. Царалунга І. Б. Українські топоніми на -ани (-яни): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2006. 17 с.
311. Царук О. П. Історичний нарис про Шепетівку. Хмельницький, 2000. 76 с.
312. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся (Краєзнавчий словник – від найдавніших часів до 1914 року). Вінніпег, 1986. Т. II. 578 с.
313. Цілуйко К. К. Програма для збирання матеріалів для вивчення топоніміки України. Київ, 1962. 19 с.
314. Чабаненко В. А. Великий Луг Запорозький : історико-топонімічний словник. Запоріжжя, 1999. 331 с.
315. Черепанова Е. А. Мікротопонімія Чернігівсько-Сумського Полісся. Суми, 1984. 456 с.
316. Черепанова Е. А. Народная географическая терминология Чернигово-Сумского Полесья. Суми, 1984. 274 с.
317. Черняховская Е. И. Топонимия Львовщины: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львов, 1966. 20 с.
318. Чеховський І. Г. Мікротопонімія Чернівецької області в історичному аспекті (утворення на базі народної географічної термінології) : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.01 – історія України. Чернівці, 1996. 24 с.
319. Чумак В. В. Мікротопонімія села Плоскої Балтського району на Одещині. *IV Республіканська ономастична конференція* : тези наукових доповідей. Київ, 1969. С. 65.

320. Чучка П. П. История становления украинской географической номенклатуры : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 – укр. язык. Киев, 1981. 23 с.
321. Швеба Г. І., Ігошин М. І. Каталог річок і водойм України : навчально-довідковий посібник. Одеса : Астропринт, 2003. 392 с.
322. Шульгач В. П. Гідронімія басейну Стиру. Київ, 1993. 143 с.
323. Шульгач В. П. Древнерусская гидронимия бассейна реки Стыр : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 – рус. язык. Киев, 1990. 17 с.
324. Шульгач В. П. Ойконімія Волині: етимологічний словник-довідник. Київ : Кий, 2001. 189 с.
325. Шульгач В. П. Праслов'янський гідронімний фонд межиріччя Західного Бугу і Случі: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 – укр. мова; 10.02.03 – слов'янські мови. Київ, 1998. 31 с.
326. Шульгач В. П. Праслов'янський гідронімний фонд (фрагмент реконструкції). Київ, 1998. 368 с.
327. Шульгач В.П. Словник географічних термінів Західного Полісся. *Ономастика України та етногенез східних слов'ян*. Київ, 1998. С. 215–222.
328. Юрків М. М. Гідронімно-ойконімний паралелізм в українській ономастиці. Тернопіль, 1999. 130 с.
329. Яніцька Н. Р. Мікротопонімія центральних та східних районів Львівської області : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Львів, 2012. 18 с.
330. Янко М. Т. Топонімічний словник України: словник-довідник. Київ : Знання, 1998. 432 с.
331. Янчишина Я. Система мікрооронімії Центральної Хмельниччини. *Поділля. Філологічні студії*. Хмельницький, 2012. Вип. 4. С. 76–78.
332. Янчишина Я. В. Дериваційні особливості творення власних назв дрібних географічних об'єктів Хмельницького району Хмельницької області. *Лінгвістичні дослідження*. Харків, 2013. № 36. С. 322–328.

333. Янчишина Я. В. Етнолінгвістичні особливості мікротопонімії центральної Хмельниччини. *Проблеми сучасної лінгвістики та лінгводидактики*. Умань, 2014. С. 89–93.

334. Янчишина Я. В. Лексико-семантична структура власних географічних назв мікрооб'єктів Деражнянського району. *Деражнянщина: минуле і сучасне*. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. С. 54–59.

335. Янчишина Я. В. Лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості урбанонімії міста Хмельницького. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2013. Вип. 6. Ч. 2. С. 279–286

336. Янчишина Я. В. Мікрогідронімія Дунаєвецького району Хмельницької області (загальна характеристика). *Науковий часопис Східноpodільського лінгвокраєзнавчого центру*. Умань, 2014. С. 116–119.

337. Янчишина Я. В. Мікротопоніми штучного та природного походження в сучасній українській літературній мові. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2014. Вип. 7. С. 224–227.

338. Янчишина Я. В. Мікротопонімія Центральної Хмельниччини. *Філологічні студії* : збірник наукових праць студентів. Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2014. С. 136–141.

339. Янчишина Я. В. Мотиваційна структура мікротопонімів Центральної Хмельниччини. *Наукові записки*. Серія: Філологія (мовознавство). Вінниця, 2012. Вип. 16. С. 227–230.

340. Янчишина Я. В. Проблемні питання виокремлення мікротопонімів у складі власних географічних назв. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 35. С. 211–218.

341. Янчишина Я. В. Система мікрогідронімів Хмельницького району Хмельницької області. *Актуальні проблеми лінгвістики і лінгводидактики*. Умань, 2012. С. 91–92.

342. Яцій В. Ойконіми Івано-Франківщини з суфіксом -ів та його різновидами. *Культура слова*. Київ: Інститут української мови, 2005. Вип. 65. С. 80–82.

343. Яцій В. О. Ойконімія Івано-Франківської області : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. Київ, 2009. 18 с.
344. Яцій В. О. Ойконімія Івано-Франківської області: історико-етимологічний словник. Київ, 2015. 392 с.
345. Яшкін І. Я. Гідроніми і мікрагідроніми Слаўгарадчыны. Матеріали 3-ої республіканської ономастичної наради. Київ, 1971. С. 125–130.
346. Яценко А. Н. Лингвистический анализ микропонимов определенного региона: курс лекций. Вологда, 1977. 60 с.
347. Hrabec S. Nazwy geograficzne Huculszczyzny. Kraków : Wyd-wo PAN, 1950. 262 s.
348. Kondratiuk M. Nazwy miejscowe południowo-wschodniej Białostoczyzny. Wrocław etc. : Wyd-wo PAN, 1979. 304 s.
349. Polskie nazwy własne. Encyclopedia. Pod red. Ewy Rzetelskiej-Feleszko. Warszawa; Kraków : Wyd-wo Instytutu Języka Polskiego PAN, 1998. 543 s.
350. Rospond S. Słowiańskie nazwy miejscowe z sufiksem *-jb*. Wrocław : Wyd-wo Wrocławskiego un-tu, 1983. 182 s.
351. Rozwadowski J. Studia nad nazwami wód słowiańskich. Kraków : Nakładem Pol. Akad. Umiejęth, 1948. 344 s.
352. Rudnicki J. Nazwy geograficzny Bojkowszczyzny. Lwow, 1939. 246 s.
353. Słowiańska onomastyka. Encyklopedia. Pod redakcją E. Rzetelskiej-Feleszko i A. Cieślikowej. Warszawa; Kraków: Wyd-wo Naukowe Warszawskie, 2002–2003. T. 1–2.
354. Słownik geograficzny Krolestwa Polskiego i innych Krajow słowiańskich. Warszawa, 1880–1903. T. 1–15.
355. Stieber Z. Toponomastyka Lemkowszczyzny. Cz. I. Nazwy miejscowości. Łódź : Łódzkie towarzystwo naukowe, 1948. 78 s.
356. Zaleski J. Nazwy miejscowe Tarnopolszczyzny. Prace onomastyczne 31. Wrocław etc. : Wyd-wo PAN, 1987. 198 s.

ДОДАТКИ

Додаток А

Список опублікованих праць за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Ординська І. Я. Історія дослідження мікротопонімікону Північної Хмельниччини. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : збірник наукових праць. Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2018. Вип. 14. С. 142–151.

2. Ординська І. Я. Назви урочищ Північної Хмельниччини як складник мікротопонімії краю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Мовознавство. Тернопіль, 2018. № 1 (29). С. 46–51.

3. Ординська І. Я. Структурування власних назв дрібних географічних об'єктів (на матеріалі мікротопонімії Північної Хмельниччини). *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філологія. Маріуполь, 2018. Вип. 18. С. 296–303.

Статті в закордонних періодичних виданнях:

4. Ординська І. Я. Агрооніми Північної Хмельниччини: структурно-дериваційні і семантико-мотиваційні особливості. *Восточнославянские языки и литературы в европейском контексте – VI* : сборник научных статей. Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2019. С. 64–69.

5. Ординська І. Я. Власні назви поселень хутірського типу Північної Хмельниччини. *Science progress in European countries: new concepts and modern solutions*: матеріали XII Міжнародної научної конференції. Штутгарт, 2020. С. 145–157.

Статті, що не входять до наукових фахових видань України

6. Ординська І. Я. Власні назви криниць у структурі мікротопонімікону північних районів Хмельниччини. *Priority directions of science development*: матеріали V Міжнародної научно-практичної конференції. Львов, 2020. С. 67–73.

7. Ординська І. Я. Дромоніми Північної Хмельниччини: структура, словотвір, семантика, мотивація. *Поділля. Філологічні студії*: збірник наукових праць. Хмельницький, 2018. Вип. 10. С. 131–136.

8. Ординська І. Я. Мікроойконіми Славутського району Хмельницької області: семантико-мотиваційна характеристика. *Подільська регіональна лексикологія: стан і перспективи*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Вінниця, 26–27 квітня 2018 р.). Вінниця : Планер, 2018. С. 160–165.

9. Ординська І. Я. Структурно-дериваційні особливості мікроойконімів Славутського району Хмельницької області. *Студії з філології та журналістики*. Ужгород : Говерла, 2018. Вип. 5. С. 213–216.

Апробація результатів дослідження

Основні положення дисертаційної роботи обговорено на сімнадцяти наукових і науково-практичних конференціях, таких як:

1) Міжнародна наукова інтернет-конференція «Динамічні процеси в лексиці та граматиці слов'янських мов» (Умань, 2017 р.);

2) Міжнародна науково-практична конференція «Інтернаціоналізація освіти як виклик для вищих навчальних закладів: українська та польська перспективи» (Краків (Польща), 2018 р.);

3) Міжнародна наукова конференція «Динамічні процеси в лексиці та граматиці слов'янських мов» (Умань, 2018 р.);

4) III Міжнародна науково-практична конференція конференція студентів та аспірантів «Актуальні проблеми філології та журналістики» (Ужгород, 2018 р.);

5) Міжнародна наукова конференція «Східнослов'янські мови і літератури в європейському контексті – VI» (Могилів (Білорусь), 2019 р.);

6) Міжнародна наукова конференція «Динамічні процеси в лексиці та граматиці слов'янських мов» (Умань, 2019 рр.);

7) XII Міжнародна наукова конференція «Прогрес науки в європейських країнах: нові концепції та сучасні рішення» (Штутгарт (Німеччина), 2020 р.),

8) V Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями розвитку науки» (Львів, 2020 р.),

9) II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи» (Полтава, 2016 р.);

10) Всеукраїнська науково-практична конференція «Слов'янська філологія: історія, сьогодення, перспективи» (Умань, 2016 р.);

11) III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи» (Полтава, 2017 р.);

12) VII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи» (Вінниця, 2018 р.);

13) Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція «Сучасні тенденції та перспективи мовно-літературної освіти в Україні» (Глухів, 2019 р.);

14) Всеукраїнський науково-практичний семінар «Проблеми слов'янської філології» (Умань, 2019 р.);

15) Міжрегіональний науково-практичний семінар «Теоретичні та прикладні проблеми сучасної філології» (Умань, 2017 р.);

16) II Міжрегіональний науково-практичний семінар «Теоретичні та прикладні проблеми сучасної філології» (Умань, 2018 р.);

17) III Міжрегіональний науково-практичний семінар «Теоретичні та прикладні проблеми сучасної філології» (Умань, 2019 р.).

Продуктивність основних атрибутів мікротопонімів Північної Хмельниччини

Таблиця 1

Кількість основних і варіантних форм мікротопонімів Північної Хмельниччини

Райони Мікротопоніми	Ізяславський			Полонський			Славутський			Шепетівський			Усього		
	Осн.	Вар.	Разом	Осн.	Вар.	Разом	Осн.	Вар.	Разом	Осн.	Вар.	Разом	Осн.	Вар.	Разом
ВН поселень	213	138	351	249	66	315	220	96	316	190	86	276	872	386	1258
ВН міст, селищ і сіл	92	119	211	47	33	80	80	72	152	70	66	136	289	290	579
ВН висілків і хуторів	121	19	140	202	33	235	140	24	164	120	20	140	583	96	679
ВН частин поселень	913	195	1108	278	38	316	477	205	682	781	119	900	2449	557	3006
ВН вулиць і площ	618	186	804	218	38	256	393	204	597	537	117	654	1766	545	2311
ВН кутків і мікрорайонів	295	9	304	60	0	60	84	1	85	244	2	246	683	12	695
ВН водних об'єктів	309	14	323	90	18	108	99	33	132	230	5	235	728	70	798
ВН річок і струмків	20	11	31	35	18	53	25	8	33	36	4	40	116	41	157
ВН озер і ставків	78	1	79	44	-	44	34	23	57	91	1	92	247	25	272
ВН боліт	36	2	38	4	-	4	15	2	17	37	-	37	92	4	96
ВН криниць	115	-	115	4	-	4	10	-	10	40	-	40	169	-	169
ВН джерел	57	-	57	3	-	3	13	-	13	19	-	19	92	-	92
ВН інших водних об'єктів	3	-	3	-	-	-	2	-	2	7	-	7	12	-	12
ВН лісових насаджень	182	5	187	39	3	42	60	15	75	146	1	147	427	24	451
ВН лісів	108	3	111	14	1	15	38	13	51	107	-	107	267	17	284
ВН парків і садів	74	2	76	25	2	27	22	2	24	39	1	40	160	7	167
ВН інших територій	423	27	450	159	16	175	168	22	190	344	24	368	1094	89	1183
ВН адмін.-тер. одиниць	38	1	39	26	-	26	46	-	46	24	-	24	134	1	135
ВН урочищ	117	9	126	88	3	91	90	9	99	129	10	139	424	31	455
ВН полів	237	1	238	35	-	35	27	3	30	155	1	156	454	5	459
ВН доріг	31	16	47	10	13	23	5	10	15	36	13	49	82	52	134
ВН об'єктів рельєфу	211	1	212	31	2	33	56	3	59	115	-	115	413	6	419
РАЗОМ	2251	380	2631	846	143	989	1080	374	1454	1806	235	2041	5983	1132	7115

Структура мікротопонімікону Північної Хмельниччини

Структурні типи Мікротопоніми	<i>Прості</i>				Абрев.	<i>Складні</i>				<i>Складені</i>			Усього
	Імен.	Прикм.	Числ.	<i>Разом</i>		Композ.	Юкстап.	Зрощ.	<i>Разом</i>	Слово- сполуки	Слово- сполучення	<i>Разом</i>	
<i>ВН поселень</i>	754	210	-	964	-	65	24	-	89	4	201	205	1258
ВН міст, селищ і сіл	361	101	-	462	-	42	10	-	52	-	65	65	579
ВН висілків і хуторів	394	108	-	502	-	23	14	-	37	4	136	140	679
<i>ВН частин поселень</i>	1460	985	1	2446	11	77	13	2	103	34	423	457	3006
ВН вулиць і площ	974	924	1	1899	2	55	7	-	64	7	341	348	2311
ВН кутків і мікрорайонів	486	61	-	547	9	22	6	2	39	27	82	109	695
<i>ВН водних об'єктів</i>	295	179	5	479	2	11	1	-	14	37	268	305	798
ВН річок і струмків	120	23	-	143	-	3	-	-	3	-	11	11	157
ВН озер і ставків	69	37	5	111	1	4	-	-	5	8	148	156	272
ВН боліт	44	20	-	64	-	1	-	-	1	3	28	31	96
ВН криниць	26	76	-	102	-	-	1	-	1	20	46	66	169
ВН джерел	27	23	-	50	1	2	-	-	3	6	33	39	92
ВН інших водних об'єктів	9	-	-	9	-	1	-	-	1	-	2	2	12
<i>ВН лісових насаджень</i>	174	104	-	278	-	7	-	-	7	2	164	166	451
ВН лісів	145	37	-	182	-	2	-	-	2	2	98	100	284
ВН парків і садів	29	67	-	96	-	5	-	-	5	-	66	66	167
<i>ВН інших територій</i>	488	112	-	600	2	27	23	1	53	171	359	530	1183
ВН адмін.-тер. одиниць	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	135	135
ВН доріг	3			3		1	23		24	57	50	107	134
ВН полів	199	68	-	267	2	15			17	111	64	175	459
ВН урочищ	286	44	-	330	-	11	-	1	12	3	110	113	455
<i>ВН об'єктів рельєфу</i>	237	13	-	250	1	5	-	-	6	3	160	163	419
РАЗОМ	3408	1603	6	5017	16	192	61	3	272	251	1575	1826	7115

Таблиця 3

Словотвір мікротопонімів Північної Хмельниччини

Словотвірні типи Мікротопоніми	Морфологічний										Лексико-семантичний					Невідомо	Усього
	Су-фікс.	Пре-фікс.	Кон-фікс.	Флек-тивн.	Усі-чення	Осново-склад.	Слово-склад.	Кон-версія	Зроц.	Разом	Власне семант	Плюра-лізація	Син-такс.	Стяг-нення	Разом		
ВН поселень	385	14	10	3	4	50	24	205	-	695	158	126	197	82	563	-	1258
ВН міст, селищ і сіл	234	2	6	3	4	39	10	106	-	404	41	67	65	2	175	-	579
ВН висілків і хуторів	151	12	4	-	-	11	14	99	-	291	117	59	132	80	388	-	679
ВН частин поселень	228	44	64	1	-	32	12	890	2	1273	285	125	159	1160	1729	4	3006
ВН вулиць і площ	95	15	50	-	-	14	6	844	-	1024	66	18	49	1154	1287	-	2311
ВН кутків і мікрорайонів	133	29	14	1	-	18	6	46	2	249	219	107	110	6	442	4	695
ВН водних об'єктів	109	1	2	4	6	1	-	177	-	300	145	32	301	8	486	12	798
ВН річок і струмків	66	1	2	4	5	1	-	22	-	101	33	3	11	-	47	9	157
ВН озер і ставків	5	-	-	-	1	-	-	42	-	48	54	12	156	1	223	1	272
ВН боліт	13	-	-	-	-	-	-	21	-	34	22	8	31	-	61	1	96
ВН криниць	11	-	-	-	-	-	-	72	-	83	14	1	65	5	85	1	169
ВН джерел	13	-	-	-	-	-	-	20	-	33	15	6	36	2	59	-	92
ВН інших водних об'єктів	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	2	2	-	11	-	12
ВН лісових насаджень	76	-	1	-	1	2	-	106	-	186	57	37	166	3	263	2	451
ВН лісів	69	-	1	-	1	2	-	35	-	108	40	31	100	3	174	2	284
ВН парків і садів	7	-	-	-	-	-	-	71	-	78	17	6	66	-	89	-	167
ВН інших територій	176	6	1	-	5	4	23	116	1	332	181	125	531	8	845	6	1183
ВН адмін.-тер. одиниць	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	-	135	-	135
ВН доріг	-	-	-	-	-	-	23	-	-	23	4	-	107	-	111		134
ВН полів	54	2	-	-	3	2	-	70	-	131	94	53	175	3	325	3	459
ВН урочищ	122	4	1	-	2	2	-	46	1	178	83	72	114	5	274	3	455
ВН об'єктів рельєфу	53	2	-	-	1	2	-	13	-	71	101	81	163	-	345	3	419
РАЗОМ	1027	67	78	8	17	91	59	1507	3	2857	927	526	1517	1261	4231	27	7115

Таблиця 4

Систематизація мікротопонімів Північної Хмельниччини за семантикою твірної основи

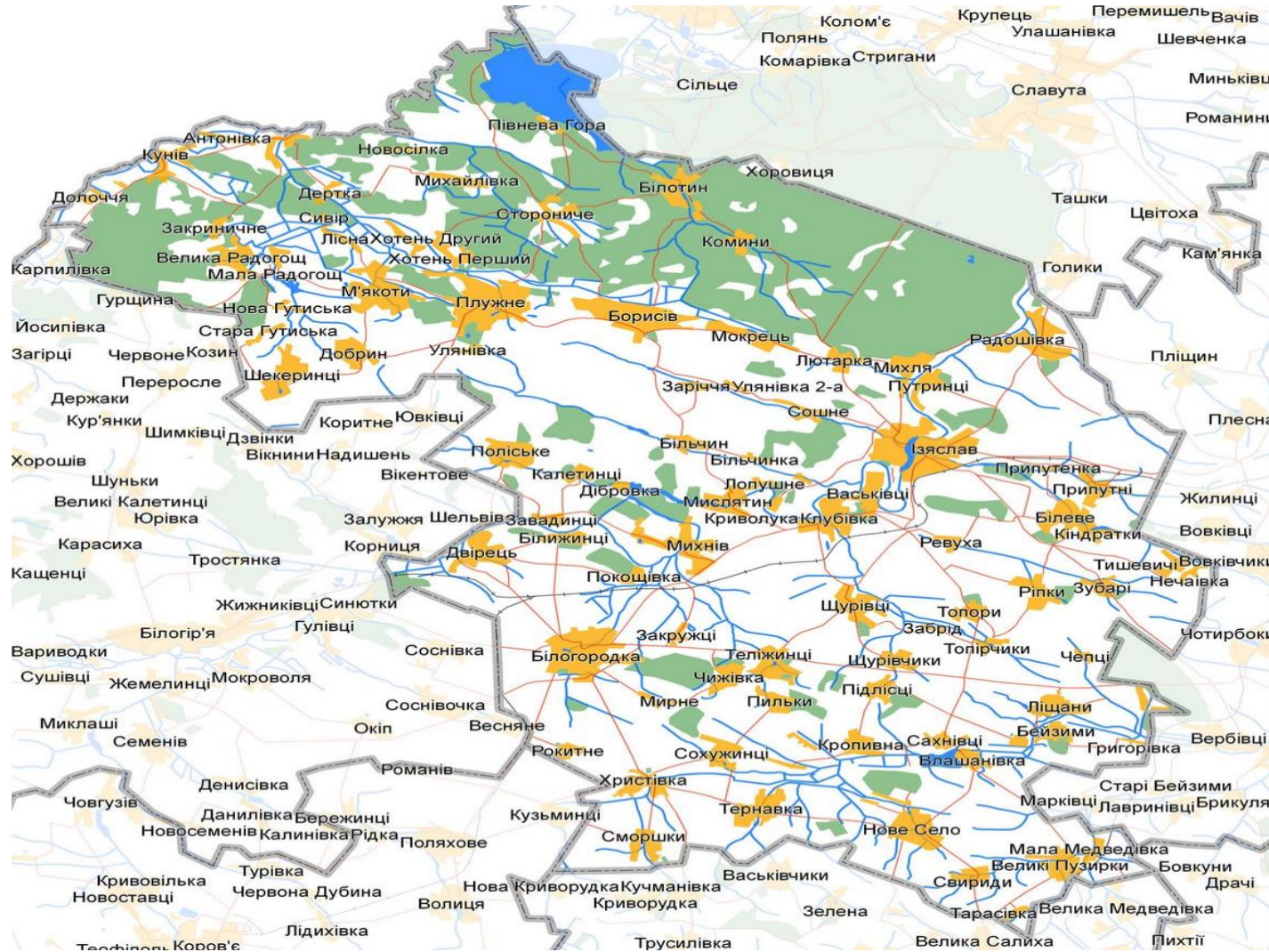
Семантичні типи Мікротопоніми	Відонімні					Відапелятивні							Віонім.- відапел.	Неві- домо	Усього
	Від- антроп.	Від- топон.	Від- етнон.	Інші	Разом	Від ГТ і прост. понять	Відфло- ролекс.	Від назв споруд	«Імен.+ прикм.»	«Імен.+ числ.»	Інші	Разом			
ВН поселень	594	128	3	16	741	155	45	25	67	9	64	365	149	3	1258
ВН міст, селищ і сіл	322	41	-	4	367	63	18	2	36	2	28	149	61	2	579
ВН висілків і хуторів	272	87	3	12	374	92	27	23	31	7	36	216	88	1	679
ВН частин поселень	1175	157	15	58	1405	499	61	217	73	26	633	1509	86	6	3006
ВН вулиць і площ	1038	130	6	54	1228	286	39	123	27	13	545	1033	49	1	2311
ВН кутків і мікрорайонів	137	27	9	4	177	213	22	94	46	13	88	476	37	5	695
ВН водних об'єктів	117	47	2	3	169	139	21	30	118	6	143	457	155	17	798
ВН річок і струмків	10	31	-	-	41	30	7	1	6	-	57	101	3	12	157
ВН озер і ставків	18	6	1	-	25	46	3	10	60	5	38	162	82	3	272
ВН боліт	16	6	-	-	22	29	5	-	15	-	8	57	16	1	96
ВН криниць	62	-	1	-	63	16	2	7	18	-	21	64	41	1	169
ВН джерел	11	2	-	3	16	18	4	4	17	1	19	63	13	-	92
ВН інших водних об'єктів	-	2	-	-	2	-	-	8	2	-	-	10	-	-	12
ВН лісових насаджень	52	42	1	1	96	62	42	4	56	4	80	248	102	5	451
ВН лісів	47	18	1	-	66	51	37	3	29	4	24	148	66	4	284
ВН парків і садів	5	24	-	1	30	11	5	1	27	-	56	100	36	1	167
ВН інших територій	152	114	8	4	278	187	57	58	89	13	184	588	308	9	1183
ВН адмін.-тер. одиниць	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	-	135
ВН доріг	-	74	-	2	76	6	-	2	19	-	-	27	31	-	134
ВН полів	67	28	5	1	101	72	19	24	23	5	128	271	84	3	459
ВН урочищ	85	12	3	1	101	109	38	32	47	8	56	290	58	6	455
ВН об'єктів рельєфу	18	4	1	-	23	182	6	20	69	5	27	309	83	4	419
РАЗОМ	2126	524	30	82	2762	1243	240	371	475	63	1084	3476	833	44	7115

Таблиця 5

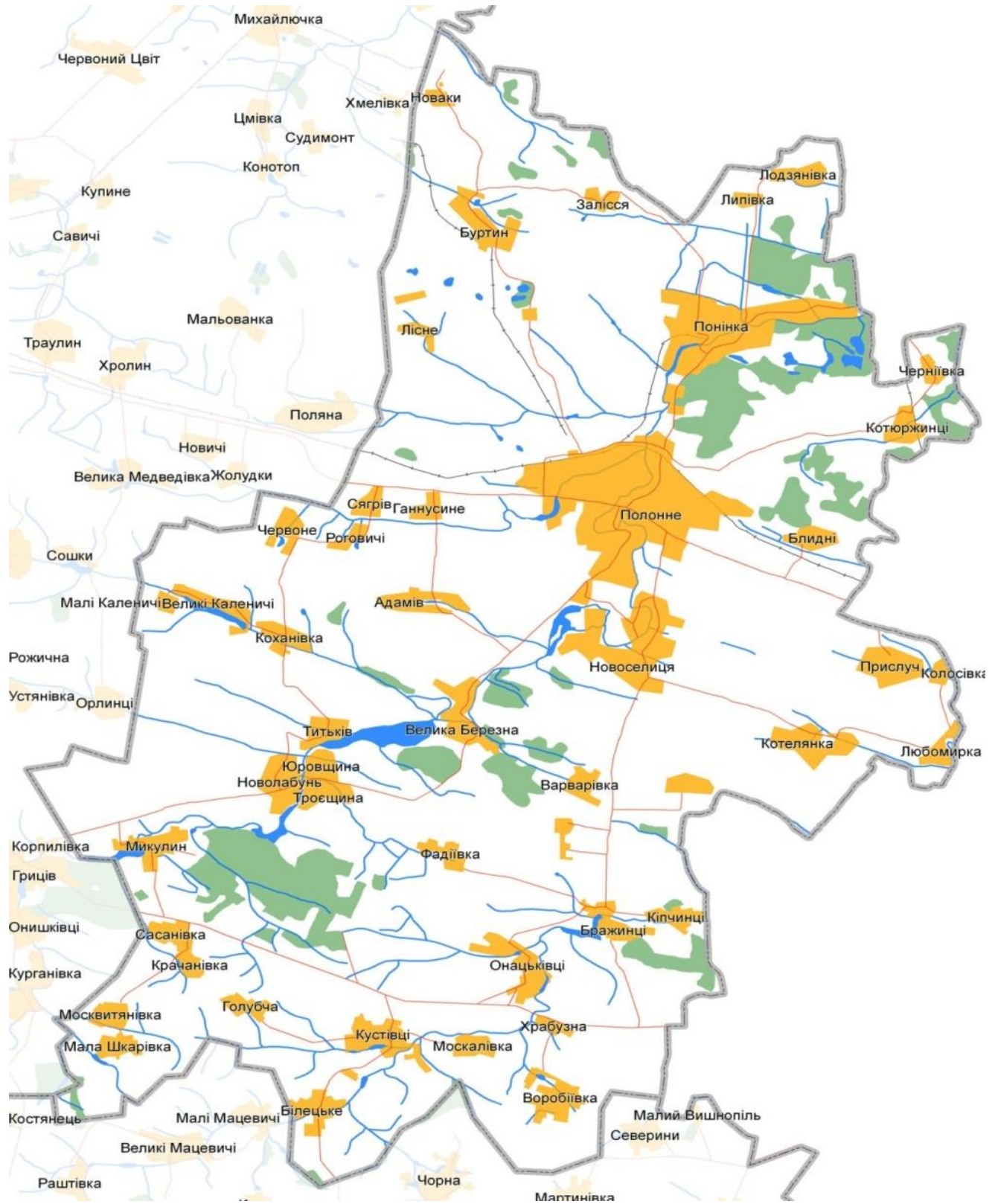
Мотиваційна типологія мікротопонімії Північної Хмельниччини

Мотиваційний тип Мікротопоніми	Проста									Комбінована	Невідома	Усього
	Локал.	Кваліт.	Посес.	Сутніс.	Патрон.	Асоціат.	Мемор.	Інші	Разом			
ВН поселень	151	230	432	30	68	93	10	12	1026	223	9	1258
ВН міст, селищ і сіл	46	89	176	9	65	75	9	10	479	98	2	579
ВН висілків і хуторів	105	141	256	21	3	18	1	2	547	125	7	679
ВН частин поселень	364	742	18	186	-	214	991	327	2842	158	6	3006
ВН вулиць і площ	274	564	-	36	-	73	991	306	2244	66	1	2311
ВН кутків і мікрорайонів	90	178	18	150	-	141	-	21	598	92	5	695
ВН водних об'єктів	88	191	119	88	-	23	-	13	522	255	21	798
ВН річок і струмків	32	79	10	8	-	6	-	3	138	7	12	157
ВН озер і ставків	11	50	15	33	-	7	-	4	120	147	5	272
ВН боліт	9	21	13	19	-	5	-	-	67	28	1	96
ВН криниць	24	18	69	10	-	1	-	2	124	43	2	169
ВН джерел	10	20	12	13	-	4	-	4	63	28	1	92
ВН інших водних об'єктів	2	3	-	5	-	-	-	-	10	2	-	12
ВН лісових насаджень	43	128	48	43	-	11	-	9	282	164	5	451
ВН лісів	20	75	41	33	-	11	-	2	182	98	4	284
ВН парків і садів	23	53	7	10	-	-	-	7	100	66	1	167
ВН інших територій	244	241	130	126	-	53	-	30	824	344	15	1183
ВН адмін.-тер. одиниць	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	-	135
ВН доріг	80			4					84	47	3	134
ВН полів	139	107	69	46	-	16	-	12	389	67	3	459
ВН урочищ	25	134	61	76	-	37	-	18	351	95	9	455
ВН об'єктів рельєфу	10	46	9	168	-	13	-	2	248	168	3	419
РАЗОМ	900	1578	756	641	68	407	1001	393	5744	1312	59	7115

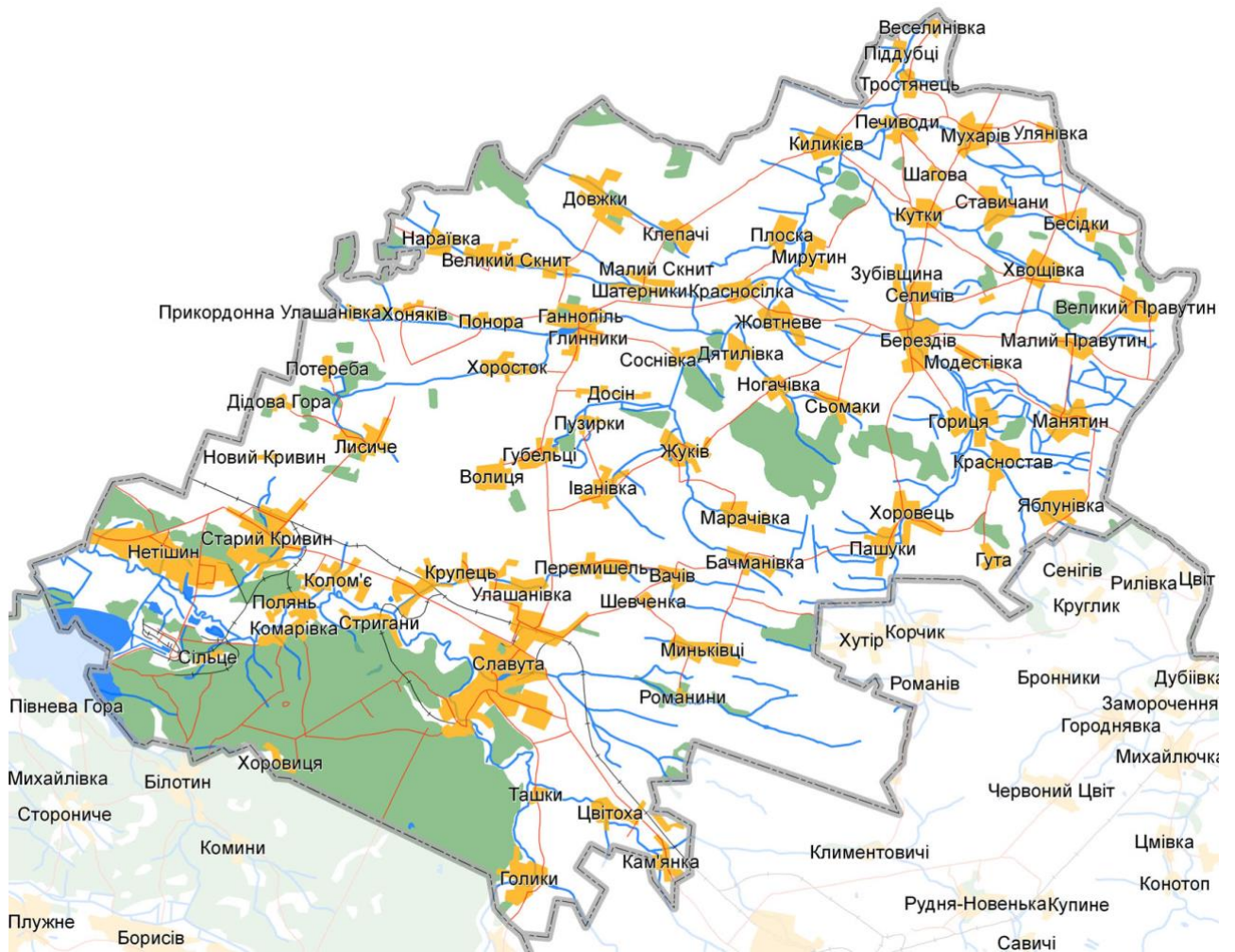
Карти досліджуваних районів
Ізяславський район

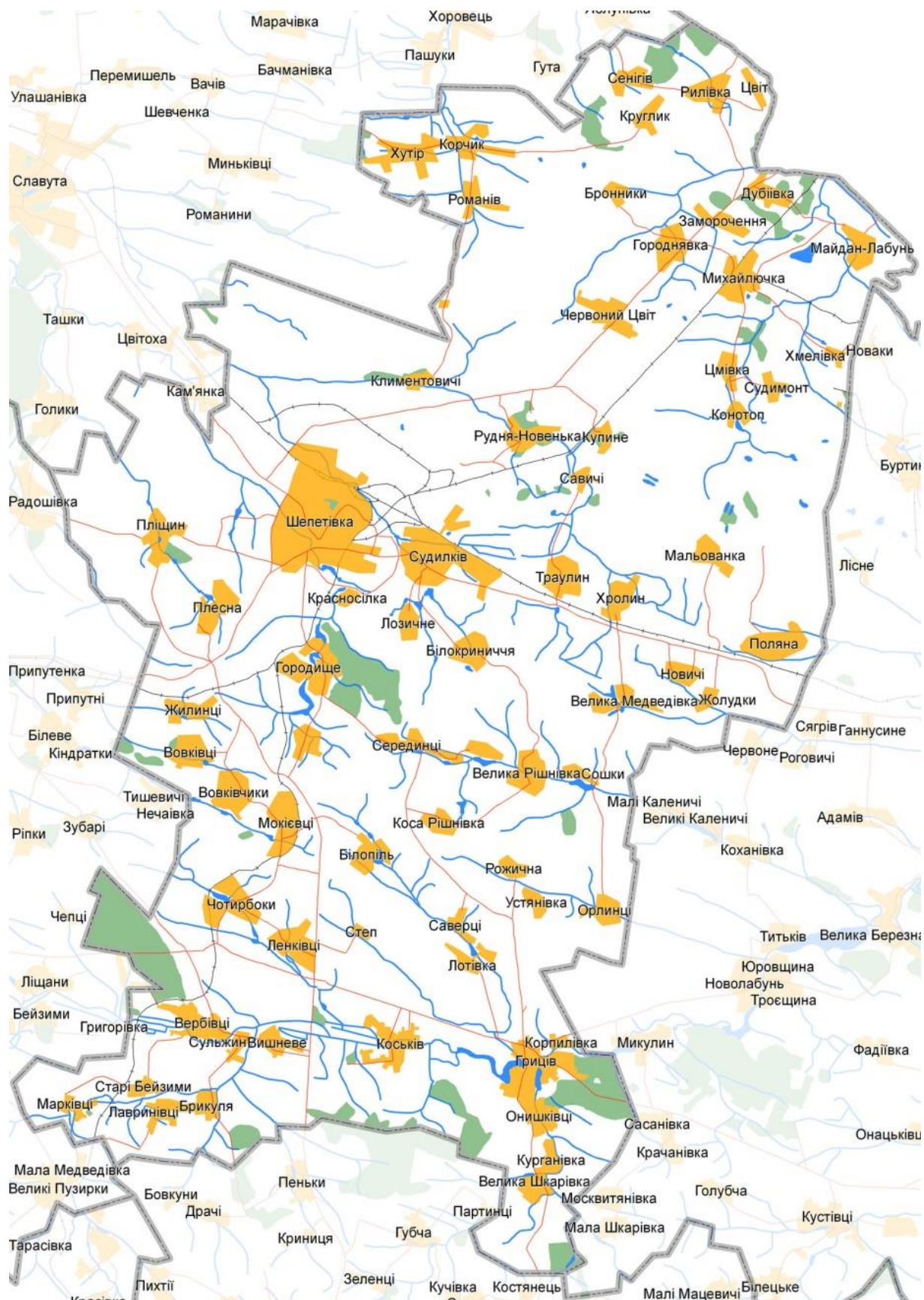
Полонський район

Славутський район

Шепетівський район

ПЕРЕЛІК МІКРОТОПОНІМІВ ПІВНІЧНОЇ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Вступні зауваження

До переліку власних назв дрібних географічних об'єктів Північної Хмельниччини включено такі блоки мікротопонімів: 1) мікроойконіми; 2) хороойконіми; 3) мікрогідроніми; 4) сільвоніми; 5) інші мікрохороніми; б) мікроороніми.

Кожен клас поділяємо на підвиди. Зокрема, у складі власних назв поселень виокремлюємо номінації міст, селищ і сіл та номінації висілків, присілків, хуторів; власних назв внутрішньоміських і внутрішньосільських об'єктів – номінації алей, вулиць, площ, провулків і найменування кутків, мікрорайонів та інших частин поселень; власних назв водних об'єктів – номінації річок, найменування озер, ставків і водосховищ, номінації боліт, найменування криниць, номінації джерел та найменування інших гідрооб'єктів; власних назв лісових насаджень – номінації лісів та найменування парків, садів і заказників; власних назв інших територій поза межами поселень – номінації адміністративно-територіальних одиниць, найменування урочищ, номінації полів і найменування доріг; власні назви об'єктів рельєфу на підгрупи не поділено.

Усі мікротопоніми подаємо за територіальним принципом (Ізяславський, Полонський, Славутський, Шепетівський райони, причому міста обласного підпорядкування включені до складу відповідного району), лише назви рік, які протікають територією кількох районів, об'єднані за одним регіоном – Північна Хмельниччина.

Усі мікротопоніми нумеруємо, а наприкінці кожного різновиду визначаємо їхню загальну кількість (з розмежуванням основних і варіантних найменувань).

Після порядкового номера жирним курсивом подаємо заголовкову частину мікротопоніма (така номінація фіксується сьогодні (або фіксувалася раніше) в мовленні місцевих мешканців).

У дужках курсивом подаємо варіантне найменування (в основному це колишня або паралельна назва дрібного географічного об'єкта).

Звичайним курсивом після порядкового номера може бути подана і заголовкова номінація, якщо назва є історичною (засвідченою у словниках, довідниках, актах та інших історичних документах).

У дужках (за потреби) звичайним шрифтом подаємо інформацію про тип географічного об'єкта, особливо якщо існують однойменні пропріальні одиниці різних денотатів.

У завершальних круглих дужках звичайним шрифтом локалізуємо місцезнаходження географічного об'єкта (перелік умовних скорочень назв районів та поселень наявний на початку дисертаційної роботи).

1. Власні назви поселень

1А. Номінації міст, селищ і сіл

Ізяславський район

1. **Антонівка** (Ант).
2. **Бейзими** (Бзм).
3. **Білеве** (Билів, Білево, Білів, Більовка) (Блв).
4. **Білижсинці** (Бележнина, Болижсинці, Булижсинці) (Блж).
5. **Білогородка** (Біла Гродка, Білогрод) (Блг).
6. **Білотин** (Білотинці, Білочин) (Блт).
7. **Більчин** (Більчани, Більчини, Велике Більчино) (Блч).
8. **Більчинка** (Білочинка, Мала Більчинка) (Блк).
9. **Борисів** (Бор).
10. **Васьківці** (Вас).
11. **Велика Радогощ** (ВеликаРадогоща, Радогощ, Радогоща) (Врд).
12. **Великі Пузирки** (Пузирки) (Впз).
13. **Влашанівка** (Влш).
14. **Гаврилівка** (Улянівка) (Гвр).
15. **Григорівка** (Грг).
16. **Даньківці** (Данківці) (Дан).
17. **Двірець** (Двр).
18. **Дертка** (Дертки) (Дер).
19. **Дібровка** (Гнійничка, Дібрівка, Мала Гнійниця) (Діб).
20. **Добрин** (Доб).
21. **Долоччя** (Долотець, Долоч, Долочі) (Дол).
22. **Забрід** (Заб).
23. **Завадинці** (Завадниці) (Зав).
24. **Закриничне** (Закринична, Закриниче) (Зкн).
25. **Закружці** (Зкж).
26. **Заріччя** (Війтівці) (Зар).
27. **Зубарі** (Жубари, Зубарів) (Збр).
28. **Іванівка** (Янівка) (Івн).
29. **Ізяслав** (Жеслав, Заслав, Ізяславль) (Ізс).
30. **Калетинці** (Калитинці) (Клт).
31. **Калинівка** (Клн).
32. **Кам'янка** (Кам'янки) (Кам).
33. **Кіндратки** (Кіндратка, Кіндратовичі) (Кін).
34. **Клубівка** (Клембівка) (Клб).
35. **Комини** (Мокрець Волоський) (Ком).
36. **Криволука** (Крива Лука, Криволуки) (Крв).
37. **Кропивна** (Кропивно) (Крп).
38. **Кунів** (Кун).
39. **Лісна** (Ліс).
40. **Ліщани** (Ліщана) (Ліщ).
41. **Лопушне** (Лопушино, Лопушина, Лопушно) (Лоп).
42. **Лютарка** (Збирів, Лютарки) (Лют).
43. **Мала Медведівка** (Ммд).
44. **Мала Радогощ** (Мала Радогоща) (Мрд).
45. **Мирне** (Сталінна) (Мир).
46. **Мислятин** (Мис).
47. **Михайлівка** (Мих).
48. **Михля** (Михольська) (Мхл).
49. **Михнів** (Мхн).
50. **Мокрець** (Мокрець Матієвських) (Мок).
51. **М'якоти** (Макооти, М'єкоти) (Мкт).
52. **Нечаївка** (Неч).
53. **Нова Гутиська** (Новогутисько) (Нвг).
54. **Нове Село** (Новосело) (Нвс).
55. **Новосілка** (Ядвинин, Ядвинина, Ядвиніне) (Нов).
56. **Новостав** (Нвт).
57. **Пильки** (Пилки) (Плк).
58. **Півнева Гора** (Пвг).
59. **Підлісці** (Пдл).
60. **Плужне** (Плужнів) (Плж).
61. **Покощівка** (Покощів) (Пкщ).
62. **Поліське** (Велика Гнійниця, Гнійна, Гнійниця) (Плс).
63. **Припутенка** (Припутня, Слобода Припутенка) (Прт).
64. **Припутні** (Припутень, Припутки) (Прп).
65. **Путринці** (Пудринці) (Пут).
66. **Радощівка** (Радосілка, Радосілки, Радошево, Радошинська пуца) (Рад).
67. **Ревуха** (Рвх).
68. **Ріпки** (Ріпка) (Ріп).
69. **Рокитне** (Рокитна, Рокитино) (Рок).

70. **Сахнівці** (Сах). 71. **Свириди** (Свиридівка, Свиридівці) (Свр). 72. **Сивір** (Сиверка) (Сив). 73. **Сморшки** (Смр). 74. **Сохужинці** (Суховжшинці, Сухужинці) (Схж). 75. **Сошне** (Сошна, Сошно) (Сшн). 76. **Стара Гутиська** (Гутиська, Стара Смолярня, Старогутисько) (Стг). 77. **Сторонице** (Сторничів, Стороничі) (Стр). 78. **Тарасівка** (Заліссе) (Тар). 79. **Теліжинці** (Теліженці) (Тел). 80. **Тернавка** (Тарнівка, Тернівки) (Тер). 81. **Тишевичі** (Тишкевичі, Тишковичі) (Тиш). 82. **Топірчики** (Малі Топірки, Топірці) (Тпр). 83. **Топори** (Великі Топірки) (Топ). 84. **Хотень Другий** (Баляри, Хотень) (Хтд). 85. **Хотень Перший** (Майдан, Хотень) (Хтп). 86. **Христівка** (Хрестівка, Христавка) (Хрс). 87. **Чепці** (Чепцівці, Чипці) (Чеп). 88. **Чижівка** (Чижевці) (Чиж). 89. **Шевченка** (Хутір Шевченка) (Шев). 90. **Шекеринці** (Секержинці, Секиринці, Сокулинці) (Шек). 91. **Щурівці** (Великі Щурівці) (Щрц). 92. **Щурівчики** (Малі Щурівці) (Щрч).

Всього 211 назв (92 основні і 119 варіантних).

Полонський район

1. **Адамів** (Адамівка) (Адм). 2. **Білецьке** (Білецьк, Білички) (Біл). 3. **Блидні** (Блиднів) (Блд). 4. **Бражинці** (БражинецькийЦвіт) (Брж). 5. **Буртин** (Бур). 6. **Варварівка** (Барбарівка) (Вар). 7. **ВеликаБерезна** (Березна, Березина) (Вбр). 8. **ВеликіКаленичі** (Каленичі) (Вкл). 9. **Воробіївка** (Врб). 10. **Ганнусине** (Анусино, Видранка) (Ган). 11. **Голубча** (Глб). 12. **ДубовийГай** (Новоселицький бурякорадгосп) (Дбг). 13. **Залісся** (Ворошилівка) (Злс). 14. **Кіпчинці** (Купчинці) (Кіп). 15. **Колосівка** (Войцехівка) (Клс). 16. **Котелянка** (Котелевна) (Ктл). 17. **Котюжинці** (Котюжинці) (Ктж). 18. **Коханівка** (Кхн). 19. **Крачанівка** (Крч). 20. **Кустівці** (Кус). 21. **Липівка** (Липівці) (Лип). 22. **Лісне** (Лсн). 23. **Лодзянівка** (Майдан-Лодзянівка) (Лод). 24. **Любомирка** (Люб). 25. **Мала Шкарівка** (Друга Шкарівка) (Мшк). 26. **Малі Каленичі** (Мкл). 27. **Микулин** (Микулинці) (Мик). 28. **Москалівка** (Мск). 29. **Москвитянівка** (Мсв). 30. **Новаки** (Нвк). 31. **Новолабунь** (Лабунь) (Нвл). 32. **Новоселиця** (Велика Новоселиця, Велика Новоселиця Полонська) (Нвц). 33. **Онацьківці** (Калюжинці) (Онц). 34. **Полонне** (Полонне Велике) (Пол). 35. **Понінка** (Пон). 36. **Прислuch** (Тиранівка) (Прс). 37. **Радісне** (Радгоспне) (Рдс). 38. **Роговичі** (Рогачі) (Ргв). 39. **Сасанівка** (Сас). 40. **Сягрів** (Свегри) (Сяг). 41. **Титьків** (Титково) (Тит). 42. **Троєщина** (Трщ). 43. **Фадіївка** (Тадеушпіль) (Фад). 44. **Храбузна** (Хрб). 45. **Червоне** (Свинна) (Чрв). 46. **Чернійівка** (Чрн). 47. **Юровщина** (Юрв).

Всього 80 назв (47 основних і 33 варіантні).

Славутський район

1. **Бачманівка** (Басманівка, Бачманів, Бачманове селище) (Бач). 2. **Берездів** (Берездівське, Берездово) (Бер). 3. **Бесідки** (Бес). 4. **Варварівка** (Барбарівка, Очеретяна) (Врв). 5. **Вачів** (Вачове) (Вач). 6. **Великий Правутин** (Правутин) (Впр). 6. **Великий Скнит** (Скнит, Скнит Павловичів) (Вск). 7. **Веселинівка** (Татарщина, Татарівка) (Вес). 8. **Волиця** (Вілька, Волька, Вулька) (Вол). 9. **Ганнопіль** (Аннопіль, Глинники) (Гнп). 10. **Глинники** (Глинки) (Глн). 11. **Голики** (Глк). 12. **Головлі** (Голобелі) (Глв). 13. **Гориця** (Гориці) (Гор). 14. **Губельці** (Губ). 15. **Гута** (Гут). 16. **Дідова Гора** (Дідогора) (Ддг). 17. **Довжки** (Довжок) (Дов). 18. **Досин** (Тодосівка, Феодосія) (Дос). 19. **Дяків** (Дякове, Дяково, Жовтневе) (Дкв). 20. **Дятлівка** (Дятлів Став) (Дят). 21. **Жуків** (Жуково) (Жкв). 22. **Зубівщина** (Збв). 23. **Іванівка** (Янушівка) (Івк). 24. **Кам'янка** (Каменка) (Кмк). 25. **Киликий** (Киликийське) (Кил). 26. **Клепачі** (Клп). 27. **Колом'є** (Колемна, Коломне) (Кол). 28. **Комарівка** (Кмр). 29. **Красносілка** (Ксл). 30. **Красностав** (Красний Став, Краснотин, Хлапотин, Хлопотин) (Кст). 31. **Крупець** (Горинь-град) (Крц). 32. **Кутки** (Кут). 33. **Лисиче** (Лис). 34. **Малий Правутин** (Мпр). 35. **МалийСкнит** (Мск). 36. **Манятин** (Ман). 37. **Марачівка** (Мар). 38. **Миньківці** (Миньківське) (Мнк). 39. **Мирутин** (Мир). 40. **Михайлівка** (Мхв). 41. **Модестівка** (Мод). 42. **Мухарів** (Мух). 43. **Нарайівка** (Нар). 44. **Нетішин** (Нет).

45. **Нижні Головлі** (Чеські Головлі) (Нгл). 46. **Новий Кривин** (Нкр). 47. **Ногачівка** (Нагачівка, Ногачівці) (Ног). 48. **Пащуки** (Пашкевичі) (Паш). 49. **Перемисьель** (Перемисьль) (Прм). 50. **Печиводи** (Печиבוד) (Печ). 51. **Піддубці** (Малі Піддубці) (Під). 52. **Плоска** (Плк). 53. **Полянь** (Поляни) (Плн). 54. **Понора** (Понорка) (Пнр). 55. **Потереба** (Пот). 56. **Прикордонна Улашанівка** (Улашанівка) (Пул). 57. **Пузирки** (Пуз). 58. **Рівки** (Рів). 59. **Романини** (Романин) (Ром). 60. **Селичів** (Селичево) (Сел). 61. **Славути** (Славутин) (Слв). 62. **Соснівка** (Сос). 63. **Ставичани** (Чорнокали) (Ств). 64. **Старий Кривин** (Кривин, Кривино) (Стк). 65. **Стригани** (Старки, Стригано-Ріпище) (Стн). 66. **Сьомаки** (Семихатки) (СМК). 67. **Ташки** (Ташків) (Таш). 68. **Тростянець** (Трс). 69. **Улашанівка** (Барані Роги, Баранне, Баранне-Улашанівка, Улашанівці) (Улш). 70. **Улянівка** (Ульянівка) (Улн). 71. **Хвоцівка** (Хвщ). 72. **Хоняків** (Хоняки, Хонякова) (Хон). 73. **Хоровець** (Горобовець) (Хор). 74. **Хоровиця** (Хрц). 75. **Хоросток** (Хрт). 76. **Цвітоха** (Цвх). 77. **Шагова** (Шагів) (Шаг). 78. **Шатерники** (Шатерник) (Шат). 79. **Шевченко** (Шевченка) (Швч). 80. **Яблунівка** (Ябл).

Усього 152 назви (80 основних і 72 варіантні).

Шепетівський район

1. **Березне** (Березна, Березна-Татарська) (Брз). 2. **Білокриниччя** (Біле Криниче, Білокриниця) (Бкр). 3. **Білопіль** (Білопілья) (Блп). 4. **Брикуля** (Брк). 5. **Бронники** (Броник, Бронне) (Брн). 6. **Велика Медведівка** (Медведівка, Медведівці) (ВМВ). 7. **Велика Рішнівка** (Решнівка) (Врш). 8. **Велика Шкарівка** (Скарівка, Шкарівка) (Вшк). 9. **Вербівці** (Вербовець) (Вер). 10. **Вишневе** (Сульжинські Хутори, Хутір, Хутори) (Виш). 11. **Вовківці** (Ввк). 12. **Вовківчики** (Вовківчик) (Ввч). 13. **Городище** (Грщ). 14. **Городнявка** (Майдан-Городнявка) (Грн). 15. **Гриців** (Грц). 16. **Дубійвка** (Дерманка) (Дуб). 17. **Жилинці** (Жил). 18. **Жолудки** (Жол). 19. **Заморочення** (Зоморінки) (Зам). 20. **Климентовичі** (Клм). 21. **Конотоп** (Конотопи) (Кон). 22. **Корпілька** (Кор). 23. **Корчик** (Кірчик, Малий Корчик, Червоний Корчик) (Крч). 24. **Коса Рішнівка** (Решнівка) (Кср). 25. **Коськів** (Коснівка, Кусків) (Кск). 26. **Красносілка** (Крс). 27. **Круглик** (Круглий) (Крг). 28. **Купине** (Купина, Купини) (Куп). 29. **Курганівка** (Кур). 30. **Лавринівці** (Лав). 31. **Ленківці** (Ланківці, Линівці) (Лен). 32. **Лозичне** (Лоз). 33. **Лотівка** (Лупойка) (Лот). 34. **Майдан-Лабунь** (Майдан-Лабунський, Майдан-Старолабунський) (Мдл). 35. **Мальованка** (Млв). 36. **Марківці** (Мрц). 37. **Михайлючка** (Рисоватка) (Мхч). 38. **Мокіївці** (Мокіївка) (Мкц). 39. **Новичі** (Нвч). 40. **Онишківці** (Онш). 41. **Орлинці** (Новоселиця, Новоселиця-Лабунська) (Орл). 42. **Пащуки** (Пшк). 43. **Пиляї** (Пиляги) (Пил). 44. **Плесна** (Плеснів, Плесно) (Плс). 45. **Пліщин** (Плецани) (Плщ). 46. **Поляна** (Ничкали, Ночпали, Нучпали) (Пол). 47. **Рилівка** (Слобідка) (Рил). 48. **Рожична** (Ружично) (Рож). 49. **Романів** (Романівка, Романово) (Рмн). 50. **Рудня-Новенька** (Рудня) (Руд). 51. **Саверці** (Саверки, Сіверці) (Свц). 52. **Савичі** (Свч). 53. **Сенігів** (Синягів) (Сен). 54. **Серединці** (Срц). 55. **Сошки** (Сушки) (Сшн). 56. **Старі Бейзими** (Бейзим, Бейзими, Старо-Бейзими) (Стб). 57. **Степ** (Стп). 58. **Судилків** (Судилківці) (Сдж). 59. **Судимонт** (Сдм). 60. **Сульжин** (Сульжинці, Шульжинки, Шульжинці) (Слж). 61. **Траулин** (Трл). 62. **Устянівка** (Уст). 63. **Хмелівка** (Буднищина) (Хмл). 64. **Хролин** (Хрл). 65. **Хутір** (Хуторок) (Хут). 66. **Цвіт** (Цвт). 67. **Цмівка** (Цмв). 68. **Червоний Цвіт** (Чцв). 69. **Чотирбоки** (Чот). 70. **Шепетівка** (Скалин, Скалинці) (Шеп).

Усього 136 назв (70 основних і 66 варіантних).

Разом – 579 назв (289 основних і 290 варіантних).

ІБ. Номінації висілків, присілків, хуторів

Ізяславський район

1. **Бабина Гора** (Ізс). 2. **Балка** (Пкщ). 3. **Балярня** (Хтп). 4. **Березино** (Бзм). 5. **Березна** (Ліщ). 6. **Білогородка** (посілок) (Блг). 7. **Більовські** (Блв). 8. **Бліхора Хутір** (Пкщ). 9. **Борисівський**

Клиновець (Стр). 10. Бродок (Із). 11. Великі Пузирки (призавгосп) (Впз). 12. Веселівка (Із). 13. Вили (Із). 14. Вишняки (Пкщ). 15. Гавелка (Із). 16. Гнійничка (Гнійнищина) (хутір) (Плс). 17. Голоди (Із). 18. Гори Другий (Із). 19. Гори Перший (Із). 20. Гори Третій (Із). 21. Гори Четвертий (Із). 22. Горлівка (Із). 23. Гута Борисівська (Бор). 24. Гутисько (Із). 25. Дадачі (Із). 26. Даньково (Дан). 27. Діброва (Діброви) (Із). 28. Дмитрівка (Тайного) (Схж). 29. Добринський (Доб). 30. Дорогоща (Ком). 31. Жигалиха (Мхн). 32. Жинського (Ком). 33. Забавка (Із). 34. Забара (Мрд). 35. Забара (Пкщ). 36. Забари (Ізс). 37. Забівщина (Сах). 38. Забора (Влш). 39. Закота (Із). 40. Закоти (Із). 41. Закриниці (Із). 42. Залісся (Із). 43. Залужся (Тар). 44. Змище (Із). 45. Зубівці (хутір) (Збв). 46. Іванчиха (Іванча) (Із). 47. Ізабелін (Із). 48. Ізяславль (село) (Ізс). 49. Каддубещина (Кадлубищі) (Сив). 50. Капани (Плж). 51. Каргоніль (Із). 52. Климівка (Клб). 53. Кобилів (Ммд). 54. Козаки (Плж). 55. Колодяжне (Колодезно) (Із). 56. Колонія (Колонія Вальдгойма) (Із). 57. Красивочка (Красовочка) (Із). 58. Красниця (Мкт). 59. Кулішівка (Із). 60. Кустарна (Стр). 61. Кушнірів (Із). 62. Лабази (Із). 63. Лебасова Долина (хутір) (Пут). 64. Лелева (Із). 65. Лиса Гора (фільварок) (Із). 66. Лиски (Із). 67. Ліщанський церковний хутір (Ліщ). 68. Лобне (Лобний) (Із). 69. Лози (Із). 70. ЛуцукаХутір (Пкщ). 71. Любартово (Блв). 72. Мазярка (Дол). 73. Майдан (Ізс). 74. Майдан (Хтп). 75. Максимівка (Дан). 76. Мартини (Мартинове) (Із). 77. Межиліски (колонія) (Із). 78. Мирнів (Із). 79. Митківці (Клб). 80. М'якотський Клинівець (Мкт). 81. Нечаївський Костельний (Нечаївка, Нечаївський) (фільварок) (Неч). 82. Нове Місто (Ізс). 83. Окіп (Чеп). 84. Ольхова (Із). 85. Павлін (Із). 86. Пасіка (Із). 87. Пасічисько (Із). 88. Перекоп (Збр). 89. Перелісянка (Із). 90. Піщанка (Із). 91. Плонінищина (Із). 92. Побій (Клб). 93. Посілок (Хтд). 94. Прилука (Із). 95. Припутні (призавгосп) (Прп). 96. Припутні Червоні (Прп). 97. Пуца (Із). 98. Радошівка (хутір) (Рад). 99. Ринки (Топ). 100. Сивки (Рад). 101. Сіножать (Ріп). 102. Скавиші (Із). 103. Слобідські Голендри (Голендри, Голендри Свірзькі, Колонія Голендри, Слобідські Олендри) (Мих). 104. Смолярня (Із). 105. Соснівка (Із). 106. Співак (Співаки) (Блт). 107. Станіславівка (Станіславка) (Із). 108. Старе Місто (Ізс). 109. Тартак (Із). 110. Улянівка Друга (Улянівка) (Із). 111. Фіришенталь (Кун). 112. Хведьчука (Ком). 113. Хіньовка (Із). 114. Хмиза (Із). 115. Хутір Божого (Мхн). 116. Церковний (Мхн). 117. Чернична (Із). 118. Черніводи (Пвг). 119. Чорні Лози (Із). 120. Шопи (Щрц). 121. Яблоновського (Із).

Усього 140 назв (121 основна і 19 варіантних).

Полонський район

1. Артемово (Нвк). 2. Бахурі (Пон). 3. Бачинського (Пл). 4. Бельведер (Пл). 5. Березенський (Березенський церковний) (Вбр). 6. Березенсько-Лабунський (Вбр). 7. Березенищина (Пл). 8. Березенищина Залівська (Пл). 9. Березовського (Пл). 10. Білецьке (Білецький призавгосп) (Біл). 11. Блінової (Пл). 12. Бобровника № 1 (Пл). 13. Бобровника № 2 (Пл). 14. Бована (Сас). 15. Богородицької церкви (Пл). 16. Бордючів (Пл). 17. Бортники (Пол). 18. Бражинецький призавгосп (Брж). 19. Братський (Пл). 20. Велика Новоселиця (польська) (Нвц). 21. Видруни (Блд). 22. Висілокпри с. Коханівка (Кхн). 23. Вокзальний посілок на пасовищі при м. Полонному (Пол). 24. Воробіївка (Воробіївська) (Врб). 25. Врочинського (Пл). 26. Гай (Пл). 27. Гайки (Пл). 28. Гайовий (Пл). 29. Галас (Глб). 30. Галовського (Пл). 31. Гамарня (Пол). 32. Гардзелів (Блд). 33. Георгіївської церкви (Пл). 34. Гірка Полонська (Пол). 35. Глинки (Пл). 36. Гнадюки (Ктж). 37. Головацьких (Пл). 38. Гончари (Пон). 39. Гончарів (Пл). 40. Горайка (Пол). 41. Горби (Пл). 42. Горожівське (Пол). 43. Горошки (Пол). 44. Грембецького (Пл). 45. Гурмин (Нвк). 46. Гутин (Гута Понінська) (Пон). 47. Давидюка (Пл). 48. Демидюка (Левка Демидюка) (Пл). 49. Дмитрюки (Лод). 50. Добків (Пл). 51. Добрі Лози (Фад). 52. Доброва (Пл). 53. Добролозька (ферма) (Фад).

54. *Докуцин (Докуцького)* (Пл). 55. *Домбова* (Мшк). 56. *Дреля Трактова корчма (Трактова корчма)* (Пл). 57. *Дружня* (Пол). 58. *Друженський над рікою* (посілок) (Пол). 59. *Дужикова* (Пон). 60. *Єлизаветино (Єлизавет-Орт)* (Лип). 61. *Забара* (Вар). 62. *Забілиння (Ізабеліна)* (Пол). 63. *Загуба* (Пл). 64. *Закіт* (корчма) (Пл). 65. *Зарубанка (Зарубанка 1-а)* (Пл). 66. *Зарубанка 2-а* (Пл). 67. *Заруби* (Пл). 68. *Зарудня* (Сас). 69. *Зелена* (Вар). 70. *Ізабелинський фільварок (Ізабелін)* (Пол). 71. *Йосипівці Дружня* (Пол). 72. *Калинівка* (Пл). 73. *Калинова* (Пон). 74. *Карновського* (Пл). 75. *Карпівщина (Під монастирком)* (Пол). 76. *Кільчівщина* (Пл). 77. *Ковальського* (Пл). 78. *Колтанськатрактова корчма* (Пл). 79. *Кончевського* (Пл). 80. *Корженевського* (Пл). 81. *Королі* (Ктж). 82. *Корчунок* (Пл). 83. *Котелянська* (Ктл). 84. *Котлярова Осмоляна* (Пл). 85. *Кошелівка* (Пл). 86. *Крачанівська* (Крч). 87. *Круглолиця* (Пол). 88. *Круковського* (Пл). 89. *Ксьондзівський* (Пл). 90. *Кузнеця* (Пл). 91. *Кустовецький призавгосп* (Кус). 92. *Кустовецький церковний (Кустовська)* (Кус). 93. *Кучковського* (Пл). 94. *Лабунський* (Нвл). 95. *Лабунь (єврейська)* (Нвл). 96. *Лавренюка* (Пл). 97. *Лазар* (Нвл). 98. *Линники* (Вар). 99. *Лісок* (Пл). 100. *Лясоти* (Пл). 101. *Майдан-Волянськ (Майдан-Волянський)* (Пон). 102. *МайданПонінський* (Пон). 103. *Мала Новоселиця (Мала Новоселиця (Понінська))* (Пон). 104. *Малецького* (Пл). 105. *Малієвського* (Пл). 106. *Мартинівсько-Церковний* (Пл). 107. *Мар'янівка* (Пл). 108. *Масовий* (Пл). 109. *Матчин* (Пл). 110. *Махнів (Махнівка)* (Пл). 111. *Медведі* (Блд). 112. *Микулинський (МикулинськийПольовий)* (Мик). 113. *Митлевича* (Пл). 114. *Мокрувка* (Вар). 115. *Молодижен* (Ктж). 116. *Москвитянівська* (Мсв). 117. *Мудрил Дружня* (Пол). 118. *Мурована* (Фад). 119. *Наталін* (Пл). 120. *Нетреба* (Пл). 121. *Неха* (Пл). 122. *Нечайв* (Нвк). 123. *Никуровського* (Пл). 124. *Нова Смолярня* (Пл). 125. *Новаки* (Нвк). 126. *Нове Старе Місто (Нове Містечко, Нове Місто)* (Пол). 127. *Новин* (Пл). 128. *Ново-Полонне* (Пол). 129. *Обуховича* (Пл). 130. *Олександрівка* (Пл). 131. *Олійники* (Пл). 132. *Онацьківська* (Онц). 133. *Осипцов* ((Пл). 134. *Островського* (Пл). 135. *Очковського* (Пл). 136. *Папинського* (Пл). 137. *Папірнецький (Папірницького)* (Пон). 138. *Пашка-Березинської церкви* (Пл). 139. *Пашути* (Пл). 140. *Петропавловськийприход* (Пл). 141. *Плаксюки* (Пон). 142. *Покровського приходу* (Пл). 143. *Полонськіхутори* (Пол). 144. *Полянівка* (Пл). 145. *Помистівка* (Пл). 146. *Понінка (Понінська)* (Пон). 147. *Понятовських (Понятовського)* (Пл). 148. *Попова* (Бур). 149. *Попова (Попові)* (Пол). 150. *Правохоморне* (Пол). 151. *Прандецьких* (Пл). 152. *Прандецького* (Пл). 153. *Прандецького № 3* (Пл). 154. *Преображенського приходу (Преображенської церкви)* (Пл). 155. *Проні* (Пол). 156. *Роговище (Роговищина)* (Пл). 157. *Рудня* (Пол). 158. *Сасанівськ* (Сас). 159. *Семенів Кут* (Пл). 160. *Сивків* (Пол). 161. *Сікорщина* (Пл). 162. *Скидовисько (Скидовисько Гордзелеве)* (Пон). 163. *Соловей* (Нвц). 164. *Стара Гута* (Пон). 165. *Стара Смолярня* (Пл). 166. *Старе Місто* (Пол). 167. *Тарадайника* (Пл). 168. *Татарівщина* (Нвл). 169. *Темні Лози* (Пл). 170. *Тернівка* (Пол). 171. *Тітковськийрадгосп (Тітковський Цвіт, Тітковищина)* (Пл). 172. *Три корчми* (Пл). 173. *Троїцького приходу* (Пл). 174. *Убариха (Ябериха)* (Бур). 175. *Фалибогово* (Пл). 176. *Фишків* (Пл). 177. *Храбузинська* (Хрб). 178. *Хрестовоздвиженської церкви* (Пл). 179. *Худиша* (Пл). 180. *Хутір Сніжевського (Сніжевського)* (Ган). 181. *Хутори* (Пол). 182. *Цимбалівка* (Вар). 183. *Цісаря* (Пл). 184. *Чабанина* (Пл). 185. *Чагарі* (Кус). 186. *Чаплине (Чаплинка)* (Пл). 187. *Червона Новоселиця (Мала Новоселиця)* (Нвц). 188. *Черновський* (Пл). 189. *Шевків* (Пл). 190. *Шидловського* (Пл). 191. *Шкандерівка* (Пл). 192. *Шкарівка (Шкаровецька)* (Мшк). 193. *Шуляки* (Пон). 194. *Шумських* (Пл). 195. *Шурків* (Пл). 196. *Щурківка* (Лод). 197. *Юзефівка* (Пл). 198. *Юровщина (єврейська)* (Юрв). 199. *ЮстинаВолков* (Пл). 200. *Янівка* (Вбр). 201. *Яргощина* (Пл). 202. *Яресиве* (Пл).

Усього 235 назв (202 основні і 33 варіантні).

Славутський район

1. Аннопільський хутір (Фільварок Аннопіль) (Гнп).
2. Барський Луг (Сл).
3. Белеславівка (Вач).
4. Берездів (Бер).
5. Берездів Цвіт (Берездовський Цвіт) (Бер).
6. Березина (Мпр).
7. Березина (Хвщ).
8. Березівка (Дят).
9. Бесідки (Бес).
10. Білобережжя (Слв).
11. Болотянка (Трс).
12. Боровщина (Глв).
13. Борцівка (Сл).
14. Буда Бачманівська (Бач).
15. Будище (Впр).
16. Будка (Улш).
17. Будки (Впр).
18. Велика Правутищина (Мпр).
19. Велико-Скнитський (Вск).
20. Видорна (Сл).
21. Вітрак (Вітряний млин) (Мпр).
22. Вовківня (Сл).
23. Гай (Кил).
24. Галашевщина (Хрц).
25. Геразівка (Сл).
26. Германа (Сл).
27. Гілець (Сл).
28. Глінських (Глінського) (Мнк).
29. Голе Болото (Дов).
30. Голишівці (Голишва) (Сл).
31. Гончариха (Мнк).
32. Горжельня (Горельна) (Мнк).
33. Городець (Мнк).
34. Града (Дов).
35. Граделі (Бач).
36. Гринок (Сл).
37. Грицьків (Печ).
38. Груд (Груд Яворів) (Печ).
39. Деражня (ДеражнянідСлавутою) (Слв).
40. Довжаницина (Дов).
41. Досинський Призавгосп (ХутірДосин) (Дос).
42. Доховня (Слв).
43. Дубенка (Сл).
44. Дубина (Мпр).
45. Ейсмонтівський хутір (Впр).
46. Жидівка (Гор).
47. Жуківщина (Дят).
48. Займисько (Займище) (Сл).
49. Зарослі (Нет).
50. Зарослі (Стк).
51. Заруддя (Сл).
52. Зелений (Вол).
53. Кавказ (Сл).
54. Калинівка (Пот).
55. Киселів (Киселево) (Сл).
56. Клепачі (Клп).
57. Клининська (Сл).
58. Клін (Швч).
59. Княгинин (Слв).
60. Козелки (Козлик, Козликово) (Нет).
61. КоритнийМайдан (Сл).
62. Котівка (Сл).
63. Красносілка (Ксл).
64. Круглик (Сл).
65. Крулична (Сл).
66. Кулінчука (Сл).
67. Кульонія (Хрц).
68. Кураш-Нарайвський (Нар).
69. Кураш-Понорський (Пнр).
70. Кураш-Улашанівський (Улш).
71. Кут (Ябл).
72. Лагер (Мнк).
73. Ліс Гай № 2(Плк).
74. Лісок (Кил).
75. Лісок (Мух).
76. Лобни (Хрц).
77. Луб'янка (Прм).
78. Луг (Сл).
79. Лучники (Прм).
80. Майстрів (Майстрів хутір, Старий Майстрів) (Сл).
81. Мала Клепівщина (Клп).
82. Малешоків (Сл).
83. Мальчуна (Сл).
84. Микитич (Мнк).
85. Могиляни (Слв).
86. Мотивка (Шат).
87. Моховець (Хрв).
88. Мощанівка (Лис).
89. Невідомий (Впр).
90. Новосели (Хрц).
91. Ольшанка (Ксл).
92. Петрівка (Ксл).
93. Пилипи (Сл).
94. Пистовень (Сл).
95. Під Заборою (Ман).
96. ПідТополями (Мпр).
97. ПідЯсен (Сл).
98. Підгута (Сл).
99. Підкалина (Впр).
100. Підольшанка (Мпр).
101. Піраївка (Слв).
102. Піщанка (Сл).
103. Решнівка (Сл).
104. Ріпище (Стн).
105. Ровенищина (Дов).
106. Рудка (Руденищина) (Рів).
107. Рудня (Мнк).
108. Селичівщина (Сел).
109. Синява (Синяви) (Сл).
110. Сільце (Плн).
111. Скарбова (Мпр).
112. Солов'є (Нет).
113. Соснівка (Сос).
114. Співак (Хрц).
115. Степанівка (Сл).
116. Струг (Березенський Струг) (Гор).
117. Уездці (Слв).
118. Ула (Сл).
119. Усова (Мпр).
120. Устинів (Ябл).
121. Ферма (Ств).
122. Хвоцівка (АртільХвоцівка) (Хвщ).
123. Хвоцівка (Струга, Хвоцівський млинок) (Хвщ).
124. Хінценщина (Хрц).
125. Хірановець (Ман).
126. Хмелівка (Сл).
127. Ходаково (Ходаковського) (Мпр).
128. Хоняківський (Хоняківський Поруб) (Хон).
129. Хоровиця (Хрц).
130. Хотичин (Глв).
131. Хрестівка (Сл).
132. Хутір Гретин (Хрц).
133. Червоний посілок (Глн).
134. Черняк (Ром).
135. Чоломін (Стк).
136. Шваропіль (Плк).
137. Шеманівка (Кол).
138. Шляхова (Хрц).
139. Ягідники (Ягідна) (Нет).
140. Якубиха (Мнк).

Усього 164 назви (140 основних і 24 варіантні).

Шепетівський район

1. Агнесівка (Куп).
2. Антонівка (Цмв).
3. Бардецького (Шп).
4. Березина (Шп).
5. Березівка (Хмл).
6. Березова Річка (Шп).
7. Берцівка (Шп).
8. Броніславівка (Шп).
9. Буда Грабова (Клм).
10. Бутовського (Кон).
11. Валюнин (Шп).
12. Васильова Гребля (Плщ).
13. Вербівці (Вербоовецький церковний хутір) (Вер).
14. Вербоовецький фільварок (Вербоовецький) (Вер).
15. Вигода (Блп).
16. Вилки (Шп).
17. Висілок при м. Шепетівці (Шп).
18. Висілок при с. Білокриниці (Бкр).
19. Висілок

при с. *Городище* (Грщ). 20. *Гаврилючка* (Шп). 21. *Гай* (Шп). 22. *Гайворонці* (Лот). 23. *Генералка* (Шп). 24. *Гончарський* (Хрл). 25. *Городнявка* (хутір) (Грн). 26. *Градовий* (Сдж). 27. *Гребенюка* (Шп). 28. *Гриців* (фільварок) (Грц). 29. *Гриців-Гора* (Грц). 30. *Гриців-Забілка* (Грц). 31. *Грицівська* (Грц). 32. *Грохольського садиба* (Шп). 33. *Грузинці* (Шп). 34. *Гурбище* (Куп). 35. *Гуска* (Шп). 36. *Даницьке* (Шп). 37. *Денеско* (Шп). 38. *Дідусів* (Ксл). 39. *Добре* (Сдм). 40. *Домбалівка* (Шп). 41. *Єловацький* (Пол). 42. *Єресів* (Ксл). 43. *Жидовиця* (Сдж). 44. *Займище* (Займище) (Шп). 45. *Зайців лісок* (Сдж). 46. *Затильський* (Запольський) (Шп). 47. *Кам'яний* (Камена) (Кон). 48. *Капітульщина* (Шп). 49. *Кидноралка* (Шп). 50. *Колонія* (Шп). 51. *Корчемка* (Шп). 52. *Коськовецька* (Кск). 53. *Кригові* (Рил). 54. *Крупка* (Шп). 55. *Кулакове* (Сдж). 56. *Лаврин Церковний* (Лав). 57. *Лавринівщина* (Лав). 58. *Ленковецька* (ферма) (Лен). 59. *Липина* (Сдж). 60. *Липки* (Шп). 61. *Липне* (Ввч). 62. *Лисява* (Шп). 63. *Ліснічівка* (Шеп). 64. *Лісок* (Шп). 65. *Лозова Гребля* (Шеп). 66. *Лучники* (Лучинки) (Шеп). 67. *Лучницька* (корчма) (Шеп). 68. *Любівка* (Шп). 69. *Маєвка* (Пол). 70. *Майдан-Бронник* (Брн). 71. *Майдан-Віла* (Вілла, Майдан-Вілла) (Мдл). 72. *Майдан-Ястренька* (Куп). 73. *Маркова Гребля* (Мрц). 74. *Марченко* (Шп). 75. *Мар'янівка* (Шеп). 76. *Медведівський церковний* (Вмв). 77. *Медведівщина* (Вмв). 78. *Мельникове* (Шп). 79. *Млин* (Брк). 80. *Мокіївський призагосп* (Мокіївський) (Мкц). 81. *Нетанича* (Шп). 82. *Новенька* (Шп). 83. *Новий Ставок* (Шеп). 84. *Новичі* (хутір) (Нвч). 85. *Новоселиця* (Сдж). 86. *Новосудилків* (Сдж). 87. *Обфонський* (Куп). 88. *Пашковещина* (Шп). 89. *Перешкода* (Блп). 90. *Плесенський* (фільварок) (Плесно, Плесенка) (Плс). 91. *Потанчука* (Шп). 92. *Потапи-Коритно* (Шп). 93. *Потапи-Корчицький* (Крч). 94. *Рилівка* (посілок) (Рил). 95. *Рисовата* (Мхч). 96. *Ришньові* (Решневеччина, Решневі Гаї) (хутори) (Врш). 97. *Ріпище* (Шп). 98. *Романицина* (Рмн). 99. *Руденищина* (Руднівищина) (Хмл). 100. *Серединецький ліс* (Серединська) (Шп). 101. *Сидоркове* (Шп). 102. *Соколище* (Куп). 103. *Соколяти* (Куп). 104. *Соснівка* (Шп). 105. *Соснова* (Шп). 106. *Стара Гута* (Шп). 107. *Старий Ліс* (Клм). 108. *Судилків* (Судилівка, Судилківська, Судилківщина) (Сдж). 109. *Сульжинецький Степ* (фільварок) (Слж). 110. *Сульжинецький церковний хутір* (Слж). 111. *Тарасів* (Шп). 112. *Турищина* (Шп). 113. *Фільварок* (Кср). 114. *Хмелівка* (хутір) (Хмл). 115. *Хутір спадкоємців Ястржемських* (Шп). 116. *Хутори* (Сульжинецькі хутори, Хутори-Сульжин) (Слж). 117. *Чотирбоцький церковний хутір* (Чот). 118. *Шпирля* (Хмл). 119. *Шуляків* (Ксл). 120. *Яргощина* (Шп).

Усього 140 назв (120 основних і 20 варіантних).

Разом – 679 назв (583 основні і 96 варіантних).

Усього зафіксовано 1 258 ойконімів (872 основні назви і 386 варіантних).

2. Власні назви внутрішньоміських і внутрішньосільських об'єктів

2А. Номінації алей, вулиць, площ, провулків

Ізяславський район

1. *Ані Сошенської* (Ізс). 2. *Ані Сошенської* (К. Маркса) (Ліщ). 3. *Ані Сошенської* (Пут). 4. *Арсена Річинського* (Котовського) (Ізс). 5. *Артилеристів* (Ізс). 6. *Б. Хмельницького* (Бор). 7. *Б. Хмельницького* (Врд). 8. *Б. Хмельницького* (Польова) (Доб). 9. *Б. Хмельницького* (Ізс). 10. *Б. Хмельницького* (провулок) (Ізс). 11. *Б. Хмельницького* (Плж). 12. *Б. Хмельницького* (Стг). 13. *Б. Хмельницького* (Щрц). 14. *Базарна* (Ліщ). 15. *Базарна* (Нвс). 16. *Базарна* (Плж). 17. *Барвіста* (Морозова) (Блг). 18. *Берегова* (Ізс). 19. *Берегова* (Крупської) (Дан). 20. *Берегова* (Мкт). 21. *Берегова* (Пкщ). 22. *Береговий* (провулок) (Ізс). 23. *Березина* (Щрц). 24. *Березна* (Березина, Леніна) (Прп). 25. *Бернардинська* (III Інтернаціоналу) (Ізс). 26. *Богуна* (Ізс). 27. *Болгарська* (Ізс). 28. *Будівельників* (Ізс). 29. *Валі Котика* (Бор). 30. *Валі Котика* (Замлиння) (Блв). 31. *Валі Котика* (Дол). 32. *Валі Котика* (Ізс). 33. *Валі Котика* (Пут). 34. *Валі*

- Котика** (Рад). 35. **Василя Кобернюка** (Новосільський) (провулок) (Ізс). 36. **Василя Стуса** (Маяковського) (Ізс). 37. **Васьковецька** (Ізс). 38. **Васьковецький** (провулок) (Ізс). 39. **Ватутіна** (Збр). 40. **Ватутіна** (Неч). 41. **Вербова** (Радянська) (Ком). 42. **Весела** (Злиднянка, Піонерська) (Лют). 43. **Вигін** (Двр). 44. **Високий** (провулок) (Рад). 45. **Вишнева** (Ватутіна) (Блг). 46. **Вишнева** (Блч). 47. **Вишнева** (Ізс). 48. **Вишнева** (Клт). 49. **Вишнева** (Котовського) (Ммд). 50. **Вишнева** (Радянська) (Мок). 51. **Вишневий** (провулок) (Кун). 52. **Вишневий** (провулок) (Плж). 53. **Вища** (Двр). 54. **Військова** (Ізс). 55. **Вільхова** (Будьонного) (Впз). 56. **Вільшинна** (Примакова) (Блг). 57. **Власюка** (Рад). 58. **Вокзальна** (Ізс). 59. **Вокзальна** (Ммд). 60. **Вокзальний** (провулок) (Ізс). 61. **Володимира Івасюка** (Степана Олексенка) (Ізс). 62. **Волошкова** (Гвардійська) (Блг). 63. **Волошкова** (Жукова) (Бор). 64. **Восьмого Березня** (Бор). 65. **Восьмого Березня** (Ізс). 66. **Восьмого Березня** (Зацерковна) (Мхл). 67. **Гагаріна** (Бор). 68. **Гагаріна** (Влш). 69. **Гагаріна** (Впз). 70. **Гагаріна** (Зав). 71. **Гагаріна** (Ізс). 72. **Гагаріна** (провулок) (Ізс). 73. **Гагаріна** (Кін). 74. **Гагаріна** (Ломоносова) (Клб). 75. **Гагаріна** (Поперечна) (Крп). 76. **Гагаріна** (Ліш). 77. **Гагаріна** (Мкт). 78. **Гагаріна** (Рад). 79. **Гагаріна** (Тпр). 80. **ГерасяСоколенка** (Суворова) (Ізс). 81. **Героїв Майдану** (Панська) (Влш). 82. **Героїв Майдану** (площа) (Ізс). 83. **Героїв Небесної Сотні** (Мануїльського) (провулок) (Бор). 84. **Героїв Небесної Сотні** (Нвс). 85. **Героїчна** (Града) (Доб). 86. **Гетьманська** (Демчука) (Ізс). 87. **Гірська** (Врд). 88. **Гірський** (провулок) (Плж). 89. **Глинська** (Рад). 90. **Гоголя** (Плж). 91. **Гора** (Двр). 92. **Горанська** (Ріп). 93. **Горинська** (Щорса) (Вас). 94. **Горинська** (Зав). 95. **Горинська** (Діб). 96. **Горинська** (Ізс). 97. **Горинська** (Клб). 98. **Горинська** (Мис). 99. **Горинська** (Мхн). 100. **Горинська** (Пут). 101. **Горинська** (Рад). 102. **Горинський** (провулок) (Ізс). 103. **Горинський** (провулок) (Рад). 104. **Городня** (Ізс). 105. **Грибоєдова** (Плж). 106. **Громадянська** (Ізс). 107. **Грушевського** (Козлячий хутір) (Доб). 108. **Грушевського** (Петровського) (Ізс). 109. **Дачна** (Щорса) (Бор). 110. **Дев'ятого Травня** (Бор). 111. **Дев'ятого Травня** (Ізс). 112. **Делегея** (Ком). 113. **Десантників** (Ізс). 114. **Джсерельна** (Чапаєва) (Блг). 115. **Довженка** (Ізс). 116. **Дорошенка** (Ізс). 117. **Дружби** (Свердлова) (Бзм). 118. **Дружби** (Котовського) (Блг). 119. **Дружби** (Ком). 120. **Дружби** (Другі садиби) (Крп). 121. **Дружби** (Плж). 122. **Дубина** (Двр). 123. **Євгена Коновальця** (Островського) (Ізс). 124. **Єдності** (Колгоспна) (Ізс). 125. **Єсеніна** (Ізс). 126. **Жовтнева** (Бор). 127. **Жовтнева** (Кун). 128. **Жовтнева** (Лютарецька) (Мхл). 129. **Жовтнева** (Мхн). 130. **Жовтнева** (Плк). 131. **Жовтнева** (Сах). 132. **Жовтнева** (Хрс). 133. **Жовтневий** (провулок) (Бор). 134. **Жовтневий** (провулок) (Рад). 135. **З. Космодем'янської** (Ліш). 136. **З. Космодем'янської** (Рад). 137. **Забережна** (Кірова) (Блг). 138. **Заводська** (Ізс). 139. **Заводська** (Клб). 140. **Заводська** (Ліш). 141. **Заводська** (Мкт). 142. **Заводська** (Плж). 143. **Заводська** (Стр). 144. **Загребельна** (Зкж). 145. **Загребельна** (Нвс). 146. **Закорима** (Двр). 147. **Залізнична** (Клб). 148. **Залізнична** (Ммд). 149. **Залізничний** (провулок) (Ізс). 150. **Замкова** (Кун). 151. **Зарічанська** (Плж). 152. **Зарічна** (Островського) (Блг). 153. **Зарічна** (Блт). 154. **Зарічна** (Впз). 155. **Зарічна** (Дер). 156. **Зарічна** (Ліш). 157. **Зарічна** (Мкт). 158. **Зарічна** (Мхн). 159. **Зарічна** (Нвс). 160. **Зарічна** (Ріп). 161. **Зарічна** (Стара Садиба) (Смр). 162. **Зарічна** (Сшн). 163. **Зарічна** (Майдан) (Тпр). 164. **Зарічна** (Садиби) (Хрс). 165. **Зарічянський** (провулок) (Рад). 166. **Заславська** (Жовтнева) (Ізс). 167. **Затишна** (Комсомольська) (Ізс). 168. **Затишна** (Комсомольська) (Плж). 169. **Західна** (Блч). 170. **Зелена** (Бор). 171. **Зелена** (Щорса) (Блв). 172. **Зелена** (Блт). 173. **Зелена** (Впз). 174. **Зелена** (Маяковського) (Зкн). 175. **Зелена** (Ізс). 176. **Зелена** (Кін). 177. **Зелена** (Кун). 178. **Зелена** (Нвг). 179. **Зелена** (Нвт). 180. **Зелена** (Плж). 181. **Зелена** (Радянська) (Плк). 182. **Зелена** (Пут). 183. **Зелений** (провулок) (Ізс). 184. **Зоряна** (Радянська) (Бор). 185. **Зоряна** (Ізс).

186. *Зразкова* (Мкт). 187. *І. Миколайчука* (Островського) (Мхн). 188. *І. Франка* (Блв). 189. *І. Франка* (Блч). 190. *І. Франка* (Бор). 191. *І. Франка* (Вас). 192. *І. Франка* (Ізс). 193. *І. Франка* (провулок) (Ізс). 194. *І. Франка* (Мрд). 195. *І. Франка* (Плж). 196. *Ізяславська* (Островського) (Блв). 197. *Ізяславська* (Блг). 198. *Ізяславська* (Чехова) (Вас). 199. *Ізяславська* (Заславська, Фрунзе) (Лют). 200. *Інтернатна* (Нвс). 201. *Італійська* (Ізс). 202. *Кавказька* (Причепилівка) (Хрс). 203. *Калинівська* (Клб). 204. *Калинова* (Калініна) (Плж). 205. *Карбишева* (Ізс). 206. *Квітнева* (Чапаєва) (Бор). 207. *Квітнева* (Влш). 208. *Квітнева* (Щорса) (Дан). 209. *Квітнева* (Ізс). 210. *Квітнева* (Комуністична) (Ком). 211. *Квітнева* (Чапаєва) (Прп). 212. *Кирпи* (Ізс). 213. *Кирпи* (Чапаєва) (Клб). 214. *Кільцева* (Ізс). 215. *Кіннотників* (Ізс). 216. *Кірова* (Колгоспна) (Мхл). 217. *Кленова* (Ммд). 218. *Ковальська* (Ізс). 219. *Ковельська* (Ізс). 220. *Козацька* (Фрунзе) (Блг). 221. *Козацька* (Врд). 222. *Козацька* (Ізс). 223. *Козацька* (К. Маркса) (Ліш). 224. *Козацька* (Щрц). 225. *Козацький* (провулок) (Ізс). 226. *Колгоспна* (Мкт). 227. *Колгоспна* (Пкщ). 228. *Колгоспна* (Гук) (Плс). 229. *Колгоспна* (Ріп). 230. *Колгоспна* (Тер). 231. *Колгоспна* (Тиш). 232. *Колекторський* (провулок) (Ізс). 233. *Комунальний* (провулок) (Ізс). 234. *Кооперативна* (Ізс). 235. *Кооперативна* (Плж). 236. *Корниця* (Хрс). 237. *Корольова* (Рад). 238. *Короткий* (провулок) (Рад). 239. *Костельна* (Паризької Комуни) (Ізс). 240. *Красилівська* (Впз). 241. *Кулишівка* (Ізс). 242. *Кустарна* (Ізс). 243. *Куток* (Двр). 244. *Кучерука* (Займисько) (Смр). 245. *Лабазі* (Ізс). 246. *Лебедина* (Третя бригада) (Схж). 247. *Лермонтова* (Бзм). 248. *Лесі Українки* (Жовтнева) (Блг). 249. *Лесі Українки* (Бор). 250. *Лесі Українки* (Вас). 251. *Лесі Українки* (Доб). 252. *Лесі Українки* (Ізс). 253. *Лесі Українки* (Садиби-1) (Крп). 254. *Лесі Українки* (Мкт). 255. *Липневий* (Демчука) (провулок) (Ізс). 256. *Лікарняна* (Черняхівського) (Блг). 257. *Лікарняна* (Ізс). 258. *Лісна* (Пкщ). 259. *Лісна* (Леніна) (Плж). 260. *Лісова* (Бор). 261. *Лісова* (Зкн). 262. *Лісова* (Ізс). 263. *Лісова* (Кам). 264. *Лісова* (Ком). 265. *Лісова* (Комсомольська) (Лют). 266. *Лісова* (Дубина) (Мхл). 267. *Лісова* (Нвс). 268. *Лісова* (Пвг). 269. *Лісова* (Дзержинського) (Прт). 270. *Лісова* (Глиниськи) (Ріп). 271. *Лісова* (Садиби) (Схж). 272. *Лісова* (Леніна) (Чиж). 273. *Лісова* (Шев). 274. *Лісовської* (Кун). 275. *Ломоносова* (Ізс). 276. *Лугова* (Бор). 277. *Лугова* (Дол). 278. *Лугова* (Ізс). 279. *Лугова* (Комсомольська) (Ком). 280. *Лугова* (Островського) (Мкт). 281. *Лугова* (Цапівка) (Плс). 282. *Лугова* (Рад). 283. *Луговий* (Яровий) (провулок) (Мок). 284. *М. Коцюбинського* (Бор). 285. *М. Коцюбинського* (Ізс). 286. *М. Коцюбинського* (Плж). 287. *М. Часника* (провулок) (Рад). 288. *Мамляя* (Нагірна) (Мкт). 289. *Матросова* (Доб). 290. *Матросова* (Ізс). 291. *Матросова* (Рад). 292. *Машерука* (Ізс). 293. *Маяковського* (Бор). 294. *Маяковського* (Ммд). 295. *Мединського* (Ммд). 296. *Миколи Микитюка* (Жовтнева) (Ізс). 297. *Мирна* (Збр). 298. *Мирна* (Неч). 299. *Миру* (Блг). 300. *Миру* (Бор). 301. *Миру* (Кашерня) (Доб). 302. *Миру* (Зав). 303. *Миру* (Ізс). 304. *Миру* (Кузнецова) (Кін). 305. *Миру* (Клб). 306. *Миру* (Клт). 307. *Миру* (Крп). 308. *Миру* (Ммд). 309. *Миру* (Забровар, Центральна, Шлях) (Мхл). 310. *Миру* (Мхн). 311. *Миру* (Плж). 312. *Миру* (Шев). 313. *Митковецька* (Клб). 314. *Михайлівський* (провулок) (Ізс). 315. *Михайлова* (Пут). 316. *Михельська* (Ізс). 317. *Михельський* (провулок) (Ізс). 318. *Мікоти* (Дол). 319. *Мічуріна* (Кам). 320. *Мічуріна* (Крп). 321. *Млинівська* (Жукова) (Врд). 322. *Молодіжна* (Корчагіна) (Ант). 323. *Молодіжна* (Фрунзе) (Бор). 324. *Молодіжна* (Вас). 325. *Молодіжна* (Впз). 326. *Молодіжна* (Жовтнева) (Дан). 327. *Молодіжна* (Ізс). 328. *Молодіжна* (Пушкіна) (Клб). 329. *Молодіжна* (Клт). 330. *Молодіжна* (Ком). 331. *Молодіжна* (Комарова) (Мхн). 332. *Молодіжна* (Нвс). 333. *Молодіжна* (Плж). 334. *Молодіжна* (Плк). 335. *Молодіжна* (Комсомольська) (Рад). 336. *Молодіжна* (Ріп). 337. *Молодіжна* (Сах). 338. *Молодіжна* (Радянська) (Тел).

339. *Молодіжна* (Тер). 340. *Молодіжна* (Тиш). 341. *Молодіжна* (Колгоспна) (Хрс). 342. *Молодіжна* (Чиж). 343. *Молодіжна* (Радянська) (Шек). 344. *Музичука* (Верховина) (Смр). 345. *Набережна* (Бор). 346. *Набережна* (Збр). 347. *Набережна* (Ізс). 348. *Набережна* (Ліщ). 349. *Набережна* (Неч). 350. *Набережна* (Плж). 351. *Набережна* (Деркачівка) (Плс). 352. *Набережна* (Собача тропа) (Сах). 353. *Нагірна* (Двр). 354. *Наголюка* (Зацерква) (Плс). 355. *Надкритичний* (провулок) (Рад). 356. *Надрічний* (провулок) (Ізс). 357. *Незалежності* (Потьомкіна) (Блг). 358. *Незалежності* (Леніна) (Ізс). 359. *Незалежності* (Леніна) (Ліщ). 360. *Незалежності* (Комсомольська) (Мхн). 361. *Некрасова* (Ізс). 362. *Низова* (Ізс). 363. *Низовий* (провулок) (Ізс). 364. *Нижча* (Двр). 365. *Нова* (Впз). 366. *Нова* (Двр). 367. *Нова* (Ізс). 368. *Нова* (Леніна) (Клб). 369. *Нова* (Лют). 370. *Нова* (Мис). 371. *Нова* (Мкт). 372. *Нова* (Нвс). 373. *Нова* (Рад). 374. *Нова* (Свр). 375. *Нова* (Тер). 376. *Нопомока* (Плс). 377. *Новосілка* (Мхн). 378. *Новосільська* (Ізс). 379. *Новосільська* (Мрд). 380. *Новосільська* (Новоселиця) (Прп). 381. *О. Атаєвої* (Козиня) (Мис). 382. *О. Кобилянської* (Ізс). 383. *О. Кобилянської* (провулок) (Ізс). 384. *Об'їзна* (Ізс). 385. *Озерна* (Доб). 386. *Озерна* (Ізс). 387. *Озерна* (Плж). 388. *Озерна* (Тиш). 389. *Озерний* (провулок) (Нвс). 390. *Олександра Кушнірука* (Ізс). 391. *Омелянчук* (Мкт). 392. *Онищука* (Ізс). 393. *Онищука* (Пут). 394. *Островського* (Бор). 395. *Островського* (Дол). 396. *Островського* (Плж). 397. *Острозька* (Пролетарська) (Ізс). 398. *Острозький* (провулок) (Ізс). 399. *П. Сангушка* (Ізс). 400. *П. Сангушка* (Лікарняний) (провулок) (Ізс). 401. *П. Титарчук* (Кін). 402. *Паоло Фонтани* (Р. Люксембург) (Ізс). 403. *Парківська* (Плж). 404. *Партизанська* (Бзм). 405. *Партизанська* (Блт). 406. *Партизанська* (Дол). 407. *Партизанська* (Кордон) (Мхл). 408. *Партизанська* (Пкщ). 409. *Партизанська* (Плж). 410. *Партизанська* (Циганівка) (Плс). 411. *Партизанська* (Сах). 412. *Партизанська* (Шек). 413. *Перемоги* (Блт). 414. *Перемоги* (Бор). 415. *Перемоги* (Низовий) (провулок) (Бор). 416. *Перемоги* (Ізс). 417. *Перемоги* (Лют). 418. *Перемоги* (Закорима, Колишівка) (Тпр). 419. *Першого Грудня* (Ізс). 420. *Першого Грудня* (провулок) (Ізс). 421. *Першого Травня* (Бор). 422. *Першого Травня* (Ізс). 423. *Першого Травня* (Ком). 424. *Першотравнева* (Докторівка) (Мхл). 425. *Петлюри* (Вас). 426. *Пилипа Орлика* (Чкалова) (Ізс). 427. *Підгірна* (Кожедуба) (Врд). 428. *Підгірна* (Ізс). 429. *Піддубна* (Схж). 430. *Підлісна* (Ізс). 431. *Піскова* (Будьонного) (Кун). 432. *Піщана* (Плж). 433. *Плодова* (Плж). 434. *Подільська* (Котовського) (Бзм). 435. *Подільська* (Мануїльського) (Ізс). 436. *Подільська* (Комсомольська) (Мхл). 437. *Подільська* (Щрч). 438. *Подільський* (провулок) (Ізс). 439. *Пожежна* (Ізс). 440. *Польова* (Пархоменка) (Блг). 441. *Польова* (Блт). 442. *Польова* (Впз). 443. *Польова* (Зкж). 444. *Польова* (Ізс). 445. *Польова* (Кам). 446. *Польова* (Ліщ). 447. *Польова* (Мкт). 448. *Польова* (Нвс). 449. *Польова* (Ріп). 450. *Польова* (Рок). 451. *Польова* (Селянська) (Ріп). 452. *Польова* (Комсомольська) (Тел). 453. *Польова* (Загребля) (Хрс). 454. *Польова* (Комсомольська) (Чиж). 455. *Польова* (Щрч). 456. *Польовий* (провулок) (Ізс). 457. *Понорська* (Ізс). 458. *Посьолкова* (Ізс). 459. *Посьолковий* (провулок) (Ізс). 460. *Посьолок* (Топ). 461. *Праці* (Ізс). 462. *Праці* (провулок) (Ізс). 463. *Привокзальна* (Ізс). 464. *Привокзальна* (Ммд). 465. *Прикордонна* (Кун). 466. *Приозерна* (Чкалова) (Врд). 467. *Пролетарська* (Закорчманська) (Ріп). 468. *Пролетарський* (провулок) (Ріп). 469. *Прорізна* (Ізс). 470. *Пушкіна* (Бзм). 471. *Пушкінська* (Плж). 472. *П'ятдесятиріччя Перемоги* (К. Маркса) (Вас). 473. *П'ятирічки* (Тер). 474. *П'ятихатки* (Топ). 475. *П'ятого Березня* (Ізс). 476. *Р. Бортника* (Плж). 477. *Р. Шухевича* (Щрч). 478. *Радгоспна* (Нвс). 479. *Рибалки* (Рибалко) (Блг). 480. *Рибалки* (Тер). 481. *Романчука* (Діб). 482. *Сагайдачного* (Ізс). 483. *Садова* (Примакова) (Бор). 484. *Садова* (Впз). 485. *Садова* (Доб). 486. *Садова* (Збр). 487. *Садова* (Ізс).

488. *Садова* (Садовина) (Лют). 489. *Садова* (Ммд). 490. *Садова* (Мхн). 491. *Садова* (Неч). 492. *Садова* (Нвс). 493. *Садова* (Плж). 494. *Садова* (Осадьба) (Плс). 495. *Садова* (К. Маркса) (Прп). 496. *Садова* (Пут). 497. *Садова* (Довгалюва) (Сах). 498. *Світанкова* (Калініна) (Блг). 499. *Свободи* (Станіславського) (Ізс). 500. *Селищна* (Ізс). 501. *Сивецька* (Пут). 502. *Сінна* (Плж). 503. *Січнева* (Дев'ятого Січня) (Ізс). 504. *Сковороди* (Ізс). 505. *Славутська* (Ізс). 506. *Славутський* (провулок) (Ізс). 507. *Смерекова* (Комсомольська) (Бор). 508. *Сонячна* (Крупської) (Блг). 509. *Сонячна* (Петровського) (Бор). 510. *Сонячна* (Ізс). 511. *Сонячний* (Петровського) (провулок) (Бор). 512. *Соснова* (Горького) (Зкн). 513. *Соснова* (Плж). 514. *Сошенська* (Ізс). 515. *Сошенський* (Червоноармійський) (провулок) (Ізс). 516. *Спортивний* (провулок) (Ізс). 517. *Старозамкова* (Щорса) (Ізс). 518. *Степана Бандери* (Ізс). 519. *Студзинського* (Садиба) (Смр). 520. *Тимошука* (Калініна) (Ліщ). 521. *Тимова* (Ліщ). 522. *Тіньова* (Комунарів) (Бор). 523. *Толстого* (Ізс). 524. *Травнева* (Стр). 525. *Трудова* (Причепилівка) (Схж). 526. *Тургенєва* (Ізс). 527. *Тургенєва* (провулок) (Ізс). 528. *Український* (Колгоспний) (провулок) (Ізс). 529. *Улянівка* (Ізс). 530. *Улянівка* (провулок) (Ізс). 531. *Фабричний* (провулок) (Рад). 532. *Фестивальна* (Мкт). 533. *Фрунзе* (Доб). 534. *Фурмана* (Схж). 535. *Хлібороба* (Тер). 536. *Хліборобська* (Леніна) (Блг). 537. *Хохрякова* (Блг). 538. *Центральна* (Блг). 539. *Центральна* (Блк). 540. *Центральна* (Блч). 541. *Центральна* (Леніна) (Бор). 542. *Центральна* (Влш). 543. *Центральна* (Впз). 544. *Центральна* (Ломоносова) (Врд). 545. *Центральна* (Грг). 546. *Центральна* (Двр). 547. *Центральна* (Дер). 548. *Центральна* (Видранка) (Доб). 549. *Центральна* (Зжж). 550. *Центральна* (Тельмана) (Кам). 551. *Центральна* (Ком). 552. *Центральна* (Крп). 553. *Центральна* (Мир). 554. *Центральна* (Мис). 555. *Центральна* (Леніна) (Мхн). 556. *Центральна* (Плс). 557. *Центральна* (Прп). 558. *Центральна* (Леніна) (Рад). 559. *Центральна* (Рвх). 560. *Центральна* (Майдан) (Смр). 561. *Центральна* (Схж). 562. *Центральна* (Спшн). 563. *Центральна* (Леніна) (Тел). 564. *Центральна* (Тер). 565. *Центральна* (Чиж). 566. *Центральна* (Петровського) (Шек). 567. *Центральна* (Щрц). 568. *Центральна* (Щрч). 569. *Центральний* (Леніна) (провулок) (Бор). 570. *Центральний* (Леніна) (провулок) (Плж). 571. *Чепелюка* (Перемоги) (Мкт). 572. *Черняхівського* (Нвс). 573. *Чехова* (Ізс). 574. *Чулкова* (Мкт). 575. *Ш. Антонович* (Мкт). 576. *Шевченка* (Блв). 577. *Шевченка* (Пролетарська) (Блт). 578. *Шевченка* (Матяшова) (Бор). 579. *Шевченка* (Поповича) (Вас). 580. *Шевченка* (Дер). 581. *Шевченка* (Доб). 582. *Шевченка* (Збр). 583. *Шевченка* (Ізс). 584. *Шевченка* (провулок) (Ізс). 585. *Шевченка* (Кам). 586. *Шевченка* (Клб). 587. *Шевченка* (Церковна) (Крп). 588. *Шевченка* (Ліщ). 589. *Шевченка* (Мир). 590. *Шевченка* (Мкт). 591. *Шевченка* (Білогородська) (Мок). 592. *Шевченка* (Мхн). 593. *Шевченка* (Неч). 594. *Шевченка* (Плж). 595. *Шевченка* (провулок) (Рад). 596. *Шевченка* (Шек). 597. *Шевчука* (Білика) (Хрс). 598. *Шепетівська* (Рад). 599. *Широка* (Щорса) (Блг). 600. *Шкільна* (Ізс). 601. *Шкільна* (Кузнецова) (Кам). 602. *Шкільна* (Кун). 603. *Шкільна* (Нвс). 604. *Шкільна* (Топ). 605. *Шкільний* (провулок) (Ізс). 606. *Шкільний* (провулок) (Пут). 607. *Шолом-Алейхема* (Ізс). 608. *Щаслива* (Комсомольська) (Блг). 609. *Щаслива* (Пролетарська) (Бор). 610. *Щаслива* (Ізс). 611. *Щастя* (Двірська, Чапаєва) (Лют). 612. *Ю. Франкова* (Блч). 613. *Ювілейна* (Ізс). 614. *Юнатів* (Плж). 615. *Юрія Цісарука* (Лермонтова) (Ізс). 616. *Якіра* (Пут). 617. *Яна Бейзима* (Пархоменка) (Бзм). 618. *Яровий* (Кірова) (провулок) (Бор).

Усього 804 назви (618 основних і 186 варіантних).

Полонський район

1. *А. Ліщука* (Сас).
2. *Академіка Вула* (Пол).
3. *Академіка Гаркавого* (Пол).
4. *Академіка Герасимчука* (Татарський шлях) (Пол).
5. *Академіка Мічуріна* (Пол).
6. *Артема* (Пол).
7. *Базарна* (Пол).
8. *Баранівська* (Татарський шлях) (Пол).
9. *Бердичівська* (Пон).
10. *Б. Хмельницького* (Пол).
11. *Б. Хмельницького* (РГВ).
12. *Боженка* (Пол).
13. *Боженка* (Пон).
14. *Будівельна* (КХН).
15. *Будівельників* (Пон).
16. *В. Гуцуляка* (Крч).
17. *Валі Котика* (Скочилівка) (Онц).
18. *Василя Стуса* (Пон).
19. *Ватутіна* (Вбр).
20. *Ватутіна* (Пон).
21. *Військова* (Пол).
22. *Вітківського* (Пол).
23. *Гагаріна* (Пол).
24. *Гагаріна* (Пон).
25. *Гагаріна* (Прс).
26. *Гагаріна* (Чрв).
27. *Гвардійська* (Пол).
28. *Героїв Майдану* (Пол).
29. *Герцена* (Коло Тимошевського) (Кус).
30. *Говорун Н.* (Будьонного) (Вбр).
31. *Гоголя* (Масичівка, Підвальна) (Пол).
32. *Гончаренка* (Пол).
33. *Гончаренка* (Пон).
34. *Горького* (Пол).
35. *Громової* (Купчани) (Вар).
36. *Грушевського* (провулок) (Пон).
37. *Дачна* (Пол).
38. *Декабристів* (Пол).
39. *Димнича* (Нвц).
40. *Дмитрівська* (Леніна) (Вбр).
41. *Дружби* (Врб).
42. *Дружби* (Пол).
43. *Дружби* (Сяг).
44. *Енгельса* (Пол).
45. *Жені Дзюбчик* (Вбр).
46. *Жовтнева* (Нвл).
47. *Жукова* (Вбр).
48. *Жукова* (Пол).
49. *Забілинська* (Пол).
50. *Заводська* (Нвц).
51. *Заводська* (Пол).
52. *Залізнична* (Пол).
53. *Зарічна* (Голошівка) (Пол).
54. *Зелена* (Пол).
55. *Земнухова* (Салники) (Вар).
56. *Зої Космодем'янської* (Пігунівка) (Онц).
57. *Івана Франка* (Сохранівка) (Ктл).
58. *Івана Франка* (Пол).
59. *Івана Франка* (Пон).
60. *Івана Франка* (провулок) (Пон).
61. *Калініна* (Нвц).
62. *Кармелюка* (Пол).
63. *Карповщинська* (Пол).
64. *Київська* (Пол).
65. *Кіма* (Пол).
66. *Кірова* (Татарський шлях) (Пол).
67. *Клари Цеткін* (Пол).
68. *Козацька* (Пол).
69. *Колгоспна* (Брж).
70. *Колгоспна* (Пол).
71. *Колгоспна* (Сяг).
72. *Комарова* (Пол).
73. *Комісарська* (Полонський куток) (Кус).
74. *Комсомольська* (Затоканська) (Кус).
75. *Корольова* (Академіка Корольова) (Пол).
76. *Котовського* (Вбр).
77. *Котовського* (Мик).
78. *Коцюбинського* (Гора) (Кус).
79. *Кошового* (Загородська) (Вар).
80. *Кошового* (Пол).
81. *Кошового* (Чрв).
82. *Крилова* (Пол).
83. *Кривоноса* (Пол).
84. *Крупської* (Пол).
85. *Кутузова* (Умивальня) (Пол).
86. *Л. Войтук* (Ктж).
87. *Леніна* (Вбр).
88. *Леніна* (Ктж).
89. *Леніна* (Нвл).
90. *Леніна* (Пон).
91. *Леніна* (Прс).
92. *Лермонтова* (Пон).
93. *Лесі Українки* (Вбр).
94. *Лесі Українки* (Зацерква) (Ктл).
95. *Лесі Українки* (Зарічна) (КХН).
96. *Лесі Українки* (Мик).
97. *Лесі Українки* (Мшк).
98. *Лесі Українки* (Онц).
99. *Лесі Українки* (Широка) (Пол).
100. *Лесі Українки* (провулок) (Пол).
101. *Лесі Українки* (Пон).
102. *Лесі Українки* (Прс).
103. *Лесі Українки* (Сяг).
104. *Лесі Українки* (Фад).
105. *Лугова* (Пол).
106. *М. Півнюка* (Пон).
107. *Мануїльського* (Пол).
108. *Маркіша* (Різня) (Пол).
109. *Матросова* (Пол).
110. *Миколи Островського* (Пол).
111. *Миру* (Вкл).
112. *Миру* (Врб).
113. *Миру* (Мик).
114. *Миру* (Сас).
115. *Михайла Грушевського* (Пол).
116. *Михайла Ломоносова* (Пол).
117. *Мічуріна* (Вбр).
118. *Мічуріна* (Баси) (Ктл).
119. *Молодіжна* (Пол).
120. *Молодіжна* (Пон).
121. *Морозової* (Загородська) (Вар).
122. *Московська* (Пол).
123. *Набережна* (Вбр).
124. *Набережна* (Пол).
125. *Нахімова* (Пол).
126. *Незалежності* (Попова) (Врб).
127. *Незалежності* (Пол).
128. *Низька* (Пол).
129. *Новорічна* (Пол).
130. *Обарчука* (Мазури) (Ктл).
131. *Олександра Пушкіна* (Пол).
132. *Орджонікідзе* (Пол).
133. *Островського* (Пон).
134. *Папірників* (Пон).
135. *Паркова* (Пол).
136. *Партизанська* (Пон).
137. *Перемоги* (Бур).
138. *Перемоги* (Врб).
139. *Перемоги* (Пол).
140. *Перемоги* (Пон).
141. *Перемоги* (РГВ).
142. *Першого травня* (Ярв).
143. *Петровського* (Пол).
144. *Пирогова* (Пол).
145. *Піонерська* (Пол).
146. *Пісочна* (Пол).
147. *Подільська* (Врб).
148. *Поліська* (Пол).
149. *Польова* (Вельбебри) (Врб).
150. *Польова* (Ган).
151. *Польова* (Пол).
152. *Польова* (Пон).
153. *Поштовий* (провулок) (Вкл).
154. *Привокзальна* (Пол).
155. *Привокзальний майдан* (Пол).

156. *Пугачова* (Пол). 157. *Пушкіна* (*В очереті*) (Кус). 158. *Радянська* (Бур). 159. *Радянська* (Мкл). 160. *Рибалка* (Пол). 161. *Ринкова площа* (Пол). 162. *Робітничка* (*Сільгосптехніка*) (Кус). 163. *Робітничка* (Пол). 164. *Робітничка* (Пон). 165. *Роксолани* (Пол). 166. *Садова* (Врб). 167. *Садова* (РГВ). 168. *Сафронова* (Врб). 169. *Свердлова* (Пол). 170. *Свободи* (Врб). 171. *Сиротіна* (РГВ). 172. *Соборна* (*Леніна*) (Вкл). 173. *Соборна* (Нвц). 174. *Сорокаріччя Перемоги* (Мшк). 175. *Спортивна* (Пол). 176. *Старченка* (Пол). 177. *Суворова* (Вбр). 178. *Супутника* (Пол). 179. *Сурикова* (Пол). 180. *Тельмана* (Пол). 181. *Терешкової* (*Карпова*) (Кус). 182. *Тімірязєва* (*Коло Броньки*) (Кус). 183. *Толбухіна* (Пол). 184. *Толстого* (Пол). 185. *Тухачевського* (Пол). 186. *Тюленіна* (*Середня*) (Вар). 187. *Урожайна* (Ган). 188. *Фрунзе* (Пол). 189. *Фурманова* (Пол). 190. *Хмельницька* (Кхн). 191. *Ходякова* (Пол). 192. *Хоморецька* (Пол). 193. *Центральна* (Біл). 194. *Центральна* (Брж). 195. *Цильори* (*Гербалка*) (Ктл). 196. *Чапаєва* (Пол). 197. *Чапаєва* (провулок) (Пон). 198. *Чернишевського* (Пол). 199. *Черняхівського* (Пол). 200. *Чехова* (Пол). 201. *Чкалова* (Пол). 202. *Чубинського* (Пон). 203. *Шевцової* (Вар). 204. *Шевченка* (Врб). 205. *Шевченка* (*Осередки*) (Ктл). 206. *Шевченка* (*Садова*) (Кхн). 207. *Шевченка* (Онц). 208. *Шкільна* (Брж). 209. *Шкільна* (Бур). 210. *Шкільна* (Ган). 211. *Шкільна* (Пон). 212. *Шкільний* (провулок) (Вкл). 213. *Щорса* (Пол). 214. *Щорса* (Пон). 215. *Щорса* (Чрв). 216. *Юзькова* (*Гербівка*) (Пол). 217. *Яблунева* (Пол). 218. *Якова Остриниці* (Пол).

Усього 256 назв (218 основних і 38 варіантних).

Славутський район

1. *Алея Небесної Сотні* (Нет). 2. *Алея Небесної Сотні* (Слв). 3. *Алея Незалежності* (Нет). 4. *Амосова* (Слв). 5. *Амосова* (*Радянський*) (провулок) (Слв). 6. *Андропова* (Дов). 7. *Берездівська* (*Видумка, Поштова*) (Хвщ). 8. *Беріг* (Хрт). 9. *Богдана Хмельницького* (*Пришиловка*) (Дов). 10. *Богдана Хмельницького* (*Оболоння, Пришилка*) (Кил). 11. *Богдана Хмельницького* (Крц). 12. *Богдана Хмельницького* (*Хоровецька*) (Паш). 13. *Богдана Хмельницького* (Слв). 14. *Богдана Хмельницького* (провулок) (Слв). 15. *Богдана Хмельницького* (*Чапаєва*) (Стк). 16. *Богдана Хмельницького* (*Чапаєва*) (провулок) (Стк). 17. *Богдана Хмельницького* (*Рудня*) (Цвх). 18. *Будівельна* (Слв). 19. *Будівельний* (провулок) (Слв). 20. *Будівельників* (Нет). 21. *Будьонного* (Гнп). 22. *Будьонного* (Нет). 23. *Будьонного* (Пнр). 24. *Валі Котика* (*Церковна*) (Івк). 25. *Варшавська* (Нет). 26. *Василя Стуса* (*Пархоменка*) (Слв). 27. *Ватутіна* (*Юридика*) (Бер). 28. *Ватутіна* (Слв). 29. *Ватутіна* (*Колошва*) (Хвщ). 30. *Ватутіна* (Ябл). 31. *Весняна* (Слв). 32. *Ветеранів* (Глв). 33. *Визволителів* (*Село*) (Кмк). 34. *Висоцького* (Нет). 35. *Вишнева* (*Карелія, Кінець Довгої*) (Впр). 36. *Вишнева* (Клп). 37. *Вишнева* (Плн). 38. *Вишнева* (*Шлях*) (Кут). 39. *Воїнів-інтернаціоналістів* (Слв). 40. *Волинська* (*Революції*) (Слв). 41. *Воля* (*Урицького*) (Слв). 42. *Восьмого березня* (Слв). 43. *Восьмого березня* (провулок) (Слв). 44. *Гагаріна* (Бер). 45. *Гагаріна* (*Сибір*) (Вск). 46. *Гагаріна* (*Підварки*) (Кил). 47. *Гагаріна* (*Кухарівська*) (Кут). 48. *Гагаріна* (*Кінчин*) (Мар). 49. *Гагаріна* (*Сліна*) (Паш). 50. *Гагаріна* (*Саки*) (Хрт). 51. *Ганнопільське шосе* (Слв). 52. *Гвардійська* (*Нова Гвардійська, Стара Гвардійська*) (Слв). 53. *Глюзицького* (Мск). 54. *Глюзицького* (*Хутор*) (Шат). 55. *Гната Кузовкова* (Слв). 56. *Гоголя* (Слв). 57. *Гончарний* (*Кирпін*) (провулок) (Глк). 58. *Горинський* (*Іськовий*) (провулок) (Глк). 59. *Горинський* (провулок) (Слв). 60. *Горянська* (Слв). 61. *Григорія Варавіна* (Слв). 62. *Грушевського* (*Вигонська*) (Хвщ). 63. *Грушевського* (*Церковна*) (Жкв). 64. *Грушевського* (*Енгельса*) (Слв). 65. *Данила Галицького* (*Володарського*) (Слв). 66. *Дачна* (*Посьолок Дачний*) (Цвх). 67. *Джерельна* (Мск). 68. *Джерельна* (Слв). 69. *Джерельний* (провулок) (Слв).

70. *Довженка* (Грибоєдова) (Слв). 71. *Енергетична* (Нет). 72. *Енергетиків* (Нет). 73. *Жовтнева* (Хвоцивська) (Впр). 74. *Жуківська* (Енгельса) (Івк). 75. *Заводська* (Зайцева) (Івк). 76. *Заводський* (провулок) (Слв). 77. *Залізнична* (Видумка) (Кмк). 78. *Залізнична* (Слв). 79. *Залізничний* (провулок) (Слв). 80. *Зарічна* (Причипилівка) (Вск). 81. *Зарічна* (Загребля) (Кмк). 82. *Зарічна* (Пул). 83. *Зарічна* (Воєнний городок, Посьолок) (Рів). 84. *Зарічна* (Чапаєва) (Слв). 85. *Зарічна* (Котовського) (Стк). 86. *Зарічна* (Сириловка) (Хрт). 87. *Зарічна* (Татарунка) (Шат). 88. *Зарічний* (Чапаєва) (провулок) (Слв). 89. *Затишна* (Куточок) (Нар). 90. *Затишна* (Щорса) (Слв). 91. *Затишний* (Щорса) (провулок) (Слв). 92. *Здоров'я* (Слв). 93. *Зелена* (Бер). 94. *Зелена* (Кущанська) (Гор). 95. *Зелена* (Позарічки) (Кил). 96. *Зелена* (Ксл). 97. *Зелена* (Кст). 98. *Зелена* (Чорнокальська) (Кут). 99. *Зелена* (Хутір) (Мрт). 100. *Зелена* (Церковна) (Плк). 101. *Зелена* (Слв). 102. *Зелений* (провулок) (Нет). 103. *Злагоди* (Артема) (Слв). 104. *Злагоди* (Артема) (провулок) (Слв). 105. *Зої Космодем'янської* (Слв). 106. *Івана Богуна* (Слв). 107. *Івана Франка* (Бугайвська) (Кут). 108. *Івана Франка* (Слв). 109. *Івана Франка* (Щорса) (Стк). 110. *Іванова* (Улш). 111. *Ізяславська* (Фрунзе) (Слв). 112. *Калініна* (Крц). 113. *Карла Маркса* (Клп). 114. *Кірова* (Пісок) (Плн). 115. *Князів Сангушків* (Забрідна) (Жкв). 116. *Князів Сангушків* (Слв). 117. *Князів Сангушків* (Мануїльського) (провулок) (Слв). 118. *Кобзарська* (Маяковського) (Слв). 119. *Ковпака* (Вол). 120. *Ковпака* (Губ). 121. *Кожедуба* (Слв). 122. *Козацька* (Дзержинського) (Слв). 123. *Козацький* (Сліпий) (провулок) (Жкв). 124. *Козацький Шлях* (Шлях) (Кил). 125. *Колгоспна* (Глк). 126. *Колошва* (Сел). 127. *Комнацького Петра* (Вигін, Польська) (Кмк). 128. *Космонавтів* (Нет). 129. *Котляревського* (Горького) (Слв). 130. *Кузнецова* (Пул). 131. *Кузьмука* (Кут, Село, Хутор) (Дят). 132. *Курчатова* (проспект) (Нет). 133. *Кутузова* (Слв). 134. *Лавренчука* (Ман). 135. *Лазаря Паперника* (Слв). 136. *Лазаря Паперника* (провулок) (Слв). 137. *Лебедівка* (Мнк). 138. *Леніна* (Вач). 139. *Леніна* (Ств). 140. *Лермонтова* (Слв). 141. *Лесі Українки* (Бер). 142. *Лесі Українки* (Вск). 143. *Лесі Українки* (Ліски) (Гор). 144. *Лесі Українки* (Марачівська) (Жкв). 145. *Лесі Українки* (Кмр). 146. *Лесі Українки* (Хутірська) (Паш). 147. *Лесі Українки* (Слв). 148. *Лесі Українки* (Горького) (Стк). 149. *Лесі Українки* (Друга бригада) (Ств). 150. *Лесі Українки* () (Хвщ). 151. *Лісна* (Вол). 152. *Лісна* (Ляцька) (Губ). 153. *Лісна* (Корсунівська) (Ств). 154. *Лісна* (Слв). 155. *Лісна* (Хоровецька) (Смк). 156. *Лісова* (Кручана) (Впр). 157. *Лісова* (Врв). 158. *Лісова* (Сьомацька) (Гор). 159. *Лісова* (Кмр). 160. *Лісова* (Гутенська) (Кст). 161. *Лісова* (Нет). 162. *Ломоносова* (Слв). 163. *Ломоносова* (провулок) (Слв). 164. *Лугова* (Суворова) (Стк). 165. *Льва Толстого* (Слв). 166. *Мазени* (Вск). 167. *Мазени* (Хутор) (провулок) (Жкв). 168. *Макаренка* (Вол). 169. *Марії Заньковецької* (Слв). 170. *Марії Лисенко* (Свердлова) (Слв). 171. *Маршала Жукова* (Слв). 172. *Маршала Жукова* (провулок) (Слв). 173. *Меморіальна* (Слв). 174. *Миколи Кузнецова* (провулок) (Слв). 175. *Миньковецька* (К. Лібнехта) (Слв). 176. *Миру* () (Бач). 177. *Миру* (Паркова) (Бер). 178. *Миру* (Гнп). 179. *Миру* (Брехунівка, Мачулянка) (Кол). 180. *Миру* (Нет). 181. *Миру* (провулок) (Нет). 182. *Миру* (Леніна) (Слв). 183. *Миру* (Улш). 184. *Михайла Коцюбинського* (Леніна) (провулок) (Слв). 185. *Михайла Максимчука* (Слв). 186. *Михайлова* (Бошиво) (Глк). 187. *Михайлова* (Горицька) (Кст). 188. *Михайлова* (Нет). 189. *Мічуріна* (Слв). 190. *Мічуріна* (провулок) (Слв). 191. *Млинова* (Нет). 192. *Молодіжна* (Хутір Молодіжний) (Дкв). 193. *Молодіжна* (Маленька) (Дов). 194. *Молодіжна* (Мнк). 195. *Молодіжна* (Прм). 196. *Молодіжна* (Слв). 197. *Монастирська* (Жовтнева) (Слв). 198. *Набережна* (Ясінська) (Бер). 199. *Набережна* (Причипилівка) (Вск). 200. *Набережна* (Бошиво) (Глк). 201. *Набережна* (Сліпа) (Івк). 202. *Набережна* (Берег) (Кут). 203. *Набережна* (Камчатка, Корея, Нова) (Мнк).

204. *Набережна* (Нет). 205. *Набережна (До берега)* (Плн). 206. *Набережна* (Слв). 207. *Набережна (Ногачівська)* (СМК). 208. *Набережна (Забродок)* (Цвх). 209. *Незалежності* (Нет). 210. *Незалежності* (Плн). 211. *Незалежності* (Улш). 212. *Незалежності (Шлях)* (Цвх). 213. *Нова* (Губ). 214. *Нова* (Слв). 215. *Нова (Молодіжна)* (Цвх). 216. *Новомісний (провулок)* (Слв). 217. *Новоселиця (Веселиця, П'ятихатки)* (Впр). 218. *Новоселицька* (Дкв). 219. *Одухи (Кутенська)* (Вол). 220. *Одухи* (Гнп). 221. *Одухи (Баранська)* (Івк). 222. *Одухи* (Слв). 223. *Одухи* (Стн). 224. *Озерна (Південний посьолок)* (Івк). 225. *Олега Кошового* (Слв). 226. *Олега Кошового (провулок)* (Слв). 227. *Олександра Невського* (Слв). 228. *Олександра Остапчука* (Слв). 229. *Олеся Гончара (Луначарського)* (Слв). 230. *Островського (Корецька, Красилів)* (Бер). 231. *Островського* (Нар). 232. *Островського* (Під). 233. *Островського* (Слв). 234. *Островського (Турки)* (Хрт). 235. *Острозька (Кірова)* (Слв). 236. *Острозька (Шлях)* (Лис). 237. *Острозький (провулок)* (Слв). 238. *Очеретяна* (Врв). 239. *Папірника (провулок)* (Слв). 240. *Паркова* (Слв). 241. *Партизанська (Полька)* (Глк). 242. *Партизанська (Павлюківська)* (Кут). 243. *Партизанський (провулок)* (Слв). 244. *Пархоменка* (Печ). 245. *Перемоги (Середня, Сьомацька)* (Дкв). 246. *Перемоги* (Нар). 247. *Перемоги* (Ног). 248. *Перемоги (Видумка)* (Плк). 249. *Перемоги* (Слв). 250. *Перемоги (Леніна)* (Стк). 251. *Перемоги (Красноставська)* (Хрв). 252. *Першотравнева* (Бер). 253. *Першотравнева* (Кил). 254. *Першотравнева (Кубашка)* (Плк). 255. *Першотравнева* (Слв). 256. *Пилипа Орлика (Тельмана)* (Слв). 257. *Пилипа Орлика (Тельмана) (провулок)* (Слв). 258. *Піонерськабаза* (Нет). 259. *Платона Семенюка (Дубина)* (Кол). 260. *Плотиче (К. Цеткін)* (Слв). 261. *Площа Шевченка (Червона площа)* (Слв). 262. *Поліни Осипенко* (Слв). 263. *Поліська (К. Маркса)* (Слв). 264. *Поштова* (Хвщ). 265. *Полуботка* (Слв). 266. *Польова (Забарська)* (Мпр). 267. *Польова* (Нкр). 268. *Правди (Залужжя)* (Нар). 269. *Привокзальна* (Слв). 270. *Привокзальна* (Стк). 271. *Привокзальний (провулок)* (Слв). 272. *Приміська* (Слв). 273. *Промислова* (Нет). 274. *Пушкіна (Левада)* (Кст). 275. *Пушкіна* (Мар). 276. *Пушкіна (Голодна)* (Нар). 277. *Пушкіна* (Слв). 278. *Радянська* (Дкв). 279. *Радянська* (Дят). 280. *Радянська* (Плн). 281. *Ринкова* (Нет). 282. *Робітничий (провулок)* (Слв). 283. *Сагайдачного (Кавказ)* (Вск). 284. *Сагайдачного* (Слв). 285. *Садова (Хвоцівська)* (Впр). 286. *Садова (Колгоспна)* (Дкв). 287. *Садова (Хоровецька)* (Жкв). 288. *Садова (Правутинська)* (Мпр). 289. *Садова (Польова)* (Мрт). 290. *Садова (Сьомацька)* (Паш). 291. *Садова* (Рів). 292. *Садова* (Слв). 293. *Садова (За садом)* (Хрт). 294. *Садова (Корея)* (Шат). 295. *Садовий (Хутір)* (провулок) (СМК). 296. *Середня Гребля* (Слв). 297. *Сількора Савчука* (Збв). 298. *Сковороди (Калініна)* (Слв). 299. *Сковороди (Калініна) (провулок)* (Слв). 300. *Снігурів* (Нет). 301. *Соборності (Радянська)* (Слв). 302. *Сокола* (Слв). 303. *Солов'євська* (Нет). 304. *Солов'євська (Петровського, Солов'їна)* (Стк). 305. *Сонячна (Зацеркв'янська)* (Бач). 306. *Сонячна* (Мск). 307. *Сонячна (Баранівська)* (Ств). 308. *Сонячна (50 років Жовтня)* (Цвх). 309. *Соснова (С. Лазо)* (Слв). 310. *Сосновий (С. Лазо) (провулок)* (Слв). 311. *Спаська (Р. Люксембург)* (Слв). 312. *Старонетішинська* (Нет). 313. *Степанюка (Баланова)* (Мрт). 314. *Стуса* (Вол). 315. *Суворова (Колгоспна)* (Бер). 316. *Суворова* (Слв). 317. *Сухопілля (Фрунзе)* (Стк). 318. *Ульянових* (Улш). 319. *Федора Михайлова* (Слв). 320. *Федора Михайлова (провулок)* (Слв). 321. *Східна* (Слв). 322. *Хотичин* (Глв). 323. *Центральна* (Губ). 324. *Центральна (На селі, Розширення)* (Мнк). 325. *Центральна (Берездівська)* (Мпр). 326. *Центральна (Радянська)* (Мрт). 327. *Церковна (Кірова)* (Глк). 328. *Церковна* (Рів). 329. *Церковна (Комінтерну)* (Слв). 330. *Чапаєва* (Кмр). 331. *Чапаєва* (Улш). 332. *Червона* (Врв). 333. *Черкасенка* (Цвх). 334. *Чкалова* (Слв). 335. *Чорновола* (Вол). 336. *Чорновола* (Губ).

337. *Чорновола* (Циганищина) (Дов). 338. *Чумацька* (Дундича) (Слв). 339. *Шевченка* (Карельська, Колошва) (Бер). 340. *Шевченка* (Вол). 341. *Шевченка* (провулок) (Вол). 342. *Шевченка* (Кам'яна) (Врв). 343. *Шевченка* (Вск). 344. *Шевченка* (Зацерква) (Гор). 345. *Шевченка* (Порубецька) (Губ). 346. *Шевченка* (Дов). 347. *Шевченка* (Колгоспна) (Жкв). 348. *Шевченка* (Івк). 349. *Шевченка* (Кил). 350. *Шевченка* (Макарівська) (Кмк). 351. *Шевченка* (Манятинська) (Кст). 352. *Шевченка* (Хутор) (Мск). 353. *Шевченка* (Біла) (Нар). 354. *Шевченка* (Нет). 355. *Шевченка* (Чотирьохполка) (Плк). 356. *Шевченка* (Слв). 357. *Шевченка* (провулок) (Слв). 358. *Шевченка* (Горицька) (Смк). 359. *Шевченка* (Перша бригада) (Ств). 360. *Шевченка* (Улш). 361. *Шевченка* (Хон). 362. *Шевченка* (Берездівська, Пашуківська) (Хрв). 363. *Шепетівська* (Слв). 364. *Шкільна* (Вигін) (Врв). 365. *Шкільна* (Поварівська) (Впр). 366. *Шкільна* (Вск). 367. *Шкільна* (Глв). 368. *Шкільна* (Берездівська) (Гор). 369. *Шкільна* (Губ). 370. *Шкільна* (Північний посьолок) (Івк). 371. *Шкільна* (Клп). 372. *Шкільна* (Крц). 373. *Шкільна* (Май-куток) (Кут). 374. *Шкільна* (Лис). 375. *Шкільна* (Клин) (Мнк). 376. *Шкільна* (Манятинська) (Мпр). 377. *Шкільна* (Сліпа) (Мрт). 378. *Шкільна* (Мух). 379. *Шкільна* (Плн). 380. *Шкільна* (Під). 381. *Шкільна* (Ств). 382. *Шкільна* (Улш). 383. *Шкільний* (провулок) (Слв). 384. *Шкільний* (провулок) (Смк). 385. *Шолом-Алейхема* (Слв). 386. *Щорса* (Кол). 387. *Щорса* (Плн). 388. *Щорса* (Улш). 389. *Ювілейна* (Гор). 390. *Яблунева* (Яблунівська) (Кст). 391. *Ярослава Мудрого* (Газети «Правда») (Слв). 392. *Ярослава Мудрого* (Кірова) (Стк). 393. *Ярослава Мудрого* (провулок) (Газети «Правда») (Слв).

Усього 597 назв (393 основні і 204 варіантні).

Шепетівський район

1. *Андрія Молодики* (Вмв). 2. *Андрія Молодики* (Крупської) (Шеп). 3. *Артема* (Шеп). 4. *Афоніна* (Шеп). 5. *Белінська* (Сдж). 6. *Белінського* (Шеп). 7. *Берегова* (Шеп). 8. *Бєгоулова* (Шеп). 9. *Білка* (Грц). 10. *Білопільська* (Лен). 11. *Біляєва* (Шеп). 12. *Богдана Хмельницького* (Грц). 13. *Богдана Хмельницького* (Дубрівська) (Рил). 14. *Богдана Хмельницького* (Сдж). 15. *Богдана Хмельницького* (Шеп). 16. *Богуна* (Грц). 17. *Богуна* (Шеп). 18. *Болоня* (Сдж). 19. *Бортнянського* (Шеп). 20. *Брики* (Сдж). 21. *Бринських* (Маєвський куток, Спісаківкуток) (Брз). 22. *В. Драчука* (Шеп). 23. *В. Ковальчука* (Шеп). 24. *В. Числюка* (Друга Четверта) (Блп). 25. *В. Чорновола* (Шеп). 26. *Валі Котика* (Бкр). 27. *Валі Котика* (Слобода) (Врш). 28. *Валі Котика* (Грц). 29. *Валі Котика* (Грц). 30. *Валі Котика* (Леніна) (Клм). 31. *Валі Котика* () (Крч). 32. *Валі Котика* (Лоз). 33. *Валі Котика* (Трусилівка) (Пшк). 34. *Валі Котика* (Зелена) (Плс). 35. *Валі Котика* (Свц). 36. *Валі Котика* (Тарасюки) (Трл). 37. *Валі Котика* (Садиба-1) (Чот). 38. *Валі Котика* (Шеп). 39. *Ватутіна* (Видранка) (Кср). 40. *Ватутіна* (Сдж). 41. *Ватутіна* (Шеп). 42. *Величка* (Вер). 43. *Верстовського* (Шеп). 44. *Винниченка* (Шеп). 45. *Вишнева* (Грц). 46. *Вишнева* (Лоз). 47. *Вишневецького* (Шеп). 48. *Віленського* (Шеп). 49. *Вокзальна* (Леніна) (Чот). 50. *Волкова* (Шеп). 51. *Володимирська* (Грц). 52. *Володимирська* (Шеп). 53. *Восьмого Березня* (Шеп). 54. *Г. Верьовки* (Шеп). 55. *Г. Кирпи* (площа) (Шеп). 56. *Г. Кудашова* (площа) (Шеп). 57. *Гагаріна* (Бкр). 58. *Гагаріна* (Номірки) (Блп). 59. *Гагаріна* (Вшн). 60. *Гагаріна* (Гора) (Вшк). 61. *Гагаріна* (Грц). 62. *Гагаріна* (Клм). 63. *Гагаріна* (Лоз). 64. *Гагаріна* (Нвч). 65. *Гагаріна* (Онш). 66. *Гагаріна* (Пил). 67. *Гагаріна* (Плс). 68. *Гагаріна* (Плц). 69. *Гагаріна* (Сдж). 70. *Гагаріна* (Чцв). 71. *Гагаріна* (Чот). 72. *Гагаріна* (Шеп). 73. *Гаревського* (Грц). 74. *Гастелло* (Шеп). 75. *Гвардійська* (Садова) (Шеп). 76. *Генерала Шухевича* (Котовського) (Шеп). 77. *Героїв Крут* (Комсомольська) (Шеп). 78. *Героїв Небесної Сотні* (Карла Маркса, Шосейна) (Шеп). 79. *Героїв Чорнобиля* (Шеп). 80. *Герцена* (Шеп). 81. *Гижицького* (Шеп). 82. *Глібова* (Шеп). 83. *Гоголя* (Шеп). 84. *Гончарова* (Шеп). 85. *Горанська* (Грц). 86. *Горанська* (Чот). 87. *Горбатюка* (Шеп).

88. *Горбатюка* (провулок) (Шеп). 89. *Гончарука* (Шеп). 90. *Горького* (Бкр). 91. *Горького* (провулок) (Грц). 92. *Горького* (Сдж). 93. *Горького* (Шеп). 94. *Гранітна* (Клм). 95. *Гранітна* (Шеп). 96. *Грушевського* (Грц). 97. *Грушевського* (Сен). 98. *Грушевського* (Шеп). 99. *Гулака-Артемівського* (Шеп). 100. *Данила Галицького* (Шеп). 101. *Данченка* (Леніна) (Грн). 102. *10-річчя Жовтня* (Шеп). 103. *Джиготи* (Пля). 104. *Дзержинського* (Грц). 105. *Длужневського* (Шеп). 106. *Добровольського* (Шеп). 107. *Добролюбова* (Шеп). 108. *Довженка* (Шеп). 109. *Достоевського* (Шеп). 110. *Друга Привокзальна* (Шеп). 111. *Дружби* (Брк). 112. *Дружби* (Грц). 113. *Дружби* (Шеп). 114. *Дружби народів* (Брк). 115. *Економічна* (Шеп). 116. *Є. Коновальця* (Корчагіна) (Шеп). 117. *Жовтнева* (Лав). 118. *З. Космодем'янської* (Грц). 119. *З. Космодем'янської* (Шеп). 120. *Заводська* (Грц). 121. *Заводська* (Чцв). 122. *Заводська* (Шеп). 123. *Загребельна* (Загребля) (Пшк). 124. *Загребля* (Мрц). 125. *Зайчука* (Орл). 126. *Залізнична* (Грц). 127. *Залізнична* (Мхч). 128. *Залізнична* (Пля). 129. *Залізнична* (Шеп). 130. *Зарічна* (Грн). 131. *Зарічна* (Плщ). 132. *Зарічна* (Трл). 133. *Зелена* (Грц). 134. *Зелена* (Стб). 135. *Зелена* (Шеп). 136. *І. Балди* (Жухрая) (Шеп). 137. *І. Ляшенка* (Лоз). 138. *І. Ляшенка* (Чернишевського) (Шеп). 139. *І. Піддубного* (Фурманова) (Шеп). 140. *І. Сікорського* (Пархоменка) (Шеп). 141. *Івана Мазепи* (Калініна) (Шеп). 142. *Ізяславська* (Московська) (Грц). 143. *Ізяславська* (Плщ). 144. *Ільченка* (Грц). 145. *Індустріальна* (Шеп). 146. *Інтернаціоналу* (Шеп). 147. *Кар'єрна* (Шеп). 148. *Кармалюка* (Грц). 149. *Кармалюка* (В. Ковальчука) (Шеп). 150. *Карпенка-Карого* (Тельмана) (Шеп). 151. *Качанівського* (Шеп). 152. *Квіткова* (Вшк). 153. *Квіткова* (Чапаєва) (Грц). 154. *Квітнева* (Гвардійська) (Жол). 155. *Київська* (Шеп). 156. *Кільцева* (Стб). 157. *Кільцева* (Огрудок, Харієва, Шемчукова) (Хрл). 158. *Кільцева* (Шеп). 159. *Кірова* (провулок) (Грц). 160. *Кірова* (Церковна) (Рил). 161. *Климовича* (Шеп). 162. *Княгині Ольги* (Шеп). 163. *Князя Святослава* (Енгельса) (Шеп). 164. *Козацька* (Леніна) (Вшк). 165. *Козацька* (Щорса) (Грц). 166. *Козацька* (Шеп). 167. *Колгіна* (Браженці) (провулок) (Сшк). 168. *Колійна* (Шеп). 169. *Комарова* (Шеп). 170. *Комсомольська* (Трл). 171. *Кооперативна* (Грц). 172. *Короленка* (Шеп). 173. *Корчагіна* (Грц). 174. *Корчагіна* (Плс). 175. *Косецька* (Шеп). 176. *Космонавтів* (Зам). 177. *Коськовецька* (Лен). 178. *Котляревського* (Шеп). 179. *Коцюбинського* (Шеп). 180. *Коцюбків* (Брк). 181. *Кошового* (Грц). 182. *Кошового* (Лот). 183. *Кошового* (Василева) (Хрл). 184. *Кошового* (Шеп). 185. *Красносільська* (Сдж). 186. *Красюка* (Шеп). 187. *Крилова* (Шеп). 188. *Кримська* (Радянська) (Чот). 189. *Крікова* (Горького) (Вшк). 190. *Кузнецька* (Шеп). 191. *Кузьковецька* (Лен). 192. *Куйбишева* (Шеп). 193. *Кулаківни* (Сдж). 194. *Курортна* (Грц). 195. *Курортна* (Шеп). 196. *Кутузова* (Заріцька) (Хрл). 197. *Кутузова* (Шеп). 198. *Л. Чайкіної* (Шеп). 199. *Л. Шевцової* (Шеп). 200. *Лазо* (Шеп). 201. *Ланових* (Брк). 202. *Леніна* (Врш). 203. *Леніна* (Лоз). 204. *Леніна* (Мхч). 205. *Леніна* (Пил). 206. *Леніна* (Плщ). 207. *Леніна* (Руд). 208. *Леніна* (Сдж). 209. *Леніна* (Срц). 210. *Леонова* (Шеп). 211. *Лермонтова* (Грц). 212. *Лермонтова* (Шеп). 213. *Лесі Українки* (Грц). 214. *Лесі Українки* (Щорса) (Жол). 215. *Лесі Українки* (Кск). 216. *Лесі Українки* (Лоз). 217. *Лесі Українки* (Дубина) (Плс). 218. *Лесі Українки* (Кондаківська) (провулок) (Плс). 219. *Лесі Українки* (Пля). 220. *Лесі Українки* (Лугистівка) (Сен). 221. *Лесі Українки* (Шеп). 222. *Линника* (Подільська) (Шеп). 223. *Лисенка* (Шеп). 224. *Литовська* (Плс). 225. *Лісна* (Грц). 226. *Лісна* (Хут). 227. *Лісова* (Ввк). 228. *Лісова* (Грц). 229. *Лісова* (Клм). 230. *Лісова* (Крг). 231. *Лісова* (Млв). 232. *Лісова* (Чапаєва, Юганова) (Хрл). 233. *Лісова* (Шеп). 234. *Лісова дача* (Плщ). 235. *Лісовий* (провулок) (Шеп). 236. *Літвякових* (Самборщина) (Чот). 237. *Лозова* (Червона) (Шеп). 238. *Ломоносова* (Грц). 239. *Ломоносова* (Шеп). 240. *Луначарського* (Шеп). 241. *М. Амосова* (Войкова) (Шеп). 242. *М. Дзювльського* (Шварца) (Шеп). 243. *М. Ковалюка* (Шеп). 244. *М. Франчука* (Жол). 245. *Мазунова* (Мхч). 246. *Мазунова* (Шеп). 247. *Максима Залізняка* (Шеп). 248. *Марка*

- Вовчка** (Шеп). 249. **Марчуки** (Сдж). 250. **Матросова** (Грц). 251. **Матросова** (Шеп).
 252. **Матросова** (провулок) (Шеп). 253. **Механізаторів** (Шеп). 254. **Миру** (*Щорса*) (Вшк).
 255. **Миру** (Вшн). 256. **Миру** (*Горького*) (Грц). 257. **Миру** (*Леніна*) (Крч). 258. **Миру** (Лот). 259. **Миру**
 (Онш). 260. **Миру** () (Плс). 261. **Миру** (Рмн). 262. **Миру** (Рож). 263. **Миру** (*Видранка, Правда*) (Срц).
 264. **Миру** (*Щорса*) (Слж). 265. **Миру** (Стб). 266. **Миру** (*П'ятихатка*) (Чот). 267. **Миру** (*Леніна*)
 (проспект) (Шеп). 268. **Митрополита Шептицького** (Шеп). 269. **Місто** (Сдж). 270. **Мічуріна**
 (Кск). 271. **Молодіжна** (Бкр). 272. **Молодіжна** (Вер). 273. **Молодіжна** (Грн). 274. **Молодіжна**
 (Грц). 275. **Молодіжна** (*Комсомольська*) (Крч). 276. **Молодіжна** (Ксл). 277. **Молодіжна** (Кур).
 278. **Молодіжна** (Лав). 279. **Молодіжна** (Лот). 280. **Молодіжна** (Мхч). 281. **Молодіжна** (Онш).
 282. **Молодіжна** (Плс). 283. **Молодіжна** (Плщ). 284. **Молодіжна** (Пля). 285. **Молодіжна** (Сдж).
 286. **Молодіжна** (Срц). 287. **Молодіжна** (*Бродяча*) (Трл). 288. **Музальова** (Шеп). 289. **Музейна**
 (*М. Островського*) (площа) (Шеп). 290. **Н. Яремчука** (*Пролетарська*) (Шеп). 291. **Набережна**
 (*Кірова*) (Грц). 292. **Набережна** (Грщ). 293. **Набережна** (Кск). 294. **Набережна** (Онш).
 295. **Набережна** (Стб). 296. **Набережна** (Сдж). 297. **Набережна** (*Заберіч*) (Уст). 298. **Натана**
Рибака (Шеп). 299. **Нахімова** (Шеп). 300. **Незалежності** (*Пархоменка*) (Грц).
 301. **Незалежності** (Сдж). 302. **Некрасова** (Шеп). 303. **Низова** (Шеп). 304. **Новоград-Волинське шосе**
 (*Новоградське шосе*) (Шеп). 305. **Новоселицька** (*Крупської*) (Чот). 306. **О. Берета** (*Кузнецова*) (Шеп).
 307. **О. Гончара** (Шеп). 308. **О. Ємця** (Шеп). 309. **О. Кобилянської** (Шеп). 310. **О. Невського** (Шеп).
 311. **Одухи** (*Транспортна*) (Шеп). 312. **Озерна** (*Кірова*) (Цмв). 313. **Остана Вишні** (Бкр).
 314. **Остана Вишні** (Шеп). 315. **Островського** (Вмв). 316. **Островського** (Вшн).
 317. **Островського** (Грц). 318. **Островського** (Зам). 319. **Островського** (Кур).
 320. **Островського** (Мхч). 321. **Островського** (Руд). 322. **Островського** (Сшк).
 323. **Островського** (Трл). 324. **Островського** (Хут). 325. **Островського** (*Садиба-2*) (Чот).
 326. **Островського** (Шеп). 327. **Острозького** (Шеп). 328. **П. Ангеліної** (Шеп).
 329. **П. Дорошенка** (Шеп). 330. **П. Могили** (Шеп). 331. **П. Чубинського** (Шеп). 332. **Павлова** (Шеп).
 333. **Панаса Мирного** (Шеп). 334. **Паркова** (*Воровського*) (Шеп). 335. **Партизанська** (*Шанхай-2*) (Врш).
 336. **Партизанська** (Грц). 337. **Партизанська** (Грщ). 338. **Партизанська** (Млв).
 339. **Партизанська** (Орл). 340. **Партизанська** (Рмн). 341. **Партизанська** (Шеп). 342. **Пацаєва** (Шеп).
 343. **Перемоги** (*Шанхай-1*) (Врш). 344. **Перемоги** (Кср). 345. **Перемоги** (Лав). 346. **Перша**
Привокзальна (Шеп). 347. **Першотравнева** (Грщ). 348. **Першотравнева** (Шеп). 349. **Петрова** (Шеп).
 350. **Пирогова** (Шеп). 351. **Підлісна** (*Підлісся*) (Срц). 352. **Плеханова** (Шеп). 353. **Пліщинська** (Шеп).
 354. **Подільська** (Шеп). 355. **Подільський** (провулок) (Шеп). 356. **Полубоярова** (Шеп).
 356. **Польова** (Бкр). 357. **Польова** (*Орджонікідзе*) (Грц). 358. **Польова** (Ксл). 359. **Польова** (Кур).
 360. **Польова** (Лот). 361. **Польова** (Орл). 362. **Польова** (*Котелянка*) (Пшк). 363. **Полонська**
 (*Ватутіна*) (Кон). 364. **Пономарчука** (Сдж). 365. **Попова** (Шеп). 366. **Поповича** (*Бочаницина*) (Чот).
 367. **Починка** (Грц). 368. **Прибережна** (*Чкалова*) (Слж). 369. **Привокзальна** (Мрц).
 370. **Привокзальна** (Шеп). 371. **Промислова** (Шеп). 372. **Пушкіна** (Грц). 373. **Пушкіна**
 (*Пушкінська*) (Шеп). 374. **П'яскорського** (Грщ). 375. **П'яскорського** (Шеп). 376. **Р. Люксембург** (Шеп).
 377. **Радгоспна** (Грщ). 378. **Радгоспна** (*Вигін*) (Онш). 379. **Радищева** (Шеп). 380. **Разіна** (Шеп).
 381. **Рампова** (Шеп). 382. **Рильського** (Шеп). 383. **Річна** (*Куток*) (Кск). 384. **Річна** (Орл). 385. **Річна**
 (Пил). 386. **Річна** (Шеп). 387. **Руднева** (Шеп). 388. **С. Бандери** (Шеп). 389. **С. Крушельницької** (Шеп).
 390. **С. Наливайка** (Грц). 391. **С. Наливайка** (Шеп). 392. **С. Оврашка** (*Кізярі*) (Кск).
 393. **С. Оврашка** (Шеп). 394. **С. Петлюри** (Шеп). 395. **Сагайдачного** (Грц). 396. **Сагайдачного** (Сдж).
 397. **Сагайдачного** (Шеп). 398. **Садова** (Ввк). 399. **Садова** (Вер). 400. **Садова** (*Щорса*) (Грн).
 401. **Садова** (*Радянська*) (Грц). 402. **Садова** (Кск). 403. **Садова** (Млв). 404. **Садова** (Орл).

405. *Садова* (Слж). 406. *Садова* (Хут). 407. *Садова* (Чот). 408. *Свободи* (Гагаріна) (Грн). 409. *Свободи* (Грц). 410. *Свободи* (Лот). 411. *Село* (Врш). 412. *Сікових стрільців* (Шеп). 413. *Сковороди* (Шеп). 414. *Слави* (площа) (Шеп). 415. *Слюсара* (Монахові верби, Посьолок) (Брз). 416. *Соборна* (Грц). 417. *Сонячна* (50-річчя Жовтня) (Грц). 418. *Сонячна* (Грц). 419. *Сонячна* (Ксл). 420. *Сонячна* (Кур). 421. *Сонячна* (Рож). 422. *Спортивна* (Шеп). 423. *Старкова* (Клм). 424. *Старокостянтинівське шосе* (Шеп). 425. *Старокостянтинівське шосе* (Вшк). 426. *Степанкове* (Сдж). 427. *Степова* (Чот). 428. *Стрілецька* (Шеп). 429. *Стуса* (Шеп). 430. *Суворова* (Грц). 431. *Суворова* (Сдж). 432. *Суворова* (Шеп). 433. *Судилківська* (Шеп). 434. *Супрунова* (Сдж). 435. *Танкова* (Шеп). 436. *Теплична* (Шеп). 437. *Терешкової* (Грц). 438. *Терешкової* (Плщ). 439. *Терешкової* (Сдж). 440. *Тернова* (Тернівка) (Срц). 441. *Титова* (Бкр). 442. *Титова* (Грц). 443. *Титова* (Шеп). 444. *Тімірязєва* (Сдж). 445. *Толстого* (Шеп). 446. *Травнева* (Грц). 447. *30-річчя Перемоги* (Шеп). 448. *Трудова* (Мрц). 449. *Трудова* (Шеп). 450. *Тупиковий* (провулок) (Шеп). 451. *Тургенєва* (Шеп). 452. *У. Громової* (Шеп). 453. *Українська* (Котовського) (Грц). 454. *Українська* (Плщ). 455. *Українська* (Радянська) (Уст). 456. *Українська* (Шеп). 457. *Ушакова* (Бечі) (Трл). 458. *Ушакова* (Шеп). 459. *Фадєєва* (Шеп). 460. *Федорова* (Шеп). 461. *Федотова* (Шеп). 462. *Франка* (Грц). 463. *Франка* (Кск). 464. *Франка* (Шеп). 465. *Фрунзе* (Грц). 466. *Фрунзе* (провулок) (Грц). 467. *Фрунзе* (Шеп). 468. *Хвильового* (Шеп). 469. *Центральна* (Перша) (Блп). 470. *Центральна* (Брк). 471. *Центральна* (Вер). 472. *Центральна* (Загребля) (Врш). 473. *Центральна* (Вшк). 474. *Центральна* (Леніна) (Грц). 475. *Центральна* (Ксл). 476. *Центральна* (Лот). 477. *Центральна* (За церквою) (Пшк). 478. *Центральна* (Рож). 479. *Центральна* (Леніна) (Слж). 480. *Центральна* (Леніна) (Трл). 481. *Центральна* (Леніна) (Хрл). 482. *Центральна* (К. Маркса) (Чот). 483. *Центральний* (Чувашиїв куток) (провулок) (Врш). 484. *Чайковського* (Шеп). 485. *Червоноармійська* (Шеп). 486. *Черняхівського* (Нвч). 487. *Черняхівського* (Шеп). 488. *Чехова* (Шеп). 489. *Чехова* (провулок) (Шеп). 490. *Чкалова* (Грц). 491. *Чкалова* (Плщ). 492. *Чкалова* (Шеп). 493. *400-річчя Шепетівки* (Шеп). 494. *Чубаря* (Низова) (Блп). 495. *Чубилівка* (Врш). 496. *Шарова* (Бкр). 497. *Шваленберга* (Шеп). 498. *Швеця* (Макарів куток) (Брз). 499. *Шевченка* (Бкр). 500. *Шевченка* (Перша Четверта) (Блп). 501. *Шевченка* (Вер). 502. *Шевченка* (Вшк). 503. *Шевченка* (Грц). 504. *Шевченка* (Кур). 505. *Шевченка* (Нвч). 506. *Шевченка* (Онш). 507. *Шевченка* (Плс). 508. *Шевченка* (Плщ). 509. *Шевченка* (Вересенська) (Рил). 510. *Шевченка* (Руд). 511. *Шевченка* (Буцьлова) (Хрл). 512. *Шевченка* (Хут). 513. *Шевченка* (Малина) (Чот). 514. *Шевченка* (Шеп). 515. *Шевченка* (площа) (Шеп). 516. *Шепетівська* (Ксл). 517. *Шепетівська* (Плс). 518. *Шешукова* (Шеп). 519. *Широка* (Маяковського) (Грц). 520. *Шкільна* (Бкр). 521. *Шкільна* (Собача) (Блп). 522. *Шкільна* (Вшк). 523. *Шкільна* (Грц). 524. *Шкільна* (Грц). 525. *Шкільна* (Лен). 526. *Шкільна* (Мкц). 527. *Шкільна* (Орл). 528. *Шкільна* (Пля). 529. *Шлях* (Сдж). 530. *Щаслива* (Мхч). 531. *Я. Гальчевського* (Шеп). 532. *Я. Давидова* (Миру) (Шеп). 533. *Я. Кревогубця* (Терешкової) (Шеп). 534. *Я. Мудрого* (Шеп). 535. *Яворницького* (Шеп). 536. *Яворського* (Шеп). 537. *Яковлєва* (Видранка) (провулок) (Сшк).

Усього 654 назви (537 основних і 117 варіантних).

Разом – 2311 назв (1 766 основних і 545 варіантних).

2Б. Номінації кутків, мікрорайонів та інших частин поселень

Ізяславський район

1. *Базар* (Ліш). 2. *Балки* (Тиш). 3. *Березина* (Прп). 4. *Березина* (Щрч). 5. *Білогородка* (Мок). 6. *Біля лісу* (Пкш). 7. *Бойків куток* (Впз). 8. *Брідок* (Кам). 9. *Бровар* (Мхл). 10. *Бублієвщина* (Блт). 11. *Буджераки* (Тер). 12. *Бульбівщина* (Шек). 13. *Валки* (Тел). 14. *Варшава* (Діб). 15. *Василєва* (Сшн). 16. *Василівка* (Ком). 17. *Васьки* (Мкт). 18. *Верховина* (Смр). 19. *Веселий*

- кут (Нвс). 20. *Вивіз* (Ізс). 21. *Вигін* (Бзм). 22. *Вигін* (Вас). 23. *Вигін* (Впз). 24. *Вигін* (Двр). 25. *Вигін* (Дол). 26. *Вигін* (Крп). 27. *Вигін* (Ліщ). 28. *Вигін* (Мис). 29. *Вигін* (Ммд). 30. *Вигін* (Мхн). 31. *Вигін* (Плж). 32. *Вигін* (Сах). 33. *Вигін* (Топ). 34. *Вигін* (Тпр). 35. *Вигін* (Чиж). 36. *Видранка* (Доб). 37. *Видумка* (*Висранка*) (Ізс). 38. *Видумка* (Тел). 39. *Випас* (Мхн). 40. *Вища* (Двр). 41. *Вовчий куток* (Прп). 42. *Вулиці* (Прп). 43. *Глиниськи* (Ріп). 44. *Голодаївка* (Ком). 45. *Голянова* (*Голяннівська гора*) (Ізс). 46. *Гора* (Врд). 47. *Гора* (Двр). 48. *Гора* (Мкт). 49. *Горанська* (Ріп). 50. *Горбок* (Діб). 51. *Городніки* (Сшн). 52. *Града* (Доб). 53. *Гребелька* (Зкж). 54. *Гребені* (Мкт). 55. *Грицева вулиця* (Блв). 56. *Груд* (Щрц). 57. *Гук* (Плс). 58. *Гуральня* (Блг). 59. *Гута* (Бор). 60. *Делегейка* (Ком). 61. *Демидова вулиця* (Кін). 62. *Деркачівка* (Плс). 63. *Дерники* (Плж). 64. *Джерики* (Мкт). 65. *Дідівська* (Впз). 66. *До Данила* (Шев). 67. *Докторівка* (Мхл). 68. *Доси* (Ізс). 69. *Другі садиби* (Крп). 70. *Дубина* (Врд). 71. *Дубина* (Двр). 72. *Дубина* (Кін). 73. *Дубина* (Мкт). 74. *Дубина* (Мхл). 75. *Дубина* (Мхн). 76. *Жолуб* (Шек). 77. *За горами* (Мрд). 78. *За кладовищем* (Впз). 79. *За млинами* (Мрд). 80. *За млином* (Пкщ). 81. *Забровар* (*За Броваром*) (Мхл). 82. *Завод* (Ізс). 83. *Загреблі* (Хрс). 84. *Загребля* (Впз). 85. *Загребля* (Чиж). 86. *Зазмок* (Кун). 87. *Займисько* (Смр). 88. *Закаможа* (Кун). 89. *Закорчманська* (Ріп). 90. *Закоршма* (Блч). 91. *Закоршма* (Двр). 92. *Закоршма* (Тпч). 93. *Закошина* (Зкн). 94. *Замісце* (Впз). 95. *Замлини* (Врд). 96. *Замлинна* (Мкт). 97. *Замлиння* (Блв). 98. *Зарічка* (Блв). 99. *Зарічна* (Ріп). 100. *Заріччя* (Сшн). 101. *Заромани* (Зкн). 102. *Застав* (Блч). 103. *Застав* (Кін). 104. *Затоки* (Тер). 105. *Зацерква* (Блч). 106. *Зацерква* (Плс). 107. *Зацерківна* (Впз). 108. *Зацерковна* (*За церквою*) (Мхл). 109. *Злиднянка* (Лют). 110. *Іванівка* (Зав). 111. *Кавказ* (Сах). 112. *Калабщина* (Блг). 113. *Калинівка* (Клб). 114. *Камчатка* (Крп). 115. *Камчатка* (Ммд). 116. *Камчатка* (Плж). 117. *Качірка* (Кун). 118. *Кашерня* (Доб). 119. *Кінець села* (Сшн). 120. *Кірпічний* (Ліщ). 121. *Климівка* (Ізс). 122. *Княжниця* (Рад). 123. *Ковальчуки* (Тиш). 124. *Козачка* (Щрц). 125. *Козиня* (Мис). 126. *Козлячийхутір* (Доб). 127. *Колгосп* (Пкщ). 128. *Колгосп* (Прп). 129. *Колгосп* (Шев). 130. *Колишівка* (Тпч). 131. *Кордон* (Мхл). 132. *Корниця* (Доб). 133. *Корниця* (Хрс). 134. *Короволоток* (Дол). 135. *Красівка* (Клт). 136. *Куба* (Діб). 137. *Кулишівка* (Ізс). 138. *Кустарна* (Стр). 139. *Куток* (Врд). 140. *Куток* (Двр). 141. *Куток* (Діб). 142. *Куток* (Зкж). 143. *Куток* (Ізс). 144. *Куток* (Ліщ). 145. *Куток* (Ммд). 146. *Куток* (Пут). 147. *Куток* (Топ). 148. *Лабазы* (*Заслав*) (Ізс). 149. *Лампоці* (Плж). 150. *Ланок* (Мис). 151. *Лебедівщина* (Блг). 152. *Левчаки* (Плж). 153. *Лесків куток* (Чиж). 154. *Лисмаївщина* (Зав). 155. *Лисогура* (Мхн). 156. *Лікарня* (Ізс). 157. *Ліс* (Блв). 158. *Лісок* (Вас). 159. *Лобачівка* (Ком). 160. *Льонисько* (Кун). 161. *Любнані* (Плж). 162. *Любартове* (*Любартово*) (Ізс). 163. *Ляхи* (Мкт). 164. *Мазури* (Крп). 165. *Мазярка* (Дол). 166. *Майдан* (Ізс). 167. *Майдан* (Мхн). 168. *Майдан* (Смр). 169. *Майдан* (Тпч). 170. *Маказей* (Тиш). 171. *Мартиня* (Кам). 172. *Матяшова* (Бор). 173. *Мешнів* (Пкщ). 174. *Микулин куток* (Блв). 175. *Митківці* (Клб). 176. *Мокроволя* (Кун). 177. *Молодіжна* (Вас). 178. *Москалева могила* (Ізс). 179. *На горбу* (Збр). 180. *На горбу* (Неч). 181. *На майдані* (Неч). 182. *На мочарі* (Збр). 183. *На мочарі* (Неч). 184. *На осадьбі* (Збр). 185. *На осадьбі* (Неч). 186. *На селі* (Збр). 187. *На селі* (Неч). 188. *На «Харчомаші»* (Ізс). 189. *Наполеонівське кладовище* (Ізс). 190. *Нища* (Двр). 191. *Нова* (Впз). 192. *Нова* (Двр). 193. *Нова вулиця* (Тиш). 194. *Нова садиба* (Смр). 195. *Нове місто* (*Новий Заслав*) (Ізс). 196. *Новоселицька* (Мрд). 197. *Новоселиця* (Прп). 198. *Новосілка* (Мхн). 199. *Осадьба* (Клб). 200. *Осадьба* (Мис). 201. *Осадьба* (Плс). 202. *Осадьби* (Зкж). 203. *Осередок* (Плж). 204. *Острів* (Тер). 205. *Острозька брама* (Ізс). 206. *Очеретянка* (Клб). 207. *Пеньки* (Бор). 208. *Петляча* (Рад). 209. *Петрівка* (Нвс). 210. *Петлюра* (Вас). 211. *Пильце* (Дол). 212. *Писарі* (Мкт). 213. *Підліс* (Блг). 214. *Підлісок* (Кін).

215. *Пісковатниця* (Плж). 216. *Пісок* (Дол). 217. *Пісок* (Кун). 218. *Посьолок* (Мкт). 219. *Посьолок* (Топ). 220. *Початок села* (Блв). 221. *Причепівка* (Схж). 222. *Причепівка* (Тер). 223. *Причепилівка* (Хрс). 224. *П'ята бригада* (Шек). 225. *П'ятихатки* (Топ). 226. *Річка* (Врд). 227. *Рудка* (Мхн). 228. *Саджавка* (Прп). 229. *Садиби* (Влш). 230. *Садиби* (Впз). 231. *Садиби* (Крп). 232. *Садиби* (Ліш). 233. *Садиби* (Схж). 234. *Садиби* (Пкш). 235. *Садиби* (Тел). 236. *Садиби* (Тер). 237. *Садиби* (Хрс). 238. *Садиби Перші* (Крп). 239. *Садовина* (Лют). 240. *Садок* (Прп). 241. *Святенський куточок* (Кін). 242. *Селисько* (Тер). 243. *Селисько* (Щрц). 244. *Село* (Дол). 245. *Село* (Мис). 246. *Село* (Пут). 247. *Село* (Топ). 248. *Село* (Хрс). 249. *Селянці* (Шек). 250. *Середмістя* (Ізс). 251. *Середня вулиця* (Ліш). 252. *Сибір* (Сах). 253. *Сивки* (Рад). 254. *Скомаровщина* (Блт). 255. *Собача тропа* (Сах). 256. *Ставчина* (Мкт). 257. *Станція* (Блг). 258. *Стара садиба* (Смр). 259. *Старе місто* (Старий Заслав) (Ізс). 260. *Старий куток* (Влш). 261. *Тракторний стан* (Прп). 262. *Третя бригада* (Схж). 263. *Тринадцятиріччя Жовтня* (Блг). 264. *Улянівка* (Ізс). 265. *Хлібороб* (Блг). 266. *Хмелиська* (Нвг). 267. *Хом'яківка* (Ком). 268. *Хутір* (Врд). 269. *Цапівка* (Плс). 270. *Цвйівка* (Прп). 271. *Цегельня* (Блг). 272. *Цегельня* (Сах). 273. *Цегельня* (Шек). 274. *Центр* (Блв). 275. *Центр* (Бор). 276. *Центр* (Вас). 277. *Центр* (Клб). 278. *Центр* (Кун). 279. *Центр* (Ліш). 280. *Центр* (Пут). 281. *Центр* (Сшн). 282. *Центральна* (Влш). 283. *Центральна* (Тел). 284. *Центральна* (Сах). 285. *Циганівка* (Плс). 286. *Червоні Ворота* (Пкш). 287. *Чубаки* (Мкт). 288. *Шведи* (Плж). 289. *Шинкарі* (Мкт). 290. *Шльоми* (Плж). 291. *Шлях* (Ліш). 292. *Шлях* (Лютарецький шлях) (Мхл). 293. *Шлях* (Ммд). 294. *Шляхенитрасе* (Ізс). 295. *Яр Мартів* (Ізс).

Усього 304 назви (295 основних і 9 варіантних).

Полонський район

1. *Адамівська Гута* (Пол). 2. *Бакунівка* (Пол). 3. *Баси* (Ктл). 4. *Беркути* (Пол). 5. *Бортники* (Пол). 6. *Братчики* (Пол). 7. *Броньки* (Пол). 8. *В очереті* (Кус). 9. *Велика Новоселиця* (Нвц). 10. *Вельбебри* (Врб). 11. *Видранка* (Пол). 12. *Воля* (Пол). 13. *Гамарня* (Пол). 14. *Гармаки* (Пол). 15. *Герасимчуки* (Пол). 16. *Гербалка* (Ктл). 17. *Гербівка* (Пол). 18. *Гора* (Кус). 19. *Горошки* (Пол). 20. *Грабарка* (Брж). 21. *Гурина* (Пол). 22. *Демидюки* (Пол). 23. *лі* (Пол). 24. *Дружня* (Пол). 25. *Дубина* (Брж). 26. *Жуки* (Пол). 27. *Забіління* (Пол). 28. *Зацерква* (Брж). 29. *Зацерква* (Ктл). 30. *Коло Броньки* (Кус). 31. *Коло Тимошевського* (Кус). 32. *Колодія* (Вар). 33. *Крисова* (Онц). 34. *Мазури* (Ктл). 35. *Макарі* (Пол). 36. *Мала Новоселиця* (Нвц). 37. *Мартинюки* (Пол). 38. *Мар'ян* (Пол). 39. *Масичівка* (Пол). 40. *Монастирисько* (Пол). 41. *Низька* (Брж). 42. *Новополонне* (Пол). 43. *Новосади* (Брж). 44. *Олійники* (Пол). 45. *Осередки* (Ктл). 46. *Пігунівка* (Онц). 47. *Полонський куток* (Кус). 48. *Правохоморне* (Пол). 49. *П'ятихатки* (Ган). 50. *Рудня* (Пол). 51. *Середня* (Брж). 52. *Сільгосптехніка* (Кус). 53. *Сохранівка* (Ктл). 54. *Скочилівка* (Онц). 55. *Старе Місто* (Пол). 56. *Тартак* (Пол). 57. *Тернів* (Пол). 58. *Хатки* (Брж). 59. *Хоморець* (Пол). 60. *Червона Новоселиця* (Нвц).

Усього 60 назв (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Берег* (Кут). 2. *Беріг* (Хрт). 3. *Бошиво* (Глж). 4. *Брехунівка* (Кол). 5. *Веселиця* (Впр). 6. *Вигін* (Врв). 7. *Вигін* (Кмк). 8. *Видумка* (Кмк). 9. *Видумка* (Плж). 10. *Видумка* (Хвщ). 11. *Військове містечко* (Слв). 12. *Воєнний городок* (Посьолок) (Рів). 13. *Глинки* (Гнп). 14. *Друга бригада* (Ств). 15. *Дубина* (Кол). 16. *Дубина* (Ств). 17. *Забродок* (Цвх). 18. *Загребля* (Кмк). 19. *Залужжя* (Нар). 20. *За садом* (Хрт). 21. *Зацерква* (Гор). 22. *Кавказ* (Вск). 23. *Камчатка* (Мнк). 24. *Карелія* (Впр). 25. *Клин* (Мнк). 26. *Колошва* (Сел). 27. *Колошва* (Хвщ). 28. *Корея* (Кмк). 29. *Корея* (Шат). 30. *Красилів* (Бер). 31. *Кубашка* (Плж). 32. *Кут* (Дят). 33. *Кут* (Кст).

34. *Куток* (Мнк). 35. *Куточок* (Нар). 36. *Левада* (Кст). 37. *Ліски* (Гор). 38. *Май-куток* (Кут). 39. *Мачулянка* (Кол). 40. *Мокроволя* (Слв). 41. *На селі* (Мнк). 42. *Новоселиця* (Кут). 43. *Новоселиця* (Ств). 44. *Оболоння* (Кил). 45. *Перша бригада* (Ств). 46. *Південний посьолок* (Івк). 47. *Північний посьолок* (Івк). 48. *Підварки* (Кил). 49. *Пісок* (Плн). 50. *Плоска* (Нет). 51. *Позарічки* (Кил). 52. *Полька* (Глк). 53. *Посьолок* (Мар). 54. *Посьолок* (Рів). 55. *Посьолок Дачний* (Цвх). 56. *Приципилівка* (Вск). 57. *Пришилка* (Кил). 58. *Пришиловка* (Дов). 59. *П'ятихатки* (Впр). 60. *Розширення* (Мнк). 61. *Рудня* (Цвх). 62. *Сажалка* (Ств). 63. *Саки* (Хрт). 64. *Село* (Дят). 65. *Село* (Хрт). 66. *Село* (Цвх). 67. *Сибір* (Вск). 68. *Сириловка* (Хрт). 69. *Сонячний* (Слв). 70. *Сухопілля* (Стк). 71. *Татарунка* (Шат). 72. *Турки* (Хрт). 73. *Хотичин* (Глв). 74. *Хутір* (Мрт). 75. *Хутір* (Смк). 76. *Хутір* (Хрт). 77. *Хутір Молодіжний* (Дкв). 78. *Хутор* (Дят). 79. *Хутор* (Мск). 80. *Хутор* (Шат). 81. *Цегельня* (Ств). 82. *Циганичина* (Дов). 83. *Шлях* (Цвх). 84. *Юридика* (Бер).

Усього 85 назв (84 основні і 1 варіантна).

Шепетівський район

1. *Автоколони* (Грц). 2. *Адамівка* (Кср). 3. *Арка* (Грц). 4. *Бабанів куток* (Хрл). 5. *Базар* (Шеп). 6. *Балаховщина* (Пля). 7. *Бечі* (Трл). 8. *Бички* (Пля). 9. *Білий місток* (Грц). 10. *Біля школи* (Млв). 11. *Блонщина* (Млв). 12. *Бойків* (Вмв). 13. *Болоня* (Сдж). 14. *Болотяна* (Виш). 15. *Бондарівка* (Плс). 16. *Бондарців куток* (Врш). 17. *Бордюжів* (Клм). 18. *Бочаницина* (Чот). 19. *Браженці* (Сшк). 20. *Брики* (Сдж). 21. *Бровар* (Сдж). 22. *Брохляківщина* (Млв). 23. *Валовий став* (Грц). 24. *Верхнє поселення* (Пил). 25. *Верховина* (Шеп). 26. *Вигін* (Виш). 27. *Вигін* (Кср). 28. *Вигін* (Лот). 29. *Вигін* (Пшк). 30. *Вигін* (Пля). 31. *Видранка* (Кср). 32. *Видранка* (Нвч). 33. *Видранка* (Орл). 34. *Видранка* (Срц). 35. *Видранка* (Сшк). 36. *Винниця* (Кср). 37. *Винниця* (Мкц). 38. *Вітряки* (Грц). 39. *Водбуд* (*Водстрой*) (Грц). 40. *Всадки* (Грц). 41. *В'язвини* (Трл). 42. *Гайворонці* (Лот). 43. *Глинище* (Грц). 44. *Головатюків куток* (Врш). 45. *Голяницина* (Сшк). 46. *Гора* (Врш). 47. *Гора* (Грц). 48. *Горанська* (Чот). 49. *Горбові* (Хрл). 50. *Гориці* (Бкр). 51. *Городище* (Грц). 52. *Града* (Сдж). 53. *Гребля* (Пля). 54. *Грудка* (Онш). 55. *Гуральня* (Грц). 56. *Долина* (Ввч). 57. *Долина* (Грц). 58. *Долина* (Пил). 59. *Дружня* (Пля). 60. *Дубина* (Плс). 61. *Дубище* (Грц). 62. *Дударів куток* (Хрл). 63. *Жилинецький* (Жил). 64. *Журавлиха* (Хрл). 65. *За село* (Кср). 66. *За церквою* (Пшк). 67. *Забара* (Мкц). 68. *Заберіч* (Уст). 69. *Забілка* (Грц). 70. *Заболотна* (Сдж). 71. *Заводський* (Шеп). 72. *Загребля* (Врш). 73. *Загребля* (Жол). 74. *Загребля* (Лот). 75. *Загребля* (Онш). 76. *Загребля* (Пшк). 77. *Закаюри* (Клм). 78. *Закоршівна* (Грц). 79. *Зарічна* (Мдл). 80. *Замок* (Нвч). 81. *Застав'я* (Сдж). 82. *Захарова* (Срц). 83. *Зацеркванці* (Нвч). 84. *Кальок* (Срц). 85. *Камінний хрест* (Грц). 86. *Кам'яний брід* (Грц). 87. *Кам'янище* (Грц). 88. *Карасів куток* (Врш). 89. *Качурівка* (Вер). 90. *Качурівка* (Шеп). 91. *Кізярі* (Кск). 92. *Кліначчина* (Сдм). 93. *Клубна* (Слж). 94. *Ковалі* (Грц). 95. *Ковалівський куток* (Жол). 96. *Козакова* (Срц). 97. *Козярі* (Бкр). 98. *Колонія* (Сдж). 99. *Кондаківська* (Плс). 100. *Консонівка* (Сдж). 101. *Косецьке* (Шеп). 102. *Котелянка* (Пшк). 103. *Красносільські дачі* (Шеп). 104. *Круподерня* (Сдж). 105. *Круча* (Пил). 106. *Кудрівщина* (Пля). 107. *Кулаківни* (Сдж). 108. *Курбасиха* (Рмн). 109. *Кургани* (Грц). 110. *Куток* (Кск). 111. *Куток* (Кср). 112. *Куток* (Кур). 113. *Куток* (Плц). 114. *Лабеничина* (Млв). 115. *Ледаща* (Грц). 116. *Липки* (Мдл). 117. *Липова алея* (Грц). 118. *Лисаки* (Пля). 119. *Лисюки* (Клм). 120. *Ліс* (Мкц). 121. *Лісова* (Вер). 122. *Лісова дача* (Плц). 123. *Лісок* (Грц). 124. *Лобані* (Пля). 125. *Ловіницина* (Млв). 126. *Луг* (Мдл). 127. *Лугистівка* (Сен). 128. *Лучники* (Плц). 129. *Лязурі* (Пля). 130. *Маєвський куток* (Брз). 131. *Мазяри* (Клм). 132. *Макарів куток* (Брз). 133. *Малаціони* (Пля). 134. *Малина* (Чот). 135. *Маліновські* (Клм). 136. *Марчуки* (Сдж).

137. *Михайльонки* (Пля). 138. *Місто* (Сдж). 139. *Млин* (Грц). 140. *Мовчанська* (Сдж). 141. *Мокуци* (Сдж). 142. *Монаховіверби* (Брз). 143. *Мотузова* (Сдж). 144. *Мочар* (Нвч). 145. *На горі* (Свц). 146. *Нижнє поселення* (Пил). 147. *Нова* (Сдж). 148. *Нове поселення* (Нвч). 149. *Нові садиби* (Бкр). 150. *Новоселиця* (Виш). 151. *Огрудок* (Хрл). 152. *Окопище* (Грц). 153. *Осадьби* (Кур). 154. *Острів* (Вер). 155. *Острівок* (Вшк). 156. *Парники* (Грц). 157. *Партизани* (Клм). 158. *Пекарова* (Сдж). 159. *Перехрестя* (*Перекресток*) (Грц). 160. *Підгорня* (Плщ). 161. *Підлісся* (Срц). 162. *Плити* (Грц). 163. *Пожарна* (Грц). 164. *Позаклуні* (Мдл). 165. *Поле* (Сдж). 166. *Поляки* (Пля). 167. *Посьолок* (Брз). 168. *Посьолок* (Мхч). 169. *Приймацьке* (Мдл). 170. *П'ятихатка* (Чот). 171. *Разенці* (Срц). 172. *Рибгосп* (Грц). 173. *Рисовата* (Мхч). 174. *Романи* (Сдж). 175. *Романицина* (Пля). 176. *Рутки* (Слж). 177. *Садиба Грохольських* (Грц). 178. *Садиба-1* (Чот). 179. *Садиба-2* (Чот). 180. *Садиби* (Бкр). 181. *Садиби* (Вшк). 182. *Садиби* (Мкц). 183. *Самборщина* (Чот). 184. *Свередюки* (Клм). 185. *Селище* (Грц). 186. *Село* (Врш). 187. *Село* (Жол). 188. *Село* (Сшк). 189. *Середня* (Бкр). 190. *Середнядорога* (Срц). 191. *Сидорі* (Пля). 192. *Симениха* (Хрл). 193. *Сідорські* (Клм). 194. *Сікорщина* (Пля). 195. *Сільгоспхімія* (Грц). 196. *Сірики* (Пля). 197. *Скочдополі* (Клм). 198. *Слобода* (Врш). 199. *Смоляницина* (Пил). 200. *Сонячний* (Шеп). 201. *Соснівка* (Жил). 202. *Сошківський хутір* (Сшк). 203. *Спеціальна* (Срц). 204. *Спісаків куток* (Брз). 205. *Старий парк* (Грц). 206. *Старий пляж* (Грц). 207. *Степанкове* (Сдж). 208. *Танаси* (Пля). 209. *Тарасюки* (Трл). 210. *Тернівка* (Срц). 211. *Тойкут* (Ввч). 212. *Топольки* (Грц). 213. *Трусилівка* (Пшк). 214. *Участки* (Лот). 215. *Участки* (Свц). 216. *Храні* (Грц). 217. *Цапи* (Пля). 218. *Цегельня* (Грц). 219. *Центр* (Грц). 220. *Центр* (Чот). 221. *Церковна* (Вер). 222. *Цибуки* (Пля). 223. *Чавунка* (Хрл). 224. *Чайкові кринички* (Срц). 225. *Чернецького куток* (Хрл). 226. *Четверта бригада* (Орл). 227. *Четверта школа* (Шеп). 228. *Чубилівка* (Врш). 229. *Чувашиїв куток* (Врш). 230. *Шандра* (Слж). 231. *Шанхай* (Рмн). 232. *Шанхай* (Шеп). 233. *Шанхай-1* (Врш). 234. *Шанхай-2* (Врш). 235. *Шинок* (Грц). 236. *Шкарби* (Грц). 237. *603-й кілометр* (Шеп). 238. *Шлях* (Онш). 239. *Шлях* (Сдж). 240. *Шляхова* (Бкр). 241. *Штирхалка* (Рмн). 242. *Штуньова* (Сдж). 243. *Шурники* (Грц). 244. *Яреми* (Пля).

Усього 246 назв (244 основні і 2 варіантні).

Разом – 695 назв (683 основні і 12 варіантних).

Усього зафіксовано 3006 ойкохоронімів (2449 основних назв і 557 варіантних).

3. Власні назви водних об'єктів

3.1. Номінації річок

Північна Хмельниччина

1. *Вілія* (*Вилія, Вилля*), притока Горині (Ант, Дол, Кам, Кун).
2. *Горинь* (*Горина*), притока Прип'яті (Блж, Вас, Врв, Глк, Двр, Діб, Зав, Ізс, Клб, Кмр, Крв, Крц, Мис, Мхл, Мхн, Нет, Плн, Пкщ, Пут, Рад, Слв, Стк, Стн, Таш).
3. *Гнилий Рів* (*Гнилий Ріг, Синява*), притока Горині (Блт, Бор, Крц, Мнк, Нет, Прм, Улш).
4. *Гуска* (*Очеретинка, Очеретянка*), притока Цвітохи (Глк, Грц, Ксл, Мкц, Плс, Плщ, Пшк, Шеп).
5. *Деревичка*, притока Случі (Біл, Брж, Врб, Кіп, Кус, Мск, Онц, Хрб).
6. *Корчик* (*Корчанка*), притока Случі (Бер, Вес, Гор, Збв, Кил, Крч, Кут, Паш, Печ, Під, Пот, Пул, Рмн, Сел, Смк, Трс, Хрв).
7. *Муховець*, притока Хомори (Брк, Виш, Впз, Лав, Ммд, Мрц, Стб).
8. *Понора* (*Понорка*), притока Горині (Блв, Жил, Збр, Ізс, Мкц, Неч, Пил, Тиш, Щрц).
9. *Припутинка* (*Припутенка*), притока Понори (Ввк, Ввч, Прп).
10. *Скрипівка*, притока Хомори (Брз, Вбр, Вкл, Врш, Кхн, Мкл, Срц, Сшк).
11. *Случ* (Клс, Прс).
12. *Смілка* (*Смолка*), притока Случі (Бур, Мдл, Сдм, Хмл, Цмв).
13. *Утка*, притока Горині (Кмк, Слв, Цвх).

Шеп). 14. **Хомора** (*Гомора, Хомор*), притока Случі (Бзм, Вбр, Вер, Виш, Влш, Грг, Грц, Дан, Кор, Крп, Кск, Ліщ, Мик, Нвл, Нвц, Пол, Пон, Сах, Слж Смор, Схж, Тер, Тит, Трщ, Хрс, Юрв). 15. **Цвітоха** (*Квітоха*), притока Горині (Клім, Кмк, Руд, Свч, Таш, Хрл, Цвх).

Усього 29 назв (15 основних і 14 варіантних).

Ізяславський район

1. **Бездна**, притока Горині (Діб, Клт, Плс). 2. **Брідок**, притока Горині (Лют, Мхл, Нвт). 3. **Видава**, притока Горині (Блг, Пкщ). 4. **Гутиська**, притока Усті (Врд, Мрд, Нвг, Сив, Стг, Шек). 5. **Данилівка** (*Данькова*), притока Гутиськи (Мкт). 6. **Змійка** (*Більчинка*), притока Горині (Блк, Блч, Вас, Гвр, Івн). 7. **Кіндратка**, притока Понори (Блв, Кін, Неч, Тиш). 8. **Коса**, притока Гнилого Рогу (Мок). 9. **Луб'яхівка** (*Любахівка*), притока Горині (Заб, Клб, Тпр, Щрч). 10. **Медведівка**, притока Муховця (Впз). 11. **Ободна**, притока Хомори (Сах). 12. **Радощівка** (*Глибока Долина*) (Рад). 13. **Руда**, притока Горині (Збр, Клб, Рвх). 14. **Ружанка**, притока Хомори (Клн). 15. **Салдакова рудка** (*Рудка*), притока Вілії (Тпр). 16. **Сошенка** (*Сошень, Сошенька, Сошне, Сушана*) (Бор, Гвр, Зар, Ізс, Плж, Сшн). 17. **Тшайка**, притока Горині (Тел). 18. **Тернавка**, притока Хомори (Тер). 19. **Устя** (*Хотень, Чорна*), притока Вілії (Дер, Кам, Плж, Хтд, Хтп). 20. **Фоса**, притока Горині (Клб).

Усього 31 назва (20 основних і 11 варіантних).

Полонський район

1. **Безіменна**, притока Случі (Клс, Прс, Мшк). 2. **Видолоч**, притока Случі (Лод). 3. **Глибочок**, притока Хомори (Пл). 4. **Дідова**, притока Глибочка (Пл). 5. **Дружня**, притока Хомори (Пол, Пон). 6. **Заплаканка**, притока Случі (Прс). 7. **Котелянка** (*Ревуха*), притока Случі (Ктл). 8. **Лизня** (*Лизне, Лишня*), притока Дружньої (Лсн). 9. **Махнова**, притока Хомори (Пл). 10. **Недобія**, притока Муховця (Вбр). 11. **Новачка**, притока Смілки (Нвк). 12. **Піщана**, притока Глибичка (Пл). 13. **Поганка**, притока Хомори (Нвл, Тит, Юрв). 14. **Різня** (*Різанка*), притоки Хомори (Пол). 15. **Рудка**, притока Деревички (Кус, Онц). 16. **Сасанівка**, притока Хомори (Крч, Сас). 17. **Таснівка**, притока Хомори (Пол). 18. **Умивальня**, притока Хомори (Пол). 19. **Хмелівка**, притока Смілки (Бур). 20. **Хоморець**, притока Хомори (Ган, Пол, Ргв, Сяг, Чрв).

Усього 24 назви (20 основних і 4 варіантні).

Славутський район

1. **Безіменка**, притока Корчика (Впр, Дов, Ств, Ябл). 2. **Богданівка**, притока Корчика (Під). 3. **Богушівка**, притока Утки (Ром, Слв). 4. **Ведмедівка** (*Медведівка, Свидівка*), притока Корчика (Кст). 5. **Галеболото**, притока Жарихи (Дов, Клп). 6. **Глинничка** (імовірно, *Корчик, СтарийКорчик*), притока Жарихи (Глв, Глн, Гнп, Нгл, Хрт). 7. **Грбарка** (*Грбівка*) (Смк). 8. **Жариха** (*Сорока*), притока Корчика (Бач, Глн, Гнп, Дкв, Дят, Жкв, Кил, Ксл, Мрт, Плк, Пнр, Пул, Сос, Хон). 9. **Заболотьянка** (Врв). 10. **Заката**, притока Нирки (Мск). 11. **Канал** (Вач). 12. **Канал** (*Меліоративний канал*) (Нет). 13. **Касенівка**, притока Корчика (Гор, Ман, Мпр). 14. **Лисича**, притока Чоломи (Лис). 15. *М'є* (лише у переказах) (Кол). 16. **Нирка** (*Мокрець*), притока Жарихи (Вск, Ксл, Мск, Нар, Рів, Шат). 17. **Павлючин**, притока Горині (Нет, Нкр, Стк). 18. **Січанка** (Впр, Мпр). 19. **Сова**, притока Корчика (Кут). 20. **Телешівка**, притока Корчика (Бер, Впр, Мпр, Мхв). 21. **Тула**, притока Глиннички (Пнр, Пул, Хон). 22. **Хотичин**, притока Жарихи (Глв). 23. **Чизла**, притока Нирки (Вск). 24. **Чолома**, притока Жарихи (Лис, Нкр). 25. **Чоломин**, притока Жарихи (Гнп).

Усього 33 назви (25 основних і 8 варіантних).

Шепетівський район

1. *Білка*, притока Хомори (Вшк, Грц, Кур, Онш). 2. *Березова* (Кон). 3. *Брикулинський*, притока Муховця (потік) (Брк). 4. *Вапнівка* (Ввк, Шеп). 5. *Велика Кривуша*, притока Цмівки (Кон). 6. *Веселка* (Тол). 7. *Вила*, притока Муховця (Брк). 8. *Гарценева* (Блп). 9. *Горіла* (Млв). 10. *Дружня*, притока Хомори (Пля). 11. *Зарицька* (Хрл). 12. *Камінна*, притока Цвітохи (Хрл). 13. *Кам'яний Брід* (струмок) (Кон). 14. *Канал(Канава)* (Сдж). 15. *Кожка*, притока Хомори (Шп). 16. *Конопоти*, притока Цмівки (Кон). 17. *Косецька*, притока Цвітохи (Лоз, Сдж, Шеп). 18. *Красносілка* (Шеп). 19. *Крушники*, притока Лизні (Пля). 20. *Лизнівка (Лізнявка)*, притока Смілки (Дуб, Грн, Чцв). 21. *Лизня*, притока Дружньої (Шп). 22. *Луб'яний Міст*, притока Смілки (Шп). 23. *Мала Кривуша*, притока Цмівки (Цмв). 24. *Мухавка*, притока Муховця (Лав). 25. *Окопи (Окіп)*, притока Смілки (рукав) (Шп). 26. *Омелянишина копанка* (струмок) (Кон). 27. *Остронець*, притока Смілки (Шп). 28. *Поганка*, притока Хомори (Орл, Рож, Уст). 29. *Руда*, притока Хомори (Кск, Лен, Чот). 30. *Устя* (Лот). 31. *Фоса (Хвоста)*, притока Скрипівки (Кср, Лен). 32. *Хмелівка*, притока Смілки (Хмл). 33. *Хмелівська*, притока Смілки (Сдм). 34. *Хоморець*, притока Хомори (Вмв). 35. *Циківка*, притока Случі (Мдл). 36. *Цмівка*, притока Смілки (Кон, Цмв).

Усього 40 назв (36 основних і 4 варіантні).

Разом– 157 назв (116 основних і 41 варіантна).

ЗБ. Номінації озер, ставків і водосховищ

Ізяславський район

1. *БАМ* (Сшн). 2. *Бейжове озеро* (Плж). 3. *Березина* (Кун). 4. *Біля бані* (Рад). 5. *Біля млина* (Тер). 6. *Брилів* (Бор). 7. *Броновицький* (Плж). 8. *Верховина* (Сах). 9. *Верціжський* (Ант). 10. *Водосховище* (Мрд). 11. *Гатка* (Доб). 12. *Гнатів* (Ріп). 13. *Горіле* (Бор). 14. *Грушів* (Бор). 15. *Гусятник* (Сах). 16. *Другий* (Мкт). 17. *Другий* (Шек). 18. *Жолоб* (Ріп). 19. *За селом* (Тер). 20. *За селом* (Хрс). 21. *Капинус* (Блг). 22. *Ковальницький* (Кам). 23. *Козацьке озеро* (Блт). 24. *Колгоспний* (Дол). 25. *Колгоспний* (Плж). 26. *Колгоспний* (Прп). 27. *Комсомольське* (Ізс). 28. *Конопляник* (Блт). 29. *Кринка* (Плж). 30. *Круглик* (Плж). 31. *Кругляк* (Влш). 32. *Мазуриці* (Плж). 33. *Мачулища* (Рад). 34. *Медяновське озеро* (Смр). 35. *Музів* (Рад). 36. *На каналах* (Діб). 37. *Новий* (Збр). 38. *Новий* (Ліщ). 39. *Новий* (Схж). 40. *Облуги* (Плж). 41. *Озариха* (Зжж). 42. *Панський* (Бор). 43. *Панський* (Мок). 44. *Перша гребля* (Доб). 45. *Перший* (Мкт). 46. *Перший* (Шек). 47. *Пильцьовий* (Дол). 48. *Пожежне водоймище* (Ізс). 49. *Понорка* (водосховище) (Ізс). 50. *Попів* (Рад). 51. *Рибацький ставок* (Мхл). 52. *Романів* (Бор). 53. *Романцевий* (Доб). 54. *Саджавка* (Прп). 55. *Сахалінський* (Клб). 56. *Семенове озеро* (Багно) (Лют). 57. *Сільський* (Кун). 58. *Сільський* (Ріп). 59. *Сільський* (Сшн). 60. *Сільський* (Чиж). 61. *Смуж* (Плж). 62. *Стависька* (Бор). 63. *Старий* (Збр). 64. *Старий* (Ліщ). 65. *Стратюка* (Кам). 66. *Тарасюків* (Пкщ). 67. *Теліженецький* (Тел). 68. *Той ставок* (Блч). 69. *Третій* (Ліщ). 70. *Трикутник* (Бор). 71. *Фоса* (Кун). 72. *Холодушкин* (Чиж). 73. *Червоний* (Врд). 74. *Чехова яма* (Рад). 75. *Човницька* (Шек). 76. *Шашков* (Ант). 77. *Широкий* (Схж). 78. *Шкориняче* (Рад).

Усього 79 назв (78 основних і 1 варіантна).

Полонський район

1. *Адамівський ставок* (Адм). 2. *Білецькі ставки* (Біл). 3. *Бражинецький став* (Брж). 4. *Буртинський ставок* (Бур). 5. *Великоберезнянський став* (Вбр). 6. *Великокаленицькі стави* (Вкл). 7. *Воробійський ставок* (Врб). 8. *Галасянський став* (Кус). 9. *Глибоке озеро* (Бур). 10. *Голубчанський ставок* (Глб). 11. *Горланове озеро* (Прс). 12. *Загорода* (Вар). 13. *Заміський*

ставок (Пол). 14. *Каскадні ставки* (Пол). 15. *Кацапський став* (Врб). 16. *Колосівський став* (Клс). 17. *Комсомольський став* (Врб). 18. *Котелянський став* (Ктл). 19. *Коханівський став* (Кхн). 20. *Крайне озеро* (Пл). 22. *Кустовецький ставок* (Кус). 23. *Лабунське озеро* (Нвл). 24. *Лісове озеро* (Пл). 25. *Мальованські озера* (Пл). 26. *Мертве озеро* (Бур). 27. *Микулинський ставок* (Мик). 28. *Новоселицькі озера* (Нвц). 29. *Онацьковецький ставок* (Онц). 30. *Панська долина (Панський став)* (Кус). 31. *Поганський став* (Тит). 32. *Полонське озеро* (Пол). 33. *Понінківський став* (Плн). 34. *Прислуцький став* (Прс). 35. *Роговицький ставок* (Ргв). 36. *Скрипівський ставок* (Тит). 37. *Старий став* (Врб). 38. *Сягрівський став* (Сяг). 39. *Топило (озеро)* (Ктл). 40. *Торфовища* (Вар). 41. *Троєщинський став* (Трщ). 42. *Храбузнянський став* (Хрб). 43. *Червонський ставок* (Чрв). 44. *Юровищинський став* (Юрв).

Усього 44 назви (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Баранський ставок* (Мск). 2. *Відстійник* (Нет). 3. *Водосховище ХАЕС (Нетшинське)* (Нет). 4. *Ганнопільський став* (Гнп). 5. *Голубіозера* (Стн). 6. *Ковалів став* (Бач). 7. *Малоправутинський став* (Мпр). 8. *Мирутинський став* (Мрт). 9. *Мухарівський став* (Мух). 10. *Озеро* (Глв). 11. *Озеро (Комарівське озеро)* (Кмр). 12. *Святе озеро* (Із, Сл). 13. *Славне* (Крц). 14. *Став (Вачівський став)* (Вач). 15. *Став (Головлівський став)* (Нгл). 16. *Став (Досинський став)* (Дос). 17. *Став (Колом'єнський став)* (Кол). 18. *Став (Краснопільський став)* (Ксл). 19. *Став (Кутецький став)* (Кут). 20. *Став (Манятинський став)* (Ман). 21. *Став (Мирутинський став, Став на Жарисі)* (Мрт). 22. *Став (Печиводський став)* (Печ). 23. *Став (Романинський став)* (Ром). 24. *Став (Селичівський став)* (Сел). 25. *Став (Ставичанський став)* (Ств). 26. *Став (Тростянецький став)* (Трс). 27. *Став (Улашанівський став)* (Улш). 28. *Став (Хоровецький став)* (Хрв). 29. *Став (Цвітоський став)* (Цвх). 30. *Став (Шагівський став)* (Шаг). 31. *Став (Яблунівський став)* (Ябл). 32. *Ставок (Малоскитівський ставок)* (Мск). 33. *Ставок (Мирутинський ставок)* (Мрт). 34. *Теребіж* (Глк, Слв).

Усього 57 назв (34 основні і 23 варіантні).

Шепетівський район

1. *Анкарі* (Грц). 2. *Басейн (ставок)* (Вмв). 3. *Баюра* (Ввч). 4. *Березова річка (ставок)* (Кон). 5. *Бідове озеро* (Грц). 6. *Біля Високої греблі* (Блп). 7. *Біля Федоровича* (Жол). 8. *Бомба* (Шеп). 9. *Брикульський ставок* (Лав). 10. *Валовий ставок* (Грщ). 11. *Великий став* (Свч). 12. *Великий ставок* (Крч). 13. *Вербіцький кар'єр* (Мхч). 14. *Високий ставок* (Лоз). 15. *Високий ставок* (Сдж). 16. *Водокачка (ставок)* (Ввк). 17. *Воєнний ставок* (Ксл). 18. *Гатка* (Лоз). 19. *Глорія (озеро)* (Грц). 20. *Голубі кар'єри* (Хмл). 21. *Гребля (ставок)* (Ввк). 22. *Грицівський ставок* (Грц). 23. *Громова озеро* (Кон). 24. *Дамба* (Пил). 25. *Другий ставок* (Шеп). 26. *Дяківський ставок* (Блп). 27. *Жолуби* (Хрл). 28. *Забілецький ставок* (Грц). 29. *Загреблянський ставок* (Жол). 30. *Кам'яний брід* (Кон). 31. *Кар'єри* (Шеп). 32. *Каховка* (Блп). 33. *Кобилянський ставок* (Вмв). 34. *Ковтун (ставок)* (Нвч). 35. *Колгоспний ставок* (Бкр). 36. *Колгоспний ставок* (Блп). 37. *Колгоспний ставок* (Грщ). 38. *Колгоспний ставок* (Нвч). 39. *Колгоспний ставок* (Пил). 40. *Косецьке водосховище* (Шеп). 41. *Красносільський ставок* (Лоз). 42. *Лавринівський ставок* (Лав). 43. *Липенський ставок* (Лоз). 44. *Липки* (Кон). 45. *Лісова пісня (озеро)* (Млв). 46. *Луз (ставок)* (Плщ). 47. *Лучанський ставок* (Плщ). 48. *Малий ставок* (Крч). 49. *Малий ставок* (Свч). 50. *Марковецький ставок* (Мрц). 51. *Мілітонів ставок* (Вмв). 52. *Млинський ставок* (Сдж). 53. *Мужилівський ставок* (Вмв). 54. *На стрільбищі* (Шеп). 55. *Нижній ставок* (Грщ). 56. *Німецький ставок* (Сдж). 57. *Новий ставок* (Чот). 58. *Озеро* (Грц). 59. *Олівці (ставок)* (Ввч).

60. *Омеляншишина копанка* (Кон). 61. *Панський ставок* (Бкр). 62. *Панський ставок* (Вмв). 63. *Паротурбіна* (Шеп). 64. *Перший ставок* (Шеп). 65. *Пісковий ставок* (Срц). 66. *Полонське озеро* (Грц). 67. *Попова загородь* (Брз). 68. *Попове озеро* (Хрл). 69. *Поповичів ставок* (Сдж). 70. *Правдинський ставок* (Срц). 71. *Савицький став* (Млв). 72. *Саджавка* (Лен). 73. *Середній ставок* (Брз). 74. *Сільський став* (Плщ). 75. *Сільський ставок* (Чот). 76. *Скважина* (ставок) (Вмв). 77. *Сосновецький ставок* (Жил). 78. *Сульжінський ставок* (Слж). 79. *Торф'яне озеро* (Кон). 80. *Третій ставок* (Шеп). 81. *У липині* (Бкр). 82. *Фермівський ставок* (Срц). 83. *Хмелівський ставок* (Мхч). 84. *Цвинтарський ставок* (Вмв). 85. *Центральний ставок* (Грц). 86. *Цілюще озеро* (Млв). 87. *Цукрозаводський ставок* (Шеп). 88. *Четвертий ставок* (*Воєнний ставок*) (Шеп). 89. *Шкільний ставок* (Нвч). 90. *Шопор* (Сдж). 91. *Язвени* (Брз).

Усього 92 назви (91 основна й 1 варіантна).

Разом— 272 назви (247 основних і 25 варіантних).

3В. Номінації боліт

Ізяславський район

1. *Багно* (Бор). 2. *Болото* (Плс). 3. *Велике багно* (*Журавлине болото, Клюквене болото*) (Рад). 4. *Випа* (Прп). 5. *Вільшина* (Сшн). 6. *Волькове кубло* (Рад). 7. *Гострів* (Смр). 8. *За Давидихою* (Прп). 9. *За Корольом* (Прп). 10. *Зюпова ковбаня* (Рвд). 11. *Кар'єри* (Крп). 12. *Ковалеве* (Ант). 13. *Коліно* (Кун). 14. *Комиші* (Пут). 15. *Копанка* (Кмн). 16. *Ланцова долина* (Рад). 17. *Липина* (Рад). 18. *Лісіння* (Дол). 19. *Лози* (Клб). 20. *Лози* (Хрс). 21. *На болоті* (Бор). 22. *Новоселицьке* (Прп). 23. *Панська* (Сшн). 24. *Парило* (Мок). 25. *Пампарова* (Прп). 26. *Печінкове болото* (Ріп). 27. *Пилькові болота* (Пкщ). 28. *Ситове* (Мок). 29. *Сфагнове лісове болото* (Ізс). 30. *Торфовисько* (Нвг). 31. *Торфовище* (Схж). 32. *Торфовище* (Тер). 33. *Торф'яник* (Топ). 34. *Шкориняче* (Рад). 35. *Шлапак* (Кун). 36. *Щіткове* (Кам).

Усього 38 назв (36 основних і 2 варіантні).

Полонський район

1. *Бездна* (Прс). 2. *Гребелька* (Вкл). 3. *Руда долина* (Вкл). 4. *Торф'яник* (Брж).

Усього 4 назви (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Бабунька* (Хвщ). 2. *Болотянка* (Трс). 3. *Гонтове болото* (Смк). 4. *Гульове болото* (Ств). 5. *Голе болото* (Дов). 6. *Довгий Берег* (Сл). 7. *Жовте болото* (Ств). 8. *Караседеболото* (Врв). 9. *Рудка* (*Руденицина*) (Рів). 10. *Рудня* (Мнк). 11. *Сажалка* (Хвщ). 12. *Струг* (*Березенський Струг*) (Грц). 13. *Теребижжі* (Врв). 14. *Торфовище* (Пнр). 15. *Чорне болото* (Ств).

Усього 17 назв (15 основних і 2 варіантні).

Шепетівський район

1. *Брандісове багно* (Пля). 2. *Брід* (Млв). 3. *Генералка* (Млв). 4. *Горіле багно* (Млв). 5. *Горіле болото* (Млв). 6. *Гурмин* (Млв). 7. *Демидюкове* (Млв). 8. *Добре* (Млв). 9. *Добре багно* (Кон). 10. *Калембрикове* (Млв). 11. *Каленицина* (Млв). 12. *Камінь* (Млв). 13. *Козловицина* (Млв). 14. *Кут* (Млв). 15. *Лабунське* (Млв). 16. *Лізне* (Млв). 17. *Луз* (Млв). 18. *Мальованське* (Млв). 19. *Мигалі* (Млв). 20. *Муховецьке торфовище* (Шп). 21. *Огульне* (Млв). 22. *Півньове багно* (Кон). 23. *Полонське* (Млв). 24. *Ревні* (Млв). 25. *Рипище* (Млв). 26. *Романовий місток* (Млв). 27. *Романицина* (Млв). 28. *Русалчині поляни* (Млв). 29. *Савицьке* (Млв). 30. *Сірукове* (Млв). 31. *Смолярня* (Млв). 32. *Соколине* (Млв). 33. *Спалене болото* (Кон). 34. *Стельмахове хатисько* (Млв). 35. *Торф'яник* (Ввч). 36. *Третьяки* (Млв). 37. *Цицирин* (Млв).

Усього 37 назв (усі безваріантні).

Разом– 96 назв (92 основні і 4 варіантні).

3Г. Номінації криниць

Ізяславський район

1. *Американка* (Прп).
2. *Базанова* (Мхл).
3. *Біля Альоші* (Прп).
4. *Біля Бочки* (Пут).
5. *Біля Кирилка* (Прп).
6. *Біля Кузьмівки* (Прп).
7. *Біля моста* (Рад).
8. *Біля Оскола* (Прп).
9. *Біля Рижинкової* (Пут).
10. *Біля Тарганчика* (Пут).
11. *Біля Штундика* (Пут).
12. *Білякова* (Шек).
13. *Борозена криничка* (Смр).
14. *Борушкова* (Сшн).
15. *В Ревусі* (Діб).
16. *Вигінська* (Вас).
17. *Вигонська* (Впз).
18. *Вишнякова криниця* (Мхн).
19. *Вікторова криниця* (Сах).
20. *Вітракова* (Шек).
21. *Вовчикова* (Прп).
22. *Гаврильчикова* (Сшн).
23. *Гадамова* (Сшн).
24. *Гані Борисової* (Впз).
25. *Герасимова* (Крп).
26. *Гонукова* (Сшн).
27. *Горубкова* (Ріп).
28. *Града* (Доб).
29. *Гуменюкова* (Впз).
30. *Гуцова* (Плс).
31. *Діброва* (Рад).
32. *Долюкова* (Впз).
33. *Дубинська* (Мхл).
34. *Дякова криниця* (Ізс).
35. *Жавуркова* (Прп).
36. *Івана-вчителя* (Тиш).
37. *Йосипова* (Прп).
38. *Кам'яний рів* (Пут).
39. *Капишкова* (Лют).
40. *Кашерня* (Доб).
41. *Ковалева* (Рад).
42. *Козацька* (Блг).
43. *Козацька* (Плж).
44. *Колгоспна* (Мрд).
45. *Колгоспна криниця* (Врд).
46. *Коло плотка* (Рад).
47. *Коло тополі* (Рад).
48. *Колюхова* (Пут).
49. *Колядова* (Бор).
50. *Копанка* (Схж).
51. *Кравчикова* (Впз).
52. *Кримська криниця* (Рад).
53. *Криничка* (Схж).
54. *Криничка* (Хрс).
55. *Кручена* (Бор).
56. *Кузьомкова* (Прп).
57. *Кушенкова* (Бор).
58. *Кущикова* (Ріп).
59. *Левчукова* (Прп).
60. *Лисмаївська* (Зав).
61. *Ліпінської* (Впз).
62. *Ліскова* (Вас).
63. *Лугова* (Бор).
64. *Луцишина* (Бор).
65. *Мазурова* (Мок).
66. *Мариніна* (Прп).
67. *Мартинова* (Бор).
68. *Марчукова* (Сшн).
69. *Мехеньова* (Впз).
70. *Мокра долина* (Рад).
71. *Молдаванова* (Сшн).
72. *Молодіжна* (Вас).
73. *Мулярова* (Сшн).
74. *На Глинках* (Пут).
75. *На селі* (Дол).
76. *На Улянівці* (Ізс).
77. *Настіна криниця* (Мир).
78. *Панська* (Плс).
79. *Панська криничка* (Блв).
80. *Парасова* (Прп).
81. *Пасюкова криниця* (Клб).
82. *Петруньчека* (Впз).
83. *Печена* (Плж).
84. *Пилипова* (Сшн).
85. *Піщанка* (Мхл).
86. *Попівська* (Смр).
87. *Попівський колодязь* (Щрч).
88. *Попова* (Вас).
89. *Потапчукова* (Шек).
90. *Притульської* (Впз).
91. *Протиребок* (Стг).
92. *Профірова* (Бор).
93. *Редькова* (Впз).
94. *Сахарова криниця* (Крп).
95. *Семеншина* (Рад).
96. *Семенюкова* (Плж).
97. *Сенова* (Рад).
98. *Сіжайова* (Сшн).
99. *Сільська* (Дер).
100. *Скрипнюкова* (Впз).
101. *Смерекова* (Бор).
102. *Строюкова* (Сшн).
103. *Сурова* (Впз).
104. *Таборова* (Мхл).
105. *Тарасюкова* (Шек).
106. *Федоськова* (Прп).
107. *Федьова* (Впз).
108. *Фещукова* (Впз).
109. *Хмелева* (Рад).
110. *Церковна* (Хрс).
111. *Чехова* (Пкш).
112. *Чиста криниця* (Ізс).
113. *Шляховецька* (Мхл).
114. *Юзикова* (Впз).
115. *Янова* (Кдт).

Усього 115 назв (усі безваріантні).

Полонський район

1. *Боженкова* (Вкл).
2. *Гуральня* (Кус).
3. *Панська* (Брж).
4. *Парасоліна* (Кус).
5. *Романцева* (Мкл).

Усього 4 назви (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Біля Лаврінкових* (Глк).
2. *Біля Петруся* (Глк).
3. *Колгоспна* (Глк).
4. *КолоШмигля* (Врв).
5. *Крем'яна гора* (Врв).
6. *Криниця* (Стк).
7. *Криничка* (Хвщ).
8. *Панськакриниця* (Глк).
9. *Сажалка* (Врв).
10. *Топляник* (Врв).

Усього 10 назв (усі безваріантні).

Шепетівський район

1. *Адамова криниця* (Уст). 2. *Бартьова криниця* (Ввк). 3. *Безодня* (Виш). 4. *Бойорчикова криниця* (Блп). 5. *Гапчина криниця* (Ввк). 6. *Гаряча криниця* (Срц). 7. *Гендзьова криниця* (Мкц). 8. *Грицькова криниця* (Срц). 9. *Данюкова криниця* (Срц). 10. *До конюшні* (криниця) (Сдм). 11. *Дудка* (Онш). 12. *Жорова криниця* (Уст). 13. *Журавель* (Лот). 14. *Журавель* (Трл). 15. *Зерова криниця* (Пил). 16. *Капличка* (Пшк). 17. *Карольчина криниця* (Брз). 18. *Кирилюкова криниця* (Трл). 19. *Копальня* (Крч). 20. *Корнійова криниця* (Срц). 21. *Костишина криниця* (Блп). 22. *Криничка* (Рил). 23. *Криничка на Стельмаховому* (Пля). 24. *Кринички* (Брз). 25. *Круцьова криниця* (Трл). 26. *Михалкова криниця* (Срц). 27. *На В'язинах* (Трл). 28. *Панська криниця* (Бкр). 29. *Панська криниця* (Плс). 30. *Попівська криниця* (Плс). 31. *Походнєва криниця* (Чот). 32. *Приймакова криниця* (Пил). 33. *Проца* ((Чот). 34. *Прусова криниця* (Блп). 35. *Пищикова криниця* (Срц). 36. *Свята криниця* (Онш). 37. *Свячена криничка* (Жил). 38. *Смолякова криниця* (Блп). 39. *Шкільна криниця* (Блп). 40. *Шуляківська криниця* (Ксл).

Усього 40 назв (усі безваріантні).

Разом— 169 назв (усі безваріантні).

3Д. Номінації джерел

Ізяславський район

1. *Баня* (Ком). 2. *Бездна* (Клт). 3. *Безодня* (Блп). 4. *Безодня* (Хрс). 5. *Безодня* (Шек). 6. *Біля Гулія* (Хрс). 7. *Біля Паламарчуків* (Пут). 8. *Велике джерело* (Вас). 9. *Вільшина* (Блт). 10. *Вітовецьке* (Сшн). 11. *Вовчі джерела* (Тел). 12. *Вушиїха* (Рад). 13. *Гайкове джерело* (Мхл). 14. *Грицишене* (Сшн). 15. *Данилове джерело* (Мкт). 16. *Джерело в сосонках* (Мхн). 17. *Діброва* (Прп). 18. *Жигалиха* (Мхн). 19. *За Івасьовою греблею* (Тер). 20. *Заставське* (Кам). 21. *Йодове* (Плж). 22. *Кам'янка* (Прп). 23. *Капличка* (Блч). 24. *Капличка* (Сах). 25. *Кар'єри* (Дер). 26. *Касянцева* (Прп). 27. *Коло корита* (Рад). 28. *Криниці* (Рад). 29. *Криничка* (Пут). 30. *Криничка в Барановому роздолі* (Тиш). 31. *Кринички* (Дол). 32. *Кринички* (Крп). 33. *Кринички* (Прп). 34. *Криничовщина* (Блт). 35. *Лісове джерело* (Чиж). 36. *Лісок* (Ріп). 37. *Меренцева криниця* (Ізс). 38. *Між ровами* (Прп). 39. *На Байках* (Пкш). 40. *Паламарське* (Бор). 41. *Панське* (Бзм). 42. *Панське* (Плс). 43. *Перцеве* (Бор). 44. *Радюкове* (Плж). 45. *Ринви* (Дол). 46. *Свята криничка* (Кін). 47. *Святе джерело* (Плк). 48. *Святошинське* (Бор). 49. *Семенчиха* (Рад). 50. *Теплі джерела* (Плж). 51. *Цегельня* (Ріп). 52. *Цілюще* (Врд). 53. *Цілюще джерело* (Блв). 54. *Шадрінова криничка* (Зкж). 55. *Шитикова* (Шек). 56. *Шлапакова криничка* (Рад). 57. *Юхимцеве* (Сшн).

Усього 57 назв (усі безваріантні).

Полонський район

1. *Мінеральне джерело* (Нвц). 2. *Поліщукова криничка* (Ргв). 3. *Холодна криничка* (Брж).

Усього 3 назви (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Березове* (Слв). 2. *Благодатне* (Слв). 3. *Водограй* (Слв). 4. *Джерело здоров'я* (Слв). 5. *Дівоче* (Слв). 6. *Затишне* (Слв). 7. *Лесиніджерела* (Слв). 8. *Лісова скарбничка* (Слв). 9. *Пресвятої Богородиці* (Слв). 10. *Сангушкова криниця* (Слв). 11. *Свята криничка* (Слв). 12. *Святих апостолів Петра і Павла* (Мрт). 13. *Три струмки* (Слв).

Усього 13 назв (усі безваріантні).

Шепетівський район

1. *Безодня* (Лав). 2. *Біля берізки* (Пля). 3. *Жолобок* (Лен). 4. *Калькове* (Брз). 5. *Криничка* (Чот). 6. *Курачий лапоть* (Шеп). 7. *Липенське* (Лоз). 8. *Мінводи* (Шеп). 9. *Мінеральне*

джерело (Ксл). 10. *Мінеральне джерело* (Крч). 11. *Мінеральне джерело* (Лот). 12. *Мінеральне джерело* (Лен). 13. *Міщиха* (Срц). 14. *Попове* (Срц). 15. *«Поляна Подільська»* (Лен). 16. *Проца* (Лен). 17. *Рублянка* (Плс). 18. *Святе* (Лот). 19. *Холодне* (Лот).

Усього 19 назв (усі безваріантні).

Разом 92 назви (усі безваріантні).

3Е. Номінації інших гідрооб'єктів

1. *Вир* (Грц). 2. *«Вілія»* (меліоративна система) (Із). 3. *Водопад* (Грц). 4. *Гребелька* (Грц). 5. *Завитні* (частина ріки) (Стк). 6. *Камінці* (Грц). 7. *Коліно* (Грц). 8. *Круча* (Грц). 9. *Нова річка* (русло) (Влш). 10. *Стара річка* (русло) (Влш). 11. *«Устя»* (меліоративна система) (Уст). 12. *Фонтан* (Слв).

Усього 12 назв (усі безваріантні).

Усього зафіксовано 798 гідронімів (728 основних назв і 70 варіантних).

4. Власні назви лісових насаджень

4А. Номінації лісів

Ізяславський район

1. *Адамів* (Рад). 2. *Бабики* (Мок). 3. *Бабина гора* (ліс) (Пут). 4. *Багно* (Дер). 5. *Базилів* (Рад). 6. *Бамівський ліс* (Блв). 7. *Баранячий* (Рад). 8. *Бемедя* (Сшн). 9. *Березина* (Блч). 10. *Березина* (Кун). 11. *Березина* (Мис). 12. *Березина* (Тер). 13. *Білівський ліс* (Щрц). 14. *Білісячий* (Рад). 15. *В Копанях* (Плж). 16. *Ваканець* (Бор). 17. *Ваканець* (Мрд). 18. *Великий ліс* (Блк). 19. *Верховина* (Дер). 20. *Верхуліс* (Мхл). 21. *Вільшаник* (Тпр). 22. *Вільшина* (Стг). 23. *Вовківецький ліс* (*Вовковецький*) (Кін). 24. *Гайок* (Ізс). 25. *Гатки* (Мрд). 26. *Голишево* (Плс). 27. *Горби* (ліс) (Ком). 28. *Горловицина* (Бор). 29. *Грабина* (Крп). 30. *Грабина* (Мхн). 31. *Дзигівка* (Стр). 32. *Дзиганська пасіка* (Прп). 33. *Діброва* (Прп). 34. *Довгий* (Плс). 35. *Другий ліс* (Шек). 36. *Дуби* (Пкш). 37. *Дубина* (Бор). 38. *Дубина* (Ізс). 39. *Дубина* (Мис). 40. *Жиди* (Стр). 41. *Задерейв* (Рад). 42. *Зайків* (Рад). 43. *Замличанський* (Плс). 44. *Заславська пуца* (Із). 45. *Зубощина* (Влш). 46. *Кар'єри* (Прп). 47. *Кінське стійло* (Бор). 48. *Клиновець* (Стр). 49. *Ковтун* (Мкт). 50. *Копані* (Мкт). 51. *Кунівська дача* (Із). 52. *Кученець* (Бор). 53. *Липина* (Рад). 54. *Липник* (Блг). 55. *Липник* (Зкж). 56. *Ліс в урочищі Круглик* (Плж). 57. *Ліс Касяна* (Сшн). 58. *Лісок* (Зав). 59. *Лози* (Блг). 60. *Лука* (Мхн). 61. *Лютарська дача* (Із). 62. *Майдани* (Мкт). 63. *Мирновецький* (Мир). 64. *Михельська дача* (*Михельський ліс*) (Мхл). 65. *Мокреницина* (Бор). 66. *Новосільський ліс* (Тер). 67. *Облоги* (Із). 68. *Осокори* (Дер). 69. *Острозька пуца* (Із). 70. *Осьмаків* (Рад). 71. *Пасіка* (Мок). 72. *Пеньки* (Тер). 73. *Перший ліс* (Шек). 74. *Пильковецький* (Плк). 75. *Питлів* (Рад). 76. *Підлісецький ліс* (Сах). 77. *Підліски* (Щрч). 78. *Плужнянська дача* (Із). 79. *Побій* (Прп). 80. *Побій* (Рвх). 81. *Попів* (Рад). 82. *Попова* (Бор). 83. *Порівець* (*Кубла*) (Плж). 84. *Посадка* (Блв). 85. *Посадка* (Зав). 86. *Рачків кут* (Бор). 87. *Сивеччина* (Пут). 88. *Синиця* (Мхл). 89. *Смеречина* (Стг). 90. *Соболі* (Мок). 91. *Соснина* (Стг). 92. *Соснини* (Діб). 93. *Сплавок* (Прп). 94. *Теліженецький* (Тел). 95. *Тимошенків ліс* (Чиж). 96. *Тонкове* (Ком). 97. *Точиська* (Стр). 98. *Третій ліс* (Шек). 99. *Хотенський* (Плж). 100. *Чаці* (Мок). 101. *Чеморошень* (Доб). 102. *Чижовецький ліс* (Чиж). 103. *Чорний ліс* (Врд). 104. *Чорний ліс* (Крп). 105. *Чорний ліс* (Стг). 106. *Шмарилове* (Блт). 107. *Шпаруки* (Блт). 108. *Шудраків* (Рад).

Усього 111 назв (108 основних і 3 варіантні).

Полонський район

1. *Адамців* (Кхн).
2. *Бишів* (Чрв).
3. *Великі Луки* (Ктл).
4. *Великоберезнівський ліс* (Вбр).
5. *Гайок* (Чрв).
6. *Галасянський* (Кус).
7. *Завадська гора* (*Завадське*) (Пон).
8. *Запуст* (Вар).
9. *Лабунський* (Кус).
10. *Липник* (Вар).
11. *Малі Луки* (Ктл).
12. *Романців гай* (Мкл).
13. *Сосновий бір* (Пл).
14. *Чернівський* (Врб).

Усього 15 назв (14 основних і 1 варіантна).

Славутський район

1. *Березина* (Мпр).
2. *Березина* (Хвщ).
3. *Боровицина* (Глв).
4. *Гай* (Плк).
5. *Гало* (Ств).
6. *Дубина* (Мпр).
7. *Дубинський ліс* (Ств).
8. *Зарослі* (Стк).
9. *Красний бір* (Слв).
10. *Куразький ліс* (Гнп).
11. *Лисичий* (Лис, Пот).
12. *Ліс* (*Гутянський ліс*) (Гут).
13. *Ліс* (*Досинський ліс*) (Дос).
14. *Ліс* (*Комарівський ліс*) (Кмр).
15. *Ліс* (*Крупецький ліс*) (Крц).
16. *Ліс* (*Ногачівський ліс*) (Ног).
17. *Ліс* (*Перемишльський ліс*) (Прм).
18. *Ліс* (*Піддубцівський ліс*) (Під).
19. *Ліс* (*Потеребський ліс*) (Пот).
20. *Ліс* (*Пузирський ліс*) (Пуз).
21. *Ліс* (*Романинський ліс*) (Ром).
22. *Ліс* (*Тахівський ліс*) (Таш).
23. *Ліс* (*Улянівський ліс*) (Улн).
24. *Лісок* (Кил).
25. *Лісок* (Мук).
26. *Михайлівський ліс* (Мхв).
27. *Мідна гора* (Кмр).
28. *Ольшанка* (Ксл).
29. *Печиводський лісок* (*Печиводська пасіка*) (Печ).
30. *Праліс* (Нет).
31. *Теребіж* (ботанічний заказник) (Глк).
32. *Тополі* (Мпр).
33. *Січ* (Впр).
34. *Улашанівський ліс* (Пул).
35. *Хонякіський Поруб* (Хон).
36. *Хоровицький ліс* (Хрц).
37. *Шевченківський ліс* (Швч).
38. *Ягідник* (*Ягідники*, *Ягідна*) (Сл).

Усього 51 назва (38 основних і 13 варіантних).

Шепетівський район

1. *Акації* (Грц).
2. *Безимки* (Пля).
3. *Безуми* (Кон).
4. *Березина* (Рмн).
5. *Березинський лісочок* (Срц).
6. *Бойків ліс* (Млв).
7. *Бомбовище* (Грц).
8. *Бортникове* (Мдл).
9. *Брандісовий ліс* (Млв).
10. *Брикульський ліс* (Лав).
11. *Вапельня* (Грц).
12. *Василева* (Плщ).
13. *Вербоовецький ліс* (Чот).
14. *Вершиччина* (Кон).
15. *Вільхи* (Грц).
16. *Вільхи* (Лот).
17. *Вороновичі* (Кон).
18. *Гай* (Плщ).
19. *Глибока долина* (Грц).
20. *Гойковий ліс* (Млв).
21. *Голицька березина* (Рил).
22. *Гончаруки* (Цмв).
23. *Городиський ліс* (Срц).
24. *Городищенський ліс* (Лоз).
25. *Гостра брама* (Грц).
26. *Грабова буда* (Клм, Плщ).
27. *Грабчак* (Грц).
28. *Грива* (Пдш).
29. *Грубська* (Рмн).
30. *Гулівицина* (Грц).
31. *Джиготина* (Пля).
32. *Діброва* (Грц).
33. *Долина* (Пил).
34. *Дубина* (Грц).
35. *Дубова балка* (Грц).
36. *Дякові ліси* (Млв).
37. *Зайка* (Пля).
38. *Займичко* (Рмн).
39. *Залєвицина* (Пля).
40. *Звіринець* (Грц).
41. *Зеленинів ліс* (Млв).
42. *Зривчатка* (Грц).
43. *Каліновщина* (Кон).
44. *Кам'янецький ліс* (Шеп).
45. *Кар'єр* (Грц).
46. *Касірова вільшина* (Хрл).
47. *Кліментовецький ліс* (Крч).
48. *Колгоспний ліс* (Плс).
49. *Колгоспний ліс* (Рил).
50. *Косівщина* (Хмл).
51. *Крижова буда* (Клм, Плщ).
52. *Круглий лісок* (Вмв).
53. *Кульбашевщина* (Пля).
54. *Лабунських* (Млв).
55. *Лизнівка* (Хмл).
56. *Липина* (Бкр).
57. *Лисячі нори* (Грц).
58. *Лісополоса березова* (Мдл).
59. *Ляшуків ліс* (Млв).
60. *Маковище* (Грц).
61. *Малинник* (Грц).
62. *Мальованищина* (Млв).
63. *Маніна* (Хрл).
64. *Маркова* (Плщ).
65. *Матвійський ліс* (Млв).
66. *Медведівщина* (Млв).
67. *Микитівщина* (Пля).
68. *Модринник* (Грц).
69. *Монастирський* (Грц).
70. *Муравщина* (Млв, Пля).
71. *На радгоспі* (Плс).
72. *Німецький шлях* (Цмв).
73. *Німеччина* (Млв).
74. *Острівських* (Млв).
75. *Острівщина* (Кон).
76. *Очисні* (Грц).
77. *Пиляївсько* (Пил).
78. *Погорілий ліс* (Млв).
79. *Полодюковий ліс* (Млв).
80. *Поляна анемон* (Грц).
81. *Попівщина* (Грц).
82. *Ревні* (Млв).
83. *Романів ліс* (Млв).
84. *Романівський*

ліс (Крч). 85. *Романові ставки* (ліс) (Врш). 86. *Сенігівщина* (Рил). 87. *Сінкевиче* (Хрл). 88. *Сіножаття* (Грц). 89. *Соколище* (Хрл). 90. *41-й квартал* (Клм). 91. *Сосновий Шлях* (Сдм). 92. *Сосонки* (Грц). 93. *Старий* (Мдл). 94. *Старий ліс* (Мхч). 95. *Стаховщина* (Пля). 96. *Титківщина* (Мхч). 97. *Третьяки* (Хрл). 98. *Тростянець* (Грц). 99. *Турчинів ліс* (Млв). 100. *Устинів просек* (Пля). 101. *Хмелівський ліс* (Мхч). 102. *Хоровещина* (Рил). 103. *Червоний стопчик* (Грц). 104. *Шпакова березина* (Вмв). 105. *Шпирка* (Мбл). 106. *Янчишин ліс* (Млв). 107. *Яславка* (Грц).

Усього 107 назв (усі безваріантні).

Разом 284 назви (267 основних і 17 варіантних).

4Б. Номінації парків, садів, заказників

Ізяславський район

1. *Гнилий Ріг* (гідрологічний заказник) (Лют). 2. *Долини* (сад) (Плс). 3. *Домбалів садок* (Сах). 4. *Займисько* (Пут). 5. *Заказник* (Плужнянський орнітологічний заказник) (Плж). 6. *Камчатський* (Плк). 7. *Клини* (Плс). 8. *Колгоспний* (Блв). 9. *Колгоспний* (Вас). 10. *Колгоспний* (Впз). 11. *Колгоспний* (Врд). 12. *Колгоспний* (Збр). 13. *Колгоспний* (Зкж). 14. *Колгоспний* (Зкн). 15. *Колгоспний* (Клб). 16. *Колгоспний* (Ліщ). 17. *Колгоспний* (Лют). 18. *Колгоспний* (Мис). 19. *Колгоспний* (Мкт). 20. *Колгоспний* (Мхл). 21. *Колгоспний* (Мхн). 22. *Колгоспний* (Пкш). 23. *Колгоспний* (Плж). 24. *Колгоспний* (Прп). 25. *Колгоспний* (Пут). 26. *Колгоспний* (Ріп). 27. *Колгоспний* (Хрс). 28. *Колгоспний садок* (Бор). 29. *Комсомольський парк* (Ізс). 30. *Котелі* (Плс). 31. *Липник* (Блж). 32. *Лютарський* (заказник) (Лют). 33. «*Мале Полісся*» (Національний природний парк) (Із). 34. *Медведівський* (Впз). 35. *Мирновецький* (Мир). 36. *Мислятинський* (ландшафтний заказник) (Мис). 37. *Михельська дача 1* (пам'ятка природи) (Мхл). 38. *Михельська дача 2* (пам'ятка природи) (Мхл). 39. *Михельський заказник* (Мхл). 40. *М'якотівський* (заказник) (Мкт). 41. *Новий* (Рад). 42. *Останів* (Плс). 43. *Паничуків* (Плс). 44. *Панський* (Блч). 45. *Панський* (Клт). 46. *Панський* (Мок). 47. *Панський* (Щрц). 48. *Панський сосновий парк* (Вас). 49. *Пасіка* (Пкш). 50. *Першотравневий* (заказник) (Із). 51. *Пильковецький* (Плк). 52. *Плужнянська дача* (пам'ятка природи) (Плж). 53. *Плужнянський парк* (Плж). 54. *Попівський* (Кун). 55. *Путринецький* (Рад). 56. *Сахнівський* (заказник) (Сах). 57. *Синикові корчі* (Мкт). 58. *Сохужинецький* (заказник) (Схж). 59. *Старий* (Зкж). 60. *Старий* (Рад). 61. *Теліженецький* (Тел). 62. *Теребіжі* (заказник) (Із). 63. *Урочище Клиновецьке* (заказник) (Плж). 64. *Хоморські заплави* (заказник) (Ліщ). 65. *Чайкунівсадок* (Кін). 66. *Чижовецький* (Чиж). 67. *Шекеринецький* (заказник) (Шек). 68. *Широка* (Плс). 69. *Шкільний* (Блв). 70. *Шкільний* (Впз). 71. *Шкільний* (Клб). 72. *Шкільний* (Сшн). 73. *Шкільний* (Тиш). 74. *Шкільний* (Топ).

Усього 76 назв (74 основні і 2 варіантні).

Полонський район

1. *Адамців гай* (Пл). 2. *Білецький парк* (Біл). 3. *Богданів гайок* (пам'ятка природи) (Пл). 4. *Великі Луки* (заказник) (Пл). 5. *Великоберезнянський* (заказник) (Вбр). 6. *Великоновоселицький парк* (Новоселицький парк) (Нвц). 7. *Гірчуків гайок* (пам'ятка природи) (Пл). 8. *Грабарка* (Панський парк) (Брж). 9. *Громадський лісок* (Пл). 10. «*Діброва*» (садівниче товариство) (Пон). 11. *Дубинка* (пам'ятка природи) (Пл). 12. *Завадське* (пам'ятка природи) (Пл). 13. *Колгоспний* (Вбр). 14. *Колгоспний* (Врб). 15. *Колгоспний* (Кус). 16. *Колгоспний* (Кхн). 17. *Колгоспний* (Мкл). 18. *Колгоспний* (Ргв). 19. *Колгоспний* (Чрв). 20. *Малі Луки* (заказник) (Пл). 21. *Молодий* (Онц). 22. *Муликів* (Ктл). 23. *Полонський парк* (Пол). 24. *Сільський* (Вар). 25. *Старий* (Онц).

Усього 27 назв (25 основних і 2 варіантні).

Славутський район

1. «**Вишня**» (садове господарство) (Слв).
2. «**Вікторія**» (садове товариство) (Нет).
3. **Ганнопільський парк** (Гнп).
4. **Голицька дача** (пам'ятка природи) (Глк).
5. «**Горинь**» (садове товариство) (Нет).
6. **Дорогоща** (лісовий заказник) (Нет).
7. **Дубовий гай** (заказник) (Сл).
8. **Зелений гай** (Нет).
9. **Кривинський парк** (Стк).
10. «**Кряжова буда**» (Ром).
11. «**Ліана**» (садово-городнє товариство) (Нет).
12. **Праліс** (заказник) (Нет).
13. «**Райдуга**» (садове товариство) (Нет).
14. **Славутський міський паркультури та відпочинку ім. Ф. М. Михайлова** (Міський парк, Парк культури та відпочинку ім. Ф. Михайлова) (Слв).
15. **Парк** (Нет).
16. **Парк Сангушка** (Слв).
17. **Печиводська** (пам'ятка природи) (Печ).
18. **Сад** (Ддг).
19. **Сосновий бір** (заказник) (Сл).
20. «**Теребіжні**» (Глк).
21. **Хутірський** (заказник) (Сл).
22. **Шундерова дача** (заказник) (Сл).

Усього 24 назви (22 основні і 2 варіантні).

Шепетівський район

1. «**Берізка**» (садівниче товариство) (Шеп).
2. **Вербовецький сад** (Вер).
3. **Вишневецький сад** (Виш).
4. «**Віра**» (садове товариство) (Шеп).
5. «**Вчитель**» (садівниче товариство) (Шеп).
6. «**Горіле болото**» (заказник) (Млв).
7. **Графський сад** (Грц).
8. **Дендропарк** (Грц).
9. **Дяківський сад** (Блп).
10. **Колгоспний сад** (Вшк).
11. **Колгоспний сад** (Грц).
12. **Колгоспний сад** (Лоз).
13. **Колгоспний садок** (Жол).
14. **Колгоспнийсадок** (Нвч).
15. **Колосівський сад** (Блп).
16. **Комсомольський парк** (Шеп).
17. «**Корчагінець**» (садівниче товариство) (Шеп).
18. **Купинський** (заказник) (Куп).
19. **Лизнянський** (заказник) (Шп).
20. «**Мальованка**» (регіональний ландшафтний парк) (Пл, Шп).
21. **Мальованський** (гідрологічний заказник) (Пл, Шп).
22. «**Меблевик**» (садівниче товариство) (Шеп).
23. **Міський парк** (**Шепетівський парк культури і відпочинку**) (Шеп).
24. **Новий сад** (Ввк).
25. **Панський садок** (Нвч).
26. **Парк імені Валі Котика** (Шеп).
27. **Посадка** (Мдл).
28. «**Русалчині поляни**» (ботанічний заказник) (Млв).
29. «**Савицький**» (заказник) (Свч).
30. **Садки** (Нвч).
31. **Старий сад** (Ввк).
32. **Судилківські граніти** (пам'ятка природи) (Сдж).
33. **Сульжинецькийсад** (Слж).
34. **Федоровичів садок** (Жол).
35. **Хоморські граніти** (пам'ятка природи) (Шп).
36. **Червоноцвітський** (заказник) (Чцв).
37. **Шепетівський дендрологічний парк** (Шеп).
38. **Шкільний сад** (Блп).
39. **Шкільнийсадок** (Нвч).

Усього 40 назв (39 основних і 1 варіантна).

Разом 167 назв (160 основних і 7 варіантних).

Усього зафіксовано 451 сільвонім (427 основних назв і 24 варіантні).

5. Власні назви інших територій поза межами поселень

5А. Номінації адміністративно-територіальних одиниць

Ізяславський район

1. **Білівська сільська рада** (Блв, Кін, Прп, Прт).
2. **Білогородська волость** (Із).
3. **Білогородська сільська рада** (Блг, Ком, Пвг).
4. **Борисівська сільська рада** (Бор, Стр).
5. **Великопузирківська сільська рада** (Впз, Ммд, Тар).
6. **Двірецька сільська рада** (Блж, Двр).
7. **Дертківська сільська рада** (Дер, Ліс, Мих, Нов, Сив).
8. **Завадинецька сільська рада** (Діб, Зав, Клт).
9. **Ізяславська волость** (**Заславська волость**) (Із).
10. **Ізяславська міська рада** (Ізс).
11. **Ізяславський район** (Із).
12. **Клубівська сільська рада** (Вас, Клб, Рвх).
13. **Кунівська волость** (Із).
14. **Кунівська сільська рада** (Ант, Дол, Кам, Кун).
15. **Лицанська сільська рада** (Бзм, Грг, Дан, Ліщ, Чеп, Шев).
16. **Лютарська сільська рада** (Лют, Мок, Мхл, Нвт).
17. **Мислятинська**

сільська рада (Блж, Блч, Лоп, Мис). 18. *Михнівська волость* (Із). 19. *Михнівська сільська рада* (Зкж, Мхн, Пкш). 20. *М'якотівська сільська рада* (Врд, Доб, Зкн, Мкт, Мрд). 21. *Новосільська волость* (Із). 22. *Новосільська сільська рада* (Нвс, Свр). 23. *Плужанська волость* (Із). 24. *Плужненська сільська рада* (Гвр, Плж, Хтд, Хтп). 25. *Плужненський район* (Із). 26. *Поліська сільська рада* (Плс). 27. *Радошівська сільська рада* (Пут, Рад). 28. *Ріпківська сільська рада* (Ріп). 29. *Сахновецька сільська рада* (Влш, Крп, Сах). 30. *Сошненська сільська рада* (Зар, Івн, Крв, Сшн). 31. *Теліжинецька сільська рада* (Клн, Мир, Плк, Тел, Чиж). 32. *Тернавська волость* (Із). 33. *Тернавська сільська рада* (Схж, Тер). 34. *Тишевицька сільська рада* (Тиш, Тпр). 35. *Топорівська сільська рада* (Топ, Тпр). 36. *Христівська сільська рада* (Смр, Хрс). 37. *Шекеринецька сільська рада* (Нвг, Стг, Шек). 38. *Щуровецька сільська рада* (Заб, Пдл, Щрц, Щрч).

Усього 39 назв (38 основних і 1 варіантна).

Полонський район

1. *Білецька сільська рада* (Біл). 2. *Бражинецька сільська рада* (Брж, Фад). 3. *Буртинська сільська рада* (Бур, Злс, Нвк). 4. *Великоберезнянська сільська рада* (Адм, Вбр, Рдс). 5. *Великокаленецька сільська рада* (Вкл, Кхн, Мкл). 6. *Великоновоселицька волость* (Пл). 7. *Воробійська сільська рада* (Врб). 8. *Котелянська сільська рада* (Блд, Ктл, Чрн). 9. *Котюржинецька сільська рада* (Ктж). 10. *Кустовецька волость* (Пл). 11. *Кустовецька сільська рада* (Глб, Кус, Мск). 12. *Лабунська волость* (Пл). 13. *Малошкарівська сільська рада* (Мсв, Мшк). 14. *Микулинська сільська рада* (Мик). 15. *Новолабунська сільська рада* (Нвл, Тит, Трщ, Юрв). 16. *Новоселицька сільська рада* (Дбг, Нвц). 17. *Онацьковецька сільська рада* (Онц). 18. *Полонська волость* (Пл). 19. *Полонська міська рада* (Ган, Пол). 20. *Полонська об'єднана територіальна громада* (Адм, Блд, Брж, Вар, Вбр, Вкл, Ган, Дбг, Кіп, Клс, Ктж, Ктл, Кхн, Люб, Мкл, Нвл, Нвц, Онц, Пол, Прс, Ргв, Рдс, Сяг, Тит, Трщ, Фад, Хрб, Чрв, Чрн, Юрв). 21. *Полонський район* (Пл). 22. *Понінківська об'єднана територіальна громада* (Бур, Злс, Лип, Лод, Лсн, Нвк, Пон). 23. *Понінківська селищна рада* (Лип, Лод, Лсн, Пон). 24. *Прилуцька сільська рада* (Клс, Люб, Прс). 25. *Роговичівська сільська рада* (Ргв, Сяг, Чрв). 26. *Сасанівська сільська рада* (Крч, Сас).

Усього 26 назв (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Бачманівська сільська рада* (Бач). 2. *Берездівська об'єднана територіальна громада* (Бер, Вес, Впр, Гор, Дкв, Збв, Ксл, Кст, Ман, Мод, Мпр, Мрт, Мух, Мхв, Печ, Під, Плк, Сел, Ств, Трс, Улн, Шаг, Ябл). 3. *Берездівська сільська рада* (Бер, Збв, Мод, Мхв, Сел). 4. *Берездівський район* (Сл). 5. *Варварівська сільська рада* (Врв, Глк). 6. *Великоправутинська сільська рада* (Впр). 7. *Великоскнитська сільська рада* (Вск, Нар, Рів). 8. *Волицька сільська рада* (Вол, Губ). 9. *Ганнопільська об'єднана територіальна громада* (Вск, Глн, Гнп, Дов, Дос, Кил, Клп, Мск, Нар, Пнр, Пул, Рів, Сос, Хон, Хрт, Шат). 10. *Ганнопільська волость* (Сл). 11. *Ганнопільська сільська рада* (Глн, Гнп, Дос, Сос, Хрт). 12. *Головлівська сільська рада* (Глв, Нгл). 13. *Ганнопільський район* (Сл). 14. *Горицька сільська рада* (Гор, Кст). 15. *Довжківська сільська рада* (Дов). 16. *Дяківська сільська рада* (Дкв, Ксл). 17. *Жуківська сільська рада* (Жкв). 18. *Іванівська сільська рада* (Івк, Пуз). 19. *Киликівська сільська рада* (Кил). 20. *Клепачівська сільська рада* (Клп). 21. *Кривинська волость* (Сл). 22. *Крупецька об'єднана територіальна громада* (Кмр, Кол, Крц, Плн, Стн, Хрц). 23. *Крупецька сільська рада* (Крц, Стн). 24. *Лисиченська сільська рада* (Ддг, Лис, Пот). 25. *Малоправутинська сільська рада* (Мпр). 26. *Малоскнитська сільська рада* (Мск, Шат). 27. *Манятинська сільська рада* (Ман, Ябл). 28. *Марачівська сільська рада* (Мар).

29. *Миньковецька сільська рада* (Мнк, Ром, Швч). 30. *Мирутинська сільська рада* (Мрт, Плк). 31. *Мухарівська сільська рада* (Мух, Улн). 32. *Нетішинська міська рада* (Нет). 33. *Ногачівська сільська рада* (Дят, Ног). 34. *Печиводська сільська рада* (Печ, Шаг). 35. *Піддубецька сільська рада* (Вес, Під, Трс). 36. *Полянська сільська рада* (Кмр, Кол, Плн, Хрц). 37. *Славутська міська рада* (Слв). 38. *Славутський район* (Сл). 39. *Ставичанська сільська рада* (Кут, Ств). 40. *Старокривинська сільська рада* (Нкр, Стк). 41. *Сьомаківська сільська рада* (Смк). 42. *Улашанівська сільська рада* (Вач, Прм, Улш). 43. *Хвоцівська сільська рада* (Бес, Хвщ). 44. *Хоняківська сільська рада* (Пнр, Пул, Хон). 45. *Хоровецька сільська рада* (Гут, Паш, Хрв). 46. *Цвітоська сільська рада* (Кмк, Таш, Цвх).

Усього 46 назв (усі безваріантні).

Шепетівський район

1. *Великошкарівська сільська рада* (Вшк, Кур, Онш). 2. *Городнявська сільська рада* (Брн, Грн, Дуб, Зам, Чцв). 3. *Городищенська волость* (Шп). 4. *Грицівська волость* (Шп). 5. *Грицівська селищна рада* (Вшк, Грц, Кор, Лот, Мшк, Рож, Сас). 6. *Грицівський район* (Шп). 7. *Корчицька сільська рада* (Крч, Рмн, Хут). 8. *Ленковецька сільська об'єднана громада* (Вер, Врш, Кск, Лен, Мкц, Стб, Чот). 9. *Лотівська сільська рада* (Лот, Свц). 10. *Малошкарівська волость* (Шп). 11. *Михайлюцька сільська рада* (Кон, Мдл, Мхч, Сдм, Хмл, Цмв). 12. *Плесенська сільська рада* (Жил, Плс). 13. *Пліщинська сільська рада* (Плщ). 14. *Рилівська сільська рада* (Крг, Рил, Сен, Цвт). 15. *Рожичнянська сільська рада* (Орл, Рож, Уст). 16. *Судилківська волость* (Шп). 17. *Судилківська об'єднана територіальна громада* (Ввк, Грщ, Нч, Сдж, Срц, Хрл). 18. *Судилківський район* (Шп). 19. *Сульжинська волость* (Шп). 20. *Хролинська волость* (Шп). 21. *Чотирбоківська волость* (Шп). 22. *Шепетівська волость* (Шп). 23. *Шепетівська міська рада* (Шеп). 24. *Шепетівський район* (Шп).

Усього 24 назви (усі безваріантні).

Разом 135 назв (134 основні й 1 варіантна).

5Б. Номінації урочищ

Ізяславський район

1. *Адамове займисько* (Рад). 2. *Бабина гора* (Ізс). 3. *Березина (Берки)* (Кун). 4. *Березина* (Сшн). 5. *Біла глина* (Діб). 6. *Білий Камінь* (Мхн). 7. *Біля Макара* (Стг). 8. *Брідок* (Клб). 9. *Вапельня* (Ізс). 10. *Вербовецьке* (Ріп). 11. *Верболози* (Сшн). 12. *Верховина* (Двр). 13. *Вивіз* (Ізс). 14. *Видумка* (Ізс). 15. *Гайок* (Лют). 16. *Гайок* (Мхл). 17. *Глибокий луг* (Бор). 18. *Глинська* (Топ). 19. *Глинянки* (Сах). 20. *Гнатів став* (Ріп). 21. *Голяново* (Ізс). 22. *Городище (Городисько, Фортеця)* (Мхн). 23. *Границя* (Зав). 24. *Грибельки* (Сах). 25. *Діброва* (Рад). 26. *Ділянки* (Ізс). 27. *Драбівщина* (Доб). 28. *Другий обрив* (Ізс). 29. *Дубина* (Дол). 30. *Дякова Клунька* (Бор). 31. *Жолоби* (Із). 32. *Займисько* (Блг). 33. *Залучино* (Впз). 34. *Замчисько* (Плж). 35. *Заповідне урочище* (Рад). 36. *Зелена Криниця* (Шек). 37. *Зубівці* (Збв). 38. *Кадлубівщина* (Кун). 39. *Калиновий Гай* (Впз). 40. *Камінний жолоб* (Рад). 41. *Кам'яний рів* (Пут). 42. *Кам'яний хрест* (Двр). 43. *Кар'єри* (Прп). 44. *Кашівщина* (Мок). 45. *Круглик* (Нвс). 46. *Кислиців сад* (Бор). 47. *Кладовище* (Схж). 48. *Кладовище* (Тер). 49. *Климівка* (Ізс). 50. *Котельці* (Мкт). 51. *Кошарки* (Сив). 52. *Круглик* (Плж). 53. *Курорт* (Дер). 54. *Лабази* (Ізс). 55. *Лазарет* (Ізс). 56. *Лисячі нори* (Рад). 57. *Липник (Липнин)* (Блг). 58. *Лози* (Сшн). 59. *Лози* (Тел). 60. *Лози* (Топ). 61. *Лози за річкою* (Впз). 62. *Лонка* (Ізс). 63. *Луг* (Із). 64. *Лука* (Мхн). 65. *Маньова гора* (Стг). 66. *Межиліски* (Кун). 67. *Меринцева долина* (Ізс). 68. *Миколова* (Ізс). 69. *Мовковець* (Блг). 70. *Обидра* (Бор). 71. *Облоги* (Ізс). 72. *Обої* (Із). 73. *Оболоня* (Ізс). 74. *Овече займисько* (Пут). 75. *Остроня (Отроня)* (Ізс). 76. *Перегониха* (Пут). 77. *Периший обрив* (Ізс). 78. *Під Березиною* (Мхн).

79. *Плави* (Топ). 80. *Побої* (*Побоїна*) (Ізс). 81. *Побойна* (Кін). 82. *Покощівка* (Пкщ). 83. *Полігон* (Ізс). 84. *Польське* (Блт). 85. *Помірки* (Двр). 86. *Прилуки* (Ізс). 87. *Провалля* (*Западня*) (Кін). 88. *Прождереби* (Бор). 89. *Радошівське* (*Сивеччина*) (Рад). 90. *Рейка* (Кун). 91. *Рутка* (Сах). 92. *Саверова пасіка* (*Северина пасіка*) (Рад). 93. *Сільські береги* (Впз). 94. *Сіножаті* (Зав). 95. *Сіножать* (Клт). 96. *Смолокурка* (Мхл). 97. *Сонячна долина* (Клт). 98. *Сорочинщина* (Блт). 99. *Славок* (Прп). 100. *Ставок* (Кун). 101. *Станіславка* (Дер). 102. *Стара мазарня* (Дол). 103. *Табір* (Мкт). 104. *Терняки* (Сшн). 105. *Третій обрив* (Ізс). 106. *Участки* (Ком). 107. *Фабрика* (Блт). 108. *Хмельник* (Ант). 109. *Цанові лози* (Бор). 110. *Циганський лужок* (Ком). 111. *Чаплищина* (Блт). 112. *Чаща* (Мок). 113. *Чеморошень* (Мкт). 114. *Четвертий обрив* (Ізс). 115. *Швейки* (Стр). 116. *Ямки* (Стр). 117. *Яр* (Мок).

Усього 126 назв (117 основних і 9 варіантних).

Полонський район

1. *Аеродром* (Кус). 2. *Артемово* (Нвк). 3. *Банцарова Нива* (Сяг). 4. *Біла Глина* (Прс). 5. *Браницький Цвіт* (Пл). 6. *Бродок* (Пл). 7. *Виробки* (Бур). 8. *Вітраки* (Кус). 9. *Вовкова долина* (Врб). 10. *Гарбарова долина* (Вбр). 11. *Гармати* (Пол). 12. *Гатка* (Чрв). 13. *Георгіївської Церкви* (*Церкви*) (Пл). 14. *Глибокабалка* (Брж). 15. *Глибока долина* (Вбр). 16. *Глинисько* (Врб). 17. *Гнадюки* (Ктж). 18. *Гнилий луг* (Пл). 19. *Горбовиця* (Прс). 20. *Горка Полонська* (Пол). 21. *Горожівське* (Пол). 22. *Гочулини* (Пол). 23. *Грем'яже* (Пл). 24. *леве* (Пл). 25. *Долина смерті* (Врб). 26. *Дроздовина* (Пол). 27. *Дружно* (*Дружне*) (Пол). 28. *Жуківка* (Пл). 29. *Залісся* (Злс). 30. *Заруда* (Пл). 31. *Зелена Корчма* (Пл). 32. *Калинівка* (Пл). 33. *Калюжниці* (Брж). 34. *Камінь* (Прс). 35. *Карпівщина* (Пол). 36. *Карпове урочище* (Ктл). 37. *Комахи* (Пл). 38. *Комплекс* (Кус). 39. *Котове* (Пл). 40. *Кошара* (Пл). 41. *Кримка* (Прс). 42. *Кукурузово* (Пл). 43. *Лазарська* (Пол). 44. *Левкове урочище* (Ктл). 45. *Лейбова долина* (Вбр). 46. *Лесика Стойло* (*Лесикове Стойло*) (Пл). 47. *Липники* (Вар). 48. *Луки* (Кус). 49. *Люварець* (Нвц). 50. *Мар'ян* (Пол). 51. *Межилісся* (Пл). 52. *Могила* (Вбр). 53. *Нова Смолярня* (Пл). 54. *Оленчина* (Кус). 55. *Омелькова грушечка* (Онц). 56. *Падунове* (*Падуни*) (Ктж). 57. *Пасічисько* (Кус). 58. *Піонерський Табір* (Мик). 59. *Пісковня* (Врб). 60. *Поруби* (Ктл). 61. *Поруби* (Нвл). 62. *Птахоферма* (Мик). 63. *Пукаска* (Пл). 64. *Рибаків* (Пл). 65. *Рудка* (Ктл). 66. *Русалище* (Пл). 67. *Садок* (Мик). 68. *Сайчукове* (Пл). 69. *Самарський луг* (Вар). 70. *Середохресна долина* (Чрв). 71. *Стара Смолярня* (Пл). 72. *Тарадайника* (Пл). 73. *Тартак* (Пол). 74. *Трегубої* (Бур). 75. *Три Корчми* (Пл). 76. *Троїщина* (Нвл). 77. *Федишена* (Пл). 78. *Хвали-Бог* (Пл). 79. *Чагарі* (Кус). 80. *Чагрі* (Онц). 81. *Чмараківі Хутори* (Онц). 82. *Широке* (Ктл). 83. *Шпиль* (Онц). 84. *Ябериха* (Бур). 85. *Яр* (Брж). 86. *Яр* (Мик). 87. *Ярмова долина* (Ргв). 88. *Яресиве* (Пл).

Усього 91 назва (88 основних і 3 варіантні).

Славутський район

1. *Багенце* (Цвх). 2. *Береги* (Бач). 3. *Березина* (Смк). 4. *Борок* (Сл). 5. *Болотяна* (Під). 6. *Бошова долина* (Цвх). 7. *Бродок* (Сл). 8. *Бубровини* (Цвх). 9. *Буда Бачманівська* (Бач). 10. *Буди* (Сл). 11. *Буслів Горб* (Нет). 12. *Велика Могила* (Мнк). 13. *Вербилівське* (Таш). 14. *Вершина* (Крц). 15. *Видумка* (Сл). 16. *Високе* (Мнк). 17. *Вільщина* (*Вільшана*) (Нет). 18. *Волока* (Глк). 19. *Гайок* (Кил). 20. *Гармаки* (Улш). 21. *Глей* (Цвх). 22. *Глинища* (Кмр). 23. *Голови* (Цвх). 24. *Головки* (Цвх). 25. *Городець* (Бач). 26. *Городище* (Нет). 27. *Горожений Дуб* (Цвх). 28. *Грабина* (Смк). 29. *Грабова Буда* (Цвх). 30. *Грушова* (Цвх). 31. *Діброва* (Цвх). 32. *льова* (Нет). 33. *Дубина* (Смк). 35. *Завитки* (Стк). 36. *ЗаЄмиками* (Улш). 37. *Замогильно* (Цвх). 38. *Ковалів Став* (Бач). 39. *Козилково* (*Козелки, Козлик*) (Нет). 40. *Кошара* (Сл). 41. *Красний бір* (Слв). 42. *Кримки* (Цвх). 43. *Круглик* (Цвх). 44. *Круча* (Слв). 45. *Крушина* (*Крушники*) (Цвх).

46. *Кубці* (Нет). 47. *Лишня* (Слв). 48. *Лідавка* (Сл). 49. *Лужок* (Сл). 50. *Лука* (Бач). 51. *Лучки* (Сл). 52. *Майстріхутір* (*Майстрів*) (Сл). 53. *Марусова долина* (Цвх). 54. *МаханівРіг* (Цвх). 55. *Микитова Береза* (Цвх). 56. *Мирутин Гай* (Сл). 57. *Митник* (Сл). 58. *Млишки* (Сл). 59. *МухарівськийЛісок* (Мух). 60. *Облоги* (Крц). 61. *Осичина* (СМК). 62. *Осичник* (КМК). 63. *Пасіка* (*ПасікаХичевського*) (Лис). 64. *Перемисьельська Хата* (Прм). 65. *Пересип* (Нет). 66. *Петрова* (Глк). 67. *Печиводська пасіка* (*ПечиводськийЛісок*) (Печ). 68. *Піддубецький Запуст* (Під). 69. *Піски* (*Білі Піски*) (Слв). 70. *Піщанка* (Мрт). 71. *Погоріла* (*Погорільці*) (Слв). 72. *Понора* (Пнр). 73. *Придатки* (Сл). 74. *Присища* (Сл). 75. *Проволока* (Пул). 76. *Прохориха* (Стк). 77. *Рудня* (Цвх). 78. *Сич* (Сл). 79. *Січ* (Хвщ). 80. *Смуга* (Мнк). 81. *Степанове* (Нет). 82. *Струга* (Хвщ). 83. *Теришина* (Слв). 84. *Ушнілле* (Мнк). 85. *Хатки* (Пуз). 86. *Цвітошани* (Цвх). 87. *Цвіток* (Таш). 88. *Чихова* (Цвх). 89. *Чоломин* (Лис). 90. *Якубиха* (Ром).

Усього 99 назв (90 основних і 9 варіантних).

Шепетівський район

1. *Альбіничине* (Куп). 2. *Березина* (Сшк). 3. *БерезинаМедведівська* (Сшн). 4. *Березовий гай* (Грц). 5. *Березівка* (Хмл). 6. *Березівка* (Шеп). 7. *Берізки* (Кск). 8. *Бойня* (Кск). 9. *Ботвіщина* (Куп). 10. *Бочківський курінь* (Шп). 11. *Брандісове* (Куп). 12. *Буда* (Шп). 13. *Буднищина* (Хмл). 14. *Вали* (Шп). 15. *Василевагребля* (Шеп). 16. *Вербівці 1* (Шп). 17. *Вербівці 2* (Шп). 18. *Вербівці 3* (Шп). 19. *Великі Цвітки* (Хрл). 20. *Вигода* (Блп). 21. *Вилки* (Шп). 22. *Висока* (Сдж). 23. *Волова гребля* (*Волова грядка*) (Шп). 24. *Вороняче гніздо* (Шп). 25. *Вудмищина* (Шп). 26. *Гай* (Шп). 27. *Глибока долина* (Грц). 28. *Глинище* (Грц). 29. *Глинище* (Клм). 30. *Глинки* (Шп). 31. *Голомадівська долина* (Сшн). 32. *Горбанева* (Сдж). 33. *Горка Березинська* (Брз). 34. *Грабовий Буд* (Клм). 35. *Громовича* (Мдл). 36. *Груда* (Шп). 37. *Гулівщина* (Лен). 38. *Гурбище* (Куп). 39. *Гуляниця* (Сдж). 40. *Гусенька* (*Гусенці*) (Шеп). 41. *Гусоцьке* (Шеп). 42. *Даусове* (Куп). 43. *Дворщина* (Пля). 44. *Джерево* (Шп). 45. *Дігтярня* (*Дьохтярня*) (Крч). 46. *Дідова гора* (Ввк). 47. *Драганка* (Грц). 48. *Другі сосни* (Кск). 49. *Дубина* (Шеп). 50. *Жидівка* (Сшн). 51. *Жидівський жолоб* (Шп). 52. *Жидовиця* (Сдж). 53. *Жолоби* (Хрл). 54. *Заванельня* (Грц). 55. *Займище* (*Займисько*) (Грц). 56. *Заповідне* (Плщ). 57. *Земники* (*Зимник*) (Шп). 58. *Івано-пасічне* (Крч). 59. *Кам'янище* (*Крупка*) (Грц). 60. *Кам'янка* (Шп). 61. *Кар'єр* (Грц). 62. *Кар'єр* (Кск). 63. *Каримка* (Шп). 64. *Карпова усадьба* (*Карпусеве*) (Шп). 65. *Клубачі* (Врш). 66. *Короткі поля* (Блп). 67. *Корчемка* (Шп). 68. *Крукова сосна* (Шп). 69. *Круча* (Грц). 70. *Кунцеве займисько* (Лен). 71. *Купищина* (Куп). 72. *Кургани* (Крч). 73. *Липина* (*Литино*) (Лоз, Сдж). 74. *Липки* (Шп). 75. *Липне* (Ввч). 76. *Лисява* (Шп). 77. *Лісок* (Шп). 78. *Лози* (Грц). 79. *Лозовагребля* (Шеп). 80. *Магдишево* (*Магдишева*) (Шп). 81. *Мала Пасічанка* (Клм). 82. *Маркова гребля* (Шеп). 83. *Микитин ліс* (Шп). 84. *Муравщина* (Куп). 85. *Оверкове* (Крч). 86. *Овершик* (Рмн). 87. *Огородець* (Шеп). 88. *Остріщина* (Куп). 89. *Остріжки* (Грц). 90. *Партизани* (Рмн). 91. *Переїзди* (Хрл). 92. *Перешкода* (Блп). 93. *Перші сосни* (Кск). 94. *Подле* (Крч). 95. *Попелуха* (Грц). 96. *Поплави* (Врш). 97. *Райок* (Шп). 98. *Ревні* (Шп). 99. *Рітище* (Шп). 100. *Роговищина* (Пля). 101. *Ромашка* (Рмн). 102. *Рослівщина* (*Росоловещина*, *Росоловеці*) (Шп). 103. *Салотопка* (Грц). 104. *Селисько* (Вмв). 105. *Селище* (Мкц). 106. *Селище* (Пил). 107. *Селище* (Сдж). 108. *Сіножаття* (Грц). 109. *Соколище* (Куп). 110. *Ставище* (Клм). 111. *Старе Замчисько* (Сдж). 112. *Старий ліс* (Клм). 113. *Старомайданська дача* (Шп). 114. *Стаховщина* (Куп). 115. *Ступник* (Сшн). 116. *Третій Укп* (Кск). 117. *Третьяки* (Шп). 118. *Тростянець* (Грц). 119. *Тульмино* (Шеп). 120. *Туринщина* (Шп). 121. *Хутірська Буда* (Шп). 122. *Чайка* (Виш). 123. *Чижева* (Шп). 124. *Чортова безодня* (Бкр). 125. *Чумани* (Шп). 126. *Швайнова Руда* (Шп). 127. *Шия* (Грц). 128. *Яресиве* (Шп). 129. *Яславка* (Кор).

Усього 139 назв (129 основних і 10 варіантних).

Разом 455 назв (424 основні і 31 варіантна).

5В. Номінації полів

Ізяславський район

1. *Аеродром* (Мис).
2. *Арсеньове* (Блг).
3. *Базар* (Ліщ).
4. *Балієві гори* (Блк).
5. *Бальки* (Рад).
6. *Барвінкова* (Шек).
7. *Барташові штани* (Сах).
8. *Берег* (Дол).
9. *Березина* (Ліщ).
10. *Березова лісосмуга* (Рад).
11. *Берестки* (Доб).
12. *Білики* (Щрц).
13. *Біля автобусної* (Прп).
14. *Біля Басейну* (Ммд).
15. *Біля башині* (Прп).
16. *Біляберестів* (Шев).
17. *Біля вежі* (Хрч).
18. *Біля вишки* (Рад).
19. *Біля вітряка* (Крп).
20. *Біля Данила* (Шев).
21. *Біля Добжанського* (Ант).
22. *Біля Журавля* (Прп).
23. *Біля золотої верби* (Стр).
24. *Біля Кам'яного* (Двр).
25. *Біля Криницького* (Ант).
26. *Біля Кринички* (Мхн).
27. *Біля парку* (Тер).
28. *Біля Побою* (Вас).
29. *Біля Ревухи* (Вас).
30. *Біля станції* (Пкщ).
31. *Біля чанів* (Рад).
32. *Букетів рів* (Прп).
33. *Бунькер* (Топ).
34. *В Глибокій долині* (Діб).
35. *В Ревусі* (Діб).
36. *Васьковецьке* (Клб).
37. *Велике поле* (Прп).
38. *Великий луг* (Рад).
39. *Верховина* (Двр).
40. *Випаса* (Тпр).
41. *Віліна* (Дол).
42. *Вішальники* (Смр).
43. *Гальмоване* (Двр).
44. *Гартея* (Двр).
45. *Глиниськи* (Дол).
46. *Гнатівка* (Шек).
47. *Горликова гора* (Доб).
48. *Городина* (Топ).
49. *Грбарка* (Рад).
50. *Гребельки* (Смр).
51. *Гребля* (Бор).
52. *Грещучка* (Шек).
53. *Грибельки* (Бор).
54. *Діброва* (Рад).
55. *Дідова гора* (Рад).
56. *Дубки* (Впз).
57. *Дурасиха* (Мхн).
58. *Жигалиха* (Мхн).
59. *Жидівка* (Сшн).
60. *Жидівське* (Ліщ).
61. *Жидівське* (Пкщ).
62. *Жолоби* (Двр).
64. *За Березиною* (Тер).
65. *За Бліхаром* (Мхн).
66. *За Бойковим кутком* (Тар).
67. *За Бойком* (Впз).
68. *За Борохом* (Впз).
69. *За Валком* (Мхн).
70. *За Варкою* (Зкж).
71. *За Віхруком* (Топ).
72. *За Давидихою* (Прп).
73. *За Дев'ятою казармою* (Ізс).
74. *За капличкою* (Блч).
75. *За млином* (Схж).
76. *За Могилками* (Тер).
77. *За Новосільським лісом* (Тер).
78. *За пасікою* (Впз).
79. *За Рудою* (Крп).
80. *За Руткою* (Мок).
81. *За садком* (Схж).
82. *За сокотоком* (Прп).
83. *За ставком* (Тер).
84. *За ставом* (Смр).
85. *За станом* (Прп).
86. *За фермою* (Схж).
87. *За фермою* (Тер).
88. *За Харитиною* (Хрс).
89. *За Харитончиком* (Тиш).
90. *За Цегельнею* (Мок).
91. *Займисько* (Дан).
92. *Займисько* (Стг).
93. *Заліс* (Стг).
94. *Запільний клин* (Тиш).
95. *Зарічанське* (Сшн).
96. *Згорана машина* (Смр).
97. *Зеліниця* (Плж).
98. *Зубкове* (Рад).
99. *Івановецьке* (Сшн).
100. *Кадубівщина* (Зкн).
101. *Кажанцевий беріжок* (Збр).
102. *Каземірові грядки* (Кам).
103. *Камінна* (Кам).
104. *Кам'яний кар'єр* (Зкн).
105. *Капусники* (Рад).
106. *Картки* (Врд).
107. *Клин* (Ріп).
108. *Клин два* (Прп).
109. *Клин між Рудами* (Рад).
110. *Клин один* (Прп).
111. *Клин три* (Прп).
112. *Кмитяче* (Рад).
113. *Ковзала* (Бор).
114. *Козиний луг* (Кам).
115. *Козинщина* (Стг).
116. *Козлиха* (Бор).
117. *Комдязик* (Доб).
118. *Корчунок* (Ант).
119. *Корчунок* (Дол).
120. *Криволицьке* (Сшн).
121. *Крилиці* (Кам).
122. *Кунева руда* (Рад).
123. *Кургани* (Тпр).
124. *Кучманівський клин* (Тер).
125. *Ланок* (Хрс).
126. *Лесня* (Шек).
127. *Липки* (Плж).
128. *Лисячі нори* (Бор).
129. *Ліски* (Бор).
130. *Лози* (Збр).
131. *Лози* (Щрц).
132. *Лозина* (Мхл).
133. *Масвицина* (Дер).
134. *Максимівка* (Бзм).
135. *Мала Рука* (Тер).
136. *Малий луг* (Рад).
137. *Маліновщина* (Дер).
138. *Марусине поле* (Схж).
139. *Масив* (Ріп).
140. *Медлярищина* (Дер).
141. *Між ровами* (Кам).
142. *Могили* (Рад).
143. *Моргелі* (Зав).
144. *Мочарі* (Смр).
145. *Музичкова* (Шек).
146. *На Байках* (Пкщ).
147. *На корчах* (Мхл).
148. *На Мочарах* (Хрс).
149. *На Острові* (Шев).
150. *На ризах* (Клт).
151. *На Соколовщині* (Клт).
152. *На Сплавку* (Прп).
153. *На Частях* (Зкж).
154. *На Шабоші* (Лют).
155. *Німецькі могили* (Стр).
156. *Озера* (Рад).
157. *Осушені* (Мрд).
158. *Паламариха* (Бор).
159. *Пасіка* (Мрд).
160. *Пасовище* (Пут).
161. *Перегонівка* (Рад).
162. *Петрівщина* (Плж).
163. *Під Березиною* (Тер).
164. *Під Білогородкою* (Схж).
165. *Під*

Болкунами (Ммд). 166. *Під Великою Медведівкою* (Ммд). 167. *Під Високим горбом* (Діб). 168. *Під Голишевом* (Кдт). 169. *Під Забарою* (Влш). 170. *Під корчмою* (Шек). 171. *Під лісом* (Пкш). 172. *Під лісом* (Схж). 173. *Під Лузьком* (Пкш). 174. *Під сошею* (Сах). 175. *Під хутором* (Шев). 176. *Під Шлях* (Ліш). 177. *Пісисько* (Блч). 178. *Піскове* (Кам). 179. *Пістолет* (Рад). 180. *По шнурках* (Пут). 181. *Поле* (Врд). 182. *Поле А. Леха* (Ліш). 183. *Поле в Стінках* (Рад). 184. *Поплавицина* (Дер). 185. *Посадка (Посатка)* (Клб). 186. *Припутенський курятник* (Рад). 188. *Радгосп* (Топ). 189. *Ризи* (Пкш). 190. *Рисове* (Рад). 191. *Риштоки* (Збр). 192. *Рокита* (Смр). 193. *Руда* (Збр). 194. *Садок* (Хрс). 195. *Сахалін* (Впз). 196. *Святоха* (Бор). 197. *Сенова криниця* (Рад). 198. *Середній клин* (Тер). 199. *Середня Рука* (Мхн). 200. *Сивецька гора* (Рад). 201. *Сіножаті* (Мхл). 202. *Сіножаття* (Ріп). 203. *Скарбівка* (Тпр). 204. *Скороходове* (Мхн). 205. *Сокільник* (Діб). 206. *Соколовицина* (Зав). 207. *Сортодільниця* (Блг). 208. *Сосинки* (Клб). 209. *Сошненське* (Сшн). 210. *Стависька* (Бор). 211. *Стависько* (Пкш). 212. *Стависько* (Пут). 213. *Ставище* (Рад). 214. *Стадіон* (Двр). 215. *Таиенське* (Рад). 216. *Тимчукове* (Мир). 217. *Ткачукова* (Плж). 218. *Тридцятьчетвірка* (Прп). 219. *У Чаці* (Лют). 220. *Фермерське* (Схж). 221. *Фонд* (Зав). 222. *Хайнське* (Крп). 223. *Хмельник* (Ант). 224. *Хмуровицина* (Плж). 225. *Хотеницина* (Плж). 226. *Центральне* (Врд). 227. *Чайки* (Влш). 228. *Червоне* (Кам). 229. *Черемшина* (Доб). 230. *Чобіт* (Збр). 231. *Чортове* (Рад). 232. *Шестерівка* (Рад). 233. *Широке* (Зкн). 234. *Широке* (Пкш). 235. *Шкільне* (Прп). 236. *Яйце* (Впз). 237. *Яйце* (Хрс).

Усього 238 назв (237 основних і 1 варіантна).

Полонський район

1. *Аеродром* (Вар). 2. *Барнацька* (Кус). 3. *Біля грушечки* (Вкл). 4. *Богатирські* (Прс). 5. *Галас* (Кус). 6. *Домінькове* (Вар). 7. *За Льомбуртом* (Чрв). 8. *Коло баши* (Кус). 9. *Коло дуба* (Кус). 10. *Кручі* (Вбр). 11. *Лабунцина* (Вкл). 12. *Ланок* (Онц). 13. *Лизеницина* (Врб). 14. *Лизун* (Вбр). 15. *Максімкове поле* (Онц). 16. *Мельникові штани* (Кхн). 17. *Миринова* (Врб). 18. *Наталино* (Пол). 19. *Немки* (Вбр). 20. *Нова земля* (Ктл). 21. *Новоселищні* (Вар). 22. *Ночви* (Вбр). 23. *Онопрієве* (Вкл). 24. *Перетока* (Вбр). 25. *Сайорицина* (Вар). 26. *Сверблячка* (Вбр). 27. *Сепкова* (Кус). 28. *Сидорова* (Вбр). 29. *Сіножаті* (Вар). 30. *Соловей садок* (Прс). 31. *Топило* (Ктл). 32. *Чабанова* (Кус). 33. *Чиждова* (Врб). 34. *Шолудецьке* (Мкл). 35. *Якимчукове* (Мкл).

Усього 35 назв (усі безваріантні).

Славутський район

1. *Березина* (Мрт). 2. *Бузьки* (Мрт). 3. *Бутик* (Мрт). 4. *Глодовське поле* (Ств). 5. *Горельна (Горжельня)* (Мнк). 6. *Городець* (Мнк). 7. *Града* (Дов). 8. *Граделі* (Бач). 9. *Груд* (Печ). 10. *Джерело* (Мрт). 11. *За лісом* (Дов). 12. *Займишко (Займище)* (Сл). 13. *Йосипівський ґрунт* (Ств). 14. *Клининське* (Сл). 15. *Клін* (Швч). 16. *Кут* (Ябл). 17. *Лагер* (Мнк). 18. *Модестівське поле* (Мод). 19. *Нивка* (Впр). 20. *Нивки* (Мрт). 21. *Ровеницина* (Дов). 22. *Теребисько (Теребиськи)* (Ств). 23. *Теребіж* (Глк). 24. *Хвоста* (Мрт). 25. *Хоняківське поле* (Хон). 26. *Цегельня* (Ств). 27. *Шутівський ґрунт* (Ств).

Усього 30 назв (27 основних і 3 варіантні).

Шепетівський район

1. *Амфора* (Ввк). 2. *Байлове* (Лоз). 3. *Бальки* (Плш). 4. *Баранці* (Лав). 5. *Безодня* (Жил). 6. *Березина* (Вшк). 7. *Біля баби* (Блп). 8. *Біля басейну* (Вмв). 9. *Біля вішалника* (Жил). 10. *Біля грушки* (Жил). 11. *Біля дуба* (Хут). 12. *Біля ліска* (Вмв). 13. *Біля могилок* (Хут). 14. *Біля ставу* (Хут). 15. *Біля табору* (Лоз). 16. *Біля трьох стовпів* (Плс). 17. *Борщева* (Плш). 18. *Буримицина*

(Лав). 19. *В линуці* (Блп). 20. *Вербіччина* (Сдм). 21. *Велике селисько* (Вмв). 22. *Вільшина* (Ввк). 23. *Владімірове* (Лоз). 24. *Водомий* (Вшк). 25. *Воронюкове* (Вер). 26. *Ворочок* (Мдл). 27. *Вражинці* (Сдж). 28. *Гершкове* (Пля). 29. *Глибока долина* (Сдж). 30. *Глинище* (Грц). 31. *Гончарки* (Сдм). 32. *Горова* (Вмв). 33. *Гребельки* (Сдж). 34. *Грушечка* (Грц). 35. *Данецьке* (Мдл). 36. *Десятини* (Онш). 37. *Діброва* (Онш). 38. *Дівчина* (Свц). 39. *До баїни* (Мдл). 40. *Друга низовина* (Вмв). 41. *Дубина* (Вшк). 42. *Дубова посадка* (Лот). 43. *Жидівський берег* (Крг). 44. *Жолуденичина* (Нвч). 45. *За Альошою* (Хут). 46. *За Високою греблею* (Блп). 47. *За зерноскладом* (Вмв). 48. *Займисько* (Вмв). 49. *За кузнею* (Блп). 50. *За млином* (Плс). 51. *За Нюньками* (Вмв). 52. *За польовим станом* (Блп). 53. *За посадкою* (Лав). 54. *За путями* (Лав). 55. *За Таціком* (Блп). 56. *За Феником* (Хут). 57. *За фермою* (Плс). 58. *За Ченельом* (Жил). 59. *Зосенове займисько* (Лен). 60. *Каленицькі горбки* (Вмв). 61. *Каленищина* (Жол). 62. *Кальок* (Срц). 63. *Камінчики* (Лав). 64. *Клубачі* (Вмв). 65. *Ковалів кут* (Сдж). 66. *Ковбань* (Жил). 67. *Комсомольське* (Мдл). 68. *Корчунок* (Грц). 69. *Кринички* (Вмв). 70. *Кругле поле* (Плс). 71. *Кручі* (Вшк). 72. *Ксьондзове* (Вмв). 73. *Лабунський шлях* (Срц). 74. *Ланок* (Жил). 75. *Лисиче* (Вмв). 76. *Лискове* (Лоз). 77. *Лисячі нори* (Ввк). 78. *Лисячі нори* (Мдл). 79. *Лісовий марцін* (Ввч). 80. *Лята хата* (Срц). 81. *Мазярка* (Рмн). 82. *Мале селисько* (Вмв). 83. *Медведівщина* (Нвч). 84. *Михайлюччина* (Мхч). 85. *Микодівське* (Лен). 86. *Між дорогами* (Вмв). 87. *Могила* (Крг). 88. *Могила* (Сдж). 89. *Москвитянівське* (Грц). 90. *На Каховці* (Блп). 91. *На конюшині* (Грц). 92. *Настін город* (Вмв). 93. *На Чайці* (Блп). 94. *Нива* (Рмн). 95. *Нивки* (Хрл). 96. *Німецьке* (Мдл). 97. *Огородня* (Вмв). 98. *Озерна* (Лав). 99. *Онишківське* (Грц). 100. *Осичина* (Вмв). 101. *Павлушкінове* (Вмв). 102. *Панський садок* (Кур). 103. *Панські городи* (Пля). 104. *Пасіка* (Вмв). 105. *Перцеве займисько* (Лен). 106. *Перша низовина* (Вмв). 107. *Підварок* (Крг). 108. *Під дубами* (Вмв). 109. *Під дубками* (Блп). 110. *Підлози* (Вмв). 111. *Під садком* (Плс). 112. *Поле ім. С. Зайчука* (Орл). 113. *Поляни* (Жол). 114. *Поміришні* (Блп). 115. *Попівське* (Грц). 116. *Попівщина* (Лен). 117. *Посьолок* (Вшк). 118. *Посьолок* (Лав). 119. *Пузиріччина* (Лав). 120. *Разенці* (Срц). 121. *Розділ* (Вшк). 122. *Роздоли* (Лав). 123. *Романівка* (Рмн). 124. *Романове* (Мдл). 125. *Рублянка* (Вшк). 126. *Салотопка* (Грц). 127. *Салотопка* (Свц). 128. *Сарнові штани* (Лоз). 129. *Сахновеччина* (Лав). 130. *Сашкове* (Рмн). 131. *Сварогівське* (Слж). 132. *Свинівщина* (Жол). 133. *Сіножаття* (Ввч). 134. *Сіножаття* (Грц). 135. *Скотомогильники* (Лав). 136. *Сокирки* (Сдж). 137. *Сосонка* (Сосонки) (Кур, Онш). 138. *Стадниця* (Свц). 139. *Ступник* (Ввк). 140. *Тихонівське поле* (Лен). 141. *Узбичі* (Хрл). 142. *Фазенди* (Лоз). 143. *Франчукове* (Жол). 144. *Хвилинське* (Мдл). 145. *Хролинщина* (Нвч). 146. *Хутір* (Свц). 147. *Цегельня* (Ввк). 148. *Цілина* (Лот). 149. *Цілина* (Хрл). 150. *Чайка* (Лав). 151. *Шалабанка* (Грц). 152. *Шпирлів клинок* (Лен). 153. *Шпільбарова* (Вмв). 154. *Шнури* (Лав). 155. *Штани* (Свц).

Усього 156 назв (155 основних і 1 варіантна).

Разом 459 назв (454 основні і 5 варіантних).

5Г. Номінації доріг

Ізяславський район

1. *Бамівська дорога* (Блв). 2. *Біла Церква – Кременець* (На Білогородку, На Білу Церкву, На Гриців, На Кременець) (автодорога) (Блг, Зжж, Тел, Щрч). 3. *Білогородецька дорога* (Клб). 4. *Глибока дорога* (Рад). 5. *До куратника* (Пут). 6. *До міста* (Пут). 7. *До шляху* (Пут). 8. *Ізяславська дорога* (Рвх). 9. *Корець – Славута – Антоніни* (На Антоніни, На Ізяслав, На Славуту) (автодорога) (Влш, Ізс, Нвс, Рад, Сах, Свр, Топ, Тпр). 10. *Кривецька дорога* (Рад). 11. *Кучманівський шлях* (Ізс). 12. *Лісова дорога* (Мир). 13. *Лютарецька дорога* (Мхл).

14. *Мазурова дорога* (Мок). 15. *Мислятинська дорога* (Клб). 16. *Остроз – Ізяслав – Шепетівка* (На Ізяслав, На Остроз, На Шепетівку) (автодорога) (Бор, Дер, Ізс, Кам, Ліс, Лют, Мкт, Мок, Нвт, Плж, Прп, Прт, Сив). 17. *Об'їзна дорога* (Ізс). 18. *Панова лінія* (Рад). 19. *Пліщинська дорога* (Рад). 20. *Польова дорога* (Тиш). 21. *Пищицька дорога* (Рад). 22. *Середня дорога* (Діб). 23. *Стара дорога* (Тпр). 24. *Траса* (Ріп). 25. *Чорний шлях* (Із). 26. *Шевченківський шлях* (Кін). 27. *Шепетівка – Старокостянтинів* (На Старокостянтинів, На Шепетівку) (залізниця) (Впз). 28. *Шепетівка – Тернопіль* (На Білогір'я, На Ізяслав, На Тернопіль, На Шепетівку) (залізниця) (Блг, Ізс, Клб, Пкщ). 29. *Шлях* (Блв). 30. *Щаслива дорога* (Ріп). 31. *Щуровецька дорога* (Клб).

Усього 47 назв (31 основна і 16 варіантних).

Полонський район

1. *Баранівка – Старокостянтинів* (На Баранівку, На Старокостянтинів) (автодорога) (Біл, Брж, Кус, Нвц, Онц, Пол, Пон). 2. *Бита дорога* (Пол). 3. *Біла Церква – Кременець* (На Білу Церкву, На Гриців, На Кременець, На Любар) (автодорога) (Сас, Хрб). 4. *Лабунський шлях* (Онц). 5. *Об'їзна дорога* (Пол). 6. *Рижка дорога* (Сяг). 7. *Рівне – Бердичів* (На Бердичів, На Полонне, На Чуднів, На Шепетівку) (автодорога) (Ган, Пол, Сяг). 8. *Старий місток* (Пол). 9. *Татарський шлях* (Пл). 10. *Шепетівка – Бердичів* (На Бердичів, На Полонне, На Шепетівку) (залізниця) (Блд, Ган, Пол, Пон).

Усього 23 назви (10 основних і 13 варіантних).

Славутський район

1. *Корець – Славута – Антоніни* (На Корець, На Ізяслав, На Славуту) (автодорога) (Бер, Врв, Глк, Гніп, Губ, Дкв, Ксл, Кут, Мух, Сел, Слв, Таш, Шаг). 2. *Остроз – Житомир* (На Остроз, На Корець, На Нетішин) (автодорога) (Глв, Гніп, Кил, Клп, Лис, Мск, Нет, Пнр, Стк, Шаг). 3. *Старокостянтинів – Шепетівка – Остроз – Рівне* (На Остроз, на Шепетівку) (автодорога) (Кмк, Кол, Крц, Нет, Слв, Стк). 4. *Чумацький шлях* (Бес, Впр, Мпр). 5. *Шепетівка – Здолбунів* (На Здолбунів, На Шепетівку) (залізниця) (Кмк, Кол, Крц, Слв, Стк, Цвх).

Усього 15 назв (5 основних і 10 варіантних)

Шепетівський район

1. *Біла Церква – Кременець* (На Білогородку, На Гриців, На Любар) (автодорога) (Грц). 2. *Драчевська дорога* (Кск). 3. *Заславська дорога* (Слж). 4. *Заславський тракт* (Грц). 5. *Катеринин шлях* (Чот). 6. *Колгоспнадорога* (Блп). 7. *Коськовецький шлях* (Грц). 8. *Лабунський шлях* (Грц). 9. *Людська дорога* (Клм). 10. *Медведівська дорога* (Сшк). 11. *На Гостру браму* (Грц). 12. *На Грабову буду* (Клм). 13. *На пітомнік* (Клм). 14. *Онишківська дорога* (Грц). 15. *Паренський шлях* (Омн). 16. *Полонський шлях* (Рмн). 17. *Поміриця дорога* (Блп). 18. *Пряма дорога* (Кск). 19. *Рилівський шлях* (Рмн). 20. *Рівне – Старокостянтинів* (На Славуту, На Старокостянтинів) (автодорога) (Лен, Шеп). 21. *Романівська дорога* (Хут). 22. *Старокостянтинів – Гриців – Шепетівка* (На Гриців, На Старокостянтинів, На Шепетівку) (автодорога) (Вшк, Грц, Грц, Кур, Онц, Срц, Шеп). 23. *Старокостянтинівська дорога* (Слж). 24. *Судилківський тракт* (Грц). 25. *Узкоколія* (Клм). 26. *Хролинська дорога* (Врш). 27. *Хутірська дорога* (Хут). 28. *Шепетівка – Ізяслав* (залізниця) (Грц, Жил). 29. *Шепетівка – Новоград-Волинський* (залізниця). (Мхч, Свч). 30. *Шепетівка – Новоград-Волинський* (На Новоград, на Шепетівку) (автодорога) (Грн, Дуб, Зам, Чпв, Шеп). 31. *Шепетівка-Полонне* (На Полонне, На Шепетівку) (автодорога) (Нвч, Пля, Сдк, Трл, Хрл, Шеп). 32. *Шепетівка – Полонне* (залізниця) (Нвч, Пля, Сдк, Хрл). 33. *Шепетівка – Славута* (залізниця) (Шеп). 34. *Шепетівка – Старокостянтинів* (залізниця) (Вер, Чот, Шеп). 35. *Широка дорога* (Ягідська дорога) (Клм). 36. *Шлях* (Кск).

Усього 49 назв (36 основних і 13 варіантних).

Разом 134 назви (82 основні і 52 варіантні).

Усього зафіксовано 1183 найменування (1094 основні і 89 варіантних).

6. Власні назви об'єктів рельєфу

Ізяславський район

1. *Аріанське кладовище* (Врд).
2. *Арсеньова гора* (Блг).
3. *Бабина гора* (Ізс).
4. *Бабина долина* (Стг).
5. *Базильова долина* (Кам).
6. *Баня* (Гвр).
7. *Барановий розділ* (Тиш).
8. *Безодня* (Гвр).
9. *Безодня* (Дер).
10. *Білий камінь* (Мхн).
11. *Біля Американки* (Прп).
12. *Блищинець* (Мкт).
13. *Бобовий горбок* (Стг).
14. *Бойків горбок* (Діб).
15. *Бомбівгорбок* (Клт).
16. *Бужини* (Ант).
16. *Бурсукова гора* (Вас).
17. *Вежа* (Хрс).
18. *Велика могила* (Вас).
19. *Вигін* (Блг).
20. *Вигін* (Врд).
21. *Вила* (Прп).
22. *Випаси* (Зав).
23. *Виричова долина* (Блт).
24. *Висока гора* (Сшн).
25. *Висока гора* (Тиш).
26. *Високий горб* (Діб).
27. *Високий горб* (Мхл).
28. *Вишнякові гори* (Мхн).
29. *Віленська долина* (Кам).
30. *Вовча долина* (Мир).
31. *Войтенкова рудочка* (Ріп).
32. *Гайок* (Мхл).
33. *Гедзова рудочка* (Ріп).
33. *Гершкова гора* (Влш).
34. *Гірка* (Блг).
35. *Гладунова долина* (Шек).
36. *Глибока* (Діб).
37. *Глибока* (Мхл).
38. *Глибока* (Чиж).
39. *Глибока долина* (Зкж).
40. *Глибока долина* (Крп).
41. *Глибока долина* (Тел).
42. *Глиниськи* (Ріп).
43. *Глинки* (Пут).
44. *Глиняникова* (Блг).
45. *Глинянки* (Блг).
46. *Гнатова рудочка* (Ріп).
47. *Гнилуша* (Дол).
48. *Горби* (Стг).
49. *Горби* (Шек).
50. *Горбулька* (Стг).
51. *Городисько* (Грг).
52. *Городисько* (Мхн).
53. *Городище* (Бзм).
54. *Городище* (Блг).
55. *Городище* (Бор).
56. *Городище* (Дол).
57. *Городище* (Кун).
58. *Городище* (Мхн).
59. *Городище* (Плж).
60. *Городище* (Пут).
61. *Городище* (Рад).
62. *Городище* (Смр).
63. *Грушова долина* (Бор).
64. *Дідова гора* (Рад).
65. *Добровські пагорби* (Прп).
66. *Долинка* (Тпр).
67. *Дубрівка* (Мкт).
68. *Дяковий горб* (Схж).
69. *Жидівська Буда* (Мкт).
70. *Жидівські могилки* (Стр).
71. *Жолоб* (Прп).
72. *Жолоби* (Дол).
73. *За річкою* (Тиш).
74. *Замчисько* (Блг).
75. *Замчисько* (Ізс).
76. *Западня* (Прп).
77. *Заячий рів* (Шек).
78. *Злодійська долина* (Гвр).
79. *Івасьова гребля* (Тер).
80. *Кавони* (Дол).
81. *Каленичка* (Стг).
82. *Каленьова долина* (Мис).
83. *Калиновий луг* (Ізс).
85. *Касянська гора* (Кін).
96. *Кар'єр* (Пкщ).
87. *Кишка* (Рад).
88. *Козакова долина* (Мис).
89. *Козацька могила* (Вас).
90. *Козацька могила* (Мок).
91. *Колядкова долина* (Бор).
92. *Копані* (Плж).
93. *Королів горб* (Сах).
94. *Корольова гора* (Мкт).
95. *Красна гора* (Топ).
96. *Красницький рів* (Шек).
97. *Кременецько-Острозький кряж* (Із).
98. *Кринички* (Шек).
99. *Крута гора* (Тиш).
100. *Куніва руда* (Рад).
101. *Курган* (Вас).
102. *Курган* (Впз).
103. *Курган* (Двр).
104. *Курган* (Двр).
105. *Курган* (Мхл).
106. *Курган* (Пдл).
107. *Курган* (Прп).
108. *Курган* (Рад).
109. *Курган* (Ріп).
110. *Курган* (Тер).
111. *Кургани* (Бзм).
112. *Кургани* (Бор).
113. *Кургани* (Дан).
114. *Кургани* (Клб).
115. *Кургани* (Мхн).
116. *Кургани* (Нвс).
117. *Кургани* (Пкщ).
118. *Кургани* (Сах).
119. *Кургани* (Сшн).
120. *Курганиська* (Лоп).
121. *Кутки* (Дол).
122. *Ланцова долина* (Рад).
123. *Левчаки* (Плж).
124. *Лиса гора* (Блт).
125. *Лиса гора* (Мрд).
126. *Лиса гора* (Плс).
127. *Лиса гора* (*Лисовагора*) (Рад).
128. *Лисиха* (Прп).
129. *Лисуха* (Блв).
130. *Лісковецька* (Бор).
131. *Ліщина* (Врд).
132. *Лозова долина* (Плж).
133. *Лужок* (Тпр).
134. *Лука* (Вас).
135. *Міські лози* (Ріп).
136. *Могилиська* (Пкщ).
137. *Могилки* (Бор).
138. *Могильник* (Ізс).
139. *Мочар* (Тпр).
140. *Музичкова долина* (Доб).
141. *На могилках* (Мок).
142. *Низи* (Мкт).
143. *Німці* (Кам).
144. *Обліг* (Клт).
145. *Окіп* (Тиш).
146. *Очеретяний горб* (Рад).
147. *Падюкова долина* (Мис).
148. *Пампарова долина* (Прп).
149. *Панська долина* (Сшн).
150. *Панська долина* (Шек).
151. *Панський парк* (пагорб) (Плж).
152. *Пасіка* (Тиш).
153. *Перцева* (Бор).
154. *Песарська* (Бор).
155. *Петрівщина* (Плж).
156. *Писарська гора* (Бор).
157. *Питляча гора* (Рад).
158. *Підгора* (Блг).
159. *Підлісок* (Кін).

160. *Пінчукова* (Бор). 161. *Піскова гора* (Плс). 162. *Половий горб* (Мхл). 163. *Польовки* (Ант). 164. *Попова долина* (Доб). 165. *Попова рудочка* (Ріп). 166. *Провалля* (Бор). 167. *Пуца* (Дол). 168. *Рогнеда* (Ізс). 169. *Руське селисько* (Мхн). 170. *Рутка* (Мок). 171. *Сажавки* (Плж). 172. *Сахнова долина* (Прп). 173. *Свічарська* (Бор). 174. *Селисько* (Впз). 175. *Селисько* (Зав). 176. *Селисько* (Ліщ). 177. *Селисько* (Пут). 178. *Сенова криниця* (Рад). 179. *Сивецька гора* (Рад). 180. *Скарбова долина* (Гвр). 181. *Скарбова долина* (Стр). 182. *Скіфське селисько* (Мхн). 183. *Слава долина* (Рад). 184. *Собачеве* (Бор). 185. *Сошара* (Сах). 186. *Сплавок* (Прп). 187. *Стригунові* (Шек). 188. *Струча* (Сшн). 189. *Сучкова долина* (Блг). 190. *Темпа* (Зкж). 191. *Терники* (Ант). 192. *Трипільське селисько* (Мхн). 193. *Циганська долина* (Плж). 194. *Ціосьова гора* (Мкт). 195. *Чаплівник* (Пкщ). 196. *Чаплінська долина* (Плж). 197. *Чорнополь* (Ріп). 198. *Шестерівка* (Рад). 199. *Широка долина* (Гвр). 200. *Широка долина* (Кам). 201. *Широкі береги* (Кін). 202. *Шлапакова яма* (Рад). 203. *Шльоми* (Плж). 204. *Шорків лужок* (Тпр). 205. *Шуракова долина* (Шек). 206. *Щурів горб* (Рад). 207. *Юрцьова* (Бор). 208. *Ямиська* (Мкт). 209. *Яникова гора* (Клб). 210. *Яньовий пагорб* (Гвр). 211. *Яруга* (Зав).

Усього 212 назв (211 основних і 1 варіантна).

Полонський район

1. *Вал* (Пол). 2. *Вали* (Нвл). 3. *Вали* (Пол). 4. *Висока могила* (Брж). 5. *Горби* (Нвц). 6. *Городища* (Нвц). 7. *Городища* (Мик). 8. *Городище* (Полонія) (Клс). 9. *Городище* (Пол). 10. *Козацькі могили* (Блд). 11. *Курган* (Врб). 12. *Курган* (Кхн). 13. *Кургани* (Біл). 14. *Кургани* (Мик). 15. *Кургани* (Мсв). 16. *Кургани* (Нвц). 17. *Кургани* (Пол). 18. *Кургани* (Сас). 19. *Курганиська* (Вбр). 20. *Лиса гора* (Онц). 21. *Лиса гора* (Пол). 22. *Могильник* (Врб). 23. *Могильник* (Клс). 24. *Могильник* (Кус). 25. *Селисько* (Вбр). 26. *Селисько* (Гамарня) (Пол). 27. *Селища* (Вбр). 28. *Селища* (Нвл). 29. *Селище* (Мик). 30. *Сталінська лінія оборони* (Врб). 31. *Трипільщина* (Мик).

Усього 33 назви (31 основна і 2 варіантні).

Славутський район

1. *Вали* (Слв). 2. *Ганнопільське плато* (Слв). 3. *Городища* (Кил). 4. *Городище* (Нет). 5. *Городище* (Слв). 6. *Городище Кураж* (Нар). 7. *Гоцанське плато* (Гоцинськеплато) (Сл). 8. *Завитні* (долина) (Стк). 9. *Замчисько* (Врв). 10. *Замчисько* (Гнп). 11. *Замчисько* (Кст). 12. *Замчисько* (Слв). 13. *Кар'єр* (Кил). 14. *Кар'єр* (Ксл). 15. *Кар'єр* (Плн). 16. *Кар'єр2-й* (Слв). 17. *Козацька могила* (Кол). 18. *Козацькі кургани* (Мпр). 19. *Крива долина* (Стк). 20. *Курган* (Впр). 21. *Курган* (Кмк). 22. *Курган* (Кол). 23. *Курган* (Мух). 24. *Курган* (Стн). 25. *Кургани* (Врв). 26. *Кургани* (Дкв). 27. *Кургани* (Клп). 28. *Кургани* (Кмр). 29. *Кургани* (Крц). 30. *Кургани* (Мнк). 31. *Кургани* (Печ). 32. *Кургани* (Плж). 33. *Кургани* (Рів). 34. *Кургани* (Слв). 35. *Кургани* (Стк). 36. *Кургани* (Таш). 37. *Кургани* (Хвщ). 38. *Кургани* (Цвх). 39. *Могильник* (Врв). 40. *Могильник* (Кут). 41. *Могильник* (Улш). 42. *Мокроволя* (Кар'єр) (Слв). 43. *Монастирище* (Гнп). 44. *Селиська* (Мск). 45. *Селисько* (Бер). 46. *Селисько* (Врв). 47. *Селисько* (Крц). 48. *Селисько* (Кут). 49. *Селисько* (Нет). 50. *Селисько* (Плн). 51. *Селисько* (Стк). 52. *Селисько* (Таш). 53. *Селисько* (Улш). 54. *Скіфські кургани* (Нет). 55. *Славутський піщаний кар'єр* (Кар'єр 1-й) (Слв). 56. *Татарські кургани* (Дов).

Усього 59 назв (56 основних і 3 варіантні).

Шепетівський район

1. *Альбинишин горб* (Млв). 2. *Бабина гора* (Ввк). 3. *БАМ* (Орл). 4. *Безодня* (Плс). 5. *Беріг* (Грц). 6. *Бідові горби* (Грц). 7. *Білий кар'єр* (Сдм). 8. *Вали* (Грц). 9. *Вали* (Мхч). 10. *Ваньярка*

(Грц). 11. *Ваннярські пагорби* (Кон). 12. *Верховина* (Шеп). 13. *Вигін* (Грц). 14. *Винківка* (Пил). 15. *Вільшина* (Плс). 16. *Вовчадолина* (Орл). 17. *Вушикова поляна* (Грц). 18. *Гарачунова долина* (Вмв). 19. *Глибокадолина* (Лот). 20. *Глиняна гора* (Грц). 21. *Голомудовадолина* (Сшк). 22. *Городисько* (Грн). 23. *Городище* (Грц). 24. *Городище* (Грц). 25. *Городище* (Крч). 26. *Городище* (Сдж). 27. *Гребля* (Орл). 28. *Дамби* (Вмв). 29. *Дідова гора* (Ввк). 30. *Діськова гора* (Жил). 31. *Довгий кар'єр* (Сдж). 32. *Долина* (Грц). 33. *Драганка* (Кур). 34. *Друга долина* (Шеп). 35. *Жолоби* (Нвч). 36. *Заклята долина* (Блп). 37. *Замчисько* (Слж). 38. *Каземірова долина* (Ввк). 39. *Калькова долина* (Уст). 40. *Капрунова долина* (Грц). 41. *Карпати* (Пил). 42. *Кленики* (Лот). 43. *Козацька могила* (Трл). 44. *Козацький курган* (Грц). 45. *Комини* (Плс). 46. *Кошара* (Грц). 47. *Кравцева долина* (Ввк). 48. *Крालичина долина* (Лот). 49. *Ксьондзова долина* (Вмв). 50. *Курган* (Бкр). 51. *Курган* (Сдж). 52. *Курган* (Нвч). 53. *Курган* (Хрл). 54. *Кургани* (Жол). 55. *Кургани* (Жил). 56. *Кургани* (Лоз). 57. *Кургани* (Плщ). 58. *Кургани* (Сдж). 59. *Кургани* (Слж). 60. *Кургани* (Трл). 61. *Кургани в урочищах* (Сшк). 62. *Курганиська* (Крч). 63. *Лисі гори* (Нвч). 64. *Лужок* (Ввч). 65. *Лужок* (Грц). 66. *Марусина долина* (Жил). 67. *Мільковий кар'єр* (Сдж). 68. *Могила* (Виш). 69. *Могила* (Трл). 70. *Могильник* (Брк). 71. *Могильник* (Шеп). 72. *Мостище* (Рож). 73. *Мудрикова долина* (Нвч). 74. *Мужилівська долина* (Вмв). 75. *Огрудок* (Грц). 76. *Огрудок* (Уст). 77. *Острівці* (долина) (Грц). 78. *Павлушкінова долина* (Вмв). 79. *Панська долина* (Вмв). 80. *Перша долина* (Шеп). 81. *Піщані погурби* (Пля). 82. *Погоріле* (Свц). 83. *Полонське озеро* (долина) (Грц). 84. *Пошта* (Сдж). 85. *Прусове закло* (Блп). 86. *Сакова долина* (Плс). 87. *Салотонка* (Плс). 88. *Селисько* (Брк). 89. *Селисько* (Вмв). 90. *Селисько* (Вшк). 91. *Селисько* (Кор). 92. *Селисько* (Лен). 93. *Селисько* (Мкц). 94. *Селище* (Виш). 95. *Селище* (Кск). 96. *Синій кар'єр* (Сдж). 97. *Сільварки* (Грц). 98. *Скарби* (Грц). 99. *Скіфські вали* (Кск). 100. *Третя долина* (Шеп). 101. *Фітькова долина* (Блп). 102. *Хакалова долина* (Ввк). 103. *Хомичева долина* (Плс). 104. *Хутір* (Нвч). 105. *Хутір* (Уст). 106. *Четверта долина* (Шеп). 107. *Чижовадолина* (Плс). 108. *Чорний кар'єр* (Сдж). 109. *Шандра* (Трл). 110. *Шалабанка* (Грц). 111. *Шведова долина* (Плщ). 112. *Широка долина* (Ксл). 113. *Шкарби* (Грц). 114. *Шпінін горб* (Ввч). 115. *Яр* (Лот).

Усього 115 назв (усі безваріантні).

Усього зафіксовано 419 оронімів (413 основних і 6 варіантних).

Загалом у «Переліку мікротопонімів Північної Хмельниччини» наявні 7 115 власних географічних назв (5 983 основні та 1 132 варіантні назви).

Перелік респондентів, які збирали мікротопонімний матеріал

1. Алексійчук Г. Ф. (с. Кіндратка)
2. Андрущак У. С. (сс. Жилинці, Курганівка)
3. Байдащук К. І. (с. Борисів)
4. Балюк Л. І. (с. Путринці)
5. Білоус А. С. (с. Зубарі)
6. Блащук Б. В. (с. Тернавка)
7. Братійчук Т. Г. (с. Путринці)
8. Бродавець Л. С. (с. Жолудьки)
9. Вальчук Л. І. (с. Христівка)
10. Ващук С. С. (с. Христівка)
11. Везюк Л. І. (с. Пиляї)
12. Вільбіцька О. (с. Пашуки)
13. Вітківський В. Й. (сс. Хотень Перший, Хотень Другий)
14. Войтюк Н. В. (с. Гориця)
15. Ворушило О. О. (с. Городище)
16. Гаврилюк А. О. (сс. Колом'є, Полян'
17. Гладунець Г. П. (с. Серединці)
18. Годованець В. В. (с. Радошівка)
19. Головка А. В. (с. Пліщин)
20. Гончарук Т. (с. Мокрець)
21. Гордієнко І. А. (с. Більчин)
22. Гордійчу Н. В. (с. Мислятин)
23. Гордійчук М. (с. Більчинка)
24. Грабар Т. П. (с. Христівка)
25. Грабарчук В. М. (сmt. Гриців)
26. Грищук Н. І. (с. Ріпки)
27. Губеньо Н. П. (с. Путринці)
28. Гуменюк А. В. (с. Цмівка)
29. Гуменюк А. І. (с. Сохужинці)
30. Дементьєва А. К. (с. Кам'янка)
31. Денищук В. М. (с. Лозичне)
32. Джурилюк В. А. (с. Великий Правутин)
33. Дмитришина Н. М. (с. Кривин)
34. Добринчук В. Є. (с. Довжки)
35. Добровольський В. В. (с. Климентовичі)
36. Заєць Т. В. (с. Дертка)
37. Закринична Т. М. (с. Мокіївці)
38. Заремський Р. Й. (с. Припутні)
39. Іванюк В. В. (с. Півнева Гора)
40. Ільчак М. М. (с. Тернавка)
41. Калюжна К. А. (с. Лавринівці)
42. Камінський В. М. (с. Сморшки)
43. Квятківська Н. М. (с. Романів)
44. Кирилюк В. І. (с. Поліське)
45. Кирилюк Н. Т. (с. Поліське)
46. Ковальчук В. М. (с. Топірчики)
47. Ковальчук К. Я. (с. Радошівка)
48. Ковальчук Н. М. (с. Траулин)
49. Кондратюк Л. Л. (с. Ногачівка)
50. Кондратюк Л. М. (с. Дяків)
51. Копель Г. В. (с. Киликийів)
52. Копійка В. С. (с. Сохужинці)
53. Коротун І. О. (с. Ріпки)
54. Корсун Г. А. (с. Хвошівка)
55. Корсун Т. О. (с. Ставичани)
56. Корчак Н. Д. (с. Борисів)
57. Кравченко Г. М. (с. Великий Скнит)
58. Кравчук Л. С. (с. Сьомаки)
59. Кривіцька Л. В. (с. Судимонт)
60. Кривіцька Л. В. (сс. Корчик, Майдан-Лабунь)
61. Криницька Г. Г. (с. Антонівка)
62. Кузьомко І. М. (с. Велика Медведівка)
63. Кучерук А. Л. (с. Радошівка)
64. Кушнірук Л. А. (с. Вовківчики)
65. Лахай Г. П. (с. Білопіль)
66. Лопачук Т. І. (сс. Мирне, Теліжинці)
67. Лютовська Т. П. (с. Хутір)
68. Лясоцька Н. К. (с. Улашанівка)
69. Ляшук Г. І. (с. Топори)
70. Мазорчук М. П. (с. Сморшки)
71. Мартинюк М. (с. Чижівка)
72. Мархайчук І. М. (с. Малий Скнит)
73. Мельник В. (с. Поляни)
74. Мельник О. В. (сс. Сморшки, Щурівчики)
75. Мирончук Л. К. (с. Лотівка)
76. Нижник А. (с. Сошне)
77. Новак В. М. (с. Миньківці)
78. Огородник В. А. (сс. Мальованка, Новичі)
79. Одинчук Н. В. (с. Щурівці)
80. Охримчук Н. Х. (с. Добрин)
81. Пасічник І. (с. Більчинка)
82. Пекар С. А. (с. Коськів)
83. Піскун Г. О. (с. Голики)
84. Поліщук М. П. (с. Поліське)
85. Придачук Г. Р. (с. Радошівка)
86. Прилуцька Н. В. (с. Берездів)
87. Прокопівнюк З. І. (с. Поліське)
88. Рибчук Г. П. (с. Ріпки)
89. Рижик Л. М. (сс. Хотень Перший, Хотень Другий)
90. Рожок Л. В. (сс. Вишневе, Сульжинці)
91. Сайпель Л. І. (сс. Пашуки, Хоровець)

92. Семенишин М. О. (с. Улашанівка)
93. Сидорчук Т. В. (с. Онишківці)
94. Сідліцька О. І. (с. Хролин)
95. Собчук П. О. (с. Кропивна)
96. Сорока О. Г. (с. Рилівка)
97. Степанюк М. П. (с. Хоросток)
98. Стінська В. О. (сс. Бачманівка, Марачівка)
99. Струтинська Т. (с. Ленківці)
100. Тарасюк А. В. (с. Тернавка)
101. Тимошук О. В. (с. Путринці)
102. Тимчук Г. І. (с. Іванівка)
103. Тимчук Н. І. (с. Губельці)
104. Ткачук Н. І. (с. Жуків)
105. Тоніцька Л. П. (с. Цвітоха)
106. Федорчук М. А. (с. Христівка)
107. Філюк С. І. (с. Орлинці)
108. Хелешок В. Т. (с. Борисів)
109. Хижка В. І. (с. Мирутин)
110. Холодюк Т. В. (с. Півнева Гора)
111. Циган Г. М. (с. Плесна)
112. Чмерук А. Ф. (сс. Долоччя, Кунів)
113. Швець О. С. (с. Сахнівці)
114. Шевчук Л. С. (с. Мала Медведівка)
115. Щеглова З. М. (с. Коса Рішнівка)
116. Якубець В. І. (с. Лютарка)